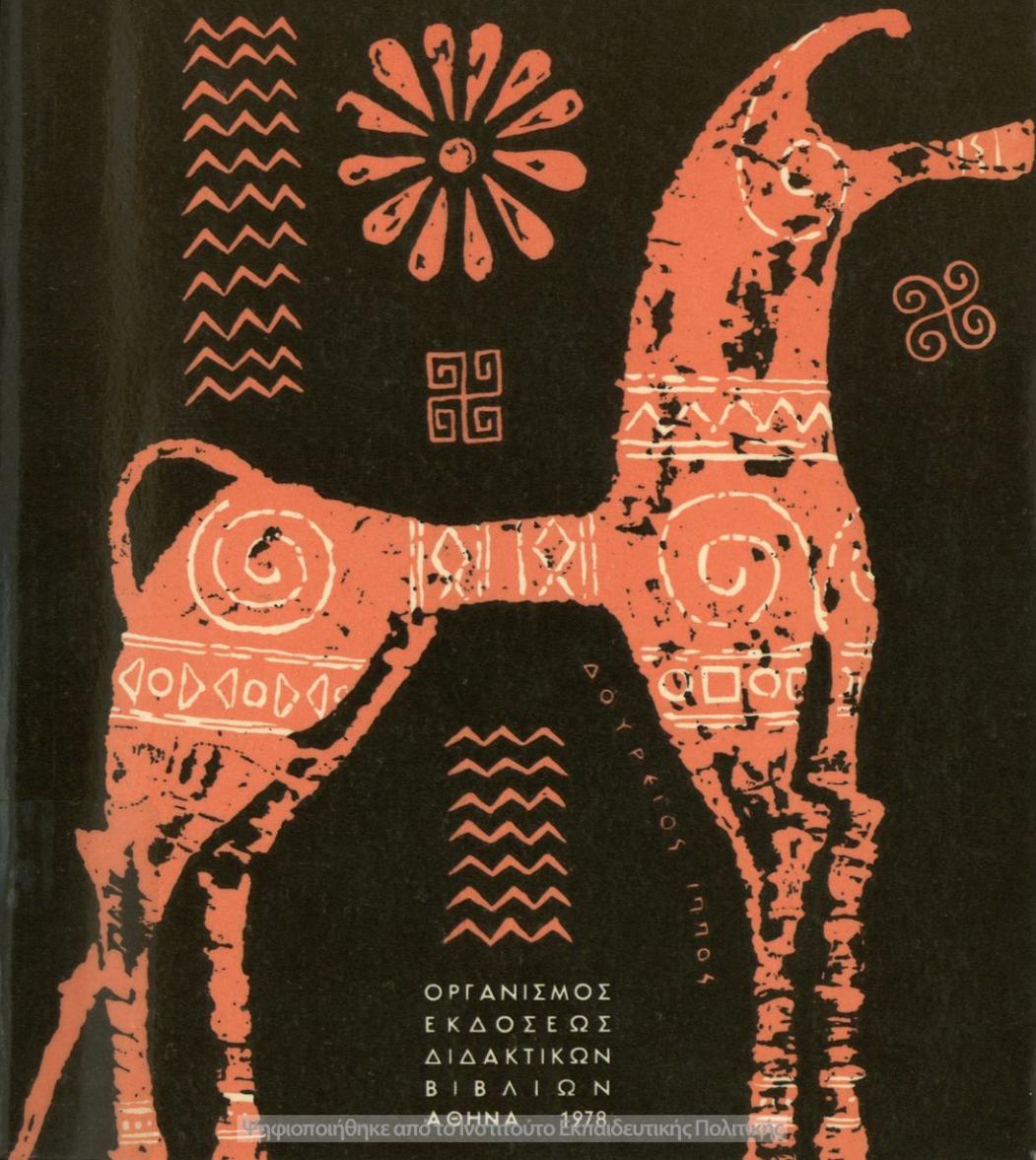


ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΙΑΚΩΒΟΥ ΠΟΥΛΛΑ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ



ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1978

Εξοφλήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΜΗΡΟΥ
ΙΛΙΑΔΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΙΑΚΩΒΟΥ ΠΟΛΥΛΑ

18148

Μέ απόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὰ διδακτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ, Γυμνασίου καί Λυκείου τυπώνονται ἀπό τόν Ὀργανισμό Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων καί μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ.

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ

8118

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβερνήσεως τό διαταχθή
διδάξαι τόν Διηγητικόν Τμήματιον καί Λυκείου τω-
νοται από τόν Οργανισμό Έκδόσεως Διηγητικόν Βι-
βλίον καί μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ.

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΙΑΚΩΒΟΥ ΠΟΥΛΑ

Επιμέλεια του Ο. Πουλά, φιλολόγου
Εργαστήριο Αρχαίας Γραμματικής
στο Π.Χ. (Μοντέρνα Αρχαία Γραμματική)
Παιδαγωγική

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑ 1978

ΥΟΗΜΟ
ΑΔΑΙΛΙ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΙΑΚΩΒΟΥ ΠΟΥΛΛΑ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΑΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἡ εἰσαγωγή καί τὰ σχόλια ἔγιναν ἀπό τήν Ἑλένη Ι. Κακριδίη.

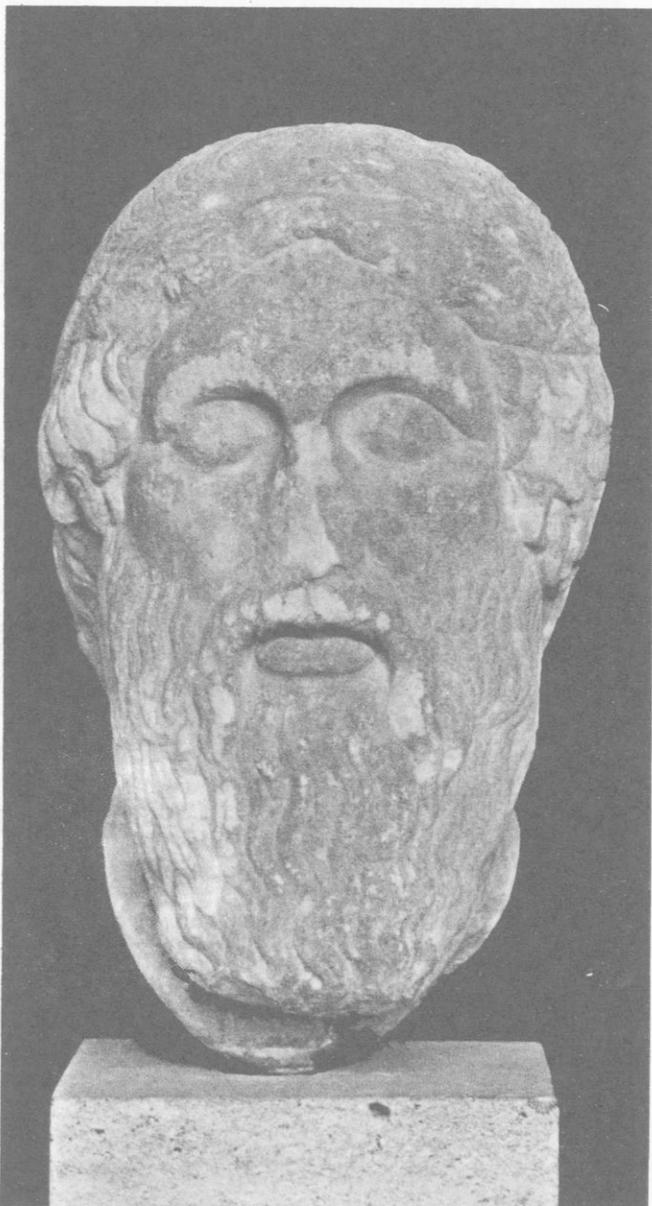
Ἡ Ἰλιάδα, ἡ
ὄνομα τοῦ Ὁμήρου
αἰτίας, νά ἀποκαθάρ-
ξουν στήν Ἱωνίαν
π.Χ.

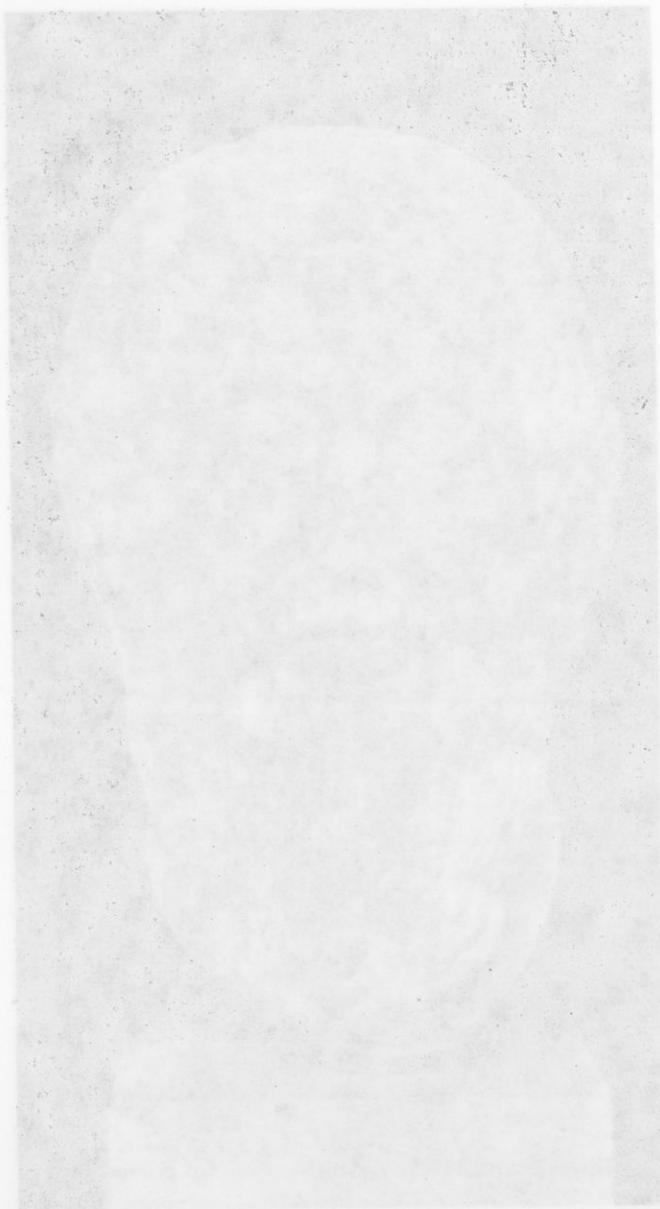
Διαφορές Ὁδύσσειας

Καθώς θά εἶ-
σιν πολλές καί εἰ-
ρές ἀπό τήν Ὁδύ-
σσειαν Ὁδύσσειαν,
μέ γνωμονα τό δὲ
φορές πού τον βρ-
Ἰλιάδα οἱ θεοὶ ἐ-
κινημένοι περισσ-
αμένοι νεώτεροι
εἶναι ὁ ποιητής.

Θά εἰλεγε καί
ἴδια ἡ ἐπόθεση τῆ
νά παρουσιάζει
ρυσσιστές τοῦ δι-
ρυσσιστέρο καί νά
ποιητή, γιατί ἀν-
σῆμα μέ τό μ-
σεια πρέπει νά γρ-

Προτομή τοῦ Ὁμήρου, ρωμαϊκό ἀντίγραφο ἀπό ἔργο τοῦ Ε΄ αἰώνα π.Χ. (Μόναχο, Γλυπτοθήκη).





Προσκήνιο του 'Ο-
νήσου, φοιτητικό
άντικείμενο από
έργο του Ε. Αϊν-
σταϊν (Μόναχο)
Γλυπτική

ΕΙΣΑΓΩΓΗ¹

Ἡ Ἰλιάδα, τό δεύτερο ἥρωικό ἔπος πού μᾶς παραδόθηκε μέ τό ὄνομα τοῦ Ὀμήρου, μᾶς βοηθάει, ἔπειτα ἀπό τή μελέτη τῆς Ὀδύσσειας, νά ὀλοκληρώσουμε τή γνωριμία μας μέ τόν μεγάλο ἐπικό, πού ἔζησε στήν Ἰωνία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τό δεύτερο μισό τοῦ 8ου αἰώνα π.Χ.

Διαφορές Ὀδύσσειας καί Ἰλιάδας

Καθώς θά προχωροῦμε στήν Ἰλιάδα, θά διαπιστώνουμε, πλάι στίς πολλές καί σημαντικές ὁμοιότητες, καί κάποιες βασικές διαφορές ἀπό τήν Ὀδύσεια, καί πρῶτα πρῶτα στήν ἀντίληψη γιά τό θεῖο: Στήν Ὀδύσεια, ἔξω ἀπό τόν Ποσειδώνα, οἱ θεοί ἐνεργοῦν ὁμόφωνα μέ γνώμονα τό δίκαιο, ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖται ὑπεύθυνος γιά τίς συμφορές πού τόν βρίσκουν καί οἱ ἄδικοι τιμωροῦνται. Ἀντίθετα, στήν Ἰλιάδα οἱ θεοί ἔχουν ἀνθρώπινες ἀδυναμίες, ἐνεργοῦν αὐθαίρετα, κινήμενοι περισσότερο ἀπό τά προσωπικά τους πάθη. Γι' αὐτό, ὀρισμένοι νεώτεροι μελετητές τοῦ Ὀμήρου ὑποστηρίζουν πώς ἄλλος εἶναι ὁ ποιητής τῆς Ἰλιάδας καί ἄλλος τῆς Ὀδύσσειας.

Θά ἔλεγε κανεῖς, γιά νά ἀντικρούσει τή γνώμη αὐτή, πώς ἦταν ἡ ἴδια ἡ ὑπόθεση τῆς Ὀδύσσειας πού ἔδινε στόν Ὀμηρο τή δυνατότητα νά παρουσιάζει τούς θεοὺς νά ἐνεργοῦν στό σύνολό τους ὡς ὑπερασπιστές τοῦ δικαίου. Θά πρέπει ὁμως νά προχωρήσουμε λίγο περισσότερο καί νά προσπαθήσουμε νά φτάσουμε ὡς τήν ψυχή τοῦ ποιητῆ, γιατί αὐτός εἶναι πού διαλέγει καί διαμορφώνει τήν ὑπόθεση σύμφωνα μέ τό μήνυμα πού θέλει νά δώσει μέ τό ἔργο του. Ἡ Ὀδύσεια πρέπει νά γράφτηκε εἰκοσιπέντε κάπου χρόνια μετά τήν Ἰλιάδα, καί ὁ Ὀμηρος εἶναι φορτωμένος ἀπό τήν πείρα τῆς ζωῆς. Ὅσο περνοῦσαν τά χρόνια καί ζοῦσε γύρω του τήν ἀδικία, ἐνιωθε ὄλο καί πίο

1. Τά ἐρμηνευτικά σχόλια θά τά βρεῖτε στό τέλος τοῦ βιβλίου.

έντονα μέσα του τό αίτημα για δικαιοσύνη· και αυτό τό αίτημα φυσικό ήταν νά τό προβάλλει στους θεούς, και ιδιαίτερα στό Δία.

Ύν η υπόθεσή μας αυτή είναι σωστή, τότε θά μπορούσαμε μέ ανάλογο τρόπο νά ἐρμηνεύσουμε και τίς άλλες διαφορές ανάμεσα στά δύο ἔπη: στήν Ὀδύσεια οἱ ἥρωες εἶναι παρμένοι ἀπό ὄλες τίς κοινωνικές τάξεις, στήν Ἰλιάδα ἀνήκουν μόνο στήν τάξη τῶν ἀρχόντων. Ἀκόμα, δέν εἶναι ἴδια ἡ μορφή τοῦ ἥρωισμού πού προβάλλεται στά δύο ἔπη. Στήν Ἰλιάδα, ὁ Ὅμηρος, νέος, ἔψαλε τό τραγούδι τοῦ πολέμου, τή μεγάλη γενιά τῶν Τρωικῶν ἡρώων, τήν παλικάριά, τή φιλία, τήν ἀξία πού ἔχει νά ἀγωνίζεται κανείς γιά τήν πατρίδα του ὡς τό θάνατο. Στήν Ὀδύσεια, ὠριμος, ἔψαλε τόν ἥρωισμό τῆς καθημερινῆς ζωῆς, τήν ἀξία τῆς καρτερίας, τή νοσταλγία γιά τήν πατρίδα, τήν εὐθύνη τοῦ ἀνθρώπου γιά τίς πράξεις του, τά δεινά τοῦ πολέμου. Μιά τέτοια ἐρμηνεία θά ἦταν σύμφωνη καί μέ τήν ἀρχαία ἐλληνική καί βυζαντινή παράδοση, πού δέχτηκε πάντα τόν Ὅμηρο ὡς τόν ποιητή τῆς Ἰλιάδας καί τῆς Ὀδύσειας.

Τό περιεχόμενο τῆς Ἰλιάδας

Τό θέμα τῆς Ἰλιάδας εἶναι ἡ μῆνις, ὁ τρομερός θυμός – ἡ διχόνοια – τοῦ Ἀχιλλέα μέ τόν Ἀγαμέμνονα, τόν ἀρχιστράτηγο τῆς ἐκστρατείας, καί οἱ ὀλέθριες γιά τούς Ἕλληνες συνέπειές του. Τό ἐπεισόδιο πού ἀφηγεῖται διαδραματίζεται στίς ἀρχές τοῦ δέκατου χρόνου τοῦ πολέμου. Ὅταν ἀρχίζει τό ἔργο, παρακολουθοῦμε τή σύγκρουση ανάμεσα στους δύο ἥρωες. Ἀφορμή τῆς ὁ Ἀπόλλωνας πού θύμωσε, γιατί ὁ Ἀγαμέμνονας πρόσβαλε τόν ἱερέα του τό Χρῦση καί δέν ἔδωσε πίσω τήν κόρη του, πού τήν εἶχαν συλλάβει οἱ Ἀχαιοί καί τήν εἶχαν δώσει τιμητικό δῶρο στόν Ἀγαμέμνονα. Ἐννέα μέρες λοιμός, σταλμένος ἀπό τό θεό, θερίζει τό ἐλληνικό στρατόπεδο. Τή δέκατη, ὁ Ἀχιλλέας, τό πιό γενναῖο παλικαρι τῶν Ἀχαιῶν, συγκαλεῖ σέ συνέλευση τό στρατό, ὅπου ὁ μάντης Κάλχας φανερώνει τήν αἰτία τοῦ κακοῦ. Ὁ Ἀγαμέμνονας ὑπόσχεται νά δώσει πίσω τήν κόρη, ζητᾶ ὅμως νά τοῦ δώσουν γιά ἀντάλλαγμα κάποιο ἄλλο τιμητικό δῶρο. Ὁ Ἀχιλλέας τοῦ ἀντιμιλᾷ καί ἐκεῖνος τόν φοβερίζει πώς θά πάρει τή δική του τή σκλάβα, τή Βρισηίδα. Ὁ ἐλληνικός στρατός παρακολουθεῖ τή σκηνή βουβός. Βαθιά πικραμένος γιά τήν ἄδικη

προσβολή, ὁ Ἀχιλλέας ὀρκίζεται πῶς δέ θά πολεμήσει πιά γιά τούς ἀχάριστους. Ὁ Ἀγαμέμνωνας παίρνει τή Βρισηίδα. Ὁ Ἀχιλλέας ἀποτραβιέται ἀπό τόν πόλεμο μαζί μέ τούς Μυρμιδόνες του· στέλνει τή μητέρα του, τή Θέτιδα, καί παίρνει τήν ὑπόσχεση ἀπό τό Δία πῶς θά βοηθήσει τούς Τρῶες νά νικήσουν τούς Ἀχαιοούς, γιά νά τιμηθεῖ καί νά ἰκανοποιηθεῖ μέ τόν τρόπο αὐτό ὁ Ἀχιλλέας. Ἡ ὑπόσχεση δίνεται τήν 21η μέρα, γιατί στό μεταξύ οἱ θεοί ἔλειπαν σέ ταξίδι (Α). Τήν 22η μέρα, ὕστερα ἀπό μιά παραπλανητική προτροπή τοῦ Δία, ὁ ἑλληνικός στρατός ἐτοιμάζεται γιά μάχη, καί ὁ ποιητής βρῖσκει τήν εὐκαιρία καί δίνει τή δύναμη τοῦ ἑλληνικοῦ καί τοῦ τρωικοῦ στρατοῦ (Β). Ἀκολουθεῖ ἡ μονομαχία τοῦ Μενελάου μέ τόν Πάρη, μέ τήν ἔνορξη συμφωνία ὅποιος νικήσει νά πάρει τήν Ἑλένη καί τούς θησαυρούς πού εἶχε ἀρπάξει ἀπό τή Σπάρτη ὁ Πάρης (Γ). Οἱ Τρῶες παραβαίνουν τή συμφωνία καί ὁ πόλεμος ξαναρχίζει. Οἱ Ἕλληνες στήν ἀρχή νικοῦν (Δ, Ε, μέρος τοῦ Ζ), καί ὁ Ἔκτορας, ὁ πῖο γενναῖος ὑπερασπιστής τῆς Τροίας, πηγαίνει μέσα στήν Τροία, γιά νά δώσει ἐντολή στή μητέρα του νά κάνουν δέηση στήν Ἀθηνᾶ· μέ τήν εὐκαιρία αὐτή, μιλά γιά τελευταία φορά μέ τή γυναίκα του, τήν Ἀνδρομάχη (Ζ). Ὅταν ξαναγυρίζει στή μάχη, μονομαχεῖ μέ τόν Αἴαντα, ἀλλά δέ νικά κανεῖς τους. Τήν 23η μέρα θάβουν καί οἱ δύο στρατοὶ τούς νεκρούς τους. Τήν 24η χτίζουν οἱ Ἀχαιοὶ ἀμυντικό τεῖχος, κάτι πού δέν τούς εἶχε χρειαστεῖ ἐννέα ὀλόκληρα χρόνια, ὅσο εἶχαν κοντά τους τόν Ἀχιλλέα (Η). Τήν 25η μέρα ἀρχίζει μάχη, ὅπου νικιοῦνται οἱ Ἕλληνες (Θ). Γι' αὐτό τή νύχτα στέλνουν πρεσβεῖα νά παρακαλέσει τόν Ἀχιλλέα νά ξαναγυρίσει στή μάχη, χωρὶς ὅμως ἀποτέλεσμα (Ι). Τήν ἴδια νύχτα μπαίνουν ὁ Ὀδυσσεύς μέ τό Διομήδη γιά νά κατασκοπεύσουν τό στρατόπεδο τῶν Τρῶων, σκοτώνουν τό σύμμαχό τους Ρῆσο καί παίρνουν τά περίφημα ἄλογά του (Κ). Τήν 26η συνεχίζεται ἡ μάχη: στήν ἀρχή ἀριστεύει ὁ Ἀγαμέμνωνας, ἔπειτα ὁμως πληγώνεται. Οἱ Ἕλληνες ὑποχωροῦν σταθερά, οἱ Τρῶες γκρεμίζουν τό τεῖχος καί ἀπειλοῦν νά κάψουν τά ἑλληνικά καράβια (Λ-Ο). Ὁ Πάτροκλος, ὁ πῖο στενός φίλος τοῦ Ἀχιλλέα, τόν πείθει νά τοῦ δώσει τήν πανοπλία του καί νά τοῦ ἐπιτρέψει νά βοηθήσει τούς Ἀχαιοούς μαζί μέ τούς Μυρμιδόνες. Οἱ Τρῶες νικιοῦνται, ὅμως ὁ Ἔκτορας σκοτώνει τόν Πάτροκλο· (Π). Ἀκολουθεῖ γύρω ἀπό τόν νεκρό τοῦ ἥρωα φοβερή μάχη, πού τή βαστᾷ ἀκλόνητος ὁ Αἴας. Ὁ Ἔκτορας

παίρνει και φορεῖ τὴν πανοπλία τοῦ Ἀχιλλέα (Ρ). Ὁ Ἀχιλλέας μαθαίνει τὸ θάνατο τοῦ Πατρόκλου και, ἄοπλος ὅπως εἶναι, στέκεται ἀπὸ μακριὰ και φωνάζει δυνατὰ (Σ 217). Στὴ φωνή του οἱ Τρῶες ὑποχωροῦν και ἔτσι σώζεται ὁ νεκρὸς τοῦ Πατρόκλου. Στὸ Σ 240 τελειώνει ἡ ἡμέρα. Ὁ Ἀχιλλέας μαθαίνει τώρα ἀπὸ τὴ μητέρα του πὼς, ἂν σκοτώσει τὸν Ἔκτορα, θὰ σκοτωθεῖ ἀμέσως ὕστερα και αὐτός. Ὡστόσο, δὲ διστάζει οὔτε στιγμή: θὰ ἐκδικηθεῖ τὸ θάνατο τοῦ φίλου, πού ἔχασε τὴ ζωὴ του ἐξαιτίας τοῦ θυμοῦ του, κι ἄς πεθάνει τὴν ἴδια στιγμή. Τὴ νύχτα τῆς 26ης πρὸς τὴν 27ῃ ὁ θεὸς Ἥφαιστος τοῦ ἐτοιμάζει πανοπλία καινούρια (Σ). Τὴν 27ῃ Ὁ Ἀχιλλέας συγκαλεῖ τοὺς Ἀχαιοὺς και γίνεται ἡ τυπικὴ συμφιλίωσή του με τὸν Ἀγαμέμνονα. Ἀκολουθεῖ ἡ ἀριστεία τοῦ Ἀχιλλέα και ὁ θάνατος τοῦ Ἔκτορα (Υ-Χ). Τὴν 28ῃ μέρα γίνεται ἡ ταφή τοῦ Πατρόκλου και οἱ ἀγῶνες στὴ μνήμη του (Ψ). Ὑστερα ἀπὸ δώδεκα μέρες ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Ἔκτορα ἔρχεται ὁ Πρίαμος, ὁ σεβάσμιος βασιλιάς τῆς Τροίας, ἰκέτης στὸν Ἀχιλλέα και παίρνει πίσω τὸ σῶμα τοῦ παιδιοῦ του, γιὰ νὰ τὸ θάψει. Ἐννέα μέρες μαζεῦουν ξύλα, τὴ δέκατη καινε τὸν νεκρὸ και τὴν 11ῃ θάβουν τὰ κόκαλά του και τοῦ ὑψώνουν τύμβο (Ω).

Οἱ μέρες ἔγιναν 51 και ἡ τελευταία συνέπεια τοῦ θυμοῦ και τῆς διχόνοιας ἔκλεισε, σύμφωνα με τὸ ποιητικὸ σχέδιο τοῦ Ὀμήρου, ὅπως μᾶς δίνεται στὸ προοίμιο τῆς Ἰλιάδας.

Δομὴ τοῦ ὕλικου

Τὸ ἔργο ὀνομάστηκε, ἴσως ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ποιητὴ, Ἰλιάδα, ὄχι Ἀχιλλέως μῆνις, ὅπως θὰ περίμενε κανεὶς· αὐτὸ σημαίνει πὼς ὁ Ὀμηρος φιλοδόξησε νὰ δώσει δλόκληρο τὸ δεκάχρονο ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων γύρω ἀπὸ τὸ κάστρο τοῦ Ἰλίου. Καὶ πραγματικὰ τὸν ἔδωσε, μόνο πού τὰ διάφορα περιστατικὰ του δέν τὰ ἀφηγήθηκε με τὴ χρονολογικὴ τους σειρά, ἀλλὰ σφαιρωμένα γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τοῦ θυμοῦ. Μετὰ τὴν πρώτη ραψωδία, πού μᾶς εἰσάγει στὸ θέμα, ἀκολουθεῖ μιά σειρά ἀπὸ ἐπεισόδια πού δημιουργοῦν τὴν ψευδαίσθηση πὼς ὁ πόλεμος μόλις τώρα ἀρχίζει, κι ἄς βρισκόμαστε, ὅπως δηλώνεται ρητὰ, στὸ δέκατο χρόνο του: ὁ κατάλογος με τὶς στρατιωτικὲς

δυνάμεις τῶν ἐμπολέμων, ἢ μονομαχία τοῦ Πάρι μετὶ τὸ Μενέλαο, ἢ μεγάλη προετοιμασία γιὰ τὴ μάχη μετὶ τὴν ἐπιθεώρηση τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα θὰ ταίριαζαν, λογικά, πολὺ περισσότερο στὴν ἀρχὴ τοῦ πολέμου. Ἀκόμα, οἱ νίκες τῶν Ἑλλήνων στίς πρῶτες ραψωδίες, παρὰ τὴ ρητὴ ὑπόσχεση τοῦ Δία πὼς θὰ δώσει τὴ νίκη στοὺς Τρῶες, δείχνουν καθαρά πὼς ὁ ποιητὴς ἤθελε νὰ ἀνακεφαλαιώσει τὰ κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων μέσα στὰ πρῶτα ἐννέα χρόνια τοῦ πολέμου. Τέλος, ὁ Ὅμηρος ἀναφέρεται συχνὰ σὲ ἐπεισόδια τοῦ πολέμου παλαιότερα ἀπὸ αὐτὰ πού ἀφηγεῖται ἢ Ἰλιάδα, ὅπως ἡ κρίση τοῦ Πάρι, ἢ συγκέντρωση τῶν Ἀχαιῶν στὴν Ἀυλίδα, οἱ ἐπιδρομὲς τῶν Ἀχαιῶν στὴν Τρωάδα καὶ ἄλλα. Ἀντίστοιχα, ἐνῶ τὸ ἔργο τελειώνει μετὶ τὴν ταφὴ τοῦ Ἑκτορα, ὁ ποιητὴς ἔχει φροντίσει ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ ἔργου νὰ μᾶς κάνει βίωμα τὸν πρόωρο θάνατο τοῦ Ἀχιλλέα καὶ τὴν ἄλωση τῆς Τροίας. Ἔτσι ἢ Ἰλιάδα ἀγκαλιάζει ὁλόκληρο τὸν πόλεμο καὶ δικαιώνει ἀπόλυτα τὸν τίτλο τῆς.

Βρισκόμαστε μπροστὰ σὲ μιὰ καινοτομία μοναδική: Ἐναν πόλεμο τὸν ἀφηγεῖται κανεὶς πολὺ πιὸ εὐκόλα ἀκολουθώντας τὴ χρονολογικὴ σειρὰ τῶν γεγονότων. Αὐτὸν τὸν τρόπο ἀκολούθησαν οἱ ἐπικοὶ ποιητὲς πρὶν ἀπὸ τὸν Ὅμηρο. Πρῶτος καὶ μόνος ὁ Ὅμηρος ἔβαλε γιὰ βάση τῆς ἐνότητος στὴν Ἰλιάδα μιὰ μόνο πράξη καὶ θέλησε νὰ μᾶς κάνει νὰ δοῦμε ὅλα τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου μέσα ἀπὸ τὸ πρῶτο σκεῆμα τῆς πράξης αὐτῆς, μιὰ τεχνικὴ πού ταίριαζε περισσότερο σὲ τραγωδία.

Ἡ ἐπικὴ παράδοση

Αὐτονόητο εἶναι βέβαια πὼς ἔνα τέτοιο ἐπίτευγμα προϋποθέτει γνωστὰ τὸν Τρωικὸ πόλεμο καὶ τοὺς πρωταγωνιστὲς του. Ἀλλιῶς πὼς θὰ μπορούσε ὁ Ὅμηρος νὰ ἐπιχειρήσει τὴν ἐξιστόρηση ἐνός ἐπεισοδίου, πού ἀνήκει στίς ἀρχές τοῦ τελευταίου χρόνου, χωρὶς νὰ ἀφιερώσει οὔτε λέξη γιὰ νὰ μᾶς πει σὲ ποῖο πόλεμο ἀνήκει καὶ τί εἶχε προηγηθεῖ; Ἀκόμα πὼς θὰ μπορούσε νὰ παρουσιάζει ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοὺς ἥρωές του μετὶ τὸ ὄνομά τους μόνο ἢ καὶ μετὶ τὸ πατρωνυμικὸ τους (Ἀτρεΐδης = Ἀγαμέμνωνας, Α 7) χωρὶς ἄλλη σύσταση, ἂν δέν ἦταν ἀπὸ πρὶν γνωστοί; Τὸ ἴδιο καὶ οἱ ὑπανιγμοὶ σὲ παλαιὰ ἐπεισόδια τῆς

Τρωικής έκστρατείας, ακόμα και σέ μύθους εξωτρωικούς, αποδεικνύουν πώς όχι μόνο η Τρωική έκστρατεία ήταν γνωστή στις γενικές της γραμμές, αλλά και πολλοί άλλοι μύθοι.

Η διαπίστωση αυτή και τό δεδομένο πώς στον Όμηρο τό έπος και ως μορφή και ως περιεχόμενο παρογοιάζεται σέ τέλεια ανάπτυξη οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ή ήρωική ποίηση είχε αρχίσει νά διαμορφώνεται πολύ πρίν από τον Όμηρο, μετά τήν καταστροφή των Μυκηναϊκών κέντρων: τά ερείπια κινούν τή μυθοπλαστική φαντασία του λαού, πού έπινόει πλήθος ιστορίες για τή ζωή και τους πολέμους των μεγάλων βασιλιάδων πού ζούσαν στα κέντρα αυτά. Οί ιστορίες αυτές, ανεξάρτητες στην αρχή, άρχισαν σιγά σιγά νά συνθέτονται σέ ήρωικά έπη χρονολογικά, έτσι ώστε νά σχηματιστεί μέσα στους αιώνες ολόκληρη ή έπική παράδοση για τον Τρωικό πόλεμο.

Αυτή τήν παράδοση κληρονόμησε ο Όμηρος, όταν θέλησε και αυτός νά ψάλλει τον Τρωικό πόλεμο, μόνο πού δέ στάθηκε άπλός συνεχιστής των έπικών ποιητών πού προηγήθηκαν, αλλά τολμηρός καινοτόμος στον τρόπο πού οργάνωσε τό υλικό του.

Και σέ κάτι άλλο νεωτέρωσε ακόμα: Η προομηρική παράδοση ήθελε τους Έλληνες νά νικούν από τήν αρχή ως τό τέλος του πολέμου. Πρώτος ο Όμηρος έπινόει τό θυμό του Άχιλλέα, για νά παρουσιάσει τους Έλληνες νά νικιοούνται, έστω και προσωρινά, και νά δώσει μέ τον τρόπο αυτό ένα έργο γεμάτο δραματικές διακνυμάνσεις. Δική του έπιπόηση είναι και ο θάνατος του Πατρόκλου πού θά φέρει τον Άχιλλέα πίσω στη μάχη, γιατί ή παράδοση ήθελε τους Έλληνες νικητές και ο Όμηρος δέν μπορούσε ριζικά νά τήν αλλάξει. Έτσι έβαλε τους Έλληνες νά κινδυνεύουν νά αφανιστούν, αλλά νά μήν αφανίζονται. Τά δύο αντιμαχόμενα θέματα, ή τελική νίκη των Έλλήνων, όπως τήν ήθελε ή παράδοση, και ή πρόσκαιρη ήττα τους, όπως τήν ήθελε ο Όμηρος, ισορροπούν σέ τρόπο πού και ή έκβαση του πολέμου νά μείνει για τον άκροατή όπως τήν ήξερε από τήν παράδοση και ή προσωρινή ήττα των Έλλήνων νά αποτελεί από τον Όμηρο και πέρα ένα από τά κύρια και αναφαίρετα στοιχεία της έκστρατείας.

Τό Ὀμηρικό πρόβλημα

Αὐτή ἡ μοναδική τέχνη καί τεχνική τῆς Ἰλιάδας ὁδήγησε τοὺς πῶ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς σύγχρονους μελετητές τοῦ Ὀμήρου σὶ συμπεέρασμα πὼς εἶναι ἔργο ἑνὸς μεγάλου δημιουργοῦ. Γιατί ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ 18ου αἰῶνα καί ἐδῶ ἡ ἐνότητα τοῦ ἔργου, ἀκόμα καί ἡ ὑπαρξη τοῦ Ὀμήρου, εἶχε ἀμφισβητηθεῖ. Πρόκειται γιὰ τὸ περίφημο Ὀμηρικό πρόβλημα. Τὸ πρῶτο μεγάλο ἐπιχείρημα τῶν ἀναλυτικῶν (ἔτσι λέγονται ὄσοι, σέ ἀντίθεση μὲ τοὺς ἐνωτικούς, δέν παραδέχονται πὼς ἡ Ἰλιάδα καί ἡ Ὀδύσεια εἶναι ἔργα ἐνιαῖα) ἦταν πὼς τὴν ἐποχή τοῦ Ὀμήρου ἡ γραφή ἦταν ἀγνωστή καί ἐπομένως ἀδύνατον χωρὶς γραφή νά συγκρατηθοῦν στή μνήμη τῶν ἀνθρώπων τόσο μεγάλα ἔργα.

Σήμερα ἔχει πιστοποιηθεῖ πὼς ἡ ἑλληνική γραφή ἦταν γνωστή τὸν 8ο αἰῶνα. Ὁ Ὀμηρος μποροῦσε νά γράψει τὰ ἔργα του καί πρέπει νά τὰ ἔγραψε, γιατί δέ θά ἦταν δυνατόν νά συντεθοῦν χωρὶς γραφή οὔτε καί νά διατηρηθοῦν ἀναλλοίωτα μέσα στοὺς αἰῶνες: ἔχουν μιά σύλληψη καί μιά τεχνική τελειότητα πού κανένα αὐτοσχέδιο ποίημα δέν μπορεῖ νά τὰ ἔχει. Οἱ ἀοιδοί, πού ἀπάγγελαν ἀργότερα τὰ δύο ἔπη, τὰ ἀποστήθιζαν, γι' αὐτὸ καί δέν τὰ ἀλλοίωσαν. Καί, ἐπειδὴ ὁ Ὀμηρος προκαλοῦσε τὸ θανασμός, ὁ κάθε ἀοιδός, ὅταν ἀρχιζε, ἔλεγε σὶ κοινὸ του: «Θά σᾶς ἀπαγγείλω ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα» ἢ «ἀπὸ τὴν Ὀδύσεια τοῦ Ὀμήρου». Ἔτσι στάθηκε δυνατό νά σωθοῦν καί τὸ ὄνομα τοῦ Ὀμήρου καί τὰ ἔργα του μέσα στοὺς αἰῶνες χωρὶς ἀλλαγές.

Τὸ δεύτερο σημαντικό ἐπιχείρημα πού χρησιμοποίησαν οἱ ἀναλυτικοί γιὰ νά χωρίσουν τὴν Ἰλιάδα καί τὴν Ὀδύσεια σέ μικρότερες ἐνότητες ἦταν κάποιες λογικές ἀντιφάσεις πού πιστοποιοῦσαν. Ἐνα χτυπητὸ παράδειγμα. Στὸ Ε τῆς Ἰλιάδας (576) σκοτώνεται ὁ βασιλιάς Πυλαιμένης. Ὅταν ὁμως σὶ Ν (658) σκοτώνεται ὁ γιός του καί μεταφέρουν οἱ σύντροφοί του τὸ σῶμα του ἔξω ἀπὸ τὴ μάχη, ὁ ποιητὴς ἀναφέρει πὼς τοὺς ἀκολουθεῖ κλαίοντας ὁ πατέρας τοῦ νέου, αὐτὸς πού εἶχε σκοτωθεῖ! Τρανή ἀπόδειξη γιὰ τοὺς ἀναλυτικούς πὼς ἄλλος εἶναι ὁ ποιητὴς τῆς μῆας σκηνῆς καί ἄλλος τῆς ἄλλης. Ὡστόσο, εἶναι σφάλμα νά ξεχνοῦμε πὼς ὁ Πυλαιμένης δέν εἶναι πρόσωπο πραγματικό, ἀλλὰ ποιητικό, καί πὼς οἱ νόμοι πού κυβερνοῦν τὴν

ποίηση δέ συμπίπτουν πάντα μέ τούς νόμους πού διέπουν τήν πραγματικότητα. Αυτό πού πρέπει νά εξετάσουμε εἶναι ἄν ἡ παρουσία τοῦ Πυλαιμένη στοῦ Ν εἶναι ποιητικά δικαιολογημένη. Ἀναμφισβήτητα εἶναι, γιατί ἡ παρουσία του πίσω ἀπό τό νεκρό παλικάρι δίνει ιδιαίτερη τραγικότητα στή σκηνή. Τί σημασία ἔχει ἄν ἡ παρουσία αὐτή ἀντιβαίνει στούς νόμους τῆς λογικῆς συνέπειας τοῦ μύθου; Ὅταν μελετοῦμε ἕνα ποιητικό ἔργο, δέν πρέπει νά ξεχνοῦμε οὔτε στιγμή πώς εἶναι δημιουργία καλλιτεχνική.

Ἔτσι πρέπει νά ἀντικρίσουμε καί τό ἐπόμενο ἐρώτημα: Ποιά εἶναι ἡ σχέση τῆς Ἰλιάδας μέ τόν Τρωικό πόλεμο ὡς ἱστορικό γεγονός; Κάποιος ἱστορικός πυρήνας, κάποια πολεμική σύγκρουση πρέπει νά στάθηκε στοῦ ξεκίνημα. Νά χρησιμοποιήσουμε ὁμως τήν Ἰλιάδα ὡς ἱστορική πηγή, γιά νά βγάλουμε συμπεράσματα γιά τόν πόλεμο αὐτό, θά ἦταν σφάλμα, γιατί ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, πού τόν τοποθετοῦμε γύρω στοῦ 1180 π.Χ., στοῦ τέλος τῆς Μυκηναϊκῆς περιόδου, ὡς τόν 8ο αἰῶνα πού γράφτηκε ἡ Ἰλιάδα, πέρασαν αἰῶνες καί ἡ ἱστορική πραγματικότητα ξεχάστηκε, πλουτίστηκε μέ μυθικά στοιχεῖα, μυθολογήθηκε, κυρίως ὁμως γιατί οἱ ἐπικοί δέν εἶναι ἱστορικοί ἀλλά ποιητές καί τό ἔργο τους τό κυβερνοῦν οἱ νόμοι τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας, ὄχι τῆς ἱστορικῆς ἔρευνας.

Ἡ ἐπίδραση τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν στόν Ἑλληνικό καί τό Δυτικό πολιτισμό

Ἡ πανελλήνια ἀναγνώριση τοῦ Ὀμήρου πρέπει νά ἄρχισε ἀπό πολύ νωρίς, μόλις ἡ Ἰλιάδα καί ἡ Ὀδύσεια ἄρχισαν νά διαδίδονται. Στήν ἀρχή τά ἀπάγγελαν οἱ ἀοιδοί, ἀργότερα, μέ τήν εὐρύτερη διάδοση τῆς γραφῆς, κυκλοφόρησαν καί ὡς γραπτά κείμενα. Ἀπό τόν 6ο π.Χ. αἰῶνα ὁ Ὀμηρος γίνεται σχολικό βιβλίο καί ἀπό τό κείμενό του μαθαίνουν τά ἑλληνόπουλα νά διαβάζουν. Ἀπό τόν ἴδιο αἰῶνα ὁ Πεισιστρατίδης Ἰππαρχος ὁρίζει νά ἀπαγγέλλουν στή γιορτή τῶν Παναθηναίων ἐναλλάξ ραψωδοί ἀπό τήν ἀρχή ὡς τό τέλος τῆς Ἰλιάδα καί τῆς Ὀδύσειας.

Ἀπό τόν 7ο τουλάχιστον αἰῶνα ἡ γλυπτική καί πιά πολύ ἡ ἀγιογραφία ἐμπνέονται ἀπό Ὀμηρικά θέματα.

Ἡ μεταομηρική ποίηση κάθε εἴδους, κάτι περισσότερο, δλόκληρος ὁ πνευματικός ἑλληνικός κόσμος διαπλάθεται κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τοῦ Ὀμήρου.

Στή Ρώμη ἡ πρώτη προσωπική ποιητική δημιουργία πού κυκλοφόρησε ἦταν ἡ μετάφραση τῆς Ὀδύσσειας τοῦ Ὀμήρου (3ος π.Χ. αἰώνας). Ἀργότερα μεταφράζεται καί ἡ Ἰλιάδα. Τήν ἐποχή τοῦ Αὐγούστου (1ος π.Χ. αἰώνας) ὁ Ὀμηρος διδάσκεται ἀπό τό πρωτότυπο στά σχολεῖα τῆς Ρώμης καί ἡ ἐπίδρασή του εἶναι τεράστια στήν πνευματική κίνηση τῆς ἐποχῆς.

Στήν Ἀναγέννηση ὁ Ὀμηρος γίνεται γνωστός στήν ἀρχή ἀπό λατινικές μεταφράσεις, καθῶς ὅμως προχωροῦν οἱ αἰῶνες, οἱ Εὐρωπαῖοι γνωρίζουν τόν Ὀμηρο στό πρωτότυπο καί τά ἔπη του γονιμοποίησαν καί γονιμοποιοῦν ὡς σήμερα τή Δυτική τέχνη καί σκέψη¹.

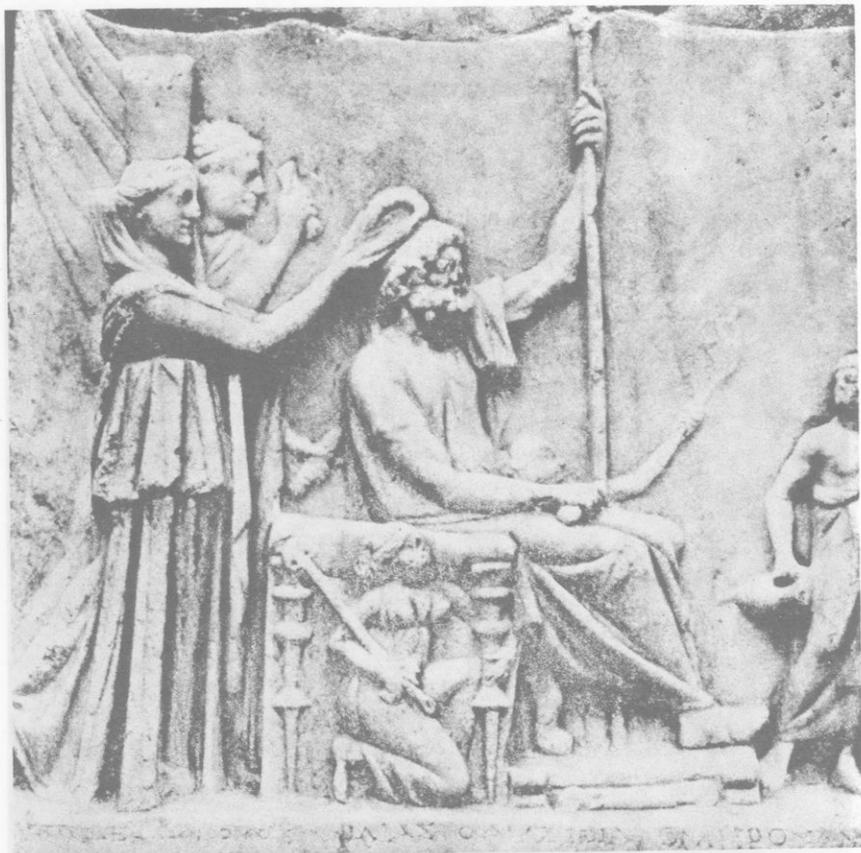
¹ Ἡ Εἰσαγωγή αὐτή βασίζεται, στό μεγαλύτερό της μέρος, στό ἄρθρο γιά τόν

Ὀμηρο τοῦ Ι.Θ. Κακριδῆ (Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τ. Β', σ. 158 κ.έ).

1. Ἡ Εἰσαγωγή αὐτή βασίζεται, στό μεγαλύτερό της μέρος, στό ἄρθρο γιά τόν Ὀμηρο τοῦ Ι.Θ. Κακριδῆ (Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τ. Β', σ. 158 κ.έ).



ΕΡΜΗΣ ΤΟ
ΣΤΑΦΥΔΙΑΚ



Ἡ Ἀποθέωση τοῦ Ὀμήρου (ἀπό ἀνάγλυφο τοῦ Β' αἰώνα π.Χ.). Τόν ποιητή στεφανώνουν ἡ Οἰκουμένη καί ὁ Χρόνος. Στίς δύο πλευρές τοῦ καθίσματος φαίνονται προσωποποιημένες ἡ Ἰλιάδα καί ἡ Ὀδύσεια.

...το σπέρμα του Κρονίου, ο οποίος τον έφαγε, και τον έβλεπε να μεγαλώνει μέσα στην κοιλία του. Ο Κρόνος, φοβούμενος να τον φάει και αυτός, τον έβγαλε από την κοιλία του με την βοήθεια της θεάς Φωφίας, της μητέρας του. Ο Κρόνος έβλεπε τον Αχαιό να μεγαλώνει και τον έβλεπε να φέρνει τον όλεθρο στον λαό του. Ο Κρόνος έβλεπε τον Αχαιό να φέρνει τον όλεθρο στον λαό του.

A

Ψάλλε, θεά, τὸν τρομερὸν θυμὸν τοῦ Ἀχιλλεύου,
 πῶς ἔγινε στοῖς Ἀχαιοῖς ὄγκη πολλῶν δαικρῶν
 πού ἀνδράγαθες ροδόλιποι τὸν Ἄδη
 ἤρσαν, κι ἔδωκεν αὐτοῖς ἄσπετον σκόλεν
 καὶ τὸν ὀρνέειν – καὶ ἡ δὲ θεὸς τοῦ Κρονίδη,
 ἄτ' ὄτ' ἐφιλονίκησεν κι ἐμπεσθῆεν ποῦπε
 ὁ Ἀτρεΐδης, ἄσχος τῶν Ἀχαιῶν Ἀχιλλεύου.
ΟΜΗΡΟΥ
ΙΛΙΑΔΑ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
 Καὶ ἄτ' τοὺς θεοὺς ποῖός ἀναψε τὴν ἔχθραν μεταξὺ τους:
 Ὁ Ἀπόλλων, ὅπου ὀργίσθηκε τοῦ Ἀτρεΐδη βασιλέως
 κι ἔφερε λάσταν στὸν στρατὸν καὶ ἐθίριζε τὰ κλέη,
 5 ὅτι τοῖ ἐκατιφρόνεται τὸν Χρῆσση ἱερέα.
 Στὸν Ἀχιῶν τὰ γρήγορα κοράδια τούτος ἔβλε,
 μὲ λῆτρα πλανοιοπόρσχα τὴν κόρη του γὰ λῶσαι
 σὴ χρυσοῦ σκήπτρο τυλιχτὸ τοῦ Φοῖβου τὸ στεφάνι
 ἐκράτει, καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς παρακλιούσεν ὄλους,
 10 «Ὡ γενναιοκαρδοὶ Ἀχαιοί, ὦ βασίλεις Ἀτρεΐδες,
 τοῦ Ὀμηλοῦ ὄς κάμουν οἱ θεοὶ, τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου
 ἄφρου πορθήσεται, εὐτιχέις γὰ πάτε στὴν πατρίδα
 ἀλλ' ἀποδώσατε σ' ἐμέ τὴν ποθητὴν μου κόρη,
 δεχθεῖτε αὐτὰ τὰ λῆτρα της, ἂν τὸν υἱὸν τοῦ Δία
 20 τὸν μαιροβόλον, τοῖς τετὴν Ἀπόλλωνα εὐλαβεῖσθε».
 Ὅλοι ἀλαλαξάν οἱ Ἀχαιοί, κι εἶπαν τὸν ἱερέα
 γὰ σεβασθῆναι καὶ τὸ λαιμερὰ λῆτρα δεξιὰ γὰ γίνουιν
 μόνος ὁ Ἀγαμέμνωνας δὲν τὸ στήγγει ὁ Ἀτρεΐδης,
 ἀλλὰ κακὰ τὸν ἔδιοσκει καὶ βαρύν λόγον εἶπε,
 25 «Μὴ σ' ἀπαντήσω, γέροντα, σιμὸ στα κοῖλα πλοῖα
 ἢ τῶρα ἔδω ν' ἀργοπορεῖς ἢ πόλιν γὰ γερῖσαι
 καὶ μὴ θαρρενεῖς στὸν θεοῦ τὸ σκήπτρο καὶ τὸ στήμμα,
 Ἀσπὴν δὲν θ' ἀπαλίσω ἐγὼ τὸ γῆρας θά τὴν ἔδω
 30 σὴ Ἄργος μὲς σὴ σπιτι μου μακρὰν ἄτ' τὴν πατρίδα



ΩΣΗΜΟ
ΑΔΑΙ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η Μετάφραση του Όμηρου (από επιμέλεια του Β' αιώνα π.Χ.). Τον ποιητή απεικονίζουν η Παρθένη και ο Χρόνος. Στις δύο πλευρές του καθιστούμενος φαίνεται προσκεκλημένος ή Ήρως κ' ή Όδυσσεύς.

βέλῃσει τό φησὶ κητ. ὄν γὰρ κητ. κητ. γορσοκῆν ἢ, ἰοκ ἰοσῶν ἰανῖοκρῆ ὄν
 Λότα εἶπε καὶ τῶν ἄλλων ἄνδρων ἄλλοι καὶ ἄλλοι, οὐδὲν ἄλλο ἢ ἢ Μ
 ὁ Κάλχας ἐπισημαίνει ὅτι καὶ οὐκ ἔστιν ἀποδορῆ σου νογῶν τὸν
 πῶς ἐγγώρις, οὐκ ἔστιν ἀποδορῆ σου πῶς ἐγγώρις πῶς ἐγγώρις
 καὶ ὁμοίως σὺν τῶν ἄλλων ἄνδρων ἄλλοι καὶ ἄλλοι, οὐδὲν ἄλλο ἢ ἢ Μ

Ψάλλε, θεά, τὸν τρομερὸν θυμὸν τοῦ Ἀχιλλέως,
 πῶς ἔγινε στοὺς Ἀχαιοὺς ἀρχὴ πολλῶν δακρῶν·
 πού ἀνδράγαθες ροβόλησε πολλές ψυχές στὸν Ἄδη
 ἥρώων, κι ἔδωκεν αὐτοὺς ἀρπάγματα τῶν σκύλων
 καὶ τῶν ὀρνέων – καὶ ἡ βουλή γενόταν τοῦ Κρονίδη,
 5 ἀπ' ὅτ' ἐφιλονίκησαν κι ἐχωρισθῆκαν πρῶτα
 ὁ Ἀτρεΐδης, ἄρχος τῶν ἀνδρῶν, καὶ ὁ θεῖος Ἀχιλλέας.
 Καὶ ἀπ' τοὺς θεοὺς ποιὸς ἄναψε τὴν ἔχθραν μεταξύ τους;
 Ὁ Ἀπόλλων, ὅπου ὀργίσθηκε τοῦ Ἀτρεΐδη βασιλέως
 κι ἔφερε λάβαν στὸν στρατὸν πού ἐθέριζε τὰ πλήθη,
 10 ὅτι τοῦ ἑκαταφρόνεσε τὸν Χρῦσιν ἱερέα.
 Στῶν Ἀχαιῶν τὰ γρήγορα καράβια τούτος ἦλθε,
 μέ λύτρα πλουσιοπάροχα τὴν κόρη του νά λύσει·
 στό χρυσὸ σκῆπτρο τυλικτὸ τοῦ Φοίβου τό στεφάνι
 ἐκράτει, καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς παρακαλοῦσεν ὄλους:
 15 «ἽΩ γενναιοκάρδοι Ἀχαιοί, ὦ βασιλεῖς Ἀτρεΐδες,
 τοῦ Ὀλύμπου ἅς κάμουν οἱ θεοί, τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου
 ἀφοῦ πορθήσεται, εὐτυχεῖς νά πάτε στὴν πατρίδα·
 ἀλλ' ἀποδώσετε σ' ἐμέ τὴν ποθητὴν μου κόρη,
 δεχθεῖτε αὐτὰ τὰ λύτρα της, ἂν τὸν υἱὸν τοῦ Δία
 20 τὸν μακροβόλον τοξευτὴν Ἀπόλλωνα εὐλαβεῖσθε».
 Ὅλοι ἀλαλάξαν οἱ Ἀχαιοί, κι εἶπαν τὸν ἱερέα
 νά σεβασθοῦν καὶ τὰ λαμπρὰ λύτρα δεκτὰ νά γίνουν·
 μόνος ὁ Ἀγαμέμνωνας δέν τό ἴστεργεν ὁ Ἀτρεΐδης,
 ἀλλὰ κακὰ τὸν ἐδιωχνε καὶ βαρύν λόγον εἶπε:
 25 «Μὴ σ' ἀπαντήσω, γέροντα, σιμὰ στὰ κοῖλα πλοῖα
 ἢ τώρα ἐδῶ ν' ἀργοπορεῖς ἢ πάλιν νά γυρίσεις
 καὶ μὴ θαρρεύεις στοῦ θεοῦ τό σκῆπτρο καὶ τό στέμμα.
 Αὐτὴν δέν θ' ἀπολύσω ἐγώ· τό γῆρας θά τὴν ἔβρει
 30 στό Ἄργος μέσ στό σπίτι μου μακρὰν ἀπ' τὴν πατρίδα

νά ύφαίνει αὐτοῦ καί σύντροφον τῆς κλίνης νά τήν ἔχω.
 Μή μ' ἐρεθίζεις, σύρ' εὐθύς, ἄν θέλεις νά μήν πάθεις».

Τόν λόγον του ἐφοβήθηκε καί ὑπάκουσεν ὁ γέρος·
 τήν ἄκραν ἔπηρε σιωπηλός τῆς ἠχερῆς θαλάσσης
 καί ὅταν εὐρέθη ἀνάμερα, τόν γόνον τῆς ὠραιάς 35
 Λητοῦς, μέγαν Ἀπόλλωνα, θερμά παρακαλοῦσε:
 «Ἄκουσέ με, ἀργυρότοξε, τῆς Χρύσης καί τῆς θείας
 Κίλλας προστάτη, κύριε στήν Τένεδο, Σμινθέα,
 ἐάν σοῦ ἔκτισα νάόν νά χαιρεται ἡ καρδιά σου,
 ἐάν ποτέ σοῦ ἔκαψα μεριά καλοθρεμμένα 40
 ταύρων κι ἐρίφων, τοῦτον μου τόν πόθον τελειώσέ μου·
 τά βέλη σου στούς Δαναούς τά δάκρυά μου ἄς πλερώσουν».

Εὐχῆθη καί ὡς τόν ἄκουσεν ὁ Φοῖβος ὁ Ἀπόλλων,
 κατέβη ἀπό τές κορυφές τοῦ Ὀλύμπου θυμωμένος,
 μέ τόξον καί μ' ὀλόκλειστην φαρέτραν εἰς τούς ὤμους. 45
 Ἐβρόντησαν ἐπάνω του τά βέλη ὡς ἐκινήθη
 ὁ χολωμένος καί ὁμοιαζε τήν νύκτα, ὡς προχωροῦσε.
 Τῶν πλοίων κάθισε ἄντικρυ καί ἀπόλυσε τό βέλος
 καί ἄχος ἐδῆγχε τρομερός ἀπ' τ' ἀσημένιο τόξο·
 καί ἀφοῦ τούς σκύλους ἐπληξε καί τά μουλάρια πρῶτα, 50
 εἰς τούς ἀνθρώπους ἔριχνε τά μικροφόρ' ἀκόντια
 ἀδιάκοπα· καί τῶν νεκρῶν παντοῦ πυρές ἔκαϊαν.
 Τά θεῖα βέλη στόν στρατόν πετοῦσαν ἐννιά μέρες,
 καί τήν δεκάτην τόν λαόν συγκάλεσε ὁ Πηλεΐδης,
 ὡς ἡ θεά τόν δίδαξεν ἡ Ἥρα ἡ λευκοχέρα, 55
 ποῦ ἐθλιβόνταν τούς Δαναούς νά βλέπει πῶς πεθαίνουν.
 Καί ἀφοῦ συνάχθηκε ὁ λαός εἰς ἓνα μέρος ὅλος,
 ὁ γοργοπόδης Ἀχιλλεύς σηκώθη καί τούς εἶπε·
 «Ἄτρείδη, νά γυρίσουμε, θαρρῶ, θ' ἀναγκασθοῦμε
 στά γονικά μας ἄπρακτοι, ἄν δέν πεθάνοιμ' ὅλοι, 60
 ἀφοῦ μᾶς φθέρνει λοιμική καί πόλεμος ἀντάμα.
 Λοιπόν ἄς ἐρωτήσομεν ἡ μάντιν ἡ ἱερέα
 ἡ ὄνειροκρίτην – ἔρχεται καί τ' ὄνειρο ἀπ' τόν Δία –
 νά εἰπῆ γιατί ἐχόλωσε τόσο σ' ἐμᾶς ὁ Φοῖβος·
 μή κάποιο τάμα τοῦ ἔλειψε, μή τοῦ ἔλειψ' ἐκατόμβη· 65
 ἴσως, ἄν τοῦ καοῦν ἄρνιά καί ἐρίφια διαλεμένα,

θελήσει τό θανατικό νά διώξει ἀπό κοντά μας».

Αὐτά εἶπε κι ἐκάθισε· καί τότε ὁ Θεστορίδης
 ὁ Κάλχας ἐσηκώθηκεν, ὄρνεοσκόπος πρῶτος
 πού ἐγνώριζ' ὅλα μέλλοντα, παρόντα, περασμένα 70
 καί ὀδήγησε στήν Ἴλιον τῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα
 μ' αὐτό τό πνεῦμα μαντικό πού τοῦ 'χε δώσει ὁ Φοῖβος.
 Σ' αὐτούς καλοπροαίρετα τότε ὀμιλοῦσ' ἐκείνος:
 «Μέ προσκαλεῖς, δίφιλε Πηλεΐδη, νά ἐξηγήσω,
 πῶς ἐγεννήθηκε ὁ θυμός τοῦ μακροβόλου Φοῖβου· 75
 θέλει τό εἰπῶ· μόνον ἐσύ στοχάσου καί ὁμοσέ μου
 νά μέ δοηθήσεις πρόθυμα μέ λόγον καί μέ χέρι,
 ὅτι θ' ἀνάψω τήν χολήν ἀνδρός πού τῶν Ἀργείων
 δεσπόζει καί ὄλ' οἱ Ἀχαιοί τοῦ εἶναι ὑποταγμένοι·
 ὅταν θυμώσει στόν μικρόν, νικά ὁ βασιλέας· 80
 ὅτι ἄν χωνεύσει τήν χολήν σ' ἐκείνην τήν ἡμέραν,
 ὅμως τό πάθος ἄσπονδο στά στήθη μέσα τρέφει
 νά ξεθυμάνει στό ἐξῆς· καί σκέψου ἄν θά μέ σώσεις».
 Καί ὁ γοργοπόδης πρὸς αὐτόν Πηλεΐδης ἀποκρίθη:
 «Ἐφοβὰ λέγε τόν χρησμόν ὅποιον ἤξευρεῖ ὁ νοῦς σου· 85
 ὅτι, μά τόν Ἀπόλλωνα, πού τές εὐχές ἀκούει,
 Κάλχα, καί σύ τῶν Δαναῶν προσφέρεις τούς χρησμούς του,
 ὅσο ἐγώ ζῶ κι ἐδῶ στήν γῆν βλέπω τό φῶς τοῦ ἡλίου,
 βαρῦ κανεῖς ἐπάνω σου τό χέρι δέν θά βάλει
 τῶν Δαναῶν ὄλων κανεῖς, καί μήτε ὁ Ἀγαμέμνων 90
 πού σήμερα τῶν Ἀχαιῶν καυχᾶται ὅτ' εἶναι ὁ πρῶτος».
 Καί ὁ μάντις ὁ ἀκατάκριτος ἐπῆρε θάρρος κι εἶπε:
 «Τάμα ποσῶς δέν τοῦ ἔλειψε, μήτ' ἐκατόμβη, ἀλλ' εἶναι
 ὁ ἱερέας ἀφορμή, πού ἀψήφησ' ὁ Ἀτρεΐδης·
 τήν κόρη δέν ἀπόλυσε, τά λύτρα δέν ἐδέχθη, 95
 ἰδού γιατί μᾶς ἔθλιψε καί θά μᾶς θλίψει ὁ Φοῖβος.
 Οὐδ' ἀπ' τούς Δαναούς ποτέ τήν λοιμική θά διώξει
 πρὶν δοθεῖ ὀπίσω τοῦ πατρός ἡ λαμπρόματα κόρη
 ἄλυτρη, ἀνεξαγόραστη καί ἀγίαν ἐκατόμβην
 στήν Χρύσην ἀποστείλομεν· τότ' ἴσως ἴλεως γίνει»· 100
 Αὐτά εἶπε κι ἐκάθισε· σηκώθη εὐθύς ὁ ἦρωσ
 πολλῶν κυρίαρχος λαῶν, ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων

φαρμακωμένος· και ἡ χολή τὰ μαῦρα σωθικά του πλημμύριζ' ὄλα, και ἄστραφταν τὰ μάτια του ὡσάν φλόγες.
 Μέ βλέμμα κακοσήμαντο στόν Κάλχαντα εἶπε πρώτα:
 «Μάντι κακῶν, ὄχι, ποτέ πρόσχαρό τι δέν μου ἔπεσ, και ὁ νοῦς σου πάντοτε ἀγαπᾶ κακά νά προμαντεύει· λόγον δέν εἶπες σύ ποτέ καλόν οὔτ' ἔχεις πράξει.
 Καί τώρα ἐδῶ στούς Δαναούς χρησιμολογεῖς και λέγεις, ὅπως γιά τοῦτο συμφορές τούς δίδει ὁ μακροδόλος, ὅτι τήν πλοῦσια ξαγορά τῆς θυγατρὸς τοῦ Χρύση δέν δέχθηκα· ναί, θέλω ἐγώ καλύτερα τήν κόρη σπίτι μου, ἀφοῦ τήν προτιμῶ τῆς νυμφευτῆς μου ἀκόμα τῆς Κλυταιμνήστρας και ποσῶς κατώτερη δέν εἶναι στήν κλάση, στό ἀνάστημα, στή γνώμη και στά ἔργα.
 Καί ὅμως ἂν συμφέρει αὐτό, θέ νά τήν ἀποδώσω· τό καλό θέλω τοῦ λαοῦ, ποτέ τόν ὄλεθρό του· ἀλλά δῶρο ἐτοιμάσετε σ' ἐμένα εὐθύς, τί μόνος ἐγώ δέν πρέπει ἀδώρητος νά μείνω τῶν Ἀργείων και ὄλοι τό βλέπετε ὅτι ἀλλοῦ τό δῶρο μου πηγαίνει».
 Τοῦ ἀντεῖπεν ὁ φτερόποδος ἰσόθεος Πηλεΐδης:
 «Ἐνδοξε Ἄτρεΐδη, περισσά φιλόπλουτε, τί λέγεις; Οἱ μεγαλόψυχοι Ἀχαιοί πῶς θά σοῦ δώσουν δῶρον; Μή κάπου λάφυρα κοινά γνωρίζομε ἀφημένα; Ὅσ' ἀπ' τές χῶρες πήραμε, ἐμοιρασθῆκαν ὄλα και νά τὰ ξανακάμομε σωρό δέν εἶναι πρόπον· ἀλλά σύ τώρα στόν θεόν ἀπόλυσε τήν κόρη, και τετραπλά θ' ἀνταμειφθεῖς, ἂν ποτέ δώσει ὁ Δίας οἱ Ἀχαιοί νά πάρομε τήν πυργωμένην Τροίαν».
 Καί πρός αὐτόν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων:
 «Ἄν και γενναῖος, μή ζητεῖς μέ ἀπάτην νά μέ πάρεις, θεῖε Πηλεΐδη, κι εὐκόλα δέν θά μέ καταπείσεις, νά ἔχεις σύ τό δῶρο σου και ἐγώ νά τό στεροῦμαι· θέλεις και μέ παρακινεῖς τήν κόρη ν' ἀποδώσω· ἀλλ' ἂν δῶρον ἰσότιμο τῆς ἀρεσιᾶς μου λάβω ἀπ' τοῦς γενναίους Ἀχαιοῦς, ἀρκεῖ, και ἂν δέν μου δώσουν, θά ἔλθω μέ τό χέρι μου νά πάρω ἢ τό δικό σου τό δῶρον ἢ τοῦ Αἴαντος ἢ κείνο τοῦ Ὀδυσσεῶς·

κι εἰς ὅποιον ἔλθω, τὴν χολήν, θαρρῶ, θά τοῦ κινήσω· σοῦδ' ἔμ' ἂν
 ἀλλ' ὄλ' αὐτὰ μετέπειτα μαζί θά τά σκεφθοῦμε. 140
 Τώρα στήν θείαν θάλασσαν μαῦρο ἄς συρθεῖ καράδι
 μέ κουπηλάτες διαλεκτούς, καί ἄς θέσομ' ἑκατόμβην
 μέσα καί ἄς ἀνεβάσομε τὴν κόρην Χρυσίδα,
 καί ἀρχηγός του νά εἶν' ἐκεῖ τῶν βουλευφόρων ἕνας,
 ὁ Αἴας, ὁ Ἴδομενεύς ἢ ὁ θεῖος Ὀδυσσεάς, 145
 ἢ σύ Πηλεΐδη, τῶν ἀνδρῶν ὦ τρομερές καί μόνε,
 μέ τές εὐχές σου τόν θεόν νά μᾶς ἐξιλεώσεις».

Ἄγρια τόν ἐκοίταξε καί ἀπάντησε ὁ Πηλεΐδης·
 «Ὁμίμενα πανουργότατε, μ' ἀναΐδειαν ἐνδυμένε,
 καί ποιός ἀπό τούς Ἀχαιοὺς θά δράμει, ἂν τόν ζητήσεις, 150
 εἴτε εἰς ταξίδι πρόθυμος, εἴτε εἰς πολέμου ἀγώνα;
 Ἐγὼ δέν ἦλθα ἐξ ἀφορμῆς τῶν λογχοφόρων Τρώων
 νά πολεμήσ', ὅτι ποσῶς ἐκεῖνοι δέν μοῦ πταίου·
 τά βόδια μῆτε τ' ἄλογα δέν βγῆκαν νά μοῦ πάρουν
 μῆτε στήν μεγαλόσβολην, τὴν ἀνδροθρέπτραν Φθίαν 155
 ποτέ μοῦ ἐδλάψαν τούς καρπούς, ὅτ' εἶναι ἀνάμεσόν μας
 ὄρη κατάσκια πολλά καί πέλαγ' ἀγριωμένα·
 ἀλλὰ γιά τόν Μενέλαο καί, ἀναΐσχυντε, γιά σένα
 ἦλθομεν ὅλοι ἐκδίκησιν νά πάρομε τῶν Τρώων,
 καί σύ, ὦ σκυλοπρόσωπε, λησμονημένα τά ἔχεις. 160
 Καί τῶρ' αὐτό τό δῶρο μου νά πάρεις φοβερίζεις
 πού ν' αἰμοιδῆ τῶν κόπων μου κι οἱ Ἀχαιοὶ μοῦ ἐδῶσαν·
 κι ἴσια μέ σέ δέν ἔχω ἐγὼ δῶρο καλό ποτέ μου,
 ὅταν καλά τειχοκάστρα πατοῦμε τῆς Τρωάδος·
 ἀλλὰ τό βάρος τοῦ σφοδροῦ πολέμου πρῶτος ἔχω 165
 ἐγὼ καί ἂν τύχει μοιρασμός, τρανό σύ παίρνεις δῶρο,
 κι ἐγὼ μέ δῶρο μικροστό καί ἀγαπητό γυρίζω
 στές πρύμνες ἀπό τόν σκληρόν ἀγώνα τοῦ πολέμου·
 στήν Φθίαν τῶρ' ἀναχωρῶ· καλύτερα νά γύρω
 στόν τόπον μου μέ τά κυρτά καράδια, καί δέν θέλω 170
 ἐδῶ νά μείνω ἀτίμητος τά πλούτη νά σοῦ αὐξήσω».

Καί πρὸς αὐτόν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων·
 «Φύγε, ἂν τό θέλεις, φύγ' εὐθύς· καί χάριν μου νά μένεις,
 ἐγὼ δέν σέ παρακαλῶ· κοντά μου ὑπάρχουν καί ἄλλοι

νά μέ δοξάσουν, κι ἔξοχα ὁ πάνσοφος Κρονίδης· 175
 καί ἀπ' τοὺς διοθρέπτους βασιλεῖς σύ εἶσαι ὁ μισητός μου·
 ὅτι τήν ἔριδα διψᾶς, τές μάχες, τοὺς πολέμους·
 καί ἄν εἶσαι τόσο δυνατός, εἶναι θεοῦ τό δῶρον·
 σπίτι σου μέ τά πλοῖα σου καί τοὺς συντρόφους σου ἄμε,
 τῶν Μυρμιδόνων δέσποζε· κι ἐγώ δέ σέ λογιάζω 180
 καί στήν χολήν σου ἀδιαφορῶ· κι ἰδοῦ τί σοῦ κηρύττω:
 Καθώς ἐμένα μοῦ ἀφαιρεῖ τήν Χρυσηίδα ὁ Φοῖβος –
 κι ἐκείνην μέ συντρόφους μου καί μέ δικά μου πλοῖα
 θά στείλω – καί τό δῶρον σου τήν κόρην τοῦ Βρισέως,
 εἰς τήν σκηνήν σου θά ἴλθω, ἐγώ νά πάρω, γιά νά μάθεις, 185
 πόσο σοῦ εἶμαι ἀνώτερος ἐγώ καί νά τρομάζει
 καί ἄλλος μ' ἐμέ νά συγκριθεῖ καί ὁμοιος νά γίνει ἐμπρός μου».
 Τά λόγια τοῦτα ἐπλήγωσαν τά σπάχνα τοῦ Ἀχιλλέως
 κι ἔστρεψε δύο στοχασμούς μέσ στά δασιά του στήθη·
 ἢ θέ νά σύρει ἀπ' τό πλευρό τό ἀκονισμένο ξίφος 190
 καί ἀφοῦ σκορπίσει ὄλους ἐκεῖ, νά σφάξει τόν Ἀτρεΐδην,
 ἢ νά σιγάσει τήν ὀργήν κρατώντας τήν ψυχήν του·
 κι αὐτά ὡς διαλογίζονταν στόν νοῦν καί ἀπό τήν θήκην
 τό μέγα ξίφος ἔσερνε, κατέθηκε οὐρανόθεν
 ἢ Ἀθηνᾶ, τήν ἔστειλεν ἢ Ἥρα ἢ λευκοχέρα, 195
 ὅπου ἀγαποῦσε ὀλόψυχα παρόμοια καί τοὺς δύο·
 τοῦ ἐστήθη ὀπίσω κι ἔπιασε τά ὀλόξανθα μαλλιά του,
 σ' ἐκείνον μόνον φανερό καί ἀθώρητη στούς ἄλλους.
 Ξιπάσθη αὐτός, ἐστράφηκε κι ἐγνώρισεν ἀμέσως
 τήν Ἀθηνᾶ πού φοδερήν στά μάτια λάμπιν εἶχε· 200
 καί ὁμίλησε πρὸς τήν θεάν μέ λόγια φτερωμένα:
 «Τ' ἦλθες καί σύ, ὦ τοῦ Διὸς τοῦ αἰγιδοφόρου κόρη;
 Τοῦ Ἀτρεΐδη Ἀγαμέμνονος νά ἰδεῖς τήν ἀδικίαν;
 Ἀλλά σοῦ λέγω καθαρά καί πίστευσε· μέ τοῦτες
 τές ἔπαρσές του γρήγορα θά χάσει τήν ζωήν του»· 205
 Καί ἡ γλαυκόφθαλμη θεά σ' ἐκείνον ἀπεκρίθη:
 «Κατέβηκ' ἀπ' τόν οὐρανόν νά παύσω τήν ὀργήν σου,
 ἔάν μ' ἀκούσεις· μ' ἔστειλεν ἢ Ἥρα ἢ λευκοχέρα,
 πού ὀλόψυχα σᾶς ἀγαπᾶ παρόμοια καί τοὺς δύο·
 ἔλα τήν μάχην ἄφησε, τό ξίφος σου μή σύρεις, 210

μόνον μέ λόγια τ' ὄνειδος πού αὐτός θά πάθει εἰπέ του· ὅτι νά γίνει θέλ' ἴδεις αὐτό πού σοῦ προλέγω·
 τριδίπλα δῶρ' ἀτίμητα θά λάβεις μίαν ἡμέρα γι' αὐτήν τήν ὕβριν· τώρα σύ κρατήσου καί ἄκουσέ μας»·
 Καί ὁ φτεροπόδης πρὸς αὐτήν Πηλεΐδης ἀποκρίθη·
 «Πρέπει, ὦ θεά, τῶν δύο σας νά σεβασθῶ τόν λόγον,
 ἄν κι εἶν' ἡ ὀργή μου φοβερή· καί ὅμως αὐτό συμφέρει,
 ὅπου ὑπακούει στούς θεούς κι αὐτοὶ τόν εἰσακούουν»·
 Εἶπε καί ἀπὸ τήν ἀργυρὴν λαβὴν μέ τό βαρὺ του
 χέρι στήν θήκην ἄμπωσε πάλι τό μέγα ξίφος
 πειθόμενος στήν Ἀθηνᾶ· κι ἐκείνη πάλι ἀνέβη
 στὸν Ὀλυμπον μέσ στούς θεούς, στά δώματα τοῦ Δία·
 Μέ βαρεῖς λόγους ἔπειτα καί πάλιν ὁ Πηλεΐδης
 πρὸς τόν Ἀτρεΐδην ἐστράφηκεν, οὐδ' ἔπαυε ἡ χολή του·
 «᾿Ω μέθυσε, σκυλόματε, καί μέ καρδιάν ἐλάφου!
 μήτε ποτέ μέ τόν λαόν ν' ἀρματωθεῖς γιά μάχην,
 μήτε εἰς καρτέρι νά ὀδηγεῖς τοὺς πρώτους πολεμάρχους
 ἐτόλμησες· σοῦ φαίνονται τρόμος θανάτου ἐκεῖνα·
 καλύτερα στό στράτευμα τῶν Ἀχαιῶν σ' ἄρῃσει
 ὅποιος σ' ἐσένα ἀντιλογᾶ, νά τοῦ ἀφαιρεῖς τά δῶρα·
 τῶντι ἀχρεῖους κυβερνᾶς, λαοφάγε βασιλέα!
 ἀλλιῶς αὐτό τό ἀδίκημα θά ἦταν τό ὕστερό σου·
 ἀλλ' ἔναν λόγον θά σοῦ εἰπῶ, καί ὁμόνω μέγαν ὄρκον·
 ναί, μά τό σκῆπτρο τοῦτ' ὅπου κλαδί δέν βγάζ' ἢ φύλλα,
 καθώς ἀφῆκε τόν κορμόν στά ὄρη ἐκεῖ πού ἐκόπη,
 καί δέν θ' ἀναχλωρᾶνει, ἀφοῦ τά φύλλα καί τό φλούδι
 γύρω του ἐλέπισε ὁ χαλκός, καί τό φοροῦν στό χέρι
 οἱ δικαιοκρίτες Ἀχαιοὶ τοὺς νόμους νά φυλάγουν,
 ὅπως τοὺς ἔδωκεν ὁ Ζεὺς, καί θά 'ναι μέγας ὄρκος·
 θ' ἀποζητήσουν οἱ Ἀχαιοὶ μιά μέρα τόν Πηλεΐδην
 ὅλοι καί σύ περίλυπος τήν δύναμιν δέν θά 'χεις
 νά τοὺς βοηθεῖς, ὅταν πολλοὺς θά στρώσει χάμω ἢ λόγῃ
 τοῦ ἀνθρωποφόνου Ἐκτορος καί σέ θά τρώγει ὁ πόνος,
 πού ἀψήφησες τῶν Ἀχαιῶν τόν πρῶτον πολεμάρχον»·
 Εἶπε καί χάμω ἐπέταξε τό χρυσοκαρφωμένο
 σκῆπτρο καί πάλι ἐκάθισε· καί ἀπὸ τό ἄλλο μέρος

τοῦ Ἀτρείδῃ ἔβραζε ἡ χολή· τότε ἔσηκώθη ὁ Νέστωρ,
 ὁ γλυκολόγος, λιγυρός ὀμιλητῆς τῆς Πύλου
 πού ὡσάν τό μέλι ἢ λαλιά τοῦ ἐκύλ' ἀπό τά χεῖλη·
 δύο γενεές εἶχαν σῆσθαι τῶν πρόσκαιρων ἀνθρώπων, 250
 στήν Πύλον, συνομηλικοί καί συναναστροφοί του,
 τώρα εἰς τήν τρίτην γενεάν βασίλευεν ὁ γέρος·
 αὐτός τότε καλόγνωμα σ' ἐκείνους ὀμιλοῦσε:
 «ὦμιέ! στήν γῆν τῶν Ἀχαιῶν μεγάλη θλίψις ἦλθε!
 πόσῃν θά εἶχε ὁ Πρίαμος χαρά καί τά παιδιά του 255
 καί πόσον ὄλος ὁ λαός θά εὐφραίνονταν τῆς Τροίας,
 πού μάχεσθε ἄν ἐμάθαιναν οἱ δύο σεις πού εἰσθε
 οἱ κορυφές τῶν Δαναῶν στήν γνώση καί στά ὄπλα.
 Καί ἀκούσετέ με, ὄτ' εἰσθε σεις κι οἱ δύο νεώτεροί μου,
 ὅτι μέ ἄνδρες ἔσμιξα πολύ καλύτερους σας, 260
 σ' ἄλλους καιρούς καί αὐτοί ποσῶς δέν μ' ἔκαταφρονοῦσαν.
 Ἄνδρες δέν εἶδα ἢ θά ἰδῶ ποτέ μου ὡσάν ἐκείνους,
 Πειρίθοον καί Δρύαντα, καλόν λαῶν ποιμένα,
 Καινέα καί Ἐξάδιον, Πολύφημον τόν θεῖον
 καί ἄκόμα τόν ἰσόθεον Θησέα τόν Αἰγείδην, 265
 ὡσάν αὐτούς ἀνίκητοι θνητοί δέν γεννηθῆκαν,
 σφόδρ' ἀνδρειωμένοι ἐμάχονταν μέ σφόδρ' ἀνδρειωμένους,
 μ' ἄγρια θεριά βουνίσια, καί, ὦ θαῦμα, τ' ἀφανίσαν·
 καί ἐγώ μέ κείνους ἔσμιγα φερμένος ἀπ' τήν Πύλον
 μέσ' ἀπό μέρη μακρινά, καί αὐτοί μέ προσκαλέσαν 270
 κι ἔκαμνα ἐγώ τό μέρος μου στές μάχες, πλήν κανένας
 ἀπ' ὄσους τώρα τρέφ' ἡ γῆ μ' αὐτούς δέν θά μετριόνταν·
 καί ὅμως ἐκείνοι πρόθυμοι στές συμβουλές μου ἐκλίναν·
 ἀλλά καί σεις ἀκούτε με γιά τό καλύτερό σας·
 μήτε σύ, μεγαλόψυχε, τήν κόρην τοῦ ἀφαιρέσεις 275
 πού τοῦ ἔδωρησαν οἱ Ἀχαιοί, καί μήτε σύ, Πηλεΐδη,
 θελήσεις ν' ἀντιμάχεσαι στόν μέγαν βασιλέα,
 διότι κάτι ἀνώτερα τιμᾶται ὁ σκηπτροφόρος
 ἐκείνος ὅπου εὐδόκησε νά τόν δοξάσει ὁ Δίας·
 δυνατός εἶσαι καί θεά σ' ἐγέννησε μητέρα, 280
 ἀλλ' εἶναι αὐτός ἀνώτερος γιά τούς πολλούς πού ὀρίζει·
 καί σύ νά σβήσεις τόν θυμόν, Ἀτρείδη, σ' ἐξορκίζω·

μή τοῦ Πηλεΐδη ὀργίζεσαι, πού ἀσάλευτ' εἶναι σ' ὅλους
τούς Ἀχαιοὺς προφυλακὴ τοῦ φθαρτικοῦ πολέμου».

Καί πρὸς αὐτόν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων: 285
«Ὅλα τὰ εἶπες, γέροντα, καλὰ καὶ μετρημένα·
ἀλλ' αὐτὸς θέλει ἀνώτερος νά εἶναι καὶ ὄλων πρῶτος
νά ἔχει ὄλους ἀποκάτω του, νά βασιλεύει σ' ὄλους,
ὄλους νά ὀρίζει· αὐτὸ κανεῖς δέν θά δεχθεῖ, πιστεύω·
κι ἐάν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ πολεμιστὴν τὸν κάμαν 290
μέ τοῦτο καὶ τὸν ἔβαλαν ὄνειδισμούς νά λέγει:
Ἐκεῖ τὸν λόγον τοῦ ἴσῳθεος Πηλεΐδης:
«Ἀληθινὰ δειλόψυχον θά μ' ἔλεγαν καὶ ἀχρεῖον,
ἂν σ' ὄ,τ' εἰπέις θά ἔστερα γὰρ τὴν κεφαλὴν νά κλίνω·
αὐτὰ στοὺς ἄλλους πρόσταζε, καὶ διαταγές ἐμένα 295
μὴ δίδεις, ὅτι στό ἐξῆς ποτέ δέν θά σ' ἀκούσω·
κι ἐν' ἄλλο ἀκόμα θά σοῦ εἰπῶ, καὶ ἄς τό φυλάξει ὁ νοῦς σου·
μέ σέ ἦ μ' ἄλλους πόλεμον νά στήσω γιὰ τὴν κόρην
δέν θέλω, σεῖς τὴν δώσατε, σεῖς μοῦ τὴν ἀφαιρεῖτε·
ἀλλ' ἀπό τ' ἄλλα ὅσα ἔχω ἐγὼ σιμὰ στό μαῦρο πλοῖον 300
τίποτε δέν θά δυνηθεῖς νά πάρεις ἄβουλά μου.
Καὶ ἂν ἀγαπᾷς, δοκίμασε, γιὰ νά ἴδουν καὶ τοῦτοι·
εὐθύς τό μαῦρο αἷμα σου στήν λόγχην μου θά τρέξει»·
Καὶ ἀφοῦ ἐλογομάχησαν, ἐκείνοι ἐσηκωθῆκαν
καὶ διάλυσαν τὴν σύνοδον στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα. 305
Στές πρύμνες του καὶ στές σκηνές ἐγύρισ' ὁ Πηλεΐδης
καὶ οἱ σύντροφοὶ του ὀπίσω του μέ τὸν Μενoitιάδη·
κι ἔριξ' ὁ Ἀτρεΐδης γρηγόρο στήν θάλασσαν καράβι
μέ κουπηλάτες εἴκοσι κι ἐπάνω ἑκατόμῳην
πρὸς τὸν θεόν καὶ ἀνέδασε τὴν κόρην Χρυσίδα· 310
καὶ ἀρχηγὸς ὁ συνετός ἀνέβηκε Ἰδυσσεάς,
Κι ἐνῶ στά πλάτη ἀρμένιζαν ἐκείνοι τῆς θαλάσσης,
ὁ Ἀτρεΐδης νά καθαρισθοῦν παράγγειλε τὰ πλήθη·
κι ἐκείνοι ἐκαθαρίζονταν καὶ τ' ἀποπλύματ' ὅλα
ἔριχναν μέσ στήν θάλασσαν, καὶ τέλειες ἑκατόμβρες 315
ταύρων κι ἐρίφων ἔκαιαν ἀκρόγιαλα τοῦ Φοῖβου
καὶ ἀνέβαιν' ὡς τὸν οὐρανὸν καπνὸς εὐωδιασμένος
Τοῦτα ἐνεργοῦσαν στὸν στρατόν, καὶ ἀσάλευτος ὁ Ἀτρεΐδης

σ' ὄτι ἐφοβέρισε ἀπ' ἀρχῆς νά κάμει τοῦ Ἀχιλλέως
 εἶπε πρὸς τὸν Ταλθύβιον καὶ πρὸς τὸν Εὐρυδάτην, 320
 πού ἦσαν αὐτοὶ κήρυκες καὶ ἀκόλουθοι δικοὶ του:
 «Εἰς τοῦ Πηλεΐδη τὴν σκηνὴν ἀμέτε, τοῦ Ἀχιλλέως,
 καὶ ἀπὸ τὸ χέρι πάρετε τὴν κόρην Βρισηίδα,
 καὶ ἂν δέν τὴν δώσει, μέ πολλοὺς θά ἔλθω νά τὴν πάρω
 ἐγώ· μ' αὐτὸ χειρότερα θά ταραχθεῖ ἡ ψυχὴ του». 325
 Εἶπε καὶ τοὺς ξαπόστειλε μέ δυνατὲς φοβέρες·
 ἄθελα ἐκεῖνοι παίρνοντας τὴν ἄκραν τῆς θαλάσσης
 στῶν Μυρμιδόνων τὲς σκηνές καὶ τὰ καράβια φθάσαν.
 Καθήμενον εἰς τὴν σκηνὴν σιμά καὶ στό καράβι
 τὸν ἦβραν καὶ νά τοὺς ἰδεῖ δέν χάρηκε ὁ Πηλεΐδης. 330
 Τότε ἀπὸ φόβον κι ἐντροπὴν ἐμπρὸς στὸν βασιλέα
 ἐκεῖνοι ἐμέναν ἄφωνοι καὶ δέν τὸν ἐρωτοῦσαν·
 τοὺς νόησε καὶ «χαίρετε, ὦ κήρυκες», τοὺς εἶπε,
 «ἀγγελιοφόροι τοῦ Διὸς καὶ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων·
 ἐλᾶτ' ἐμπρὸς, δέν φταίτε σεῖς, ὁ Ἀγαμέμνων φταίει 335
 πόστειλε σᾶς νά πάρετε τὴν κόρην τοῦ Βρισέως.
 Πάτροκλε διογέννητε, τὴν κόρην ἔξω θγάλε
 καὶ νά τὴν πάρουν δώσε την· καὶ ἄς εἶναι αὐτοὶ μαρτύροι
 πρὸς τοὺς θεοὺς, πρὸς τοὺς θνητοὺς καὶ πρὸς τὸν βασιλέα
 ἐκεῖνον τὸν σκληρόψυχον, ἂν ποτὲ φθάσει ἀνάγκη 340
 ἀπὸ ἀρχεῖον ὄλεθρον νά σώσω ἐγὼ τοὺς ἄλλους·
 τῶντι αὐτὸς λυσομανεῖ μέ λογικά χαμένα
 καὶ δέν γνωρίζει τὰ ἐμπρὸς νά ἰδεῖ καὶ τὰ κατόπι,
 πῶς νά τοῦ μάχοντ' οἱ Ἀχαιοὶ γεροὶ σιμά στά πλοῖα».
 Καὶ ἀπ' τὴν σκηνὴν ὁ Πάτροκλος τὴν κόρην Βρισηίδα 345
 ἔβγαλε καὶ τὴν ἔδωκε στά χέρια τῶν κηρύκων,
 κι εὐθύς ἐκεῖνοι γύρισαν στῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα,
 κι ἡ ὠραία κόρη ἐδάδιζε κατόπι λυπημένη·
 τότε ὁ Πηλεΐδης ἔκλαιγε καὶ στ' ἀκρογιάλι μόνος
 καθήμενος ἐκοίταζε τ' ἀπέραντα πελάγη
 καὶ θερμοευχήθη τῆς μητρὸς ἀπλώνοντας τὰ χέρια: 350
 «Μητέρ', ἀφοῦ κοντόχρονον μέ ἔχεις γεννημένον,
 ἔπρεπε κἀν ὁ βροντητῆς νά μοῦ χαρίσει ὁ Δίας
 τιμὴν καὶ ἀντὶς ὀλότελα δέν μ' ἔχει αὐτὸς τιμήσει·

ιδού τώρα μέ άτίμασεν ό μέγας Ἄγαμέμνων, 355
 ότι μου ἄρπαξεν αὐτός τό δῶρο μου καί τό ἔχει». Ἄνωτ' αὐτ' ἔσπευθε
 Εἶπε μέ δάκρυα καί ἡ σεπτή τόν ἄκουσε μητέρα
 στά δάθη ὅπ' ἔμενε σιμά στόν γέροντα γονέα
 καί σάν ομίχλη ανέβηκε μέσ' ἀπό τ' ἄσπρο κύμα.
 Στο πλάγι αὐτοῦ πού ἔκλαιεν ἐκάθισεν ἡ θεία, 360
 τόν χάιδεψε, κατ' ὄνομα τόν ἔκραξε καί τοῦ ἔπε:
 «Τί κλαῖς, παιδί μου, στήν καρδιά ποιά λύπη σ' ἦβρε; Εἰπέ μου
 εὐθύς, μήν τό ἔχεις μυστικό, κι ἐγώ νά τό γνωρίσω». Ἄνωτ' αὐτ' ἔσπευθε
 Κι ὁ Ἀχιλλεύς στενάζοντας τῆς εἶπε: «Τά γνωρίζεις, 365
 τί ἀπ' ἀρχῆς νά σοῦ τά εἰπῶ; Τήν πόλιν τήν ἁγίαν
 τήν Θῆβην, πού ἐδασίλευσεν ὁ μέγας Ἡετίων,
 πατήσαμε κι ἐφέραμεν ἐδῶ τά λάφυρά της·
 κι ὡς ἔπρεπεν οἱ Ἀχαιοί τά μοιρασθῆκαν ὅλα
 καί τοῦ Ἀτρεΐδῃ ἐδιάλεξαν τήν κόρην Χρυσηίδα· 370
 ὁ ἱερέας ἔπειτα τοῦ μακροβόλου Φοῖβου
 ὁ Χρύσης ἦλθε στά γοργά τῶν Ἀχαιῶν καρᾶδια
 μέ λύτρα πλουσιοπάροχα τήν κόρην του νά λύσει,
 καί τοῦ θεοῦ στό χέρι του τά στέφανα κρατώντας
 στό σκήπτρο ἐπάνω τό χρυσό ἐπρόσπεσεν εἰς ὅλους
 τοὺς Ἀχαιοὺς, ἀλλ' ἔξοχα στοὺς βασιλεῖς Ἀτρεΐδες· 375
 τότε εἶπαν ὅλοι οἱ Ἀχαιοί τόν γέροντ' ἱερέα
 νά σεδασθοῦν καί τά λαμπρά λύτρα δεκτά νά γίνουν·
 ἀλλά τοῦτο δέν ἔστρεψεν ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων,
 καί τόν ἀπόδιωξε κακά μέ δυνατές φοδέρεις· 380
 ἔφυγε ὁ γέρος μέ χολήν καί τές εὐχές του ὁ Φοῖβος,
 ἄκουσ' εὐθύς, ὅτι ὁ θεός πολύ τόν ἀγαποῦσε·
 καί στοὺς Ἀργεῖους ἔριξε βέλος κακό, κι ἐπέφταν
 σωρός τά πλήθη, ὡς τοῦ θεοῦ τά βέλη ὅλοῦ πετοῦσαν
 στό ἀπέραντο στρατόπεδο τῶν Ἀχαιῶν, καί ὁ μάντις
 ὁ γνώστης μᾶς φανέρωσεν ὅ,τι τοῦ εἶπε ὁ Φοῖβος· 385
 τότε ὁ θεός νά ἰλεωθεῖ συμβούλευσα ἐγώ πρώτος·
 μέ τοῦτο σφόδρα ἐθύμωσεν ὁ Ἀτρεΐδης κ' ἐσηκώθη
 καί λόγον εἶπε φοβερόν, πού εἶναι τελειωμένος.
 Κι οἱ Ἀχαιοί προδόδησαν μέ γοήγορο καρᾶδι
 καί προσφορές γιά τόν θεόν τήν κόρην εἰς τήν Χρῦσην, 390

ἄλλ' ἀπό τῶρ' ἀπ' τήν σκηγήν τήν κόρην τοῦ Βρισέως,
 δῶρο σ' ἐμέ τῶν Ἀχαιῶν, οἱ κήρυκες μοῦ ἐπῆραν·
 καί, ἄν δύνασαι, προστάτευσε σύ τό καλό παιδί σου·
 ἀνέβα εὐθύς στόν Ὀλυμπον καί πρόσπεσε στόν Δία,
 ἄν χάριν τοῦ ἄκαμης ποτέ μέ λόγον ἤ μέ ἔργον· 395
 συχνά στό σπίτι τοῦ πατρός σ' ἄκουσα νά κανχάσαι
 ὅτι τόν μαυροσύννεφον Κρονίδην ἐσύ μόνη
 τῶν ἀθανάτων ἔσωσες ἀπ' ὄλεθρον ἀχρεῖον,
 ὅταν οἱ ἄλλοι Ὀλύμπιοι ἐπῆγαν νά τόν δέσουν,
 ἢ Ἥρα μέ τήν Ἀθηνᾶν καί ὁ Ποσειδῶν ἀκόμη, 400
 καί σύ, θεά, τόν λύτρωσες πού φώναξες ἀμέσως
 τόν μέγαν ἑκατόγχειρον στές κορυφές τοῦ Ὀλύμπου·
 ἀπ' τοῦς θεοῦς Βριάρεως, καί ἀπ' τοῦς θνητοῦς Αἰγαίων
 λέγεται καί στήν δύναμιν περνᾶ καί τόν πατέρα·
 μ' ἔπαρσιν κάθισεν αὐτός στό πλάγι τοῦ Κρονίδη, 405
 καί ἀπό τόν φόβον του οἱ θεοὶ δέν ἔδεσαν τόν Δία.
 Τά γόνατά του ἀγκάλιασε καί τοῦτα ἐνθύμυσέ του,
 στοὺς Τρῶας ἴσως βοηθός θελήσει αὐτός νά γίνει,
 καί ἀκρόγιαλα τοῦς Ἀχαιοὺς νά κλείσει πρὸς τές πρύμνες·
 νά σφάζονται γιά νά χαροῦν τόν βασιλιά τους ὅλοι. 410
 Νά μάθει καί ὁ κραταιὸς Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων
 πόσο ἐτυφλώθη ν' ἀψηφᾶ τῶν Ἀχαιῶν τόν πρῶτον·
 Καί δάκρυα χύνοντας πολλὰ τοῦ ἀπάντησεν ἡ Θέτις·
 «Υἱέ μου, τί σ' ἀνάσταίνα τόν πικρογεννημένον;
 Ἄλυπος κᾶν καί ἀδάκρυτος νά κάθοσουν στές πρύμνες, 415
 ἀφοῦ δέν θέλ' ἢ μοῖρα σου πολὺν καιρόν νά ζήσεις·
 ἄλλ' εἶσαι καί ὀλιγόζωος καί πίκρες ποτισμένος
 σάν κανεῖς ἄλλος· ἄμοιρα στό σπίτι σ' ἐγεννοῦσα·
 κι ἐγὼ τόν λόγον σου νά εἰπῶ τοῦ βροντοφόρου Δία,
 στόν χιονισμένον Ὀλυμπον θά ὑπάγω, ἄν θά μ' ἀκούσει· 420
 σύ ὥστόσο ἀπό τόν πόλεμον τραδήξου καί στές πρύμνες·
 ἦσυχάζε, τῶν Ἀχαιῶν νά δείξεις τόν θυμόν σου·
 καί ὁ Δίας στόν Ὠκεανόν, πού τόν καλοῦν οἱ θεοὶ
 Αἰθίοπες κατέδη χθές καί ὄλ' οἱ θεοὶ μαζί του·
 καί μετὰ ἡμέρες δώδεκα στόν Ὀλυμπον θά γύρει, 425
 καί τότε στά χαλκόστρωτα θ' ἀνέβω δώματά του,

νά τοῦ προσπέσω ταπεινά κι ἐλπίζω νά μ' ἀκούσει.
 Εἶπε κι ἐκεῖ τόν ἄφησε περίσσια χολωμένον,
 ὅπου τήν ὁμορφόζωνην τοῦ ἐπήραν κορασίδα
 δυναστικῶς. Ἄλλ' ἔφθανεν ὁ ἰσόθεος Ὀδυσσεάς 430
 στήν Χρύσην ὅπου ἔφερεν τήν θείαν ἑκατόμβην·
 κι ὅταν ἐμπήκε στό βαθύ λιμάνι τό καράβι,
 μάζωξαν ὅλα τά πανιά καί τ' ἀποθέσαν κάτω,
 τά ξάρτια λύσαν κι ἔβαλαν στήν θήκην τό κατάρτι,
 ἔφεραν μέσα στ' ἄρασμα μέ τά κουπιά τό πλοῖον, 435
 καί τά πρυμνόσχοιν' ἔδεσαν κι ἐρίζαν τέσ ἀγκύρες,
 καί ἐβγήκαν ἔξω στήν στεριά καί μέσ' ἀπ' τό καράβι,
 τήν ἑκατόμβην ἔβγαλαν τοῦ μακροβόλου Φοῖβου,
 καί ἀπ' ὅλους βγήκεν ὕστερη τοῦ Χρύση ἡ θυγατέρα.
 Τήν κόρην ὁ πολύγνωμος ὁδήγησε Ὀδυσσεάς 440
 εἰς τόν δωμόν καί τοῦ πατρός τήν ἔδωσε καί τοῦ πε·
 «᾽Ω Χρύση, ὁ μέγας μ' ἔστειλεν Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων
 τήν κόρην νά σοῦ φέρω ἐδῶ καί θείαν ἑκατόμβην,
 νά τόν ἐξιλεώσωμε, τοῦ Φοῖβου νά προσφέρω,
 πόβαλε εἰς πολυστένακτες ὀδύνες τούς Ἀργεῖους». 445
 Εἶπε καί τοῦ τήν ἔδωσε τήν ἀκριβή του κόρην·
 ἐδέχθη αὐτός καί χάρηκε· κι εὐθύς τήν ἑκατόμβην
 εἰς τόν καλόκτιστον δωμόν ὀλόγου' ἀραδιάσαν
 καί ἀφοῦ ἔχερονίφθηκαν κι ἐπήραν τό κριθάρι,
 ψηλά τά χέρια σήκωσεν ὁ Χρύσης κι ἐδεήθη: 450
 «Ἄκουσέ με, ἀργυρότοξε, τῆς Χρύσης καί τῆς θείας
 Κίλλας ὑπέρμαχε θεέ, ὦ κύριε τῆς Τενέδου,
 ὡς ἔδωκας ἀκρόασιν εἰς τέσ εὐχές μου πρῶτα,
 κι ἐπλήγωσες τούς Ἀχαιοὺς κι ἐτίμησες ἔμένα,
 αὐτή μου πάλι εὐδόκησε νά γίν' ἡ ἐπιθυμία, 455
 ἀπ' τό κακό θανατικό τούς Δαναοὺς ὦ σῶσε!».
 Εἶπε, καί ὁ Φοῖβος ἄκουσε, κι ἐδέχθη τήν εὐχή του.
 Τότε ἀφοῦ κάμαν τέσ εὐχές κι ἐρίζαν τό κριθάρι,
 τῶν σφακτῶν στρέψαν τούς λαιμούς, τά ἔσφαξαν, τά γδάραν
 τά μεριά κόψαν, μέ διπλό κνισάρι τά σκεπάσαν 460
 κι ἐπάνω τους ὠμά ἔβαλαν κομμάτια καί στές σχίζες
 λαμπρό κρασί τά ἐράντιζε καί τά ἔκαιεν ὁ γέρος

καί τὰ πεντόσουβλα σιμά τ' ἀγόρια τοῦ κρατοῦσαν·
 καί ἄφου καῖηκαν τὰ μεριά κι ἐγεύθησαν τὰ σπλάχνα,
 ἐλιάνισαν τὰ ἐπίλοιπα τὰ πέρασαν στές σουῦβλες, 465
 καί ἄφου μέ τέχνην τὰ ἔψησαν, ἀπ' τήν φωτιά τὰ ἐπῆραν
 καί ἄμ' ἀπ' τόν κόπον ἔπαυσαν κι ἐτοίμασαν τό γεῦμα,
 ἐτρῶγαν κι ὄλ' ἰσόμοιρα χαρῆκαν τό τραπέζι·
 καί ἅμα ἐφάγαν κι ἔπιαν ὅσ' ἤθελε ἡ ψυχὴ τους,
 ξέχειλο ἐβάλαν τό κρασί τ' ἀγόρια στους κρατῆρες 470
 κι ἔδωκαν σ' ὄλους ἀπαρχές στά ὀλόγεμα ποτήρια,
 κι ἐξελεῶναν τούς θεούς μέ ἄσματα ὀλημέρα
 καλόν παιάνα ψάλλοντας τῶν Ἀχαιῶν τ' ἀγόρια
 καί ὁ μακροβόλος ἄκουε κι εὐφραίνετο ἡ ψυχὴ του·
 καί ὁ ἥλιος ἅμα ἐδύθισε καί ἦλθε τό σκοτάδι, 475
 στοῦ πλοίου τὰ πρυμνόσχοινα κοιμήθηκαν πλησίον·
 καί ἅμα ἐρόδιζ' ἡ αὐγὴ, ἀφήκαν τό λιμάνι
 στῶν Ἀχαιῶν τό ἀπέραντο στρατόπεδο νά γύρουν·
 καί πρίμον τούς ἀπόστειλε ὁ μακροβόλος Φοῖβος·
 τότε ἄπλωσαν τὰ κάτασπρα πανιά τους στό κατάρτι, 480
 κι ὁ ἄνεμος τὰ φούσκωνε, κι ὡς πῆγαινε τό πλοῖον,
 εἰς τήν καρῖνα ὀλόγυρα τό μαῦρο κύμα ἤχοῦσε
 κι ἔκοδε δρόμον γρήγορο στό κύμα τό καράβι·
 στῶν Ἀχαιῶν τό ἀπέραντο στρατόπεδο ἅμα ἐφθάσαν,
 ἐτραῖβηξαν εἰς τήν στεριά τ' ὀλόμαυρο καράβι 485
 ψηλά στήν ἄμμον κι ἔβαλαν στυλώματα ἀποκάτω
 καί στές σκηνές ἐσκόρπισαν ἐκεῖθε καί στές πρῦμνες·
 Ὡστόσο ἐκεῖνος θύμωνε σιμά στά γοργά πλοῖα
 ὁ φτεροπόδης-διογενῆς Πηλεΐδης Ἀχιλλέας·
 δέν πῆγαινε στήν σύνοδον, ὅπου δοξάζοντ' ἄνδρες, 490
 οὔτε στόν πόλεμον, καί αὐτοῦ βαρύλυπ' ἠ καρδιά του
 ἐλαχταροῦσε τήν βοήν, τήν φλόγα τοῦ πολέμου.
 Ἔφεξε ἡ δωδέκατη αὐγὴ, καί οἱ θεοὶ γυρίζουν
 στόν Ὀλυμπον κι ἐβάδιζεν ἔμπρός τους ὁ Κρονίδης
 καί ἡ Θέτις τό παράγγελμα δέν ξέχανε τοῦ υἱοῦ της 495
 καί τῆς θαλάσσης ἔσχισε τὰ κύματα κι ἐβγήκε
 καί ἀνέβη τὰ χαράματα στ' Ὀλύμπου τόν αἰθέρα.
 Εὔρηκε τόν βροντόφωνον Κρονίδην καθισμένον

μόνον στήν ἄκραν κορυφήν τοῦ πολυλόφου Ὀλύμπου,
 ἔμπρός του ἐκάθισε ἡ θεά καί μέ τ' ἀριστερό της 500
 τοῦ ἔπιασε τά γόνατα, μέ τ' ἄλλο τό πηγούνι,
 κι ἔλεγεν ἱκετεύοντας στόν ὑψιστον Κρονίδην:
 «Δία πατέρ', ἄν κάποτε μέ λόγον ἤ μέ ἔργον
 σ' ἔχω ὠφελήσει, εὐδόκησε σ' αὐτό νά μέ εἰσακούσεις·
 τόν ὀλιγοημερότατον υἱόν, ἄχ! τίμησέ μου· 505
 ἰδέ πῶς τόν ἀτίμασεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων,
 ὀπού τοῦ ἄρπαξεν αὐτός τό δῶρο του καί τό ἔχει.
 Δικαίωσέ τον κἀν ἐσύ, πάνσοφε Ὀλύμπιε Δία,
 στούς Τρῶας νίκες δώρησε ὡσότου τό παιδί μου,
 νά δικαιώσουν οἱ Ἀχαιοί νά τόν ὑπερδοξάσουν». 510
 Καί ἀπάντησιν δέν ἔδωκεν ὁ νεφελοσυνάκτης
 κι ὥραν πολλήν ἐσώπαινε· καί ἡ Θέτις τοῦ κρατοῦσε
 ὡς ἀπ' ἀρχῆς τά γόνατα καί πάλιν τόν ἐρώτα:
 «Ἐσφαλτήν δῶς μου ὑπόσχεσιν μ' ἐκεῖνο σου τό νεῦμα
 ἤ ἀρνήσου· τί θά φοβηθεῖς; Θέλω νά μάθω μόνον,
 ἄν εἶμαι τό ἐξουθένωμα τῶν ἀθανάτων ὄλων». 515
 Μέ δάρος τῆς ἀπάντησεν ὁ νεφελοσυνάκτης:
 «Ἔω! τί κακό! νά ὀργισθῶ τῆς Ἥρας θά μέ δάλεις,
 ὅταν μέ λόγια ὑβριστικά πικρά θά μέ κεντήσει·
 καί χωρίς λόγον πάντοτε μοῦ κλαίεται καί λέγει 520
 ἔμπρός εἰς ὄλους τούς θεούς πῶς βοηθῶ τούς Τρῶας,
 ἀλλά σύ φύγε τώρα εὐθύς μή σέ νοήσ' ἡ Ἥρα
 καί ἄφες σ' ἐμέ τήν μέριμναν σ' αὐτό νά δώσω τέλος·
 καί ἰδοῦ, γιά νά βεβαιωθεῖς τήν κεφαλῆν θά σκύψω·
 σημάδι τοῦτο ἀλάθευτο στούς ἀθανάτους ἔχω· 525
 τί ὅ,τι μέ τῆς κεφαλῆς τό σκύψιμο κηρύξω
 δέν ἀπατᾶ, δέν παίρνεται ὀπίσω καί θά γίνει».
 Εἶπε, τά μαῦρα φρύδια του χαμήλωσε ὁ Κρονίδης,
 ἔκλινε ἀπό τ' ἀθάνατο κεφάλι τοῦ κυρίου
 ἡ θεία κόμη καί ὁ τρανός ὁ Ὀλυμπος ἐσεῖσθη. 530
 Αὐτά ἴπαν κι ἐχωρήσθησαν· ἀπ' τόν ἀκτινοδόλον
 Ὀλυμπον κείνη ἐπήδησε στής θάλασσας τά βάθη,
 καί ὁ Δίας πρὸς τό δῶμα του· κι ἔμπρός εἰς τόν πατέρα
 ὄλ' οἱ θεοὶ σηκώθησαν· οὐδέ νά προχωρήσει

κανείς ἐπρόσμενε ἄλλ' ὀρθοὶ τὸν προὔπαντῆσαν ὄλοι· 535
 κι ἐκάθισε στὸν θρόνον του· καί ὅτι πρῶτα ἡ Θέτις
 ἡ κόρη ἡ ἀργυρόποδη τοῦ γέρου τῆς θαλάσσης,
 εἶχε μ' αὐτὸν συνακουσθεῖ, δέν ξέφυγε τῆς Ἥρας,
 καί ἄρχισε πειραχτικά νά λέγει πρὸς τὸν Δία:
 «Ποιά θεά πάλι, ὦ δολερέ, μέ σένα ἐσυνακούσθη; 540
 Σ' ἀρέσει πάντοτε μακρὰν ἀπὸ ἐμέ νά κρίνεις,
 ν' ἀποφασίζεις μυστικά· δέν σοῦ ἔδωσε ἡ καρδιά σου
 τίποτε ἀπ' ὅσα σκέπτεσαι σ' ἐμέ νά φανερώσεις».
 Σ' αὐτὴν ἀντεῖπε τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὁ πατέρας:
 «Ἥρα, μὴ ἐλπίσεις ὄλους μου τοὺς στοχασμούς νά μάθεις, 545
 δέν θά τοὺς ἔβρεις εὐκόλα, καί ἄς εἶσαι ὁμόκλινή μου,
 ἀλλ' ὅ,τι ἀρμόζει ν' ἀκουσθεῖ, κανείς δέν θά γνωρίσει
 ἢ τῶν θεῶν ἢ τῶν θνητῶν, πρὶν σύ τό μάθεις πρῶτα·
 ἀλλ' ὅ,τι ἐγὼ ἀνάμερα τῶν ἀθανάτων θέλω
 νά στοχασθῶ, μὴ τό ἐρωτᾶς, μὴ θέλεις νά ἐξετάζεις». 550
 Καί ἡ μεγαλόφθαλμη θεά τοῦ ἀπάντησεν, ἡ Ἥρα:
 «Ὅποῖον λόγον, πρόσφερες, σκληρότατε Κρονίδη;
 Ἔχω καιρὸν π' οὔτε ρωτῶ, οὔτ' ἐξετάζω πλέον,
 ἀλλ' ὅσα θέλεις, ἦσυχος ὁ νοῦς σου κρίνει μόνος·
 ἀλλὰ φοδοῦμαι τώρα μὴ τοῦ γέρου τῆς θαλάσσης 555
 ἡ κόρη σέ ξεπλάνεσε, ὅτι πρῶτὴ τὴν εἶδα
 σιμά σου ἐκεῖ τὰ γόνατα κλιτὴ νά σοῦ ἀγκαλιάζει,
 καί θά τῆς ἔστερξες τιμὴν νά δώσεις τοῦ Ἀχιλλέως
 καί ν' ἀφανίσεις Ἀχαιοὺς πολλοὺς ἐκεῖ στὰ πλοῖα».
 Καί ὁ Δίας τῆς ἀπάντησεν ὁ νεφελοσυνακτής: 560
 «Στιγμὴ δέν παύεις, ὦ κακὴ, νά μέ παραμονεύεις·
 ἀλλὰ δέν θγάζεις τίποτε καὶ πλέον μισητὴ μου
 θά γίνεις καὶ θά λυπηθεῖς χειρότερα· κι ἂν εἶναι
 τό πράγμα ὡς ἔλεγες, θά πεί, πού αὐτό σ' ἐμένα ἀρέσει,
 Ἄλλὰ κάθου καὶ σώπαινε, στὸν λόγον μου ὑποτάξου, 565
 δέν θά σέ σώσουν, πίστευσε, ὄλ' οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου,
 ἂν τοῦτ' ἀπλώσω ἐγὼ σ' ἐσέ τ' ἀνίκητά μου χέρια».
 Εἶπε καὶ ἡ μεγαλόφθαλμη φοβήθηκεν ἡ Ἥρα
 καὶ τὴν καρδιά της σφίγγοντας καθήμενη ἐδουδάθη·
 κι ὄλ' οἱ θεοὶ λυπήθησαν στό δῶμα τοῦ Κρονίδη· 570

τότε βοηθός εις τήν γλυκιά μετέρα του τήν Ἥραν
 ὁ Ἥφαιστος, ὁ ἔνδοξος τεχνίτης, σ' ὅλους εἶπε:
 «Κακό θά εἶναι ἀδάστακτο τῶντι σεις οἱ δύο
 νά ἐρίζετε γιά τούς θνητούς καί μέσ στους ἀθανάτους
 νά ὀχλοδοεῖτε φοβερά· καί τῆς καλῆς τραπέζης 575
 ὄλ' ἡ εὐφροσύνη ἐχάθηκεν, ἀφοῦ νικᾶν τ' ἀχρεῖα,
 καί τῆς μητρός μου θά ἴλεγα, πού τό ἐννοεῖ καί μόνη,
 εἰς τόν γλυκόν πατέρα μου νά εἶναι καλή, μή πάλιν
 θυμώσει καί τήν τραπέζαν μᾶς βάλει ἐπάνω-κάτω
 νά θέλει μᾶς κατακλυᾶ ἀπ' τό θρονί μας ὅλους 580
 ὁ Βροντητής, στήν δύναμιν περίσσι' ἀνώτερός μας.
 Ἄλλά μέ λόγια μαλακά νά τόν καταπραΐνεις
 κι ὁ Βροντοφόρος ἴλεως, θαρρῶ, σ' ἡμᾶς θά γίνει».
 Εἶπ', ἐπετάχθη κι ἔβαλε τό δίκουπο ποτήρι
 στό χέρι τῆς ἀγαπητῆς μητρός του καί τῆς εἶπε: 585
 «Υπόμεινε, μητέρα μου, καί βάστα ἄν καί θλιμμένη,
 μήπως ἐμπρός στά μάτια μου δαρθεῖς, γλυκιά μητέρα·
 καί τότε δέν θά δυνηθῶ ποσῶς νά σέ βοηθήσω
 ὁ θλιβερός· ἀντίσταση δέν ἔχει ὁ Βροντοφόρος·
 ἄλλη φορᾶ τό ἐτόλμησα, καί αὐτός ἀπό τόν πόδα 590
 μ' ἔπιασε καί μ' ἀπόλυσε τοῦ Ὀλύμπου ἀπ' τό κατώφλι.
 Ὀλημερίς ἐγύριζα, καί ὁ ἥλιος εἶχε δύσει
 ὅταν στήν Λήμνον ἔπεσα κοντά νά ὀγει ἡ ψυχῆ μου·
 καί ἄνθρωποι Σίντιες ἐκεῖ μέ περιποιηθῆκαν».
 Καί χαμογέλασε ἡ θεά, ἡ Ἥρα ἡ λευκοχέρα 595
 καί ἀπ' τό παιδί της ἔλαβε γελῶντας τό ποτήρι
 καί γλυκό νέκταρ παίρνοντας ἀπ' τόν κρατήρα ἐκεῖνος
 δεξιᾶ κερνοῦσε ὀλόγυρα τούς ἄλλους ἀθανάτους·
 τότε οἱ μακάριοι θεοί τά γέλια δέν κρατοῦσαν
 νά βλέπουν κεῖ τόν Ἥφαιστον νά ὑπηρετεῖ στό δῶμα· 600
 αὐτοῦ ἐτρῶγαν κι ἔπιναν ὀλήμερα ὡς τό δεῖλι,
 κι ὅλες χαρῆκαν οἱ καρδιές τό ἰσόμοιο τραπέζι,
 τοῦ Φοῖβου ἀκόμη τήν λαμπράν κιθάραν καί τές Μοῦσες
 ὡς ἐφάλναν καλόφωνα μέ τήν σειράν τους ὅλες· 605
 κι ἅμα τοῦ ἥλιου δύθισε τό φῶς, καθεῖς ἐπῆγε
 νά κοιμηθεῖ στό δῶμα του, πού ὁ ξακουστός τεχνίτης

τοῦ ἐποίησεν ὁ Ἥφαιστος μέ τήν σοφὴν του γνώση.
 Ἐκίνησε καὶ ὁ δρονητής Ὀλύμπιος κι ἀνέβη
 στήν κλίνην πού ἀναπαύονταν ὄσες φορές ὁ ἕπνος
 τόν ἐκυρίευε ὁ γλυκός· αὐτοῦ κοιμήθη ὁ Δίας 610
 καὶ ἡ χρυσόθρονη θεά, ἡ Ἥρα στό πλευρό του.

B

«Όλοι 'κοιμῶντ' ὄλονυκτίς θεοί καί πολεμάρχοι,
 ἀλλ' ὕπνος δέν κατέβαινε στά μάτια τοῦ Κρονίδη
 κι ἐμεριμονοῦσε πῶς τιμὴν νά δώσει τοῦ Ἀχιλλέως
 καί ἀφανισμόν τῶν Ἀχαιῶν νά φέρει ἐκεῖ στά πλοῖα·
 καί τούτ' ἦ συμφερότερη βουλή στὸν νοῦν του ἐφάνη 5
 νά στείλει πλάνον Ὀνειρον εὐθύς εἰς τόν Ἀτρείδην,
 κι ἐκείνον ἐπροσφώνησε μέ λόγια φτερωμένα:
 «Ὀνειρε πλάνε, στά γοργά τῶν Ἀχαιῶν καρδιά
 κατέδα, τοῦ Ἀγαμέμνονος μέσ στήν σκιηνὴν τοῦ Ἀτρείδη,
 ὄλ' ἀπαράλλακτα νά εἰπῆς αὐτά πού σέ προστάζω. 10
 Τῶν ἀνδρειωμένων Ἀχαιῶν τά πλήθη ἄς ἀρματώσει
 ὄλα, καί τώρα θά 'παιρνε τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου,
 πού πλέον δέν διχογνωμοῦν οἱ κάτοικοι τοῦ Ὀλύμπου,
 ἀφοῦ τοὺς παρακάλεσεν ἡ Ἥρα κι ἐσυγκλίναν
 καί πόνου ὦρα κρέματαί στήν κεφαλὴν τῶν Τρώων». 15
 Ἄμα τόν λόγον ἄκουσε, στῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα
 ἐχύθη εὐθύς ὁ Ὀνειρος, μέσ στήν σκιηνὴν τοῦ Ἀτρείδη
 καί σ' ὕπνον μέσ' ἀμβρόσιον τόν ἦδρε θυθισμένον·
 στήν κεφαλὴν του ἐστήθηκεν ἐπάνω καί ὁμοιώθη
 τοῦ Νηλεΐδη Νέστορος, πού ἐκείνον ὁ Ἀτρείδης 20
 ἀπό τοὺς ἄλλους γέροντες ἐξαίρετα ἐτιμοῦσε.
 Μ' αὐτόν ὁ θεῖος Ὀνειρος ὁμοιώθη καί τοῦ εἶπε:
 «Κοιμᾶσ', υἱέ τοῦ ἀνδράγαθου τοῦ πολεμάρχου Ἀτρώως;
 Καί νά κοιμᾶται ὄλονυκτίς δέν πρέπει ὁ βουλευφόρος,
 πού σ' αὐτόν κρέμονται οἱ λαοὶ καί ἔχει φροντίδες τόσες· 25
 τῶρ' ἄκουσέ με· μηνυτὴν σ' ἐσέ μέ στέλνει ὁ Δίας
 πού καί μακρὰν σέ συμπονεῖ πολὺ καί σ' ἐλεεῖται.
 Τοὺς ἀνδρειωμένους Ἀχαιοὺς σοῦ λέγει ν' ἀρματώσει
 ὄλους· καί τώρα θά 'παιρνε τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου,
 πού πλέον δέν διχογνωμοῦν οἱ κάτοικοι τοῦ Ὀλύμπου,
 ἀφοῦ τοὺς παρακάλεσεν ἡ Ἥρα κι ἐσυγκλίναν,
 καί ὁ Δίας κρέμασ' ὄλεθρον στήν κεφαλὴν τῶν Τρώων. 30

Αὐτό στόν νοῦν σου φύλαξε, νά μήν τό λησμονήσεις,
 ὅταν ὁ ὕπνος ὁ γλυκύς τά μέλη σου θ' ἀφήσει».

Εἶπε καί αὐτοῦ τόν ἄφησε νά ἔχει μέσ στόν νοῦν του 35
 ἐκεῖνα πού ἀληθινά δέν ἔμελλαν νά γίνουν·
 νά πάρει ἐθάρρευε ὁ τυφλός ἐκεῖνην τήν ἡμέραν
 τήν Τροίαν καί δέν γνώριζε τί μελετοῦσε ὁ Δίας,
 πόμελλε ἀκόμη στεναγμούς καί πόνους νά γεννήσει 40
 τῶν Τρώων καί τῶν Δαναῶν μέ φοβερούς πολέμους.
 Ἐξύπνησε πού ἔπλεε τριγύρ' ὁ θεῖος λόγος.
 Ἐκάθισε καί μαλακόν ἐπέρασε χιτώνα,
 εὖμορφον, νέον, κι ἔβαλε μεγάλο ἐπανωφόρι,
 στά λαμπρά πόδια σάνδαλα προσέδεσεν ὠραῖα,
 ξίφος ἀργυροκάρφωτον ἐζώσθη καί τό σκῆπτρον 45
 προγονικό του κι ἄφθαρτον ἐπῆρε καί μ' ἐκείνο
 τῶν χαλκοφόρων Ἀχαιῶν ἐπῆγε στά καρᾶδια.
 Ἄμα ἡ θεά στόν Ὀλυμπον Ἦώς ἀνεδασμένη
 τοῦ Δία καί ὄλων τῶν θεῶν τό φῶς ἐπρομηνοῦσε,
 τοὺς ψηλοφώνους κήρυκες ἐπρόσταζεν ἐκείνους 50
 τοὺς ἀνδρειωμένους Ἀχαιοὺς στήν σύνοδο νά κραζοῦν.
 Ἐκεῖνοι ἐκράξαν καί γοργά συνάζοντο τά πλήθη.
 Καί πρῶτα ἐκάθισε βουλὴν τῶν σεβαστῶν γερόντων,
 ὅπου τῆς Πύλου ὁ βασιλιάς τό πλοῖον εἶχε, ὁ Νέστωρ.
 Κι ἔστρωσ' ἐμπρός τους βούλημα σοφὸ πού ἐβρόχη ὁ νοῦς του: 55
 «Ἀκούσετέ με, ἀγαπητοί· μέσ στήν ἀγίαν νύκτα
 ὁ θεῖος μ' ἤβρεν Ὀνειρος καί εἶχε τοῦ γενναίου
 Νέστορος τό ἀνάστημα, τήν πλάση καί τήν ὄψη·
 στήν κεφαλὴ μου ἐστάθηκεν ἐπάνω καί μοῦ εἶπε:
 «Κοιμᾶσ', υἱέ τοῦ ἀνδράγαθου, τοῦ πολεμάρχου Ἀτρέως; 60
 Καί νά κοιμᾶται ὀλονυκτίς δέν πρέπει ὁ βουληφόρος
 πού σ' αὐτόν κρέμονται οἱ λαοὶ κι ἔχει φροντίδες τόσες·
 τῶρ' ἀκουσέ με· μηνυτὴν σ' ἐσέ μέ στέλνει ὁ Δίας
 πού καί μακρὰν σέ συμπονεῖ πολὺ καί σ' ἐλεεῖται·
 τοὺς ἀνδρειωμένους Ἀχαιοὺς σοῦ λέγει ν' ἀρματώσεις 65
 ὄλους· καί τώρα θά ἴπαιρνες τήν πόλιν τοῦ Πριάμου,
 πού πλέον δέν διχογνωμοῦν οἱ κάτοικοι τοῦ Ὀλύμπου,
 ἀφοῦ τοὺς παρακάλεσεν ἡ Ἥρα κι ἐσυγκλίναν

καί ὁ Δίας ὄλεθρον κρεμᾶ στήν κεφαλῆν τῶν Τρώων. νᾶμιοσ νόλοσ
 Τοῦτα στόν νοῦν σου φύλαξε». Εἶπεν αὐτά κι ἐχάθη, νότο σοῦδ' 70
 κι ἐμέν' ὁ ὕπνος ἄφησε· τῶρ' ἄς ἐδροῦμε τρόπον ἄ σοσ κερφό ἔ
 πῶς νά πεισθοῦν ν' ἀρματωθοῦν καί πρῶτα, ὡς θέλ' ἢ ἀνάγκη, ὁ ἔ
 γιά νά τοῦς δοκιμάσω ἐγώ, θά τοῦς εἰπῶ νά φύγουν ἀνὸσ ὅσοσ ὁ
 μέ τά γοργά καρᾶβια τους καί σεῖς ἀπ' ἄλλο πέρος ἄ σοσ κερφό ἔ
 μέ νουθεσίεσ ὄλοι σας θά τοῦς κρατεῖτε ὅπισθε». 75
 Αὐτά εἶπε κι ἐκάθισε καί ὁ Νέστωρ ἐσηκώθη ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 ὁ γέρος πού ἐβασίλευεν εἰς τήν ἀμμόδη Πύλον· ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 κι εἶπε καλοπροαίρετα: «ὦ φίλοι πολεμάρχοι, ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 ὦ τῶν Ἀργείων ἀρχηγοί, ἄν τ' ὄνειρον ἀπ' ἄλλον ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 τῶν Ἀχαιῶν ἀκούαμεν, θά λέγαμε πῶς εἶναι ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ 80
 μῦθος νά τ' ἀψηφήσομεν· ἀλλά τό εἶπε ὁ πρῶτος, ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 ὁ ὑπέρτατος τῶν Ἀχαιῶν, κι ἐλάτε ἄς κινηθοῦμε, ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 ἄν γίνεται, νά ὀπλίσομεν τῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη». ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 Εἶπε κι ἐβγήκε ἀπ' τήν βουλῆν πρῶτος αὐτός κι οἱ ἄλλοι· ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 εἰς τοῦ ποιμένος τῶν λαῶν τόν λόγον ὑπακοῦσαν ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ 85
 οἱ σκηπτροφόροι βασιλεῖς κι ἐτάραξαν τά πλήθη ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 καί ὡσάν μελίσσια στριμωκτά μέσ' ἀπό κούφιον θράχον ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 θλέπεισ νά θγαίνουν ἄπειρα καί πάντοτε ἀναβρῦζουσ ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 κι ἐδῶ πολλὰ κι ἐκεῖ πολλὰ, πετώντας τριγυρίζουσ ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 καί σ' ἄνθη τ' ἀνοιξιᾶτικα σταφυλωτά κρεμιῶνται, ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ 90
 ὁμοίως ἀπό τέσ σκηγές τά πλήθη κι ἀπ' τά πλοῖα ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 νά μυρμηγκιάζουσ ἐβλεπεσ σ' ἀπέραντο ἀκρογιάλι ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 καί αὐτοῦ μηνύτρα τοῦ Διός τοῦς ἀναβεν ἢ Φήμη, ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 ὅσον ὀπού στήν σύνοδον συναθροισθῆκαν ὄλοι. ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 Τάραχον εἶχε ἢ σύνοδος, κι ἐδόγγα ἢ γῆ στόν κρότον ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ 95
 καθώς τά πλήθη ἐκάθιζαν καί κήρυκεσ ἐννέα ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 βροντόφωνοι δέν πρόφθαναν νά τοῦς εἰποῦν νά παύσουσ ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 τήν χλαολή γιά ν' ἀκουσθοῦν οἱ βασιλεῖσ οἱ θειοι· ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 τέλος τά πλήθ' ἢσῦχασαν κι ἐκάθισαν τριγύρω ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 καί ὁ κραταιός σηκώθηκεν Ἀτρείδης κι ἐφοροῦσε ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ 100
 τό σκῆπτρον, ἔργο θαυμαστό τοῦ φιλοτέχνου Ἠφαίστου. ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 Πρῶτα τό ἐδώρησε ὁ θεός στόν ὕψιστον Κρονίδην, ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 ὁ Δίας τό ἔδωσε τοῦ Ἐρμῆ καί ὁ μέγας Ἀργοφόνοσ, ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ
 τοῦ ἰπποδάμου Πέλοποσ, καί ὁ Πέλοσ στόν Ἀτρεᾶ, ἄ σοσ κερφόσ ὅσοσ

καλόν ποιμένα τῶν λαῶν, καί τοῦτος, πρίν πεθάνει, 105
 τό ἴδωσθε στόν πολυάρνον Θυέστην, καί ὁ Θυέστης
 τ' ἀφήκε τοῦ Ἄγαμέμνονος νά τό κρατεῖ στό χέρι,
 νά βασιλεύει στά πολλά νησιά καί σ' Ἄργος ὅλο·
 σ' αὐτό ἐπάνω στέκονταν ὁ Ἄτρεΐδης καί τούς εἶπε:
 «Ἥρωες φίλοι Δαναοί, θεράποντες τοῦ Ἄρη, 110
 βαριά πολύ μ' ἐτύφλωσε καί μ' ἐμπλεξε ὁ Κρονίδης.
 Μοῦ ὑποσχέθηκε ὁ σκληρός τήν πυργωμένην Τροίαν
 πῶς θά πορθήσω κι ἐνδοξος θά γύρω στήν πατρίδα
 καί δόλον τώρα ἐσκέφθηκε καί ἀδόξως εἰς τό Ἄργος
 θέλει νά γύρω, ἀφοῦ πολὺς λαός ἐδῶ μοῦ ἐχάθη· 115
 ναί, τοῦτο ἀρέσει, ὡς φαίνεται, τοῦ ὑπερηφάνου Δία,
 ὁπού πολλῶν πολιτειῶν ἤ ἄκρα δύνάμις του
 τέσ κορυφές ἐξέκαμε καί θά ξεκάμει ἀκόμα·
 εἶν' ἐντροπή μας κι ἄκουσμα κακό στοὺς ἀπογόνους,
 τόσοσ λαός τῶν Ἀχαιῶν καί τόσο ἀνδρειωμένος 120
 πόλεμον ἀνωφέλευτον μ' ἐχθρούς ὀλιγοτέρους
 τόσοσους καιρούς νά πολεμᾷ καί νά μή φαίνετ' ἄκη·
 ὅτι τῶντι ἄν θέλαμεν, οἱ Ἀχαιοί καί οἱ Τρῶες,
 δεμένοι μ' ὄρκους ἱερούς ἐδῶ νά μετρηθοῦμε,
 ἐκεῖνοι νά ξεδιαλεχθοῦν οἱ κάτοικοι τῆς Τροίας, 125
 καί εἰς δεκάδες οἱ Ἀχαιοί νά διαιρεθοῦμεν ὅλοι
 καί ἀπό τούς Τρῶας κεραστή νά πάρ' ἡ καθεμία,
 θά ἔλειπεν ὁ κεραστής ἀπό πολλές δεκάδες·
 τόσα ἴναι τ' Ἀχαιοῦπαιδα πλειότερα τῶν Τρῶων,
 ὅσοι στήν πόλιν κατοικοῦν· ἀλλ' ἀπό χῶρες ἄλλες 130
 πολλές τούς ἦλθαν σύμμαχοι κονταροσειστές ἄνδρες,
 ἐκεῖνοι μέ ὀπισθοδρομοῦν πολύ καί δέν μ' ἀφήνουν
 τήν πόλιν τήν περήφανην τῶν Τρῶων νά πατήσω.
 Κι ἐννέα τώρα διάβηκαν χρόνια τοῦ ὑψίστου Δία
 καί τά καρᾶδια σάπησαν, τά ξάρτια τους ἐλιώσαν 135
 καί κάθονται οἱ γυναῖκες μας μέ τά μικρά παιδιά μας
 στά σπίτια μας καί καρτεροῦν καί αὐτό πού ἐμεῖς μέ πόθον
 ἦλθαμ' ἐδῶ νά κάμομεν ποσῶς δέν κατορθώθῃ·
 ἀλλά δεχθεῖτε ὅ,τι θά εἶπῶ· νά φύγομεν σᾶς λέγω
 ὅλοι μέ τά καρᾶδια μας γιά τήν γλυκιά πατρίδα, 140

ὅτι δέν γίνεται ποτέ νά πάρομε τήν Τροία».

Οἱ λόγοι αὐτοί κατάκαρδα ἐτάραξαν τά πλήθη
 πού δέν γνωρίζαν στήν βουλήν ποιά σκέψεις εἶχε γίνει
 κι ὅλη ἐκινήθ' ἡ σύνοδος σάν τοῦ Ἰκαρίου πόντου
 τ' ἀγριωμένα κύματα, πού ὁ Νότος μέ τόν Εὐρον 145
 ἀπό τά νέφη τοῦ Διός ὀρμώντας τά σηκώνουν·
 ἢ ὅπως τό βαθύ σπαρτό μ' ὄλα τά στάχια κλίνει,
 ἄν ἔλθει ξάφνου Ζέφυρος σφοδρός νά τό κινήσει,
 ὁμοια κινήθ' ἡ σύνοδος καί μέ βοήν στά πλοῖα
 χύνονταν καί ἀπ' τά πόδια των ἐφούντωνεν ἡ σκόνη 150
 ἀνάερα κι ἐσπρώχονταν νά σύρουν τά καράδια,
 εἰς τήν ἅγιαν θάλασσαν, κι ἐκάθειρναν τούς λάκκους·
 καί ὀλοένα τά σκαριά σηκῶναν κι ἡ βοή τους
 στόν οὐρανόν ἀνέβαινε γιά τήν γλυκιάν πατρίδα.
 Πρόμοιορα τότ' ἡ ἐπιστροφή γινόνταν τῶν Ἀργείων, 155
 ἐάν νά εἰπεῖ τῆς Ἀθηνᾶς δέν πρόφθανεν ἡ Ἥρα:
 «Τῶνόντι, ὦ κόρη ἀδάμαστη τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
 οἱ Ἀργεῖοι πίσω σχίζοντας τῆς θάλασσας τά πλάτη
 θά φύγουν τώρα στήν γλυκιά πατρίδα θά γυρίσουν;
 Καί τοῦ Πριάμου καύχημα θ' ἀφήσουν καί τῶν Τρώων 160
 τήν Ἀργισσαν Ἐλένην τους, ἀφοῦ γι' αὐτήν χαθῆκαν
 τόσοι στήν Τροίαν Ἀχαιοί μακράν ἀπ' τήν πατρίδα;
 Ἄλλά κατέβα τώρα εὐθύς στῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη,
 σύ τόν καθένα κράτησε μέ τά γλυκά σου λόγια,
 στήν θάλασσαν τά ἰσόπλευρα καράδια νά μή σύρουν». 165
 Καί ἡ γλαυκόματη θεά ὑπάκουσε στόν λόγον
 καί ἀπό τοῦ Ὀλύμπου τήν κορφή στά γρηγόρα καράδια
 κατέβηκε τῶν Ἀχαιῶν κι ἐκεῖ τόν Ὀδυσσεά
 εὖρηκε, αὐτόν πού ἐταίριαζε στήν γνώση μέ τόν Δία·
 τό χέρι του δέν ἄπλωνεν εἰς τό καράδι ἐκείνος, 170
 ἀλλ' ἔστεκε περίλυπος καί καταπικραμένος.
 Καί ἡ γλαυκόματη Ἀθηνᾶ πλησίασε καί τοῦ ἔπε:
 «Λαερτιάδη διογενή, πολύτεχνε Ὀδυσσεά,
 τῶνόντι στά καλόσκαρμα καράδια θά ριχθεῖτε
 ὀπίσω νά γυρίσετε στήν ποθητήν πατρίδα; 175
 Καί τοῦ Πριάμου καύχημα θ' ἀφήσετε καί τῶν Τρώων

τὴν Ἄργισσαν Ἑλένην σας, ἀφοῦ γι' αὐτὴν χαθῆκαν
 τόσοι στὴν Τροίαν Ἀχαιοὶ μακρὰν ἀπ' τὴν πατρίδα;
 Ἄλλ' ἄμε καὶ τῶν Ἀχαιῶν πλησίασε τὰ πλήθη
 μέ τό γλυκό σου μίλημα νά πιέσεις τόν καθέναν 180
 στὴν θάλασσαν τὰ ἰσόπλευρα καρᾶδια νά μὴ σύρουν».

Εἶπε ἡ θεὰ κι ἐγνώρισεν ἐκεῖνος τὴν φωνὴν τῆς,
 κι ἐχύθη τὴν γλαμύδα του πετώντας· καὶ τὴν πῆρε
 ὁ Ἰθακήσιος του ὀπαδὸς ὁ κῆρυξ Εὐρυδάτης·
 κι ἦδρε τόν Ἀγαμέμνονα ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς. 185
 τό σκῆπτρο ἐπῆρε τ' ἄφθαρτο προγονικὸ τοῦ Ἄτρείδῃ
 καὶ τῶν ἀνδρείων Ἀχαιῶν κατέθη στὰ καρᾶδια.
 Κι ἂν ἀπαντοῦσε βασιλιά κι ἄνδρ' ἄλλον τῶν προκρίτων,
 νά τόν κρατήσῃ ἐπάσχισε μέ λόγια μελωμένα:
 «Ἄνθρωπε, νά δειλιάζεις σύ, σάν ἄνανδρος δέν πρέπει, 190
 στάσου καὶ σύ καὶ νά σταθοῦν παράγγειλε τοὺς ἄλλους,
 ὅτι δέν ξεύρεις καθαρά τί κρύβει ὁ νοῦς τοῦ Ἄτρείδῃ·
 μᾶς δοκιμάζει κι ὑστερα, θαρρῶ, θά μᾶς πατάξῃ·
 καὶ ὅ,τ' εἶπε μέσα στὴν βουλὴν δέν τό ἀκούσαμ' ὄλοι,
 ἀλίμονο στοὺς Ἀχαιοὺς ἐκεῖνος ἂν θυμώσει, 195
 ὅτι μεγάλ' εἶν' ἡ ψυχὴ τοῦ θεοῦ βασιλέως
 πού τόν δοξάζει καὶ ἀγαπᾷ ὁ πάνσοφος Κρονίδης».

Κι ἄνθρωπον ὅταν τοῦ λαοῦ πού φώναζε ἀπαντοῦσε,
 κακὰ τόν ἐφοβέριζε καὶ μέ τό σκῆπτρο ἐκτύπα:
 «Σίγα, χαμένε, ὑπάκουσε εἰς τοὺς καλύτερους σου· 200
 ἄνανδρος σύ καὶ οὐτιδανὸς καθόλου δέν μετρίσαι
 στὸν πόλεμον ἢ στὴν βουλὴν· μήπως θαρρεῖς πὼς ὄλοι
 θά βασιλεύομεν ἐδῶ; Πολυναρχία βλάπτει·
 ἕνας θά εἶναι ὁ ἀρχηγός, ὁ βασιλέας ἕνας,
 πού σ' αὐτόν ἔδωσ' ὁ υἱὸς τοῦ χρυπτοβοῦλου Κρόνου 205
 τό σκῆπτρο καὶ τὰ νόμιμα νά βασιλεύῃ σ' ὄλους».

Μέ τοῦτ' αὐτὸς διόρθωνε τὰ πλήθη κι ἐχυνόνταν
 ὀπίσω πρὸς τὴν σύνοδον ἀπὸ σκιγές καὶ πλοῖα
 μέ ἀλαλαγμόν, καθὼς βροντοῦν σ' ἀπέραντο ἀκροατῆς
 τὰ κύματα κι ἀντιβοοῦν τὰ πλάτη τῆς θαλάσσης. 210
 Ὅλος ἠσύχασε ὁ λαὸς κι ἐκάθιζαν τριγύρω·
 μόνος ἀκόμη ὁ φλύαρος Θεοσίτης θορυβοῦσε.

πού λόγια γνώριζ' ἄπρεπα πολλά νά ἐφεύρει ὁ νοῦς του,
νά λαιδορεῖ τούς βασιλεῖς, ὡς τύχαινε, καί μόνον
νά δώσει κάποιαν ἀφορμήν στά πλήθη νά γελάσουν 215
κι ἄσχημος ἄλλος σάν αὐτόν δέν ἦλθε στήν Τρωάδα·
ἦταν λοξόποδος, χωλός ἀπό τό ἕνα πόδι,
μέ κυρτούς ὤμους ὁπού ἐμπρός τοῦ πλάκωναν τό στήθος,
μέ κεφαλὴν στενόμακρην κι ἐπ'άν' ὀλίγες τρίχες·
τοῦ Ἄχιλλέως μισητός πολὺ καί τοῦ Ὀδυσσεώς, 220
ὅτι συχνά τούς ὕβριζε· καί τότε τόν Ἄτρεϊδη
κρώζοντας ἐγλωσσόδερεν καί τόν μισοῦσαν ὄλοι
στά στήθη τους οἱ Ἄχαιοὶ καί τόν ἐκατακρίναν.
Καί αὐτός βοῶντας ἔλεγε κάθε κακό τοῦ Ἄτρεϊδη:
«Ἄτρεϊδη, πάλιν τί ζητεῖς; Εἰπέ μας τί σοῦ λείπει; 225
Πλήθος χαλκόν εἰς τές σκηνές, πολλές γυναῖκες ἔχεις
πού διαλεκτές σοῦ δίδομεν ἐσέν' ἀπ' ὄλους πρώτα
κάθε φορά πού τοῦ ἐχθροῦ πορθοῦμεν πολιτείαν.
Ἦ καί χρυσάφι λαχταρεῖς, ἐδῶ νά σοῦ τό φέρει
κάποιοις τῶν Τρώων ποθητό παιδί νά ἐξαγοράσει 230
πού ἐγώ ἦ κι ἄλλος Ἄχαιός θά ἐσύραμε δεμένον;
Ἦ γιά νά γλυκοκοιμηθεῖς γυναῖκα θέλεις νέαν,
μόνος σου νά τήν χαιρεσαι; Καί σύ πού ἴσαι ἀρχηγός τους
δέν ἔπρεπε τούς Ἀχαιοὺς νά καταβασανίζεις.
Ἦ λέρεις! πλέον Ἄχαιοὶ δέν εἶσθ' ἀλλ' Ἄχαιίδες! 235
Στά σπίτια μας ἄς γύρομε, κι ἄς μείνει ἐδῶ στήν Τροία
τά δῶρα νά χωνεῦει αὐτός, νά μάθει τότε ἂν κατά
τόν βοηθοῦσαμε κι ἐμεῖς. Κι ἔχει ἀτιμάσει τώρα
ἄνδρ' ἀπ' αὐτόν καλύτερον πολὺ, τόν Ἄχιλλέα,
ὅτι τοῦ ἀφαίρεσ' ἄδικα τῶν Ἀχαιῶν τό δῶρον.
Κι ἂν αὐτός εἶχε μέσα του χολήν, ἂν εἶχεν αἷμα,
θά ἦταν ὕστερη φορά πού ἀδίκησες, Ἄτρεϊδη!».
Τόν μέγαν Ἀγαμέμνονα μ' αὐτά κακολογοῦσε
τότε ὁ Θερσίτης, κι ἔφθασεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεάς
καί λόγια τοῦ ἴπε φοδερά μέ ἦθος ἀγριωμένο: 245
«Ἄν καί λαμπρός ὀμιλητής, μωρόλαλε Θερσίτη,
βουδάσσοι καί τούς βασιλεῖς μὴ ψέγε σύ καί μόνος,
ὅτι ἀπό σέ χειρότερον κανέναν δέν γνωρίζω

ἀπ' ὄσους ἔφθασαν ἐδῶ μαζί μέ τούς Ἄτρεΐδες·
 παῦσε λοιπόν τούς βασιλεῖς συχνά πυκνά νά σέρνεις 250
 στό στόμα σου καί νά τηρᾶς τοῦ γυρισμοῦ τήν ὥρα
 καί ἀκόμη δέν γνωρίζομεν αὐτά πῶς θά τελειώσουν,
 ἂν γιά καλόν ἤ γιά κακό θά γίνει ὁ γυρισμός μας·
 σύ κάθεται καί τοῦ λαοῦ τόν ἀρχηγόν Ἄτρεΐδην
 κατηγορεῖς πού οἱ Δαναοί τοῦ δίδουν πολεμάρχου 255
 δῶρα πολλά καί οἱ λόγοι σου φαρμάκ' εἶναι γεμάτοι·
 ἀλλ' ἄκουσε καί πίστευσε πού ὅ,τι θά εἰπῶ θά γίνει·
 ἂν σ' ἔβρω νά λυσομανᾶς κι ἄλλην φοράν, ὡς τώρα,
 ἤ κεφαλή νά μή σταθεῖ στους ὦμους τοῦ Ὀδυσσέως,
 μήτε πατέρα νά μέ εἰποῦν τοῦ Τηλεμάχου πλέον, 260
 ἂν δέν σέ πιάσω εὐθύς ἐγώ νά σέ γυμνώσω ἀπ' ὄλα
 ὅσα φορεῖς καί ἀκόμ' αὐτά πού τά κρυφά σκεπάζουν,
 καί νά σέ διώξω ἔλεεινά δαρμένον, πού νά κλαίεις
 φεύγοντας ἀπ' τήν σύνοδον ὡς τά γοργά καρᾶδια».
 Καί μέ τό σκῆπτρο τοῦ ἔπληξε τήν ράχιν καί τούς ὦμους· 265
 κυρτώθη ἐκεῖνος καί θερό τοῦ ἐκύλησε τό δάκρυ·
 τό χρυσό σκῆπτρο ἐσήκωσε στήν ράχιν φουσκαλίδα
 καί πονεμένος τρέμοντας ἐκάθισε ὁ Θερασίτης,
 χαμένα γύρω ἐκοίταζε κι ἐσφόγγισε τό δάκρυ·
 κι ὅλος ἐγέλασ' ὁ λαός ἄν κι ἦταν πικραμένος· 270
 κι ἐστράφη κάποιος κι ἔλεγεν ἐκεῖ στόν πλαγινόν του·
 «᾽Ω ἔργα πόσα ἐξαίσια κατόρθωσ' ὁ Ὀδυσσέας,
 σύμβουλος πρῶτος, συνετός καί ἄξιος πολεμάρχος!
 Ἄλλά τώρα εὐεργέτησε μεγάλως τούς Ἀργεῖους
 πού τήν αὐθάδειαν ἔπαυσε τοῦ κακογλώσσου ἀχρείου· 275
 πολύ θ' ἀργήσ' ἡ ἀπότολμη ψυχή του νά τόν σπρώξει
 πάλι μέ λόγι' ἀναίσχυντα τούς βασιλεῖς νά ψέγει».
 Ὅρθός ὡστόσ' ὁ πορθητής κρατοῦσεν Ὀδυσσέας
 τό σκῆπτρο, καί στό πλάγι του μέ κήρυκος τήν ὄψιν.
 Ἡ Ἀθηνᾶ παράγγελλε τά πλήθη νά σωπάσουν, 280
 ὥστε τόν λόγον οἱ Ἀχαιοί ἀπ' ἄκρην σ' ἄκρην ὄλοι
 ν' ἀκούσουν καί τήν συμβουλήν νά πάρουν εἰς τόν νοῦν τους·
 καί αὐτός μέ γνώμην ἀγαθήν ὁμίλησε στά πλήθη·
 «Σήμερα θέλουν οἱ Ἀχαιοί, Ἄτρεΐδη βασιλέα,

ἐσέ νά κάμουν ἄτιμον ἐμπρός στόν κόσμον ὅλον· 285
 καί ἰδοῦ τόν λόγον ἀθετοῦν πού ἀπ' ἀρχῆς σοῦ δῶσαν,
 ὅταν στήν Τροίαν ἔρχονταν ἀπ' τό ἱπποτρόφον Ἄργος,
 ὅπως θά γύρεις πορθητής τῶν πύργων τοῦ Προιάμου.
 Καί τώρα ὡσάν μικρά παιδιά καί ἀπόχηρες γυναῖκες
 τούς πῆρε τό παράπονο νά ἰδοῦν τά γονικά τους· 290
 καί πῶς νά μήν τό ἐπιθυμοῦν μέ τόσα πού ὑποφέρουν;
 Ὁ ἄνθρωπος ἀδημονεῖ, κι ἔνα φεγγάρι ἄν μείνει
 μακράν ἀπ' τήν γυναῖκα του, στό πλοῖον ἄν τόν κλείσαν
 χειμῶνος ἄνεμοι κακοί καί θάλασσ' ἀγριωμένη. 295
 Κι ἐμᾶς ὁ χρόνος ἔνατος στόν κύκλον του μᾶς ἦδρε
 ἀκόμη ἐδῶ νά μένομεν· γιά τοῦτο ἐγώ δέν ψέγω
 τούς Ἀχαιοὺς πού ἀδημονοῦν, ἀλλ' ὅμως εἶν' αἰσχύνῃ
 πολύν νά ἔμεινες καιρόν καί ἄδειος νά γυρίσεις.
 Λάβετε, ὦ φίλ', ὑπομονήν καί καρτερεῖτε ὀλίγο
 νά ἰδοῦμε' ἐάν τοῦ Κάλχαντος τά ρήματ' ἀληθεύσουν. 300
 Εἶναι στόν νοῦν μας ζωντανά καί μάρτυρες εἶσθ' ὅλοι
 ὅσους δέν πῆρε ὁ θάνατος, ὁπότεν στήν Αὐλίδα –
 χθές ἢ προχθές μοῦ φαίνεται – συνάζονταν τά πλοῖα
 τῶν Ἀχαιῶν καταστροφῆν νά φέρουν εἰς τούς Τρῶας·
 κι ἐμεῖς στοὺς ἱερούς βωμοὺς, ὅπου μιά θύση ἐκύλα 305
 κάτω ἀπ' ὠραῖον πλάτανον τά ὁμορφα νερά της,
 τῶν ἀθανάτων καίαμεν ἐξαίσιες ἑκατόμβες·
 μέγα σημάδι ἐφάνη ἐκεῖ, μαῦρος σάν αἶμα δράκος,
 τέρας πού ἔβγαλε στό φῶς ὁ ἴδιος ὁ Κρονίδης,
 ἀπό τό βάθος τοῦ βωμοῦ στόν πλάτανον ἐχύθη. 310
 Ἐκεῖ φωλιάζαν σπούργιτες, ἀπτέρωτα πουλάκια
 εἰς τό ὑψηλότατο κλαδί κρυμμένα μέσ στά φύλλα
 ὀκτώ, κι ἐνάτ' ἢ μάνα τους πού τά ἔχε γεννημένα.
 Τά ἔρωγε αὐτός πού ἔτριζαν ἐλεεινά καί γύρω
 πετοῦσε ἢ μάνα κλαίοντας τά τέκνα της κι ὁ δράκος 315
 ἔστράφη, ἐτινάχθη κι ἔπιασεν ἀπ' τό φτερό κι ἐκείνην·
 καί ἀφοῦ τά τέκνα ὀλά ἔφαγε καί ἀκόμη τήν μητέρα,
 θαῦμα τόν ἔστησε ὁ θεός ὁπού τόν εἶχε δεῖξει·
 ἐκεῖ τόν πέτρωσ' ὁ υἱός τοῦ κρυπτοβούλου Κρόνου·
 κι ἐμεῖς ὅλοι ἀποροῦσαμε σ' αὐτό πού ἐγίνῃ ἐμπρός μας· 320

κι ὡς ἦλθαν ξάφνου ἀνάμεσα στές θεῖες ἐκατόμβες
 τέρατα τόσα φοβερά, τόν λόγον πῆρε ὁ Κάλχας:
 «Πῶς ὄλοι στέκεσθ' ἄφωνοι; Τό μέγ' αὐτό σημεῖον
 ὁ Ζεὺς μᾶς τό 'δειξε ὁ σοφός, κι ὅ,τι δηλοῖ θά γίνει
 μέ τούς καιρούς, ἀλλ' ἔνδοξο θά μείνει στόν αἰῶνα· 325
 καθώς τά τέκνα ὄλα 'φάγε καί τήν μητέρα ἐκείνος,
 ὀκτώ, κι ἐνάτη ἦταν αὐτή πού τά 'χε γεννημένα,
 κι ἐμεῖς θά πολεμήσομεν αὐτοῦ χρόνους ἐννέα,
 καί ἡ πόλις ἡ πλατύδρομη στόν δέκατον θά πέσει».
 Αὐτά μᾶς ἔλεγε καί ἰδού πού τώρα γίνοντ' ὄλα. 330
 Καί, ὦ μεγαλόψυχοι Ἀχαιοί, νά μείνετε σᾶς λέγω,
 ὥσόντου νά πατήσομε τούς πύργους τοῦ Πριάμου».
 Εἶπε καί ὄλοι ἐφώναξαν καί τρομερά τά πλοῖα
 ἀπ' τήν βοήν τῶν Ἀχαιῶν ὡς πέρα ἠχολογήσαν,
 τόσον εἰς ὄλους ἄρεσαν οἱ λόγοι τοῦ Ὀδυσσεῶς. 335
 Τότ' εἶπεν ὁ Γερῆνιος ὁ Νέστωρ ἱππηλάτης:
 «ὦμιέ, νά συναθροίξεσθε καί νά δημηγορεῖτε,
 ὡς θά 'καναν ἀνήλικα καί ἀπόλεμα παιδία!
 Λοιπόν οἱ συμφωνίες μας κι οἱ ὄρκοι τί θά γίνουν;
 Θέ νά καοῦν οἱ συμβουλές κι οἱ γνῶμες τῶν ἡρώων, 340
 οἱ ἀγνές σπονδές καί τῶν χειρῶν πού ἐδώκαμεν ἡ πίστις;
 Λογομαχοῦμεν μάταια καί τρόπον νά σωθοῦμε,
 τόσους καιρούς πού 'μεθα ἐδῶ δέν ἔχομ' ἔβρει ἀκόμη·
 καί σύ Ἀτρεΐδῃ πάλι ὡς πρὶν ἀσάλευτος στήν γνώμην,
 σύ τῶν Ἀργείων ἀρχηγός νά εἶσαι εἰς τούς ἀγῶνες, 345
 κι ἄφῃσ' ἐκείνοι νά χαθοῦν, ἕνας ἢ δύο πού χώρια
 βουλευονται ἀπ' τούς Ἀχαιοὺς, καί τοῦ κακοῦ κοπιᾶζουν,
 στό Ἄργος νά γυρίσομεν πρὶν μάθομ' ἂν ἀλήθεια
 ἢ ψέμα θά 'ν' ἡ ὑπόσχεση τοῦ αἰγιδοφόρου Δία.
 Ναί, λέγ' ὅτι τήν ἔδωκεν ὁ ὑπέρτατος Κρονίδης 350
 ἀστράφτοντας στά δεξιὰ μέ φανερά σημεῖα
 τήν ὥραν ὅπου ἀνέβαιναν στά γρήγορα καρᾶδια
 οἱ Ἀργεῖοι μαῦρον θάνατον νά φέρουν εἰς τούς Τρῶας.
 Ὅθεν κανεῖς ἄς μὴ βιασθεῖ νά γύρει στήν πατρίδα,
 πρὶν λάβει στές ἀγκάλες του γυναῖκ' ἀνδρός τῆς Τροίας, 355
 καί δικαιωθοῦν οἱ στεναγμοί κι οἱ πόνοι τῆς Ἑλένης·

καί ἄν κάποιος θέλει φοβερά νά γύρει στήν πατρίδα
τό χέρι στό κακόστρωτο κρεβάτι του ἄς ἀπλώσει,
καί πρίν τῶν ἄλλων γρήγορα θά κατοθανάτσει.

Ἄλλά καί ἀτός σου, κύριε, σκέψου καλά καί σ' ἄλλον 360
πέιθου καί λόγον πού θά εἰπῶ μὴν τόν καταφρονέσεις·
κατά φυλές νά χωρισθοῦν καί κατά γέν' οἱ ἄνδρες,
ᾧστε φυλή νά βοηθεῖ φυλήν καί γένος γένος.
Καί ἄν τοῦτο κάμεις κι οἱ Ἄχαιοί στόν λόγον σου ὑπακούσουν,
τῶν ἀρχηγῶν καί τῶν λαῶν θά ἰδεῖς ποιός εἶναι ἄνδρῆϊος 365
καί ποιός δειλός, ὡς χωριστά θά πολεμᾷ καθένας·
θά ἰδεῖς ἄν εἶναι ἀπό θεοῦ τήν πόλιν νά μὴν πάρεις
ἢ ἀπό δειλίαν τῶν ἀνδρῶν καί ἀμάθειαν τοῦ πολέμου».

Τότε σ' αὐτόν ἀπάντησεν ὁ κραταῖός Ἄτρείδης:
Στές συμβουλές πόσο νικᾷς τούς Ἄχαιοῦς, ᾧ γέρε! 370
πατέρα Δία καί Ἀθηνᾶ καί Ἀπόλλων, ᾧ θεοί μου,
ἄς εἶχα δέκα ὡσάν ἐσέ συμβούλους στό πλευρό μου·
στήν δύναμίν μας γρήγορα ἢ πόλις τοῦ Πριάμου
θά ἔσκυφτε, καί χαλασμός κι ἐρμιά θά τήν πλακῶνας.

Ἄλλά μ' ἔταλαιπώρησεν ὁ ὑπέρτατος Κρονίδης, 375
πού σ' ἔχθρες ἀδιόρθωτες καί σ' ἔριδες μ' ἐμπλέκει·
ὅτι ἐλογομαχήσαμεν ἐγώ καί ὁ Πηλεΐδης
χάριν τῆς κόρης καί βαρὺς ἐδείχθηκα ἐγώ πρῶτος·
ἀλλ' ἄν ὁμογνωμήσομε καί πάλ' ἔμεῖς οἱ δύο,
δέν θέ ν' ἀργήσει οὐδέ στιγμήν ὁ ὄλεθρος τῶν Τρώων. 380
Τώρα θά γευματίσετε, κατόπι ἀρματωθεῖτε·
σιάσετε τές ἀσπίδες σας τροχίσετε τές λόγχες·
ἄφθονην δώσετε τροφήν στά γρήγορα πουλάρια,
τ' ἀμάξια θεωρήσετε, μέ τοῦτο στήν καρδιά σας,
πού θά κρατοῦμε ὅλημερα τόν φονικόν ἀγῶνα 385
καί δέν θά ἔχει ὁ πόλεμος ξανάσασμα κανένα
ὡς νά 'λθ' ἡ νύκτα τήν ὀρμὴν νά κόψει τῶν ἀνδρῆϊων·
στά στήθη σας καί τό λουρί τῆς κυκλωτῆς ἀσπίδος
θά ἰδρώσει καί τό χέρι σας στήν λόγχην θ' ἀποκάμει,
καί θά ἰδρώσουν τ' ἄλογα στ' ἀμάξι ταυνομένα. 390
Κι ἄν ἀπ' τόν πόλεμον μακρὰν εἰς τά κυρτά καρᾶβια
μείνει κανεῖς καί τόν ἰδῶ, νά μὴν ἐλπῖσει ἐκεῖνος

πού δέν θά γίνεи σπάραγμα τῶν ὄρνεων καί τῶν σκύλων».

Εἶπε καί ὄλοι ἐβόησαν, καθῶς βοᾷ τό κύμα
 ἀπό τοῦ Νότου τήν ὀρμήν ἐπάνω σ' ἀκρωτηρί, 395
 πού βγαίνει ἐμπρός στήν θάλασσαν καί πάντοτε τό δέρονν
 τά κύματ' ὅπως ἔρχονται ἀπ' ὄλους τούς ἀνέμους.

Τά πλήθη τότ' ἐσκόρπισαν τριγύρω στά καράβια,
 φωτιά στές σκηνές ἀναψαν κι ἐκάθισαν νά φάγουν· 400
 κι εἰς ἕναν ἀπό τούς θεούς θυσίαζε ὁ καθένας
 κι εὐχόνταν νά ἔβγει ζωντανός ἀπ' τόν φρικτόν ἀγῶνα·
 ἀλλά βόδι πεντάχρονον ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
 παχύτατο ἐθυσίασε τοῦ φοβεροῦ Κρονίδη,
 καί τῶν Παναχαιῶν ἐκεῖ τούς γέροντας καλοῦσε 405
 καί πρώτιστα τόν Νέστορα καί τόν Ἴδομενεά,
 τούς δύο κατόπιν Αἴαντες, καί τόν Τυδεΐδην, κι ἔκτον
 τόν Ὀδυσσεά, πόμοιαζε στήν γνώση μέ τόν Δία,
 καί μόνος αὐτοκάλεστος τοῦ ἦλθεν ὁ γενναῖος
 Μενέλαος πού ἐγνώριζε πόσες φροντίδες εἶχε·
 καί ἀφοῦ στό βόδι ὀλόγυρα ἐπῆραν τά κριθάρια, 410
 ἄρχισ' ὁ Ἀτρείδης τήν εὐχήν: «Ἵπέρτατε Κρονίδη,
 ἔνδοξε, μαυρονέφελε, ἐγκάτοικε τοῦ αἰθέρος,
 δῶσε πρὶν πέσει ὁ ἥλιος καί τό σκοτάδι φθάσει
 χάμω στήν γῆν τό μέγαρον νά ρίξω τοῦ Πριάμου
 ἀσβολωτό καί στή φωτιά τέσ πύλες του νά λιώσω, 415
 καί τόν Ἐκτόρειον θώρακα μέ τό σπαθί νά σχίσω
 στά αἱματωμένα στήθη του, κι ἐπίστομα στήν σκόνη
 γύρω του σύντροφοι πολλοί τό χῶμα νά δαγκάσουν».

Εἶπε, ἀλλ' ὁ Δίας τήν εὐχήν δέν ἔστεργε, κι ἐδέχθη
 τήν προσφοράν καί δυνατόν τοῦ ἐτοίμαζεν ἀγῶνα· 420
 καί ἀφοῦ τέσ εὐχές ἔκαμαν κι ἐρίζαν τά κριθάρια,
 τόν τράχηλον τοῦ ἐσήκωσαν, τό σφάξαν καί τό γδάραν,
 καί ἀφοῦ χωρίσαν τά μεριά, μέ διπλωτό κνισάρι
 τά σκέπασαν κι ἐπάνω των ὠμά κομμάτια θέσαν·
 καί αὐτά μέ σχίξες ἀφυλλες ἐκαῖαν, καί τά σπλάχνα 425
 ἐσοῦδλισαν καί στήν φωτιάν ἐπάνω τά κρατοῦσαν·
 καί ἀφοῦ καῖηκαν τά μεριά κι ἐγεύθηκαν τά σπλάχνα
 ἐλιάνισαν τά ἐπίλοιπα, τά ἐπέρασαν στές σοῦδλες,

καί ἀφοῦ μέ τέχνην τά ᾽ψησαν ἀπ' τήν φωτιά τά πῆραν.
Κι ἄμ' ἀπ' τόν κόπον ἔπαυσαν κι ἐτοίμασαν τό γεῦμα, 430
ἔτρωγαν κι ὄλ' ἰσόμοιρα χαρῆκαν τό τραπέζι,
καί ἅμα ἐφάγαν κι ἔπιαν ὄσ' ἤθελε ἡ ψυχή τους,
ὁ Νέστωρ εἶπε πρὸς αὐτούς: «Ἄτρείδη βασιλέα,
μέ ὀμιλίες τόν καιρό μὴν τρίδομε' ἐδῶ πέρα,
καί ἀνάγκη εἶναι ν' ἀρχίσουμε χωρίς ἀργοπορία 435
τό ἔργον τοῦτο, πού ὁ θεός μᾶς ἔδωκε στό χέρι·
καί οἱ κήρυκες τῶν Ἀχαιῶν τά χαλκοφόρα πλήθη
ἄς κράξουν νά συναθροισθοῦν ἀπ' ὅλα τά καρᾶδια,
κι ἔμεῖς ἄς πᾶμε ὅλοι μαζί στό στράτευμα τριγύρω
στά στήθη των ν' ἀνάψομεν τήν λύσσαν τοῦ πολέμου». 440
Αὐτά εἶπεν ὁ γέροντας, καί ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
τούς ψηλοφώνους κήρυκες παράγγειλε νά κράξουν
στόν πόλεμον τῶν Ἀχαιῶν τ' ἀντρειωμένα πλήθη
καί γρήγορα στό κήρυγμα συναθροίζονταν ὅλοι.
Τούς διαχωρίζαν μέ σπουδήν οἱ βασιλεῖς οἱ θεῖοι 445
μέ τόν Ἄτρείδη κι ἡ Ἀθηνᾶ στήν μέσ' ἡ γλαυκομάτα
μέ ἀτίμητην, ἀγέραστην, ἀθάνατην αἰγίδα·
πού ἑκατόν κρόσες γύρω της ὀλόχρυσες κρεμόνταν,
καλοπλεγμένες κι ἑκατόν ἀξίζει δόδια ἢ μία·
μέ αὐτήν περνοῦσε ὡς ἀστραπή τῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη 450
καί τ' ἀναφτε κι ἐγέμιζε τά στήθη τους ἀνδρείαν
νά μάχονται, νά πολεμοῦν καί παῦσιν νά μή θέλουν.
Καί ἀγάπησαν τόν πόλεμον καλύτερα ἢ νά γύρουν
μέ τά βαθιά καρᾶδια τους στήν ποθητήν πατρίδα.
Ὅπως κακή πυρκαϊά μεγάλο δάσος καίει, 455
σ' ἄκρην βουνοῦ καί φαίνεται μακράν ἡ ἀναλαμπή της,
ὁμοίως ἀπ' τόν ἄπειρον χαλκόν, καθὼς κινουντο,
ὁ αἰθέρας ὡς τόν οὐρανόν λαμποκοποῦσεν ὅλος.
Καί ὅπως πλήθη ἀμέτρητα πουλιῶν συμμαζωμένα,
χηνῶν κοπάδ' ἢ γερανῶν ἢ κύκνων μακρολαίμων 460
στ' Ἄσιο λιβάδι, στές ροές σιμά τοῦ Καῦστρίου
φετεροκοποῦν περῆφανα στό ἴνα καί στ' ἄλλο μέρος
κι ὅταν καθίζουν κλαγγηκτά καί ὁ κάμπος ἀντηχάει,
τόσα τά πλήθη τῶν ἀνδρῶν ἀπό σκηνές καί πλοῖα

στό σιάδι τό Σκαμάνδριον χυνόνταν κι ἀπ' τόν κτύπον 465
 ἵππων καί ἀνδρῶν τρομακτικά ἡ γῆ θροντοκοποῦσεν·
 κι ἔμειναν στό Σκαμάνδριον λιβάδι τό ἀνθοφόρο
 ἄπειροι ὡσάν τῆς ἀνοιξῆς τά ἄνθη καί τά φύλλα.
 Κι ὅπως σωρεύοντ' ἄπειρες οἱ μύγες εἰς τήν στάνην
 τήν ἀνοιξιν, ὅπου τ' ἀγγειά μέ γάλα ξεχειλίζουν, 470
 ὁμοίως καί τῶν Ἀχαιῶν τ' ἀνδρειωμένα πλήθη
 στήν πεδιάδ' ἀμέτρητα, πυκνότατα, ἔστεκόνταν
 κι ἐλαχταροῦσαν ὄλεθρον νά φέρουν εἰς τοὺς Τρῶας.
 Καί ὅπως εὐκόλα γιδιῶν κοπάδια σκορπισμένα
 καί στήν βοσκήν ἀνάμεικτα χωρίζουν οἱ ποιμένες, 475
 ὁμοίως εἰς τόν πόλεμον ἐσύνταζαν τά πλήθη
 οἱ ἀρχηγοί καί ἀνάμεσα ὁ κραταῖος Ἀτρεΐδης
 στά μάτια καί στήν κεφαλὴν ἀστραποφόρος Δίας
 στήν ζῶσιν Ἄρης ἔδειχνε καί Ποσειδῶν στά στήθη.
 Κι ὅπως σ' ἀγέλην ἔξοχος ἀπ' ὄλους εἶναι ὁ ταῦρος, 480
 καί στήν βοσκήν διακρίνεται, ὁμοίως τόν Ἀτρεΐδην
 ὁ Βροντητῆς ἠθέλησεν ἐκείνην τήν ἡμέραν
 λαμπρόν νά κάμει κι ἔξοχον στό πλήθος τῶν ἠρώων.
 Μοῦσες, τοῦ Ὀλύμπου κάτοικες, διδάξετέ με τώρα —
 εἴσθε θεές καί θρίσκεισθε παντοῦ καί ἡξεύρετ' ὄλα, 485
 τίποτ' ἐμεῖς δέν ξεύρομεν, τήν φήμην μόνο ἀκοῦμε, —
 τῶν Δαναῶν οἱ βασιλεῖς καί οἱ ἄρχοι τίνες ἦσαν·
 τοῦ πλήθους τά ὀνόματα νά εἰπῶ δέν θά ἠμποροῦσα
 ἐγώ κι ἄν δέκα στόματα κι ἄν δέκα γλῶσσες εἶχα,
 κι ἄν εἶχ' ἀσύντριφτην φωνήν καί χάλκινα τά στήθη· 490
 μόνον οἱ κόρες τοῦ Διὸς αἰγιδοφόρου, οἱ Μοῦσες
 Ὀλυμπιάδες θά ἔλεγον πόσοι στήν Τροίαν ἦλθαν·
 ἀλλά θά εἰπῶ τοὺς ἀρχηγούς καί ὄλα τά καρᾶδια.
 Τῶν Βοιωτῶν οἱ ἀρχηγοί Πηνέλαος, Κλονίος,
 Προθήνωρ, Ἀρκεσίλαος, καί Λήτος διοικοῦσαν 495
 ὄσους ἀπόστειλ' ἡ Αὐλὶς πετρώδης, ἡ Ὑρία,
 ἡ Σχοῖνος, ὁ Ἐτεωνὸς πολύλοφος, ἡ Σκῶλος,
 ἡ εὐρυχωρῆ Μυκαλησσός, ἡ Θέσπεια κι ἡ Γραία,
 ὄσους τό Ἄρμ' ἀπόστειλε, τό Εἰλέσιον, οἱ Ἐρύθρες,
 ἀκόμη ὄσους ὁ Ἐλεῶν, ὁ Πετεῶν, ἡ Ὑλῆ, 500

ὁ Μεδεῶν πόλις καλή καὶ ὄσους ἡ Ὠκαλέη,
 ἡ Θίοβ' ἡ πολυτρύγωνη, ἡ Εὐτρησις, οἱ Κῶπες,
 καὶ ὁ γλοερός Ἀλίαρτος, καὶ ὄσους ἀκόμη ἔστειλαν
 ὁ Γλίσας, ἡ Κορώνεια, ἡ Πλάταια καὶ ἡ πόλις
 ὠραία τῶν Ὑποθηβῶν, καὶ ἡ πόλις ἡ ἀγία 505
 ἡ Ὀγγηστος, πολὺδένδρο τοῦ Ποσειδῶνος κτῆμα,
 ἡ θεία Νίσα, ἡ Μίδεια, ἡ Ἄρνη ἀμπελοφόρα,
 καὶ ὄσοι ἀπὸ τὴν ἔσχατην ἔφθασαν Ἄνθηδόνα.
 Πενήντα ἦσαν τὰ πλοῖα τῶν καὶ ἐπάνω στοῦ καθένα
 ἦσαν ἑκατὸν εἴκοσι τῶν Βοιωτῶν ἀγόρια. 510
 Τοῦ Ὀρχομενοῦ τῶν Μινυῶν τοὺς ἄνδρες καὶ Ἄσπληδόνας
 ἐδιοικοῦσε ὁ Ἰάλμενος καὶ Ἀσκάλαφος, ἀγόρια
 τοῦ Ἄρη καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἄκτορος Ἀζειδή
 τῆς Ἀστυόχης, ὁπού ἀγνή σ' ἀνώγι της ἀνέβη
 καὶ ὁ Ἄρης, δυνατὸς θεός, μέ αὐτὴν κρυφά κοιμήθη· 515
 καὶ εἶχαν τριάντα βαθουλά κατόπι τους καράδια.
 Μέ τοὺς Φωκεῖς ὁ Ἐπίστροφος ἔρχόταν καὶ ὁ Σχεδῖος
 υἱοὶ τοῦ μεγάλῳψυχου Ἰφίτου Ναυβουλίδη.
 Τοὺς ἔστειλε ἡ Κυπάρισσος καὶ ἡ Πυθῶ πετρώδης,
 ἡ θεία Κρίσα καὶ ἡ Δαυλῖς, ὁ Πανοπεύς καὶ ἀκόμη 520
 τὰ μέρη τῆς Ὑαμπόλεως καὶ τῆς Ἀνεμωρείας
 καὶ αὐτὰ πού ὁ θεῖος ποταμὸς ὁ Κηφισὸς ποτίζει,
 καὶ ἡ Λίλαια πού κτίστηκεν ἐπάνω στὲς πηγές του·
 καὶ εἶχαν σαράντα ὀλόμαυρα κατόπι τους καράδια
 καὶ κολλητὰ στοὺς Βοιωτοὺς, στοῦ ἀριστεροῦ τους πλάγι 525
 οἱ πολεμάρχοι ἐσύνταζαν τὰ πλήθη τῶν Φωκῶν.
 Τῶν Λοκρῶν ἦταν ἀρχηγὸς ὁ Οἰλείδης ταχύς Αἴας,
 πολὺ πολὺ μικρότερος τοῦ Τελαμωνιάδη
 στοῦ σῶμα, καὶ μικρόσωμος λινοθωρακωμένος
 τῶν Πανελλήνων καὶ Ἀχαιῶν εἰς τό κοντάρι πρῶτος· 530
 ἦλθαν ἀπ' τὴν Καλλίαρον, τὴν Κύνον, τὸν Ὀπούντα,
 ἀπ' τὲς ὠραῖες Αὐγειές, τὴν Βήσσαν καὶ τὴν Σκάρφην,
 τὴν Τάρφην καὶ τό Θρόνιον, τοῦ Βοαργίου πόρον·
 καὶ αὐτόν σαράντα ὀλόμαυρα καράβι' ἀκολουθοῦσαν
 τῶν Λοκρῶν, πού ἔναι ἀντίπερα τῆς ἱερᾶς Εὐβοίας. 535
 Καὶ τοὺς ἀνδρεῖους Ἄβαντας κατοίκους τῆς Εὐβοίας

ἀπό Χαλκίδ' Ἐρέτριαν καί ἀπ' τὴν σταφυλοφόραν
 Ἴστιαίαν καί Κήρινθον ἀκρόγιαλιν καί ἀκόμη
 ἀπὸ τὸ Δίον τὸ ὑψηλό, τὴν Κάρυστον καί Στύρα,
 τοὺς διοικοῦσε ὁ φοβερός στήν μάχην Ἐλεφήνωρ 540
 Χαλκωδοντιάδης ἀρχηγός τῶν ψυχερῶν Ἀδάντων.
 Γοργόποδοι μέ τὰ μαλλιά στές πλάτες ἀπλωμένα,
 λογχιστές ἦσαν πρόθυμοί μέ τὰ μακριά κοντάρια
 στά στήθη ἐπάνω τῶν ἐχθρῶν τοὺς θώρακες νά σπάσουν·
 καί αὐτόν σαράντα ὀλόμαυρα καράβια ἀκολουθοῦσαν. 545
 Ἄνδρες οἱ Ἀθηῆνες ἔστειλαν, καλοκτισμένη πόλις·
 κι ἦταν ἡ χώρα τοῦ ὑψηλοῦ στό φρόνημα Ἐρεχθέως·
 τὸν γέννησεν ἡ δότρα Γῆ καί τοῦ Διὸς ἡ κόρη
 ἡ Ἀθηναῖα τὸν ἔθρεψε, καί στόν λαμπρόν ναόν της
 τὸν ἔθεσε, καί μέ κριούς καί ταύρους, κάθε χρόνο. 550
 τ' ἀγόρια τῶν Ἀθηνῶν εὐφραίνουσι τὴν ψυχὴν του·
 ὁ Μενεσθεύς τοῦ Πετῶ τοὺς διοικοῦσε, ὁ μόνος
 ἵππους νά τάξ' εἰς πόλεμον καί ἀσπιδοφόρους ἄνδρες,
 καί σ' ὄλους μέσα τοὺς θνητούς ἀντίπαλον δέν εἶχεν
 ἄλλον παρά τὸν Νέστορα, τὸν γεροντότερόν του· 555
 καί αὐτόν πενήντα ὀλόμαυρα καράβια ἀκολουθοῦσαν.
 Ὁ Αἴας πρῦμνες δώδεκα τῆς Σαλαμίνοσ εἶχε,
 κι ἐστάθηκε στές φάλαγγες σιμά τῶν Ἀθηναίων.
 Ἄνδρες τὸ Ἄργος ἔστειλε κι ἡ πυργωμένη Τίρουσ
 ἀπ' τὸ βαθύ λιμάνι τους ἡ Ἀσίην κι ἡ Ἐρμιόνη, 560
 ἡ ἀμπελωμένη Ἐπίδαυρος, τὰ μέρη τῆς Τροϊζῆνος,
 τῶν Ἡιονῶν, τοῦ Μάσητος, ἀκόμη τῆς Αἰγίνης·
 τοὺς διοικοῦσαν ὁ καλὸς στήν μάχην Διομήδης
 καί ὁ Σθένελος· τοῦ δοξαστοῦ υἱὸς τοῦ Καπανέως,
 καί τρίτος ὁ Εὐρύαλος, ὁ θεῖος, πού ἐγεννήθη 565
 ἀπ' τὸν υἱὸν τοῦ Ταλαοῦ τὸν ἄρχον Μηκιστέα·
 ἄλλ' ἦταν ὄλων ἀρχηγός ὁ ἄνδρειὸς Διομήδης·
 κι εἶχαν ὀγδόντα ὀλόμαυρα κατόπιν τους καράβια.
 Καί οἱ Μυκῆνες οἱ λαμπρές, ἡ Κόρινθος πλουσία, 570
 οἱ Κλεωνές καλόκτιστες, τῶν Ὀρνειῶν τὰ μέρη,
 ἡ Ἀραιθυρέα πάντερπνη, ἡ πόλις Σικυῶνος,
 ἐκεῖ πού πρῶτ' ὁ Ἄδραστος ἐγένη βασιλέας,

ἢ Ὑπερησία, καί ἡ ψηλή Γοννούσα καί ἡ Πελλήνη,
 ὁ Αἰγιαλός, τό Αἶγιον κι ἡ ἀπλωμένη Ἐλίχη
 ἔστειλαν ἄνδρες σ' ἑκατό καράβια ἀνεβασμένους 575
 καί ἀρχηγός ἦτ' ὁ κραταιός Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων.
 Ἐκεῖνος εἶχε τά πολλά καί ἀνδρειωμένα πλήθη,
 κι ἄστραφτεν ὄλος στ' ἄρματα κι ἐπαίρετο ἡ ψυχὴ του
 ὡς ἦταν εἰς τὴν δύναμιν ὁ πρῶτος τῶν ἡρώων,
 ὄτ' εἶχε αὐτός πλιότερον λαόν ὀλόγουρά του. 580
 Ἔστειλεν ἄνδρες ἡ κλειστή στά ὄρη Λακεδαιμίων,
 ἡ Μέσσο' ἡ πολυτρούγωνη, ἡ Σπάρτη καί ἡ Φάρις,
 οἱ Βρυσσιές, οἱ Αὐγείες οἱ πάντερπνες, οἱ Ἀμύκλες,
 τό Ἔλος, χῶρ' ἀκρόγιαλη, τό Οἴτυλος καί ὁ Λάας
 καί τούτους ὁ Μενέλαος ὁ ἀνδρείος ἀδελφός του 585
 ἐδιοικοῦσε κι ἔφερνε μαζί του ἐξήντα πλοῖα
 καί ἀνάμερ' ἄρματόνωνταν καί αὐτός μέ προθυμίαν
 στήν μέση τους ἐπρόβαινε καί τούς παρακινοῦσε
 στόν πόλεμον καί τοῦ ἴκαιε τά σπλάχνα μέσα ὁ πόθος
 νά ἐκδικηθεῖ τούς στεναγμούς, τά δάκρυα τῆς Ἑλένης. 590
 Ἡ Πύλος ἄνδρες ἔστειλε καί ἡ πάντερπνη Ἀρῆνη
 τό Θρύον, πόρος τοῦ Ἀλφειοῦ, τό Αἰλύ λαμπρό, τά μέρη
 καί τοῦ Κυπαρισσήεντος καί τῆς Ἀμφιγενείας,
 τοῦ Ἐλους καί τῆς Πτελεοῦ, τό Δώριον, ὅπου οἱ Μοῦσες
 ἦδραν τόν Θράκα Θάμυριν καί ἀλάλητον τόν κάμαν, 595
 ὡς γύριζε ἀπ' τόν Εὐρυτον τόν ἄρχον Οἰχάλιας·
 πῶς θά ἐνικοῦσ' ἐπαίρονταν αὐτός καί ἄν τραγουδοῦσαν
 οἱ Μοῦσες κόρες τοῦ Διός κι ἐκεῖνες χολωμένες
 τόν τύφλωσαν· καί τῆς ὠδῆς τό χάρισμα τό θεῖον
 καί ἀκόμη τό κιθάρισμα τόν κάμαν ν' ἀστοχήσει 600
 καί τούτους ὁ Γερήνιος ὁ Νέστωρ διοικοῦσε,
 κι ἦσαν καράβια θαθουλά κατόπι του ἐνενήντα.
 Ἡ Ἀρκαδία κάτωθεν ἀπ' τ' ὄρος τῆς Κυλλήνης
 πού ὁ τάφος εἶν' ὁ Αἰλύτιος καί τρέφει λογχοφόρους
 ὁ Ὀρχομενός πολύαρνος, ἡ ἀνεμισμένη Ἐνίσπη, 605
 ἡ Ρίπη καί ὁ Φενεός ἔστειλαν κι ἡ Στρατία
 ἡ Μαντινέα πάντερπνη, ἡ Στύμφαλος κι ἀκόμη
 ἡ Παρρασία, κι ἔστειλεν ἡ χώρα τῆς Τεγέας·

καράβια ἐξήντα εἶχε μ' αὐτούς ὁ γόνος τοῦ Ἄγκαίου
 ὁ Ἀγαπήνωρ ἀρχηγός, καί στό καθένα πλήθος 610
 Ἄρκάδες ἦσαν πρακτικοί στήν τέχνην τοῦ πολέμου.
 Ἄλλ' ἐπειδή δέν γνώριζαν τά ἔργα τῆς θαλάσσης,
 τούς εἶχε δώσει ὁ κραταῖός Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων
 τά πλοῖα τά καλόστρωτα νά σχίζουν τά πελάγη.
 Καί ἀπό τήν θείαν Ἥλιδα κι ἀπ' τό Βουπράσιον ἦλθαν 615
 ἀπό τούς τόπους ὅπου κλειοῦν ἡ Μύρσινος, στήν ἄκρην,
 ἡ Ὑρμίνη, τό Ἀλεισιον κι ἡ Ὠλενία πέτρα·
 τέσσαρες ἦσαν ἀρχηγοί κι εἶχε ὁ καθένας δέκα
 καράβια καί τά γέμιζαν τῶν Ἐπειῶν τά πλήθη.
 Ἔνας ὁ Θάλπιος υἱός τοῦ Ἀκτορίδῃ Εὐρύτου, 620
 δεῦτερος ὁ Ἀμφίμαχος, ὁ γόνος τοῦ Κτεάτου·
 ὁ Ἀμαρυγκείδης ὁ καλός Διώρης ἦταν τρίτος,
 τέταρτος ὁ Πολύξενος λαμπρό τοῦ Ἀγασθένου
 τοῦ βασιλέως γέννημα καί ἔγγονος τοῦ Αὐγείου.
 Καί τά νησιά τά ἱερά τῆς Ἥλιδος ἀντίκρου 625
 Ἐχίνες καί Δουλίχιον, σαράντα ἔστειλαν πλοῖα
 κι ὁ Μέγης ἦταν ἀρχηγός ἰσόπαλος τοῦ Ἄρη,
 καί τόν ἐγέννησε ὁ Φυλεύς, ἀγαπητός τοῦ Δία,
 πού ἕναν καιρόν, ὡς ἔπεσε στήν ἔχθραν τοῦ πατρός του,
 εἰς τό Δουλίχιον πέρασεν ἐκεῖ νά κατοικήσει. 630
 Κατόπ' οἱ μεγαλόψυχοι ἐρχόνταν Κεφαλλήνες,
 ἡ Ἰθάκη, τά σεισόφυλλα προπόδια τοῦ Νηρίτου,
 τούς στείλαν, τά Κροκύλεια, ἡ Αἰγίλιψ ἡ τραχέα,
 τούς ἔστειλεν ἡ Ζάκυνθος, ἡ Σάμη καί τά μέρη
 τῆς στερεᾶς τ' ἀντίπερα· καί εἶχαν ἀρχηγό τους 635
 τόν Ὀδυσσεά πόμοιαζε στήν γνώση μέ τόν Δία,
 καί εἶχαν πλοῖα δώδεκα μέ κόκκινες τέσ πλώρες.
 Τῶν Αἰτωλῶν ἦτο ἀρχηγός ὁ Ἄνδραϊμονίδης Θόας·
 τούς ἔστειλ' ἡ ἀκρόγιαλη Χαλκίς καί ἡ Πυλῆνη,
 ἡ Ὠλενος καί ὁ Πλευρών, καί ἡ Καλυδῶν πετρῶδης· 640
 καί ὡς εἶχε λείψ' ἡ γενεά τοῦ ἀνδρειωμένου Οἰνέως
 μέ τόν ξανθόν Μελέαγρον, γι' αὐτό καθ' ἑξουσία
 ἐδόθηκε τοῦ Θόαντος σῶν Αἰτωλῶν τά πλήθη·
 κι εἶχε σαράντα ὀλόμαυρα κατόπι του καράβια.

Καί τῶν Κρητῶν ἦτο ἀρχηγός ὁ Ἴδομενεύς ὁ ἀνδρείος, 645
 ὅσους ἀπόστειλε ἡ Κνωσός καί ἡ πυργωμένη Γόρτυς
 καί ὁ λευκόγειος Λύκαστος καί ἡ Μίλητος καί ἡ Λύκτος,
 τό Ρύτιον καί ἡ Φαιστός χώρες λαμπρές καί ἄλλοι
 ὀπού τήν ἑκατόμπολιν ἑκατοικοῦσαν Κρήτην·
 ὄλων αὐτῶν ἦτο ἀρχηγός ὁ Ἴδομενεύς ὁ ἀνδρείος, 650
 καί ὁ Μηριόνης ὁμοιος τοῦ ἀνθρωποφόνου Ἄρη·
 κι εἶχαν ὀγδόνα ὀλόμαυρα κατόπι τους καράβια.
 Καί ὁ Τληπόλεμος τρανός καί ὠραῖος Ἡρακλείδης
 ἐννέα πρύμνες ἔφερεν Ροδίων περηφάνων,
 πού εἰς τρεῖς μοιράσαν τό νησί τῆς Ρόδου χώρες ὄλο 655
 τῆς Λίνδου, τῆς Ἰαλισοῦ καί τῆς λευκῆς Καμείρου·
 καί τόν λαμπρόν Τληπόλεμον ἀπό τόν Ἡρακλέα
 ἡ Ἄστυόχη ἐγέννησε, πού ἀπ' ὀπου τήν Ἐφύραν
 βρέχει ὁ Σελλήεις ποταμός, τήν εἶχε πάρει ἐκεῖνος,
 ἀφοῦ πολλές ξολόθρευσε χώρες ἀνδρῶν ἡρώων· 660
 καί τοῦτος ὁ Τληπόλεμος, ἅμα στό σπῖτι ἀνδρῶθη,
 ξάφνου τόν θεῖον μητρικόν φονεῦει τοῦ πατρός του,
 τόν γέροντα Λικύμνιον· κι εὐθύς κατασκευάζει
 καράβια καί ἀφοῦ σύναξε πολλά μαζί του πλήθη
 εἰς τά πελάγη ἐρίχθηκεν, ὅτι τοῦ Ἡρακλέους 665
 οἱ ἄλλ' υἱοί καί ἐγγονοὶ δεινά τόν φοβερίζαν.
 Καί ἀφοῦ πολύ παράδειραν ἐφθάσαν εἰς τήν Ρόδον
 καί τριμερῶς κατοίκησαν κατὰ φυλές τήν νῆσον,
 καί τούς ἀγάπησε ὁ θεός πού σ' ὄλους βασιλεύει
 καί πλουτισμοῦ τούς ἔχυσε πλημμύραν, ὁ Κρονίδης. 670
 Ἄπό τήν Σύμην ὁ Νιρεύς καράβια φέρνει τρία,
 τῆς Ἀγλαΐας ὁ Νιρεύς καί τοῦ Χαρόπου ἀγόρι,
 ὀπού στό κάλλος, ὁ Νιρεύς, ἄν ἔλειπε ὁ Πηλείδης,
 θά ἐπρώτευε τῶν Δαναῶν ὅσ' ἦλθαν εἰς τήν Τροίαν·
 ἀλλά ἦταν ἀπόλεμος καί ὀλίγους εἶχεν ἄνδρες. 675
 Τούς ἄνδρες ἀπ' τήν Νίσυρον, τήν Κάρπαθον, τήν Κάσον,
 καί ἀπ' τές Καλύδνες καί ἀπ' τήν Κῶν τήν πόλιν τοῦ Εὐρυπύλου
 ἐδιοικοῦσε ὁ Ἄντιφος καί ὁ Φεΐδιππος, βλαστάρια
 τοῦ βασιλέως Θεσσαλοῦ τοῦ γόνου τοῦ Ἡρακλέους·
 κι εἶχαν τριάντα βαθουλά κατόπι τους καράβια. 680

Καί ἄπ' τ' Ἄργος τό Πελασγικόν δσ' ἦλθαν καί ἄπ' τήν Ἄλον
 καί ἄπ' τήν Τρηγίνα πληθυσμοί καί ἄπ' τήν Ἀλόπην ὄσοι
 κι ὄσοι ἄπ' τήν καλιγύναικα Ἑλλάδα καί τήν Φθίαν,
 καί Μυρμιδόνες καί Ἀχαιοί καί Ἑλληνες λεγόνταν,
 πενήντα πλοῖα καί ἀρχηγός εἰς ὄλους ὁ Πηλεΐδης. 685
 Ἄπό τόν φρικτόν πόλεμον ἐσχόλαζαν ἐκεῖνοι,
 ὅτι δέν εἶχαν ἀρχηγόν νά τούς συντάξ' εἰς μάχην,
 ὡς ἔμενεν ὁ Ἀχιλλεύς στές πρύμνες χολωμένος,
 ἀφ' ὄτου τήν καλόκομην τοῦ ἐπῆραν Βρισηίδα,
 ὅπου μ' ἀγών' ἀπόκτησεν ὄτ' ἔριξε τά τεῖχη 690
 τῆς Θήβης καί τῆς Λυρνησοῦ καί τ' ἀνδρειωμέν' ἀγόρια
 Ἐπίστροφον καί Μύνητα τοῦ Εὐήνου βασιλέως
 Σεληπιάδη ἐνίκησεν· μέ αὐτόν τόν πόνον στέκει
 ἀργός, ἀλλά τά ἄρματα νά πιάσει δέν θ' ἀργήσει.
 Ἄνδρες ἦ Πύρασος χλωρή, πού ἦ Δήμητρα ἔχει δάσος, 695
 ἦ Ἴτων ἦ πολύαρνη καί ἦ Φυλάκη ἐστεῖλαν,
 καί τῆς Ἀντρώνος οἱ γιαλοί καί ἦ Πτελεός χλωώδης·
 ὁ ἀνδρείος Πρωτεσίλαος ἦτο ἀρχηγός τους πρῶτα·
 τότε τόν εἶχε ἦ μαύρη γῆ, καί ἔρημ στήν Φυλάκην
 τόν μοιρολόγα ἦ χῆρα του στό ἄκλερό του σπίτι· 700
 Δαρδάνου ἀκόντι ἐνέκρωσεν αὐτόν κει πού πηδοῦσε
 πρῶτος τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν ἀπό τήν πλώρη μόνος·
 καί αὐτόν ποθοῦσεν ὁ λαός, ἄν κι ἦταν ἀρχηγός τους
 ἄλλο τοῦ Ἄρη βλάστημα, ὁ ἀδράγαθος Ποδάρκης,
 υἱός τοῦ πολυπρόδατου Ἰφίκλου Φυλακίδη 705
 καί αὐτάδελφος τοῦ ἦρωος λαμπροῦ Πρωτεσίλαου·
 ἀλλά στά χρόνι' ἀνώτερος, καθῶς καί στήν ἀνδρείαν
 ἦταν ὁ Πρωτεσίλαος· καί ἄν ἀρχηγόν ἐλάδαν,
 ὅμως ἐκεῖνον τόν καλόν μέσ στήν καρδιά τους εἶχαν·
 κι εἶχαν σαράντα ὀλόμαυρα κατόπι τους καράβια. 710
 Ἔστεῖλαν ἄνδρες καί οἱ Φερές πού ἔναι ἦ Βοιβία λίμνη,
 κι ἦ Βοῖδη κι ἦ Ἰαωλκός ὠραιά καί οἱ Γλαφύρες·
 τούς διοικοῦσ' ὁ Εὐμηλος κι ἔνδεκα πρύμνες εἶχε·
 ἦ Ἄλκηστις ἦ ἀσύγκριτη τόν γέννησε τοῦ Ἀδμήτου,
 ἦ κόρ' ἦ ὠραιότερη ἄπ' ὄλες τοῦ Πελίου. 715
 Τῆς Θαυμακίας στάλθηκαν καί τῆς Μηθώνης ἄνδρες

τῆς Ὀλιζῶνος πετρωτῆς καὶ ὁμοῦ τῆς Μελιδόιας·
 καὶ ὁ Φιλοκτῆτης ἀρχηγός, ἐξαίσιος τοξότης,
 μ' ἑπτὰ καράβια ὀλόμαυρα· κι ἐπάνω στό καθένα
 ἦσαν τοξότες θαυμαστοὶ πενήντα κουηλάτες· 720
 ἀλλὰ ἐκεῖνος ἔμενε στήν Λήμον τὴν ἅγιαν,
 πού τόν ἀφήκαν οἱ Ἀχαιοὶ φρικτὰ βασανισμένον·
 ἀπ' τὴν πληγὴν πού τοῦ ἔφερεν ὀλέθρια νεροφίδα.
 Ἐκεῖ θλιμμένος ἔμενε· ἀλλ' ἔμελλαν οἱ Ἀργεῖοι
 ὀργήγορα νὰ ἐνθυμηθοῦν τόν μέγαν Φιλοκτῆτην· 725
 καὶ αὐτόν ποθοῦσεν ὁ λαός, ἄν κι ἄναρχοι δέν ἦσαν
 ἦταν ὁ Μέδων ἀρχηγός, ἐκεῖνος ὁπού νόθον
 ἀπ' τόν Οἰλέα πορθητὴν ἐγέννησεν ἡ Ρήνη.
 Κι ὅσοι τῆς Τρίκκης κάτοικοι καὶ τῆς τραχιᾶς Ἰθώμης
 κι ὅσοι τῆς χώρας κάτοικοι τοῦ Εὐρύτου Οἰχαλίας, 730
 εἶχαν τριάντα θαθουλά καράβια κι ἀρχηγοὶ τους
 ἦσαν ὁ Ποδαλείριος κι ὁ ἀδελφός Μαχάων,
 ἰατροὶ καλοὶ, τοῦ Ἀσκληπιοῦ δυό τέκνα δοξασμένα.
 Ὅσοι τ' Ὀρμένιον ἄφησαν τὴν βρύσιν Ἰπερείας,
 τ' Ἀστέριον καὶ τές κορυφές τές ἄσπρες τοῦ Τιτάνου, 735
 τοὺς διοικοῦσε ὁ Εὐρύπυλος λαμπρός Εὐναιμονίδης
 κι εἶχε σαράντα ὀλόμαυρα κατόπι του καράβια.
 Ἀπὸ Γυρτώνην, Ἀργισσαν, ἀπ' Ὀρθην, ἀπ' τὴν πόλιν
 Ἠλώνην καὶ ἀπὸ τὴν λευκὴν Ὀλοοσσόν ὅσ' ἦλθαν,
 τοὺς διοικοῦσ' ὁ ἀτρόμητος στήν μάχην Πολυποίτης, 740
 πού ἔγγονος ἦταν τοῦ Διός κι υἱός τοῦ Πειριθόου,
 μέ τόν Πειρίθου ἡ ἑξακουστὴ τόν γέννησ' Ἴπποδάμεια,
 ὅταν ἐκεῖνος ἀτάξεε τὰ δασερά θηρία
 καὶ τὰ ἴδιωξε ἀπ' τό Πήλιον στήν χώραν τῶν Αἰθίων· 745
 κι ἦταν μ' αὐτόν συναρχηγοὶ ὁ Λεοντεὺς ἀνδρείος
 κι εἶχαν σαράντα ὀλόμαυρα κατόπι τους καράβια.
 Ἦλθε ἀπ' τὴν Κύφον ὁ Γουνεύς μέ εἰκοσιδυό πρύμνες·
 εἶχ' Ἐνιήνων πληθυσμόν καὶ Περραιβῶν γενναίων,
 ὅσοι στήν κακοχείμωνην Δωδώνην κατοικῆσαν, 750
 καὶ ὅσοι ἀπ' τόν Τιταρήσιον ποτίζουν τοὺς ἀγρούς των,
 πού χύνει μέσ στόν Πηνεῖον τὰ πρόσχαρα νερά του
 καὶ μέ τές ἀργυρές στροφές τοῦ Πηνεῖου δέν σμίγει

καί καθαρὸς ἐπάνωθεν ὡσάν τό λάδι ἴλλει,
 ὅτι ἀπ' τήν Στύγα ἐκόπηκε καί αὐτή 'ναι μέγας ὄρκος. 755
 Ὁ γοργοπόδης Πρόθοος, υἱὸς τοῦ Τενθηρόδου,
 ἦτο ἀρχηγὸς στοὺς Μάγνητες, πού τοῦ κινησιφύλλου
 Πηλίου καί τοῦ Πηνειοῦ τά μέρη ἐκατοικοῦσαν·
 κι εἶχε σαράντα ὀλόμαυρα κατόπι του καράβια.
 Ἦσαν αὐτοὶ τῶν Δαναῶν οἱ πρῶτοι πολεμάρχου. 760
 Τώρα ποιὸς ἄνδρας κάλλιτος, ποιὸς ἵππος ἦτο ἀπ' ὅσους
 μέ τούς Ἀτρεΐδες στράτευσαν, σύ, Μούσα, δίδαξέ με·
 τοῦ Φηρητιάδη ἐπρώτευαν οἱ ἐξαίσιες φοράδες,
 τές ἔξεψεν ὁ Εὐμηλος καί ὡσάν πουλιά πετοῦσαν,
 ὁμότριχες, ὁμήλικες, μέ νῶτα σταφνισμένα· 765
 τές ἔθρεψ' ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων στήν Πηρεΐαν,
 φυγῆς καί τρόμου πρόξενα, δυὸ θηλυκά πουλάρια·
 καί τῶν ἀνδρῶν ἐπρώτευεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας,
 ἐνόσω ἀκόμη ἐθύμωνεν ὁ ἀσύγκριτος Πηλεΐδης·
 καί σ' ὅλους πάλι ἐπρώτευαν οἱ ἵπποι τοῦ Ἀχιλλέως. 770
 Ἐκεῖνος ἔμενεν ἀργὸς στά ποντοπόρα πλοῖα
 αὐτοῦ νά τρέφει τόν θυμὸν πού εἶχε στὸν Ἀτρεΐδην·
 κι ἐπάνω στήν ἀκρογιαλιά τά πλήθη διασκεδάζαν
 μέ δίσκους, μέ ἀκόντια, πού ρίχναν καί μέ τόξα,
 κι οἱ ἵπποι στέκονταν σιμά στ' ἀμάξι του καθέννας· 775
 κι ἐτρῶγαν βαλτοσέλινα καί τρυφερό τριφύλλι·
 κι ἦσαν τ' ἀμάξια στές σκηνές, ὡς πρέπει, σκεπασμένα·
 καί οἱ κύριοι τὸν ἀρχηγὸν ποθοῦσαν τὸν ἀνδρεῖον
 καί στὸν στρατὸν ἐγύριζαν μακρὰν ἀπὸ τήν μάχην.
 Κι ἐρχόνταν ὡς νά ἔβοσκε φωτιά στὸν τόπον ὅλον· 780
 κι ὅλη ἀποκάτω ἐδόγγα ἡ γῆ, σάν ὅταν θυμωμένος
 ὁ βροντητῆς δέρνει τήν γῆν πού θλίβει τὸν Τυφώνα,
 πού λέγουν ὅτι κείτεται στήν χώρα τῶν Ἀρίμων,
 τόσον ἀπ' τὸν ποδόκτυπον αὐτῶν, ὡς προχωροῦσαν,
 δογγοῦσε ἡ γῆ, καί μέ σπουδὴν τήν πεδιάδα ἐσχίζαν. 785
 Καί ἀποσταλμένη τοῦ Διὸς ἡ ἀνεμόποδ' Ἴρις
 ἦλθε τό μήνυμα πικρὸ νά φέρει ἐκεῖ στοὺς Τρῶας
 κι εἶχαν ἐκεῖνοι σύνοδον στήν θύραν τοῦ Πριάμου
 συναθροισμένοι ὅλοι μαζί καί γέροντες καί νέοι·

σ' αὐτούς πλησίασε ἡ θεά, καί στήν φωνήν ὁμοιώθη 790
 μέ τοῦ Πριάμου τόν υἱόν Πολίτην· καί τῶν Τρώων
 αὐτός ἐκάθιζε σκοπός, ὡς ἦταν φτεροπόδης,
 ψηλά στόν τάφον πόσκειπε τόν γέροντ' Αἰσούτην,
 κι ἐτήρα πότε οἱ Ἀχαιοί θά ὀρμοῦσαν ἀπ' τὰ πλοῖα.
 Μ' αὐτόν ὁμοιώθη στήν φωνήν ἡ Ἴρις καί τούς εἶπε : 795
 « ὦ γέρε, οἱ λόγοι περισσοί σ' ἀρέσουν, σάν ἀκόμη
 νά ἔχαμε εἰρήνην· κι ἐφθασεν ὥρα φρικτοῦ πολέμου·
 μάχες ἀνδρῶν εἶδαν πολλές τά μάτια μου, ἀλλ' ἀκόμα
 τόσον δέν εἶδα ἐγώ λαόν καί τόσο ἀνδρειωμένον,
 ὅτι ὡσάν φύλλ' ἀμέτρητον τῶνντι ἢ σάν τόν ἄμμον 800
 τοὺς βλέπω ἐδῶ νά χύνονται τήν πόλιν νά κτυπήσουν·
 ὦ Ἔκτωρ, ἐσύ μάλιστα τόν λόγον μου ν' ἀκούσεις·
 ὡς εἶναι οἱ βοηθοί πολλοί στήν πόλιν τοῦ Πριάμου
 καί γλώσσαν ἄλλην χωριστήν τό κάθε γένος ἔχει,
 νά διοικεῖ κάθε ἀρχηγός τούς ἰδικούς του κάμε 805
 καί νά ὀδηγεῖ στόν πόλεμον μέ τάξιν τοὺς πολίτες ».

Εἶπε καί ἀπό τόν Ἔκτορα γνωρίσθ' ἡ φωνή θεία,
 κι ἔλυσ' εὐθύς τήν σύνοδον, καί ἀρματωθήκαν ὄλοι·
 οἱ πύλες ὄλες ἀνοιξαν, κι ἐχύνονταν τά πλήθη
 πεζοί καί ἵππεις καί ἀλαλαγμός μέγας ἀκούονταν. 810
 Ἐμπρός στήν πόλιν ὑψηλήν σηκώνεται μιά ράχη
 στήν πεδιάδ' ἀνάμερα κι ἐλεύθερη τριγύρω
 καί τάφον τῆς πολὺσκριτης Μυρίνας τήν ἔλεγαν·
 οἱ ἀθάνατοι καί Βάτειαν οἱ ἀνθρωποὶ ὀνομάζαν·
 ἐκεῖ ἐξεχωρίσθηκαν οἱ βοηθοί καί οἱ Τρώες. 815
 Τῶν Τρώων ἦταν ἀρχηγός ὁ λοφοσειστής Ἔκτωρ
 ὁ Πριαμίδης, καί λαός πλιότερος καί ἀνδρεῖος
 στό πλάγι του ἐσυντάζονταν γιά μάχη διψασμένος,
 Τῶν Δαρδανίων ἀρχηγός ἦτ' ὁ λαμπρός Αἰνεΐας·
 τοῦ Ἀγχίση τόν ἐγέννησεν ἡ ἀσύγκριτη Ἀφροδίτη, 820
 ὅπου θεά μ' ἄνδρα θνητόν στήν Ἴδην ἐκοιμήθη·
 κι εἶχε κοντά συναρχηγούς τοῦ Ἀντήνορος δύο τέκνα,
 Ἄρχέλοχον καί Ἀκάμαντα στόν πόλεμον τεχνίτες,
 Ἄπό τῆς Ἴδης τές ποδιές οἱ Τρώες τῆς Ζελεΐας,
 πλούσιος λαός, πού τό βαθύ πίνει νερό τοῦ Αἰσίου, 825

τ' ἄγορι τοῦ Λυκάονος τούς διοικοῦσ' ὁ θεῖος
 ὁ Πάνδαρος, πού ἔλαβε τό τόξο ἀπό τόν Φοῖβον.
 Τῆς Ἀδραστείας καί Ἀπαισοῦ καί τῆς ψηλῆς Τηρείας
 καί τῆς Πιτύας τούς λαούς ἐδιοικοῦσαν δύο,
 ὁ Ἀδραστος καί ὁ Ἀμφιος λινοθωρακισμένοι,
 τοῦ Περκωσίου Μέροπος υἱοί, τοῦ ἐξόχου μάντη·
 καί νά μήν πᾶν ἐξόρκιζε ὁ γέρος τά παιδιά του
 στόν ἀνδροφθόρον πόλεμον· καί αὐτοί δέν τόν ἀκοῦσαν,
 ὄτ' οἱ κακές τούς ἔσερναν μαύρου θανάτου μοῖρες.
 Ὅσ' ἦλθαν ἀπό Πράκτιον, ἀπό Περκώτην ἄνδρες,
 ἀπό Σηστόν, ἀπ' Ἀβυδον καί ἀπ' τήν λαμπρῆν Ἀρίσθην,
 ὁ Ὑτρακίδης Ἄσιος τούς διοικοῦσε ὁ μέγας.
 Καί αὐτόν ἀπ' τόν Σελλήεντα, ποτάμι τῆς Ἀρίσθης,
 ἵπποι μεγάλοι ἀστραφτεροί ἐφέρον τόν ἄνδρειον.
 Τά γένη ἀκόμη Πελασγῶν καλῶν κονταρομάχων,
 πού τῆς Λαρίσης κατοικοῦν στά κάρπιμα πεδία·
 ὁ Ἰπλόθοος καί ὁ Πύλαιος τά διοικοῦσαν δύο
 τέκνα τοῦ Λήθου Πελασγοῦ τοῦ Τευταμίδη ἄνδρεια.
 Ὁ Ἀκάμας καί ὁ Πείροος τούς Θράκας διοικοῦσαν
 ὅσ' εἶναι ἀπ' τόν ὀρημητικόν Ἑλλησποντον κλεισμένοι.
 Ὁ Εὐφημος ἦτο ἀρχηγός τῶν λογχιστῶν Κικόνων·
 τόν γέννησε ὁ θεοφίλητος ὁ Τροίζηνος Κεάδης.
 Οἱ τοξοφόροι Παῖονες μέ τόν Πυραίχιμν ἦλθαν
 μακρόθε, ἀπό τόν Ἀξιόν, πλατύροο ποτάμι
 τό ὠραιότερο τῆς γῆς, καί ἀπό τήν Ἀμυδώνα.
 Τούς Παφλαγῶνας ἔφερεν ὁ ἄνδρειος Πυλαιμένης
 ἀπό τήν γῆν τῶν Ἐνετῶν, π' ἄγρια μουλάρια τρέφει,
 τούς ἔστειλεν ἡ Κύτωρος, ἡ Σήσαμος πού ἔχουν
 στοῦ Παρθενίου τήν ροήν λαμπρές τές κατοικίες,
 ἡ Κρώμνα καί ὁ Αἰγιαλός κι οἱ ἀπόκρημνοί Ἐρυνθῖνοι.
 Τούς Ἀλιζῶνας ἔφεραν οἱ Ἐπίστροφος καί Ὀδῖος,
 ὅθεν μακράν ὁ ἄργυρος γεννᾶται, στήν Ἀλύδην.
 Καί Ὁ Χρόμις εἶχε τούς Μυσοῦς κι ὁ Ἐννομος ὁ μάντις·
 καί μ' ὄλην του τήν μαντικήν δέν ἔξφυγεν τήν μοῖραν,
 ἀλλά καί αὐτόν ἐφόνευσεν ὁ γρήγορος Πηλεΐδης
 μέσ στό ποτάμι, ὅπ' ἔσφαξε καί τόσους ἄλλους Τρώας.

Τούς Φρύγας τούς πολεμικούς ἀπό τὴν Ἄσκανίαν
 ὁ θεϊκὸς Ἄσκάσιος καὶ ὁ Φόρκυς διοικοῦσαν.
 Ὁ Ἄντιφος τούς Μήονας καὶ ὁ Μέσθλης διοικοῦσαν
 πού ὁ Ταλαιμένης γέννησε καὶ ἡ Γυγαία λίμνη· 865
 τούς Μήονας πού κατοικοῦν εἰς τέσ ποδιές τοῦ Τιμόλου.
 Ὁ Νάστης πάλιν τῶν Καρῶν, λαῶν βαρβαροφώνων,
 ἦτο ἀρχηγός πού τῶν Φθειρῶν τούς ἔστειλαν τὰ πλάγια
 πολύδενδρα καὶ ἡ Μίλητος καὶ οἱ πέτρες τῆς Μυκάλης·
 δύο τέκνα τοῦ Νομίονος, ἀγόρια παινεμένα, 870
 ἦσαν ἐκείνων οἱ ἀρχηγοί, Ἀμφίμαχος καὶ Νάστης,
 πού ὡς κόρη χρυσοστόλιτος στόν πόλεμον κινούσε·
 μωρός καὶ ἀπό τόν θάνατον μέ τοῦτον δέν ἐσώθη,
 ἀλλά νεκρόν τόν ἔστρωσεν ὁ τρομερός Πηλείδης
 μέσ στό ποτάμι κι ἔλειτα τοῦ ἐπῆρε τό χρυσάφι. 875
 Καί τούς Λυκίους ἔφερεν ὁ Σαρπηδῶν καὶ ὁ Γλαῦκος
 ἀπ' τῆς Λυκίας τούς ἀγρούς ὅπου ποτίζει ὁ Ξάνθος.

Γ

Καί ἀφοῦ σιμά στούς ἀρχηγούς ἐσυνταχθῆκαν ὄλοι,
οἱ Τρῶες ἀλαλάζοντας, σάν τά πτηνά κινουῦντο·
καθώς διαβαίνουν γερανοί καί κρῶζουν στόν αἰθέρα,
ὡς φεύγουν τέσ νεροποντές καί τόν βαρύν χειμῶνα
νά φθάσουν στόν Ὠκεανόν, κι ἅμα χαράξει ἀρχίζουσιν 5
πόλεμον φονικότατον στό γένος τῶν Πυγμαίων·
κι οἱ Ἀχαιοί, μ' ἀνδρειᾶς πνοήν, σιωπηλοί κινουῦντο,
ἕνας τόν ἄλλον πρόθυμοι στήν μάχην νά βοηθήσουν,
κι ὅπως ὁ Νότος καταχινιά σέ κορφοβοῦνι χύνει,
πού δέν ἀρέσει τοῦ βοσκοῦ, κι εἶναι χαρά τοῦ κλέφτη, 10
Καί τῆς νυκτός καλύτερη, καί τόσ' εἶναι ἡ μαυρίλα,
πού 'κεῖ πού πέτραν ἔριξες μόλις τό μάτι φθάνει,
ἔτσι πυκνή σηκώνονταν ἀπ' τήν ποδοβολή τους
ἡ σκόνη, καθώς ἔσχιζαν γοργά τήν πεδιάδα.
Καί ὁπότεν ἐπροχώρησαν κι ἐβρέθησαν ἀντίκρου, 15
ὁ θεϊκός Ἀλέξανδρος προμάχιζε τῶν Τρῶων·
φορεῖ στούς ὤμους παρδαλήν, τό ξίφος καί τό τόξο,
στά χέρια δυό κοντάριᾶ τινάζει χαλκοφόρα
καί τῶν Ἀργείων προκαλεῖ τοῦς πρώτους πολεμάρχους
νά ἴθουν μ' αὐτόν νά μετρηθοῦν στόν φονικόν ἀγῶνα· 20
κι ὡς ἔρχονταν ἐμπρός ἐμπρός μέ διάσκελα μεγάλα,
τόν νόησεν ὁ ψυχερὸς Μενέλαος κι ἐχάρη,
σάν πεινασμένος λέοντας μεγάλο σῶμ' ἄν ἔβρει,
ἐλάφ' ἢ τράγον ἄγριον, καί ὀλάκερον τόν τρώγει,
ἄν καί τοῦ χύνονται σκυλιά κι ἀνδρειωμέν' ἀγόρια, 25
ὁμοίως ὁ Μενέλαος ἐχάρη ὡς εἶδ' ἐμπρός του
τόν θεϊκόν Ἀλέξανδρον, θαρρώντας πού 'χε φθάσει
ἡ ὥρα νά ἐκδικηθεῖ τόν ἄνομον ἐχθρόν του
καί ἀπό τ' ἀμάξι ἐπήδησε στήν γῆν μέ τ' ἄρματα του.
Καί ὁ θεϊκός Ἀλέξανδρος ἅμ' εἶδε αὐτόν πού ἐφάνη 30
μέσ στούς προμάχους, ἡ καρδιά τοῦ ἐσπάραξε στά στήθη
καί νά σωθεῖ ἐσύρθηκε στήν μέση τῶν συντρόφων.

Σάν ἄνθρωπος πού ἀπάντησε φίδι κακό στόν λόγγον,
 γυρίζει ὀπίσω, τρέμοντας εἰς ὄλα του τά μέλη
 καί στρέφει ἀπό τόν δρόμον του στήν ὄψη κερωμένους, 35
 ὁμοίως εἰς τέσ φάλαγγες ἐκρύφθηκε τῶν Τρῶων
 ὁ θεϊκός Ἀλέξανδρος νά φύγει ἀπ' τόν Ἀτρεΐδην·
 καί ὁ Ἐκτωρ τόν ὀνειδίσει πικρῶς, ἅμα τόν εἶδε:
 «Δύσπαρι, ἐξαΐσει στήν εἰδή, γυναιμανή καί πλάνε,
 ποτέ νά μή εἶχες γεννηθεῖ ἢ νά ᾗχες ἀποθάνει 40
 ἄγαμος, κι ὄχι νά σέ ἰδῶ, καθώς σέ βλέπω τώρα,
 νά γίνεσ' ἐξουθένωμα καί μίσος τῶν ἀνθρώπων·
 ἄ! πόσο θά χασκογελοῦν τῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη,
 πού ἀνδρειωμένον σ' ἔλεγαν ἀπ' τή λαμπρή θωριά σου·
 καί θάρρος σύ καί δύναμιν στά σπλάχνα σου δέν ἔχεις· 45
 τέτοιος ὡς εἶσαι ἐτόλμησες μέ ποντοπόρα πλοῖα
 καί μέ συντρόφους διαλεκτούς τά πέλαγα νά σχίσεις
 καί νά πατήσεις ξένων γῆν, κι ἀπό μακρινά μέρη
 νά φέρεις ὠραιότατην νύφην ἀνδρῶν ἠρώων
 καί τοῦ πατρός σου συμφορά καί τῆς πατρίδος ὄλης, 50
 χαρά μεγάλη τῶν ἐχθρῶν, δική σου καταίσχυνή;
 Γιατί δέν στέκεσ' ἔμπροσθεν τοῦ ἀνδρείου Μενελάου,
 τότε νά ἰδεῖς τίνος ἀνδρός τήν νύφην ἀγκαλιάζεις;
 Κιθάρα, ἀκόμη κι ὁμορφιά καί ὄσες χάρες ἔχεις
 τῆς Ἀφροδίτης, θά χαθοῦν, ἄν κυλιστεῖς στό χῶμα· 55
 ἄχ! τόσα ἔπραξες κακά πού, ἄν εἶχαν αἶμα οἱ Τρῶες,
 θά ἐφοροῦσε πέτρινον χιτώνα τό κορμί σου».
 Κι ὁ θεϊκός Ἀλέξανδρος τοῦ ἀπάντησε καί εἶπε:
 «Ἐκτορ, ἀφοῦ μέ δίκαιον μέ ψέγεις κι ὄχι ἀδίκως, –
 εἶναι ἡ καρδιά σου ἀμάλακτη σάν τήν σκληρήν ἀξίνη 60
 πού σχίζει δέντρο δυνατό στοῦ ξυλουργοῦ τό χέρι
 κι εἶναι στήν τέχνην βοηθός καί στήν ὀρμὴν τοῦ ἀνθρώπου·
 ὁμοίως εἶναι ἀτρόμητος στά στήθη μέσα ὁ νοῦς σου –
 τά γλυκά δῶρα τῆς χρουσῆς θεᾶς μή μοῦ ὀνειδίζεις·
 ποίος θ' ἀψηφήσει τά λαμπρά τῶν ἀθανάτων δῶρα; 65
 Καί στανικῶς δέν παίρνονται, τά δίδ' ἡ θέλησίς των·
 καί τώρα, ἐάν ἐπιθυμᾶς ἐγὼ νά πολεμήσω,
 τοὺς Τρῶας καί τοὺς Ἀχαιοὺς σύ κάμε νά ἡσυχάσων

καί βάλτε τόν Μενέλαον κι ἐμέ ν' ἀγωνισθοῦμε
 γιά τήν Ἑλένην κι ὄλους της τούς θησαυρούς οἱ δύο
 καί αὐτός πού θά ὄγει νικητής, στά γονικά του ἄς πάρει
 τήν νέαν καί τούς θησαυρούς, καί σεῖς οἱ ἄλλοι ὁμόστε
 εἰρήνην καί τήν κάρπιμην Τρωάδα μας χαρεῖτε.
 Κι ἐκεῖνοι στήν πατρίδα τους, στό ἵπποτρόφον Ἄργος
 καί στήν ὁμορφοπάρθενην ἄς γύρουν Ἀχαιῶν». 75
 Εἶπε, κι ὁ Ἔκτωρ χάρηκε στόν λόγον καί στήν μέσην
 ἐβγῆκε κι ἐσταμάτησε τέσ φάλαγγες τῶν Τρώων
 μέ τό κοντάρι, καί ὄλα εὐθύς ἐκάθισαν τά πλήθη,
 καί οἱ καλλίκομοι Ἀχαιοί, καθῶς ἐπροχωροῦσε,
 μέ τόξα τόν σημάδευσαν, μ' ἀκόντια, μέ λιθάρια· 80
 καί τρανήν ἔσυρε φωνήν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων:
 «Σταθεῖτε, Ἀργεῖοι, παύσετε, τῶν Ἀχαιῶν ἀγόρια,
 κάτι νά εἰπεῖ, θέλει σ' ἐμᾶς ὁ λοφοσειστής Ἔκτωρ».
 Αὐτά εἶπε κι ἐλούφαξαν τά πλήθη στήν φωνήν του·
 τότε στήν μέσην τῶν στρατῶν ὁμίλησεν ὁ Ἔκτωρ: 85
 «Σεῖς Τρῶες καί σεῖς Ἀχαιοί, ἀκοῦστε ὅ,τι προβάλλει
 ὁ Ἀλέξανδρος, αὐτός ἀρχή τοῦ φοβεροῦ πολέμου·
 οἱ Τρῶες ὄλοι κι οἱ Ἀχαιοί σᾶς λέγει ν' ἀποθέσουν
 τά λαμπρά ἄρματα χαμαί στήν γῆν τήν πολυθρέπτραν·
 κι αὐτός καί ὁ Μενέλαος ν' ἀγωνισθοῦν στήν μέσην 90
 γιά τήν Ἑλένην κι ὄλους της τούς θησαυρούς της μόνοι,
 κι ὅποιος φανεῖ καλύτερος καί τόν δοξάσ' ἤ νίκη,
 τήν νέαν καί τούς θησαυρούς στά γονικά του ἄς πάρει,
 οἱ ἄλλοι μέ ὄρκους στερεοῦς νά κλείσομεν ἀγάπην».
 Αὐτά εἶπε, κι ἐσίγησαν, ἄφωνοι ἐμείναν ὄλοι. 95
 Καί ὁ ψυχερὸς Μενέλαος τόν λόγον πῆρε κι εἶπε:
 «Τώρα ν' ἀκούσετε κι ἐμέ, πού ἐξόχως θλίβει ὁ πόνος·
 νά χωρισθεῖτε ἤλθ' ὁ καιρός, κι ἐγὼ τό δλέπω, Ἀργεῖοι
 καί Τρῶες, ἀφοῦ ἐπάθετε τόσα κακά γιά μένα
 ἀπό τήν ἔχθραν π' ἀναψεν ἡ πράξις τοῦ Ἀλεξάνδρου· 100
 καί σ' ὅποιον ὄρισε ἀπό ἐμᾶς τόν θάνατον ἡ μοῖρα,
 ἄς ἀποθάνει καί οἱ λοιποὶ μέ ἀγάπην χωρισθεῖτε·
 καί ἀρνάδα δλόμαυρην τῆς Γῆς, κάτασπερο ἀρνί τοῦ Ἥλιου
 φέρετε σεῖς, καί τοῦ Διὸς ἐμεῖς θά φέρομ' ἄλλο

καί ἄς ἔλθει ὁ Πριάμος, αὐτός νά κάμει τήν θυσίαν 105
 τῶν ὄρκων, ὅτ' εἶναι ἄπιστα καί αὐθάδη τά παιδιά του,
 μήν ἀσεδήσουν ἄνομα στούς ὄρκους τοῦ Κρονίδη.
 Γνωρίζουμε πού ἄναιρος ὁ νοῦς τῶν νέων εἶναι
 καί ὅπου εἶναι γέροι καί τά ἐμπρός καί τά κατόπι βλέπουν,
 κι ὅ,τι συμφέρεει προνοοῦν στό 'να καί στ' ἄλλο μέρος». 110
 Αὐτά εἶπε κι ἐχάρηκαν οἱ Ἀχαιοί καί οἱ Τρῶες,
 ὡς ἔλπιζαν τό ξύφασμα τοῦ ὀδυνηροῦ πολέμου.
 Καί ἀράδιασαν τ' ἀμάξια τους, ἐκατεβήκαν ὅλοι,
 τά ἄρματα τους ἔβγαλαν καί τ' ἀποθέσαν χάμου
 οἱ δυό στρατοί καί διάστημα τούς χώριζεν ὀλίγο· 115
 καί ἀπόστειλε δυό κήρυκες ὁ Ἔκτωρ εἰς τήν πόλιν
 κείθεν νά φέρουν τά σφακτά καί ἀμέσως νά καλέσουν
 τόν Πριάμον· καί ἀπόστειλεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
 στά πλοῖα τόν Ταλθύβιον νά φέρει τό κριάρι·
 καί ὑπάκουσε ὁ Ταλθύβιος στόν κραταιόν Ἀτρεΐδην. 120
 Μηνύτρα στήν λευκόχερην Ἑλένην ἦλθ' ἡ Ἴρις
 καί ὁμοιώθη μέ τήν ἀδελφήν τοῦ ἀνδρός της Λαιοδίκην,
 πού 'χε τόν Ἑλικάωνα Ἀντηνορίδην ἄνδρα
 ἀπ' ὄλες ὠραιότερη τέσ κόρες τοῦ Πριάμου.
 Τήν ἦβρεν ὁπού ὕφαινε διπλό μεγάλο ὑφάδι 125
 πορφύριο κι ἐπάνω του κεντοῦσε τούς πολέμους
 τῶν χαλκοφόρων Ἀχαιῶν, τῶν ἵπποδάμων Τρῶων
 πού ἐξ ἀφορμῆς της ἀπαρχῆς ἐκείνοι ἐπολεμοῦσαν.
 Ἔστάθηκ' ἡ γοργόποδη θεά ἐμπρός της κι εἶπε:
 «Ἐλα, γλυκιά μου, πράγματα νά ἰδεῖς καί νά θαυμάσεις 130
 τῶν χαλκοφόρων Ἀχαιῶν, τῶν ἵπποδάμων Τρῶων,
 αὐτοί πού τόν πολύθρηνον ἀγώνα τοῦ πολέμου
 ν' ἀρχίσουν ἦσαν πρόθυμοι, τώρα ἡσυχάζουν ὅλοι·
 ἔπαυσ' ὁ πόλεμος καί αὐτοῦ γυρμένοι στές ἀσπίδες
 κάθονται κι ἔστησαν ὀρθά σιμά τους τά κοντάρια, 135
 κι ὁ ψυχερὸς Μενέλαος κι ὁ Πάρις ἐκεῖ κάτω
 μέ τά μακριά κοντάρια τους γιά σέ θά πολεμήσουν·
 καί ὁ νικητής ὁμόκλινην θά σ' ἔχει ἀγαπημένην».
 Εἶπε ἡ θεά καί τρυφερῆν τῆς βάζει ἐπιθυμίαν
 τοῦ πρώτου ἀνδρός, τῆς χώρας της καί τῶν γλυκῶν γονέων. 140

Κι εὐθύς ἀπό τόν θάλαμον μ' ἓνα λευκό μαγνάδι
 ἢ Ἑλένη ἐχύθη καί θεορμά τά δάκρυα της κυλοῦσαν.
 Καί δύο της θεράπαινες, ἡ κόρη τοῦ Πιθθέως
 Αἴθρα καί ἡ μεγαλόφθαλμη Κλυμένη ἀκολουθοῦσαν.
 Καί τῶν Σκαιῶν Πυλῶν εὐθύς τόν πύργον ἀνεβήκαν. 145
 Καί ὁ Πρίαμος, ὁ Πάνθοος, ὁ Λάμπος, ὁ Θυμοίτης,
 ὁ Ἰκετάων, δάσσημα τοῦ Ἄρη, καί ὁ Κλυτίος,
 καί δύο φρονημότατοι Ἀντήνωρ καί Οὐκαλέγων,
 ὄλοι τῶν Τρώων ἀρχηγοί καί σύμβουλοι ἐκαθόνταν
 στόν πύργον τῶν Σκαιῶν Πυλῶν, πού γέροντες ὡς ἦσαν 150
 εἶχαν ἀφήσει τ' ἄρματα, ἀλλ' ἦσαν δημηγόροι
 ἐξαίρετοι καί ὁμοιάζαν τούς τοίτσικες πού χύνουν
 ἀπό τό πυκνό φύλλωμα τήν ἰλαρή λαλιά τους.
 Κι ἄμ' εἶδαν, ὡς ἐσίμωνε στόν πύργον τήν Ἑλένην,
 συνομιλοῦσαν σιγανά μέ λόγια περωμένα: 155
 «Κρίμα δέν ἔχουν οἱ Ἀχαιοί, δέν ἔχουν κρίμα οἱ Τρῶες
 χάριν ὁμοίας γυναικός τόσον καιρόν νά πάσχουν·
 τῶντι ὁμοιάζει ὡσάν θεάς ἡ τρομερή θωριά της·
 ἀλλά καί ὡς εἶναι ἀσύγκριτη καλύτερα νά φύγει
 παρὰ νά μείνει συμφορά σ' ἐμάς καί στά παιδιά μας». 160
 Καί ὁ Πρίαμος ἐκάλεσε σιμά του τήν Ἑλένην:
 «Προχώρησε, παιδί μου, ἐδῶ κοντά μου νά καθίσεις
 τόν πρῶτον ἄνδρα σου νά ἴδεις, τούς συγγενεῖς καί φίλους·
 σὺ δέν μοῦ παιεῖς, οἱ θεοὶ μοῦ πατοῦν, ἵπου ἐκείνοι
 μ' ἔριξαν στόν πολύθρηνον τῶν Ἀχαιῶν ἀγῶνα· 165
 κι ἐκείνον τόν θεόρατον νά μοῦ ὀνομάσεις ἄνδρα
 πού ἀνάμεσα τῶν Ἀχαιῶν τόσο λαμπρὰ φαντάζει.
 Ἀλήθεια, στό ἀνάστημα τόν ὑπερβαίνουν κι ἄλλοι,
 ἀλλ' ἄνδρα ὡς αὐτόν καλόν καί σεβαστόν δέν εἶδα
 εἰς τήν ζωὴν μου· φαίνεται τῶντι βασιλέας». 170
 Καί πρὸς αὐτόν ἀπάντησεν ἡ Ἑλένη γινηθεία:
 «Σέβας καί φόβον, ὦ γλυκέ, σοῦ ἔχω, πενθερέ μου·
 κάλλιο νά εἶχα σκοτωθεῖ, παρὰ νά φύγ', ὀμιένα,
 μέ τόν υἱόν σου, ἀφήνοντας τόν θάλαμον, τούς φίλους,
 τέες τρουφερές ὀμήλικες, τήν μόνην θυγατέρα· 175
 ἀλλ' ἔζησα· νά φθειρεται στά κλάνυματα ἡ ζωὴ μου.

Ἄλλά σ' αὐτό πού μ' ἐρωτᾶς ἐγώ θά σοῦ ἀπαντήσω.
 Ἐκεῖνος εἶναι ὁ κραταῖός Ἄτρείδης Ἀγαμέμνων,
 συνάμα βασιλιάς καλός καί ἀνδρείος πολεμάρχος
 καί ἀνδράδελφον, ἕναν καιρῶν, ἐγώ τόν εἶχα· ἡ σκύλα! 180
 Καί ὁ γέρος τόν ἐθαύμασε καί εἶπε: «Εὐτυχισμένε
 Ἄτρείδη, θεαγάπητε, καλόμοιρε, τῶντι
 σοῦ πρέπει τόσων Ἀχαιῶν ἐσύ νά βασιλεύεις·
 καί στής Φρυγίας μιά φορά τ' ἀμπελοφόρα μέρη
 ἐπήγα κι εἶδα πληθυσμόν Φρυγῶν τῶν ἵππομάχων, 185
 πού τότ' ἐστρατοπέδευαν στές ὄχθες τοῦ Σαγγάρου,
 τοῦ θείου Μύγδονος λαοί συνάμα καί τοῦ Ὀτρέως,
 ὅτι δοηθός τους ἔφθασα κι ἐγώ νά πολεμήσω,
 ὅταν αὐτοί τέσ ἴσανδρες κτυποῦσαν Ἀμαζόνες·
 ἀλλ' ἦσαν ὀλιγότεροι τῶν Ἀχαιῶν ἐκεῖνοι». 190
 Εἶδε κατόπι ὁ Πρίαμος τόν Ὀδυσσεά κι εἶπε:
 «Παῖδί μου, τώρα λέγε μου ποιός εἶναι πάλι ἐκεῖνος·
 τοῦ Ἄτρείδη Ἀγαμέμνονος στ' ἀνάστημα δέν φθάνει,
 ἀλλ' ἔχει αὐτός πλατύτερα τά στήθη καί τούς ὦμους.
 Ἄφησε κάτω τ' ἄρματα στήν γῆν τή πολυθρέπτραν, 195
 καί μόνος περιφέρεται στές τάξεις τῶν ἀνδρείων·
 τόν παρομοιάζω μέ τρανό δασύμαλλο κριάρι,
 ὅπου διαδαίνει ἀπέραντην κοπήν λευκῶν προδάτων».

Ἡ Ἑλένη κόρη τοῦ Διός σ' ἐκεῖνον ἀπαντοῖσε:
 «Αὐτός εἶναι ὁ πολύβουλος Λαερτιάδης Ὀδυσσεάς 200
 ὅπου ἀνετράφη στό νησί τῆς πετρωτῆς Ἰθάκης
 καί πολλούς δόλους καί ἄπειρα σοφίσματα γνωρίζει».

Καί πρός αὐτήν ἀπάντησεν ὁ συνετός Ἀντήνωρ:
 «Λόγον τῶντι ἀληθινόν, ὦ δέσποινα, μᾶς εἶπες·
 γιὰ τ' ἦλθ' ἐκεῖνος ἄλλοτε γιά σέν' ἀποσταλμένος 205
 ἐδῶ μέ τόν Μενέλαον καί φιλικά στό σπίτι
 τούς δέχθηκα κι ἐγνώρισα τήν πλάση καί τῶν δύο
 καί τήν μεγάλην σύνεσιν· ἀλλ' ὅταν ἐσταθῆκαν
 τῶν Τρώων εἰς τήν σύνοδον, ὁ Ἄτρείδης τόν περνοῖσε
 μέ τούς μεγάλους ὦμους του καί ὅτ' ἦσαν καθισμένοι, 210
 ἐφάνη σεβαστότερος ὁ θεῖος Ὀδυσσεάς·
 ἀλλ' ὅταν λόγους συνετούς νά εἰποῦν στά πλήθη ἀρχίσαν,

χοργότατα ὁ Μενέλαος καί σύντομα ὀμιλοῦσε,
 ἀλλά κοφτά, γλυκά πολύ, χωρίς στιγμήν νά φύγει
 ἀπ' τόν σκοπόν, νεώτερος ἄν κι ἦταν τοῦ Ὀδυσσεά· 215
 ἀλλ' ὅταν ὁ πολύδουλος σηκώθηκε Ὀδυσσεάς,
 στέκονταν μέ τά μάτια του στή γῆ προσηλωμένα,
 καί μήτ' ἔμπρός τό σκήπτρο του κινοῦσε μήτ' ὀπίσω
 καί τό βαστοῦσε ἀσάλευτο σάν πράξη νά μήν εἶχε,
 θά ἔλεγες πού ναι ἕνας μωρός κι ἀπό χολήν γεμάτος. 220
 Ἄλλ' ἄμ' ἀπό τά στήθη του ὄγηκε ἡ φωνή ἡ μεγάλη
 καί ὡσάν πυκνές χιονόφιχες οἱ λόγοι του πετιόνταν,
 θνητός δέν ἦταν ἄξιος νά μετρηθεῖ μ' ἐκείνον·
 καί τότε δέν μᾶς ξίπασεν ἡ ὄψις του ὡσάν πρῶτα».

Καί τρίτον εἶδ' ὁ γέροντας τόν Αἴαντα κι ἐρώτα: 225
 «Καί αὐτός ποιός εἶν' ὁ ἔξαίσιος, πού τούς μεγάλους ὦμους
 ὑψώνει καί τήν κεφαλὴν ἐπάνω τῶν Ἀργείων;»
 Ἀπάντησε ἡ μακρόπεπλη Ἑλένη γυνή θεία:
 «Ὁ Αἴας ὁ γιγάντιος, τῶν Ἀχαιῶν ὁ στύλος·
 πλησίον στέκει ὡσάν θεός μέσ στῶν Κρητῶν τά πλήθη 230
 ὁ Ἴδομενεύς καί ὀλόγουρα οἱ Κρητες πολεμάρχοι·
 συχνά τόν φιλοξένησε στό σπίτι μας ὁ ἀνδρείος
 Μενέλαος, ὅτ' ἔρχονταν ἐκείνος ἀπ' τήν Κρήτην·
 κι ὄλους τούς ἄλλους Ἀχαιοὺς καί βλέπω καί γνωρίζω
 καί θά ἤμποροῦσ' ἀλάθευτα νά εἰπῶ τά ὀνόματά τους, 235
 καί δύο μόνον βασιλεῖς νά ἰδῶ δέν κατορθώνω
 τόν Κάστορα ἵπποδαμαστήν, τόν πύκτην Πολυδεύκη·
 κι εἶναι ἀδελφοί μου, ἀπό μιά μητέρα γεννημένοι·
 μήπως στήν Λακεδαίμονα τήν ποθητὴν ἐμείναν,
 ἢ μέ τούς ἄλλους ἔφθασαν κι ἐκείνοι στήν Τρωάδα, 240
 ἀλλά δέν θέλουν νά φανοῦν στές μάχες τῶν ἀνδρείων,
 μήν πάρουν ἀπό τ' ὄνειδος καί ἀπό τήν ἐντροπή μου;»
 Αὐτά ἔλεγε καί ἀπό καιρόν τούς εἶχε ἡ γῆ σκεπάσει
 ἐκεῖ στήν Λακεδαίμονα, στήν ποθητὴν πατρίδα.
 Καί οἱ κήρυκες τές προσφορές τῆς ἔνορκης θυσίας, 245
 δύο κριάρια κι ἔν' ἀσκή γλυκό κρασί γεμάτο,
 μέσ' ἀπ' τήν πόλιν ἔφερναν· καί ὁ κήρυξ ὁ Ἰδαῖος
 ἕναν κρατήρα ὀλόκληρον μέ τά χρυσά ποτήρια.

Κι εσίμωσε στόν γέροντα καί τόν παρακινούσε:
 «Σήκω», τοῦ εἶπε, «ὦ Πρίαμε, σέ προσκαλοῦν οἱ πρῶτοι 250
 τῶν Τρώων καί τῶν Ἀχαιῶν νά κατεβεῖς νά κάμεις
 μ' αὐτούς θυσίαν ἔνορκην· θά πολεμήσουν τώρα
 ὁ Πάρις καί ὁ Μενέλαος μέ τά μακριά κοντάρια·
 καί ὅποιος νικήσει ἀπό τοὺς δύο θά λάβει τήν Ἑλένην
 μέ ὄσους ἔχει θησαυρούς· κι ἐμεῖς οἱ ἄλλ' εἰρήνην 255
 θά ὁμόσομεν ἀσάλευτην καί θά χαροῦν οἱ Τρῶες
 τήν κάρπιμη Τρωάδα τους, κι ἐκεῖνοι ὀπίσω σ' Ἄργος
 καί στήν ὁμορφοπάρθενην θά γύρουν Ἀχαιᾶν».
 Καί ὁ γέροντας ἐπάγωσε καί τῶν συντρόφων εἶπε
 εὐθύς νά ζέψουν τ' ἄλογα καί ἀνέθηκε μαζί του 260
 ὁ Ἀντήνωρ εἰς τήν ἄμαξαν καί ὁ Πρίαμος ὀπίσω
 τά χαλινάρια ἐτέντωνε καί τ' ἄλογα· τοὺς φέραν
 ἀπό τές Πύλες τές Σκαιές στήν πεδιάδα κάτω·
 καί ἄμ' ἔφθασαν εἰς τοὺς ὄστρατούς, κατέδηκαν καί οἱ δύο
 κι ἐδάδιζαν ἀνάμεσα τῶν Ἀχαιῶν καί Τρώων. 265
 Σηκώθη τότε ὁ κραταιός Ἀτρεΐδης καί σιμά του
 σηκώθη ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· οἱ κήρυκες ἐφέρον
 τῶν θεῶν ὄρκων τά σφαχτά καί ἀφοῦ μέσ στόν κρατήρα
 ἔσυγκεράσαν τό κρασί, τό νίψιμο κατόπι
 εἰς τές παλάμες ἔχυναν τῶν θεῶν βασιλέων· 270
 κι ἔσυρ' ὁ Ἀτρεΐδης μάχαιραν, πού πάντοτ' ἐκρεμόταν
 εἰς τήν λαβήν τοῦ ξίφους του, καί ἀπόκοψε τές τριχες
 ἀπ' τῶν κριῶν τές κεφαλές, καί ἀφοῦ τές διαμοιράσαν
 οἱ κήρυκες στοὺς ἀρχηγούς τῶν Ἀχαιῶν καί Τρώων,
 ψηλά τά χέρια σήκωσεν ὁ Ἀτρεΐδης· κι ἐδεήθη: 275
 «Δία πατέρα, δοξαστέ, μεγάλη, ὅπου δεσπόζεις
 ἀπό τήν Ἰδην, κι Ἥλιε, πού ἀκοῦς καί βλέπεις ὄλα,
 καί ποταμοί, καί γῆ, καί σεῖς θεοί, πού ἐκεῖ στόν Ἄδην
 κάθ' ἐπιόρκου τήν ψυχὴν ὡς πρέπει τιμωρεῖτε,
 γίνεσθε τώρα μάρτυρες καί φύλακες τῶν ὄρκων· 280
 ἀνίσως τόν Μενέλαον ὁ Πάρις θανατώσει,
 μέ ὄλους της τοὺς θησαυρούς θά ἔχει τήν Ἑλένην
 κι ἐδῶθ' ἐμεῖς θά φύγουμε μέ τά γοργά καράδια·
 κι ἂν ὁ ξανθός Μενέλαος τόν Πάριν θανατώσει,

ἐκείνην μέ τούς θησαυρούς οἱ Τρῶες θ' ἀποδώσουν 285
 καί θά πληρώσουν πρόστιμον, ὡς πρέπει τῶν Ἀργείων,
 πού καί στές ἄλλες γενεές νά φθάσει τ' ἀκουσμά του,
 κι ἂν ὕστερ' ἀπ' τόν θάνατον τοῦ Πάριδος δέν θέλουν
 νά τό πληρώσει ὁ Πριάμος καί οἱ παῖδες τοῦ Πριάμου,
 θά μείνω ἐδῶ τόν πόλεμον ν' ἀκολουθήσ' ὡσότου
 μου πληρωθεῖ τό πρόστιμο καί βρῶ τοῦ ἀγῶνος ἄκρην». 290
 Εἶπε καί μέ τό ἀλύπητο μαχαίρι τά κριαρία
 ἔσφαξε καί σπαρταριστά ξαπλώθηκαν στό χῶμα
 χωρίς πνοήν, ἅμα ὁ χαλκός τήν δύναμιν τούς πήρε·
 καί ἀπ' τόν κρατήρα παίρνοντας κρασί μέ τά ποτήρια 295
 τό χύναν καί προσεύχονταν καί Ἀχαιοί καί Τρῶες
 καί αὐτές προφέρναν τέσ εὐχές: «Ἦ ὕψιστε Κρονίδη,
 καί ὄλοι οἱ ἀθάνατοι θεοί, τῶν δολερῶν πού πρῶτοι
 ἐπιορκήσουν ὁ μυελός νά ρεῦσει καθῶς ρεεῖ
 τοῦτ' ὀπού· χύνω τό κρασί, καί αὐτῶν καί τῶν παιδιῶν τους 300
 καί ἀγκάλες ἄλλων νά χαροῦν τά ἔρμα θηλυκά τους».
 Εἶπαν, ἀλλ' ὁμως τήν εὐχήν δέν ἔστειξε ὁ Κρονίδης.
 Καί ὁ Δαρδανίδης Πριάμος ἐμπρός εἰς ὄλους εἶπε:
 «Ἀκούσετέ με, Ἀχαιοί, ἀκούσετέ με, Τρῶες,
 θά γύρω ἐγώ στήν Ἴλιον τήν πολυανεμισμένην, 305
 ὅτι ἡ καρδιά δέν μου βαστά τόν ποθητόν υἱόν μου
 νά ἰδῶ μέ τόν Μενέλαον στόν φονικόν ἀγῶνα·
 μόν' οἱ ἀθάνατοι θεοί κι ἐξόχως ὁ Κρονίδης
 γνωρίζ' εἰς ποῖον διόρισε τόν θάνατον ἡ μοίρα».
 Εἶπε, στ' ἀμάξι τούς κριούς ἐπῆρε ὁ θεῖος ἄνδρας, 310
 ἀνέβη καί τούς χαλινούς ἐτέντωσεν ὀπίσω,
 καί πλαγινός του ἐκάθισεν ὁ Ἀντήνωρ εἰς τ' ἀμάξι.
 Κι ἐνῶ τοῦτοι στήν Ἴλιον ὀπίσω ἀναχωροῦσαν,
 μέ τόν Πριαμίδην Ἔκτορα ὁ θεῖος Ὀδυσσεάς
 τόν τόπον πρῶτα ἐμέτρησαν, λαχνούς κατόπι ἐπῆραν 315
 καί μέσα εἰς κράνος χάλκινο τούς τίναζαν νά δεῖξει
 τήν λόγχην ποιός ἀπό τούς δύο θεῖ ν' ἀκοντίσει πρῶτος·
 καί τῶν θεῶν εὐχήθηκε μέ χέρια σηκωμένα
 ὁ λαός ὄλος κι ἔλεγαν καί Ἀχαιοί καί Τρῶες:
 «Δία πατέρα, δοξαστέ, μεγάλη, πού δεσπόζεις 320

από τήν Ἴδην, κάμε σύ νά κατεβεί στόν Ἄδη
 ἐκείνος πού πρῶτ' ἀναψε τήν ἔχθραν μεταξύ μας·
 καί αὐτούς σ' ἐμᾶς στερέωνε τούς ὄρκους τῆς ἀγάπης».

Καί τούς λαχνούς ἐτίναξεν ὁ μέγας Πριαμίδης
 κι ἔβλεπε ὀπίσω· καί ὁ λαχνός πετάχθη τοῦ Ἀλεξάνδρου· 325
 καί τότε χάμω ἐκάθισαν σειρές σειρές τά πλήθη
 καθένας εἰς τούς ἵππους του σιμά καί στ' ἄρματά του.
 Κι ἔβαλε τήν ὑπέρολαμπρην ἄρματωσιά του ὁ θεῖος
 Ἀλέξανδρος, ὁ σύγκλινος τῆς ὁμορφῆς Ἑλένης.

Τά σκέλη πρῶτα μέ λαμπρές κνημίδες περιζώνει, 330
 μέ τές περόνες ἀργυρές καλά θηλυκωμένες,
 μέ θώρακα τοῦ ἀδελφοῦ Λυκάονος ὠραῖον,
 πού στό κορμί του ἐταίριαζε, τό στήθος περικλείει·
 ξίφος ἀσημοκούμπωτον ἐκρέμασε ἀπ' τούς ὦμους
 χάλκινον, κι ἔπειτα τρανήν βαρύτεατην ἀσπίδα. 335

Εἰς τήν ἀνδρείααν κεφαλὴν καλόν ἔβαλε κράνος
 καί μέ τήν χαιτήν σείονταν φρικτός ἐπάν' ὁ λόφος
 καί ἀρμόδιο στήν παλάμην του δεινό κοντάρι ἐπήρε.
 Παρόμοια φόρεσ' ἄρματα καί ὁ ψυχερός Ἀτρείδης.

Καί ἀφοῦ μακράν τοῦ πληθυσμοῦ καί οἱ δύο θωρακισθῆκαν, 340
 στήν μέσην ἐπροχώρησαν τῶν Ἀχαιῶν καί Τρώων
 μέ δλέφαρο τρομακτικό καί τ' ἀνδρειωμένα πλήθη
 τῶν Τρώων καί τῶν Ἀχαιῶν τούς βλέπαν κι ἐθαυμάζαν·
 στήθηκαν ἀντιμέτωποι στόν μετρημένον τόπον
 καί μέ τό μίσος στήν καρδιά τινάζαν τά κοντάρια. 345

Πρῶτος ὁ Πάρις ἔριξε τό μακρινό κοντάρι
 καί τοῦ Ἀτρείδῃ ἐκτύπησε τήν κυκλωτὴν ἀσπίδα·
 δέν ἔσπασε τήν δυνατὴν ἀσπίδα ἢ χάλκιν' ἄκρη
 κι ἐλύγισε· καί δεῦτερος ὁ Ἀτρείδης ἐπετάχθη
 καί πρῶτα εὐχίθη μέσα του: «Κάμε, ὦ πατέρα Δία, 350
 νά ἐκδικηθῶ τόν ἄνθρωπο πού ἀδίκησέ με πρῶτα,
 τόν θεῖον Πάριν νά σθῆσθῃ στήν λόγχην μου ἀποκάτω,
 γιά νά τρομάξει στό ἔξιξ καθένας ν' ἀδικήσει
 τόν ἄνθρωπον πού σπῖτι του φιλόξενα τόν δέχθη».

Εἶπε καί τό μακρόσκιον ἐτίναξε κοντάρι 355
 καί τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκτύπησε τήν κυκλωτὴν ἀσπίδα.

Ἔσπασε ἡ λόγχ᾽ ἡ δυνατή τὴν φωτεινὴν ἀσπίδα,
 καὶ στόν ὠραῖον θώρακα ἐμπήχθη πέρα πέρα·
 καὶ τὸν χιτῶνα τοῦ ἴσχιε στό μέρος τῆς λαπάρας.
 Ἔσκυψε καὶ τὸν θάνατον ἐξέφυγεν ὁ Πάρις· 360
 τό ξίφος τ' ἀσημόκουμπον ἐσήκωσεν ὁ Ἀτρείδης
 καὶ ἐκτύπησε τό μέτωπο τῆς περικεφαλαίας·
 τό ξίφος τρίμματ' ἔγινε καί τοῦ ἔπεσε ἀπ' τό χέρι·
 καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν οὐρανόν καὶ ἐγόγγυσ' ὁ Ἀτρείδης·
 «Δία πατέρα, ποιός θεός ὀλέθριος εἶναι ὡς εἶσαι;
 Θαρροῦσα πῶς τὸν Πάριδα θ' ἀντικακώσω τώρα,
 καὶ ἰδοῦ τό ξίφος μου ἴσπασε στά χέρια καὶ τὴν λόγχην
 ἔριξ' ἀπ' τὴν παλάμην μου χωρίς νά τόν φονεύσω». 365
 Καὶ ὄρησ' εὐθύς, τὸν ἄρπαξεν ἀπ' τό δασύ του κράνος,
 τὸν ἔστριψε, τὸν ἔσερνε στῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη· 370
 τὸν ἔπνιγε στόν τρυφερόν λαϊμό του ἀνεδασμένο
 τό πολυκέντητο λουρί τῆς περικεφαλαίας·
 καὶ εἶχε τὸν σύρει καὶ λαμπρὴν τὴν δόξαν θ' ἀποκοῦσε,
 ἀλλ' ἐγκαιρα τό ἐνόησεν ἡ Ἀφροδίτ' ἡ θεία 375
 καὶ ἔκοψε ἀμέσως τό λουρί, σκληρό βοδιοῦ τομάρι·
 ἄδειο τό κράνος πῆγαινε μέ τ' ἀνδρειωμένο χέρι
 τοῦ Ἀτρείδη, ὥσπου τό πέταξε στῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη·
 καὶ οἱ σύντροφοι τό ἐδέχθησαν· καὶ ὄρησε αὐτὸς ὀπίσω
 λυσσώντας μέ τό χάλκινο κοντάρι νά τόν σχίσει.
 Ἄλλ' εὐκόλα, ὡσάν θέαινα, τὸν σήκωσ' ἡ Ἀφροδίτη· 380
 μέ καταχνιά τὸν ἔξωσε καὶ μέσ στόν μυροδόλον
 θάλαμον τὸν ἐκάθισε· καὶ ἡ ἴδια τὴν Ἑλένην
 ἐδγῆκε νά καλέσει εὐθύς, καὶ τὴν ἐδρῆκ' ἐπάνω
 στόν πύργον καὶ εἶχε Τρώισσες πολλές ὀλόγυρά της.
 Ἄπ' τό νεκτάριο φόρεμα τὴν τράδηξε καὶ ἐφάνη 385
 μέ τὴν μορφὴν γερόντισσας, ὅπου τὴν εἶχε γνέστραν
 ἡ Ἑλένη στήν πατρίδα της νά της δουλεύει ὠραία
 κάθε πολῦτιμο μαλλί καὶ τὴν ὑπερηγάπα·
 μέ αὐτὴν ὁμοιώθηκε ἡ θεά καὶ τῆς Ἑλένης εἶπε·
 «Ἔλα καὶ ὁ Πάρις σέ καλεῖ στό σπίτι νά γυρίσεις· 390
 στόν θάλαμον, στά τορνευτά κλινάρια λαμπροφόρος
 ἀστράφτει ἀπό τὴν ὁμορφιά· δέν θά ἔλεγες πῶς ἦλθε

ἐκεῖνος ἀπ' τόν πόλεμον, ἀλλ' ὅτ' ἦ θά πηγαίνει
 εἰς τόν χορόν ἢ ἀπό χορόν ν' ἀναπαυθεῖ καθίζει».

Εἶπε καί τήν ἐτάραξε μέσ στῆς καρδιάς τά δάθη· 395
 ἀλλ' ἅμα εἶδε τῆς θεᾶς τά ἐρωτημένα στήθη
 καί τόν πανώραιοι λαιμόν καί τῶν ματιῶν τήν λάμπην
 φόβος τήν πῆρε ἔξαφνα καί πρός ἐκείνην εἶπε:
 «Παμπόνηρη, τί προσπαθεῖς μ' αὐτά νά μέ πλανέσεις;
 Εἰς ποῖαν χώραν μακρινήν ἀκόμη θά μέ θγάλεις, 400
 στῆς Μαιονίας τόν τερπνόν ἀέρα ἢ τῆς Φρυγίας,
 ἄν κάποιον ἔχεις ὡς καί αὐτοῦ θνητόν ἀγαπημένον,
 ἀφοῦ τώρα ὁ Μενέλαος, πού ἐνίκησε τόν Πάριν,
 δούλετ' ἐμέ τήν μισητήν νά πάρει στήν πατρίδα;
 Διά τοῦτο ἐδῶ κατέβηκες μέ δόλο νά μέ πιάσεις; 405
 Ἄμε, μαζί του κάθισε, μακράν τῶν Ἀθανάτων,
 καί οἱ πόδες σου στόν Ὀλυμπον νά μή σέ ξαναφέρουν,
 ἀλλά νά λιώνεσαι μ' αὐτόν, νά τόν προσέχεις μείνε,
 ὡς νά θελήσει σύντροφον ἢ δούλην νά σέ κάμει.
 Θά ἦταν καταισχύνῃ μου νά ὑπάγω ἐκεῖ πού θέλεις, 410
 νά εἶμ' ἐκείνου ὁμόκλινη· καί οἱ σεβαστές μητέρες
 τῆς Τροίας θά μέ ὀνειδίξαν καί ἄρκοῦν ὄσα ὑποφέρω».
 Ὀργίσθη καί ἀποκριθῆκεν ἡ Ἀφροδίτ' ἡ θεία:
 «Μή μέ θυμώνεις, δύστυχη, μέ αὐτά καί μ' ἀναγκάσεις,
 ἀφοῦ πολύ σ' ἀγάπησα, πολύ νά σέ μισήσω, 415
 καί ἰδεῖς νά σπεῖρω ἀνάμεσα τῶν Ἀχαιῶν καί Τρώων
 ἔχθροτες νέες, φοβερές καί κακοθανατίσεις».
 Ἐτρόμαξε στόν λόγον τῆς ἡ Ἑλένη καί στόν πέπλον
 κλεισμένη τόν ὀλόασπρον κατόπι τῆς κινουῖσε
 σιγά, χωρίς οἱ Τρώισσες ποσῶς νά τό νοήσουν, 420
 κι ὅταν στά δώματ' ἔφθασαν τά ὄραια τοῦ Ἀλεξάνδρου,
 ἀμέσως οἱ θεράπαινες στά ἔργα τους στραφῆκαν,
 καί στόν ὑψηλόν θάλαμον ἀνέβ' ἡ γυνή θεία,
 κι ἔπιασεν ἡ φιλόγελη ἀθάνατη Ἀφροδίτη
 ἕνα θρονί καί τό ὀστησεν ἀντίκρου τοῦ Ἀλεξάνδρου· 425
 σ' αὐτό ἡ Ἑλένη ἐκάθισε, τοῦ Δία θυγατέρα,
 κι ὀνειδίξε τόν ἄνδρα τῆς μέ ἀντίστροφο τό δλέμμα:
 «Ἦλθες ἀπό τόν πόλεμον, στόν τόπον νά ἔχες μείνει

σφαγμένος ἀπ' τόν ἥρωα πού πρῶτος μου ἦταν ἄνδρας,
 καί ὁμως πρῶτα ἐπαίρεσο πώς ἦσουν καί στά χέρια 430
 καί στό κοντάρι ἀνώτερος τοῦ ἀνδρείου Μενέλαου·
 ἐμπρός λοιπόν προκάλεσε καί πάλιν τόν ἀνδρείον
 Μενέλαον στόν πόλεμον· ἀλλά σέ συμβουλεύω
 νά ἡσυχάσεις στό ἔξῃς, μή σάν μωρός θελήσεις
 μέ τόν ξανθόν Μενέλαον νά κτυπηθεῖς καί πάλιν, 435
 μήν πέσεις γρήγορα νεκρός στήν λόγχην του ἀποκάτω».

Καί ὁ Πάρις τῆς ἀπάντησε: «Γυνή, μή μ' ὀνειδίζεις
 τόσο πικρά, καί ἄν σήμερον μ' ἐνίκησεν ὁ Ἄτρείδης
 μέ βοηθόν τήν Ἄθηναν, κι ἐγώ θά τόν νικήσω
 ἄλλην φοράν· ὅτι θεοί καλοί κι ἐμᾶς δέν λείπουν· 440
 ἀλλ' ἔλα τώρα ἐρωτικά νά γλυκοκοιμηθοῦμε·
 ποτέ τόσον δέν ἄναψεν ὁ πόθος τήν ψυχήν μου,
 μηδ' ὅταν ἀπ' τήν Σπάρτην σου τήν πρόσχαρην σ' ἐπῆρα
 τότε κι ἐπλέαμε μαζί στά ποντοπόρα πλοῖα
 κι ἔσμιξα ἐρωτικά μ' ἐσέ στήν νῆσο τῆς Κρανάης, 445
 ὅσο γιά σέ τώρα γλυκός μέ συνεπαίρνει ὁ πόθος».

Εἶπε, στήν κλίνην ἔπεσε κι ἐκείνη εὐθύς κατόπι.
 Κι ἐνῶ ἐκεῖνοι ἐπλάγιαζαν στήν τορνευμένην κλίνην,
 ὡσάν θηρίον γύριζεν ὁ Ἄτρείδης μέσ στά πλήθη
 κάπου νά ἴδει τόν Πάριδα, ἀλλά δέν ἐδυνήθη 450
 τῶν Τρώων καί τῶν βοηθῶν κανεῖς νά φανερώσει
 τόν θεϊκόν Ἀλέξανδρον τοῦ θείου Μενέλαου·
 κι ὁμως δέν θά τόν ἐκρυβε κανένας ἀπ' ἀγάπην,
 ὅτι ὡς τόν μαῦρον θάνατον τόν ἐμισοῦσαν ὅλοι·
 καί εἶπε τότε ὁ κραταῖος Ἄτρείδης Ἀγαμέμνων: 455
 «Σεῖς Τρῶες, καί σεῖς Δάρδανοι, σεῖς σύμμαχοι, ὅλοι ἀκούτε·
 ἡ νίκη ἐφανερώθηκε τοῦ ἀνδρείου Μενέλαου·
 σεῖς τώρα παραδώσετε τήν Ἄργισσαν Ἑλένην
 μέ ὅσους ἔχει θησαυρούς καί πρόστιμον ἀκόμη,
 πού καί στές ἄλλες γενεές νά φθάσει τ' ἄκουσμά του». 460
 Αὐτά 'πε καί τῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη συμφωνοῦσαν.

Δ

Σύνοδον είχαν οί θεοί στό πλάγι του Κρονίδη,
 στό δώμα τό χρυσόστρωτον καί τούς κερνοῦσε ἡ θεία
 Ἥδη τό νέκταρ καί φαιδροί μέ τά χρυσά ποτήρια
 ἀντιπροπίναν κι ἔβλεπαν τήν πόλιν τοῦ Πριάμου.
 Καί νά πειράξ᾽ ἠθέλησε τήν Ἥραν ὁ Κρονίδης 5
 καί λόγον εἶπε ἀνάσκεπον πικρά νά τήν κενθήσει:
 «Δύο θεές εἶναι, θαρρῶ, βοηθοί τοῦ Μενελάου,
 ἡ Ἄργισσ' Ἥρα κι ἡ Ἄθηνᾶ, ἡ σώστρα τῶν ἀνδρείων·
 ἀλλά κάθονται ἀνάμερα καί τέρπονται νά βλέπουν·
 τόν ἄλλον ἡ φιλόγελη θεά τόν παραστέκει, 10
 ἡ Ἄφροδίτη, καί κακό νά πάθει δέν ἀφήνει·
 καί ἰδοῦ τώρα τόν ἔσωσε στήν ὥρα τοῦ θανάτου·
 ἀλλ' εἶναι ἡ νίκη φανερά τοῦ ἀνδρείου Μενελάου.
 Καί τώρα νά σκεφθοῦμ' ἔμεις, πῶς τοῦτα θά τελειώσουν·
 ἄν πάλιν θά σηκώσουμε φορικτόν πολέμου ἀγώνα, 15
 ἢ μεταξύ τῶν δυό λαῶν θά φέρομεν εἰρήνην;
 Κι ἄν τό δεχθεῖτε πρόθυμα μέ τήν καρδιά σας ὄλοι,
 ἄς μείν' ἡ πόλις ἀφθαρτη τοῦ γέροντος Πριάμου
 κι ἄς λάβει ὁ Μενελάος ὀπίσω τήν Ἑλένην».
 Αὐτά εἶπε κι ἐγόγγυσαν ἡ Ἄθηνᾶ κι ἡ Ἥρα, 20
 σιμά καθίζαν κι ὄλεθρον τῶν Τρώων μελετοῦσαν·
 λόγον δέν εἶπεν ἡ Ἄθηνᾶ καί στόν πατέρα Δία
 ἀπό χολήν ἐμάνιζεν· ἀλλ' ἡ χολή στής Ἥρας
 τό στήθος δέν ἐχώρησε, καί πρὸς ἐκείνιν εἶπε:
 «Τί 'πες, Κρονίδη τρομερέ; Πῶς ν' ἀφανίσεις θέλεις 25
 τούς κόπους, τόν ἀγώνα μου, τόν ἴδρον πόχω ἰδρώσει;
 Καί τ' ἄλογά μου ἀπόκαμαν, ὥσπου νά συναθροίσω
 τόσον λαόν, στόν Πριάμον κακό καί στά παιδιά του;
 Κάμε το, ἀλλ' ὁμως οἱ θεοί δέν συμφωνοῦμεν ὄλοι».
 Ἐβάρυνε· καί «ᾧ τρομερή», τῆς εἶπεν ὁ Κρονίδης, 30
 «τί σοῦ ἔκαμεν ὁ Πριάμος καί ὄλ' ἡ γενεά του
 κακό μεγάλο νά ὀργισθεῖς καί τόσο νά μανίζεις,

νά ξεολοθρευθείς ἔρριζα τήν πυργωμένην Τροίαν·
 Τές πύλες της ἄν δέν διαβείς καί τά ὑψηλά της τείχη,
 ὦμόν νά φᾶς τόν Πριάμον καί τά παιδιά του κι ὄλους 35
 τοὺς Τρῶες, δέν γιατρεύεται τό πάθος πού σέ καίει·
 κάμε ὅπως θέλεις, ἀλλ' ἰδέ μήν τούτ' ἢ διαφορά μας
 κάποτε ἀνάψει πόλεμον κακόν ἀνάμεσόν μας·
 κι ἔν' ἄλλο ἀκόμα θά σοῦ εἰπῶ, νά τό φυλάξει ὁ νοῦς σου·
 ἕάν ποτέ προθυμηθῶ νά ξεολοθρευῶ πόλιν, 40
 ὅπου τυχαίνουν ἄνθρωποι νά ζοῦν ἀγαπητοί σου,
 μή στήν ὀργήν μου ἀντισταθεῖς, ἀλλ' ἄφησε νά κάμω·
 κι ἐγώ σοῦ τήν ἀπάφησα μέ πόνον τῆς ψυχῆς μου·
 καί ἀπό τές χῶρες τῶν θνητῶν ἀνθρώπων, ὅσες εἶναι 45
 κάτω ἀπό τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ καί ἀπό τό φῶς τοῦ ἡλίου,
 ὀλόψυχα ἐπροτίμησα τήν Ἴλιον τήν θεῖαν,
 τόν Πριάμον καί τόν λαόν τοῦ δυνατοῦ Πριάμου,
 ὅτι ποτέ δέν ἔλειψε τραπέξι ἀπ' τόν ὄωμόν μου,
 σπονδή καί κνίσσα, οἱ προσφορές πού τῶν θεῶν ἀνήκουν». 50
 Κι ἡ μεγαλόφθαλμη θεά τοῦ ἀπάγτησεν ἡ Ἥρα·
 «Ἄπ' ὄλες ὑπεραγαπῶ τρεῖς χῶρες εἰς τόν κόσμον·
 τό Ἄργος, τήν πλατύδρομην Μυκήνην καί τήν Σπάρτην·
 κατάστρεψέ τες, ἄν ποτέ κινήσουν τήν ὀργήν σου·
 δέν θά μέ ἰδεῖς νά ὑπερμαχῶ γι' αὐτές ἢ νά γογγύζω, 55
 ὅτι δέν θά κατόρθωνα ποσῶς νά σ' ἀντισκόψω,
 ὅσα κι ἄν ἔκανα, ἐπειδή πολύ ἴσαι ἀνώτερός μου·
 ἀλλά καί σύ τοὺς κόπους μου νά χάσω μή θελήσεις,
 ὅτι κι ἐγώ εἶμαι θεός κι ἀπ' τήν δικήν σου ρίζαν,
 ἐγώ ἡ σεβαστότερη τοῦ Κρόνου θυγατέρα 60
 καί ἀπό τό γένος ἔνδοξη καί ὄτ' εἶμαι ὁμόκλινῆ σου,
 καί σύ ἴσαι πρῶτος βασιλεύς τῶν ἀθανάτων ὄλων·
 ἀλλά τῶρ ἄς συγκλίνομεν, ἐγώ πρὸς σέ καί πάλιν
 σύ πρὸς ἐμέ κι ὄλ' οἱ θεοί θά μᾶς ἀκολουθήσουν·
 σύ στείλ' εὐθύς τήν Ἀθηγᾶν στῶν Ἀχαιῶν καί Τρῶων
 τ' ἀντίμαχα στρατεύματα, νά ἐφεύρει ἐκείνη τρόπον, 65
 ὥστε τοὺς ὄρκους πρότερον νά παραδοῦν οἱ Τρῶες,
 προσβάλλοντας τοὺς Ἀχαιοὺς πού ἐπαίρονται στήν νίκη».

Σ' αὐτά ἐπέισθη τῶν θεῶν καί ἀνθρώπων ὁ πατέρας

κι ἐστράφη πρὸς τὴν Ἴαθηνᾶν· «Κατέβα εὐθύς» τῆς εἶπε, ἰδοὺ οἱ
 «στ' ἀντίμαχα στρατεύματα τῶν Ἰαχαιῶν καὶ Τρώων, 70
 κάμε τούς ὄρκους πρότερον νά παραβοῦν οἱ Τρώες, οἱ μὲν ἰανήγο ἔν
 προσβάλλοντας τοὺς Ἰαχαιούς πού ἐπαίρονται στήν νίκη». ἰτπ νόν
 Καί αὐτοπροαίρετα ἠ θεά στόν λόγον του ἐτινάχθη ἰεθκείθ θηκω
 ἀπό τοῦ Ἰόλυμπου τές κορφές κι ἐχύθη ὡσάν τ' ἀστέρι, ἰουγείθ ὄτου
 ὁπού ὁ Κρονίδης ἔριξε σημάδι στοὺς ἀνθρώπους, ἰκκ γλῶ ὄνεθ
 ἢ ναῦτες ἢ στρατόπεδο λαῶν ἐκτεταμένο· ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 λαμπρό ἀστέρι κι ἄπειρες οἱ σπίθες του πετιοῦνται· ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 ὁμοίως τότ' ἠ Ἰαθηνᾶ στήν γῆν ἐροβολοῦσε ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 καί μέσ στήν μέσην πήδησε τῶν ἰπποδάμων Τρώων, ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 τῶν χαλκοφόρων Ἰαχαιῶν καὶ ἀπόρησαν τά πλήθη, 80
 καί μεταξύ τους ἔλεγαν· «Ἢ πάλιν τοῦ πολέμου ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 θά ξαναρχίσει τό κακό, τά αἵματα καί οἱ φόνοι, ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 ἢ μεταξύ τῶν δυῶ λαῶν ἀγάπην δάξει· ὁ Δίας ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 πού κυβερνᾶ τόν πόλεμον, ὡς θέλει, τῶν ἀνθρώπων». ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 Αὐτά ἔλεγαν οἱ λαοί· κι ὡστόσο μέσ στό πλήθος ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 τῶν Τρώων γύριζε ἠ θεά μέ τήν μορφὴν ἀνθρώπου, ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 τοῦ ἀνδρειωμένου μαχητοῦ Λαοδόκου Ἰαθηνορίδη ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 ζητώντας τοῦ Λυκάονος τό δοξασμένο ἀγόρι, ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 τόν πολεμάρχον Πάνδαρον· τόν ἦβε πού ἐστεκόταν ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 στές φάλαγγες τές φοβερές λαῶν ἀσπιδοφόρων, ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 πού ἦλθαν ἀπ' τόν Αἰσωπον μαζί του στήν Τρωάδα· ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 σιμά του ἐστήθη κι ἔλεγε μέ λόγια φτερωμένα· ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 «Θενά πεισθεῖς σ' ὄ, τι θά εἰπῶ, Λυκαονίδη ἀνδρεῖε; ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 Θά ἐτόλμας στόν Μενέλαον γοργό νά σύρεις βέλος; 95
 Δόξαν ἀπ' ὄλον τόν λαόν καὶ χάριν θ' ἀπολαύσεις ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 καί ὁ βασιλέας μάλιστα θά σέ τιμήσει ὁ Πάρις. ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 Πρῶτος αὐτός μέ ὑπέρτιμα θά σέ ἀνταμείψει δῶρα, ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 ἐάν ἰδεῖ στήν θλιβεράν πυράν ἀνεδασμένον ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 τόν δυνατὸν Μενέλαον ἀπό δικό σου ἀκόντι· ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 ἐμπρός, λοιπόν, ἀκόντισε τόν ἐνδοξον Ἰατρεῖδην, ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 ἀφοῦ στόν φωτογέννητον Ἰαπόλλωνα τοξότην ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 ἀρονίων πρωτόγονων ταχθεῖς νά σφάξεις ἐκατόμωην, ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 ἅμα στήν θεῖαν Ζέλειαν, στό σπίτι σου, γυρίσεις». ἰκκ ανιέκθ ὄτ
 Στά λόγια τοῦτα ἐλείσθηκεν ὁ ἀνόητος κι ἐπῆρε 105

τό σιλδωμένο τόξο του, κέρατο αγρίου τράγου,
 πού από καθίστραν είχε αυτός κτυπήσει, ἄμα τόν εἶδε
 νά θγαίνει μέσ' ἀπό σπηλιά, καί κάτω ἀπό τό στήθος
 τόν πέτυχε καί ἀνάσκελα τόν ξάπλωσε στόν βράχον·
 μακριά δεκάξι σπιθαμές τά κέρατα ἐφορούσε·
 αὐτά ἐργάσθη καί ἄρρωσε καλός κερατοξόος·
 τό ἔξυσ' ὄλο καί χρυσό τοῦ πρόσθεσε κουλούρι·
 τό τόξο ἐκείνο ἐτάνυσε καί καταγῆς ἀγάλι
 τό ἔκλινε καί οἱ σύντροφοι κρατοῦσαν τέσ ἀσπίδες
 ἐμπρός του, μήπως πεταχτοῦν οἱ Ἄχαιοί γενναῖοι,
 πρὶν ἀκοντίσει ὁ Πάνδαρος τόν δυνατόν Ἄτρείδην·
 κι ἀπ' τήν φαρέτραν σήκωσε τό σκέπασμα κι ἐπῆρε
 ἄριχτο βέλος φτερωτό, μαύρην φωλιά θανάτου·
 τό πικρό βέλος ἴσιασεν εἰς τήν χορδήν ἐπάνω,
 καί πρὸς τόν φωτογέννητον Ἀπόλλωνα τοξότην
 νά σφάζει ἀρνιῶν πρωτόγονων ἐτάχθηκε ἐκατόμηνη,
 ἄμα στήν θείαν Ζέλειαν, στό σπίτι του γυρίσει
 καί μέ τέσ κόκες τήν χορδήν τραβώντας τήν σιμώνει
 εἰς τό θυζί καί ἀπίθωσε τό σίδηρο στό τόξο·
 καί ὅταν εἰς κύκλον τέντωσε τό μέγα τόξο, ἀκούσθη
 τριγμός τοῦ τόξου, τῆς χορδῆς βοή κι ἐξετινάχθη
 τό βέλος ἀνυπόμονο νά πέσει μέσ στά πλήθη·
 Ἄλλά δέ σ' ἔλησμόνησαν, Μενέλαε, τοῦ Ὀλύμπου
 οἱ κάτοικοι οἱ μακάριοι κι ἡ Ἄθηνά πού ἐμπρός σου
 εὐθύς εὐρέθη κι ἔδιωξε τό πικροφόρο ἀκόντι
 ἀπό τό σῶμα σου ἀρκετά, καθώς μητέρα διώχνει
 μύγαν ἀπό τό βρέφος της, ἐνώ γλυκά κοιμάται,
 κι ἡ ἴδια τ' ὀδήγησεν ὅπου οἱ χρυσές της ζώνης
 θηλιές κι ὁ θώραξ διπλωτός ἐσίγαν σ' ἓνα μέρος·
 Τό πικρό βέλος ἔπεσε στήν σφικτασφαλισμένη
 ζώνην τήν πολυδαίδαλην καί τήν διαπέρασ' ὄλην·
 καί μέσ στόν λαμπρόν θώρακα προχώρησ' ὡς τήν πλάκα
 ὅπου στά βέλη ἀντίφραγμα στό σῶμα του ἐφορούσε
 κι ἐξόχως τόν προφύλαξεν, ἀλλ' ἔσπασε κι ἐκείνην·
 Καί τοῦ ἀνδρός ἐχάραξε τό δέσμα ἡ χάλκιν' ἄκρη
 κι ἔρρευσε ἀπό τό λάδωμα εὐθύς τό μαῦρον αἷμα·

Ὡς ὅταν Κάειρα ἢ Μαιονίς γυνή κοκκινοβάφει
 λευκόν ἔλεφαντόδοντο, τοῦ ἀλόγου χαλινάρι,
 πολλοί τό ζήλευσαν ἵππεις, καί μένει φυλαγμένο
 στόν θάλαμον γιά βασιλεῖς πολύτιμο στολίδι,
 καί σ' ἄλογο καλλώπισμα καί δόξα τοῦ ἀναβάτη· 145
 ὁμοίως, ὦ Μενέλαε, ἐβάφηκαν τά ὠραῖα
 μεριά σου καί τά κνήμια σου καί οἱ φτέρνες εἰς τό αἷμα·
 ἐπάγωσεν ὁ κραταιός Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων,
 ἅμ' εἶδε ἀπό τό λάβωμα νά τρέχει μαῦρον αἷμα,
 πάγωσε καί ὁ Μενέλαος ὁ ἀνδρεῖος, ἀλλ' ὡς εἶδε 150
 ὅπου τῆς λόγῃς τό λουρί κι οἱ ἀγκίδες μείναν ἔξω,
 τοῦ ἐπανήλθεν ἡ ψυχὴ· καί ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
 μέ στεναγμούς τοῦ ἔλεγε κρατώντας του τό χέρι,
 καί οἱ φίλοι γύρω ἐστέναζαν: «Γλυκύτατε ἀδελφέ μου,
 στούς ὄρκους σ' ἐθανάτωνα, τήν ὥρα πού σέ μόνον 155
 ἐμπρός τῶν Τρώων σ' ἔσταινα γιά μᾶς νά πολεμήσεις·
 κι ἐκεῖν' ἰδοῦ σ' ἐκτύπησαν κι ἐπάτησαν τούς ὄρκους·
 ἀλλά δέν θά ματαιωθοῦν οἱ ὄρκοι καί ἡ θυσία,
 οἱ ἀγνές σπονδές καί οἱ δεξιές πού ἐσφίξαμε μέ θάρρους·
 κι ἐάν εὐθύς δέν τό ἐνεργεῖ, στό ἔξης θά τό ἐνεργήσει 160
 ὁ Δίας καί πολύ βαριά τό κρίμα θά πληρώσουν
 ἐκεῖνοι καί οἱ γυναῖκες τους καί τά παιδιά τους ὅλα·
 ὅτ' εἶναι τοῦτο φανερό στά δάθη τῆς ψυχῆς μου·
 θά φθάσει μέρα νά χαθεῖ κι ἡ Ἴλιος ἡ ἀγία
 καί ὁ Πριάμος ὁ δυνατός μέ ὄλον τόν λαόν του, 165
 ὅταν ὁ αἰθεροκάτοικος Κρονίδης χολωμένος
 γιά τούτην τήν ἀπάτην τους ἐπάνω τους τινάζει
 τήν σκοτεινὴν αἰγίδα του· καί αὐτά θά γίνουν ὅλα.
 Ἄλλ', ὦ Μενέλαε, σκληρός ἐμέ θά σφάζει πόνος,
 ἂν ἀποθάνεις καί κλειστοῦν οἱ μέρες τῆς ζωῆς σου· 170
 σ' ἄνυδρον Ἄργος ἄτιμος μοῦ μέλλει νά γυρίσω,
 ὅτ' οἱ Ἀχαιοὶ θά θυμηθοῦν ἀμέσως τήν πατρίδα
 καί τοῦ Πριάμου καύχημα θά μείνει καί τῶν Τρώων
 ἡ Ἄργισσα Ἐλένη μας, καί ἡ γῆ τά κόκαλά σου,
 χωρὶς νά γίνει τίποτε θά σέπει ἐδῶ στήν Τροίαν· 175
 καί κάποιος τότε θέλ' εἰπεῖ τῶν ἀποτόλμων Τρώων,

ἐνῶ στόν τάφον θά σκιρτᾶ τοῦ ἐνδόξου Μενελάου:
 «Νά χαρεῖ πάντοτε ἡ χολή τοῦ Ἄτρείδη ὡς τώρα ἐχάρη
 πού στρατόν ἔφερε Ἄχαιῶν ἀνώφελα ἐδῶ πέρα
 καί μ' ἄδεια πλοῖα γύρισεν εἰς τήν πατρίδα, δίχως 180
 τόν ἀγαθόν Μενέλαον»· αὐτά θά εἰποῦν· κι ἐμένα
 χάσμ' ἄς ἀνοίξ' ἡ μαύρη γῆ κι ἐπάνω μου νά κλείσει».

Κι εἶπε ὁ ξανθός Μενέλαος νά τόν ἐγκαρδιώσει:
 «Κάμε καρδιά, τούς Ἀχαιοὺς ἀκόμη μὴ δειλιάξεις·
 δέν ἦβρε μέρος ἀκριβό τό βέλος, ὅτ' ἡ ζώνη 185
 ἡ πλουμιστή μ' ἐφύλαξε καί κάτωθε τό ζῶμα
 καί ἡ καλή πλάκα ὀπού χαλκεῖς κατασκευάσαν ἄνδρες».

Καί πρὸς αὐτόν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων:
 «Εἶθε, γλυκέ Μενέλαε, νά εἶναι καθὼς λέγεις·
 ἱατρός θά ψάξει τήν πληγὴν κι ἐπάνω της θά βάλει 190
 βοτάνια, τέσ φαρμακερές ὀδύνες νά πραῦνει».

Κι ἐστράφη πρὸς τόν κήρυκα Ταλθύδιον καί τοῦ εἶπε:
 «Ταλθύδιε, τόν Μαχάονα κάλεσ' εὐθύς, τόν γόνον
 τοῦ Ἀσκληπιοῦ, πού ἀσύγκριτος ἱατρός στόν κόσμον ἦταν,
 νά ἴθι νά ἰδεῖ τόν ψυχερόν Μενέλαον Ἄτρείδην, 195
 ὀπού τόν κτύπησ' ἄξιος τοξότης ἢ τῶν Τρώων
 ἢ τῶν Λυκίων, δόξα του καί σ' ἐμᾶς ὅλους λύπη».
 Αὐτά εἶπε καί ὑπάκουσεν ὁ κήρυξ εἰς τόν λόγον,
 καί τῶν ἀνδρείων Ἀχαιῶν ἐγύρνα μέσ στα πλήθη
 νά ἔβρει τόν Μαχάονα· τόν εἶδε πού ἐστεκόταν 200
 στές φάλαγγες τέσ φοδερές λαῶν ἀσπιδοφόρων
 πού ἀπό τήν Τρίκην ἔφθασαν μαζί του στήν Τρωάδα·
 σιμά του ἐστάθη κι εἶπε του: «Πετάξου, Ἀσκληπιάδη,
 ὁ κραταῖός σέ προσκαλεῖ Ἄτρείδης Ἀγαμέμνων
 νά ἴθις νά ἰδεῖς τόν ψυχερόν Μενέλαον Ἄτρείδην, 205
 ὀπού τόν κτύπησ' ἄξιος τοξότης ἢ τῶν Τρώων
 ἢ τῶν Λυκίων, δόξα του καί σ' ἐμᾶς ὅλους λύπη».

Εἶπε καί τοῦ ἐτάραξε στά στήθη τήν καρδιά.
 Καί μέσ' ἀπ' τόν πλατύν στρατόν τῶν Ἀχαιῶν ἐφθάσαν,
 ὅπου ὁ ξανθός Μενέλαος στεκόταν λαβωμένος 210
 καί κύκλον εἶχε ὀλόγηρα τῶν πρώτων πολεμάρχων,
 ὁ ἄνδρας ὁ ἰσόθεος· κι εὐθύς ἀπό τήν ζώνην

τὴν δυνατὴν ἐτρόβηξε τό βέλος· καί ὡς τραβοῦσε,
 γυρτές ὀπίσω ἐκόπηκαν οἱ μυτερές ἀγκίδες.
 Τὴν ζώνην ἔλυσ' ἔπειτα, τό ζῶμα καί τὴν πλάκα, 215
 πού κατασκεύασαν χαλκείς· καί ἅμ' εἶδε ὅπου τό βέλος
 φαρμακερά τόν λάβωσεν, ἐδύζαξε τό αἶμα
 κι ἔβαλ' ἐπάνω βότανα πραῦντικά γνωστά του,
 πού ὁ Χείρων στόν πατέρα του, σάν φίλος εἶχε δώσει.
 Ἐκεῖνοι τόν ἀνδράγαθον Μενέλαον θεραπεῦαν 210
 κι ἦλθαν ὥστόσο ἐπάνω τους οἱ φάλαγγες τῶν Τρῶων
 κι ἐπιασαν τ' ἄρματα καί αὐτοί τόν πόλεμον ν' ἀρχίσουν·
 ὀκνόν τότε δέν θά ἔβλεπες τόν δυνατὸν Ἀτρεΐδην
 νά δειλιᾷ, νά κρῦβεται, τὴν μάχην ν' ἀποφεύγει,
 ἀλλὰ νά ὀρμᾷ στόν πόλεμον, ὅπου δοξάζοντ' ἄνδρες· 225
 τό λαμπρό ἅμαξι, τ' ἄλογα πού φλογερά φυσοῦσαν,
 ἀφήνει τοῦ Εὐρυμέδοντος υἱοῦ τοῦ Πτολεμαίου
 τοῦ Πειραΐδη καί σιμά νά τά ἔχει τόν προστάζει
 πρόχειρα, ὀπότεν κάματος τά μέλη του νικῆσει
 ἐκεῖ πού θά τακτοποιεῖ σάν ἀρχηγός τά πλήθη· 230
 καί αὐτὸς πεζός τές φάλαγγες τῶν μαχητῶν περνοῦσε
 κι ὅσους θωροῦσε Δαναοὺς στήν μάχην νά σπουδάζουν,
 λόγια τοὺς ἔλεγε καλά τό θάρρος τους ν' αὐξήσει:
 «Ἄργεῖοι, μὴν ἀφήνετε τὴν ἀνδρικήν ὀρμὴν σας.
 Δέν βοηθεῖ τοὺς δολερούς ὁ ὕψιστος πατέρας· 235
 καί αὐτῶν πού πρῶτοι ἀδίκησαν τοὺς ὄρκους των πατόντας
 τά τρυφερά τους σώματα νά καταφάγουν γύπες
 καί τές γυναῖκες τους ἐμῆς καί τά μικρά παιδιά τους,
 ἀφοῦ τὴν πόλιν πάρομε, θά σύρομε στὰ πλοῖα».
 Κι ὅσους τόν φρικτὸν πόλεμον θωροῦσε νά τρομάζουν, 240
 «Ἄργεῖοι», τοὺς ἐφώναζε, «τοῦ τόξου ἀνδρειωμένοι,
 οὐτιδανοί, τάχα ἐντροπὴν δέ θά αισθανθεῖτε ἀκόμη;
 Πῶς παγωμένοι στέκεσθε, ὡσάν τά ἐλαφομόσχια,
 πού ὡς ἀποκάμαν τρέχοντας σ' ἀπέραντην πεδιάδα
 στέκονται, καί στὰ στήθη τους ἡ δύναμις ἐκόπη; 245
 Ὅμοια κι ἐσεῖς παγώσατε, ποσῶς δέν πολεμεῖτε·
 νά ἴθουν οἱ Τρῶες θέλετε σιμά κεῖ πού τά πλοῖα
 στέκονται τά καλόπρυνα στήν ἄκρην τῆς θαλάσσης

νά ιδεῖτε ἂν χέρι σωστικό γιά σᾶς ὑψώσει ὁ Δίας;»
 Κι ὅπως αὐτός βασιλικά τέσ τάξεις τῶν ἀνδρείων 250
 ἐθεωροῦσεν, ἔφθασε στό μέρος πού ὁ γενναῖος
 Ἴδομενεύς ἐσύνταξε τούς Κρήτας εἰς τήν μάχην,
 καί στούς προμάχους ἔστεκε μέ τόλμην χοίρου ἀγρίου
 καί τέσ ὀπίσω φάλαγγες κυβέρνα ὁ Μηριόνης.
 Ἕμα τούς εἶδ' ἐχάρηκεν ὁ κραταιός Ἄτρείδης, 255
 κι ἐγλυκομίλησεν εὐθύς πρὸς τόν Ἴδομενέα:
 «Τῶν ἵππομάχων Δαναῶν τιμῶ σε, Ἴδομενέα,
 ἐξόχως καί στόν πόλεμον καί σ' ὅ,τι ἄλλο ἀκόμη·
 καί στό τραπέζι πού ἐκλεκτό κρασί καί πυρωμένο
 εἰς τόν κρατήρα συγκεροῦν οἱ πρῶτοι πολεμάρχου 260
 οἱ ἀνδρειωμένοι Ἀχαιοί τό πίνουν μετρημένο
 καθέννας, ἀλλά πάντοτε σύ ἔχεις τό ποτήρι
 γεμάτο ἐμπρός ὡς τό ἄω ἐγώ, νά πίνεις ὅταν θέλεις·
 ἀλλ' ὄρησε στόν πόλεμον καί δείξου ὡς ἦσουν πρῶτα».
 Καί τῶν Κρητῶν ὁ ἀρχηγός ὁ Ἴδομενεύς ἀντεῖπε: 265
 «Ἀγαπητόν σου σύντροφον θά μ' ἔχεις εἰς τήν ἄκρην,
 Ἄτρείδη, ὡς ἔστερξ' ἀπ' ἀρχῆς κι ὑπόσχεσιν ἐπῆρα·
 τούς ἀνδρειωμένους Ἀχαιοὺς τούς ἄλλους νά κινήσεις
 ν' ἀρχίσει εὐθύς ὁ πόλεμος· ἀφοῦ τήν συμφωνίαν
 οἱ Τρῶες τώρα ἐχάλασαν· καί ὡς πάτησαν τούς ὄρκους 27
 καί πρῶτοι ἀδίκησαν, κακό τούς περιμένει τέλος».
 Αὐτά εἶπε καί ὀλόχαρος προχώρησ' ὁ Ἄτρείδης
 στό στράτευμα, ὅσο πόφθασεν ἐκεῖ πού ἐσυνταζόνταν
 οἱ Αἴαντες καί σύννεφο μ' αὐτούς πεζῶν ἀνδρείων·
 ὡς ὅταν σύννεφο βοσκός ἀπό ψηλά ξανοίγει 275
 νά προχωρεῖ στό πέλαγος μέ τήν πνοήν τοῦ ἀνέμου·
 καί φαίνεται στά μάτια του κατάμαυρο σάν πίσσα,
 καθώς τό πέλαγος περνᾷ γεμάτο ἀνεμοζάλες,
 τόν παίρνει φόβος καί ὀδηγεῖ μέσ σ' ἄντρο τό κοπάδι·
 ὁμοίως εἰς τόν πόλεμον κινοῦνταν τῶν Αἰάντων 280
 πυκνότεατες οἱ φάλαγγες ἀνδρειωμένων νέων
 μαῦρες, καί λόγγον ἔκαναν λόγγες ὁμοῦ καί ἀσπίδες·
 ἅμα τούς εἶδ' ἐχάρηκεν ὁ κραταιός Ἄτρείδης
 κι εὐθύς τούς ἐπροσφώνησε μέ λόγια φτερωμένα:

- «Αἶαντες σείς, ὦ ἀρχηγοί τῶν θωρηκτῶν Ἀργείων, 285
 ἔσ᾽ ἀς δέν δίδω προσαγῆν ὅτι δέν εἶναι πρόπον,
 ἀφοῦ καί μόνοι τόν λαόν στόν πόλεμον κινεῖτε·
 καί, Ἀπόλλων, εἴθε, καί Ἀθηναῖα, καί σύ, πατέρα Δία,
 ἄν εἶχαν ὅλοι τήν ψυχὴν πόχετε σείς στά στήθη,
 εὐθύς ἔμπρός μας θά ἴσκυφτεν ἡ πόλις τοῦ Πριάμου 290
 ὀλόβολη ἀπ' τά χέρια μας νά μείνει ἐρημασμένη».
 Εἶπε, τοὺς ἄφησεν αὐτοῦ καί πέρασε στοὺς ἄλλους·
 ἦβρε τόν Νέστορα, γλυκόν τῆς Πύλου δημηγόρον,
 πού ἐσύνταζε κι ἐγκάρδιωνε τοὺς ἄνδρες εἰς τήν μάχην
 μέ τοὺς ἀνδρείους Αἴμονα, Πελάγοντα, Χρομίον, 295
 Ἄλαστορα καί Βίαντα, ποιμένα τῶν ἀνθρώπων.
 Καί τοὺς ἵππεις ἔσθησ' ἔμπρός μέ τά ζεμέν' ἀμάξια,
 ἔβαλε ὀπίσω τοὺς πεζοὺς πολλοὺς καί ἀνδρειωμένους,
 πύργον πολέμου στερεόν, καί τοὺς κακοὺς στήν μέση,
 ν' ἀναγκασθεῖ νά μάχεται καί αὐτός ὅπου δέν θέλει. 300
- Καί νά μή σπρώξουν τ' ἄλογα στήν ταραχὴν τῆς μάχης
 εἰς τοὺς ἵππεις συμβούλευε. «Κανεῖς ἄς μή θαρρέψει
 στήν ἵππικὴ καί στήν ἀνδρεία νά ὀρμήσει ἔμπρός τῶν ἄλλων
 μόνος ἐνάντια στόν ἐχθρόν· ἀλλά μήτε νά γύρει
 ὀπίσω· καί τά δύο κακά καί σᾶς ἀδυνατίζουν. 305
- Κι ὅποιος ἀπό τ' ἀμάξι του στοῦ ἐχθροῦ τ' ἀμάξι φθάσει,
 μέ τό κοντάρι ἄς κτυπηθεῖ, καί αὐτό συμφέρει πλέον·
 αὐτὴν τήν γνώμην ἔτρεφαν καί τήν ψυχὴν στά στήθη
 οἱ παλαιοὶ μας κι ἔπαιρναν τέσ χῶρες καί τά τεῖχη».
 Αὐτά πολέμων ἔμπειρος ἐδίδασκεν ὁ γέρος. 310
- Ἄμα τόν εἶδε χάρηκεν ὁ κραταῖός Ἀτρείδης,
 κι εὐθύς τόν ἐπροσφώνησε μέ λόγια φτερωμένα:
 «Ἄμποτε, ὦ γέρε, ἀδάμαστην ὡς ἔχεις τήν ψυχὴν σου
 νά εἶχες καί τά γόνατα κι ἀκέριαν τήν ἀνδρείααν
 ἀλλά τό γῆρας τό κοινό σέ φθέρνει· κι ἄμποτ' ἄλλος 315
 νά τό ἔχε καί νά ἐδρίσκοσουν σύ μεταξύ τῶν νέων».
 Καί ὁ Νέστωρ, ὁ Γερήνιος ἱππότης, τοῦ ἀποκρίθη:
 «Ἄτρείδη, τό ἔθελα κι ἐγὼ νά εἶμαι ὡς ἤμουν πρῶτα
 πού τόν Ἐρευθαλίωνα ἐφόνευσα τόν θεῖον·
 ἀλλά δέν δίδουν στοὺς θνητοὺς οἱ ἀθάνατοι ὄλ' ἀντάμα. 320

Ἄγορι τότε ἤμουν κι ἐγώ, τώρα τό γῆρας μ' ἤδρε,
 ἀλλά καί ὡς εἶμαι, στούς ἵππεις ἀνάμεσα θά μείνω
 νά συμβουλεύω· κι εἶναι αὐτό τό μέρος τῶν γερόντων.
 Καί μέ κοντάρια θά κτυποῦν οἱ νέοι, πού ἀπό μένα
 χρόνια ὀλιγότερα μετροῦν καί στήν ἀνδρεία θαρρεῖουν». 325

Ἄκουσε τοῦτα καί φαιδρός προχώρησ' ὁ Ἄτρεΐδης·
 τόν Μενεσθέα πλήξιππον τοῦ Πετεοῦ τόν γόνον
 ἤδρε στήν μέση τῶν φρικτῶν στές μάχες Ἀθηναίων·
 πλησίον ὁ πολύβουλος στεκόταν Ὀδυσσεάς,
 κι οἱ τάξεις οἱ ἀνίκητες, σιμά, τῶν Κεφαλλήνων· 330
 ὅτι τῆς μάχης ἡ βοή σ' αὐτούς δέν εἶχε φθάσει,
 ἐνῶ μόλις οἱ φάλαγγες τῶν ἵπποδάμων Τρώων
 κινοῦνταν καί τῶν Ἀχαιῶν, κι ἐκεῖνοι περιμέναν
 ὀπότεν σῶμ' ἄλλο Ἀχαιῶν νά φθάσει καί νά ὀρμήσει
 στούς Τρώας πρῶτον, ὥστε ἀρχή νά γίνει τοῦ πολέμου. 335

Τούς εἶδ' εὐθύς καί ὄνειδισεν ὁ κραταῖός Ἄτρεΐδης
 κι ἐκεῖνους ἐπροσφώνησε μέ λόγια φτερωμένα:
 «᾿Ω γόνε, σύ, τοῦ Πετεοῦ διορθέφτου βασιλέως,
 καί σύ, πού στά σοφίσματα ἐξέχεις καί στούς δόλους,
 τί κρύβεσθε, τί μένετε μακράν ὧς νά ἴθουν ἄλλοι; 340
 Καί νά σταθεῖτ' ἔρρεπε σεῖς στήν πρώτην τάξιν πρῶτοι
 καί πρῶτοι ν' ἀπαντήσετε τήν φλόγα τοῦ πολέμου,
 καθῶς δέχεσθε κάλεσμα στήν τράπεζά μου πρῶτοι,
 ὀπότε στρώνουμ' οἱ Ἀχαιοὶ τραπέζι τῶν γερόντων.
 Καί σᾶς ἀρέσει τά ψητά νά τρώγετε καί ὠραῖο 345
 κρασί νά πίνετ' ἀφθονο καί τώρα σᾶς ἀρέσει
 καί ἄν δέκα σώματ' Ἀχαιῶν ἐδλέπετ' ἐμπροσθέν σας
 μέ τ' ἀνδροφόνο σίδερο ν' ἀρχίσουν τόν ἀγώνα».

Μ' ἄγριο βλέμμα ὁ πολὺγνωμος τοῦ ἀπάντησε Ὀδυσσεάς·
 «Ἄτρεΐδη, ἀπό τά χεῖλη σου ποῖος ἐδγῆκε λόγος! 350
 Ἔμεῖς τήν μάχην φεύγομεν; Ὅταν τόν ἄγοριον Ἄρη
 κινήσομ' ὄλ' οἱ Ἀχαιοὶ στούς ἵπποδάμους Τρώες,
 θά ἰδεῖς, ἄν θέλεις καί ἄν γι' αὐτό σέ μέλει, τόν πατέρα
 τοῦ Τηλεμάχου νά ριχθεῖ τῶν ἵπποδάμων Τρώων
 εἰς τούς προμάχους, καί ὄλ' αὐτά πού λέγεις παίρν' ὁ ἀέρας». 355
 Καί ἄμ' εἶδε τον πού ἐθύμωνε, τόν λόγον πῆρε ὀπίσω

καί τοῦ ἴπε μέ γλυκόγελον ὁ κραταίος Ἄτρείδης:
 «Λαερτιάδη διογενή πολύτεχνε Ὀδυσσεά,
 δέν ὄνειδίξω ὑπέμετρα ἐέένα οὔτε προστάζω·
 γνωρίζ' ὄτ' ἡ καρδία σου καλά γιά μένα τρέφει 360
 αἰσθήματα κι ὄτι μ' ἐμέ τήν ἴδιαν ἔχεις γνώμη,
 καί θά τά καλοκάμομε κατόπι, ἄν τώρα εἰπώθη
 λόγος κακός, κι εἶθε οἱ θεοί νά τ' ἀποσθήσουν ὄλα».
 Εἶπε, τούς ἄφησεν αὐτοῦ καί πέρασε στούς ἄλλους.
 Κι ἦβρε τόν μεγαλόψυχον Τυδείδη Διομήδη 365
 ὀρθόν εἰς τ' ἄλογα σιμά καί τ' ἀρμοσμέν' ἀμάξι·
 ἦταν σιμά του ὁ Σθένελος, υἱός τοῦ Καπανέως.
 Τόν εἶδε εὐθύς κι ὄνειδίσεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
 καί κείνον ἐπροσφώνησε μέ λόγια φτερωμένα:
 «Ὅμέν', υἱέ τοῦ συνετοῦ Τυδέα τοῦ ἵπποδάμου, 370
 τί κρύβεσαι; Τές γέφυρες τί βλέπεις τοῦ πολέμου;
 Νά κρύβεται, ὅπως κρύβεσαι, δέν ἦθελε ὁ Τυδέας,
 καί τῶν συντρόφων πολύ ἐμπρός στήν μάχην ἐκινούσε.
 Ἐγώ δέν τόν ἀντάμωσα καί ἀπ' ἄλλους, πού τόν εἶδαν 375
 εἰς τόν ἀγώνα τό ἴμαθα, καί ὄτ' εἶχε τά πρωτεῖα.
 Ὅτ' ἦλθε αὐτός εἰρηνικός ὡς ξένος στές Μυκῆνες
 καί ὁ Πολυνείκης ὁ λαμπρός, ὀπού συνάζαν ἄνδρες,
 ὄταν στρατεῦαν στ' ἄγια τῆς Θήβας τεῖχη ἐκείνοι·
 κι ἐπαρακάλουν ἐκλεκτούς συμμάχους νά τούς δώσουν
 καί πρόθυμ' ἔστεργε ὁ λαός νά δώσουν, ἀλλ' ὁ Δίας 380
 τήν γνώμην τούς ἐγύρισε μ' ἀντίστροφα σημεῖα.
 Καί ὄτ' ἔφυγαν, ἄμ' ἔφθασαν, ὡς προχωροῦσε ὁ δρόμος,
 στοῦ Ἀσωποῦ τές χορτερές ἄκρες γεμάτες σχοῖνον,
 οἱ Ἀχαιοί γιά μηνυτήν ἐστεῖλαν τόν Τυδέα.
 Κι ἐκεῖνος ἐπορεύθηκε κι ἦβρε πολλούς Καδμείους, 385
 στοῦ δυνατοῦ Ἐτεοκλῆ τό δῶμα ὀπού συντρόζων·
 τότε, καί ἄν ξένος ἔτυχε, ὁ ἱππόμαχος Τυδέας
 δέν ἐφοβεῖτο ἀνάμεσα στό πλῆθος τῶν Καδμείων,
 ἀλλ' εἰς ἀγώνα ἐκάλει αὐτούς, καί εἰς ὄλα τούς ἐνῖκα
 εὔκολα, τόσον ἡ Ἀθηναῖα προθύμως τόν βοηθοῦσε· 390
 καί θυμωμέν' οἱ κενηταῖ τῶν ἵππων οἱ Καδμείοι,
 πηνήντα νέους τοῦ ὀστήσαν καρτέρι στήν ὁδόν του

καί τούς ὀδήγα ὁ Μαίονας ἰσόθεος Αἰμονίδης
 μέ τοῦ Αὐτοφόνου τόν υἱόν, γενναῖον Πολυφόντην.
 Ἄλλ' ἄσχημα ἐθανάτωσε κι ἐκείνους ὁ Τυδέας· 395
 τούς φόνευσ' ὅλους κι ἔστειλε μόν' ἓνα στήν πατρίδα,
 τόν Μαίον', ὡς τόν δίδαξαν τά θεϊκά σημεῖα.
 Ἴδου ποιός ἦταν ὁ Τυδεύς ἀπό τήν Αἰτωλίαν.
 Ἄλλά τοῦτος ἐγέννησεν υἱόν κατώτερόν του
 στήν μάχην, ἄν και ἄνωτερον στή γλώσσα καί στούς λόγους». 400
 Λόγον σ' αὐτά δέν πρόφερον ὁ δυνατός Διομήδης·
 ἐντράπη τόν ὄνειδισμόν τοῦ σεβαστοῦ κυρίου·
 ἀλλά τοῦ ἀπάντησ' ὁ υἱός τοῦ ἐνδόξου Καπανέως:
 «Ἐνῶ σωστά ξέρεις νά εἶπεις, μήν ψεύδεσαι, Ἄτρεϊδη.
 Εἴμασθε τῶν πατέρων μας πλιότερ' ἀνδρειωμένοι· 405
 τά ἄρεια τείχη ἐπήραμε τῆς ἑπταύλου Θήδης
 ἐμεῖς, ἄν και ὀλιγότερος λαός μᾶς ἀκολούθα,
 θαρρῶντας εἰς τά θεϊκά σημάδια καί στόν Δία·
 κι ἐκείνοι ἀντίς ἐχάθησαν ἀπ' τ' ἀσεδήματά των·
 ὅθεν μέ τούς πατέρες μας ποτέ μή μᾶς συγκρίνεις». 410
 Μ' ἄγριο βλέμμα τοῦ δμίλησεν ὁ δυνατός Διομήδης:
 «Πατέρα, σῶπα τῶρ' αὐτοῦ, καί ὅ,τι σοῦ λέγω στέργε·
 δέν κατακρίνω ἐγώ ποσῶς τόν ἀρχηγόν Ἄτρεϊδην,
 ἄν τούς ἀνδρείους Ἀχαιοῦς παρακινεῖ στήν μάχην.
 Ἐκεῖνου ἡ δόξα θά 'ν', ἐάν οἱ Ἀχαιοί τούς Τρῶας 415
 νικήσουν καί τήν ἱερά Τρωάδα ρίξουν κάτω·
 κι ἐκείνου πάλι, ἄν χαλασθοῦν οἱ Ἀχαιοί, τό πένθος·
 ἀλλ' ἔλ' ἀρχήν ἄς βάλομε κι ἐμεῖς εἰς τόν ἀγώνα».
 Εἶπε, ἀπ' τ' ἀμάξι ἐπήδησε στήν γῆν μέ τ' ἄρματά του·
 φοβερά ἐδρόντησε ὁ χαλκός στά στήθη τοῦ κυρίου, 420
 ὡς ὀρησε, ὥστε θά 'παιρνεν τρομάραν καί ὁ γενναῖος.
 Καί ὅπως στήν πολύδροτον ἀκρογιαλιά τό κύμα,
 ὡς τό σηκώνει ὁ Ζέφυρος ἐπανωτό κινεῖται,
 φουσκώνει πρῖν στό πέλαγος καί στήν στεριά κατόπι
 σπώντας μουγγρίζει καί κυρτόν ἔρχετ' ἐμπρός καί γύρω 425
 στούς βράχους κάμνει κορυφήν καί τόν ἀφρόν ξερναίει·
 ὁμοίως τὸτ' ἐπανωτές τῶν Δαναῶν κινουῦντο
 οἱ φάλαγγες στόν πόλεμον· καί κάθε πολεμάρχος

τούς ιδικούς του πρόσταζε· κι οί ἐπίλοιποι σωπαΐναν,–
 ὡσάν φωνήν τόσος λαός στά στήθη νά μήν εἶχε,– 430
 φοβούμενοι τούς ἀρχηγούς· ἐπάνω των ἐλάμπαν
 τά πλουμιστά των ἄρματα, καθὼς ἐπροχωροῦσαν.
 Καί οἱ Τρῶες, ὡς τά πρόβατα σ' αὐλήν ἀνδρός πλουσίου
 ἄπειρα μένουν τό λευκό νά τούς ἀρμέγουν γάλα
 καί ὄλο βελάζουν ὡς ἀκοῦν νά κραζοῦν τά κριάρια, 435
 ὁμοίως στόν πλατύν στρατόν ἀλάλαζαν οἱ Τρῶες,
 ὅτι δέν ἦτο εἰς ὄλους μιά λαλιά καί γλώσσα μία,
 ἀλλά μικτή, κι ἦσαν λαοί πού πολλαχόθεν ἦλθαν.
 Τούτους ὁ Ἄρης, ἡ Ἀθηναῖα τούς Ἀχαιοὺς κεντάει,
 ὁ Δεῖμος καί ὁ Φόβος κεῖ, ἡ λυσσασμένη Ἔρις, 440
 πού ἔναι ἀδελφή καί σύντροφη τοῦ ἀνθρωποφόνου Ἄρη,
 ὅπου προβαίνει ὡς ἄφαντη, κι ἐνῶ τήν γῆν κατόπι
 διασκελᾷ, στόν οὐρανόν τήν κεφαλὴν στηρίζει,
 ὅπου καί τότ' ἐγέννησεν ἐχθραν σ' αὐτούς ὁμοίαν
 καί μέσ στα πλήθη ἐγύριζε τούς πόνους νά πληθύνει. 445
 Καί ὅτ' ἐφθασαν κι ἐδρέθηκαν εἰς ἓνα τόπον ὄλοι,
 τά τόμαρα καί τ' ἄρματα καί τ' ἀνδρειωμένα στήθη
 τά χαλκοθώρηκτ' ἔσμιξαν, κι οἱ ὀμφαλωτές ἀσπίδες
 ἀπ' τά δύο μέρη ἐγγίζονταν καί ὁ κόσμος ἐδροντοῦσε·
 κι ἐκεῖ κραυγὴ χαρᾶς ἀνδρῶν πού φόνευαν καί βόγγος 450
 ἀνδρῶν ὁπού ἐφονεύονταν καί ἡ γῆ πλημμυρίζε' αἷμα·
 καί ὡς ὅταν δύο χεῖμαρροι, πού ἀπό τά ὄρη ρέουν,
 μέσ' ἀπό κεφαλόδροσα τ' ἀκράτητα νερά τους
 σμίγουν εἰς ἓνα σύρρακο στά δάθη τοῦ βαράθρου–
 μακρόθε ἀκούει στά θουνά τόν ἠρόντον ὁ ποιμένας– 455
 ὁμοῖος, κι ἐκεῖνοι ὡς ἔσμιξαν, ἀχός καί ἀγώνας ἦταν.
 Ρίχνει πρῶτος ὁ Ἀντίλοχος πολεμιστὴν τῶν Τρῶων
 τόν Θαλυσιάδη Ἐχέπωλον λαμπρόν μέσ στοὺς προμάχους·
 τῆς τριχοφόρου κόρυθος τοῦ κτύπησε τόν κῶνον,
 τό ἐμπηξε στό μέτωπον κι ἡ χάλκιν' ἄκρη μέσα 460
 ἐπέρασε τό κόκαλο κι ἔχασε αὐτός τό φῶς του
 καί ὡς πέφτει πύργος ἔπεσε στόν φοβερόν ἀγώνα.
 Καί ἄμ' ἔπεσε, ἀπ' τά πόδια του τόν ἐπιασ' ὁ Ἐλεφήνωρ
 Χαλκωδοντιάδης, ἀρχηγός τῶν ψυχερῶν Ἀδάντων,

καί νά τόν σύρει ἐσπούδαζε μακράν ἀπό τά βέλη 465
νά τόν γυμνώσει, ἀλλά πολὺ δέν κράτησ' ἡ ὀρμή του,
ὅτι ὡς τόν εἶδ' ὁ ψυχερός Ἄγῆνωρ νά τόν σέρνει,
εἰς τό πλευρόν, πού ὡς ἔσκυφε γυμνώθη ἀπ' τήν ἀσπίδα,
χάλκινο βέλος τοῦ ῥιξε καί τοῦ ἔλυσε τά μέλη.
Ἔτσι τόν ἄφριξε ἡ ψυχὴ κι ἐπάνω του ἐκροτήθη 470
τῶν Τρώων καί τῶν Ἀχαιῶν ἔργον δεινόν· καί ὡς λύκοι
ὀρμοῦσαν γιά νά χαλαστοῦν κι ἄνδρας ἐφόρευ' ἄνδρα.
Τόν Σιμοεῖσιον κτύπησεν ὁ Τελαμώνιος Αἶας
τοῦ Ἀνθεμίωνος λαμπρόν ἀγῶρι, πού ἡ μητέρα
στές ὄχθες τοῦ Σιμόεντος ἐγέννησε, ὡς ἐρχόταν 475
ἀπό τήν Ἴδην στές βοσκές κατόπι στούς γονεῖς της,
ὄθεν τοῦ ἐδγάλαν τ' ὄνομα· καί τῶν γλυκῶν γονέων
τά θρέπτρα δέν ἀπέδωκεν, ὅτ' ἡ ζωὴ του ἐκόπη
ἀπ' τοῦ μεγάλου Αἴαντος τό ἀνίκητο κοντάρι.
Ἔτσι ἐνώ πρῶτος πρόβαινε τόν κτύπησε στό στήθος, 480
σιμὰ στόν δεξιόν μαστόν· ἀντίκρυ ἐδγήκε ἡ λόγχη
στόν ὦμον· ἔπεσεν αὐτός στά χώματα, ὡσάν λεύκα
ὀπού εἰς μεγάλην λιθαδιά γεννήθηκε κι ἀνδρώθη
ὀμαλή ὄλη καί ὑψηλά μόνον γεννά τούς κλώνους,
τήν ἔκοψε ἀμαξοποιός μέ τήν λαμπρὴν ἀξίνην 485
νά τήν λυγίσει γιά τροχόν εἰς εὐμορφον ἀμάξι·
καίτεται αὐτοῦ καί φρύγεται στοῦ ποταμοῦ τήν ὄχθην·
ὅμοιον τόν Σιμοεῖσιον ἔστρωσε κάτ' ὁ Αἶας.
Καί αὐτόν ὁ λαμπροθώρηκτος Ἄντιφος Πριαμίδης
μέσα στά στήθη ἀκόντισε, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ τόν Δεῦκον, 490
τοῦ Ὀδυσσεῶς σύντροφον λαμπρόν, στό ριζομέρι
ἐπέτευχεν εἰς τήν στιγμὴν πόσερνε ἄλλου τό πτώμα·
καί ὅπως σωριάσθη τοῦ ἔπεσε τό πτώμ' ἀπὸ τό χέρι.
Ἐκείνου ὁ φόνος χόλωσε πολὺ τόν Ὀδυσσεά·
εἰς τοὺς προμάχους σπρώχθη εὐθύς κι ἔλαμπε στ' ἄρματ' ὄλος· 495
ἐστάθη αὐτοῦ πολὺ σιμὰ καί γύρω του κοιτώντας
ἀκόντισε· τραδήχθησαν στ' ἀκόντισμά του οἱ Τρώες·
τό βέλος του δέν χάθηκεν, ἀλλ' ἤβρε τοῦ Πριάμου
τόν νόθον Δημοκόωντα, πού ἔχ' ἔλθει ἀπ' τῆς Ἀδύδου
τά μέρη, ὅπου γοργόποδες ἀνάτρεφε φοράδες. 500

Ἐκείνον, γιά τόν σύντροφον ὡς χόλωσ' ὁ Ὀδυσσεάς,
ἐκτύπησε στόν μήλιγγα· κι ἡ χάλκιν' ἄκρη ἐβγήκε
στόν ἄλλον μήλιγγ' ἀντικρύ· τό φῶς του χάνει ἐκείνος,
μέ κρότον πέφτει καί ἀντιχοῦν ἐπάνω τ' ἄρματά του.
Κάμινουν τά ὀπίσω οἱ πρόμαχοι καί ὁ δοξασμένος Ἐκτωρ· 505
ἐκραύγασαν οἱ Ἀχαιοί καί τούς νεκρούς ἐπήραν
κι ἐμπρός πολύ προχώρησαν· ὀργίσθη ὅπως τούς εἶδε
ὁ Φοῖβος ἀπ' τὰ Πέργαμα κι ἐφώναζε τῶν Τρώων:
«Τρῶες, ξυπνάτε, ἵπποδαμοι, καί μήν ὑποχωρεῖτε
τῶν Ἀχαιῶν, καί σίδερον ἢ σάρκα τους δέν εἶναι 510
ἢ λίθος, ὥστε τοῦ χαλκοῦ τό δάγκαμα νά διώχνει
οὔτ' ὁ Ἀχιλλέας μάχεται, ὁ υἱός τῆς καλλικόμου
Θέτιδος, ἀλλά τόν θυμόν τρέφει σιμά στά πλοῖα».
Αὐτά πε ὁ φοβερός θεός ψηλάθε ἀπό τήν πόλιν·
ἀλλ' ἡ διογέννητη θεά τούς Ἀχαιοὺς κινοῦσε 515
καί ἀνάμεσόν τους πήγαινε τό θάρρος τους ν' αὐξήσει.
Ἡ μοίρα τότ' ἐσπέδισε τόν Διῶρη Ἀμαρυγκειδην·
πέτρα τόν πήρε δοντερή στήν δεξιάν του κνήμην
εἰς τ' ἀστραγάλι· ὁ Πείροος τήν ἔριξ' ὁ Ἴμβρασίδης·
τῶν Θρακῶν ἦταν ἀρχηγός καί ἀπό τόν Αἴνον ἦλθε· 520
τά νεῦρα καί τά κόκαλα τοῦ σύντριψεν ὁ μέγας
λίθος καί κάτω ἔπεσε τ' ἀνάσκελα στήν σκόνῃ·
καί ὡς ξεψυχοῦσεν ἄπλωσε στούς ποθητούς συντρόφους
τά δύο του χέρια· ἔτρεξεν ὁ Πείροος, πού τόν εἶχε 20
κτυπήσει καί στόν ὀμφαλόν τόν λόγχισε καί χάμου
τά ἔντερά του χύθηκαν, κι ἔχασ' εὐθύς τό φῶς του. 525
Καί ὡς ἔφευγε τόν κτύπησεν εἰς τόν μαστόν ἐπάνω
ὁ Αἰτωλός Θόας καί ὁ χαλκός μέσ στό πνευμόνι ἐμπήχθη·
τόν σίμωσε καί τό βαρὺ κοντάρι ἀπό τό στήθος
ἀπέσπασ', ἔσυρ' ἐν ταυτῷ τ' ἀκονητό του ξίφος,
μέσ στήν κοιλιά τόν κτύπησε καί τήν ψυχὴν τοῦ ἐπήρε. 530
Δέν τόν ἐγύμνωσε, ὅτι αὐτόν οἱ σύντροφοί του Θράκες
οἱ ἀκρόκομοι τόν φύλαγαν μέ τά μακριά κοντάρια,
καί, ἂν κι ἦταν μέγας καί λαμπρός καί ἀνδρειωμένος, ὅμως
τόν ἐσπρωξαν· τινάχθηκεν αὐτός κι ἐσύρθη ὀπίσω· 535
ἔτσι στό χῶμα ἐκείτονταν πλάγι μέ πλάγ' οἱ δύο

τῶν χαλκοφράκτων Ἐπειῶν καὶ τῶν Θρακῶν ἀντάμα
οἱ ἀρχηγοί· κι ἄνδρες πολλοὶ τριγύρω ἐφονευόνταν.

Τότε πολὺ θά ἐθαύμαζεν ἐκείνον τὸν ἀγῶνα

ἄνθρωπος, ἄν ἀκτύπητος καὶ ἀλάβωτος περνοῦσε 540

ἀνάμεσόν τους κι ἡ Ἄθηνᾶ τὸν ἔπαιρνε ἀπ' τὸ χέρι

καὶ τὸν ὀδήγα κι ἔδιωχνε τὰ βέλη ἀπὸ σιμά του·

ὄτ' εἶδε Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς πολλοὺς ἢ μέρα ἐκείνη

πλάγι μέ πλάγι ἐπίστομα στό χῶμα ἐξαπλωμένους.

E

Δύναμιν τότε ἡ Ἀθηναῖα καὶ θάρρος τοῦ Διομήδη
 ἔδωκεν ὥστ' ἔξαισια στά πλήθη τῶν Ἀργείων
 νά δοξασθεῖ καὶ ὑπέρλαμπρην φήμην παντοῦ νά λάβει.
 Ἄπό τό κράνος τοῦ ἀναβε καὶ ἀπ' τήν ἀσπίδα φλόγα
 πού ἀκτινοβόλ' ἀκοίμητη, τοῦ φθινοπώρου ὡς τ' ἄστρο 5
 λουσμένο ἀπ' τόν Ὠκεανόν ὀλόφωτο ἀναλάμπει·
 φῶς τόσο ἀπό τήν κεφαλὴν τοῦ ἀνάβει καὶ ἀπ' τοὺς ὤμους
 κι ἐσπρωξε αὐτόν ἔκει πόθραζε σφοδρότερος ὁ ἀγώνας.
 Ἦταν Τρωαδίτης ἄνθρωπος, ὁ Δάρης, ἱερέας
 τοῦ Ἡφαίστου, πλούσιος, ἄψεγος· καὶ τέκνα τόν Φηγέα 10
 καὶ τόν Ἰδαῖον εἶχε δυό, κι ἦσαν πολέμων γνῶστες·
 κινήσαν ἐναντίον του κι οἱ δυό τους ἀπ' τήν τάξιν,
 στ' ἀμάξι αὐτοί, κι ἐμάχετο πεζός ὁ Διομήδης.
 Καί, ἄμ' ἀφοῦ προχώρησαν, ἀντίκρυς ἐσταθήκαν, 15
 ἔριξε πρῶτος τό μακρὸ κοντάρι του ὁ Φηγέας·
 ξάκρισε ἡ λόγχη ἀριστερά τόν ὄμιον τοῦ Τυδεΐδη
 καὶ δέν τόν πῆρε· ἀκόντισε καὶ αὐτός κι ὄχι χαμένα.
 Ἀλλὰ στό στηθοκόκαλο τόν κτύπησ' ὥστε χάμω
 τόν κρήμισ' ἀπ' τήν ἄμαξαν· ἐπήδησεν ὁ Ἰδαῖος
 τ' ὄμορφο ἀμάξι ἀφήνοντας, οὐδ' ἔλαβε τήν τόλμην 20
 τοῦ φονευμένου του ἀδελφοῦ φρουρός αὐτοῦ νά μείνει,
 ὅτι οὐδ' αὐτός θέ νά φευγε τόν χάρον, ἀλλ' ἐσώθη
 ἀπό τόν Ἡφαιστον, ὁπού τόν ἔξωσε μέ σκότος,
 καὶ μὴν τοῦ μείνει ὁ γέροντας χωρὶς παρηγορίαν.
 Τ' ἄλογα τότε ἔξέξεψεν ὁ ἐνδοξος Τυδεΐδης. 25
 καὶ τῶν συντρόφων τά ἴδωκε νά πάρουν εἰς τὰ πλοῖα.
 Καὶ οἱ Τρῶες στήν γενναίαν των ψυχὴν ἐταραχθῆκαν,
 πού τοὺς υἱούς τοῦ Δάρητος, τόν ἕναν φονευμένον
 εἶδαν, τόν ἄλλον ἀφαντον· κι ἡ γλαυκομάτ' Ἀθήνη
 τόν ἄγριον Ἄρη ἐπιασεν ἀπό τό χέρι κι εἶπε: 30
 «Ἦ Ἄρη φονικότατε, ὦ Ἄρη τειχοπλήκτη,
 μόνους δέν τοὺς ἀφήνομε τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ Τρῶας

νά μάχονται, καί ἄς δοξασθοῦν ὅποιοι θελήσει ὁ Δίας;

Ἐπί τῆ μέσῃ ἄς λείψομε, μήπως σ' ἐμᾶς θυμώσει».

Αὐτά πε κι ἀπ' τόν πόλεμον τόν ἄγριον Ἄρη ἐπῆρε 35

κι ἔβαλε αὐτόν ν' ἀναπαυθεῖ στές ὄχθες τοῦ Σκαμάνδρου·

τότ' ἐγειραν οἱ Δαναοί τούς Τρῶας καί ἀπό ἕνα

κάθε ἀρχηγός τους φόνευε· καί πρῶτος ὁ Ἀγαμέμνων

ἀπό τ' ἀμάξι τόν τρανόν ἐριξε κατ' Ὀδίον,

τῶν Ἀλιζώνων ἀρχηγόν, πού, ὡς πρῶτος ἵστράφη, ἐμπήχθη 40

τ' ἀκόντι μέσ στούς ὤμους του καί ἀπό τά στήθη ἐβγήκε.

Πέφτει μέ θρόνον καί ἀντηχοῦν ἐπάνω τ' ἄρματά του.

Ἐφόνευσ' ὁ Ἴδομενεύς τόν Φαῖστον ἀπ' τήν Τάρην

τήν μεγαλόσβολην, υἱόν τοῦ Βώρου Μαιονίδου.

Αὐτόν ἐκεῖ πού ἀνέβαινε σ' ἀμάξι μέ κοντάρι 45

στόν δεξιόν ὤμον λόγχισεν ὁ μέγας στρατηλάτης.

Κάτω ἐκημνίσθη, κι ἔξωσεν αὐτόν θανάτου σκότος.

Καί οἱ σύντροφοί τόν γύμνωσαν ἐκεῖ τοῦ Ἴδομενεύς·

τότε ὁ Μενέλαος φόνευσε μέ λόγχην τόν Στροφίδην

Σκαμάνδριον, πού ἦταν ἕξοχος εἰς τό κυνήγι γνώστης 50

ὅτι τόν εἶχ' ἡ Ἄρτεμις ἡ ἴδια μορφωμένον

ὄλα τ' ἀγρίμια νά κτυπᾷ πού σ' ὄρος τρέφει ὁ λόγγος.

Τότε ὅμως οὐτ' ἡ Ἄρτεμις τόν ἔσωσε ἡ τοξεύτρα,

οὐτ' οἱ μακροβολίαι του πού τόσο τόν δοξάσαν·

τόν κτύπησ' ὁ Μενέλαος ὁ ἀνδρείος Ἀτρεΐδης, 55

μέ λόγχην, ὅπως ἔφευγεν ἐμπρός του, μέσ στούς ὤμους

στήν ράχιν· καί ἀπ' τό στήθος του ἡ ἄκρη πέρα ἐβγήκε·

ἵπιστομα πέφτει καί θρονοῦν ἐπάνω τ' ἄρματά του.

Τόν Ἀρμονίδην Φέρεκλον φονεύει ὁ Μηριόνης

αὐτόν, πού μέ τά χέρια θαυμάσια τεχνουργοῦσε,

ὄτ' ἡ Παλλᾶς ἡ Ἀθηναῖα περίσσα τόν ἀγάπα.

Καί τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔκαμε αὐτός τά ἰσόπλευρα καράβια

τ' ἀρχέκακα, πού ἐγέννησαν κακό στούς Τρῶας ὄλους

καί εἰς αὐτόν, πού τῶν θεῶν τά ρήματ' ἀγνοοῦσε.

Καί αὐτόν ὡς τόν κατὰτρεχεν, προφθάνει ὁ Μηριόνης 65

καί τόν κτυπᾷ στό δεξιό μερί καί ἀντίκρ' ἡ λόγχη

στήν φούσαν βγαίνει, ἀφοῦ περνᾷ στό κόκαλο ἀποκάτω.

Βογγᾶ, πέφτει στά γόνατα καί ὁ θάνατος τόν ζώνει.

Ἐφόνευσε τόν Πήδαιον Ἄντηγορίδῃ ὁ Μέγης,
νόθον καί αὐτόν· ἡ Θεανώ, θεία γυνή, πρὸς χάριν 70
τοῦ ἀνδρός της, καλοανάτρεφεν ὡς τ' ἀκριδὰ παιδιὰ της.
Ἐκείνον τότε ἄπο σιμά ὁ ἀνδρεῖος Φιλεΐδης
κτύπησε στ' ἀντικέφαλο μ' ἀκονισμένην λόγχην·
τὴν γλώσσαν ἔκοψ' ὁ χαλκὸς κάτ' ὡς τὰ δόντα πέρα·
πέφτει· σφίγγουν τὰ δόντια του τό σίδερο τό κρῦο. 75
Τόν θεῖον τότε Ὑψήνορα, τοῦ ὑπερηφάνου ἐκείνου
τοῦ Δολοπίντος υἱόν, ἱερέα τοῦ Σκαμάνδρου,
ὁπού ὁ λαὸς ὀλόκληρος ὡσάν θεόν τιμοῦσε,
ὁ Εὐαιμονίδης ὁ λαμπρὸς Εὐρύπυλος τόν φθάνει,
ἐμπρὸς του ὡς ἐφευγε, καί αὐτοῦ τοῦ θέρισε ἀπ' τόν ὦμον 80
μέ μάχαιραν τό δυνατὸ του χέρι· καί αὐτὸ πέφτει
αἱματωμένο κατὰ γῆς· τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ κλείσαν
ἡ μοῖρα ἡ παντοδύναμη καί τοῦ θανάτου σκότος.

Ἔτσι ἐνεργοῦσαν στὸν σφοδρὸν ἀγώνα τοῦ πολέμου·
καί τότε δέν θά γνώριζες μέ ποιούς εἶναι ὁ Τυδεΐδης, 85
ἂν πάει μέ τούς Ἀχαιοὺς ἢ μέ τούς Τρωαδίτες,
ὅτι στό σιάδι ἐμάνιζεν, ὡς φουσκωτὸ ποτάμι
πού παίρνει κάθε πρόχωμα μέ τὴν σφοδρὰν ροήν του·
οὔτε προχώματα κρατοῦν ἐκείνου τὴν πλημμύραν,
οὔτε τῶν κήπων στερεοὶ φραγμοὶ τὴν ἐμποδίζουν, 90
ἔξαφν' ἂν φθάσει, ἂν τοῦ Διὸς νεροποντιὰ πληθύνει·
καί καταστρέφει γεωργῶν ἔργα πολλὰ καί ὠραῖα·
ὅμοια τές πυκνές φάλαγγες ἐτάραξε ὁ Τυδεΐδης
τῶν Τρώων καί τὰ πλήθη των δέν στέκονταν ἐμπρὸς του.
Τόν εἶδε τοῦ Λυκάονος ὁ υἱὸς ὁ ἐπαινεμένος 95
τές φάλαγγες μέ μάνιτα νά σπάνει στὴν πεδιάδα·
τό κυρτὸ τόξο ἐτέντωσε ἐναντιὰ του, ὡς ὀρμοῦσε
ἐπάνω του· τόν πέτυχε στοῦ θώρακος τό κύτος,
στὸν δεξιὸν ὦμον· τό πικρὸν ἀκόντι ἀνοίγει δρόμον
ἀντίπερα κι ὁ θώρακας ἐγέμισ' ὄλος αἷμα. 100
Φώναξε τότε ὁ Πάνδαρος μακριὰ νά τόν ἀκούσουν:
«Γενναῖοι Τρῶες, κεντηταὶ τῶν ἵππων, κινηθεῖτε·
λαβῶθ' ἰδού τῶν Ἀχαιῶν ὁ πρῶτος καί θά πέσει
ἀπ' τό σφοδρὸ μου ἀκόντισμα· ἂν μ' ἔσπρωξε τῶντι

ὁ Ἀπόλλων τοῦ Διὸς υἱὸς ὡς ἦλθ' ἀπ' τὴν Λυκίαν». 105
 Αὐτὰ ἔπε αὐτὸς καυχώμενος· δέν ἔπεσε ἀπ' τό βέλος
 κείνος, ἀλλ' ἀναμέρισε κι ἔμπρός στ' ἀμάξι ἐστάθη
 καί εἶπε πρὸς τόν Σθένηλον, υἱόν τοῦ Καπανέως:
 «Ἔλα, Καπανειάδη μου, κατέβ' ἀπό τ' ἀμάξι
 ἀπό τόν ὦμον τό πικρὸν ἀκόντι νά μοῦ σύρεις». 110
 Εἶπε καί χάμου ὁ Σθένηλος ἐπήδησ' ἀπ' τό ἀμάξι
 καί ἀπό τόν ὦμον μέσαθε τοῦ ἐτραβήξε τό ἀκόντι
 καί τό αἶμα εὐθύς πετάχθηκεν ἀπ' τόν κρουστόν χιτώνα·
 καί τότ' εὐχθήθη ὁ ξακουστός στές μάχης Διομήδης:
 «Ἄκου με, κόρη ἀδάμαστη τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
 ἐάν ποτέ στόν πόλεμον ἐδείχθης τοῦ πατρός μου 115
 καλή βοηθός, ἀγάπησε κι ἐμέ, θεά μου, τώρα·
 τόν ἄνδρα πού μ' ἐλάβωσε κι ἐπαίρεται καί λέγει
 πού ὀλίγο ἀκόμη θά χαρῶ τό λαμπρὸ φῶς τοῦ ἡλίου,
 δός νά τόν φθάσ' ἡ λόγχη μου νεκρὸς νά πέσει ἔμπρός μου». 120
 Αὐτὰ δεήθη, κι ἡ θεά τὴν δέησιν ἐδέχθη,
 τά μέλη τοῦ ἄκαμ' ἐλαφρά, τά πόδια καί τά χέρια,
 κι ἦλθε σιμά του κι εἶπε του μέ λόγια φτερωμένα:
 «Διομήδη, τώρα θαρρετά πολέμησε τούς Τρῶας,
 ὅτι στά στήθη σου ἔβαλα τὴν πατρικὴν ἀνδρείαν
 ἀτρόμητην, ὡς ὁ Τυδεὺς τὴν εἶχε ὁ ἀσπίδοφόρος 125
 καί τὴν κατάχνια ἀφαίρεσα πού σκέπαζε τό φῶς σου,
 ὅπως θεόν ἀπό θνητόν εὐκόλως ξεχωρίζεις.
 Διὰ τοῦτο ἂν ἔλθει ἐδῶ θεὸς γιὰ νά σέ δοκιμάσει,
 μ' ἄλλον ἀθάνατον θεόν ἐσὺ μὴν πολεμήσεις
 κανέναν· ἀλλ' ἂν τοῦ Διὸς ἡ κόρη ἡ Ἀφροδίτη 130
 ἔλθει στόν πόλεμον, αὐτὴν μέ λόγχην θά κτυπήσεις»·
 Αὐτὰ ἔπε καί ἀναχώρησεν ἡ γλαυκομάτ' Ἀθήνη.
 Εἰς τούς προμάχους ὄρμησε καί πάλιν ὁ Τυδείδης
 καί ἂν ἦταν πρόθυμος καί πρὶν νά πολεμᾷ τούς Τρῶας,
 τῶρ' εἶχε τριδίπλην ὄρμην, ὡς ἔχει τό λεοντάρι, 135
 πού ὅταν πηδήσει στὴν αὐλὴν τῶν μαλλιαρῶν προβάτων
 καί τό σακρφίσει ὁ φύλακας, χωρὶς νά τό φονεύσει,
 ἀνδρεία τοῦ δίδει καί ποσῶς δέν τοῦ ἀντιστέκει πλέον,
 μέσα στές στάνες κρύβεται καί τά ῥημα σκορπιοῦνται·

ἐκεῖνα ἐπανωδιάζονται κι ἐκεῖνο ἀπ' τήν βαθειάν 140
 αὐλήν μέ μέγα πῆδημα στήν ἐξοχήν πετιέται·
 ἔτσι στους Τρῶας χύθηκεν ὁ δυνατός Τυδεΐδης.
 Κτυπαῖ κεῖ τόν Ἀσύνουον κι Ὑπείρονα τόν ἄρχον·
 κείνον ἐπάνω στόν μαστόν μέ λογχοφόρο ἀκόντι,
 τόν ἄλλον μέ τρανό σπαθί μέσα στήν ὠμοπλάτην 145
 καί ἀπ' τόν αὐχένα ἐχώρισε τόν ὦμον καί ἀπ' τά νῶτα.
 Ἐκείθε στόν Πολύιδον καί Ἄθαντα περναίει,
 υἱούς τοῦ Εὐρυδάμαντος, τοῦ γέρου ὄνειροκρίτου·
 σ' αὐτούς δέν ξήγησ' ὄνειρα, ὁπότε ἀναχωροῦσαν, 150
 ἀλλά νεκρούς τούς γύμνωσεν ὁ δυνατός Διομήδης.
 Τόν Ξάνθον καί τόν Θόωνα, δύο τέκνα καί τά δύο
 ἀγαπητά τοῦ Φαίνοπος, πού ἔχε κακό τό γῆρας,
 ὅτι ἄλλον δέν ἐγέννησε τό βίό του νά τοῦ ἀφήσει.
 Τούς πῆρε τήν γλυκιά ζωήν κι ἐγύμνωσε ὁ Τυδεΐδης 155
 καί ἄφην' εἰς δάκρυα καί ὄδυρμούς τόν ἄκληρον πατέρα,
 πού δέν τούς δέχθη ζωντανούς ὀπίσω ἀπό τήν μάχην
 καί μακρinoί του συγγενεῖς τό βίός του ἐμοιρασθήκαν.
 Τοῦ Δαρδανίδου πιάνει αὐτοῦ, δύο τέκνα, τοῦ Πριάμου,
 πού σ' ἓνα ἀμάξι ἐκάθονταν, Ἐχέμμων καί Χρομίος. 160
 Καί ὡσάν λιοντάρι πού εἰς κοπήν βοδιῶν μέσα στόν λόγγον
 ὄρμα καί ἀπό τόν τραχήλον τραβᾷ μοσχάρι ἢ ταῦρον,
 ὁμοίως ἀπ' τήν ἄμαξαν ἐκείνος καί τούς δύο
 κακόσυρε καί γύμνωσε νεκρούς· καί τ' ἄλογά των 165
 ἔδωκε τῶν συντρόφων του νά φέρουν εἰς τά πλοῖα.
 Τόν εἶδ' ὁ Αἰνείας τῶν ἀνδρῶν τέσ φάλαγγες νά στρώνει
 καί μέσ' ἀπό τήν ταραχήν διαθαίνει κι ἀπ' τ' ἀκόντια,
 καί τόν ἰσόθεον Πάνδαρον ζητοῦσε ν' ἀπαντήσῃ·
 κι ἐβρῆκε τόν ἀσύγκριτον καί τόν ἀνδρειωμένον
 Λυκαονίδην, κι ἔμεινεν ἐμπρός του καί τοῦ εἶπε: 170
 «Πάνδαρε, πού τό τόξο, πού τά φτερωτά σου βέλη,
 ἦ δόξα πού; Καί ἰσόπαλον κανένα ἐδῶ δέν ἔχεις,
 οὐδέ μέσ στήν Λυκίαν σου δέν εἶναι ἀνώτερός σου.
 Ἄλλ' ἔλα, εὐχου τοῦ Διός καί θέλος ρίξε εἰς τοῦτον
 τόν ἄνδρα πού μανίζει ἐδῶ καί ἀφάνισε τούς Τρῶας, 175
 ὅτι τά γόνατ' ἔλυσε πολλῶν καί ἀνδρειωμένων,

ἔκτός ἄν εἶναι τις θεός πού ὀργίσθη διὰ θυσίεσ
 στούς Τρωᾶσ· εἶναι φοβερή ἢ ὀργή τῶν ἀθανάτων».

Τότε ὁ λαμπρός ἀπάντησε σ' αὐτόν Λυκαονίδης:
 «Τῶν χαλκοφράκτων Τρωαδιδῶν, ὃ βουληφόρ' Αἰνεΐα, 180
 εἰς ὅλα φαίνεται μου αὐτός ὁ ἀνδρείος Διομήδης,
 διακρίνω τήν ἀσπίδα του, τό κωνικό του κράνος
 καί τ' ἄλογα· πλὴν καθαρά δέν ξεύρω ἄν θεός εἶναι.
 Καί ἄν εἶναι αὐτός πού λέγω ἐγώ ὁ ἀνδρείος Τυδεΐδης,
 δέν εἶναι ἀνθρώπου ἢ λύσσο· αὐτή καί κάποιον στό πλευρό του 185
 ἔχει θεόν ἀθώρητον μέ νέφος τυλιγμένον,
 πού ἔγυρε ἄλλοῦ τό περωτόν ἀκόντι πού τόν πῆρε,
 ὅτι ἤδη βέλος τοῦ ῥιξα καί τόν δεξιόν του ὦμον
 τοῦ πέτυχα κι ἐπέρασα τοῦ θώρακος τό κύτος
 κι ἐθάρρουν πῶς τόν ἔστειλα στό δῶμα τοῦ Ἀἰδωνέως, 190
 καί ὅμως δέν τόν φόνευσα· θεός εἶναι ὀργισμένος.
 Τούσ ἵππους μου διά ν' ἀνεβῶ τ' ἀμάξια ἐδῶ δέν ἔχω,
 ἀλλά μέσ στοῦ Λυκάονος τά μέγαρ' εἶναι ἀμάξια
 ἔνδεκα νέα κι εὐμορφα, μέ πέπλους σκεπασμένα
 κι εἰς κάθε ἀμάξ' εἶναι σιμά ζευγαρωτά πουλάρια, 195
 στέκουν καί τρώγουν τήν ζεΐα καί τό λευκό κριθάρι.
 Πολύ τῶντι ὁ γέροντας πολεμιστῆς Λυκάων
 μέ νουθετοῦσ' ὄτ' ἄφηνα τά ὠραῖα μέγαρά μας·
 μοῦ ἔλεγε εἰς τ' ἀμάξια μου καί στ' ἄλογ' ἀναδάτης
 νά ὀδηγῶ Τρωᾶσ στούς δεινοῦς ἀγῶνες τοῦ πολέμου· 200
 καί τήν καλήν του συμβουλήν δέν ἄκουσ' ἀπό φόβον
 γιά τ' ἄλογά μου εἰς ἄφθονην τροφήν συνηθισμένα,
 μήπως εἰς τόπον, ὅπου κλειοῦν ἐχθροί, τροφή τούσ λείψει·
 τ' ἄφηκ' αὐτοῦ, κι ἤλθα πεζός στό Ἴλιον, θαρρώντας
 στό τόξο, ἀλλά δέν ἔμελλεν αὐτό νά μ' ὠφελήσει. 205
 Διότι ὡς τώρα ἐτόξευσα τῶν πολεμάρχων δύο,
 τόν Ἀτρεΐδην, ἔπειτα τόν Διομήδη κι αἶμα
 τό βέλος μου τούσ ἔβγαλε διά ν' ἀγριεύσουν πλέον.
 Σ' ὦραν κακήν ξεκρέμασα λοιπόν τό τόξο τοῦτο,
 ὅταν ἀνδρείων ἀρχηγός διά τήν τερπνήν Τρωάδα 210
 τοῦ ἰσοθέου Ἐκτορος πρὸς χάριν ξεκινούσα.
 Καί ἄν γύρω ἀπό τόν πόλεμον καί ἴδω τήν πατρίδα,

τήν ποθητήν συμβίαν μου καί τό ὑψηλό μου δῶμα,
 τήν κεφαλήν μου ἄς κόψει ἐχθρός, ἐάν μ' αὐτά τά χέρια
 τό τόξο αὐτό συντριμματά δέν κάνω, ἄν δέν τό ρίξω 215
 στές φλόγες, ὅτι ἀνώφελα αὐτό μέ συνοδεύει».

Ὁ Αἰνεΐας τοῦ ἀπάντησε, τῶν Τρώων πολεμάρχος:
 «Αὐτά μή λέγεις· παντελῶς τό πράγμα δέν θ' ἀλλάξει·
 ἀπ' τήν ζεμένην ἄμαξαν ἄν δέν δοκιμασθοῦμε
 στόν ἄνδρα τοῦτον ἄντικρυ, μέ ὅλα τ' ἄρματά μας. 220
 Ἐμπρός, στ' ἀμάξι ἀνέβα ἐδῶ, διά νά γνωρίσεις ποῖα
 τ' ἄλογα εἶναι τοῦ Τρώος, πῶς ξεύρουν στήν πεδιάδα,
 κυνηγοῦντ' εἶτε κυνηγοῦν, γοργότατα νά τρέχουν·
 καί αὐτά στήν πόλιν ἄσφαλτα μᾶς σώζουν, ἄν τήν νίκην
 εἰς τοῦ Τυδέως τόν υἱόν χαρίσει πάλι ὁ Δίας. 225
 Καί πάρε σύ τήν μάλιστα καί τά λαμπρά λουριά,
 στ' ἀμάξι θ' ἀνεβῶ κι ἐγώ, νά μάχομαι, ἦ σύ δέξου
 τοῦ ἀνδρός ἐκείνου τήν ὁρμήν, κι ἐγώ τ' ἀμάξι βλέπω».

Ἀντεῖπε τοῦ Λυκάονος ὁ υἱός ὁ ἐπαινεμένος:
 «Ὁ ἴδιος λάβε τά λουριά καί τ' ἄλογά σου, Αἰνεΐα· 230
 μέ κυβερνήτην τους γνωστόν καλύτερα θά παίρνουν
 τ' ἀμάξι, ἄν μᾶς κυνηγᾶ καί πάλιν ὁ Τυδεΐδης·
 μήν ἀπό φόβον ὀκνηρά, ποθώντας τήν φωνήν σου,
 ἐμᾶς νά φέρουν ἀρνηθοῦν μακράν ἀπ' τόν ἀγώνα,
 καί τότ' ὀρμήσει ἐπάνω μας ὁ ἀνδρείος Διομήδης 235
 καί μᾶς φονεύσει καί τοὺς δυό καί πάρει καί τοὺς ἵππους·
 ἀλλά ἐσύ τοὺς ἵππους σου κυδέρνα καί τ' ἀμάξι,
 καί τήν ὁρμήν τοῦ ἀνδρός ἐγώ μέ λόγχην θ' ἀπαντήσω».

Αὐτά ἴπαν κι ἄμ' ἀνέβηκαν στ' ὦραισμένο ἀμάξι
 κινήσαν τά γοργ' ἄλογα μέ ὁρμήν πρὸς τόν Τυδεΐδην. 240
 Τοὺς εἶδε ὁ Σθένηςλος, λαμπρός υἱός τοῦ Καπαnéως,
 καί στόν Τυδεΐδην εἶπ' εὐθύς μέ λόγια φτερωμένα:
 «Τυδεΐδη, ἀγαπημένε μου Διομήδη, βλέπω δύο
 ἀνδρειωμένους ὁπού ὁρμοῦν μέ σέ νά πολεμήσουν
 καί ἄμετρην ἔχουν δύναμιν· Ὁ Πάνδαρος τοξότης 245
 καλός καί τοῦ Λυκάονος καυχᾶτ' ὅτ' εἶναι γόνος,
 ὁ Αἰνεΐας πάλι ὅτ' εἶναι υἱός καυχᾶται τοῦ γενναίου
 Ἄγχισι καί μητέρα του τήν Ἀφροδίτην ἔχει.

κι ἔλα στ' ἀμάξι ἀνάμερα μ' ἐμέ· καί στούς προμάχους
 μὴν τόσο μοῦ λυσομανᾶς, μὴ χάσεις τὴν ζωὴν σου». 250
 Μὲ λοξὸ βλέμμα' ἀπάντησεν ὁ δυνατὸς Διομήδης:
 «Μὴν κάμεις λόγον διὰ φυγὴν, ποσῶς δὲν θά μέ πείσεις·
 ὅτι δὲν τό 'χω φυσικὴ τὴν μάχην ν' ἀποφεύγω
 ἢ νά δειλιάζω· ἀσάλευτην ἔχω καρδιάν ἀκόμη·
 μοῦ 'ναι τ' ἀμάξι βαρετό κι ἐνάντια τους θά ὀρμήσω 255
 ὡς εἶμαι τώρα κι ἡ Ἄθηνα δὲν στέργει ἐγὼ νά φεύγω.
 Καί μ' ὄλα τὰ γοργ' ἄλογα δὲν θά σωθοῦν ἐκεῖνοι·
 ὁ ἕνας ἀπ' τὰ χέρια μας θά πέσει, ἂν καί ὄχ' οἱ δύο.
 Καί ἄλλο τι ἀκόμα θά σοῦ εἰπῶ καί βάλε το στό νοῦ σου·
 ἂν ἡ πολύδουλη Ἄθηνα τὴν δόξαν μᾶς χαρίσει 260
 κι οἱ δύο νά πέσουν, τ' ἄλογα σὺ κράτει τὰ δικά σου
 αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τὴν ἄμαξαν τοὺς χαλινούς των δέσε
 καὶ χύσου εὐθύς εἰς τ' ἄλογα τοῦ Αἰνεῖα νά τὰ φέρεις
 εἰς τοὺς γενναίους Ἀχαιοὺς ἀπ' τὸν στρατὸν τῶν Τρῶων,
 ὅτι κρατοῦν ἀπ' τ' ἄλογα πού ὁ βροντητῆς Κρονίδης 265
 τοῦ Τρωῶς ἔδωκε ἀμοιβὴν τοῦ υἱοῦ του Γανυμήδη,
 ὡς τὰ καλύτερα ἄλογα στὸν ἥλιον ἀποκάτω.
 Ἄπ' τὴν σποράν τους ἐκλεψεν ὁ Ἀγκίσις βασιλέας
 κρυφ' ἀπ' τὸν Λαομέδοντα μέ θηλυκά δικά του
 καὶ ἔξι τοῦ γεννήθησαν πουλάρια κι ἐκρατοῦσε 270
 τὰ τέσσερα κι ἀνάτρεφε στὴν φάτνην του καὶ τοῦτα
 τὰ δύο, πρόξενα φυγῆς, ἐχάρισε τοῦ Αἰνεῖα.
 Ἐκεῖν' ἂν πάρομε, θά εἶν' ἡ δόξα μας μεγάλη».
 Τοὺς λόγους τούτους ἔλεγαν ἐκεῖνοι ἀνάμεσόν τους
 κι εὐθύς μέ τὰ γοργ' ἄλογα πλησίασαν οἱ δύο. 275
 Καί πρῶτος τοῦ Λυκάονος ὁ λαμπρὸς γόνος εἶπε:
 «ᾧ γόνε σιδηρόκαρδε τοῦ θαυμαστοῦ Τυδέως,
 τό γοργό θέλος τό πικρὸ δὲν σ' ἔριξε· καὶ τώρα
 μέ τό κοντάρι δοκιμὴν θά κάμω, ἂν σ' ἐπιτύχω».
 Εἶπε καὶ τό μακρόσκιον κοντάρι σφενδονίζει 280
 καὶ τὴν ἀσπίδα τρύπησε τοῦ Διομήδη πέρα
 ἢ χάλιν' ἄκρη κι ἐφθασε τὸν θώρακα νά ἐγγίξει
 κι ἐφώναξεν ὁ Πάνδαρος μακρὰν νά τὸν ἀκούσουν:
 «Εἰς τό λαγγόνι περαστά σέ λάβωσα· καὶ ὀλίγη

ἔχεις ζῶν· καὶ καύχημα σ' ἐμέ ἔδωκες μεγάλο». 285
 Καὶ ἀτρόμητος τοῦ ἀπάντησεν ὁ δυνατός Διομήδης·
 «Ἐσφαλές, δέν μ' ἐπέτυχες· ἀλλά δέν θά ἡσυχάστε,
 πρὶν πέσει ἀπὸ τοὺς δύο σας ὁ ἓνας καὶ χορτάσω
 σὸ αἷμα τὸν ἀδάμαστον πολεμιστὴν τὸν Ἄρη». 290
 Ρίχνει τ' ἀκόντι· κι ἡ Ἄθηνά τ' ὀδήγησε στὴν μύτην,
 σιμὰ στὸ μάτι· καὶ ὁ σκληρὸς χαλκὸς τὰ λευκὰ δόντια
 τοῦ πέρασε καὶ τοῦ ἔκοψε τὴ γλώσσαν εἰς τὴ ρίζα,
 κι ἡ χάλκιν' ἄρη κάτωθεν ἐφάνη ἀπ' τὸ πηγούνι.
 Πέφτει ἀπ' τ' ἀμάξι καὶ θροντοῦν ἐπάνω τ' ἄρματα τοῦ
 τὰ εὐμορφα καὶ ὀλόλαιπρα καὶ ἀνάμερα ἀπὸ φόβον 295
 συρθῆκαν τὰ γοργ' ἄλογα· κι ἐκεῖνος ἐνεκρώθη.
 Μέ τὴν ἀσπίδα ἐπήδησε καὶ τὸ μακρὸ κοντάρι
 ὁ Αἰνεΐας, μήπως οἱ Ἀχαιοὶ τοῦ πάρουν τὸν νεκρὸν του·
 καὶ ὡς θαρρετὸ στὴν ρώμην του λιοντάρι διασκελοῦσε
 γύρω του μέ τ' ἀκόντι ἐμπρός καὶ τὴν γλιστρὴν ἀσπίδα,
 ἔτοιμος νὰ φονεύσει αὐτὸν πού στόν νεκρὸν σιμώσει 300
 κι ἐφώναζε τρομακτικά· κι ἐσήκωσε ὁ Τυδεΐδης
 πέτραν τρανήν, θεόρατην· δέν θά τὴν παίρναν δύο
 τῶν τωρινῶν θνητῶν καὶ αὐτὸς τὴν ἐπαιζε καὶ μόνος.
 Καὶ τὸν Αἰνεΐαν κτύπησε μ' αὐτὴν στὸ μέρος, ὅπου
 στρέφεται ὁ γόφος στὸ μερὶ καὶ λέγεται κουτάλα·
 καὶ τὴν κουτάλα σύντριψε καὶ τὰ δύο νεῦρ' ἀκόμη·
 ὁ τραχὺς λίθος τοῦ ἔδαρε τὸ δέριμα· πέφτει ὁ ἦρωσ
 στὰ γόνατά του καὶ στὴν γῆν μέ τὸ παχὺ του χέρι
 στηρίχθη καὶ τὰ μάτια του μαύρη σκεπάζει νύκτα. 310
 Κι ἔχανε τότε τὴν ζῶν ὁ βασιλεὺς Αἰνεΐας,
 ἀλλ' ἡ Ἀφροδίτῃ τοῦ Διὸς ἡ κόρη εὐθύς τὸν εἶδε,
 ὅπου στῶν μόσχων τὲς βοσκὲς τὸν γέννησε τοῦ Ἀγχισίη·
 ἔξωσε αὐτὴ μέ τὲς λευκὲς ἀγκάλες τὸ παιδί της
 καὶ ὁ φωτοδόλος πέπλος της στές δίπλες του τὸν κρύβει,
 φράγμα στὰ βέλη, μὴ κανέν ἀκόντι χαλκοφόρο 315
 τῶν ταχυῖπλων Δαναῶν τὸν εὔρει μέσ στὸ στήθος.
 Κι ἐνῶ ἀπ' τὴν μάχην ἔπαιρνε τὸν ποθητὸν υἱὸν της
 ἐκεῖνη, δέν λησιμόνησεν ὁ υἱὸς τοῦ Καπανέως
 αὐτὰ πού τοῦ παρὰγγειλεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης· 320

καί τά δικά του ἄλογα μακράν ἀπό τόν κρότον
 ἔστησε καί τούς χαλινούς προσέδεσε στ' ἀμάξι.
 Καί τά καλότριχ' ἄλογα τοῦ Αἰνεΐα παίρνει ἀμέσως
 πρὸς τούς γενναίους Ἀχαιοὺς ἀπ' τόν στρατόν τῶν Τρώων·
 τὰ ἔδωκε στὸν Δηίπυλον, τὸν σύντροφον πού ἀπ' ὅλους 325
 προτίμα τούς ὀμίλικες, ὅτ' εἶχαν μίαν γνώμην,
 νά τά ὀδηγήσει στά βαθιά καράδια· τὸτ' ὁ ἦρωσ
 στ' ἀμάξι ἀνέβη κι ἔπιασε τὰ ὀλόλαμπρα λουρία
 καί τὰ στερεόποδ' ἄλογα πρὸς τὸν Τυδείδην στρώχνει.
 Τοῦτος τὴν Κύπριν μ' ἄπονο κοντάρι ἐκνηγοῦσε, 330
 ὅτ' ἤξευρε πού ἴν' ἀνανδρῆ θεά καί δέν ὀμοιάζει
 μέ τέσ θεές, ὅπου ἀρχηγοῦν στήν μάχην τῶν ἀνδρείων,
 οὔτε ἡ πορθήτρα Ἐνώ, οὔτε ἡ Παλλάς Ἀθήνη,
 Ἄλλ' ὅτε τὴν ἐπρόφθασε στό μέγα πλῆθος μέσα
 τινάχθη, ἐπήδησ' ὁ υἱὸς τοῦ θαυμαστοῦ Τυδέως 335
 καί μέ τ' ἀκόντι ἐσάροφισε τό τρυφερό της χερί·
 τὸν πέπλον της, ἀμβρόσιον ὑφάδι τῶν Χαρίτων,
 πέρασ' ἡ λόγχη κι εὔρηκε τὴν ἄκρην τῆς παλάμης·
 ρέει τό αἷμα τῆς θεᾶς καί ἄφθαρτον εἶν' ἐκείνο,
 τό ἔχουν μόν' οἱ μάκαρες θεοὶ καί ἰχώρ τό λέγουν· 340
 οἶνον δέν πίνουν οἱ θεοί, μήτε σιτάρι τρώγουν,
 κι εἶναι διὰ τοῦτο ἀναιμάτοι καί ἀθάνατοι καλοῦνται·
 Φώναξ' ἐκείνη θλιβερά καί ἀφήνει τὸν υἱὸν της·
 στά χεῖρα του τὸν σήκωσεν ὁ Ἀπόλλων καί μέ νέφος 345
 μαῦρο τὸν ζώνει, μὴ κανέν ἀκόντι χαλκοφόρο
 τῶν ταχυῖππων Δαναῶν τὸν εὔρει μέσ στό στήθος·
 Μακράν τὸτ' ἔσυρε κραυγὴν ὁ ἀνδρείος Διομήδης·
 «Φεῦγε, ὦ κόρη τοῦ Διός, τῆς μάχης τούς ἀγῶνες,
 Ἥ δέν σοῦ ἀρκεῖ πού ξεπλανᾷς τέσ ἀνανδρες γυναῖκες;
 Ὅσοι γὰρ εἰς πόλεμον καί πάλιν λάβεις μέρος, 350
 θ' ἀνατριχιάς κι ἐάν μακράν διὰ πόλεμον ἀκούσεις»·
 Αὐτὰ ἔπε κι ἐφευγε ἡ θεά μέ ζάλην καί μέ πόνους
 σκληροὺς κι ἐγίνη μελανό τό ρόδινό της σῶμα·
 κι ἡ Ἴρις ἡ ἀνεμόποδη τὴν πῆρε ἀπό τό πλῆθος
 τὸν ἄγριον Ἄρη ἀριστερά τῆς μάχης καθισμένον 355
 ἦδρε· καί ὀμίχλη σκέπαζε τὴν λόγχην καί τούς ἵππους·

Τότ' ἐγονάτισε ἡ θεά καί ἀπό τόν ἀδελφόν της
 τά χρυσοστέφαν' ἄλογα πολύ θερμά ζητοῦσε:
 «Γλυκέ, βοήθα με, ἀδελφέ, καί δῶσ' μου τ' ἄλογά σου
 νά μεταβῶ στόν Ὀλυμπον, ἔδραν τῶν ἀθανάτων· 360
 πληγή μέ σφάζει ὁπού θνητός μου ἔκαμε, ὁ Τυδεΐδης,
 πού τώρα μάχην θά ἔκαμε καί στόν πατέρα Δία».

Τά χρυσοστέφαν' ἄλογα τῆς ἔδωκεν ὁ Ἄρης·
 στ' ἀμάξι ἀνέδ' ἡ θλιβερή· στό πλάγι της ἡ Ἴρις
 κάθισε καί τούς χαλινούς στά χέρια της ἐπῆρε· 365
 κτυπᾶ κι ἐκεῖνα πρόθυμα πετοῦν καί γοργά φθάνουν
 εἰς τόν ὑψηλόν Ὀλυμπον, τῶν ἀθανάτων ἔδραν·
 τ' ἄλογ' αὐτοῦ σταμάτησεν ἡ ἀνεμόποδ' Ἴρις
 καί ἀφοῦ τά ξέξεψε, τροφήν τούς ἔβαλε ἀμφοσίαν·

κι ἡ Ἀφροδίτη ἔπεσε στόν κόλπον τῆς μητρός της 370
 Διώνης· τούτη ἀγκάλιασε τήν ποθητήν της κόρην,
 μέ τό χέρι τήν χάιδευσε κι εἶπε σ' αὐτήν: «Παιδί μου,
 ποιός τῶν θεῶν τόσ' ἄπρεπα σοῦ ἔκαμε αὐτά πού βλέπω,
 ὡς νά ἔχε σ' ἔδρει φανερά κάποιο κακό νά κάμνεις;»
 Σ' ἐκείνην ἡ φιλόγελη ἀπάντησε Ἀφροδίτη: 375
 «Ἐμένα ὁ μεγαλόφυχος ἐλάβωσε Τυδεΐδης,
 διότι ἀπό τόν πόλεμον ἔπαιρνα τόν υἱόν μου
 Αἰνεΐαν, πού ὑπεραγαπῶ, καθῶς κανέναν ἄλλον.
 Διότι Τρώων καί Ἀχαιῶν δέν εἶναι μάχη πλέον·
 πολεμοῦν ἤδ' οἱ Δαναοί καί μέ τούς ἀθανάτους». 380
 Καί πρός αὐτήν ἀπάντησεν ἡ σεβαστή Διώνη:
 «Μέ ὑπομονήν τό πάθος σου, παιδί μου, νά βαστάσεις·
 ἀπ' τούς ἀνθρώπους πάθαμε πολλοί τῶν Ὀλυμπίων,
 ὡς ἐμεῖς δίδομε ἀφορμήν κακῶν ἀνάμεσόν μας.
 Βάσταξ' ὁ Ἄρης π' ἄλυστα τόν ἔδεσεν ὁ Ὄτος 385
 καί ὁ Ἐφιάλτης ὁ δεινός, τά τέκνα τοῦ Ἀλωέως·
 κι ἔμεινε μῆνες δεκατρεῖς στό χάλκινον ἀγγεῖον·
 καί τότε ὁ πολεμόδιψος ὁ Ἄρης θά ἔχανόνταν,
 ἡ μητριά του ἂν τοῦ Ἐρμῆ δέν τό ἔλεγε, ἡ ὠραία
 Ἡερῖδοίη· κι ἐκλεψεν αὐτός τόν Ἄρη, ὁπότεν 390
 ἐκόντευε ὁ σκληρός δεσμός νά πάρει τήν πνοήν του.
 Βάσταξ' ἡ Ἥρα, ὅτε ὁ δεινός Ἀμφιτρυωνιάδης,

μ' ἀκόντι τρίγωνο ἔπληξε τόν δεξιόν μαστόν της
 καί τήν θεάν ἀγιάτρευτος βασάνιζεν ὁ πόνος.
 Βάσταξε καί ὁ θεόρατος ὁ Ἔδης πικρό βέλος· 395
 ὁ ἴδιος ἄνδρας, ὁ υἱός τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
 ὀδυνηρά τόν πλήγωσε εἰς τῶν νεκρῶν τήν πύλην·
 κίνησε πρὸς τόν Ὀλυμπον στό δῶμα τοῦ Κρονίδη
 περίλυπος καί στήν καρδιά τόν ἔπιαναν οἱ πόνοι,
 ὅτι τόν μέγαν ὦμον του τ' ἀκόντ' εἶχε περάσει. 400
 Μέ βότανα πανσίπονα, πού τοῦ ἔβαλε ὁ Παιήων,
 τόν γιάτρευσεν, ὅτι θνητός δέν ἦτο αὐτός πλασμένος·
 ὁ ἄθλιος, ὁ αὐθαδέστατος ἐργάτης ἀσεβείας,
 πού τούς θεούς πού κατοικοῦν στόν Ὀλυμπο κτυποῦσε,
 καί αὐτόν τώρα ἐναντίον σου ἡ Ἀθήνη τόν Τυδείδην 405
 ἔβαλε καί δέν σκέπτεται ὁ μωρός πού ὀλίγες ἔχει
 ἡμέρες ὅποιος πόλεμον κινεῖ τῶν ἀθανάτων,
 καί ὀπίσω ἀπό τόν πόλεμον δέν θά ἴλθει νά τοῦ πέσουν
 στά γόνατά του τά παιδιά, παπά νά τοῦ ψελλίζουν.
 Διά τοῦτο, ἂν κι ἔχει δύναμιν μεγάλην ὁ Τυδείδης, 410
 ἄς συλλογιέται ἀντίμαχον μήν ἔδρει ἀνώτερόν σου·
 μήν ἡ Αἰγιάλεια ποτέ, ἡ φρόνιμη Ἀδρηστήνη,
 ξυπνήσει τούς ἀνθρώπους της θρηνώντας πού τῆς λείπει
 ὁ νυμφευτός της σύντροφος τῶν Ἀχαιῶν ὁ πρότος,
 τοῦ ἱπποδάμου ἡ θαυμαστή γυνή, τοῦ Διομήδη». 415
 Εἶπε· καί μέ τά χέρια της σφογγίζει τόν ἰχώρα
 ἀπ' τήν παλάμην κι ἔκλεισ' ἡ πληγή κι οἱ πόνοι ἐπαύσαν.
 Κι ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἡ Ἀθηνᾶ κι ἡ Ἥρα, ἐνῶ τηράζουν,
 μέ λόγια μετωριστικά κεντοῦσαν τόν Κρονίδην.
 Καί πρώτη τότ' ὁμίλησεν ἡ γλανκομάτ' Ἀθήνη: 420
 «Δία πατέρα, ὁ, τι θά εἰπῶ μή σέ θυμώσει τάχα:
 Ἄσφαλα ἡ Κύπρις ἤθελε καμίαν Ἀχαιίδα
 τῶν Τρώων πού ὑπεραγαπᾶ νά φέρει στές ἀγκάλες·
 κι ἐκεῖ πού τήν λαμπρόπεπλον ἐχάιδευν ὠραίαν,
 χρυσή βελόνη ἐσκάρφισε τό τρυφερό της χέρι». 425
 Εἰς τοῦτο ἐγλυκογέλασεν ὁ ὕψιστος πατέρας
 καί τήν χρυσήν προσχάλεσ' Ἀφροδίτην καί τῆς εἶπε:
 «Τά ἔργα τά πολεμικά, παιδί μου, δέν σοῦ ἀνήκουν·

στοῦ γάμου σὺ τές ζηλευτές φροντίδες καταγίνου
καί τ' ἄλλα ἔχ' ἡ ἸΑθηνᾶ καὶ ὁ μανιωμένος ἸΑρης». 430

Τοὺς λόγους τούτους ἔλεγαν ἐκεῖνοι ἀνάμεσόν τους,
καὶ στόν Αἰνεΐαν ὄρμησεν ὁ ἀνδρεῖος Τυδεΐδης,
ἄν κι ἤξευρε πού σκέπει αὐτόν τοῦ ἸΑπόλλωνος τό χέρι·
ἀλλά καὶ ἀπέναντι θεοῦ μεγάλου, θά φονεύσει
καὶ ἀπ' τὰ λαμπρά του ἄρματα θά γδύσει τόν Αἰνεΐαν. 435

Καί τρεῖς ἐχύθηκε φορές μέ ὄρμην νά τόν φονεύσει
καὶ τρεῖς τοῦ ἐτίναξε ὁ θεός τήν φωτεινὴν του ἀσπίδα·
ἀλλά τήν τέταρτην φοράν πού ὡς δαίμων ἐπετάχθη,
μέ φοβεράν κραυγὴν φρικτὰ τόν ἀποπῆρε ὁ Φοῖβος:
«Σκέψου Τυδεΐδη, στρέψε αὐτοῦ· καὶ μὴν τόν ἑαυτόν σου 440
ἴσον νομίσῃς τῶν θεῶν, ὅτι πολὺ διαφέρει
τό γένος τῶν θνητῶν τῆς γῆς ἀπό τοὺς ἀθανάτους».

Εἶπε· καὶ ὀπίσω ἐσύρθηκεν ὀλίγον ὁ Τυδεΐδης,
ὅτι ἐφοβήθη τήν ὄργην τοῦ μακροδόλου Φοῖβου.
Καὶ ἀπό τό πλῆθος ἔπαιρνε ὁ ἸΑπόλλων τόν Αἰνεΐαν 445

εἰς τήν ἁγίαν Πέργαμον, ὅπ' εἶχε τόν ναόν του.
Καὶ ἡ τοξοφόρα ἸΑρτεμις μέ τήν Λητώ στά δάθη
τοῦ ἱεροῦ τόν ἔγιαναν καὶ λάμπιν τοῦ χαρίζαν.
Καὶ ὁ Φοῖβος ὁ ἀργυρότοξος ἐποίησ' ἕνα πλάσμα
ὀλόμοιον εἰς τό πρόσωπο καὶ στ' ἄρματα τοῦ Αἰνεΐα, 450
στό φάσμα ἐκεῖνο οἱ ἸΑχαιοὶ καὶ οἱ Τρῶες ἐκτυπῖονταν
καὶ διά νά φθάσουν εἰς τοῦ ἐχθροῦ τό στήθος πελεκοῦσαν
ἀσπίδες ὀλοστρόγγυλες καὶ ἐλαφρά σκουτάρια.

Τότε τόν ἄγριον φώναξε τόν ἸΑρην ὁ ἸΑπόλλων:
«ἸΑρη, ὦ ἸΑρη, φονικέ, ἄπνε, τειχοπλήκτη, 455

δέν σέρνεις ἀπ' τόν πόλεμο ἐκεῖνον τόν Τυδεΐδην,
πού μάχην τώρα θά ἴκαμε καὶ στόν πατέρα Δία;
Πρῶτα τήν Κύπριν λάβωσε στό χέρι καὶ κατόπιν
κι ἐμέ τόν ἴδιον χύθη αὐτός ὡς δαίμων νά κτυπήσει».

Εἶπε κι ἐκάθισεν αὐτός στήν ἄκρην τῆς Περγάμου· 460
κι ὁ ἸΑρης τόν ἸΑκάμαντα, τόν Θράκα βασιλέα,
ὁμοίασε κι ἐκινουῖσ' ἐμπρός τές φάλαγγες τῶν Τρῶων·
καὶ στοὺς Πριαμίδες φώναξε: «Διοθρέπτου βασιλέως,
ὁ τέκνα, τοῦ Πριάμου σεῖς διόθρεπτα, καὶ ὡς πότε

Θ' ἀφήσετε ἀπ' τοὺς Ἀχαιοὺς νά σφάζεται ὁ λαὸς σας; 465
 Νά φθάσ' ἡ μάχη θέλετε στὲς πύλες; Ἔπεσ' ἄνδρα
 πού σάν τόν θεῖον Ἔκτορα δοξάζαμεν, ὁ Αἰνείας,
 τοῦ Ἀγχίση υἱὸς τοῦ δοξαστοῦ· προφθάστε, κινηθεῖτε
 τὸν δοξαστόν μας σύντροφον νά σώσομε ἀπ' τὸν κτύπον».

Εἶπε καί εἰς ὄλους αὖξησηεν εἰς τὴν καρδιά τὸ θάρρος· 470
 τότε ἀποπῆρε ὁ Σαρπηδὼν τὸν Ἔκτορα τὸν θεῖον·
 «Ἔκτορ, πού εἶναι ἡ πρώτη σου μεγάλη ἀνδραγαθία;
 Χωρὶς λαοὺς, χωρὶς βοηθοὺς εἶπες νά σώσεις μόνος
 τὴν πόλιν σὺ μέ τοὺς γαμβρούς καὶ μέ τοὺς ἀδελφούς σου·
 καὶ αὐτῶν κανένα τώρα ἐγὼ δέν δλέπω, δέν ξανοίγω, 475
 ἀλλ' ὡσάν σκύλοι κρύβονται, πόχουν λεοντάρι ἐμπρὸς τους,
 κι ἐμεῖς, ὅσ' εἴμασθε βοηθοί, τὸν πόλεμον κρατοῦμεν.
 Τῶν βοηθῶν εἶμαι κι ἐγὼ, πολὺ μακρόθεν ἦλθα.
 Πέρα στοῦ Ξάνθου τέσ ροές ἐπάνω εἶν' ἡ Λυκία,
 ποθητὴν ὅπου σύντροφον καὶ βρέφος ἔχω ἀφήσει 480
 καὶ πολὺ διὸ πού τό ποθοῦν ἐκεῖνοι πού δέν τό ἔχουν.
 Καὶ ὅμως ἐγὼ παρακινῶ στήν μάχην τοὺς Λυκίους
 καὶ ἀτός μου ἀντίπαλον ζητῶ, ἂν καὶ δέν ἔχω πράγμα
 νά μοῦ ἀφαιρέσουν οἱ Ἀχαιοὶ ἢ πέρα νά τό πάρουν.
 Σὺ στέκεις, οὐδέ τοὺς λαοὺς παρακινεῖς τοὺς ἄλλους 485
 γυναικες καὶ παιδία τους μ' ἀνδρεία νά ὑπερασπίσουν·
 καί, ὡς ἀπὸ δίκτυ ὀλόραγο πιασμένοι στὲς θηλιές τους,
 μὴν ἤρρεμα καὶ σπάραγμα γενεῖτ' ἐχθρῶν ἀνθρώπων·
 καὶ τὴν ὠραίαν πόλιν σας γρήγορ' αὐτοὶ θά πάρουν.
 Κι ὄλ' αὐτὰ πρέπει νά ἔχεις σὺ στὸν νοῦν σου νύκτα ἡμέρα 490
 τοὺς ἄρχους νά παρακαλεῖς τῶν ξένων βοηθῶν σου
 ν' ἀνδρειευθοῦν· τότε κανεῖς δέν θέλει σ' ὄνειδίσει».

Οἱ λόγοι αὐτοὶ κατάκαρδα τὸν Ἔκτορα πληγῶσαν·
 καὶ ἀπὸ τ' ἀμάξι ἐβρόντησε στήν γῆν ἀρματομένος,
 δυὸ λόγγες σείει καὶ παντοῦ στό στράτευμα γυρίζει, 495
 στήν μάχην σπρώχνει καὶ δεινὴν πολέμου φλόγ' ἀνάφτει.
 Στρέψαν κι ἐναντία στήθηκαν τῶν Ἀχαιῶν οἱ Τρῶες
 κι οἱ Ἀργεῖοι τοὺς ἀπάντησαν πυκνοὶ καὶ δέν δειλιάσαν,
 καθὼς ὀπτόταν στὰ ἰερά τ' ἁλώνια πού λιχνίζουν,
 τ' ἄχυρα παίρν' ὁ ἄνεμος καὶ ὡς σπρώχνουν οἱ ἄερες, 500

τ' ἄχυρο ἢ ξανθή Δήμητρα καὶ τὸν καρπὸν χωρίζει
 καὶ ἀσπρίζουν ὅλες οἱ ἄχυριές· ὁμοίως ἀσπρίζ' ὅλους
 τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ κονιορτός, πού ὡς τ' οὐρανοῦ τὸν θόλον
 τὸν χάλκινον ἐσήκωνε ποδόκτυπος τῶν ἵππων,
 ὀπού στήν σμίξην ἔμπαζαν ὀπίσω οἱ κυβερνήτες, 505
 κι ἴσια τὸν κτύπον ἔφερναν· καὶ βοηθὸς τῶν Τρῶων
 ὁ ἄγχιος Ἄρης κύκλωσε μέ σκότος τὸν ἀγώνα,
 παντοῦ φερόμενος· μ' αὐτὸ προστάγματα ἐνεργοῦσε
 τοῦ χρυσοξίφου Ἀπόλλωνος, πού τοῦ ἔχε παραγγείλει
 τοὺς Τρῶας νά ἐμψυχώσει εὐθύς ἄμ' εἶδεν ὅτι ἡ Ἀθήνη 510
 ἀναχωροῦσε, ἢ βοηθὸς τῶν Δαναῶν· κι ἐκεῖνος
 ἔστειλε ἀπὸ τό πάμπλουτον ἱερόν του τὸν Αἰνεΐαν
 καὶ θάρρος τοῦ ἔβαλε πολὺ στὰ στήθη καὶ κατέθη
 ὁ Αἰνεΐας στοὺς συντρόφους του· χαρὰ τοὺς πῆρε ἄμ' εἶδαν
 τὸν ἀρχηγὸν τους ζωντανόν, γερόν κι ἐμψυχωμένον, 515
 ἀλλὰ δέν τὸν ἐρώτησαν, ὅτ' εἶχαν τὸν ἀγώνα
 πού ὁ Φοῖβος ὁ ἀργυρότοξος τοὺς ἀναψε καὶ ὁ Ἄρης
 ὁ φονικός καὶ ἡ λυσσερή τῆς Ἐριδος μανία.
 Οἱ Αἶαντες, ὁ Ὀδυσσεὺς κινοῦσαν καὶ ὁ Τυδεΐδης
 στὸν πόλεμον τοὺς Δαναοὺς· καὶ τοῦτοι ἀφ' ἑαυτοῦ των 520
 στοὺς κτύπους καὶ στὸν θόρουδον τῶν Τρῶων δέν δειλιάζαν,
 ἄλλ' ἔμεναν ὡς σύννεφα, ὀπού ὁ Κρονίδης σταίνει
 εἰς τῶν βουνῶν τέσ κορυφές μέ τὴν ἀνανεμίαν,
 ἀτάραχ' ὅσο τοῦ Βοριᾶ καὶ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων
 ὄλων κοιμᾶται ἡ δύναμις, πού ἐκεῖνοι διασκεδάζουν 525
 μέ τό ἠχηρὸ τους φύσημα τὰ σκιοφόρα νέφη·
 ἀτάρακατ' ἔτσι οἱ Δαναοὶ τοὺς Τρῶας ἀπαντοῦσαν·
 καὶ μέσ στὰ πλήθη ἐγύριζε κι ἐνουθετοῦσ' ὁ Ἄτρείδης·
 «Ἄνδρες, σταθεῖτε· κάμετε, φίλοι, καρδιά καὶ θάρρος,
 ἕνας τὸν ἄλλον στοὺς δεινοὺς ἀγῶνες ἐντραπέιτε· 530
 νά σώσει δύνατ' ἢ ἐντροπή τοὺς ἄνδρες, ὄχι ὁ φόβος,
 Καὶ σ' ὅσους φεύγουν δύναμις καὶ δόξα δέν γεννάται».
 Εἶπε καὶ τὸν Δηϊκόωντα, τὸν σύντροφον τοῦ Αἰνεΐα,
 τὸν Περγασίδην κτύπησε μ' ἀκόντι στοὺς προμάχους,
 πού ὡς τοῦ Πριάμου τὰ παιδιά σέβονταν ὄλ' οἱ Τρῶες, 535
 ὅτι ἐμαχόνταν πρόθυμος στήν πρώτην τάξιν πρώτος,

Αὐτόν μ' ἀκόντι κτύπησεν ὁ Ἄτρεΐδης στήν ἀσπίδα
 καί στόν χαλκόν δέν βάσταξεν ἡ ἀσπίδα, ἀλλ' ἐτροπήθη
 καί τόν ζωστήρα ἐπέρασεν ὡς τήν γαστέρα ἡ λόγχη·
 πέφτει μέ θρόντο καί ἀντηχοῦν ἐπάνω τ' ἄρματά του. 540
 Τότε δυό πρώτους Δαναούς ἐφόνευσ' ὁ Αἰνεΐας,
 τόν Κρήθωνα καί Ὅρσίλοχον, παιδιά τοῦ Διοκλέους,
 πού μέσα στήν καλόκτιστην Φεράν ἑκατοικοῦσε
 πάμπλουτος καί ἀπ' τόν Ἄλφειόν κρατοῦσεν, ὅπου ρεῖ
 πλατύ ποτάμι, ἀνάμεσα στήν χώρα τῶν Πυλίων, 545
 κ' ἐγέννα τόν Ὅρσίλοχον πολλῶν ἀνθρώπων ἄρχον·
 τοῦτος τόν μεγαλόκαρδον ἐγέννησε Διοκλέα·
 καί τοῦ Διοκλέους δίδυμα δυό τέκνα γεννηθῆκαν
 ὁ Κρήθων καί Ὅρσίλοχος, γνῶστες πολέμου πρώτοι· 550
 καί ἅμ' ἀνδρωθῆκαν ἔπλευσαν στήν εὐίπτην Τρωάδα
 μέ τούς Ἄργεῖους πρόθυμοι καί αὐτοί διά τούς Ἄτρεΐδες
 Μενέλαον καί Ἀγαμέμνονα ἐκδίκησιν νά πάρουν.
 Καί ὁ θάνατος ἐσκέπασεν αὐτούς στό χῶμα ἐκεῖνο·
 ὅμοια μέ δυό λιοντάρια, πού μέσα εἰς πυκνό λόγγο
 σ' ὑψηλόν ὄρος ἔθρεψε λεόντισσα μητέρα, 555
 πού μόσχους ἀφοῦ ἄρπαξαν καί πρόβατα παχέα
 καί σάνες ἀφοῦ ἐρήμωσαν πολλές, ἔρχεται ὦρα
 ὅπου ἀπό χέρι ἀνθρώπινο καί αὐτά σφαγμένα πέφτουν,
 ὁμοίως, ὡς τούς ἔπιασεν ἡ δύναμις τοῦ Αἰνεΐας,
 ὡς πέφτουν ἔλατ' ὑψηλοί κι ἐκεῖνοι ἐξαπλωθῆκαν. 560
 Ὁ θάνατός τους πόνεσε τοῦ ἀνδρείου Μενέλαου
 κι ἐθῆγε μέ λαμπρ' ἄρματα ζωσμένος στούς προμάχους
 κι ἔσειε λόγχην· δολερά τόν ἔσπρωχεν ὁ Ἄρης,
 ὅπως τόν φέρει θάνατον νά λάβει ἀπ' τόν Αἰνεΐαν· 565
 τόν εἶδ' ὁ Ἀντίλοχος, υἱός τοῦ Νέστορος γενναίου,
 καί στούς προμάχους πρόβαλε φοβούμενος μήν πάθει
 ὁ βασιλέας καί πολύ τούς δάψει τόν ἀγώνα·
 κι ἐνῶ κείνοι ἀντιμέτωποι καί χέρια καί κοντάρια
 τεντώναν ὀλοπρόθυμοι τήν μάχην ν' ἀρχινήσουν,
 ἐστήθηκε ὁ Ἀντίλοχος στοῦ βασιλιᾶ τό πλάγι. 570
 Καί, ἂν καί δεινός πολεμιστής, ὁ Αἰνεΐας δέν ἐστάθη
 ἅμ' εἶδε δυό μαχητάς νά καρτεροῦν ἀντάμια.

Καί ἀφοῦ τούς νεκρούς ἔσυραν ἐκείνοι στόν στρατόν τους
 κι ἔβαλαν τ' ἄμοιρα παιδιά στά χέρια τῶν συντρόφων,
 ἔστράφηκαν κι ἐμάχονταν στήν πρώτην τάξιν ἅλιν. 575
 Τόν Πυλαιμένεα φόνευσαν, ἰσόπαλον τοῦ Ἄρη,
 τόν ἀρχηγόν τῶν ἀσπιστῶν γενναίων Παφλαγόνων.
 Τοῦτον, ὀρθόν στήν ἄμαξαν, ὁ ἀνδρεῖος Ἄτρείδης
 μέσα στό κλειδοκόκαλον ἐκτύπησε μ' ἀκόντι·
 ὁ Ἀντίλοχος τόν Μύδωνα, τόν ἄξιον κυβερνήτην 580
 Ἄτυμνιάδη, πόστρεφε τούς ἵππους, τόν κτυπάει
 μέ πέτραν εἰς τόν ἄγκωνα· τοῦ πέσαν ἀπ' τά χέρια
 τά ἐλεφαντόλαμπρα λουριά· κατόπιν τοῦ ἐχύθη
 ὁ Ἀντίλοχος καί μέ σπαθιά τόν μήλιγγα τοῦ σχίζει·
 ἔπεσεν ἐπικέφαλα βογγώντας ἀπ' τ' ἄμαξι 585
 κι ἐθύθισε τό καύκαλο στό χῶμα καί τούς ὄμους·
 πολλήωρα ἐστάθη, ὡς εὔρηκεν αὐτοῦ βαθύν τόν ἄμμον,
 ὥσπου τετραποδίζοντας οἱ ἵπποι τόν ξαπλώσαν,
 πού ράδδιζεν ὁ Ἀντίλοχος νά πάρει στόν στρατόν του. 590
 Τούς εἶδ' ὁ Ἐκτωρ, μέ κραυγήν ἐπάνω τους ἐχύθη·
 καί οἱ φάλαγγες κατόπι του οἱ δυνατές τῶν Τρώων·
 ἡ σεπτή δέσποινα Ἐνώ προεξάρχει μέ τόν Ἄρη·
 τήν λύσσαν ἀδιάντροπον ἔφερεν αὐτή τοῦ φόνου·
 κρατοῦσ' ὁ Ἄρης κι ἔσειε θεόρατο κοντάρι
 καί πότ' ἐμπρός τοῦ Ἐκτορος φαινόνταν πότε ὀπίσω. 595
 Καί ἅμα τόν εἶδ' ἐρίγησεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης·
 καί ὡς ἀπό δρόμον μακρινόν ὀδίτης μ' ἀπορίαν
 στέκει στήν ὄχθην ποταμοῦ πού ἀφροκοπᾶ καί ρέει
 ὀρημητικά στήν θάλασσαν καί ὀπίσω φεύγει ἐκεῖνος,
 ἔτσι ὁ Τυδείδης σύρθηκε καί πρὸς τό πλῆθος εἶπε: 600
 «Φίλοι, τόν θεῖον Ἐκτορα θαυμάζομεν ὡς μέγαν
 πολεμιστήν ἀτρόμητον· καί ὡστόσο ἔχει σιμά του
 πάντοτε κάποιον τῶν θεῶν πού τήν ζωήν τοῦ σώζει·
 καί τώρα ἰδέτε μέ μορφήν θνητοῦ τόν Ἄρην ἔχει,
 ἀλλ' ὀπισθοποδησετε γυρμένοι πρὸς τούς Τρώας 605
 πάντοτε καί μὴν πόλεμον πρὸς τούς θεοὺς ζητεῖτε».
 Αὐτὰ ἔπε καί πολύ σιμά τούς ἔσιμξαν οἱ Τρώες.
 Ὁ Ἐκτωρ τόν Ἀγχίαλον καί τόν Μενέσθην, ἀνδρες

ἀνδρειωμένους φόνευσεν εἰς ἕν' ἀμάξι ἀνάταμα·
 ὁ μέγας τούς λυπήθηκεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας, 610
 προχώρησε κι ἐστήθη αὐτοῦ κι ἐκτύπησε μ' ἀκόντι
 τόν Σελαγίδην Ἄμφιον, πού στήν Παισόν κατοίκα
 καί κτήματ' εἶχε καί πολλά χωράφια, πλήν ἡ μοῖρα
 στόν Πρίαμον τόν ἔφερε βοηθόν καί στά παιδιά του.
 Στήν ζώνην τόν ἐκτύπησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας 615
 καί στήν γαστέρα ἐμπήχθηκε τό ἀπέραντον ἀκόντι·
 μέ θρόντον πέφτει· τρέχει εὐθύς τά ὄπλα νά τοῦ πάρει
 ὁ μέγας Αἴας· κι ἔχυναν τά φονικά των δέλη
 σ' αὐτόν οἱ Τρῶες πάμπολλα κι ἐπήρε ἡ ἀσπίδα πλήθος.
 Καί ἀντιπατώντας ἔδγαλεν ἀπ' τόν νεκρόν τ' ἀκόντι· 620
 ἀλλ' ὅμως δέν τόν ἄφηναν τ' ἀκόντια νά τόν γδύσει
 ἀπ' τά λαμπρά του ἄρματα· φοβήθη τότ' ὁ Αἴας
 μήν πάθει κύκλωσιν σφοδρῆν τῶν ἀγερώχων Τρῶων,
 πού μέ κοντάρι ἐπάνω του πολλοί καί ἀνδρειωμένοι,
 ἄν κι εἶχε μέγα θαυμαστό παράστημα καί ὦραϊο, 625
 τόν ἔσπρωξαν· τινάχθηκεν αὐτός κι ἐσύρθη ὀπίσω.
 Ἔτσι ἐνεργοῦσαν στόν σφοδρόν ἀγῶνα τοῦ πολέμου.
 Κι ἔσπρωξ' ἡ μοῖρα ἀνίκητη τόν μέγαν Ἡρακλείδην
 Τληπόλεμον ἐνάντια στόν θεῖον Σαρπηδόνα·
 καί ἄμ' ἀντικρῦ προχώρησαν ὁ ἕνας πρός τόν ἄλλον, 630
 ὁ ἔγγονος μέ τόν υἱόν τοῦ βρονοτοφόρου Δία,
 προσφώνησε ὁ Τληπόλεμος τόν Σαρπηδόνα πρῶτος:
 «Τί σ' ἀναγκάζει, Σαρπηδῶν, ὃ τῶν Λυκίων ἄρχε,
 ὡς ἄνθρωπος ἀπόλεμος νά κρύβεις' ἐδῶ πέρα;
 Ψεῦδοντ' ἄν λέγουν πού ἴσαι υἱός τοῦ αἰγιδοφόρου Δία 635
 κι εἶσαι πολύ κατώτερος ἐκείνων τῶν ἡρώων
 ὅπου στές πρῶτες γενεές ἔχει γεννήσει ὁ Δίας,
 ὡς ἦταν ὁ πατέρας μου, ὡς λέγουν, ὁ Ἡρακλέας
 λεοντόψυχος, ἀτρόμητος, πού ὅτ' ἦλθε ἐδῶ νά λάβει
 τούς ἵππους τοῦ Λαομέδοντος, μ' ἔξι καράβια μόνα 640
 καί μ' ὀλιγότερον στρατόν, τήν πόλιν τῆς Ἰλίου
 ἐπόρθησε καί ἀπό λαόν ὀρφάνωσε τούς δρόμους·
 καί σύ ψυχῆν ἔχεις δειλῆν καί φθειρόντ' οἱ λαοί σου.
 Οὐδέ θαρρῶ πῶς στήριγμα θεέ νά ἴσαι σύ τῶν Τρῶων,

ἄν καὶ ἀνδρειωμένος βοηθός ἀπ' τὴν Λυκίαν ἦλθες· 645
 ἀλλὰ θά ἰδεῖς πού ἢ λόγῃ μου στὸν Ἄδη θά σέ στείλει».

Καὶ ὁ Σαρπηδῶν ἀπάντησε: «Τληπόλεμε, ὅτι ἐκεῖνος
 τὴν Ἴλιον τότ' ἐρήμωσε, προῆλθε ἀπ' τὴν μωρίαν
 τοῦ σεβαστοῦ Λαομέδοντος, πού αὐτόν ὁπού τόν εἶχε
 εὐεργετήσει ἐξύβρισε, κι ἔλειψε νά τοῦ δώσει 650
 τοὺς ἵππους, πού χάριν αὐτῶν μακρόθεν εἶχεν ἔλθει·
 καὶ σένα λέγ' ὅτι ἀπ' ἐμέ φόνον καὶ μαύρην μοῖραν
 ἐδῶ θά λάβεις καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν λόγῃν μου θά πέσεις,
 τό καύχημα νά πάρω ἐγώ καὶ ὁ Ἄδης τὴν ψυχὴν σου».

Κι ἐσήκωσε ὁ Τληπόλεμος τό φράξινο κοντάρι· 655
 σύγχρον' ἀπό τὰ χέρια τους τ' ἀκόντια πεταχθῆκαν
 τό ζνίχι ὁ Σαρπηδῶν κτυπᾷ καὶ πέρα ἢ πικρὴ λόγῃ
 ἐβγήκε καὶ τὰ μάτια του μαῦρο σκεπάζει σκότος.

Ἄλλὰ τ' ἀριστερό μερὶ τοῦ Σαρπηδόνοσ εἶχε 660
 ἦδη τρυπήσ' ἢ μακριὰ τοῦ Τληπολέμου λόγῃ
 καὶ μανιωμένη ξάκρισε ξυστὰ τό κόκαλό του·
 ἀκόμη ἀπό τόν θάνατον τόν φύλαγε ὁ πατέρας.

Καὶ οἱ σύντροφοι ἀπ' τόν πόλεμον τόν θεῖον Σαρπηδόνα 665
 ἔπαιρναν· τόν ἐβάρυνεν, ὡς τό ἴσερνε, τό μέγα
 κοντάρι ὅτι διαζόμενοι καὶ στενοχωρημένοι 665
 κανεῖς δέν σκέφθη, ὅπως αὐτός ἐλεύθερα πατήσει,
 νά τοῦ ἀφαιρέσει ἀπ' τό μερὶ τό φράξινο κοντάρι.

Ὅμοίως τόν Τληπόλεμον ἐπαῖρναν οἱ γενναῖοι
 οἱ Ἄχαιοὶ καὶ ὡς εἶδε αὐτούς ὁ θεῖος Ὀδυσσεάς, 670
 πάθος μεγάλο αἰσθάνθηκεν ἢ ἀνδράγαθη καρδιά του,
 κι ἐβάλληκε στοῦ λογισμοῦ τὰ δάθη νά μετρήσει·
 θά κυνηγήσει τόν υἱόν τοῦ βαρυκτύπου Δία
 ἢ αὐτοῦ θά δώσει θάνατον στό πλῆθος τῶν Λυκίων;

Ἄλλ' ἀπ' τὴν λόγῃν τοῦ ὑψηλοῦ στό φρόνημα Ὀδυσσεῶσ 675
 νά πέσει ὁ γόνος τοῦ Διός δέν ἠθελεν ἢ μοῖρα·
 κι ἢ Ἀθηνᾶ τόν ἐκλινε στό πλῆθος τῶν Λυκίων.

Τόν Κοῖρανον καὶ Ἀλάστορα, τόν Ἄλιον καὶ Χρομίον
 τόν Νοήμονα, τόν Ἄλκανδρον, τόν Πρύτανιν φονεῦει·
 καὶ ἄλλους θά ἔκοφτε πολλούς ὁ θεῖος Ὀδυσσεάς, 680
 μακρόθε ἄν δέν τόν ἔβλεπεν ὁ λοφοσειστής Ἐκτωρ.

Κι ἐβγήκε μέ λαμπρ' ἄρματα ζωσμένος στούς προμάχους,
 φόβος πολὺς τῶν Δαναῶν· ἅμα τόν εἶδ' ἐχάρη
 ὁ Σαρπηδῶν ὁ διογενῆς καὶ θλιβερά τοῦ εἶπε:
 «Πριαμίδη, μὴ σῶν Δαναῶν τά χέρια δ'ὼ μ' ἀφήσεις
 ἀλλὰ βοήθειαν δῶσε μου· κἀν στήν δικήν σας πόλιν 685
 ἄς ξεψυχῶσω, ἀφοῦ σ' ἐμέ δέν ἦταν διορισμένο
 νά γύρω στήν ἀγαπητὴν πατρίδα νά χαρύνω
 τὴν ποθητὴν μου σύντροφον καὶ τό γλυκό μου δρέφος».
 Τίποτε δέν τοῦ ἀπάντησεν ὁ λοφοσειστής Ἔκτωρ,
 ἀλλὰ μέ ὀρμὴν προσπέρασε ποθώντας ν' ἀποδιώξει 690
 τοὺς Δαναοὺς καὶ ἄνδρες πολλοὺς νά θανατώσει ἀκόμη.
 Κι ἐκάθισαν οἱ σύντροφοι τόν θεῖον Σαρπηδόνα
 κάτω ἀπ' τὴν εὐμορφη ὀξιά τοῦ αἰγιδοφόρου Δία
 καὶ ὅπως τοῦ θγάξει ἀπ' τό μερί τό φράξινο κοντάρι
 ὁ ποθητός του σύντροφος Πελάγων ὁ γενναῖος, 695
 ἔχαν' ἐκεῖνος τὴν ψυχὴν, τά μάτια του θαμπῶναν·
 καὶ πάλι ἐπῆρε ἀνάσαμα καὶ ὁ δροσερός Βορέας,
 φουσώντας τὴν μισόσβηστην ψυχὴν τοῦ ζωντανεύει.
 Κι ἂν καὶ τοὺς κτύπησ' ὁ Ἔκτορας κι ἂν καὶ τοὺς κτύπησ' ὁ Ἄρης,
 οἱ Ἀργεῖοι δέν ἐστρέφοντο νά φύγουν πρὸς τά πλοῖα, 700
 ἀλλ' οὔτε ὀρμοῦσαν πρὸς αὐτοὺς, ἀλλ' ὀπισθοποδοῦσαν
 πάντοτ' εὐθύς πού νόησαν τόν Ἄρη μέσ στοὺς Τρῶας.
 Τότε ποιόν πρῶτον φόνευσεν, ποιόν ὕστερον ὁ Ἔκτωρ
 ὁ Πριαμίδης καὶ μ' αὐτόν ὁ χαλκοφόρος Ἄρης;
 Ὁ θεῖος Τεύθρας ἔπεσεν, ὁ πλήξιπλος Ὀρέστης, 705
 ὁ Αἰτώλιος, Τρηχὸς λοχιστής, ὁ Οἰνόμαος, ὁ Οἰνοπίδης
 Ἐλενος καὶ ὁ λαμπρόζωνος Ὀρέσβιος πού στήν Ὑλην
 ἐγκάτοικος ἐφρόντιζε πολλὰ νά θησαυρίζει,
 σιμά στοὺς ἄλλους Βοιωτοὺς, ὀπού στῆς Κηφισίδος
 λίμνης τά πλάγια χαιρόνται τῆς γῆς τὴν ἀφθονίαν. 710
 Καὶ ἅμα ἠ θεὰ τοὺς νόησεν ἠ Ἥρα ἠ λευκοχέρα
 ὀπού στόν σφοδρόν πόλεμον χαλοῦσαν τοὺς Ἀργεῖους,
 προσφώνησε τὴν Ἀθηνᾶ μέ λόγια φτερωμένα:
 «Ὅιμένα, κόρη ἀδάμαστη τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
 ἂν νά λυσσάξει ἀφήσομεν τόν Ἄρην, ὡς τόν βλέπεις, 715
 ὁ λόγος θά ματαιωθεῖ, πού ἐδώκαμε τοῦ Ἄτρείδη,

πώς θά γυρίσει πορθητής τοῦ πυργωμένου Ἰλίου.
 Κι ἔλα κι ἐμεῖς τόν πόλεμον ἄς θυμηθοῦμε τώρα».

Αὐτά ἔπε· τήν ὑπάκουσεν ἡ γλαυκομάτ' Ἀθήνη,
 τὰ χρυσοφάλαρα' ἄλογα τότ' εὐτρεπίζ' ἡ Ἥρα, 720
 τοῦ ὑψίστου Κρόνου σεβαστή κόρη, κι εὐθύς ἡ Ἥδη
 στόν σιδερένιο ἄξονα τῆς ἄμαξας περνάει
 τροχοῦς ὀπού ἔναι χάλκινοι μέ ὀκτώ στή μέση ἄκτινες.
 Καί τῶν τροχῶν εἶν' ἄφθαρτος χρυσός ὁ γύρος ὅλος
 κι ἔχει στεφάνια χάλκινα π' ὅποιος τά ἰδεῖ θανμάζει. 725
 Καί ἀπ' τὰ δυό μέρη δάργυρο τό κεφαλάρι ἀστράφτει·
 σύρματα δάργυρα, χρυσά στηρίζουν τενωμένα
 τόν θρόνον πόχει ἕνα πλευρό κυρτό στό κάθε μέρος·
 εἰς τό τιμόνι δάργυρο σμίγει χρυσόν ὠραῖον
 ζυγόν μέ τὰ ζυγόλουρα πού ἔναι χρυσά κι ἐκεῖνα. 730
 κι ἔφερε κάτω ἀπ' τόν ζυγόν τὰ γρήγορα πουλάρια
 ἡ Ἥρα, πού τήν ἔριδα διψᾷ καί τόν ἀγῶνα·
 κι ἡ Ἀθηνᾶ, κόρη σεμνή τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
 εἰς τοῦ πατρός τό ἔδαφος τόν πέπλον ἀπολνάει
 τόν ἀγανόν, τόν πλουμιστόν πού ἔχε ποιήσει ἐκεῖνη. 735
 καί ὡς τόν χιτώνα ἐνδύθηκε τοῦ ἀστραποδόρου Δία,
 στήν μάχην τήν πολύθηρον νά ὀρμήσει ὀπλιζέτ' ὄλη.
 Στούς ὤμους δάζει τήν φρικτήν, τήν κροσωτήν ἀσπίδα,
 πόχει τριγύρω τήν φυγήν κι ἡ Ἔρις εἶναι μέσα,
 ἡ Δύναμις καί ὁ Διωγμός, ὀπού καρδιές παγώνει, 740
 καί τῆς Γοργοῦς ἡ κεφαλή, τρομακτικό καί μέγα
 τέρας, πού δείχνει τῶν θνητῶν ὁ αἰγιδοφόρος Δίας.
 Κράνος δικέφαλο φορεῖ, τετράλοφον, ὠραῖον,
 χρυσό, πού πόλεων ἑκατόν στρατούς ἀντισηκώνει.
 Καί ἀνέβηκε στό φλογερόν ἀμάξι καί κοντάρι 745
 φουκτώνει μέγα, στερεά μ' αὐτό δαμάζ' ἡρώων
 τὰ πλήθη σ' ὅποιους ὀργισθεῖ φρικτοῦ πατρός ἡ κόρη.
 Κι ἡ Ἥρα μέ τήν μάλιστα σφοδρά κινεῖ τούς ἵππους·
 ὄροντᾷ ἡ πύλη τ' οὐρανοῦ αὐτάνοικτη ἐμπροσθέν τους,
 ὀπού τοῦ ἀπέραντ' οὐρανοῦ φυλάκτρεις καί τοῦ Ὀλύμπου 750
 τήν φράζουν μέ τό σύγνεφον ἢ τ' ἀφαιροῦν οἱ Ἔωρες.
 Καί ὡς τὰ κεντοῦσαν, τ' ἄλογα περάσαν ἀπ' τήν πύλην.

Καί τόν Κρονίδην εὔρηκαν ἀνάμερ' ἀπ' τοὺς ἄλλους
 θεοὺς στήν ἄκρην κορυφήν τοῦ πολυλόφου Ὀλύμπου.
 Τοὺς ἵππους ἐκεῖ ἐκράτησεν ἡ Ἥρα ἢ λευκοχέρα 755
 καί ὁμίλησε κι ἐξέτασε τόν ὕψιστον Κρονίδην.
 «Δία πατέρ', ἀρέγουν σε τά ἔργ' αὐτά τοῦ Ἄρη;
 Ἄδικ' ἀφάνισε ἀπρεπῶς τόσον λαόν ἀνδρείων
 τῶν Ἀχαιῶν, λύπη σ' ἐμέ, κι ἤσυχτοι ὥστόσο ἐπάνω
 εὐφραίνοντ' ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων κι ἡ Ἀφροδίτη 760
 πῶς ἀπολύσαν τόν τρελόν πού νόμον δέν γνωρίζει.
 Τάχα σ' ἐμέ θά χολωθεῖς, πατέρ', ἂν ἐγὼ διώξω
 μ' ἐλεινὰ κτυπήματα τόν Ἄρη ἀπό τήν μάχην;»
 Καί ὁ Δίας τῆς ἀπάντησεν ὁ νεφελοσυνακτής:
 «Τήν ἀνδρειωμένην Ἀθηναῖα σπρώξε του εὐθύς ἐπάνω· 765
 πού συνηθᾶ μάλιστα' αὐτή μ' ὀδύνης νά τόν πλήττει».
 Αὐτά ἔπε καί τόν ἄκουσεν ἡ Ἥρα ἢ λευκοχέρα.
 Καί τ' ἄλογά της ράβδισε καί αὐτά μέ προθυμίαν
 πετοῦν ἀνάμεσα στήν γῆν καί στ' οὐρανοῦ τ' ἀστέρια·
 καί ὅσος ἀέρας φαίνεται στοὺς ὀφθαλμούς τοῦ ἀνθρώπου 770
 πού ἀπ' ἀκρωτήρι θεωρεῖ τ' ἀπέραντα πελάγη,
 διάστημα τόσο τῶν θεῶν οἱ ἵπποι διασκελίζουν·
 καί ὅτε στήν Τροίαν ἦλθαν κεῖ, πού δυό ποτάμια ρέουν
 καί στοῦ Σκαμάνδρου σμίγεται τά ρεύματα ὁ Σιμόεις,
 τ' ἄλογ' αὐτοῦ σταμάτησεν ἡ Ἥρα ἢ λευκοχέρα· 775
 τά ξέξεψε καί ὀλόγυρα μέ καταχνιά τά ζώνει.
 Καί ἀμβρόσιο φύλλο ἐβλάστησε νά δόσκουν ὁ Σιμόεις.
 Κι ἐκεῖνες μέ τό βάδισμα πόχει δειλή τρυγόνα
 πηγαῖναν ὀλοπρόθυμες νά σώσουν τοὺς Ἀργεῖους·
 ἀλλ' ὅτε εἰς μέρος ἔφθασαν πού ἴσαν πολλοί καί ἀνδρείοι 780
 συμπυκνωμένοι ὀλόγυρα τοῦ τρομεροῦ Διομήδη,
 ὅπου στήν ὄψιν ὁμοιαζαν λεόντων ὠμοφάγων
 ἢ ἀγριοχοίρων φοβερῶν πού ἀδάμασά ἔχουν στήθη,
 ἐστάθη αὐτοῦ κι ἐκραύγασεν ἡ Ἥρα ἢ λευκοχέρα,
 μέ τήν φωνήν τοῦ Στέντορος πού χάλκιν' εἶχε στόμα· 785
 κι ἐφώναζ' ὅσο δέν μποροῦν ἀνδρες ὁμοῦ πενήντα:
 «Αἴσχος, Ἀργεῖοι, θαυμαστοί στήν ὄψιν, ἀλλ' ἀχρεῖοι!
 στόν πόλεμον ὅσο ἐρχοταν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας,

τὴν πύλην τὴν Δαρδανικὴν δὲν διάβαιναν οἱ Τρῶες
 ποτέ· τόσο τῆς λόγχης του τό βάρος ἐτρομάζαν· 790
 τῶρ' ἀπ' τὴν πόλιν τοὺς μακρὰν σὰς πολεμοῦν στά πλοῖα».

Αὐτὰ ἔπε· καὶ ὄλων τῶν ἀνδρῶν ἐμψύχωσε τό στήθος.
 Καί στόν Τυδείδην ἔδραμεν ἡ γλανκομάτ' Ἀθήνη
 καὶ αὐτοῦ σιμά σ' ἀμάξι του τόν ἦβρε νά δροσιζεῖ
 τό λάβωμα πού τοῦ ἀνοιξε τό θέλος τοῦ Πανδάρου· 795
 τόν ἔκαιεν ὁ ἰδρωτας ἀπ' τόν πλατύν ζωστήρα
 τῆς κυκλωτῆς ἀσπίδος του· κι εἶχε βαρὺ τό χέρι·
 καὶ τόν ζωστήρα ἐσήκωσε κι ἐσφόγγιζε τό αἷμα·
 καὶ τόν ζυγόν τῶν ἵππων του πιάν' ἡ θεά καὶ λέγει:
 «Υἱόν πού ὀλίγον τοῦ ἴμοιασεν ἐγέννησε ὁ Τυδέας. 800
 ἼΗτ' ὁ Τυδέας μαχητῆς, ἄν καὶ μικρός τό σῶμα·
 καὶ ὅτ' ἐγὼ τόν μπόδιζα νά δεῖξει τὴν ἀνδρεία του
 εἰς τόν καιρόν πού μηνυτῆς ἐπῆγεν εἰς τέσ Θῆβες
 μόνος μακρὰν τῶν Ἀχαιῶν στά πλήθη τῶν Καδμείων,
 νά ἡσυχάζει τοῦ ἴλεγα στήν τράπεζαν μαζί τους. 805
 Καὶ αὐτός ὁπού ἔχε τὴν ψυχὴν, ὡς πρότερα, γενναίαν,
 προκάλεσε κι ἐνίκησε τ' ἀγόρια τῶν Καδμείων
 εὐκόλως· ὅτι βοηθός εὐρέθην στό πλευρό του.
 Καὶ ὁμοίως σύ μ' ἔχεις κοντά καὶ σέ περιφυλάγω
 καὶ σέ κεντῶ μέ προθυμίᾳ νά κυνηγεῖς τοὺς Τρῶας. 810
 Ἄλλ' ἢ ὁ κόπος ὁ βαρὺς σοῦ μούδιασε τὰ μέλη
 ἢ φόβος σ' ἀπονέκρωσε καὶ γόνος τοῦ Οἰνεΐδη
 Τυδέως τοῦ πολεμικοῦ τῶνόντι σύ δὲν εἶσαι».

ἸΕκείνης τότε ἀπάντησεν ὁ δυνατός Διομήδης:
 «Καλῶς γνωρίζω σε, θεά, σεπτὴ τοῦ Δία κόρη,
 815
 ὅθεν προθύμως θά σοῦ εἰπῶ, χωρὶς τό οὐδέν νά κρύψω.
 Ὁ κόπος δὲν μ' ἐμούδιασεν, οὔτε ποσῶς ὁ φόβος,
 ἀλλ' ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη ἐγὼ τί μόχεις παραγγεῖλει·
 μ' ἐμπόδιζες ἄλλους θεοὺς στήν μάχην ν' ἀντικρίσω·
 ἀλλὰ τὴν κόρην τοῦ Διός, στόν πόλεμον ἄν ἔλθει, 820
 τὴν Ἀφροδίτην μοῦ ἴλεγες μέ λόγχην νά κτυπήσω.
 Διὰ τοῦτο ἀτός μου ἀνάμερα καθίζω καὶ τῶν ἄλλων
 Ἀργείων εἶπα νά σταθοῦν ἐδῶ συγκεντρωμένοι,
 825
 ὅτι τόν Ἄρην ἀρχηγόν στήν μάχην τώρα βλέπω».

Τότε ἡ γλαυκόφθαλμη θεά τοῦ ἀπάντησε καί τοῦ ἔπε: 825
 «ᾧ τῆς καρδιάς μου ἀγαπητέ Τυδείδη, διά τὴν ὥραν
 τὸν Ἄρην σὺ μὴ φοβηθεῖς μῆτε τῶν ἀθανάτων
 κανέναν· ἀφοῦ βοηθός σου εἶμαι· κι ἔλα σπρῶξε
 τὰ στερεόποδ' ἄλογα στὸν Ἄρην ἐναντίον
 καί κτύπα τον ἀπό κοντά, σέβας ποσῶς μὴν ἔχεις 830
 στὸν μανιακόν, τὸν πάγκακον, τὸν ἄστατον, πού πρῶτα
 τῆς Ἥρας ἔλεγε κι ἐμοῦ πῶς θέλει πολεμήσει
 τοὺς Τρῶας τάχα καί βοηθός θά γίνει τῶν Ἀργείων,
 καί τώρα τὰ λησιμόνησε κι ἐπῆγε μέ τοὺς Τρῶας».
 Καί μέ τό χέρι ἐτράβηξε τὸν Σθένελον καί τοῦτος 835
 ἀπό τ' ἀμάξι ἐπήδησε καί ἀνέβηκε ἀναμμένη
 στὸν θρόνον ἢ Ἀθηνᾶ σιμά στὸν θεϊκόν Τυδείδην.
 Ἄπό τό δάρος δρόντησε τό δρύνινον ἄξιον,
 ὄτ' εἶχε ἐπάνω τρομεράν θεάν κι ἐξαίσιον ἄνδρα.
 Τὴν μᾶστιγα, τοὺς χαλινούς ἔχ' ἡ θεά καί σπρῶχει 840
 τὰ στρερεόποδ' ἄλογα στὸν Ἄρη ἐναντίον,
 ἐκεῖ πού τὸν θεόρατον Περίφαντα Ὀχησίδην
 ἐγύμνωσε, τῶν Αἰτωλῶν ἐξαίσιον πολεμάρχον.
 Τότε, νά γίνει ἀόρατη στὸν ἀνδροφόνον Ἄρη,
 στοῦ Ἄδη ἐκρύφθη ἡ θεά τὴν περικεφαλαία. 845
 Καί ἄμ' εἶδ' ὁ Ἄρης ὁ σκληρός τὸν θεῖον Διομήδη,
 ἄφησε τὸν θεόρατον Περίφαντα νά κείται
 νεκρός ἐκεῖ πού θάνατον τοῦ εἶχε δώσει πρῶτα
 κι ἴσια στὸν ἵπποδαμαστήν ἐχύθηκε Διομήδη·
 κι' ὄτ' ἦσαν ἀντιμέτωποι, τό χάλκινο κοντάρι 850
 ξάμωσ' ἐπάνω ἀπ' τὸν ζυγόν καί τὰ λουριά τῶν ἵππων
 ὁ Ἄρης ὄλοπρόθυμος νά πάρει τὴν ψυχὴν του.
 Τό ἔπιασε μέ τό χέρι τῆς ἡ γλαυκόματ' Ἀθῆνη
 καί ἀπό τὸν θρόνον τό ἔκαμε χαμένο αὐτοῦ νά πέσει·
 δεύτερος τότε ἐχύθηκε μέ χάλκινο κοντάρι
 ὁ Διομήδης, κι ἡ θεά τ' ἄμπωσεν ὥσπου ἐδρῆξε 855
 ἡ λόγχη τό λαγγόνι αὐτοῦ πού ζῶστρα τό σκεπάζει·
 τὸν πλήγωσε αὐτοῦ κι ἔφαγε τὴν τρομερὴν του σάρκα,
 καί τό κοντάρι ἀνέσπασε· καί ὁ χαλκοφόρος Ἄρης
 βόησε τόσ' ὅσο βοοῦν ἐννιά δέκα χιλιάδες 860

ἄνδρες, ἐνῶ συγκρούονται στήν φλόγα τοῦ πολέμου.
 Κι ἔπεσε τρομός στήν καρδιά τῶν Ἀχαιῶν καί Τρώων.
 Τόσο σφοδρῶς ἐδόθησεν ὁ αἰμόχαρος ὁ Ἄρης.
 Καί ὡς ἀπό νέφη φαίνεται σκοταδερός ὁ ἄερας,
 ὄτ' ἄνεμος σηκώνεται κακός ἀπό τό καῦμα,
 τοῦ Διομήδη φαίνεται καί ὁ χαλκοφόρος Ἄρης 865
 ὡς μέσ στά νέφη ἀνέβαινει εἰς τ' οὐρανοῦ τόν θόλον.
 Κι ἔφθασε εὐθύς στόν Ὀλυμπον, ἔδραν τῶν ἀθανάτων,
 καί λυπημένος κάθισε στό πλάγι τοῦ Κρονίδη
 καί τ' ἄφθαρτ' αἶμα τοῦ ἔδειχνε, πού ἀπ' τήν πληγήν του ρέει,
 καί τοῦ ἔλεγε ὀδυρόμενος μέ λόγια φτερωμένα:
 «Πατέρα Δία, στό κακό πού βλέπεις δέν θυμώνεις;
 Φρικτά πάντοτ' ἐπάθαμεν οἱ ἀθάνατοι ἀπό γνώμην
 δικήν μας ὅταν παίρνομεν μέ τούς ἀνθρώπους μέρος.
 Καί ὄλοι σ' ἐσέ θυμώνομεν, διότι ἔχεις γεννήσει 875
 κόρην τρελήν, κακότηροπην, πού σι' ἄνομα εἶναι ὁ νοῦς της.
 Διότι οἱ ἐπίλοιποι θεοί στόν Ὀλυμπον ὅσ' εἶναι,
 ὄλοι σοῦ ὑποτάσσονται, σ' ἐσέ καθείς μας κλίνει·
 καί αὐτήν ποσῶς δέν τιμωρεῖς μέ ἔργον ἢ μέ λόγον,
 ἀλλ' ἐπειδή τήν γέννησες κακήν, τήν ὑποφέρεις, 880
 πού τώρα τόν περήφανον Διομήδην ἔχει σπρώξει
 νά πολεμήσει μανιακός αὐτούς τούς ἀθανάτους·
 τήν Κύπριν πρῶτα ἐλάβωσε στό χέρι καί κατόπιν
 ὡς δαίμων ὤρμησε σ' ἐμέ· καί ἂν οἱ γοργοί μου πόδες
 δέν μ' ἔπαιρναν, θά ἐκείτομον πολύν καιρόν μέ πόνους 885
 κεῖ μέσα στούς ἔλεινους σωρούς τῶν πεθαμένων
 ἢ ἄψυχον ζωντόνεκρον θά μ' ἔκαμναν οἱ λόγχεις».
 Μ' ἄγριο βλέμμ' ἀπάντησεν ὁ νεφελοσυνάκτης:
 «Ἐδῶ μὴν κάθεσ', ἄστατε, ὡσάν παιδί νά κλαίεις·
 καί ἀπ' τούς θεούς τοῦ Ὀλύμπου σέ μισῶ μέ τήν καρδιά μου, 890
 ὅτι τήν ξριδ' ἀγαπᾷς, τές μάχες, τούς πολέμους.
 Τῆς μητρὸς σου ἔχεις τήν ὀρμήν ἀκράτητην, βαρβαίαν,
 τῆς Ἥρας, ὅπου οἱ λόγοι μου δυσκόλως τήν δαμάζουν,
 καί τώρ' αὐτή σέ πρόσταξε, θαρρῶ, καί αὐτά παθαίνεις.
 Ἄλλά νά βασανίζεσαι δέν θέλει ἐγώ σ' ἀφήσω, 895
 αἶμα μου εἶσαι, καί σ' ἐμέ σ' ἐγέννησε ἡ μητέρα·

κακός ὡς εἶσαι, ἂν εἶχε σέ θεός ἄλλος γεννήσει 825
 ἀπό καιρόν θά εὗρίσκεσο μακρὰν τῶν Οὐρανίων». 830
 Εἶπε καί τόν Παιήονα προστάζει νά τόν ἰάνει.
 Μέ βότανα παυσίπονα πού τοῦ ἴβαλε ὁ Παιήων 900
 τόν ἰάτρευσε, ὅτι θνητός δέν ἦτο αὐτός πλασμένος· 835
 καί ὅπως γρήγορα ἡ πυτιά τό λευκό γάλα πήξει 840
 πού ὑγρόν γοργά συσφίγγεται, καθῶς τό ἀνακατώνουν,
 ἔτσι ἔθεράπευσε γοργά τόν ἄγριον Ἄρη ἐκεῖνος.
 Καί ὁ Ἄρης, ὡς τόν ἔλουσε ἡ Ἥῃ, λαμπροφόρος 905
 μέ περηφάνια κάθισε στό πλάγι τοῦ Κρονίδη.
 Καί πρὸς τό δῶμα τοῦ Διὸς τοῦ μεγαλοδυναμού 835
 γύρισε μέ τήν Ἄργισσαν Ἥραν ἡ σώστρ' Ἀθήνη,
 τόν Ἄρην ἀφ' οὗ ἐμπόδισαν ἀπ' τές ἀνδροφονίες.
 840
 845
 850
 855
 860

Ζ

Τῶν Τρώων καί τῶν Ἀχαιῶν ὁ ἀγώνας ἐμονώθη·
 καί ἀπ' τὰ δύο μέρη ὡς ἔριχναν τὰ χαλκοφόρ' ἀκόντια,
 πολὺν καιρὸν κυμάτισεν ἡ μάχη στήν πεδιάδα,
 πού κλείουν μέ τέσ ὄχθες τῶν ὀ Ξάνθος καί ὁ Σιμόεις.
 Πρῶτος, τό μέγα στήριγμα τῶν Ἀχαιῶν, ὁ Αἶας 5
 ἔσπασε Τρώων φάλαγγα καί οἱ σύντροφοί ἀναπνεύσαν,
 πού ἐκτύπησ' ἕναν τῶν Θρακῶν ἐξάισιον πολεμάρχον,
 τόν ὑψηλόν Ἀκάμαντα, λαμπρόν υἱόν τοῦ Εὐσώρου.
 Στόν κῶνον τόν ἐκτύπησε τῆς περικεφαλαίας
 κι ἐμπήχθη μέσ στό μέτωπο κι ἐπέρασεν ἡ λόγχη 10
 τό κόκαλο· κι ἐσκέπασε τοὺς ὀφθαλμούς του σκότος.
 Τόν Τευθρανίδην Ἀξυλον ὁ ἀνδρείος Διομήδης
 φονεύει, πού στήν εὐμορφη Ἀρίσθην κατοικοῦσε,
 πᾶμπλουτος, κοσμαγάπητος, διότι ὡς εἶχε ἐπάνω
 στόν δρόμον τήν οἰκίαν του, φιλοξενοῦσεν ὄλους. 15
 Ἄλλ' ἀπ' αὐτοὺς τότε κανεῖς δέν πρόδαλε τό στήθος
 διά νά τόν σώσει, ἀλλά καί αὐτόν καί τόν ἀκόλουθόν του
 Καλήσιον, πού στό πλάγι του τοὺς ἵππους κυβεροῦσε,
 ἔστειλε κάτω ἀπό τήν γῆν ἡ λόγχη τοῦ Τυδεΐδη.
 Ἄφου τόν Δρησον γύμνωσε καί ἀντάμα τόν Ὀφέλτιν 20
 ὁ Εὐρύαλος, στόν Αἴσηπον καί Πήδασον ἐχύθη,
 πού ἔχε γεννήσ' ἡ Ναϊάς, ἡ νύμφη Ἀδαρδαρέη,
 τοῦ ἀφόγου Βουκολίωνος, πού τέκνον ἦταν πρῶτο
 τοῦ θείου Λαομέδοντος ἀπό κρυφήν μητέρα·
 ὡς ἔδοσκε τὰ πρόδατα κοιμήθη μέ τήν νύμφη 25
 καί δύο τέκνα δίδυμα τοῦ γέννησεν ἐκείνη·
 αὐτῶν τῶν δύο νέκρωσε τ' ἀνδρειωμένα μέλη
 ὁ Μηκιστιάδης κι ἔπειτα καί τ' ἄρματα τοὺς πῆρε.
 Φονεύει τόν Ἀστυάλον ὁ ἀνδρείος Πολυποίτης
 καί τόν Περκώσιον λόγγισε Πιδύτην ὁ Ὀδυσσεάς· 30
 τόν θεῖον Ἀρετάονα ὁ Τεῦκρος· καί μ' ἀκόντι
 τόν Ἀβληρον ὁ Ἀντίλοχος ἐπῆρε Νεστορίδης·

ἢ ὀρμή τοῦ Ἄγαμέμνωνος τόν Ἕλατον, ἀνδρείον
 ἀπ' τήν ὑψηλήν Πήδασον, πού βρέχει ὁ Σατνιοῖες.
 Τόν Φύλανον πού ἔφευγεν ὁ Λήϊτος φρονεύει 35
 καί τόν Μελάνθιον ἔριξεν ἡ λόγχη τοῦ Εὐρυπύλου·
 καί ζωντανόν τόν Ἄδραστον ἡ ἀνδρεία τοῦ Μενελάου
 ἔπιασεν· ὅτι τ' ἄλογα στόν κάμπο ξαφνισμένα
 σ' ἓνα μυρῖκι ἐσκόνταψαν κι ἐσπάσαν τό τιμόνι
 τῆς ἄμαξας στήν ἄκρη του, κι ἐτρέχαν πρὸς τήν πόλιν, 40
 ἐκεῖ πού πλήθος ἄλλο ἀνδρῶν ἐφεῦγαν τρομασμένοι·
 ἐκείνος στόν τροχόν σιμά ροδόλησε ἀπ' τόν θρόνον
 ἐπίστομα στά χώματα, καί αὐτοῦ κοντά τοῦ ἐστήθη
 ὁ Ἄτρείδης ὁ Μενέλαος μέ τό μακρῷ κοντάρι. 45
 Τόν ἔπιασε ἀπ' τά γόνατα καί ἰκέτευσεν ἐκείνος:
 «Πάρε με, Ἄτρείδη, ζωντανόν καί λάβε ἀντάξια λύτρα·
 ἀπείρους ἔχει θησαυρούς ὁ πλούσιος μου πατέρας·
 ἔχει χρυσάφι, χάλκωμα καί σίδηρο ἐργασμένο,
 κι ἀπ' ὅλα πλουσιοπάροχα θά σοῦ προσφέρει δῶρα,
 ἄν μάθει πού ἴμαι ζωντανός στῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα». 50
 Εἶπε· καί τοῦ ἐπράννε στά στήθη τήν καρδίαν·
 καί θά τόν ἐπαράδιδεν εἰς τόν ἀκόλουθόν του
 στά πλοῖα νά τόν πάρει εὐθύς, ἀλλ' ἔτρεξε ὁ ἀδελφός του
 σιμά του καί τοῦ φώναξε: «Μενέλαε, καλέ μου,
 τί κάμνεις; Τήν ζωήν τους σύ λυπεῖσαι; Ναι, τῶόντι 55
 οἱ Τρῶες εἰς τό σπῖτι σου πολύ καλό σοῦ κάμαν·
 κανεῖς ἀπό τόν ὄλεθρον, στά χέρια μας ἄν πέσει,
 νά μή σωθεῖ ποτέ· μηδέ τ' ἀγόρι, πού ἴναι ἀκόμη
 μέσα στά σπλάχνα τῆς μητρός, νά μή σωθεῖ καί ὄλοι
 ἄταφοι καί ἄφαντοι ἄς χαθοῦν οἱ κάτοικοι τῆς Τροίας». 60
 Οἱ ὀρθοί του λόγοι ἐγύρισαν τήν γνώμη τοῦ ἀδελφοῦ του,
 καί μέ τό χέρι ἐμάκρυνε τόν Ἄδραστον· καί ὁ πρῶτος
 Ἄτρείδης τόν ἐπλήγωσε στό βάθος τῆς λαπάρας·
 καί ὡς ἔπεσε τ' ἀνάσκελα, τόν πάτησεν ὁ Ἄτρείδης
 στό στήθος κι ἔξω ἀνέσπασε τό φράξινο κοντάρι. 65
 Καί ὁ Νέστωρ μεγαλόφωνα πρὸς τούς Ἀργεῖους εἶπε:
 «Ἡρώες, φίλοι Δαναοί, θεράποντες τοῦ Ἄρη,
 τώρα διά λάφυρα κανεῖς ὀπίσω ἄς μὴν ξεμείνει,

διά νά γυρίσει μέ πολλά στά γρήγορα καράβια,
 ἀλλ' ἄνδρες ἄς φονεύομε· κατόπι μέ ἡσυχίαν 70
 τά λείψανα θά γδύσετε στρωμένα στήν πεδιάδα».

Εἶπε καί εἰς ὄλους ἄναψε τό θάρρος τῆς ἀνδρείας.
 Καί τότε ἀπ' τήν σφοδρὴν ὀρμὴν τῶν Ἀχαιῶν οἱ Τρῶες
 στήν Ἴλιον πάλε ἀνέβαιναν ἀνάνδρως συντριμμένοι,
 ἄν ὁ Πριαμίδης Ἐλενος, καλὸς ὀρνεοσκόπος, 75
 δέν ἔρχονταν στόν Ἐκτορα νά εἰπεῖ καί στόν Αἰνεΐαν:

«Ἄφοῦ σ' ὄλους ἀνάμεσα τοὺς Τρῶας καί Λυκίους,
 Αἰνεΐα κι Ἐκτωρ, εἰς ἐσᾶς ὁ ἀγῶνας κρέμετ' ὄλος,
 ὄτ' εἴσθε καί στόν πόλεμον κι εἰς πάσαν σκέψιν πρῶτοι,
 σταθεῖτε αὐτοῦ καί τόν λαόν κρατεῖτε πανταχόθεν 80
 ἐμπρός στές πύλες καί προτοῦ κυνηγημένοι πέσουν
 στῶν γυναικῶν τές ἀγκαλιές καί ὄλοι χαροῦν οἱ ἐχθροί μας.

Καί ἀφοῦ τές φάλαγγες ἐσεῖς παρακινήσεται ὄλες,
 ἐμεῖς ἐδῶ θά μείνομε τήν μάχην νά κρατοῦμε,
 ἄν καί μ' ἀγῶνα φοβερόν, ὅτι τό θέλ' ἡ ἀνάγκη. 85
 Καί σύ στήν πόλιν ν' ἀνεβεῖς καί λέγε τῆς μητρὸς μας
 ἐπάνω εἰς τήν ἀκρόπολιν αὐτὴ νά συναθροῖσει
 τές σεβαστές γερόντισσες καί τόν ναόν τόν θεῖον
 τῆς γλανκομάτας Ἀθηνᾶς μέ τό κλειδί ν' ἀνοίξει,
 καί ἀπ' ὄσους πέπλους διαλεκτοὺς στό δῶμα τῆς φυλάγει 90
 τόν μέγαν, τόν λαμπρότερον, τόν ἀκριβότερόν της
 στῆς καλοπλέξουδης θεᾶς τά γόνατα νά θέσει,
 καί δώδεκα νά ὑποσχεθεῖ χρονιαίρικες μοσχάρες
 θυσίαν, ἴσως ἡ θεᾶ νά ἐλεηθεῖ θελήσει
 τήν πόλιν, τές γυναῖκες μας καί τά μικρὰ παιδιά μας, 95
 καί ἀπ' τήν ἅγιαν Ἴλιον μακρύνει τόν Τυδεΐδην,
 τόν ἄγριον πολεμιστὴν, δεινόν φυγῆς ἐργάτην,
 ποῦ ἐδειχθήκε τῶν Ἀχαιῶν ὁ πρῶτος στήν ἀνδρείαν.

Τόσο δέν μάς ἐτρόμαζεν ὁ μέγας Ἀχιλλέας,
 ἄν κι ἐγεννήθη ἀπὸ θεᾶν, ὡς λέγουν, ἀλλὰ τούτου 100
 ἢ μάνιτα εἶναι ἀκράτητη καί ἀντίσταση δέν ἔχει».

Εἶπε· καί ὁ Ἐκτωρ ἔστρεξε στοὺς λόγους τοῦ ἀδελφοῦ του·
 καί ἀπὸ τ' ἀμάξι ἐβρόντησε στήν γῆν μέ τ' ἄρματά του.
 Δυὸ λόγγες σείει καί παντοῦ στό στράτευμα γυρίζει,

στήν μάχην σπρώχνει καί δεινήν πολέμου ἀνάφτει φλόγα. 105
 Τινάχθηκαν κι ἀντίκρισαν τούς Ἴ�χαιοὺς ἐκείνοι
 καί τοῦτοι ὀπισθοδρόμησαν κι ἐπαῦσαν ἀπ' τούς φόνους
 κι εἶπαν πῶς ἀπ' τόν κάτασπρον αἰθέρα πρὸς τούς Τρῶας
 βοηθὸς κατέδη ἕνας θεός· τόσῃν ὀρμῇν ἐδειξάν·
 καί ὁ Ἔκτωρ τότε ἐφώνηξε παντοῦ νά τόν ἀκούσουν· 110
 «Γενναῖοι Τρῶες καί βοηθοὶ μακρόθεν καλεσμένοι,
 ἄνδρες φανεῖτε μ' ὄλην σας τήν δύναμιν, ὦ φίλοι,
 ὅσο στήν Ἴλιον ν' ἀνεβῶ νά εἰπῶ τῶν γυναικῶν μας
 καί τῶν γερόντων βουλευτῶν εὐχῆς τῶν ἀθανάτων
 νά κάμουν κι ἐξιλέωμα νά τάξουν ἑκατόμβες». 115
 Εἶπε· κι εὐθύς ἐκίνησεν ὁ λοφοσειστής Ἔκτωρ·
 τῆς πτέρυγος καί τόν τραχήλον τό μαῦρο δέρμα ἐκτύπα,
 καί γύρω τήν ὀμφαλωτήν ἐκύκλωνεν ἀσπίδα.
 Καί τοῦ Τυδέως ὁ υἱὸς καί ὁ Γλαῦκος τοῦ Ἴππολόχου
 τῶν δύο στρατῶν ἀνάμεσα νά κτυπηθοῦν ὀρμησαν· 120
 καί ὀπότεν ἐπροχώρησαν κι ἐδρέθησαν ἀντίκρου,
 στόν ἄλλον πρῶτος ἔλεγεν ὁ ἀνδρείος Διομήδης:
 «Ἀπ' ὅσους ἔχ' ἡ γῆ θνητοῦς, ὦ θαυμαστέ, ποῖός εἶσαι;
 Στήν μάχην, δόξαν τῶν ἀνδρῶν, ποτέ δέν σ' εἶδ' ἀκόμη·
 καί τώρα μέ τήν τόλμην σου κάθ' ἄλλον ὑπερβαίνεις, 125
 ἀφοῦ σύ στό μακρόσκιον κοντάρι μου ἀντιστέκεις·
 τέκνα γονέων δυστυχῶν τήν ρώμην μου ἀντικρίζουν.
 Ἄλλ' ἂν ἀθάνατος θεός κατέβης οὐρανόθεν,
 μάθε ὅτι ἐγὼ δέν μάχομαι μέ τούς ἐπουρανοῦς. 130
 Καί ὁ τρομερός Λυκόοργος, τοῦ Δρύαντος ὁ γόνος
 ἐφιλονεῖκα μέ θεοὺς, ἀλλ' ἔζησεν ὀλίγο,
 πού ἕναν καιρό τοῦ μανικοῦ Διονύσου τῆς θυζάστρες
 σκόρπισε στά πανάγια βουνά τοῦ Νυσηίου·
 μέ βούκεντρο' ὁ Λυκόοργος τῆς ἐπληττε ὁ φονεάς,
 ὥστε τούς κλάδους ἐριξαν, καί ὁ Διόνυσος στά βάθη 135
 τῆς θάλασσης ἐδύθησε, καί ἡ Θέτις στήν ἀγκάλην
 τόν δέχθηκε πού ἐτρομάζεν ἀκόμη ἀπ' τήν δοήν του.
 Αὐτόν οἱ μάκαρες θεοὶ κατόπιν ὀργισθῆκαν
 καί ὁ Δίας τόν ἐτύφλωσε· καί ὀλίγες εἶδε ἡμέρες,
 ἀφοῦ στό μῖσος ἔπεσε τῶν ἀθανάτων ὄλων· 140

οὐδ' ἐγὼ θέλω πόλεμον μέ τούς ἐπουρανίους.
Καί ἄν θνητός εἶσαι καί καρποί τῆς γῆς καί σένα τρέφουν,
πλησίασε, ταχύτερα νά ἴδεις τόν ὄλεθρόν σου».
Σ' αὐτόν ἀπάντησε ὁ λαμπρός τοῦ Ἴππολόχου γόνος·
«Τὴν γενεάν μου τί ἐρωτᾶς, ἀτρόμητε Τυδεΐδη; 145
Καί τῶν θνητῶν ἡ γενεά τῶν φύλλων ὁμοιάζει·
τῶν φύλλων ἄλλα ὁ ἄνεμος χαμαὶ σκορπᾶ καί ἄλλα
φυτρώνουν, ὡς ἡ ἄνοιξη τὰ δένδρ' ἀναχλωραίνει·
καί τῶν θνητῶν μιά γενεά φυτρώνει καί ἄλλη παύει.
Καί μάθε, ἀφοῦ τό ἐπιθυμεῖς, καλά νά τὴν γνωρίσεις 150
τὴν ἰδικὴν μας γενεάν, ἀφοῦ πολλοὶ τὴν ξέρουν·
ὑπάρχει πόλις Ἐφουρα μέσ στό ἵπποτρόφον Ἄργος
κι εἶχε τόν δολιότερον ἀπ' ὄλους τούς ἀνθρώπους,
τόν Αἰολίδην Σίσυφον, πού ἐγέννησε τόν Γλαῦκον,
καί ὁ Γλαῦκος τόν ἀσύγκριτον λαμπρόν Βελλερεφόντην· 155
κάλλος τοῦ δῶσαν οἱ θεοί, χάριν ὁμοῦ καὶ ἀνδρείαν,
ἀλλά κρυφίως ὄλεθρον ὁ Προΐτος τοῦ ἔσοφίσθη.
Ἄπ' τ' Ἄργος τόν ἐξόρισεν, ὡς ἦτο ἀνώτερός του,
ὄτ' εἶχ' ἐπάνω στόν λαόν τό σκῆπτρο ἀπό τόν Δία.
Ἀπό τόν πόθον ἀναψε κρυφά μ' αὐτόν νά σμίξει 160
ἡ δέσποιν' Ἄντεια, γυνὴ τοῦ Προΐτου· ἀλλά σ' ἐκείνην
δέν ἔστεργε ὁ καλόγνωμος χρηστός Βελλερεφόντης
κι ἡ Ἄντεια ψευδολόγησε τοῦ Προΐτου: «Ν' ἀποθάνεις.»
τοῦ εἶπε, «ὦ Προΐτε, ἡ φόνευσε σύ τόν Βελλερεφόντην,
πού θέλ' ἐμέν' ἀθέλητην ἐκεῖνος νά φιλήσει». 165
Καί ὁ βασιλέας χόλωσε, πλὴν νά φονεύσει ξένον
ἐντράπη καὶ τόν ἔστειλε νά ὑπάγει στήν Λυκίαν·
καί μέσα εἰς κλειστόν πίνακα τοῦ ἔδωκε σημεῖα,
πού χάραξε κακόβουλα μέ νόημα θανάτου,
τοῦ πενθεροῦ του νά δειχθοῦν, διά νά τόν ἀφανίσει· 170
καί μέ τό ἅγιο τῶν θεῶν προβόδισμα κινουῦσε
πρός τὴν Λυκίαν κι ἔφθασεν ἐκεῖ πού ὁ Ξάνθος ρέει·
καί ὁ βασιλέας πρόθυμα τόν τίμησε κι ἔννεα
ἡμέρες τόν ἐξένισε κι ἔσφαξ' ἔννεα μόσχους.
Ἄλλ' ὡς ἡ αὐγὴ στόν οὐρανόν ἐρόδισε ἡ δεκάτη, 175
ἐκεῖνος τόν ἐξέτασε κι ἐζήτη νά γνωρίσει

ὅ,τι σημάδι τοῦ ἄφεν ἀπ' τόν γαμβρόν του Προΐτον.
 Καί ὡς ἔλαβε τ' ὀλέθριο σημάδι τοῦ γαμβροῦ του,
 πρῶτον τήν φρικτήν Χίμαιραν τόν στέλνει νά φονεύσει
 καί αὐτή γένος ἀνθρώπινο δέν ἦταν, ἀλλά θεῖον, 180
 δράκος ὀπίσω, λέοντας ἐμπρός, στήν μέσην αἶγα,
 κι ἦσαν τά σπλάχνα της φωτιά καί φλόγες ἡ πνοή της.
 Τήν φόνευσ' ὁμως, θαρρετός στά θεϊκά σημεῖα·
 δεύτερον, ἐπολέμησε τούς δοξαστούς Σολύμους,
 κι εἰς μάχην τόσον τρομερήν δέν εἶχεν ἔμπει ἀκόμη· 185
 τρίτον τέσ ἀνδρικότατες ἐφόνευσε Ἄμαζόνες.
 Καί ὡς γύριζεν, ἐπιβουλήν τοῦ πλέκει ἐκεῖνος ἄλλην·
 καρτέρι σταίνει διαλεκτῶν ἀνδρῶν ἀπ' τήν Λυκίαν,
 ἀλλ' ἀπ' αὐτούς δέν γύρισε κανεῖς εἰς τήν πατρίδα·
 τούς ἔστρωσ' ὄλους τοῦ λαμπροῦ Βελλερεφόντ' ἡ λόγχη. 190
 Καί ὅταν καλῶς ἐνόησε πῶς ἦταν θεοῦ γόνος,
 τόν κράτησε στό σπίτι του, τόν ἔκαμε γαμβρόν του
 καί τήν βασιλικήν τιμὴν ἐμοίρασε μαζί του·
 καί οἱ Λύκιοι τοῦ χάρισαν ἐξαίσιον περιδῶλον·
 νά τό ἔχει κῆπον εὐμορφον καί κάρπιμον χωράφι. 195
 Τρία παιδιά γεννήθηκαν ἀπό τήν νυμφευτήν του·
 ὁ Ἴσανδρος, ὁ Ἰππόλοχος, κι ἡ Λαοδάμεια, κόρη
 ὀπού σιμά της πλάγιασεν ὁ πάνσοφος Κρονίδης,
 κι ἔλαθ' υἱόν τόν μαχητήν ἰσόθεον Σαρπηδόνα.
 Ἄλλ' ὅταν ὄλ' οἱ ἀθάνατοι κι ἐκεῖνον ἐμισήσαν,
 νά φύγει ἀνθρώπου πάτημα παράδερον στό Ἄλῆιον
 πεδῖον μόνος κι ἔτρωγε τά ἔρμα σωθικά του.
 Τόν Ἴσανδρον μαχόμενον μέ τούς λαμπρούς Σολύμους
 ὁ Ἄρης τοῦ ἐθανάτωσε· στήν κόρην του ἐχολώθη
 ἡ χρυσοχάλινη Ἄρτεμις καί τήν ζώην τῆς πήρε· 205
 ὁ Ἰππόλοχος ἐγέννησεν ἐμέ, κι αὐτός στήν Τροίαν
 μ' ἔστειλε καί πολύ θερμά μου ἔχει παραγγεῖλει
 πάντοτε μέγας νά φανῶ καί τῶν ἀνδρείων πρῶτος,
 καί ὡς πρέπει τῶν πατέρων μας τό γένος νά τιμήσω,
 πού ἔλαμψαν καί στήν Ἐφυραν καί στήν πλατιάν Λυκίαν. 210
 Τήν γενεάν, τό αἶμ' αὐτό, καυχῶμαι ἐγὼ πῶς ἔχω·
 Στά λόγια τοῦτα ἐχάρηκεν ὁ ἀνδρείος Διομήδης,

κι ἐστύλωσε τὴν λόγχην του στὴν γῆν τὴν πολυθρέπτραν,
 καὶ εἰς τὸν ποιμένα τῶν λαῶν γλυκομιλοῦσε κι εἶπε:
 «Μάθε ὅτι ξένος παλαιὸς μοῦ εἶσαι πατρικός μου·
 ὅτι ἄλλοτε τὸν ἄψεγον λαμπρόν Βελλερεφόντην
 ὁ Οἶνεύς ἐφιλοξένησεν εἴκοσ' ἡμέρες ὅλες·
 καὶ λαμπρὰ δῶρα ἐχάρισεν ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον,
 ὁ Οἶνεύς ζωστήρα πορφυρόν καὶ ὁ πάππος σου ποτήρι
 δίκουπο τοῦ ἴδωκε χρυσό πού, ἐκείθεν ὅταν ἦλθα,
 στά δάματά του ἐσώζονταν· ἀλλ' ὅμως τὸν Τυδέα
 δέν τὸν θυμοῦμαι, ὅτι μικρόν στό σπίτι μ' ἔχει ἀφήσει,
 ὅταν στές Θῆβες ὁ λαός ἐχάθη τῶν Ἀργείων.
 Ὅθεν στό Ἄργος μέσα ἐγὼ φίλος σοῦ εἶμαι ξένος
 καὶ σύ σ' ἐμένα, στόν λαόν ἂν ἔλθω τῶν Λυκίων.
 Καί ἄς μὴ σμιχθοῦν οἱ λόγχες μας οὐδ' ὅπου ἡ μάχη βράζει·
 πολλοὶ ἔναι Τρῶες κι ἔνδοξοι ὄσηθοί, διὰ νά φονεύω
 ὅποιον θεός μοῦ φέρει ἐμπρός κι οἱ πόδες μου προφθάσουν·
 καὶ Ἀχαιοὶ πάλι, ἂν δυνηθεῖς, δέν λείπουν νά φονεύσεις·
 καὶ τ' ἄρματα ἄς ἀλλάξομεν, ὅπως καὶ τοῦτοι μάθουν
 πού ἔμαστε ξένοι πατρικοὶ κι εἶναι τιμὴ δική μας».
 Εἶπαν· καὶ ἀπὸ τ' ἀμάξι των ἐπήδησαν καὶ οἱ δύο,
 τὰ χέρια πιάσαν κι ἔδωκαν βεβαίωσιν φιλίας.
 Τοῦ Γλαύκου τότε ἀφαίρεσε τές φρένες ὁ Κρονίδης·
 ἔλαβε χάλκιν' ἄρματα, πού ἐννέα βόδι' ἀξίζαν,
 κι ἔδωκεν ἄρματα χρυσά, πού ἀξίζαν ἐνενήντα.
 Στές Σκαιέες πύλες ἔφθασεν ὁ Ἐκτωρ καὶ στό φράξον,
 κι οἱ κόρες τὸν τριγύρισαν τῶν Τρῶων κι οἱ μητέρες
 νά μάθουν διὰ τὰ τέκνα των, τοὺς ἀδελφούς, τοὺς ἄνδρες
 καὶ συγγενεῖς· καὶ δέησες πρὸς τοὺς θεοὺς νά κάμουν
 εἰς ὄλες εἶπε· ἀλλ' ἔμελλαν πολλὲς ν' ἀναστενάξουν.
 Καὶ ὡς ἔφθασε στό μέγαρο τ' ὦραϊο τοῦ Πριάμου, —
 μέ σκαλισμένες αἴθουσες κτισμένο, κι ἦσαν μέσα
 θάλαμοι καλοσκάλιστοι μαρμάρινοι πενήντα,
 ὅλοι κτισμένοι σύνεγγυς· καὶ αὐτοῦ μέσα ἐκοιμόνταν
 μέ τές μνηστές γυναῖκες των οἱ παῖδες τοῦ Πριάμου·
 καὶ ἀπ' τ' ἄλλο μέρος στὴν αὐλήν, ἀντίκρυ, εἰς τ' ἀνώγι,
 θάλαμοι καλοσκάλιστοι μαρμάρινοι ἐκτισθῆκαν

δώδεκα σύνεγγυς καί αὐτοί· καί αὐτοῦ πάλι ἐκοιμόνταν
 μέ τές σεβάσιμες κόρες του οἱ ἀγαπητοὶ γαμβροὶ του, 250
 κεῖ τόν ἀπάντησ' ἡ ἀγαθὴ μητέρα, ὅπου περνοῦσε
 στήν Λαοδίκην, κόρην της στό κάλλος ἐξαισίαν·
 τό χέρι τοῦ ἴπιασε σφικτά, προσφώνησέ τον κι εἶπε:
 «Τέκνον, πῶς ἦλθες κι ἄφησες τόν ἄγριον ἀγώνα;
 Οἱ ἐπικατάρατοι Ἀχαιοὶ στενά μᾶς περιορίζουν 255
 κάτω ἀπ' τὰ τείχη· κι ἔρχεσαι, καθὼς σοῦ ἴπε ἡ καρδιά σου,
 τὰ χέρια ἀπ' τήν ἀκρόπολιν νά ὑψώσεις πρὸς τόν Δία.
 Ἄλλ' ἐδῶ μείνε, ὅσο γλυκό κρασί νά σοῦ προσφέρω,
 καί νά σπονδίσεις τοῦ Διὸς καί ὄλων τῶν ἀθανάτων,
 καί σύ νά λάβεις ἄνεσιν, ἄν τό γευθεῖς ὀλίγο· 260
 ἐνδυναμώνει τό κρασί τόν κατακουρασμένον,
 ὡς εἶσαι σύ, μαχόμενος νά σώσεις τοὺς δικούς σου».
 Καί ὁ μέγας τῆς ἀπάντησεν ὁ λοφοσειστής Ἔκτωρ:
 «Μὴ μοῦ προσφέρεις τό γλυκό κρασί, σεπτὴ μητέρα,
 καί ἀπολυθοῦν τὰ μέλη μου καί χάσω τήν ἀνδρεία μου· 265·
 ἀνιφτος τό γλυκό κρασί δέν χύνω ἐγὼ στὸν Δία·
 δέν γίνεται μέ αἵματα καί χῶμα μολυσμένοι
 νά κάμομεν στὸν βροντητὴν Κρονίδην τέσ εὐχές μας.
 Ἄλλὰ σύ τέσ γερόντισσες πάρε σιμά σου καί ἄμε
 εἰς τόν ναόν τῆς Ἀθηνᾶς μέ ἀρώματα μαζί σου· 270
 καί ἀπ' ὄσους πέπλους διαλεκτούς στό δῶμα σου φυλάγεις
 τόν μέγαν, τόν λαμπρότερον, τόν ἀκριβότερόν σου
 στῆς καλοπλέξουδης θεᾶς τὰ γόνατα νά θέσεις,
 καί δώδεκα νά ὑποσχεθεῖς χρονιάρικες μοσχάρες
 θυσίαν, ἴσως ἡ θεὰ νά ἐλεηθεῖ θελήσει 275·
 τήν πόλιν, τέσ γυναῖκες μας καί τὰ μικρὰ παιδιά μας,
 καί ἀπ' τήν ἅγιαν Ἴλιον μακρύνει τόν Τυδείδην,
 τόν ἄγριον πολεμιστὴν, δεινὸν φυγῆς ἐργάτην.
 Καί στὸν ναόν τῆς Ἀθηνᾶς σύ πήγαινε, ὦ μητέρα,
 κι ἐγὼ τόν Πάριν τώρα εὐθύς θά εὔρω νά καλέσω, 280
 ἄν θά μ' ἀκούσει· ν' ἀνοιγαν τῆς γῆς τὰ βάθη ἐμπρὸς του!
 Διότι ὁ Ζεὺς τόν ἔτρεφε μέγα κακὸ στοὺς Τρῶας,
 εἰς τόν γενναῖον Πρίαμον καί εἰς ὅλα τὰ παιδιά του, 285
 Τὰ μάτια μου ἄν τόν ἐβλεπαν νά κατεβεῖ στὸν Ἄδη,

- θαρρῶ πώς ὅλοι θά 'παναν οἱ πόνοι τῆς ψυχῆς μου». 285
 Τόν ἄκουσε καί πρόσταξε τές κόρες νά συνάξουν
 γύρωθεν τές γερόντισσες· κατέβη ὡστόσο ἐκεῖνη
 στόν μυροδόλον θάλαμον, ὅπου πολλοί ἦσαν πέπλοι,
 ἔργα θαυμάσια γυναικῶν ἀπ' τά Σιδώνια μέρη,
 ὁπόθεν ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος τές πῆρε, 290
 τά πέλαγα ὅταν ἔσχιζεν εἰς τό ταξίδι ἐκεῖνο,
 ὅπου τήν λαμπρογέννητην ἀνέβαζεν Ἑλένην.
 Καί νά προσφέρει τῆς θεᾶς ἡ Ἐκάβη ἐσήκωσ' ἕναν
 ἀπ' ὅλους τόν πλατύτερον κι ἐξαίσιον κεντημένον,
 πού ὡσάν ἀστέρας ἔλαμπε καί κάτω ἀπ' ὅλους ἦταν· 295
 καί ὡς πῆγαινε, γερόντισσες πολλές ἀκολουθοῦσαν.
 Καί ὁπότεν στήν ἀκρόπολιν καί στόν ναόν ἐφθάσαν,
 ἡ καλοπρόσωπη Θεανώ τοὺς ἀνοιξε τήν θύραν,
 τοῦ Ἀντήνορος ἡ ὁμόκλινη καί κόρη τοῦ Κισσέως·
 τῆς Ἀθηνᾶς ἰέρειαν τήν εἶχαν δάλ' οἱ Τρῶες· 300
 καί ὄλες μέ θρήνους ὕψωσαν στήν Ἀθηνᾶ τά χέρια,
 καί ἡ καλοπρόσωπη Θεανώ τό πέπλον πού τῆς δῶσαν
 στῆς λαμπρομάλλας Ἀθηνᾶς τά γόνατ' ἀποθέτει,
 καί πρὸς τήν κόρην τοῦ Διὸς κεραυνοφόρου εὐχήθη:
 «Θεᾶ θεῶν, ὦ Ἀθηνᾶ, σωσίπολις, ἀγία, 305
 τοῦ Διομήδη σύντριψε τήν λόγχην, καί αὐτόν κάμε
 ἔμπροσθεν τῶν Σκαιῶν πυλῶν, ἐπίστομα νά πέσει,
 κι εὐθύς θά λάβεις δώδεκα χρονιάρικες μοσχάρες,
 ἂν εὐδοκήσεις, ὦ θεᾶ, νά ἔλεηθεῖς τήν πόλιν
 τῶν Τρῶων, τές γυναῖκες των καί τά μικρά παιδιὰ των». 310
 Εὐχήθη, ἀλλ' ὅμως ἡ θεᾶ σ' αὐτά δέν εὐδοκοῦσε.
 Κι ἐνῶ τήν κόρην τοῦ Διὸς αὐτές παρακαλοῦσαν,
 ὁ Ἔκτωρ πρὸς τά δώματα κινούσε τοῦ Ἀλεξάνδρου,
 πού ὠραία τά 'χε κάμει αὐτός μέ διαλεκτοὺς τεχνίτες
 καί ἦσαν τότε' ἐξαίσιον στήν κάρπιμην Τρωάδα· 315
 αὐλήν εἰς τήν ἀκρόπολιν καί θάλαμον καί δῶρα
 τοῦ ἔκτισαν στοῦ Ἐκτορος σιμά καί τοῦ Πριάμου·
 καί ὁ θεῖος Ἐκτωρ δάδιζ' ἐκεῖ μέσα κι ἐκρατοῦσε
 κοντάρι ἐνδεκάπηχο, πού μέ χρυσό στεφάνι
 σπιθοβολοῦσε ἡ λόγχη του· κι ἦδρε τόν ἀδελφόν του 320

στὸν θάλαμο πού τὰ λαμπρὰ συγκύριζε ἄρματα του,
 τό τόξο καί τὸν θώρακα καί τὴν καλὴν ἀσπίδα·
 κι ἡ Ἑλέν' ἢ Ἀργεΐα κάθονταν καί δλόγυρα οἱ γυναῖκες,
 κι ἔφτιαναν ἔργ' ἀμίμητα καθὼς τέσ ὀδηγοῦσε. 325
 Καί ὁ Ἔκτωρ τὸν ὄνειδισε πικρῶς, ἅμα τὸν εἶδε:
 «Ἄθλιε, καλὰ δέν ἔκαμες τόσην χολὴν νά πάρεις·
 πέφτουν μαχόμενοι λαοὶ στὰ τείχη μας τριγύρω
 καί ἐξ ἀφορμῆς σου ἀλλαλαγμὸς, φλόγα πολέμου ζώνει
 τὴν πόλιν τούτην· καί ὁμῶς σὺ θά ὄνειδίζεις καθέναν
 ἄλλον πού νά ἔβλεπες μακρὰν νά φύγει ἀπ' τὸν ἀγῶνα· 330
 ἀλλὰ σηκώσου πρὶν τό πῦρ τὴν πόλιν καταλύσει».
 Τοῦ ἀπάντησε ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος καί τοῦ ἔπε:
 «Ἐκτωρ', ἀφοῦ μέ δίκαιον μ' ἐλέγχεις καί ὄχι ἀδίκως,
 θά σοῦ ὀμιλήσω καθαρά καί πρόσεχε ν' ἀκούσεις·
 στοὺς Τρῶας πείσμα μήτε ὀργή δέν μ' ἔκαμε νά μείνω 335
 στὸν θάλαμον, ἀλλ' ἤθελα τὴν θλίψιν μου νά τρέφω·
 τώρα μέ λόγια μαλακά μ' ἐκίνησε ἡ γυνὴ μου
 νά πολεμήσω· καί ὡς κι ἐγὼ καλύτερο τό κρίνω·
 τοὺς ἄνδρες εἰς τὸν πόλεμον συχνὰ ξαλλάζ' ἡ νίκη.
 Ἄλλ' ὅσο ἐγὼ ν' ἄρματωθῶ, σὺ μὴν ἀναχωρήσεις, 340
 ἢ, ἂν θέλεις, πῆγαινε, κι ἐγὼ, θαρρῶ, θά σέ προφθάσω».
 Εἶπε· καί δέν τοῦ ἀπάντησεν ὁ λοφοσειστής Ἐκτωρ·
 κι ἡ Ἑλένη γλυκομίλητα τοῦ εἶπε: «Ἀνδράδελφέ μου,
 ὀμιμένα τῆς κακόπρακτης, τῆς ὀργισμένης σκύλας·
 ἄχ! τὴν ἡμέρα πού στό φῶς μέ ἔφερε ἡ μητέρα, 345
 νά μ' εἶχε ἀρπάξει ἀνεμικὴ κακὴ, νά μ' εἶχε ρίξει
 εἰς ὄρος ἢ στῆς θάλασσας τό φουσκωμένο κύμα
 νά μέ ρουφήσει καί ὄχι αὐτὰ πού ἐγίνηκαν νά γίνουν.
 Ἄλλ' ἀφοῦ τοῦτα τὰ κακὰ οἱ ἀθάνατοι διορίσαν,
 ἅς εἶχα κἀν καλύτερον τὸν ἄνδρα νά γνωρίζει 350
 τοῦ κόσμου τὴν κατακραυγὴν καί τοὺς ὄνειδισμούς του·
 καί τοῦτος τώρα νοῦν ποσῶς δέν ἔχει οὔτε θά λάβει
 ὥστε νά πάθει· ἀλλ' ὀρισε, ἀνδράδελφε, ἐδῶ μέσα,
 κάθισε εἰς τοῦτο τό θρονί· γνωρίζ' ὅτ' ἡ ψυχὴ σου
 μάλιστα ἐκεῖνη αἰσθάνεται τὸν μόχθον πού ἀπὸ ἐμένα 355
 τὴν σκύλαν καί ἀπ' τό ἀνόμημα προῆλθε τοῦ Ἀλεξάνδρου,

όπου μᾶς κακομοίρανεν ὁ Ζεὺς, διὰ νά γενοῦμε
καί τῶν κατόπι γενεῶν τραγοῦδι ξακουσμένο».

Καί ὁ μέγας τῆς ἀπάντησεν ὁ λοφοσειστής Ἔκτωρ:

«Ἐάν κι ἐγκάρδια μέ καλεῖς, δέν θά καθίσω, Ἐλένη, 360

ὄτ' ἡ ψυχὴ μου ἐπιθυμεῖ σφόδρα βοηθός νά δράμω
τῶν Τρώων πού μέ ἀναζητοῦν, ἀφοῦ μακράν τους εἶμαι·

ἀλλά σύ παρακίνησε τόν Πάριν κι ἄς φροντίσει
καί ἀφ' ἑαυτοῦ του ὅσο εἶμ' ἐγώ στήν πόλιν, νά μέ φθάσει,

ὅτι θά ὑπάγω σπίτι μου νά ἰδῶ τούς σπιτικούς μου, 365

τήν ποθητὴν συμβίαν μου καί τό γλυκό μου βρέφος.

Δέν ξεύρω ἂν θά μέ ξαναἰδοῦν ἢ θέλει βουλή θεῖα
σήμερ' ἀπό τῶν Ἀχαιῶν τά χέρια νά ἀποθάνω».

Αὐτά εἶπε· κι ἐκίνησεν ὁ λοφοσειστής Ἔκτωρ.

Καί εἰς τό λαμπρό του μέγαρο δέν ἄργησε νά φθάσει. 370

Ἄλλ' ὅμως τήν λευκόχερην δέν ἤϊρεν Ἀνδρομάχην·
ἐκείνη μέ τό βρέφος της καί τήν καλήν δυζάστραν

ἄνω στόν πύργον ἔστεκε νά ὀδύρεται, νά κλαίει·
καί ἀφοῦ μέσα δέν εὔρηκε τήν ἄψογην συμβίαν,

εἰς τό κατώφλι ἐστάθηκε καί πρὸς τές κόρες εἶπε: 375

«Ἦ κόρες, τήν ἀλήθειαν εἰπεῖτε μου νά μάθω·
ἐδῶθεν ἢ λευκόχερη ποῦ ἐβγήκεν Ἀνδρομάχη;

Νά εὔρει συννυφάδα της ἢ ἀνδράδελφην ἐπήγεν,
ἢ στόν ναόν τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπου κι οἱ ἄλλες εἶναι

δέσποινες καί τήν τρομερὴν θεάν ἐξιλεώνουν;» 380

Τότε σ' αὐτόν ἀπάντησεν ἡ ἔξυπνη οἰκονόμα:
«Ἦ Ἔκτωρ, τήν ἀλήθειαν θά εἰπῶ, καθὼς προστάξεις·

δέν πῆγε εἰς συννυφάδα της ἢ ἀνδράδελφην καθόλου
ἢ στόν ναόν τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπου κι οἱ ἄλλες εἶναι

δέσποινες καί τήν τρομερὴν θεάν ἐξιλεώνουν· 385

ἀλλά στόν πύργον ἔτρεξε τῆς πόλεως, ἄμ' ἀκούσθη
νίκη τρανὴ τῶν Ἀχαιῶν καί συντριμμός τῶν Τρώων·

καί ὡς φρενιασμένη θά ἔφθασε στά τείχη τώρα κείνη,
κι ἔχει σιμά της ἡ τροφός τό βρέφος στήν ἀγκάλῃ».

Καί ὡς τ' ἀκούσε ἐπετάχθη εὐθύς ὁ Ἔκτωρ ἀπ' τό δῶμα 390

πάλι στούς δρόμους τούς λαμπρούς πού 'χε περάσει πρῶτα,
κι ἔφθασε, τήν πολύχωρη περὼντας πολιτείαν,

στές Σχαιές πύλες· στήν στιγμήν πού ἐκίνα εἰς τό πεδίον,
 μέ ὁρμήν ἐμπρός του ἐπρόβαλεν ἡ ἀσύγκριτη ἼΑνδρομάχη,
 πολύδωρη συμβία του καί κόρη τοῦ γενναίου
 ἸΑετίωνος, πού κάτωθεν τῆς δενδρωμένης Πλάκου
 τῆς Θήδης ἐδασίλευε καί τῶν Κιλικίων ὄλων.
 Τοῦ πολεμάρχου ἼΑκτορος αὐτή ἴταν ἡ συμβία
 πού τότε τόν ἀπάντησε μέ τήν τροφόν σιμά της,
 ὅπου θαστοῦσε τό μικρό μονάκριβο παιδί της,
 τόν ἼΑκτορίδην, ὅμοιον καί εὐμορφον ἀστέρα·
 Σκαμάνδριον ὁ πατέρας του, ἸΑστυάνακτα τά πλήθη
 τόν λέγαν, ὅτι ἔσωξεν ὁ ἼΑκτωρ τήν Τρωάδα.
 ἸΑεΐνος χαμογέλασε κοιτώντας τό παιδί του
 ἦουχα· καί ἀπ' τό χέρι του πιασμένη ἡ ἸΑνδρομάχη
 ἐδάκρυσε καί τοῦ ἔλεγε: «Ὅιμέ! Θά σ' ἀφανίσει
 τούτη σου ἡ τόλιμη, ὧ τρομερέ· τό δρέφος δέν λυπεῖσαι
 τοῦτο κι ἐμέ τήν ἄμοιρην πού χήρα σου θά γίνω
 ὀργήγορα, ὅτι ὀργήγορα θά ὀρμήσουν ὅλοι ἀντάμα
 νά σέ φονεύσουν οἱ ἸΑχαιοί καί ἄμα σέ χάσω, κάτω
 στόν μαῦρον ἸΑδη ἄς κατεβῶ, διότι ἄν ἀποθάνεις
 καί σύ, καμιά παρηγοριά δι' ἐμέ δέν θ' ἀπομείνει,
 καί πόνοι μόνον· ἔχασα πατέρα καί μητέρα·
 τόν μέγαν ἸΑετίωνα μοῦ φόνευσεν ὁ θεῖος
 Πηλεΐδης, ὅταν ἔριξε τήν πόλιν τῶν Κιλικίων,
 τήν Θήδην τήν ὑπίπυλον· ἀλλά τόν ἐσεδάσθη
 νεκρόν, δέν τόν ἐγύμνωσε, καί μ' ὄλην τήν λαμπρήν του
 ἄρωμασιά τόν ἔκαυσε κι ἐσήκωσέ του μνήμα,
 κι ὀλόγυρά του ἐφύτευσαν πεῦκα μεγάλα οἱ νύμφες
 ἸΑορεστιάδες, τοῦ Διὸς αἰγυδοφόρου κόρες·
 ἦσαν ἑπτά στό σπίτι μας γλυκεῖς ἀντάδελφοί μου,
 κι εἰς μίαν ἡμέραν ὅλοι ὁμοῦ ροδόλησαν στόν ἸΑδη·
 ὅλους τούς ἐθανάτωσεν ὁ θεῖος ἸΑχιλλέας
 τῶν μύσχων μέσα εἰς τές κοπές καί τῶν λευκῶν προδάτων,
 Καί τήν σεπτήν μητέρα μου, βασίλισσαν στήν Θήδην,
 δούλην ἐδῶ τήν ἔφερε μέ τ' ἄλλα λάφυρά του.
 Καί ἀφοῦ μέ δῶρ' ἀμέτρητα κατόπι ἐξαγοράσθη,
 τήν ἔοδησεν ἡ ἸΑρτεμις στό σπίτι τοῦ πατρὸς μου.

Ἐκτωρ, σύ εἶσαι δι' ἐμέ πατέρας καί μητέρα,
 σύ ἀδελφός, σύ ἀνθηρός τῆς κλίνης σύντροφός μου. 430
 Ἄλλά λυπήσου μας, καί αὐτοῦ μείνε στόν πύργον, μήπως
 ὄρφανό κάμεις τό παιδί καί χήραν τήν γυναίκα.
 Κι ἐκεῖ στήν ἀγριοσυκιά τούς ἄνδρες στήσε ὁπού ἴναι
 ἡ πόλις καλοανέβατη, καλόπαρτο τό τείχος·
 τρεῖς τό δοκίμασαν φορές τῶν Ἀχαιῶν οἱ πρώτοι, 435
 οἱ Αἴαντες, καί ὁ δοξαστός Ἰδομενεύς καί οἱ δύο
 Ἄτρεῖδες καί ὁ ἀτρόμητος Τυδείδης ἐνωμένοι·
 ἦ τό φανέρωσε σ' αὐτούς χρησμών ἐξαισίος γνώστης,
 ἦ τούς κινεῖ μόν' ἡ ψυχή σ' αὐτό καί τούς διδάσκει»
 Καί πρός αὐτήν ἀπάντησεν ὁ λοφοσειστής Ἐκτωρ: 440
 «Ὅλα τά αισθάνομαι κι ἐγώ, γυνή μου, ἀλλά φοβοῦμαι
 καί τῶν ἀνδρῶν τό πρόσωπο καί τῶν σεμνῶν μητέρων,
 ἄν μ' ἔβλεπαν ὡς ἀνανδρος νά φεύγω ἀπό τήν μάχην·
 οὐδ' ἡ καρδιά μου θέλει το, πού μ' ἔμαθε νά εἶμαι
 γενναῖος πάντοτε κι ἐμπρός νά μάχομαι τῶν Τρώων. 445
 χάριν τῆς δόξας τοῦ πατρός καί τῆς δικῆς μου ἀκόμη·
 ὅτ' εἶναι τοῦτο φανερό στά δάθη τῆς ψυχῆς μου·
 θά φθάσ' ἡ μέρα νά χαθεῖ κι ἡ Ἴλιος ἡ ἅγια
 καί ὁ Πρίαμος ὁ δυνατός μέ ὄλον τόν λαόν του.
 Ἄλλά τῶν Τρώων ἡ φθορά δέν μέ πληγώνει τόσο 450
 καί τοῦ πατρός μου ὁ θάνατος καί τῆς σεμνῆς μητρός μου
 καί τῶν γλυκῶν μου ἀδελφῶν, ὁπού πολλοί καί ἀνδρεῖοι
 ἀπό τέσ λόγχες τῶν ἐχθρῶν θά κυλισθοῦν στό χῶμα,
 ὅσ' ὁ καημός σου, ὅταν κανεῖς τῶν Ἀχαιῶν σέ πάρει
 εἰς τήν δουλείαν, ἐνῶ σύ θά ὀδύρεσαι, θά κλαίεις, 455
 εἰς τ' Ἄργος ξένον ὕφασμα θά ὑφαίνεις προσταγμένη·
 ἀπ' τήν Ὑπέρειαν πηγὴν ἢ ἀπό τήν Μεσσηίδα
 νερό θά φέρνεις στανικῶς, ἀπό σκληρὴν ἀνάγκην·
 κι ἐνῶ σύ κλαίεις θενά εἰποῦν: «Ἰδέτε τήν συμβίαν
 τοῦ Ἐκτορος πού πρώτευσεν τῶν ἵπποδάμων Τρώων 460
 στόν πόλεμον, πού ὀλόγυρα στήν Ἴλιον πολεμοῦσαν».
 Αὐτὰ θά εἰποῦν καί μέσα σου θά ξαναζήσει ὁ πόνος
 τοῦ ἀνδρός ἐκείνου, ὁπού δέν ζεῖ διά νά σέ ἐλευθερώσει.
 Ἄλλά παρά τόν θρήνον σου καί τ' ὄνειδος ν' ἀκούσω,

βαθιά στήν γῆν καλύτερα νά μέ σκεπάσει ὁ τάφος». 465
 Καί ὁ μέγας Ἔκτωρ ἄπλωσε τά χέρια στό παιδί του·
 ἔσκουξ' ἐκεῖνο κι ἔγειρε στό στήθος τῆς θυζάστρας·
 φοβήθη τόν πατέρα του καθῶς εἶδε ν' ἀστράφτουν
 τ' ἄρματα καί ἀπ' τήν κόρυθα τῆς περικεφαλαίας
 τήν χαίτην πού τρομακτικῶς ἐπάνω του ἐσειόνταν· 470
 ἐγέλασε ὁ πατέρας του καί ἡ σεβαστή μητέρα·
 καί ὁ μέγας Ἔκτωρ ἔβγαλε τήν περικεφαλαίαν
 καί καταγῆς τήν ἔθεσεν, ὅπου λαμποκοποῦσε.
 Ἐφίλησε κι ἐχόρευσε στά χέρια τό παιδί του
 κι ἔπειτα εὐχίθη στούς θεούς κι εἶπε: «Ἦ πατέρα Δία, 475
 κι ὄλ' οἱ ἐπουράνιοι θεοί, δώσετε εἰς τό παιδί μου
 τοῦτο, ὡς ἐδώκατε εἰς ἐμέ, στό γένος του νά λάμπει,
 σ' ἄρματα μέγας, δυνατός στήν Ἴλιον βασιλέας,
 καί ὡς ἔρχεται ἀπ' τόν πόλεμον μ' ἄρματα αἱματωμένα
 ἐχθροῦ πού ἐφόνευσε, νά εἶπουν: καλύτερος ἐδείχθη 480
 καί τοῦ πατρός του, καί χαράν θά αισθάνεται ἡ μητέρα».
 Ὡς εἶπε αὐτά, στήν ἀγκαλιά τῆς ποθητῆς συμβίας
 τό δρέφος ἔβαλε καί αὐτή στό μυροδόλο στήθος
 τό πήρε γελοκλαίοντας· τήν ἐλυπήθη ἐκεῖνος,
 ἐχάιδευσέ την κι ἔλεγε: «Ἀγαπητή, μή θέλεις 485
 τόσο δι' ἐμέ νά θλίβεσαι, στοχάσου ὅτι στόν Ἄδη
 δέν θά μέ στείλει ἄνθρωπος ἡ ὥρα μου πρὶν φθάσει·
 καί ἄνθρωπος ἅμα γεννηθεῖ εἴτε γενναῖος εἶναι,
 εἴτε δειλός δέν δύναται τή μοῖρα ν' ἀποφύγει.
 Ἄλλ' ἄμε σπῖτι, ἔχε στόν νοῦν τά ἔργα τά δικά σου, 490
 τήν ἠλακάτην, τ' ἄργαλειό, καί πρόσταζε τέσ κόρες
 νά ἐργάζονται· στόν πόλεμον θά καταγίνουν ὅλοι
 οἱ ἄνδρες πού ἐγεννήθησαν στήν Τροίαν κι ἐγώ πρῶτος».
 Εἶπε καί πάλι ἐφόρεσε τήν περικεφαλαίαν.
 Καί πρὸς τό σπῖτι ἐκίνησεν ἡ ἀγαπητή γυνή του 495
 κι ἐσυχνογύριζε νά ἰδεῖ μέ μάτια δακρυσμένα.
 Εἰς τοῦ ἀνδροφόνου Ἔκτορος τήν ὑψηλήν οἰκίαν
 ἔφθασε κι εὗρηκεν ἐκεῖ τῶν γυναικῶν τό πλήθος
 κι ἀπ' τήν ψυχὴν τους ἔκαμεν ὁ θρῆνος ν' ἀναδρῦσει.
 Καί ζωντανόν τόν Ἔκτορα στό σπῖτι του ἐθρηνοῦσαν, 500

θαρρώντας πού ἄπ' τόν πόλεμον κι ἄπ' τ' ἀνδρειωμένα χέρια
 τῶν Ἀχαιῶν δέν θά σωθεῖ καί δέν θά γύρει πλέον.
 Ἄλλά δέν ἀργοπόρησε στά δώματά του ὁ Πάρις·
 ἐξώσθη τά πολύχαλκα καί ὑπέρλαμπρα ἄρματα του,
 τήν πόλιν γοργά διάβηκεν, ὡς ἦταν περοπόδης· 505
 καί ὡς ὅταν σπάσει τόν δεσμόν καλοθρεμμένος ἵππος,
 βροντᾶ τετραποδίζοντας στήν ἀνοικτήν πεδιάδα,
 νά λούεται στό καθαρό ποτάμι μαθημένος·
 τήν κεφαλὴν κρατεῖ ὑψηλά, τήν χαιτήν ἀνεμίζει,
 καί ὑπερηφανευόμενον στά κάλλη του τόν φέρνουν 510
 στές μαθημένες του βοσκές γοργά τά γόνατά του,
 ὁμοίως ἄπ' τήν Πέργαμον ὁ Πριαμίδης Πάρις
 περήφανος κατέβαινε μέ πόδια φτερωμένα
 καί στ' ἄρματα ὡσάν ἥλιος λαμποκοποῦσεν ὅλος.
 Τόν θεῖον εὔρηκε ἀδελφόν κεῖ πόμελλε νά στρέψει 515
 ἄπ' ὅπου μέ τήν ποθητήν γυναίκα του ὀμιλοῦσε.
 Καί πρῶτος ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος τοῦ εἶπε:
 «Ἐγκαιρα δέν ἐπρόφθασα, καθώς ἔχεις προστάξει,
 ὦ σεβαστέ μου· σέ κρατῶ καί σύ πολύ σπουδάξεις».
 Καί πρὸς αὐτόν ἀπάντησεν ὁ λοφοσειστής Ἔκτωρ· 520
 «Γλυκέ μου, ἂν εἶναι δίκαιος, κανεῖς δέν θά σέ ψέγει
 στά ἔργα τά πολεμικά καί ἀνδρειωμένος εἶσαι·
 τό θέλεις καί ὀκηρεύεσαι, καί μέσα μου λυποῦμαι,
 ὅταν πολλούς ὄνειδισμούς ἐνάντια σου προφέρουν 525
 οἱ Τρῶες πού ἐξαιτίας σου βαρύν ἔχουν ἀγώνα.
 Ἄς πᾶμε καί θά διορθωθοῦν τοῦτ' ἂν θελήσει ὁ Δίας
 νά στήσομεν στά σπίτια μας ἐλεύθερον κρατήρα,
 προσφοράν ὄλων τῶν θεῶν μεγάλων, αἰωνίων,
 ἅμ' ἄπ' τήν Τροίαν διώξομεν τῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη»·

βασιλιά σπύγχ' ἀναμάρτητον ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 Καὶ ὁ μέγας Ἐκτωρ πρὸς τὸν ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 ἔσκουζ' ἔκρινε καὶ ἐξήρατο ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 φοβήθη τὸν πατέρα ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 Εἶπε, τέσ Πύλες ἄφησε καὶ ἐδῆκε ὁ μέγας Ἐκτωρ ἄγγελον νύκτωρ
 καὶ ὁ ἀδελφός του Ἀλέξανδρος ἐδάδιζε σιμά του ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 καὶ ὀλόγυρα τὸν πόλεμον, τὴν μάχην ἐδιφοῦσαν, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 Καὶ ὡς ὅταν πρῖμος ἄνεμος ἀπὸ θεῶν ἐστάλη, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 στούς ναῦτες πολυπόθητος, πού κατακουρασμένοι ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 μέ τὰ καλόξυστα κουπιά τὸ πέλαγος ὀργάνουν, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 τόσο καὶ ἐκείνοι ποθητοὶ φανήκαν εἰς τοὺς Τρῶας, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 Ἀμέσως τὸν Μενέσθιον ἐγκάτοικον τῆς Ἄρνης, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 πού γέννησ' ὁ Ἀρηϊθιος, ῥοπαλοφόρος ἄνδρας, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 καὶ ἡ ὄραϊα Φυλομέδουσα, νεκρὸν τὸν ρίχνει ὁ Πάρις, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 Ὁ Ἐκτωρ εἰς τὸν τράχηλον λογχίζει τὸν Ἥονέα ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 κάτω ἀπὸ τὸ καλόχαλκο στεφάνι, ὥστ' ἐνεκρώθη, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 Καὶ τὸν Λυκίων ὁ ἀρχηγός, ὁ Ἴππολοχίδης Γλαῦκος, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 τὸν Δεξιάδην κτύπησεν Ἰφίνοον στήν πλάτην, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 ὡς εἰς τ' ἀμάξι ἀνέβαινε στήν ταραχὴν τῆς μάχης, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 καὶ ἔπεσεν ἀπ' τὴν ἀμαξίαν καὶ ἐδῆκεν ἡ ψυχὴ του, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 Καὶ ὡς τοὺς ἐνόησ' ἡ Ἀθηναῖα, πού στὸν δεινὸν ἀγῶνα ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 τοὺς Ἀχαιοὺς ἐσύντριβαν, ἐχύθη ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 τέσ κορυφές καὶ ἐστάθηκε στήν ἱερὴν Τρωάδα, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 Τὴν ξάνοιξε ἀπ' τὴν Πέργαμον ὁ Ἀπόλλων καὶ ἦλθ' ἐμπρός της ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 τῶν Τρῶων ἠθέλεν αὐτὸς τὴν νίκην· τότε οἱ δύο ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 ἀθάνατοι ἀπαντήθηκαν κεῖ πού ἔβαινε φράξον, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 Πρῶτος ὁ γόνος τοῦ Διὸς ὁ Ἀπόλλων σ' αὐτὴν εἶπε ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 «Τί πάλιν ἀπ' τὸν Ὀλυμπον, ὦ κόρη τοῦ Κρονίδη, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 ὀρησες, καθὼς σ' ἔσπρωξεν ἡ μεγαλοψυχία; ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 25
 Στοὺς Δαναοὺς σὺ δοῦλεσαι τὴν νίκην νά γυρίσεις,
 ὅτι ποσῶς τὸν ὄλεθρον δέν συμπονεῖς τῶν Τρῶων, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 Ἄλλ' ἂν δεχθεῖς ὅ,τι θά εἰπῶ, θαρρῶ πού θά ὠφελήσεις, ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 Διὰ σήμερον ἅς παύσομεν τὸν φονικὸν ἀγῶνα· ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 θά πολεμήσουν ὕστερον, ἕως ὅτου τῆς Ἰλίου ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 30
 τὸ τέλος νά ἴδρουν, ἐπειδὴ σὰς τῶν θεῶν τῶν δύο
 τούτην νά ἐξολοθρεύσετε τὴν πόλιν τόσο ἀρέσει». ἄλλοις νόσ' ἔπειτα τὸν ἄλλοις νόσ'
 300

Τότε ἡ γλαυκόματη Ἀθηνᾶ τοῦ εἶπε: «Μαζροδόλε, ἄς γίνει αὐτό πού ἐπιθυμοῦμε· μ' αὐτήν κι ἐγὼ τὴν γνώμην κατέδῃκ' ἀπ' τόν Ὀλυμπον στούς Ἀχαιοὺς καὶ Τρῶας. Ἄλλὰ εἰπέ, πῶς τῶν ἀνδρῶν τὴν μάχην θενά παύσεις;»
 Καὶ ὁ Φοῖδος τοῦ Διὸς υἱὸς σ' ἐκείνην ἀπαντοῦσε:
 «Τοῦ Ἐκτορος ἄς σπρώξομε τὴν φλογερὴν καρδίαν, ἕναν ἀπὸ τοὺς Δαναοὺς νά προζαλέσει μόνος, ἀντίπαλοι νά κτυπηθοῦν εἰς φονικὸν ἀγῶνα, καὶ αὐτοὶ θά φιλοτιμηθοῦν ἕναν νά σπρώξουν ἄνδρα πού μέ τόν θεῖον Ἐκτορα νά πολεμήσει μόνος».
 Αὐτὰ ἔπε καὶ ἡ γλαυκόματη θεὰ τόν λόγον στέργει. Καὶ ὁ Πριαμίδης Ἐλενος ἐνόησε τὴν γνώμην, πού ἄρεσε τῶν δύο θεῶν αὐτοῦ πού ἐδουλεύονταν τόν Ἐκτορα ἐπλησίασε καὶ τοῦ ἔπε: «Ἔω Πριαμίδη Ἐκτορ', ὁπού στήν φρόνησιν ὁμοιάξεις μέ τόν Δία, θά ἐδέχσοουν ὅ,τι θά εἰπῶ: Εἶμαι ἀδελφός σου· κάμε οἱ Τρῶες ὄλοι κ' οἱ Ἀχαιοὶ νά παύσουν, νά καθίσουν, καὶ σύ τόν ἀνδρειότερον τῶν Ἀχαιῶν εἰς μάχην προζάλεσε ν' ἀγωνισθεῖ μόνος μέ σένα μόνον· ὅτι δέν ἦλθ' ἡ ὥρα σου στόν πόλεμον νά πέσεις· στόν νοῦν μου τό ἐφάνερωσε φωνὴ τῶν ἀθανάτων». Αὐτὰ ἔπε καὶ ἀναγάλλιασεν ὁ Ἐκτωρ εἰς τόν λόγον· στήν μέσση δγήκε, ἐχώρισε τέσ φάλαγγες τῶν Τρῶων καὶ ἔσφιξε λόγχην· καὶ ὅλα εὐθύς ἐκάθισαν τά πλήθη, ἐκάθισαν κι οἱ Ἀχαιοί, ὡς πρόσταξ' ὁ Ἀτρεΐδης· καὶ ὁ Φοῖδος μέ τὴν Ἀθηνᾶ στούς κλάδους ἠσυχάζαν τοῦ ὑψηλοῦ φράξου τοῦ πατρός Διὸς αἰγιδοφόρου, εἰς τὴν μορφὴν γυπαετοῖ κι ἐχαίροντο τοὺς ἄνδρες· καὶ ἦσαν οἱ ἀράδες στοριμοκίτες καὶ ὡς λόγγος ἐφαντάζαν ἀσπίδες καὶ κοντάρια καὶ περικεφαλαῖες· καὶ ὡς τοῦ Ζεφύρου ἡ πρώτη ὄρμη τὴν θάλασσαν σουφρώνει· καὶ ἐκεῖνο τ' ἀνατόχιασμα τὴ θάλασσαν μαυρίζει, ὁμοίως καὶ τῶν Ἀχαιῶν οἱ ἀράδες καὶ τῶν Τρῶων εἰς τό πεδίον· κι ἔλεγεν ὁ Ἐκτωρ εἰς τὴν μέσση: «Ἀκοῦτε, Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ λαμπροκνημιδοφόροι, ὅ,τι στά στήθη μου ἡ ψυχὴ νά εἰπῶ παρακινεῖ με·

τούς ὄρκους δέν στερέωσεν ὁ ὑψίθρονος Κρονίδης,
 ἀλλ' ἔτοιμάζει συμφορές καί στά δυό μέρη, ὥσότου 70
 ἢ σεῖς τήν Τροίαν πάρετε τήν καλοτειχισμένην,
 ἢ σᾶς συντρίψομεν ἔμεις σιμά στά κοῖλα πλοῖα·
 ἔχετε τῶν Παναχαιῶν ἄνδρες στήν μάχην πρώτους·
 καί ὅποιος αὐτῶν ἐπιθυμεῖ μ' ἐμέ νά πολεμήσει,
 ἄς ἔλθει ἐδῶ ν' ἀντιταχθεῖ στόν Ἔκτορα τόν θεῖον· 75
 καί ἰδοῦ τί λέγω· μάρτυρα σ' ἐμᾶς καλῶ τόν Δία·
 καί ἂν μέ φονεύσῃ ἡ λόγῃ του, ἄς πάρει τ' ἄρματα μου
 εἰς τά γοργά καρᾶδια σας, ἀλλά στά γονικά μου
 τό σῶμα θ' ἀποδώσει αὐτός ὅπως εἰς τόν νεκρόν μου
 τήν τιμήν δώσουν τοῦ πυρός καί ἄνδρες καί γυναῖκες· 80
 καί ἂν νά τόν ρίξῃ ἡ λόγῃ μου τήν δόξαν δώσει ὁ Φοῖβος,
 ἐγώ θά πάρω τ' ἄρματα στήν Ἴλιον τήν ἄγιαν
 νά τά κρεμάσω στόν ναόν τοῦ τοξοφόρου Φοῖβου,
 καί θ' ἀποδώσω τόν νεκρόν στά γρήγορα καρᾶδια,
 οἱ κομοτρόφοι Ἀχαιοί νά τόν ἐνταφιάσουν 85
 καί στόν πλατύν Ἑλλησποντον νά τοῦ σηκώσουν μνήμα.
 Καί τῶν κατόπιν γενεῶν κάποιος θά εἰπεῖ περνώντας
 μέ καρᾶδι πολύσκαρμον στά μελαπά πελάγη:
 «Ἄνδρός ὅπου ἀπέθανε τό πάλαι ἰδοῦ τό μνήμα,
 καί ὁ μέγας Ἔκτωρ φόνευσεν αὐτόν τόν ἀνδρειωμένον.» 90
 Αὐτό θά εἰποῦν καί ἡ δόξα μου ποτέ δέν θά ἔχει τέλος».

Αὐτά ἔπε καί ὡς τόν ἄκουσαν ἄφωνοι ἐμείναν ὅλοι·
 νά τ' ἀρνηθοῦν ἐντρέποντο, νά τό δεχθοῦν ἐτρέμαν·
 καί τέλος ὁ Μενέλαος σηκώθη πονεμένος
 ἐγκάρδια καί τούς ὕβριζεν: «Ὅμιε φοβερολόγοι», 95
 τούς εἶπεν, «ὄχι Ἀχαιοί, ἀλλ' Ἀχαιίδες πλέον,
 αἰσχύνῃ θά ἴναι τρομερή τῶν Δαναῶν, ἀνίσως
 ἀντίπαλος τοῦ Ἔκτορος δέν ἔβγει ἐδῶ κανένας
 ἀλλά σεῖς αἶμα καί νερό γενεῖτε, ὅπως σᾶς βλέπω
 αὐτοῦ νά κάθεσθ' ἄδοξοι μέ τήν ψυχὴν χαμένην 100
 κι ἐγώ θά ζῶσω τ' ἄρματα ν' ἀντιταχθῶ σ' ἐκείνον
 κι εἶναι στά χέρια τῶν θεῶν οἱ κορυφές τῆς νίκης».

Αὐτά ἔπε καί ἄρματώθηκε· τότε, Μενέλαε, πλέον
 θά ἔβρες ἀπό τόν Ἔκτορα τό τέλος τῆς ζωῆς σου,

πού ἦτο ἐκείνος στ' ἄρματα πολύ καλύτερός σου, 105
 ἐάν δέν ἐσηκάνοντο καί δέν σ' ἐπιάναν ὄλοι
 οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀχαιῶν· καί ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
 σ' ἐπιασε ἀπό τήν δεξιάν καί σοῦ ἔλεγε: «Τόν νοῦν σου
 ἔχασες, ὦ Μενέλαε, καί αὐτό δέν σοῦ συμφέρει·
 ὑπόμεινε, διογέννητε, τόν πόνον τῆς καρδιάς σου· 110
 μ' ἄνδρ' ἀπό σέ καλύτερον ν' ἀγωνισθεῖς μή θέλεις,
 μέ τόν Πριαμίδην Ἐκτορα πού τόν τρομάζουν ὄλοι·
 καί ὁ Ἀχιλλεύς ὅπου πολύ στήν ρώμην σέ ὑπερβαίνει
 αὐτόν τρέμει στόν πόλεμο ὅπου δοξάζοντ' ἄνδρες.
 Ἄλλ' ἄμε σύ καί ἡσύχαζε μαζί μέ τούς συντρόφους, 115
 καί ἄλλον σ' αὐτόν ἀντίπαλον οἱ Ἀχαιοί θά βγάλουν·
 ὅσον καί ἄν εἶναι ἀτρόμητος καί ἀχόρταγος πολέμου,
 θαρρῶ πού μ' εὐχαρίστησιν τό γόνα θά λυγίσει,
 ἄν ἀπ' τόν πόλεμο σωθεῖ καί ἀπ' τόν δεινόν ἀγώνα».
 Εἶπε καί αὐτός ὑπάκουσε στόν λόγον τοῦ ἀδελφοῦ του 120
 τόν γνωστικόν κι ἐπέισθηκε· καί ἀμέσως ἀπ' τούς ὦμους
 χαρούμεν' οἱ θεράποντες τά ὄπλα τοῦ σηκῶσαν·
 καί ὁ Νέστωρ τότε ὁμίλησε στήν μέσην τῶν Ἀργείων:
 «Ὅιμέ, στήν γῆν τῶν Ἀχαιῶν μεγάλο πένθος ἦλθε· 125
 πόσον ὁ ἰππόμαχος Πηλεΐδης θά ἐγόγγυζεν ὁ γέρος
 τῶν Μυρμιδόνων ρήτορας καλός καί βουλευφόρος,
 πού ἕναν καιρό στό σπίτι του χαρούμενος μ' ἐρώτα
 διά τούς προγόνους καί παιδιά τοῦ γένους τῶν Ἀργείων.
 Καί ἄν ἄκουε τώρα πού ὄλοι αὐτόν τόν Ἐκτορα φοβοῦνται,
 θ' ἄπλωνε τές ἀγκάλες του πρός τούς θεούς νά κάμουν 130
 ἀπό τά χεῖλη του ἡ ψυχή νά κατεβεῖ στόν Ἄδην.
 Καί, ὦ Ζεῦ καί Ἀπόλλων καί Ἀθηνᾶ, νά ἦμουν πάλι νέος,
 ὡς ὅταν στόν γοργόν κοντά Κελάδοντα ἐμαχόνταν
 Πύλιοι καί Ἀρκαδες ὁμοῦ, καλοί κονταροφόροι,
 σιμά στά τεῖχη τῆς Φειᾶς, στά ρεῖθρα τοῦ Ἰαρδάνου. 135
 Κι ἐκείνων ἦταν πρόμαχος ὁ Ἐρευθαλίων, ἄνδρας
 ἰσόθεος καί τ' ἄρματα φοροῦσε τοῦ Ἀρηθόου,
 τοῦ Ἀρηθόου τοῦ λαμπροῦ πού ἄνδρες καί γυναῖκες
 ροπαλοφόρον ἔλεγαν, ἐξ ἀφορμῆς πού λόγῃν
 ἦ τόξον εἰς τόν πόλεμον δέν εἶχεν, ἀλλά μόνον 140

μέ σιδερένιο ρόπαλο τέσ φάλαγγες ἔσπουσε.
 Μέ δόλον, ὄχι ἀντίμαχα, τόν φόνευσε ὁ Λυκοῦργος
 εἰς μονοπάτι πού ποσῶς σ' αὐτόν δέν ὤφελουσε
 τό ρόπαλον· κι ἐπρόφθασε μέ λόγχην ὁ Λυκοῦργος
 νά τόν τρυπήσει κι ἔπεσε τ' ἀνάσκελα στό χῶμα. 145
 Καί ἀπ' τ' ἄρματα πού ἔχε σ' αὐτόν δωρήσει ὁ χάλκεος Ἴσθης
 ἐγύνωσέ τον κι ἔπειτα στόν πόλεμον τά ἐφόρει
 καί ἀφοῦ στό σπῆτι ἐγήρασε τά χάρισε ὁ Λυκοῦργος
 εἰς τόν Ἑρνεθαλίωνα, καλόν θεράποντά του.
 Τοῦτος μ' ἐκεῖνα τ' ἄρματα τούς πολεμάρχους ὅλους
 ἐπροκαλοῦσε κι ἔτρεμε καθεῖς, δέν εἶχε τόλμην·
 κι ἐμ' ἔφερε ν' ἀγωνισθῶ ἢ θαρρετή ψυχή μου,
 ἄν κι ἤμουν ὁ νεώτερος ἀπ' ὅλους τούς ἀνδρεῖους·
 πολέμησα κι ἡ Ἀθηνᾶ μοῦ χάρισε τήν νίκην·
 τρανόν καί ἀνδρεῖον ὡς αὐτόν δέν φόνευσ' ἄλλον ἄνδρα·
 φαρδύς μακρός ἀτέραντος ἐκείτετο στό χῶμα.
 Ἄχ! μ' ὄλην τήν ἀνδρεία μου νά ἤμουν πάλι νέος·
 θά ἔδρισκε τόν ἀντίμαχον ὁ λοφοσειστής Ἐκτωρ.
 Καί ἀπ' ὅλους τούς Παναχαιοῦς ὅσ' εἶσθε πολεμάρχοι
 τώρα κανεῖς στόν Ἐκτορα ν' ἀντισταθεῖ δέν θέλει». 160
 Στοῦ γέρου τούς ὄνειδισμούς ἐννέα σηκωθήζαν.
 Πρῶτος σηκώθη ὁ δυνατός, ὁ μέγας Ἀγαμέμνων·
 κατόπιν ὁ ἀνίκητος Τυδείδης Διομήδης,
 οἱ Αἴαντες, μ' ἀδάμασθην ζωσμένοι ἀνδραγαθίαν,
 ὁ Ἴδομενεύς καί ὁ σύντροφος ἐκείνου Μυριόνης,
 στήν δύναμιν ἰσόπαλος τοῦ ἀνδρσοφόνου Ἴσθης,
 ὁ Εὐρύπυλος τοῦ Εὐδαίμονος λαμπρός υἱός καί ὁ Θόας
 Ἀνδραϊμονίδης καί μ' αὐτούς ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς,
 μέ τόν γενναῖον Ἐκτορα καθεῖς νά πολεμήσει.
 Καί πάλιν ὁ Γερήνιος ἱπλότης Νέστωρ εἶπε:
 «Νά τιναχθοῦν τώρα οἱ λαχνοί, νά ἰδοῦμε ποιός θά τύχει
 ὅτι χαρᾶς θά ἔναι ἀφορμή σῶν Ἀχαιῶν τό γένος
 καί ἡ καρδιά του θά αἰσθανθεῖ χαράν, ἄν κατορθώσει
 ἀπό τῆς μάχης νά σωθεῖ τόν φοδερόν ἀγῶνα».
 Αὐτά ἔπε κι ἐσημείωσε καθένας τόν λαχόν του.
 Καί τοῦ Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονος τούς ἔβαλαν στό κράνος·

καί ὄλοι ἐδέοντο οἱ λαοί μέ χέρια σηκωμένα
καί μάτια πρὸς τόν οὐρανόν κι εἶπαν: «Πατέρα Δία,
δῶσ' τόν λαχρόν τοῦ Αἴαντος ἢ τοῦ Τυδεΐδ' ἢ δῶσ' τον
αὐτοῦ πού στές πολύχρυσες Μυκῆνες βασιλεύει». 180
Αὐτὰ ἔλεγον καί τούς λαχρούς ἐτίναξεν ὁ Νέστωρ
καί ἀπό τό κράνος πήδησε λαχρός ὡς τόν ἠθέλαν
τοῦ Αἴαντος· καί ὁ κήρυκας τόν παίρνει καί τόν δείχνει
τῶν πολεμάρχων Ἀχαιῶν μέ τάξιν εἰς καθέναν.
Καί τόν λαχρόν δέν γνώρισε κανεῖς ὡσάν δικόν του
καί ὅτ' ἔφθασε στόν Αἴαντα, πού τόν λαχρόν στό κράνος
ἔριξε ἀφοῦ τόν χάραξεν, ἀπλωσεν ὁ γενναῖος
τό χέρι του καί ὁ κήρυκας σ' αὐτόν τόν παραδίδει·
καί τό σημάδι ἄμ' εἶδε αὐτός τό γνώρισε κι ἐχάρη.
Τόν λαχρόν ἔριξε χαμαί κι ἐφώναξε: «Δικός μου
εἶναι ὁ λαχρός, ἀγαπητοί· καί χαιρέται ἡ ψυχή μου
ὅτι τόν θεῖον Ἐκτορα θαρρῶ πῶς θά νικήσω.
Ἄλλ' ὅσο ἐγώ μέ τ' ἄρματα τό σῶμα μου νά ζῶσω,
ἔσεῖς ὡστόσοσον εὐχεσθε πρὸς τόν πατέρα Δία,
σιγά μήπως νά εὐχεσθε οἱ Τρῶες σᾶς νοήσουν,
ἢ ἂν θέλετε καί φανερά, κανέναν δέν φοδοῦμαι·
διότι κανεῖς μέ δύναμιν ἐμέ δέν θά δαμάσει,
μέ τέχνην οὔτε, ὅτι θαρρῶ πού, γέννημα καί θρέμμα
τῆς Σαλαμίνας, δέν εἶμαι ἀμάθητος τελείως».
Αὐτὰ ἔπε κι εὐχονταν αὐτοί πρὸς τόν πατέρα Δία.
Καί τόν μέγαν οὐρανόν κοιτώντας κάποιος εἶπε:
«Δία, πατέρα, δοξαστέ, πού βλέπεῖς ἀπ' τήν Ἴδην,
ὑψιστε, δῶσ' τοῦ Αἴαντος τό καύχημα τῆς νίκης·
κι ἕάν τόν Ἐκτορ' ἀγαπᾶς πολύ καί προστατεύεις,
δῶσ' καί τῶν δύο δύναμιν καί δόξαν παρομοίαν». 205
Καί ὡστόσο τόν λαμπρόν χαλκόν ἐζώνονταν ὁ Αἴας
καί στά καλά τά ἄρματα τά μέλη του εἶχε κλείσει.
Κινοῦνταν, ὡς θεόρατος ὁ Ἄρης κατεβαίνει
στόν πόλεμον μέσ στους θηητούς, πού ὁ θρονητής Κρονίδης
στῆς διχονοίας ἔριξε τόν φονικόν ἀγώνα.
Παρόμοιος θεόρατος τῶν Ἀχαιῶν ὁ Πύργος,
ὁ Αἴας μέ χαμόγελο στό ἄγριο πρόσωπό του

μέγα κοντάρι ἐτίναξε μακροδιασκελώντας.
 Ἐναγαλλιάζαν οἱ Ἀχαιοὶ καθὼς τὸν ἐθωροῦσαν,
 ἀλλ' ἀπὸ τρόμον φοβερόν ἐπάγωσαν οἱ Τρῶες, 215
 καὶ ἀκόμα καὶ τοῦ Ἑκτορος ἐσπάραξε ἡ καρδιά·
 ἀλλὰ νὰ φύγει, νὰ συρθεῖ μὲς στὸν στρατόν του πλέον
 δὲν ἠμποροῦσε αὐτὸς ἀφοῦ προκάλεσε εἰς τὴν μάχην.
 Καὶ ὁ Αἴας ἐπροχώρησε μ' ἀσπίδα ὡσάν πύργον,
 χάλινην μ' ἑπτὰ δέρματα πού τοῦ ἔκαμε ὁ Τυχίος 220
 τῶν σκυτοτόμων ἔξοχος, ἐγκάτοικος στὴν Ὀγλήν,
 λαμπρὴν τὴν ἐτεχνούργησεν ἐπτάδιπλην μὲ δέρμα
 δυνατῶν ταύρων, κι ἔβαλε δίπλαν χαλκοῦ ὀγδόην.
 Αὐτὴν στά στήθη ἐπρόβαλεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας.
 Κι ἐστάθη ἐμπρὸς στὸν Ἑκτορα καὶ τοῦ ἔπε μὲ φοβέρες: 225
 «Ἦ ἔκτωρ, θὰ γνωρίσεις σύ, μόνος μὲ μόνον τώρα,
 ἂν ἄλλοι ἐδῶ τῶν Δαναῶν εὐρίσκονται ἀνδρειωμένοι,
 ἔξω ἀπὸ τὸν λεοντόκαρδον Πηλεΐδην ἀνδροφόνον.
 Ἄλλ' αὐτὸς μένει στά κυρτὰ θαλασσοπόρα πλοῖα,
 ἀφοῦ στὸν πρῶτον ἀρχηγόν Ἀτρεΐδην ἐχολώθη. 230
 Ἄλλ' ἡμεῖς εἴμεθ' ἀρκετοὶ μὲ σέ νὰ μετρηθοῦμε
 καὶ πάμπολλοι· ἀλλ' ἀρχίνησε πρῶτος ἐσὺ τὴν μάχην».
 Καὶ ὁ μέγας τότε ἀπάντησεν ὁ λοφοσειστής Ἑκτωρ:
 «Αἴα, ὦ διογέννητε, μεγάλε πολεμάρχε,
 τί τάχα ὡσάν ἀδύνατο παιδί μὲ δοκιμάζεις· 235
 ἢ ὡσάν γυναῖκ' ἀμάθητην στά ἔργα τοῦ πολέμου;
 Τές μάχες ξεῦρω ἐγὼ καλά καὶ τές ἀνδροφονίες.
 Ἄριστερά καὶ δεξιὰ νὰ στρέφω τὴν βαρεῖαν
 ἀσπίδα ἠξεῦρω ἀκούραστος στὸν κόπο τοῦ πολέμου.
 Ξεῦρω τῶν ἵππων τὴν ὀρμὴν στὴν μάχην νὰ ὀδηγήσω, 240
 καὶ πεζὸς ξεῦρω τὸν χορόν τοῦ Ἄρη τοῦ ἀνδροφόνου.
 Ἄλλὰ γενναῖον ὡς ἐσέ δὲν θέλω νὰ κτυπήσω
 ἀπόκρυφ' ἀλλὰ φανερά, τό ἀκόντι μου ἂν πιτύχει».
 Εἶπε καὶ τό μακρόσκιον ἐτίναξε κοντάρι.
 Καὶ τὴν φρικτὴν τοῦ Αἴαντος ἐκτύπησεν ἀσπίδα 245
 καὶ τὸν χαλκὸν πού ὀγδοος ἑπτὰ σκεπάζει δίπλες·
 τές ἔξι δίπλες ἔσχισε κι ἐστάθη στὴν ἐβδόμην
 τῆς λόγχης ὁ σκληρὸς χαλκός· καὶ δευτέρως ὁ Αἴας

ὁ θεῖος τό μακρόσοκιον ἐτίναξε κοντάρι,
 κι ἐκτύπησε τήν στρογγυλήν τοῦ Ἔκτορος ἀσπίδα. 250
 Τρύπησ' ἡ λόγχη ἡ δυνατή τήν φωτεινήν ἀσπίδα,
 καί στόν ὠραῖον θώρακα ἐμπήχθη πέρα πέρα,
 καί στό λαγγόνι του ἀντικρού τοῦ σχίζει τόν χιτῶνα.
 Ἔσκυψε καί τόν θάνατον ἀπόφυγεν ἐκεῖνος.
 Καί ἀπ' τές ἀσπίδες ἔσυραν τές λόγχες των καί οἱ δύο · 255
 μέ ὀρμήν ἐπέσαν καί ὁμοιαζαν λεόντων ὠμοφάγων,
 ἢ ἀγριοχοίρων φοβερῶν πού δύσκολα νικοῦνται ·
 καί ὁ Ἔκτωρ πρῶτος ἔκρουσε στήν μέσην τήν ἀσπίδα,
 καί ἡ λόγχη δέν τήν ἔσπασε, ὥστ' ἐκυρτώθ' ἡ ἄκρη ·
 τότε πηδώντας ἐμπήξε τήν λόγχην στήν ἀσπίδα 260
 τοῦ Ἔκτορος καί ἀπ' τήν ὀρμήν τόν ἔκοψεν ὁ Αἴας,
 καί τόν λαμόν τοῦ λάβωσεν ἡ λόγχη κι ἔσταξ' αἶμα.
 Καί ὁμως ὁ Ἔκτωρ μ' ὄλ' αὐτά τήν μάχην δέν ἀφήνει.
 Τραβιέται ὀπίσω κι ἀπ' τήν γῆν μέ τό τρανό του χέρι
 πέτραν σηκώνει ὀλόμαυρην, μεγάλην καί τραχειάν · 265
 τοῦ Αἴαντος τήν φοβερήν ἐπτάδιπλην ἀσπίδα
 μ' αὐτήν κτυπᾷ στόν ὀμφαλόν κι ἐθρόντησε ὁ χαλκός της.
 Βράχον πολύ τρανότερον ἐσήκωσεν ὁ Αἴας ·
 σφενδονιστά τόν ἔριξε μ' ἀμέτρητην ἀνδρείαν
 κι ἔσπασεν ἡ μυλόπετρα στά βάθη τήν ἀσπίδα · 270
 ἐτρέκλισε καί ἀνάσκελα ξαπλώθηκε ἀπό κάτω
 εἰς τήν ἀσπίδα · κι ἔξαφνα τόν ὄρθωσεν ὁ Φοῖβος.
 Καί μέ τά ξιφη ἀντίστηθα νά κτυπηθοῦν θά ὀρμοῦσαν,
 ἄν τοῦ Διός οἱ μηνυταί καί τῶν θνητῶν ἀνθρώπων,
 οἱ κήρυκες πού ἔστελναν καί Ἀχαιοί καί Τρῶες 275
 Ἰδαῖος καί Ταλθύβιος, ἄνδρες σοφοί καί οἱ δύο
 δέν πρόφθαναν στό μέσον των τά σκῆπτρα των ν' ἀπλώσουν ·
 ὁ Ἰδαῖος τότε ὀμίλησε, πού νοῦν καί γνώσες εἶχε·
 «Τήν μάχην πλέον παύσετε, τόν πόλεμον, παιδιά μου,
 διότι ὁ Ζεὺς σᾶς ἀγαπᾷ παρόμοια καί τούς δύο, 280
 εἶσθε κι οἱ δύο πολεμισταί · κι αὐτό τό βλέπομ' ὅλοι.
 Κι ἐνύκτωσεν, εἶναι καλό στήν νύκτα νά ὑπακοῦμε».
 Σ' αὐτόν τότε ἀποκρίθηκεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας·
 «Τοῦ Ἔκτορος αὐτά νά εἰπείς νά τά ζητήσ' Ἰδαῖε,

ἀφοῦ προκάλεσεν αὐτός τούς πολεμάρχους ὅλους ἀφ' ἑστέων ὅτι 285
 ἄς ἀρχινήσει· καί ὄ,τ' εἶπει θέλει κι ἐγὼ τό στέρξω». καὶ τοῖσι
 Καί ὁ μέγας τότε ἀπάντησεν ὁ λοφοσεΐστης Ἐκτωρ· ἄλλο μὲν ἔφη
 «ᾧ Αἴα, σοῦ ὄδωσεν ὁ θεὸς καὶ ἀνάστημα καὶ ἀνδρείαν ὄντο λαὸν
 καὶ γνῶσιν καὶ τῶν Ἀχαιῶν πρῶτος στήν λόγχην εἶσαι.
 Ἄς παύσομε διὰ σήμερα τῆς μάχης τὸν ἀγῶνα 290
 κι ὕστερ' ἄς πολεμήσομεν, ὡσότου μᾶς χωρίσει
 θεὸς καὶ εἰς ἕναν τῶν λαῶν χαρίσει αὐτὸς τὴν νίκην.
 Κι ἐνύκτωσεν· εἶναι καλὸ στήν νύκτα νά ὑπακούμε.
 Κι οἱ Ἀχαιοὶ στά πλοῖα σας νά σέ χαροῦν, γενναίε, καὶ ὁ
 καὶ μάλιστα οἱ συντρόφοι σου κι οἱ φίλοι, ὅσους κι ἂν ἔχεις, 295
 καὶ τοῦ Πριάμου τὴν λαμπρὴν μεγάλην πολιτείαν
 ἐμένα οἱ Τρῶες νά χαροῦν κι οἱ σεβαστὲς μητέρες
 συναθροισμένες νά εὐχληθοῦν στόν ἁγιασμένον τόπον·
 καὶ δῶρ' ἄς ἀντιδώσομεν ἑξαίσια μεταξὺ μας,
 ὥστε νά εἰπεῖ τῶν Ἀχαιῶν κανένας καὶ τῶν Τρῳῶν· 300
 Στῆς διχονοίας πιάσθησαν τὸν φονικὸν ἀγῶνα
 καὶ πάλιν ὁμογνώμησαν καὶ ὡς φίλοι ἐχωρισθῆκαν».
 Καὶ ὡς εἶπε τοῦ ἐπρόσφερεν ἀργυροκαρφωμένο
 ξίφος μέ τό θηκάρι του καὶ κρεμαστήρι ὠραῖο·
 ζώνην μέ κόκκινην βαφήν τοῦ χάρισεν ὁ Αἴας· 305
 καὶ ἀποχωρήσαν στόν λαόν τῶν Ἀχαιῶν ὁ Αἴας,
 ὁ Ἐκτωρ εἰς τὸν Τρωϊκόν, κι ἐχάρησαν οἱ Τρῳῆς,
 ὡς ζωντανόν καὶ ἀλάβωτον τὸν εἶδαν, ἀφοῦ μόλις
 ἐξέφυγε ἀπ' τοῦ Αἴαντος τά χέρια τ' ἀνδρειωμένα
 ἀνέλπιστα, καὶ ὄλοι φαιδροὶ στήν πόλιν τὸν ἐπῆραν. 310
 Κι οἱ Ἀχαιοὶ τὸν Αἴαντα, φαιδρὸν ἀπὸ τὴν νίκην,
 τοῦ θεοῦ Ἀγαμέμνονος εἰς τὴν σκηνὴν ἐπῆραν·
 καὶ τοῦ Ἀτρεΐδῃ ὄτ' ἐφθασαν εἰς τὲς σκηνές ἐκεῖνοι,
 βόδι ἐθυσίασε δι' αὐτούς ὁ μέγας βασιλεὺς 315
 ἀρσενικὸ πεντάχρονο στόν ὕψιστον Κρονίδην.
 Τό γδάραν, τό συγύρισαν καὶ ἀφοῦ τό τεταρτιάσαν,
 μέ τέχνην τό ἐλιάνισαν, τό πέρασαν στές σοῦδλες
 καὶ ἀφοῦ τό ψῆσαν εὐμορφα χωρίσαν τὲς μερίδες
 καὶ ἄμ' ἀπ' τὸν κόπον ἔπαυσαν κι ἐτοίμασαν τό γεῦμα, 320
 ἐτρῶγαν καὶ ὄλ' ἰσόμοιρα χαρῆκαν τό τραπέζι.

Τότε τόν θειόν Αϊάντα ὁ μέγας Ἄγαμέμνων
 μ' ὀλόκληρην ἐτίμησε τήν νεφραμίά τοῦ μόσχου
 καί τοῦ φαγιοῦ καί τοῦ πιωτοῦ τήν ὄρεξιν ἀφοῦ σῆψαν,
 πρῶτος ὁ γέροξ ἄρχισε σκέψιν ἐμπρός νά φέρει
 ὁ Νέστωρ, ὁπού ἡ γνώμη του ὡς πρῶτα ἐπροτιμήθη 325
 ἐκεῖνος τούς ἀγόρευσε καλόγνωμα καί εἶπε:
 « Ἄτρεϊδίη, τῶν Παναχαιῶν σεῖς ἄλλοι πολεμάχοι,
 τῶν ἀνδρειωμένων Ἀχαιῶν πολλοί ἔναι ἀποθαμένοι,
 πού μέ τό μαῦρον αἶμα τους τέξ ὄχθες τοῦ Σκαμάνδρου
 ἔδαψ' ὁ Ἄρης κι οἱ ψυχές κατέβηκαν στόν Ἄδην· Π
 ὅθεν ἀπό τόν πόλεμον θά παύσεις καί ἅμα φέξει 330
 ἐδῶ θά μεταφέρουμε μέ ἀμάξια τούς νεκρούς μας·
 καί θά τούς καύσομε μακράν ὀλίγο ἀπό τά πλοῖα,
 καί τῶν ἀγαπημένων του τά κόκαλα θά πάρει
 καθεῖς, ὅταν γυρίσουμε στήν ποθητήν πατρίδα·
 καί ἀπ' τό πεδῖον πάγκοινον θά ὑψόσομε ἕναν τάφον
 εἰς τήν πυράν ὀλόγυρα, καί θά κτισθοῦν στό πλάγι
 πύργ' ὑψηλοῖ, προφυλακή σ' ἐμάς καί στά καράβια.
 Πύλες κατόπιν στερεές θά κάμουμε στούς πύργους,
 πλατιές, διά νά ἔχουν διάδασιν τ' ἀμάξια μέ τούς ἵππους, 340
 κι ἐγγύς τῶν πύργων ἔξωθεν θαθῦς νά γίνει λάκκος,
 πού τόν λαόν καί τ' ἄλογα θέν' ἀσφαλίζει, ὁπότεν
 ὀρμήσει πόλεμος θαρῦς τῶν ἀγερώχων Τρῶων».
 Ἐπαισε καί ὄλ' οἱ βασιλεῖς ὁ, τ' εἶπεν ἔδεχθησαν·
 καί ὡστόσο στήν ἀκρόπολιν, στές πύλες τοῦ Πριάμου, 345
 μέ κρότον καί μέ θόρυβον συνάζονταν οἱ Τρῶες,
 Τόν λόγον πῆρε ὁ φρόνιμος Ἀντήνωσ καί τούς εἶπε:
 « Ἀκοῦτε, Τρῶες, Δάρδανοι, κι ὅσ' εἴσθε βοηθοί μας,
 ὅ,τι στά στήθη μου ἡ ψυχή νά εἰπῶ παρακινεῖ με.
 Ἐλᾶτ' εὐθύς, τῶν Ἄτρεϊδῶν τήν Ἄρμισσαν Ἐλένην 350
 μ' ὄλα τά πλοῦτη ἄς δώσομε· πατήσαμε τούς ὄρκους
 καί πολεμοῦμ' ἐπίορκα· διά τοῦτο ἄν πράξομ' ἄλλο
 ἀπ' ὅ,τι λέγω, ὄχι καλό τό τέλος μας προὐλέπο».
 Εἶπεν αὐτός κι ἐκάθισε· κι εὐθύς σηκώθη ὁ θεῖος
 Ἄλέξανδρος, ὁ σύντροφος τῆς εὐμορφῆς Ἐλένης, 355
 κι ἐκεῖνον ἐπροσφώνησε μέ λόγια φτερωμένα:

«Ἄντηνος, δέν ἀρέσκομαι ποσῶς σ' αὐτά πού λέγεις·
καί λόγον τοῦτου ὀρθότερον νά βγάλ' ἤξεύρει ὁ νοῦς σου.
'Ἄλλ' ἂν τόν λέγεις σοδαρά καί μέτωρο δέν εἶναι,
τότε θά εἰπῶ, πῶς οἱ θεοί τά λογικά σοῦ πῆραν· 360

καί θά ὀμιλήσω καθαρά τῶν ἵπποδάμων Τρώων·
τό λέγω κατά πρόσωπον, δέν δίδω ἐγώ τήν νέαν,
ὅμως νά δώσω εἴμ' ἔτοιμος τούς θησαυρούς πού ἐπῆρα
ἀπό τό Ἄργος καί πολλά δικά μου νά προσθέσω».

Εἶπεν αὐτά κι ἐκάθισε κι ἐμπρός τους ἐσηκώθη 365
ὁ Δαρδανίδης Πρίαμος ἰσόθεος στήν γνῶσιν,
καί πρὸς αὐτούς ὀμίλησε μέ καλήν γνώμην κι εἶπε:

«Ἀκούτε, Τρῶες, Δάρδανοι κι ὄσ' εἴσθε βοηθοί μας,
ὅ,τι στά στήθη μου ἡ ψυχὴ νά εἰπῶ παρακινεῖ με.
Καί τώρα, καθὼς γίνεται, δειπνήσετε στήν πόλιν, 370

καί ὄλοι μείνεν' ἄγρυπνοι στήν νυκτοφυλακὴν σας·
καί ἅμα χαράξει ἄς πορευθεῖ στά γρηγόρα καράδια
ὁ Ἰδαῖος τοῦ Ἀγαμέμνονος νά εἰπεῖ καί Μενελάου,
ὁ Ἀλέξανδρος πού ἔναι ἀφορμὴ τῆς ἐχθρας, τί προβάλλει·
καί λόγον νά προσθέσει ὀρθόν, ὁ πόλεμος ἂν θέλουν 375

νά παύσει ὁ ἐπικατάρατος, ὥσπου τούς νεκρούς μας
νά καύσομε· μετέπειτα θά κτυπηθοῦμε πάλι,
ὥσπου νά δώσει ἓνας θεὸς τήν νίκην σ' ὅποιον θέλει».

Εἶπε κι ὄλοι τόν ἄκουσαν κι ἐστέρξαν εἰς τόν λόγον·
καί στόν στρατόν ἐδειπνήσε στήν τάξιν του καθένας, 380

καί ἅμ' ἔφεξε στά βαθουλά καράδια πῆγε ὁ Ἰδαῖος
καί στοῦ Ἀγαμέμνονος σιμά στήν πρύμνην ἦδρεν ὄλους
τούς Δαναούς θεράποντες τοῦ Ἄρη συναγμένους·
καί ὁ κήρυκας γλυκόφωνος στήν μέση ἐστάθη κι εἶπε:

«Ἄτρείδη, τῶν Παναχαιῶν σεις ἄλλοι πολεμάρχοι, 385
ὁ Πρίαμος καί οἱ σεβαστοί μέ πρόσταξαν οἱ Τρῶες

νά σᾶς εἰπῶ ν' ἀκούσετε, καί ἂν ἀρεστά σᾶς εἶναι,
ὁ Ἀλέξανδρος πού ἔναι ἀφορμὴ τῆς ἐχθρας τί προβάλλει·
ὄλα τά πλοῦτη ὄπ' ἔφερεν ὁ Ἀλέξανδρος στήν Τροίαν
στά βαθουλά καράδια του – πού νά ἔχε χαθεῖ πρῶτα – 390

νά τ' ἀποδώσ' εἶν' ἔτοιμος καί ἄλλα πολλά δικά του·
πλὴν τήν γυναῖκα νυμφευτὴν τοῦ ἐνδόξου Μενελάου

νά δώσει ἀρνεῖται, ἂν καί πολύ τοῦτο ἀπαιτοῦν οἱ Τρῶες.
Καί ἄλλο νά εἰπῶ μ' ἐπρόσταξαν, ὁ πόλεμος νά παύσει,
ἂν θέλετε, ὁ κατάρατος, ὡσότου τούς νεκρούς μας 395
νά καύσομε· μετέπειτα θά κτυπηθοῦμε πάλι,
ὡσπου νά δώσει ἕνας θεός τήν νίκην σ' ὅποιον θέλει».

Ἔπαυσε καί ὄλοι ἐσίγησαν, ἄφωνοι ἐμείναν ὄλοι·
τέλος σ' αὐτούς ὁμίλησεν ὁ ἀνίκητος Διόμηδης:
«Τά πλοῦτή ἀπ' τόν Ἀλέξανδρον καί μήτε τήν Ἑλένην 400
δέν θά δεχθοῦμε· φανερά κι ἕνα μωρό τό βλέπει,
πῶς ἤδη κρέμετ' ὄλεθρος στήν κεφαλὴν τῶν Τρώων».
Εἶπε, κι οἱ Ἀχαιοπαῖδες μ' ἀλαλαγμούς τόν στέρξαν,
ὡς τοῦ Τυδεΐδῃ ἐθαύμασαν τόν λόγον τοῦ ἵπποδάμου.
Καί στόν Ἰδαῖον ἔλεγεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων: 405
«Τόν λόγον σύ τῶν Ἀχαιῶν τῶρ' ἀκουσες, Ἰδαῖε,
πῶς σοῦ ἀποκρίνονται· κι ἐγώ τήν ἴδιαν ἔχω γνώμην.
Καί ὡς πρὸς τήν καῦσιν τῶν νεκρῶν δέν θά τήν στερηθεῖτε·
καί ποιός φιλαργυρεῦται πρὸς τούς ἀπεθασμένους
παρηγορία μέ τήν πυράν στό πνεῦμα τους νά δώσει; 410
Στόν ὄρκον ἔχω μάρτυρα τόν ὑψιστον Κρονίδην».

Εἶπε καί εἰς ὄλους τούς θεοὺς ὕψωσε αὐτός τό σκῆπτρον.
Ἦ Ἰδαῖος πάλι ἀνέβηκε στήν Ἴλιον τήν ἁγίαν,
καί οἱ Τρῶες τότε εἰς σύνοδον ὁμοῦ καί οἱ Δαρδανίδες
ἐκάθονταν κι ἐπρόσμεναν ὁ κήρυκας νά φθάσει· 415
ἦλθεν αὐτός, ἐστάθηκε στό μέσον καί τούς εἶπε
τό μήνυμα τῶν Ἀχαιῶν· κι ἐκεῖνοι ἐτοιμαζόνταν
ἄλλοι νά φέρουν τούς νεκρούς καί ἄλλοι κορμούς νά κόψουν.
Καί ἀπ' τ' ἄλλο μέρος οἱ Ἀχαιοὶ σπουδάξαν ἀπ' τά πλοῖα
ἄλλοι νά φέρουν τούς νεκρούς καί νά ξυλεύσουν ἄλλοι. 420
Καί τούς ἀγρούς ὁ ἥλιος φωτοβολοῦσε πάλιν
καί ἀπ' τόν θαθύν καί σιγαλόν ὠκεανόν ἐπάνω
στόν οὐρανόν ἀνέβαινε· καί αὐτοὶ συναπαντῶντο·
μέ κόπον ἐξεχώριζε καθένας τόν νεκρόν του·
ἀλλ' ἔπλεναν τά σώματα τά αἵματοκυλισμένα 425
καί δάκρυα χύνοντας θερμά στ' ἀμάξια τά σηκῶναν.

Καί ὁ Πρίαμος δέν ἄφηγε νά ὀδύρονται· κι ἐκεῖνοι
βουδοί, θλιμμένοι στήν πυράν σωρεῦαν τούς νεκρούς τῶν·

καί ἄφου τοὺς κάψαν γύρισαν στήν Ἴλιον τήν ἀγίαν·
καί ἅπ' τ' ἄλλο μέρος οἱ Ἄχαιοί μέ τήν καρδιάν θλιμμένην 430
κι ἐκείνοι ἐπάνω εἰς τήν πυράν σωρεῦαν τοὺς νεκρούς των,
καί ἄφου τοὺς κάψαν γύρισαν στά βαθουλά καρᾶδια.

Ἀκόμη δέν γλυκόφεγγε καί στήν πυράν τριγύρω
ἐκλεκτό μέρος Ἀχαιῶν σηκώθη ἀπό τόν ὕπνον
καί δλόγυρά της πάγκοινων σηκῶσαν τάφον ἕναν 435
ἅπ' τό πεδίον κι ἔκτισαν σιμά του τείχος μέγα
μέ ὑψηλοὺς πύργους, φύλαξιν δι' αὐτούς καί τά καρᾶδια·
πύλες κατόπιν στερεές στους πύργους μέσα ἐκάμαν,
πλατιές διά νά ἔχουν διάδασιν τ' ἀμάξια μέ τοὺς ἵππους·
κι ἐγγύς τοῦ τείχους χάνδακα βαθύν ἅπ' ἔξω ἐσκάψαν 440
πλατύν, μέγαλον κι ἔμπηξαν στήν ἄκρην του πασσάλους.

Σ' αὐτά μ' ἀγώνα ἐργάζονταν τῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη·
καί ὄλ' οἱ ἀθάνατοι σιμά στόν βροντητήν Κρονίδην
θαυμάζαν τό κατόρθωμα τῶν Ἀχαιῶν ἀνδρείων·
καί ὁ Ποσειδῶν τότ' ἄρχισε νά λέγει ὁ κοσμοσειστής: 445
«Δία, πατέρα, εἶναι θνητός κανεῖς στήν οἰκουμένην,
όπου νά εἰπεῖ τήν σκέψιν του στοὺς ἀθάνατους πλέον;
Τοὺς κομοφόρους Ἀχαιοὺς δέν ὀλέπεις πῶς ἐκτίσαν
τείχος διά τά καρᾶδια των καί γύρω ἀνοιζαν λάκκον
καί τῶν θεῶν δέν ἔδωκαν τές ἐκλεκτές θυσίες; 450

Καί ὡς ὅπου χύνεται τό φῶς θά φθάσει τ' ἄκουσμά του·
κι ἐκεῖνο θά λησμονηθεῖ, πού τότ' ἐγώ κι ὁ Φοῖβος
τοῦ θεῖου Λαομέδοντος σηκῶσαμε μ' ἀγώνα.»
Βάρυνε ὁ Ζεὺς, κι εἶπε σ' αὐτόν, ὁ νεφελοσυνάκτης:

«Οἰμέ, τί εἶπες δυνατέ, μεγάλε κοσμοσειστή!
Εἰς ἄλλον θεόν ἄρμοξε νά ἔλθει αὐτός ὁ φόβος 455
στά χέρια καί στήν δύναμιν πολύ κατώτερόν σου·
καί ὡς ὅπου χύνεται τό φῶς θά φθάσει τ' ἄκουσμά σου·
καί σκέψου ὀπότεν οἱ Ἀχαιοί στήν ποθητήν πατρίδα
γυρίσουν μέ τά πλοῖα τους, ἰδοὺ τί θενά κάμεις· 460
σπάσε, ρίξε στήν θάλασσαν ἐσὺ τό τείχος ὄλο
καί μ' ἄμμον πάλι σκέπασε τ' ἀπέραντο ἄκρο·γάλι,
κι ἐχάθηκε τῶν Ἀχαιῶν εὐθύς τό μέγα τείχος».

Αὐτοὺς τοὺς λόγους ἔλεγε ἐκείνοι· καί τό ἐσπέρας

ὡς ἦλθεν, εἶχαν οἱ Ἀχαιοὶ τὸ ἔργο τελειωμένο, 465
 καὶ βόδια σφάζαν στῆς σκηνῆς κατόπιν κι ἐδειπνήσαν·
 τότε ἀπ' τὴν Λῆμνον μέ κρασί πάμπολλ' ἀράξαν πλοῖα,
 σταλμέν' ἀπὸ τὸν Εὐννον πού ἀπὸ τὴν Ὑπιπύλην
 καὶ ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν ἀνδρῶν Ἰάσονα ἐγεννήθη.
 Καὶ κρασί μέτρα χίλια στούς ἀδελφούς Ἀτρεΐδες 470
 ὁ Ἰασονίδης ἔδωκε διαλεκτό νά πάρουν·
 κι ἐπρομηθεύοντο κρασί τῶν Ἀχαιῶν καθένας,
 καὶ ἄλλοι χαλκὸν ἀντέδιδαν, λαμπρὸν σίδηρον ἄλλοι,
 ἄλλοι τομάρια βοδινά, ζωντανούς μόσχους ἄλλοι, 475
 ἀνδράποδ' ἄλλοι· κι ἔπειτα λαμπρὸ τραπέξι ἐστρώσαν,
 καὶ ὀλονυκτὶς τῶν Ἀχαιῶν τὸ πλῆθος ἐδειπνοῦσαν,
 καὶ οἱ Τρῶες μέ τούς βοηθοὺς στήν πόλιν καὶ ὀληνύκτα
 κακά σ' αὐτούς σοφίζονταν ὁ πάνσοφος Κρονίδης
 μέ φοβερές βροντῆς· καὶ αὐτοὶ τρομάζοντας ἐχύναν 480
 ἀπ' τὰ ποτήρια τὸ κρασί στήν γῆν καὶ δέν ἐρίναν,
 εἰς τὸν μεγαλοδύναμον Κρονίδην πρὶν σπονδίσουν·
 κατόπιν ὅλοι ἐπλάγιασαν κι ἐχάρηξαν τὸν ὕπνον.



Ἡ Ἔως ἄπλωνε ἢ χρυσή σ' ὄλην τήν γῆν τό φῶς της,
 κι ἐσυγκαλοῦσε τούς θεούς ὁ ὑπέριτατος Κρονίδης
 στήν ἀκροτάτην κορυφήν τοῦ πολυλόφου Ὀλύμπου.
 Ἔλεγε αὐτός καί ὄλ' οἱ θεοί προσέχαν εἰς τόν λόγον:
 « Ἀθάνατοι καί ἀθάνατες θεές, ἀκούσεν' ὄλοι 5
 ὅ,τι στά στήθη μου ἢ ψυχὴ νά εἰπῶ παρακινεῖ με·
 μήτε θεός μήτε θεά τολμήσει ν' ἀντικόψει
 τοῦτον πού λέγω τόν σκοπόν καί στέρξει' ὄλοι ἀντάμα
 ὥστε στά ἔργα τοῦτα ἐγώ γοργό νά δώσω τέλος.
 Καί ὅποιον θεόν ἀλλόγνωμα νοήσω νά βοηθήσει 10
 τούς Τρῶες ἢ τούς Δαναούς, ἄσχημα κτυπημένος
 στόν Ὀλυμπον θά στρέψει αὐτός ἢ θά τόν ρίξω κάτω
 μέ τοῦτα ἐγώ τά χέρια μου στά σκότη τοῦ Ταρτάρου,
 πολύ μακράν στά τρίσβαθα τοῦ κόσμου καταχθόνια,
 πού πύλες ἔχει σιδηρές καί χάλκινο κατώφλι, 15
 κάτω ἀπ' τόν Ἄδη ὅσο τῆς γῆς ὁ οὐρανός ἀπέχει·
 τότε θά μάθει ἄν τούς θεούς νικῶ στήν ρώμην ὄλους.
 Καί δοκιμάσετε, ὦ θεοί, νά τό γνωρίσεν' ὄλοι.
 Χρυσήν κρεμάσεν' ἄλυσον ἀπ' τ' οὐρανοῦ τήν ἄκρην,
 καί ἀθάνατοι καί ἀθάνατες ὄλοι ἀπ' αὐτήν πιασθεῖτε. 20
 Ἄλλά δέν θά ὄσθε δυνατοί μ' ὄσον καί ἄν βάλτε κόπον
 νά σύρετ' ἀπ' τόν οὐρανόν τό πάνσοφον Κρονίδην.
 Ἄλλ' ἄν ἐγώ τό ἤθελα, θά ἐδύνομουν καί ἄμόνος
 μ' ὄλην τήν γῆν καί θάλασσαν ἐπάνω νά σᾶς σύρω·
 καί θά ὄδεναι τήν ἄλυσον στήν κορυφήν τοῦ Ὀλύμπου, 25
 ὥστε τά πάντ' ἀνάερα νά μείνουν εἰς τόν κόσμον·
 τόσον ἀνώτερος ἐγώ θεῶν καί ἀνθρώπων εἶμαι».
 Εἶπεν αὐτά κι ἐσίγησεν, ἄφωνοι ἐμείναν ὄλοι·
 ὅτι μέ φόβον ἄκουσαν τόν αὐστηρόν του λόγον·
 καί τέλος ἢ γλαυκόματη θεά σ' ἐκείνον εἶπε: 30
 «Κρονίδη, ὦ πατέρα μας, τῶν βασιλέων πρῶτε,
 τό ἤξεύρομ' ὅτι ἀντίσταση δέν ἔχ' ἢ δύναμις σου·

ἀλλ' ὅμως διὰ τούς Δαναούς πονοῦμε τούς ἀνδρείους,
ὅπου θά πάθουν καί ἀσφαλα θ' ἀδικοθανατήσουν·

ἀλλ' ὅμως θέλει ἀπέχομεν, ὡς θέλεις, ἀπ' τήν μάχην. 35

Πλήν συμβουλήν θά δώσομεν καλήν εἰς τούς Ἀργείους,
νά μή χαθοῦν ὄλοι διὰ μιᾶς ἀπ' τό βαρῦ σου μίσος».

Τῆς εἶπε μέ χαμόγελον ὁ νεφελοσυνάκτης:

«Παρηγορήσου, τέκνον μου· μέ τήν ψυχὴν δέν εἶπα
τόν λόγον ὅπου ἐπρόφερα· καί μαλακόν θά μ' ἔβρεις». 40

Εἶπε· σ' ἁμάξι ἔξεψε τὰ ὀρητικά πουλάρια,
χαλκόποδα, μ' ὀλόχρυσην καί φουντωμένην κόμην,
ὀλόχρυσ' ἄρματα καί αὐτός ἐξώσθηκε κι ἐπῆρε
χρυσὴν ὠραία μάστιγα καί ἀνέβηκε στόν θρόνον
κι ἐράδδισε νά κινηθοῦν καί πρόθυμα ἐπετοῦσαν 45

τ' ἄλογ' ἀνάμεσα στήν γῆν καί τ' οὐρανοῦ τ' ἀστέρια.

Ἔφθασε στήν πολύβρυσον καί θηριοθρέπτραν Ἴδην,
στό Γάργαρον, πού τοῦ Διός ἔχει βωμόν καί κτήμα·

αὐτοῦ ἐστάθη τῶν θεῶν καί ἀνθρώπων ὁ πατέρας,
καί τ' ἄλογ' ἀφοῦ ξέξεψε καί τὰ ἔζωσε μέ νέφος, 50

στήν κορυφήν περήφανος ἐκάθισε νά βλέπει
τῶν Τρώων καί τῶν Ἀχαιῶν τήν πόλιν καί τὰ πλοῖα.

Καί εἰς τέσ σκηνές των οἱ Ἀχαιοὶ τό πρόγευμά τους παίρναν
σύντομα καί ἀρματώνονταν εὐθύς κατόπιν ὄλοι,

καί οἱ Τρώες εἰς τήν πόλιν των, καί ἄν καί ὀλιγότερ' ἦσαν,
διψοῦσαν διὰ τόν πόλεμον, διασμένοι ἀπ' τήν ἀνάγκην, 55

διὰ τέσ γυναῖκες, τήν ζωὴν, διὰ τὰ παιδιά νά βάλουν·
οἱ πύλες ὄλες ἀνοιξαν κι ἐχύνονταν τὰ πλήθη,

πεζοὶ καί ἰππεῖς, καί ἀλαλαγμός μέγας ἀκουόνταν.
Καί ὄτ' ἐφθασαν καί ἐβρέθησαν εἰς ἕναν τόπον ὄλοι, 60

τά τόμαρα καί τ' ἄρματα καί τ' ἀνδρειωμένα στήθη,
τά χαλκοθώρηκτ' ἔσμιξαν· κι οἱ ὀμφαλωτές ἀσπίδες

ἀπ' τὰ δυό μέρη ἐγγίζονταν, καί ὁ κόσμος ἐβροντοῦσε.
Κι ἐκεῖ κραυγὴ χαρᾶς ἀνδρῶν πού φόνευαν καί βόγγος 65

ἀνδρῶν ὅπου ἐφονεύοντο καί ἡ γῆ πλημμύριζ' αἷμα.
Καί ὄσο ἦτο αὐγὴ καί τ' ἅγιο φῶς αὔξαινε τῆς ἡμέρας,

ἐπέφταν καί τῶν δυό στρατῶν ἄνδρες πολλοὶ στήν μάχην.
Καί ὄταν ὁ ἥλιος τ' οὐρανοῦ στήν μέσην εἶχε φθάσει,

τά χρυσά τάλαντ' ἀνοιξεν ὁ ὕψιστος πατέρας
 καί εἰς τό καθέν' ἀπέδωσε πικροῦ θανάτου μοῖραν, 70
 τῶν χαλκοφράκτων Ἀχαιῶν, τῶν ἵπποδάμων Τρώων·
 τά σήκωσε κι ἐκλιν' εὐθύς τῶν Ἀχαιῶν ἡ μοῖρα·
 τῶν Ἀχαιῶν ἐκάθισαν κάτω στήν γῆν οἱ μοῖρες·
 τῶν Τρώων ὡς τόν οὐρανόν οἱ μοῖρες πεταχθῆκαν·
 καί ἀπό τήν Ἴδην θρόντησεν ὁ Ζεὺς καί ἀστροπελέκι 75
 φρικτόν στήν μέσην ἔριξε τῶν Ἀχαιῶν· κι ἐκείνοι
 τήν φλόγα ὡς εἶδαν ἔμειναν καί ἀχνός τούς πῆρε φόβος.
 Καί τότε μήτ' ὁ Ἴδομενεὺς καί μήτ' ὁ Ἀγαμέμνων
 μήτ' οἱ ἀνδρειωμένοι Αἴαντες κεῖ νά σταθοῦν τολμοῦσαν·
 μόνος ὁ Νέστορ ἔμεινε, κι ἐκεῖνος ἐξ ἀνάγκης· 80
 ἀδημονοῦσ' ὁ ἵππος του, πού 'χε ἀκοντίσει ὁ Πάρις
 στήν κορυφήν τῆς κεφαλῆς, πού οἱ πρῶτες τρίχες θγαίνουν,
 τῶν ἵππων εἰς τό καύκαλο, κι εἶναι ἀκριβό τό μέρος·
 καί ἡ λόγχη στόν ἐγκέφαλον ἐμπήχθη καί ἀπ' τόν πόνον 85
 ὀπίσ' ὀρθός σηκώθηκε καί μέ τήν λόγχην ὄλην
 χάμω ἐκυλιόταν κι ἔβαλε τούς ἵππους ἄνω κάτω
 νά κόψει τά παράξυγα καθώς ἐπροσπαθοῦσεν
 ὁ γέρος μέ τήν μάχαιραν, τοῦ Ἐκτορος ἐφθάσαν
 οἱ ταχεῖς ἵπποι στόν διωγμόν κι ἐφέροναν κυθερνῆτην 90
 ἀπότολμον τόν Ἐκτορα· οὐδ' εἶχε σωτηρίαν·
 ἀλλά τόν εἶδε ὁ δυνατός Τυδεΐδης καί μεγάλην,
 τρομερήν ἔσυρε κραυγῆν νά εἰπεί στόν Ὀδυσσεά·
 «Λαερτιάδη, διογενή, πολύτεχνε Ὀδυσσεά,
 πού φεύγεις, πού μέ τούς πολλούς δειλός τά νῶτα στρέφεις;
 Μήν, καθώς φεύγεις, τρυπηθεῖς στήν ράχιν ἀλλά μείνε, 95
 ἔμεις ἀπ' ἄνδρ' ἀπάνθρωπον νά σώσομεν τόν γέρον·»
 Εἶπεν, ἀλλ' ὁ πολύπαθος ὁ θεῖος Ὀδυσσεάς
 ποσῶς δέν τόν εἰσάκουσε κι ἔτρεχε πρός τά πλοῖα·
 τότε ὁ Τυδεΐδης πρόμαχος πετάχθη, κι ἦταν μόνος
 κι ἐστήθη ἐμπρός στήν ἄμαξαν τοῦ γέροντος Νηλεΐδη, 100
 κι ἐκείνον ἐπροσφώνησε μέ λόγια φτερωμένα·
 «᾽Ω γέρε, τώρα μαχηταί στενοχωροῦν σε νέοι,
 σ' ἦθερε τό γῆρας τό κακό καί ἡ δύναμίς σου ἐκόπη,
 ἀδύναμον θεράποντα καί ἀργούς τούς ἵππους ἔχεις·

καὶ ἀνέβα ἐδῶ στ' ἀμάξι μου νά ἴδεις τοὺς ἀνδρειωμένους 105
 ἵππους ποὺ ἦσαν τοῦ Τρωός κι ἐπῆρ' ἀπ' τόν Αἰνεΐαν,
 πῶς κυνηγοῦνται ἢ κυνηγοῦν, πετοῦν εἰς τό πεδίον·
 ἄς ἔχουν οἱ θεράποντες τῶν ἵππων σου φροντίδα
 κι ἐμεῖς μέ τοῦτ' ἄς τρέξουμε τά φοβερά πουλάρια
 τῶν Τρώων μέσ στές φάλαγγες, ὁ Ἐκτωρ νά γνωρίσει 110
 ἐάν εἰς τὴν παλάμην μου τούτη μανίζ' ἢ λόγχη».

Εἶπε καὶ ὁ Νέστωρ ἔστερξε τόν λόγον τοῦ Τυδεΐδη·
 τότε οἱ λαμπροὶ θεράποντες φροντίσαν διὰ τοὺς ἵππους
 τοῦ Νέστορος, ὁ Σθένελος κι ὁ ἀνδρείος Εὐρυμέδων· 115
 καὶ ὁ Νέστωρ εἰς τὴν ἄμαξαν μέ τόν Τυδεΐδη ἀνέδῃ·
 τοὺς λαμπροὺς πῆρε χαλινούς κι ἐράδδισε τοὺς ἵππους
 καὶ ἔφθασαν ὡς τόν Ἐκτορα ποὺ ἐπάνω τους ἐχύθη,
 κι ἔφθασαν ὡς τόν Ἐκτορα ποὺ ἐπάνω τους ἐχύθη,
 Πετάχθη εὐθύς ἀλλ' ἔσφαλε τό βέλος τοῦ Τυδεΐδη
 κι εὗρηκε τόν ἀκόλουθον καλόν Ἠνιοπῆα,
 ποὺ γόνος ἦταν τοῦ ὑψηλοῦ στό φρόνημα Θηδαίου, 120
 στά στήθη, ἐνῶ τοὺς χαλινούς τῶν ἵππων ἐκρατοῦσε·
 κυλίσθη ἀπὸ τὴν ἄμαξαν κι οἱ ταχεῖς ἵπποι ὀπίσω
 ἐπήδησαν, καὶ ἡ δύναμις ἐκόπη καὶ ἡ πνοή του·
 ἐξάλισε τόν Ἐκτορα ὁ πόνος τοῦ συντρόφου·
 θλιμμένος κεῖ τόν ἄφησε κι ἐξήτα κυδερνήτην 125
 νά ἔβρει ἄλλον ἀτρόμητον· οὐδέ πολλήωρα ἐμείναν
 οἱ ἵπποι δίχως ὀδηγόν, ὅτι τόν Ἰφιτίδην
 ἦβρε τόν Ἀρχιπτόλεμον, ἀτρόμητον κι ἐπῆρε
 στὴν ἄμαξαν καὶ τοῦ ἔδωκε τοὺς χαλινούς τῶν ἵππων,
 Ὅλεθρος τότε θά ἔρχονταν· καταστροφή τῶν Τρώων, 130
 καὶ μέσ στά τείχη ὡσάν ἀρνιά θά τοὺς μανδρίζαν ὄλους·
 τό νόση' ὅμως τῶν θεῶν κι ἀνθρώπων ὁ πατέρας·
 καὶ μέ φωνὴν τρομακτικὴν λευκὸν ἀστροπελέκι
 στὴν γῆν ἀπέλυσ' ἔμπροσθεν τῶν ἵππων τοῦ Τυδεΐδη,
 καὶ ἀπὸ τό θειάφι ὅπ' ἀναθε δεινὴ σηκώθη φλόγα· 135
 ἐτρόμαξαν στὴν ἄμαξαν ζεμένα τά πουλάρια·
 οἱ χαλινοὶ τοῦ Νέστορος ἀπὸ τά χέρια φύγαν
 καὶ φόδος τόν κυρίευσε καὶ στὸν Τυδεΐδην εἶπε:
 «Τυδεΐδη, στρέψε διὰ φυγὴν τ' ἀκούραστα πουλάρια·
 δέν βλέπεις ὅτι τοῦ Διὸς δέν σέ βοηθεῖ τό χέρι; 140

εἰς τοῦτον τώρα ἐχάρισε τὴν δόξαν ὁ Κρονίδης,
 σήμερα· κι ὕστερα σέ μᾶς θά τὴν χαρίσει, ἂν θέλει.
 Θνητός τὴν γνώμην τοῦ Διὸς τοῦ μεγαλοδυνάμου,
 ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἀνδράγαθος, ποτέ δέν θά κρατήσει».

Σ' ἐκεῖνον τότε ἀπάντησεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης: 145
 «Αὐτά πού λέγεις, γέροντα, ὀρθόν τόν λόγον ἔχουν·
 ἀλλ' εἶναι τοῦτο πού βαθιά πληγώνει τὴν ψυχὴν μου·
 μιά μέρα θέλει καυχηθεῖ ὁ Ἔκτωρ πρὸς τοὺς Τρῶας:
 «Τὸν Διομήδη ἔκαμα ἐγὼ νά φύγει πρὸς τὰ πλοῖα».
 Αὐτό θά εἰπεῖ, καί ἡ μαύρη γῆ τότε ἄς ἀνοίξει ἐμπρὸς μου».

Τοῦ ἀπάντησ' ὁ Γερήνιος ὁ Νέστορας ἱππότης:
 «Ὅμιένα, υἱέ τοῦ συντετοῦ Τυδέως τοῦ ἱπποδάμου,
 καὶ ἂν ὁ Ἔκτωρ ἀνανδρον σέ εἰπεῖ, πῶς θά τό στέρξουν
 τῶν Τρῶων καὶ Δαρδανιδῶν τ' ἀσιτιδοφόρα πλήθη,
 κι ἐξόχως οἱ γυναῖκες των πού τοὺς ἀνδρειωμένους 155
 συντρόφους εἶδαν ἀπὸ σέ νά κυλισθοῦν στό χῶμα;»

Κι ἔστρεψε ὁ γέρος διὰ φυγὴν τ' ἀκούραστα πουλάρια
 μέ τόν λαόν ὃπ' ἔφευγε, καὶ ὁ Ἔκτωρ μέ τοὺς Τρῶας
 μ' ἀλαλαγμόν ἐπάνω τους τὰ πικρά βέλη ἐχύναν.
 Τότε μακρὰν τοῦ ἔσυρε κραυγὴν ὁ μέγας Ἔκτωρ: 160
 «Τυδεΐδ', οἱ ἄνδρες Δαναοὶ μέ θέσιν σ' ἐτιμοῦσαν
 πρώτην, μέ κρέας ἄφθονον, μ' ὀλόγεμα ποτήρια·
 τώρα πού ἐφάνηκες γυνὴ θά σέ καταφρονέσουν.
 ὦ χάσου, κόρη οὐτιδανὴ· στοὺς πύργους μας νά φθάσεις,
 δοῦλες εἰς τὰ καράβια σας νά πάρεις τέσ γυναικες 165
 δέν θά σ' ἀφήσω καὶ ἀπὸ ἐμέ θά ἴδεις τὴν κακὴν ὥραν».

Εἶπε καὶ τότε μέσα του στοχάσθη ὁ Διομήδης
 ἐάν θά στρέψει τ' ἄλογα ν' ἀντιταχθεῖ σ' ἐκεῖνον·
 καὶ τρεῖς φορές εἰς τῆς ψυχῆς τὰ βάθη τό ἐστοχάσθη,
 καὶ τρεῖς ἐβρόντησε φορές τῆς Ἰδης ἀπ' τὰ ὄρη 170
 στοὺς Τρῶας νίκης μῆνυμα ὁ πάνσοφος Κρονίδης.
 Καὶ φωνὴν ἔβγαλε τρανήν ὁ Ἔκτωρ πρὸς τοὺς Τρῶας:
 «Τρῶες, Λύκιοι, Δάρδανοι καὶ σεῖς κονταρομάχοι,
 ὡς ἄνδρες τὴν πολεμικὴν ὁρμὴν σας αἰσθανθεῖτε.
 Ξεῦρ' ὅτι νίκην ἔνδοξον εὐδόκησε ὁ Κρονίδης 175
 σ' ἐμέ νά δώσει καὶ κακὸ μεγάλο εἰς τοὺς Ἀργεῖους

πού σοφισθήκαν οἱ μωροὶ τὰ τείχη αὐτὰ πού βλέπω
 τ' ἀδύνατα τ' ἀπήφιστα· κι ἡ ἀνδρεία μας θά τὰ σπάσει
 καί τ' ἄλογα τόν λάκκον τους εὐκόλως θά πηδήσουν.
 Καί ὅταν περάσω κι εὐρεθῶ σιμά στά κοίλα πλοῖα, 180
 φωτιά νά μοῦ ἐτοιμάσετε, μή λησμονεῖτε, ὦ φίλοι,
 νά καύσω τὰ καρᾶδια τους κι ἐκείνους νά φονεύσω,
 τοὺς Ἀχαιοὺς κεῖ πού ὁ καπνὸς θά τοὺς στενοχωρήσει».

Εἶπε κι ἐπαρακίνησε μέ τὴν φωνήν τοὺς ἵππους:
 «ᾠ Ξάνθε καί σύ Πόδαργε, Αἶθων καί Λάμπε θεῖε, 185
 τώρα νά μοῦ ἀποδώσετε τέσ τόσες καλοσύνες,
 πού ἡ γεννημένη ἀπ' τόν λαμπρόν Ἀετίων Ἀνδρομάχη
 ἔχει διά σᾶς καί πρόθυμα σᾶς ἐτοιμάζει πρώτα
 γλυκό σιτάρι καί κρασί, κι εὐφραίνεται ἡ καρδιά σας,
 παρά σ' ἐμέ πού σύντροφος κανχῶμαι ἀγαπητός της. 190
 Συντρέχετε με σπουδακτικά καί τότε τὴν ἀσπίδα
 τοῦ Νέστορος θά πάρομεν, πού ὡς τ' ἄστρ' ἀνέβ' ἡ φήμη
 πὼς εἶναι ὀλόκληρη χρυσή μέ τὰ ραβδιά της ὅλα,
 καί ἀπό τοὺς ὤμους ἔπειτα τοῦ δυνατοῦ Τυδεΐδη
 τόν θώρακα νά πάρομεν ἔργον λαμπρόν τοῦ Ἡφαίστου. 195
 Ἄν αὐτὰ πάρομεν ἡμεῖς, οἱ Ἀχαιοί, νομίζω,
 τὴν νύκτα τούτην θ' ἀνεδοῦν στά γρήγορα καρᾶδια».

Στό καύχημά του ἐθύμωσεν ἡ Ἥρα κι ἐταράχθη
 στὸν θρόνον ἡ σεπτὴ θεά καί ὁ Ὀλυμπος ἐσείσθη.
 Κι ἔπειτα ἐστράφη κι ἔλεγε στὸν μέγαν Ποσειδῶνα: 200
 «Στὴν δύναμίν σου, ἀπέραντε, μεγάλε κοσμοσεῖστη,
 δέν θλίβεσαι τῶν Δαναῶν νά βλέπεις τοὺς θανάτους;
 Καί σοῦ ἀνεβάξουν στές Αἰγές καί στὴν Ἐλικὴν δῶρα
 καλά καί πάμπολλα· καί σύ τό θέλεις νά νικήσουν.
 Ἐάν ὄσ' εἶμαστε δοηθοὶ τῶν Ἀχαιῶν τόν Δία 205
 θέλαμε νά κρατήσομε κι ἐσπρώχναμε τοὺς Τρῶας,
 μόνος στὴν Ἴδην θά ἔμενεν ὁ Βροντητῆς θλιμμένος».
 Ἐβάρυνε καί ἀπάντησε, ὁ μέγας κοσμοσεῖστης:
 «Στὴν γλῶσσαν ἀχαλίνωτη, ποιόν λόγον εἶπες, Ἥρα;
 Εἰς μάχην νά ἄθωμεν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι μέ τόν Δία 210
 ἐγὼ δέν θά ἔθελα, ἐπειδὴ πολὺ ἔναι ἀνώτερός μας».

Αὐτὰ ἐλέγαν οἱ θεοὶ· καί ὥστόσο ὄλον τόν τόπον,

ὁπού τοῦ τείχους ἔκλειεν ὁ λάκκος πρὸς τὰ πλοῖα,
 ἵπποι γεμίζαν στριμωκτά καὶ πλήθη ἀσπίδοφθορα·
 καὶ τοὺς ἐστορίμωνε ὁ γοργὸς ἰσόπαλος τοῦ Ἄρη,
 ὁ Ἔκτωρ, ἀφοῦ ἤθελε νά τόν δοξάσει ὁ Δίας.
 Καὶ ἀφεύκτως τότε θά ἔκαιε τὰ ἰσόπλευρα καράβια,
 ἄν στοῦ Ἀγαμέμνονος τόν νοῦν δέν ἔδοξεν ἡ Ἥρα
 νά κινηθεῖ, τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ ἴδιος νά ἐμψυχώσει.
 Τῶν Ἀχαιῶν εἰς τές σκηνές ἐπῆγε κι ἐκρατοῦσε
 μέγαν μανδύαν πορφυρόν, καὶ εἰς τό τρανὸ καράβι
 τοῦ Ὀδυσσέως ἔμεινε, πού εὐρίσκετο στήν μέσην,
 ὥστε ν' ἀκούεται ἡ φωνή στό ἄλλο μέρος·
 καὶ στές σκηνές τοῦ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνιάδη
 καὶ τοῦ Ἀχιλλέως, πού ἀκρινά τὰ πλοῖα τους ἐστήσαν,
 στήν δύναμίν τους ἦσανοι καὶ στήν πολλήν ἀνδρεία·
 καὶ ψιλήν ἔσυρε φωνήν στῶν Δαναῶν τὰ πλήθη·
 «Αἰσχος, Ἀργεῖοι θαυμαστοὶ στήν ὄψιν, ἀλλ' ἀχρεῖοι!
 Ποῦ ἐπῆγαν τὰ καυχήματα πολεμικῆς ἀνδρείας
 πού στόν ἀέρα ἐρίχνετε στήν Λημνον συναγμένοι,
 τρώγοντας κρέατα πολλὰ βοδιῶν ὀρθοκεράτων,
 πίνοντας τό γλυκὸ κρασί στὰ ὀλόγεμα ποτήρια,
 πὼς ἕνας θ' ἀντιστέκονταν πρὸς διακοσίους Τρῶας;
 Καὶ τώρα ἄξιοι δέν εἶμασθεν δι' ἕναν ὄλοι ἀντάμα,
 τόν Ἔκτορα, πού ἰδοῦ φωτιά θά βάλει στὰ καράβια.
 Ἄπ' τοὺς μεγάλους βασιλεῖς τάχ' ἄλλον, ὃ πατέρα,
 εἰς τόσην ζάλην ἐριξες καὶ στέρησιν τῆς δόξης;
 Καὶ ὅμως κανέναν τῶν λαμπρῶν ὄμων σου δέν ἀφήκα
 καθὼς ἀρμένιζα γιὰ δῶ – ποτέ νά μὴ ἔχα φθάσει –
 χωρὶς τῶν μύσχων τὰ μηριά καὶ λίπος νά σὰς κάψω,
 διὰ νά κερδίς' ὡς ἤθελα τὴν πυργωμένην Τροίαν.
 Ἄλλὰ, πατέρα, στέρεξε μου κἀν τούτην τὴν εὐχὴν μου·
 κἀν τὴν ζώην νά σώσομεν εὐδόκησε, μὴ θέλεις
 οἱ Δαναοὶ νά συντριβοῦν, ὡς βλέπεις, ἀπ' τοὺς Τρῶας».
 Εἶπε, καὶ τόν λυπήθηκε, πού ἐδάκρυζε, ὁ πατέρας
 κι εὐδόκησε ἀπ' τόν ὄλεθρον νά σώσει τόν λαόν του.
 Κι ἔστειλ' ἀπ' τὰ πετούμενα τό πλέον τελεσφόρον,
 τόν ἀετόν ὅπ' ἔσφιγγε στὰ νύχια ἐλαφομόσχι,

καί τ' ἄφησε στόν εὐμορφον δωμόν σιμά νά πέσει,
 ὅπου θυσιάζαν οἱ Ἄχαιοί στόν πάμφημον Κρονίδην. 250
 Καί ὡς εἶδαν κείνοι τό πτηνόν σταλμένο ἀπό τόν Δία,
 δίψαν πολέμου αισθάνθηκαν κι ἐχύθηκαν στούς Τρῶας».

Καί ὄλων ἐκεῖ τῶν Δαναῶν κανεῖς δέν ἐκαυχίθη
 πῶς τοῦ Τυδείδη πρότερα τούς ἵππους εἶχε στρέψει
 πέραν τοῦ λάκκου νά στηθεῖ, τήν μάχην ν' ἀπαντήσει. 255
 ἐκεῖνος πρότος κτύπησε πολεμιστὴν τῶν Τρῶων,
 Ἄγέλαον τοῦ Φράδμονος υἱόν· καί ὅπως τούς ἵππους
 ἔστρεψε ἐκεῖνος νά σωθεῖ, τ' ἀκόντι μέσ στούς ὄμους
 τοῦ ἔμπηξε καί ἀπ' τὰ στήθη του ἡ λόγχη ἐδῆγχε πέρα.
 Ἔπεσε αὐτός κι ἐπάνω του βροντήσαν τ' ἄρματά του. 260
 Κατόπι του εἰς τόν πόλεμον κατέβησαν οἱ Ἄτρεῖδαι,
 οἱ Αἴαντες μ' ἀδάμασθην ζωσμένοι ἀνδραγαθίαν,
 ὁ Ἰδομενεύς καί ὁ σύντροφος ἐκείνου Μηριόνης,
 φρικτός, ὡς ὁ Ἐνυάλιος· ὁ Εὐρύπυλος ὁ ἀνδρείος,
 ὁ Εὐαμιονίδης, κι ἔνατος μ' αὐτούς ὁ Τεῦκρος ἦλθε 265
 μέ τόξ' ὀπισθοτέντοτο, καί κάτω ἀπ' τήν ἀσπίδα
 ἔμεινε αὐτός τοῦ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνιάδη.
 Καί τήν ἀσπίδα ἔβαζ' ἐμπρός ὁ Αἴας· τότε ὁ Τεῦκρος
 στό πλῆθος γύρω ἐκοίταζε· καί ὅποιον ἐτόξευ' ἄνδρα,
 κάτω τόν ἔριχνε καί αὐτός τοῦ Αἴαντος ὀπίσω 270
 πάλιν ἐκρύβει, ὡς παιδί στόν κόλπον τῆς μητρός του·
 καί ὁ Αἴας τόν ἐσκέπαζε μέ τήν λαμπρὴν ἀσπίδα.
 Ποιόν ἀπ' τοὺς Τρῶας ἔριξεν ὁ θεῖος Τεῦκρος πρότον;
 Πρῶτ' ἔπεσε ὁ Ὅρσιλόχος, κατόπιν κι οἱ ἀνδρειωμένοι
 Δαίτωρ, Χρομῖος, Ὅρμενος καί ἰσόθεος Λυκοφόντης, 275
 ὁ Ὁφελέστης ἔπεσε καί ὁ ἦρωρ Ἄμοπάων
 Πολυαιμονίδης κι ὕστερον ἡ ἀνδρεία τοῦ Μελανίππου.
 Καί ὡς εἶδ' αὐτόν πού ἀφάνιζε τέσ φάλαγγες τῶν Τρῶων
 τοῦ τόξου μέ τήν δύναμιν, ἐχάρη ὁ βασιλέας
 ὁ Ἀγαμέμνων, κι ἔμεινε σιμά του καί τοῦ εἶπε 280
 «Ἦ Τεῦκε Τελαμώνιε, γλυκέ μου πολεμάρχε,
 καθὼς τό κάμνεις, τόξευε, τῶν Δαναῶν νά φέρνεις
 χαράν καί εἰς τόν πατέρα σου πού σ' ἔχει θρέψει βρέφος
 καί τρυφερά σ' ἀνάστησε στό σπίτι, ἄν κι ἦσουν νόθος·

- καί σύ μακρόθεν λάμπρυνε μέ δόξαν τόν γονέα. 285
 Καί ἄκουσε πράγμα ὁπού θά εἰπῶ καί ἄσφαλτ' αὐτό θά γίνει·
 ἔάν ὁ Ζεὺς κι ἡ Ἄθηνᾶ δώσουν σ' ἐμέ τήν χάριν,
 τήν πόλιν τήν καλόκτιστην νά πάρω τῆς Ἴλιου
 σ' ἐσέ πρῶτον κατόπι μου θά δώσω ἐγὼ βραβεῖον
 ἢ τρίποδα ἢ στήν ἄμαξαν ζεμένα δυό πουλάρια 290
 ἢ κορασίδα σύντροφον τῆς κλίνης νά τήν ἔχεις».
- Καί ὁ Τεῦκρος τοῦ ἀποκριθῆκεν: «ᾠ δοξασμένε Ἄτρείδη,
 ἐμέ κινεῖς τόν πρόθυμον, ὡς βλέπεις, στόν ἀγώνα;
 Καί μ' ὄσσην ἔχω δύναμιν ἐγὼ δέν ἡσυχάζω·
 ἀπ' τήν στιγμήν πού ἐσπρωξάμεν αὐτούς κατά τήν πόλιν, 295
 μ' αὐτό τό τόξο καρτερῶ τούς ἄνδρες καί φονεύω.
 Ὄκτώ μου βέλη ἀγκυλωτά πού ξρίζα ἐμπηχθῆκαν
 ὄλα σ' ἀνδρείων σώματα· καί ὅμως τό λυσσασμένο
 τοῦτο σκυλί δέν δύναμαι νά τό κτυπήσω ἀκόμη».
- Εἶπε κι εὐθύς ἀπ' τήν χορδήν ἐτράδηξε ἄλλο βέλος, 300
 τόν Ἔκτορα πού ἔχε ἀντικρῦ ποθώντας νά πιτύχει.
 Τόν ἔσφαλε κι ἐκτύπησε στό στήθος τόν γενναῖον
 εὐμορφον Γοργυθίωνα, ἀγόρι τοῦ Πριάμου,
 πού ἔχε γεννήσει νυμφευτή γυνή του ἀπ' τήν Αἰσύμην,
 ἢ ὠραία Καστιάνειρα, ὡσάν θεά στό σῶμα. 305
- Καί ὡς παπαρούνα φουντωτή πού ἀπ' τοῦ καρποῦ τό βάρος
 καί ἀπ' ἀνοιξιάτικες δροσιές τήν κεφαλῆν τῆς γέρνει,
 τήν κεφαλῆν ἐγειρε αὐτός τοῦ κράνους ἀπ' τό βάρος.
- Καί βέλος ἄλλο τράδηξεν ὁ Τεῦκρος νά κτυπήσει
 τόν Ἔκτορα κατάντικρυσ, ἀλλ' ἔσφαλε καί πάλιν, 310
 ὅτι τό βέλος ἀλλαχοῦ τοῦ ἔστριψεν ὁ Φοῖβος·
 τοῦ Ἔκτορος τόν τρομερόν ἀνδρεῖον κυβερνήτην
 ἦθρε, τόν Ἀρχιπτόλεμον, τό βέλος, εἰς τό στήθος.
 Ἄπο τ' ἀμάξι ἐθρόντησε καί οἱ ταχεῖς ἵπποι ὀπίσω
 ἐσύρθησαν καί ἡ δύναμις ἐκόπη καί ἡ πνοή του. 315
- Βαθιά τόν Ἔκτορα ἐπληξε τοῦ κυβερνήτου ὁ πόνος,
 θλιμμένος κεῖ τόν ἄφησε, κι εἶπε στόν Κεβριόνην,
 τόν ἀδελφόν πού ἦταν σιμά, τούς χαλινούς νά πάρει,
 καί τόν ὑπάκουσε ὁ ἀδελφός· καί αὐτός ἀπ' τόν ὠραῖον
 θρόνον στήν γῆν ἐπήδησε καί τρομερά βοώντας 320

ἔπιασε στρογγυλόπετραν κι ἐχύθη πρὸς τὸν Τεῦκρον,
 νά τὸν κτυπήσει πρόθυμος· καὶ ὁ Τεῦκρος παίρνει βέλος
 ἀπ' τὴν φαρέτραν φονικό καὶ στήν χορδὴν τ' ἀρμόξει,
 καὶ ὡς τὴν τραβοῦσεν ἄνωθεν στήν κλείδωση τῆς πλάτης,
 πού στήθος δένει καὶ λαιμόν κι εἶναι ἀκριβὸ τό μέρος, 325
 ὁ Ἔκτωρ κεῖ τὸν κτύπησε μέ τό σκληρὸ λιθάρι
 καὶ τὴν χορδὴν τοῦ ἔσπασεν· ἐνάρκωσε ἡ παλάμη
 εἰς τὸν ἄρμόν κι ἔπεσε αὐτὸς στά γόνατα κι ἐστάθη
 ἀκίνητος καὶ τοῦ ἔπεσε τό τόξο ἀπὸ τό χέρι.
 Στόν ἀδελφόν ὄπ' ἔπεσε δέν ἔλειψεν ὁ Αἴας, 330
 κι ἐμπρὸς του μέ τό σῶμα του καὶ τὴν ἀσπίδα ἐστάθη.
 Καὶ δύο καλοὶ του σύντροφοι, ὁ Μηχιστεύς, τοῦ Ἐχίου
 υἱός, μέ τὸν Ἀλάστορα στοὺς ὦμους των τὸν φέραν,
 ὅπου βαριαναστέναζε στά βαθουλά καράβια.
 Καὶ ὀρμὴν στοὺς Τρῶας ἔβαλε καὶ πάλιν ὁ Κρονίδης· 335
 καὶ ὡς εἰς τὸν λάκκον τὸν βαθύν τούς Ἀχαιοὺς ἐσπρῶξαν,
 καὶ ὁ Ἔκτωρ πρῶτος μ' ἔπαρσιν πολλὴν στήν δύναμίν του,
 καὶ ὡσάν σκυλί γοργόποδο, πού κυνηγᾷ λεοντάρι
 ἢ ἄγριον χοῖρον, τά μεριά τοῦ πιάνει καὶ τέσ φτέρνες,
 καὶ εἰς ὅποιο μέρος καὶ ἂν στραφεῖ, ποτέ δέν τὸν ἀφήνει, 340
 παρόμοια τούς Ἀχαιοὺς πατοῦσε ὁ μέγας Ἔκτωρ
 κι ὅπως ἐφεῦγαν πάντοτε τὸν ὕστερον κτυποῦσε.
 Καὶ ἀφοῦ διαβῆκαν οἱ Ἀχαιοὶ τοῦ λάκκου τούς πασσάλους,
 καὶ πλῆθος, καθὼς ἐφευγαν, ἐφόνευσαν οἱ Τρῶες,
 πλησίον στά καράβια τους ἐμείναν ἐνωμένοι 345
 καὶ ν' ἀνδρειωθοῦν ἐκραύγαζαν ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον
 καὶ στοὺς Θεοὺς ἐδέοντο μέ χέρια σηκωμένα·
 καὶ ὁ Ἔκτωρ περιστρέψεν ὀλόγυρα τούς ἵππους
 μέ μάτια ὡς εἶναι τῆς Γοργοῦς καὶ τοῦ ἀνδροφόνου Ἄρη.
 Τούς εἶδε κι ἐλεήθηγεν ἡ Ἥρα ἢ λευκοχέρα, 350
 κι ἔλεγε πρὸς τὴν Ἀθηνᾶ: «ἜΩ τοῦ Κρονίδη κόρη,
 ὀιμέ, πόνον δέν θά ἔχομεν ἐμεῖς οἱ δύο πλέον
 διὰ τὴν φθοράν τῶν Δαναῶν στήν ὕστερην κἀν ὥραν;
 Κι εὐκόλον εἶναι ὀλόβολοι νά κακοθανατίσουν
 ἑνὸς ἀνδρός ἀπ' τὴν ὀρμὴν· τοῦ Ἐκτορος ἢ λύσσα 355
 τοῦτῃ δέν ὑποφέρεται καὶ θρῆνον ἔχει κάμει»·

Τότε ἡ γλαυκόματη Ἴαθηνᾶ στήν Ἥρα ἀποκρίθη:
 «Εὐκόλ' ἀπό τῶν Δαναῶν τά χέρια τήν ἀνδρείαν
 καί τήν ζωήν θά ἔχανε αὐτός στό πατρικό του χῶμα·
 ἀλλ' ὁ πατέρας μου κακά μανίζει ὁ διεστραμμένος
 πού πάντοτε ὅ,τι ἐγώ ποθῶ καί βούλομαι ἐμποδίζει.
 Λησιμόνησε πόσες φορές τό τέκνον του ἔχω σώσει,
 ὅταν τό ἐβασάνιζαν οἱ ἀγῶνες τοῦ Εὐρυσθέως.
 Στόν οὐρανόν ἐκλαίονταν ἐκεῖνος, καί ὁ Κρονίδης
 ἐμέν' ἀπό τά οὐράνια βοηθόν τοῦ προδοδοῦσε. 365
 Ἄν τοῦτα ὁ νοῦς μου πρόβλεπεν ὅταν τόν εἶχε στείλει
 στόν Ἄδη, ἀπό τό Ἔρεβος στόν κόσμον ν' ἀνεβάσει
 τόν σκύλον πού ὁ τρομακτικός θεός στήν πύλην ἔχει,
 δέ θά ἴθγαινε ἀπό τῆς στυγρός τό ἀπέραντο ποτάμι.
 Καί τώρα ἐμέ μισεῖ καί ἰδού τόν πόθον φέρ' εἰς τέλος
 τῆς Θέτιδος, πού πρόσπεσε κλιτή στά γόνατά του,
 νά τῆς τιμήσει τόν υἱόν πολιορκητῆν Πηλεΐδην.
 Θά ἔλθ' ἡ ὥρα νά μέ εἰπεῖ καί πάλι ἀγαπητῆν του.
 Ἄλλά σύ τώρα εὐτρέπισε τά δυνατά πουλάρια,
 ὅσπου νά ζώσω τ' ἄρματα στό δῶμα τοῦ πατρός μου 375
 νά ἐτοιμασθῶ στόν πόλεμον, νά μάθ' ὁ λοφοστεῖστης
 ὁ Ἔκτωρ τοῦ Πριάμου υἱός ἄν θά γελάσει, ὅπταν
 ν' ἀναφανοῦμε μᾶς ἰδεῖ στούς δρόμους τοῦ πολέμου.
 Τρώες θά πέσουν πάμπολλοι σιμά στά κοῖλα πλοῖα
 καί τά πουλιά στές σάρκες των καί οἱ σκύλοι θά χορτάσουν». 380
 Εἶπε καί τήν ὑπάκουσεν ἡ Ἥρα ἡ λευκοχέρα.
 Πῆγε τά χρυσοστέφανα πουλάρια νά εὐτρεπίσει
 ἡ Ἥρα σεβαστή θεά, τοῦ Ὑψίστου Κρόνου ἡ κόρη,
 καί ἡ Ἴαθηνᾶ, κόρη σεμνή τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
 εἰς τοῦ πατρός τό ἔδαφος τόν πέπλον ἀπολύει 385
 τόν ἀγανόν καί πλουμιστόν πού ἐκέντησεν ἐκεῖνη,
 καί τόν χιτώνα ὡς ἔλαβε τοῦ ἀστραποφόρου Δία
 στήν μάχην τήν πολύθηρην νά ὀρμήσει ἄρματωνόνταν.
 Ἀνέβηκε στό φλογερόν ἀμάξι καί κοντάρι
 φούκτωσε μέγα, στερεό – μ' αὐτά δαμάζ' ἡρώων 390
 τά πλήθη, ἄν ἡ πατράγαθη θεά μ' αὐτούς θυμώσει.
 Κι ἡ Ἥρα μέ τήν μάλιστα σφοδρά κεντᾶ τούς ἵππους.

Βρόντησε τότε τ' Οὐρανοῦ ἡ πύλη καί τοῦ Ὀλύμπου
 ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς· τὴν φρουρῶν αἱ Ὕρες, πόχουν ἔργον
 τό πυκνὸ νέφος ν' ἀφαιρῶν ἢ νά τό ἐπαναφέρουν. 395

Καί ὡς τά κεντοῦσαν, τ' ἄλογα περάσαν ἀπ' τὴν πύλην.
 Τούς ξάνοιξε καί ὀργίσθηκεν ὁ Ζεὺς ἀπὸ τὴν Ἴδην,
 κι ἔλεγε πρὸς τὴν Ἴριδα, χρυσόπτερην μηνύτραν:
 «Γοργόποδ' Ἴρι, πήγαινε καί ὀπίσω γύρισέ τες,
 νά ἴθουν μ' ἐμένα εἰς πόλεμον κακὸν μὴν τές ἀφήσεις. 400

Κι ἰδοῦ τό λέγω φανερά καί ὁ λόγος μου θά γίνει·
 θά τοὺς χολώσω τ' ἄλογα στά ἀμάξια τους ζεμένα·
 αὐτές θά ρίξω ἀπ' τό θρονί, τ' ἀμάξι θά συντριψῶ
 καί χρόνοι δέκα δέν θ' ἀρκοῦν νά κλείσουν οἱ πληγές των
 ὅσες χαράξει ὁ κεραυνός· καί τότε ἡ γλαυκομάτα 405
 θά ἰδεῖ τί εἶναι πόλεμον νά κάμει στόν πατέρα.

Στήν Ἥραν δέν χολεύομαι καί δέν θυμῶνω τόσο,
 τί ξέρω πού ἀντιφέρεται σ' ὅποιον κι ἂν εἶπω λόγον».

Εἶπε, κι εὐθύς ἐκίνησεν ἡ ἀνεμόποδ' Ἴρις
 πρὸς τόν ὑψηλὸν Ὀλυμπον τῆς Ἰδης ἀπ' τὰ ὄρη· 410
 στήν πύλην τές σταμάτησε τοῦ πολυλόφου Ὀλύμπου
 ὡς θγαῖναν καί τοὺς εἶπ' εὐθύς τόν λόγον τοῦ Κρονίδη:

«Ποῦ τρέχετε, τί μάνιτα τὸν νοῦν σας συνεπήρε;
 Δέν στέργει ὁ Ζεὺς τῶν Δαναῶν βοηθοὶ νά κατεβεῖτε.

Καί ἀκοῦτε ὄ,τ' εἶπε, καί ἀσφαλτα θά κάμει ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου· 415
 θά σᾶς χολώσει τ' ἄλογα στ' ἀμάξια σας ζεμένα
 ἐσᾶς θά ρίξει ἀπ' τό θρονί, τ' ἀμάξι θά συντριψῆι,
 καί χρόνοι δέκα δέν θ' ἀρκοῦν νά κλείσουν οἱ πληγές σας,
 πού θά χαράξει ὁ κεραυνός· καί τότε, ὁ γλαυκομάτα,
 θά ἰδεῖς τί εἶναι πόλεμον νά κάμνεις τοῦ πατρός σου. 420

Τῆς Ἥρας δέν χολεύεται καί δέν θυμῶνει τόσο,
 τί ξέρει ὅτι ἀντιφέρεται σ' ὅποιον κι ἂν εἶπει λόγον.

Ἄλλὰ σύ σκύλ' ἀδιάντροπη, σύ πάγκακη, ἂν τωόντι
 στόν Δία τό θεόρατο κοντάρι θά σηκώσεις».

Αὐτὰ τοὺς εἶπε κι ἔφυγεν ἡ ἀνεμόποδ' Ἴρις, 425
 κι ἡ Ἥρα πρὸς τὴν Ἀθηνᾶ τόν λόγον τοῦτον εἶπε:
 «Κόρη ὦ μεγάλη τοῦ Διός, ἐγὼ δέν στέργω πλέον
 πόλεμον χάριν τῶν θνητῶν νά κάμομεν στόν Δία.

ἼΑς ἀποθάνουν κεί στήν γῆν ἄλλοι καί ἄλλοι ἄς ζήσουν, 430
 ὅπως τοῦ τύχει καθενός· καί ὅπως τοῦ λέγει ὁ νοῦς του
 τούς Τρῶας καί τούς Δαναούς, ὡς πρέπει ἄς κρίνει ἐκεῖνος».

Εἶπε καί ὀπίσω ἐγύρισε τά δυνατά πουλάρια·
 κι οἱ Ἔωρες τά καλότριχα τούς ξέξεψαν πουλάρια,
 κατόπιν εἰς τ' ἄμβρόσια παχινιά τους τά προσδέσαν,
 καί πρὸς τούς τοίχους πόλαμπαν τήν ἄμαξαν ἐκλίναν. 435

Κι οἱ δύο Θεές ἀνάμεσα τῶν ἄλλων ἀθανάτων
 καθίσαν εἰς χρυσά θρονιά μέ θλίψιν στήν ψυχὴν τους.
 Κίνησε τό καλότροχον ἀμάξι ἀπό τήν Ἴδην
 ὁ Ζεὺς, κι ἦλθε στόν Ὀλυμπον στήν σύνοδον τήν θεῖαν.
 Καί τ' ἄλογ' ἀφοῦ ξέξεψεν ὁ μέγας Κοσμοσείστης, 440

τ' ἀμάξι ἐπάνω στοὺς θωμούς ἐσκέπασε μέ πέπλον·
 ἐκάθισεν ὁ Βροντητής εἰς τόν χρυσόν του θρόνον
 καί ὁ Ὀλυμπος σαλεύετο στά πόδια του ἀποκάτου.

Καί μόνες τοῦ Διὸς μακρὰν ἢ Ἀθηνᾶ κι ἡ Ἥρα
 καθίζαν οὐδ' ἐρώτησιν ἢ λόγον τοῦ προφέραν. 445

Καί ὁ Ζεὺς καλά τέσ νόησε κι εἶπε: «Ἀθηνᾶ καί Ἥρα,
 τί στέκεσθε περίλυπες; Δέν ἔχετε κοπιάσει,
 θαρρῶ, πολὺ στόν πόλεμον, ὅπου δοξάζοντ' ἄνδρες,
 τούς Τρῶας ν' ἀφανίσετε, πού φοβερά μισεῖτε.

Τόσ' ἢ δική μου δύναμις καί τῶν χειρῶν μου ὁ τρόμος, 450
 πού ὄλ' οἱ θεοὶ στόν Ὀλυμπον τήν γνώμην δέν μοῦ ἀλλάζουν.

Καί σᾶς τῶν δύο πάγωσαν τά τρυφερά σας μέλη,
 πρὶν κὰν νά ἴδείτε τούς φρικτούς ἀγῶνες τοῦ πολέμου.
 Καί ἀκοῦτε, ὅτι εἶπα καί ἄφευκτα θά ἦταν τελειωμένο·
 κρουσμένες ἀπ' τόν κεραυνόν δέν θά ἔχετ' ἐπανέλθει 455
 μέ τήν δικήν σας ἄμαξαν στά δώματα τοῦ Ὀλύμπου».

Εἶπε, κι ἐγόγγυσαν κρυφὰ ἡ Ἀθηνᾶ κι ἡ Ἥρα·
 σιμὰ καθίζαν καί ὄλεθρον τῶν Τρῶων μελετοῦσαν.
 Λόγον δέν ἔλεγε ἡ Ἀθηνᾶ καί στόν πατέρα Δία
 μ' ἀγρίαν μάνιζε χολήν· ἀλλ' ἡ χολή στής Ἥρας 460
 τό στήθος δέν ἐχώρησε, καί πρὸς ἐκεῖνον εἶπε:

«Κρονίδη τρομερότατε, ποιόν λόγον εἶπες τώρα!
 Τό ἡξεύρομ' ὅτι ἀντίστασιν δέν ἔχ' ἡ δύναμις σου.
 Ἄλλ' ὅμως διά τούς Δαναούς πονοῦμε τούς ἀνδρεῖους

όπου θά πάθουν καί ἄσφαλα θ' ἀδικοθανατίσουν. 465
 Ἄλλ' ὅμως θέλει ἀπέχουμεν, ὡς θέλεις, ἀπ' τήν μάχην
 καί συμβουλήν θά δώσομεν καλήν εἰς τοὺς Ἄργεῖους,
 νά μή χαθοῦν ὄλοι διά μᾶς ἀπ' τόν βαρύν θυμόν σου».

Καί ὁ Δίας τῆς ἀπάντησεν: «Ἄμα χαράξ' ἡ μέρα
 τόν Δία τόν ὑπέρτατον θά ἴδεις, ἂν θέλεις, Ἥρα, 470
 ὦ μεγαλόφθαλμη θεά, χειρότερον νά φέρει
 ἀφανισμόν εἰς τόν στρατόν τῶν μαχητῶν Ἄργείων.
 Ὅτι τήν μάχην ὁ βαρὺς Πριαμίδης δέν θ' ἀφήσει,
 πρὶν ἀπ' τὰ πλοῖα σηκωθεῖ ὁ ἀνίκητος Πηλεΐδης,
 ὁπότεν πέσει ὁ Πάτροκλος καί διά τό νεκρόν σῶμα 475
 θά μάχονται μέ στένωσιν φρικτὴν σιμά στά πλοῖα.
 Ἡ μοῖρ' αὐτό διόρισε καί προσοχὴν δέν δίδει
 εἰς τόν θυμόν σου, κι ἔαν πᾶς στῆς γῆς καί τῆς θαλάσσης
 τά πέρατα, ὅπου κατοικοῦν ὁ Ἰαπετός καί ὁ Κρόνος,
 κι οὔτε τοὺς τέρπουν ἄνεμοι, οὔτε τό φῶς τοῦ ἡλίου, 480
 καί Τάρταρος θαθύτατος παντοῦ τοὺς περιζώνει.
 Ἄν ἀπ' τό πείσμα σου ὡς αὐτοῦ θά φθάσεις, δέν μέ μέλει
 ὅτι ἄλλο πράγμ' ἀδιάντροπον, ὡς εἶς' ἐγὼ δέν εἶδα».

Εἶπεν ὁ Ζεὺς κι ἐσώπαινε ἡ Ἥρα ἡ λευκοχέρα.
 Κι ἔπεσε στόν Ὠκεανόν τό λαμπρό φῶς τοῦ ἡλίου 485
 τήν μαύρην νύκτα σέρνοντας στήν γῆν σιτοδότραν.
 Τότε νά ἐσθῆσθηκε τό φῶς δέν ἄρесе τῶν Τρώων,
 πλὴν τῶν Ἄργείων ποθητό πολύ τό σκότος ἦλθε.

Ὁ Ἐκτωρ πάλιν σύνοδον συνάθροιζε τῶν Τρώων
 μακράν τῶν πλοίων καί σιμά στοῦ ποταμοῦ τό ρεῦμα, 490
 πού ἀπό νεκρούς ἐλεύθερος εἶχε ἀπομείνει ὁ τόπος.
 Ἀπό τ' ἀμάξια ἐξέξεψαν καί τοῦ Ἐκτορος τοῦ θείου
 τόν λόγον ἀκροάζονταν κι ἔσφιγγε αὐτός στό χέρι
 κοντάρι ἐνδεκάπηχο κι ἐμπρός σπιθοβολοῦσε
 ἡ χάλκιν' ἄκρη καί χρυσό τήν ἔδενε στεφάνι. 495
 Σ' ἐκεῖνο στηριζόμενος ὁμίλει πρὸς τοὺς Τρῶας:
 «Ἀκούτε, Τρῶες, Δάρδανοι καί ὄσ' ἦλθετε βοηθοί μας.
 Τοὺς Ἀχαιοὺς θαρροῦσα ἐγὼ νά ἐξολοθρεύσω ἀπόψε
 ὄλους καί τά καρᾶδια τους, καί στήν ἀνεμισμένην
 Ἴλιον νά γύρω νικητῆς· ἄλλ' ἔσωσε τό σκότος 500

αυτούς και τὰ καράβια τους στήν ἄκραν τῆς θαλάσσης.
 Καί τῶρ' ἄς ὑπακούσομεν κι ἔμεις στήν μαύρην νύκτα.
 Τόν δειπνον ἐτοιμάσετε, καί τὰ καλά πουλάρια
 ἀπό τ' ἀμάξια λύσετε καί βάλετε τροφήν τους.
 Βόδια κι ἐρίφια παχιά θά φέρετε ἀπ' τήν πόλιν
 ὀγρήγορα κι εὐφραντικό κρασί προμηθευθεῖτε
 καί ἄρτον ἀπ' τὰ σπίτια σας συνάξετε καί ξύλα
 πολλά διότι ὀλόνηκτα θά καίμε, ὥσπου νά φέξει,
 πυρά πολλά πού ἡ λάμψις των θά φθάσει ὡς τόν αἰθέρα,
 οἱ κομοφόροι Ἄχαιοί μήπως τήν νύκτα ὀρμήσουν
 στά νῶτα ἐπάνω τὰ πλατιά τῆς θάλασσας νά φύγουν.
 Μήν τοὺς ἀφήσοιμ' ἥσυχοι ν' ἀνέβουν στά καράβια,
 ἀλλά καί κάποιος ἀπ' αὐτούς στό σπίτι του ἄς χωνεύει
 τήν ἀκοντιά πού θά ἔλαβε πηδώντας εἰς τό πλοῖον·
 ὥστε καί ἄλλοι στό ἐξῆς νά φέρουν θά τρομάξουν
 τόν Ἄρην τόν πολύθρηνον στούς ἵπποδάμους Τρῶας·
 καί οἱ κήρυκες οἱ σεβαστοί στήν πόλιν ν' ἀναγγεῖλουν.
 Οἱ γέροντες οἱ ἀσπρόμαλλοι, τὰ οὐράνια παλικάρια
 στούς πύργους, κτίσμα τῶν θεῶν, νά ξενυκτίσουν ὄλοι,
 καί οἱ γυναῖκες σπίτι τους φωτιά πολλήν ἄς ἔχουν
 ἀδιάκοπα, καί ἀνύστακτη φρουρά νά στέκει μήπως
 ξάφνου στήν πόλιν ἔμπει ἐχθρός, οἱ ἄνδρες ἐνῶ λείπουν.
 Ὡ Τρῶες μεγαλόψυχοι, τοῦτα ὅπου λέγω ἄς γίνουν.
 Καί ἰδοῦ σᾶς εἶπα ὅ,τι καλόν μοῦ ἐφάνη διά τήν ὥραν·
 καί ἄλλ' ἅμα φέξει θέλ' εἰπῶ τῶν ἵπποδάμων Τρῶων.
 Στόν Δία καί ὄλους τοὺς θεοὺς εὐχομ' ἐγώ κι ἐλπίζω
 ἐκεῖνα τὰ μοιρόφερα σκυλιά νά διώξω ἐδῶθε
 πού οἱ Μοῖρες ἔφεραν ἐδῶ στά δόλωμαυρα καράβια.
 Τήν νύκτα νά μήν πάθομεν ὥστόσο ἄς φυλαχτοῦμε
 καί αὔριο τὰ χαράματα μέ τ' ἄρματα ἄς χυθοῦμε
 τόν Ἄρην τόν ὀρμητικόν νά ἐγείρομεν στά πλοῖα·
 θά δοκιμάσω ἄν ὁ δεινός Τυδείδης μέ θά διώξει
 στό τεῖχος ἀπ' τὰ πλοῖα των ἢ ἐγώ θενά τοῦ σχίσω
 τό στήθος κι αἱματόδροεκτα θά πάρω τ' ἄρματά του.
 Καί αὔριον τήν ἀνδρείαν του θά μάθει, ἄν θά ὑπομείνει
 τῆς λόγῃς μου τό κίνημα. Θά πέσει, θαρρῶ, πρώτος

από τό χέρι μου καί αὐτός καί τῶν συντρόφων πλήθος
 ὁ ἥλιος ἅμα σηκωθεί· καί ὁμοίως νά ἠμποροῦσα
 ἀθάνατος καί ἀγέραςτος νά εἶμαι στόν αἰῶνα
 καί νά τιμῶμαι ὡς ἡ Ἄθηνᾶ δοξάζεται καί ὁ Φοῖβος, 540
 ὅσο κακή τῶν Ἀχαιῶν τούτων θά φέξ᾽ ἡ ἡμέρα».
 Ὁ Ἔκτωρ εἶπε, κι ἔκαμαν ἀλαλαγμόν οἱ Τρῶες·
 τότ' ἔλυσαν ἀπ' τόν ζυγόν τοὺς ἰδρωμένους ἵππους
 καί μέ λουριά τοὺς πρόσδεσαν στές ἄμαξες πλησίον·
 ἀπό τήν πόλιν ἔφεραν ἐρίφια καί μοσχάρια 545
 ὀργήγορα, κι εὐφραντικό κρασί προμηθευθῆκαν
 καί ἄρτον ἀπ' τά σπίτια τους καί πολλά ξύλα ἐκόψαν·
 κι ἐπρόσφεραν πρὸς τοὺς θεοὺς ἐξαισίες ἐκατόμβες,
 καί ἀνέβαζαν οἱ ἄνεμοι στόν οὐρανόν τήν κνίσαν
 γλυκεῖαν· ἀλλ' οἱ μάκαρες θεοὶ δέν τήν δεχόνταν 550
 ποσῶς, ὅτι ἀπεστρέφοντο τήν Ἴλιον τήν ἁγίαν
 τόν Πριάμον καί τόν λαόν τοῦ δυνατοῦ Πριάμου·
 καί αὐτοὶ μέ μέγα φρόνημα στές τάξεις τοῦ πολέμου
 ἐκάθοντο καί ὀλονυκτίς πολλά πυρά ἐκαίαν.
 Καί ὡς τ' ἄστρα, ὁπού σπιθοβολοῦν σ' ἀνάνεμον αἰθέρα 555
 χαριτωμένα ὀλόγυρα στήν φωτεινὴν σελήνην –
 φαίνεται κάθε κορυφή, καθ' ἄκρη, κάθε πλάγι,
 ὡς ἀνοιξε ἀπ' τόν οὐρανόν ἀπέραντος αἰθέρας,
 πού τ' ἄστρα ὅλα ἐφάνέρωσε καί χαίρονται οἱ ποιμένες· –
 τόσ' ἄστραφταν στήν Ἴλιον ἐμπρὸς πυρά πού ἐκαίαν 560
 οἱ Τρῶες τότε ἀνάμεσα στόν Ξάνθον καί στά πλοῖα.
 Χίλια στόν κάμπον καιόνταν πυρά καί στό καθένα
 ἄνδρες στήν λάμπιν τοῦ πυρός ἐκάθηντο πενήντα.
 Κι οἱ ἵπποι ὀρθοὶ στές ἄμαξες σιμά κριθάρι ἐτρώγαν
 καί τήν καλόθρονην Ἥῳ νά φθάσει ἐπεριμέναν. 565

Αὐτοῦ οἱ Τρῶες φύλαγαν· ἀλλὰ θαυμάσιος φόβος,
 ἀδέλφι τῆς φρικτῆς φυγῆς, τοὺς Ἀχαιοὺς παγώνει,
 κι ἔκρουε λύπη ἀβάστακτη τοὺς πρώτους τῶν ἀνδρείων.
 Καί ὡς ἄνεμοι στήν θάλασσαν κινοῦν ἀντάμα δύο,
 ἐάν Βοριάς καί Ζέφυρος ὁρμοῦν ἀπό τήν Θοράκη 5
 ἔξαφνα· κορυφώνεται τό κύμα καί μαυρίζει
 καί φύκι χύνεται πολύ στήν ἄκραν τῆς θαλάσσης·
 ὁμοία ζάλη ἐχώριζε τῶν Ἀχαιῶν τά στήθη.
 Καί μ' ἄκρον πόνον στήν ψυχὴν ὁ Ἄτρείδης ἐγυρνοῦσε
 τοὺς φιλοφώνους κήρυκες ἀμέσως νά προστάξει 10
 τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς σύνοδον σιγά νά συναθροίσουν
 καλώντας τους κατ' ὄνομα· κι ἐργάζετο αὐτὸς πρώτος.
 Κι ἐκάθιζαν περίλυποι· καί ὀρθὸς ὁ Ἀγαμέμνων
 ἔστεκε δάκρυα χύνοντας, μαυρόνερη ὡσάν δρύση
 πού εἰς βράχον χύνει ἀπάτητον τά σκοτεινά νερά της. 15
 Καί βαριαναστενάζοντας ὁμίλει τῶν Ἀργείων:
 «ᾧ ἀγαπημένοι μου ἀρχηγοί, προστάτες τῶν Ἀργείων,
 βαριά πολύ μ' ἐτύφλωσε καί μ' ἐμπλεξε ὁ Κρονίδης.
 Ὁ ἄσπλαχνος, μοῦ ἔταξε τήν πυργωμένην Τροίαν
 πῶς θά πορθήσω κι ἔνδοξος θά γύρω στήν πατρίδα· 20
 κι ἰδοὺ κακά μ' ἀπάτησε καί σ' Ἄργος νά γυρίσω
 ἄδοξα θέλει, ἀφοῦ λαὸς πολὺς ἐχάθη ἀδίκως.
 Ναί, τοῦτο ἀρέσει ὡς φαίνεται τοῦ ὑπερηφάνου Δία,
 ὅπου πολλῶν πολιτειῶν ἡ ἄκρα δύναμίς του
 τές κορυφές ἐξέκαμε καί ἀκόμη θά ξεκάμει. 25
 Ἄλλὰ δεχθεῖτε ὅ,τι θά εἰπῶ· νά φύγομε σᾶς λέγω
 ὅλοι μέ τά καρᾶδια μας γιὰ τήν γλυκιά πατρίδα
 ὅτι δέν γίνεται ποτέ νά πάρομεν τήν Τροίαν».
 Εἶπεν αὐτὰ καί σώπαιναν, ἄφωνοι ἐμείναν ὅλοι·
 ὦραν πολλήν οἱ Ἀχαιοὶ ἐσίγησαν θλιμμένοι· 30
 κι ἔκοψε τέλος τήν σιωπὴν ὁ ἀνίκητος Τυδεΐδης:
 «Σέ πρώτα, ὅπου παραλογᾶς, θά πολεμήσω Ἄτρείδη·

δέν θά θυμώσεις, Κύριε· συνόδου τάξις εἶναι.
 Σὺ πρῶτα ἐμπρός τῶν Δαναῶν μ' ὄνειδισες πῶς εἶμαι
 ἀπόλεμος, δειλόψυχος, κι οἱ Ἄχαιοὶ γνωρίζουν 35
 ἄν τήν ἀλήθειαν ἔλεγες, καί γέροντες καί νέοι.
 Καί ἀπό τὰ δῶρα ὁ πάνσοφος Κρονίδης σοῦ ἴδωκ' ἔνα,
 ἔάν τήν δόξαν σοῦ ἴδωκε τοῦ σκήπτρου ἐπάνω σ' ὄλους·
 τό ὑπέρτατον δέν σοῦ ἴδωκε τό δῶρον τῆς ἀνδρείας.
 Παράδοξε, τόσο ἄνανδρα καί ἀπόλεμα τῶνόντι 40
 ἔκρινες τ' Ἄχαιοῦπαιδα στά λόγια πού προφέρεις;
 Καί πρόθυμος ἄν εἶσαι σύ νά γύρεις στήν πατρίδα,
 πήγαινε, ὁ δρόμος ἔτοιμος καί αὐτοῦ στό περιγιάλι
 τά τόσα πλοῖα πόφεραν ἐσέν' ἀπ' τήν Μυκλήνην.
 Πλήν ἄλλοι ἀνδράγαθοι Ἄχαιοὶ θά μείνουν ὡς τό τέλος 45
 τήν Τροίαν νά πορθήσομεν· καί τοῦτοι πάλι ἄς φύγουν,
 ἄν θέλουν, στήν πατρίδα τους, καί στόν ἀγῶνα μόνος
 θά μείνω μέ τόν Σθένηλον, ὥσπου νά πέρσ' ἡ Τροία,
 ὅπως μᾶς ἔστειλεν ἐδῶ τῶν ἀθανάτων γνώμη».

Εἶπε, κι οἱ Ἄχαιοῦπαιδες μ' ἀλαλαγμούς τόν στέρξαν, 50
 ὡς τοῦ Τυδείδη ἐθαύμασαν τόν λόγον τοῦ ἵπποδάμου.
 Τότε σηκώθηκε ὁ ἵπλευτής ὁ Νέστωρ νά ὁμιλήσει:
 «Τυδείδη, καί στόν πόλεμον ἐξόχως εἶσαι ἀνδρείος,
 καί εἰς τήν δουλήν ὑπερτερεῖς πολύ τῶν ὁμηλίκων.
 Καί λόγον εἶπες, πού Ἄχαιός κανεῖς δέν θέλει ψέξει 55
 ἢ θά σοῦ ἀντεῖπει· ἀλλ' ἄφησες τό πλήρωμα τῶν λόγων.
 Καί νέος εἶσαι, ὥστε παιδί νά λέγεσαι δικό μου
 μποροῦσες ὑστερόγεννο· καί ὅμως ὀρθά τά λέγεις
 πρὸς τοὺς Ἀργεῖους βασιλεῖς· ἀλλ' ὡς ἀνώτερός σου
 στοὺς χρόνους, ὄλον φανερά θά εἰπῶ τόν στοχασμόν μου, 60
 καί δέν θ' ἀφήσω τίποτε· οὐδέ θέλει ἀψηφήσει
 κανεῖς τόν λόγον μου, οὐδ' αὐτός ὁ μέγας Ἀγαμέμνων.
 Νόμον δέν ἔχει οὔτε φυλήν, ἀλλ' οὔτε ἐστὶαν ἔχει
 πού τόν ἐμφύλιον πόλεμον, τόν ἄγριον, ἀγαπάει.
 Πλήν τῶρ' ἄς ὑπακούσομεν στήν μαύρην νύκτα καί ὄλοι 65
 τό δεῖπνο ἄς ἐτοιμάσομεν, καί φύλακες ἀπ' ἔξω
 τοῦ τείχους εἰς τόν χάνδακα σιμά νά ξενυκτίσουν.
 Τῶν νέων τοῦτο ἐσύστησα· καί ἀρχήν, Ἄτρείδη, σ' ἄλλα

σύ κάμε, ὡς εἶσαι ὑπέρτατος τῶν ἄλλων ἡγεμόνων.
 Εἷς δειπνον σύ τούς γέροντες προσκάλεσε· σοῦ πρέπει· 70
 εἶναι οἱ σκηνές σου ἀπό κρασιά γεμάτες, πού ἀπ' τήν Θράκη
 σοῦ φέρουν καθημερινῶς τῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα,
 καί ὄλα σοῦ ὑπάρχουν τά καλά διά νά φιλοξενησεις.
 Ὅπου πολλοί θά συναχθοῦν, πολλές θ' ἀκούσεις γνώμες·
 σύ δέξου τήν καλύτερη· καί ἀνάγκη ἔχομ' ὄλοι 75
 γνώμης ὀρθῆς, γνώμης σοφῆς· οἱ ἐχθροί μας κάνουν τόσα
 πυρά σιμά στά πλοῖα μας· νά τό χαρεῖ ποιός εἶναι;
 Ἡ νύκτα τούτη τόν στρατόν θά σώσ' ἢ θ' ἀφανίσει».

Εἶπεν αὐτά καί ὑπάκουσαν ἐκείνοι στήν φωνήν του·
 τότε τούς νυκτοφύλακες μέ τ' ἄρματα τους ὄλα 80
 ἐκίνησαν τοῦ Νέστορος ὁ υἱός, ὁ Θρασυμήδης,
 Ἀσκάλαφος καί Ἰάλμενος, παιδιά καί οἱ δύο τοῦ Ἄρη,
 Μηριόνης καί Δηίπυρος καί μέ τόν Ἀφαρέα
 τοῦ Κρείοντος τό ὑπέρλαμπρον ἀγόρι ὁ Λυκομήδης.
 Οἱ πολεμάρχ' ἦσαν ἐπτὰ κι εἷχ' ἑκατόν καθένας 85
 ἀγόρια, ὀπού μέ μακριά κοντάρι' ἀκολουθοῦσαν.
 Καί ἀνάμεσα στόν χάνδακα καθίσαν καί στό τεῖχος,
 φωτιάν ἀνάψαν κι ἔκαμαν τό δειπνον του καθένας.
 Τῶν Ἀχαιῶν τούς γέροντες συνάθροισεν ὁ Ἀτρείδης
 εἰς τήν σκηνήν του κι ἔβαλεν εὐφραντικό τραπέζι, 90
 τά χερί' ἀπλώσαν στά ἔτοιμα φαγιά πού ἐμπρός τους εἶχαν.
 Καί τοῦ φαγιοῦ καί τοῦ πιστοῦ τήν ὄρεξι ἀφοῦ σθῆσαν,
 πρῶτος ὁ γέρος ἄρχισε σκέψιν ἐμπρός νά φέρει,
 ὁ Νέστωρ, ὀπού ἡ γνώμη του ὡς πρῶτα ἐπροτιμήθη·
 ἐκείνος τούς ἀγόρευσε καλόγνωμα καί εἶπε: 95
 «᾿Ω Ἀγαμέμνον' ἀρχηγέ, τρισένδοξε Ἀτρείδη,
 ἀπό ἐσέ θά κάμω ἀρχήν, σ' ἐσέ θά κάμω τέλος.
 Πολλῶν λαῶν εἶσαι ἀρχηγός καί σοῦ ὄδακε ὁ Κρονίδης,
 διά νά βουλευέσαι σ' αὐτούς, καί νόμιμα καί σκῆπτρο,
 ὄθεν ἐξόχως πρέπει σύ νά λέγεις καί ν' ἀκούεις 100
 καί νά ἐκτελεῖς ὅ,τι ἀγαθόν καί τοῦ ἄλλου ὁ νοῦς ἐμπνέει·
 τό ἔργον θά κρέμεται ἀπό ἐσέ, πόδειξ' ἐκείνου ὁ λόγος.
 Καί ἄκουσε αὐτό πού ὀρθότερον ἀπ' ὄλα ἐγώ νομίζω.
 Ὅτι, θαρρῶ, καλύτερα δέν θά σκεφθεῖ κανένας

ἄπ' ὅ,τι σκέφθηκ' ἄπ' ἀρχῆς, ἀφοῦ τοῦ χολωμένου 105
 Πηλείδη μέσ' ἄπ' τὴν σκηνὴν τὴν κόρην Βρισηίδα
 ἐπήρες, ὧ διογέννητε, στήν γνώμην μου ἐναντίον
 καὶ ἂν καὶ πολὺ σ' ἐμπόδιζα καὶ σέ παρακαλοῦσα,
 μόνον τὴν μεγαλόκαρδην ὑπάκουσες ψυχὴν σου·
 κι ἐξαισίον ἄνδρα ἀψήφησες πού καὶ οἱ θεοὶ δοξάσαν· 110
 καὶ τό θραβεῖον τοῦ κρατεῖς· ἀλλὰ καὶ τώρ' ἀκόμη
 πῶς νά τόν εἰρηνεύσομεν ἄς στοχασθοῦμεν ὅλοι
 μέ πολλά δῶρα πρόσχαρα καὶ λόγια μελωμένα».

Καί πρὸς αὐτόν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων:
 «Ὅλες μοῦ εἶπες, γέροντα, σωστά τέσ ἀμαρτίες. 115
 Ἔσφαλα, ναί, τ' ὁμολογῶ· ἀντί πολλῶν ἀξίξει
 λαῶν ὁ ἄνθρωπος πού ὁ Ζεὺς ὀλόψυχ' ἀγαπήσει.
 ὧς τώρα τοῦτον τίμησε, κι ἐμᾶς ἔχει ἀφανίσει,
 ἀλλ' ἂν καὶ τόσο ἐλεεινὰ τυφλώθη τότε ὁ νοῦς μου,
 νά τό διορθῶσω ἐπιθυμῶ μέ ξαγοράν πλουσίαν. 120
 Καὶ ἰδοῦ τά δῶρα ὑπέρλαμπρα, πού ἐγὼ θά τοῦ προσφέρω·
 ἄκαυτοι τρίποδες ἑπτὰ, χρυσοῦ τάλαντα δέκα,
 εἴκοσι λέβητες λαμπροὶ καὶ δώδεκα γενναῖοι
 ἵπποι πού ἐκέρδισαν πολλὰ τά πόδια των θραβεῖα·
 ἀγροὶ καὶ πολυτίμητο χρυσάφι δέν θά ἐλείπαι 125
 τοῦ ἀνδρός, ὅπου θά ἐλάμβανε τά πλούτη ἄπ' τά θραβεῖα,
 ὅσ' ἄπ' τέσ νίκες ἔλαβα τῶν μονονύχων ἵππων,
 κι ἑπτὰ Λεσβίδες ἀξίες σ' ἔργα λαμπρά θά δώσω,
 πού ὅταν τὴν Λέσβον πόρθησεν αὐτός, εἶχε διαλέξει
 εὐμορφες πού τῶν γυναικῶν τό γένος ἐνικοῦσαν. 130
 Τοῦτες θά δώσω καί μ' αὐτές θά εἶναι ἡ Βρισηίδα
 ὅπου τοῦ ἐπῆρα· κι ἐνταυτῶ θά ὁμόσω μέγαν ὄρκον,
 ὅτι στήν κλίνην της ποτέ μαζί της δέν ἀνέβην
 ὧς τῶν ἀνθρώπων, γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, τό θέλει ὁ πόθος.
 Καί τοῦτ' ἀμέσως θά δοθοῦν· καὶ ἂν οἱ θεοὶ θελήσουν 135
 τὴν ὑψηλὴν νά ρίξομεν τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου,
 ἄς πάρει, ὅταν οἱ Ἀχαιοὶ τά λάφυρα μοιράσουν,
 ἀπό χρυσόν καὶ χάλκωμα γεμάτο ἓνα καράβι,
 κι εἴκοσι Τρωαδίτισσες γυναῖκες ἄς διαλέξει,
 πού μόν' ἡ Ἑλέν' ἡ Ἀργισσα στό κάλλος θά ὑπερβαίνει. 140

καί στ' Ἄργος τό Ἀχαιϊκόν, τῆς γῆς μαστάρι, ἂν φθάσει,
 γαμπρόν τόν θέλω ἀγαπητόν, ὡς ἔχω τόν Ὀρέστην,
 πού χαιρετ' ὄλα τά καλά μονάκριβό μου ἀγόρι.
 Στό στερεό μου μέγαρο τρεῖς ἔχω θυγατέρες·
 ἀπό τέσ τρεῖς ἀδώρητα στό σπίτι τοῦ Πηλέως 145
 ἄς φέρ' ἤ τήν Χρυσόθεμιν ἤ καί τήν Λαοδίκην
 ἤ καί τήν Ἰφιάνασσαν καί θά τῆς δώσω δῶρα
 ὅσα κανεῖς στήν κόρη του δέν ἔδωκε πατέρας.
 Κι οἱ ἔξις εἶναι οἱ περίφημες πού θά τοῦ δώσω χῶρες:
 Φηρές τό θεῖον πόλισμα, Ἐνόπη, Καρδαμύλη,
 Ἴρη γλωώδης, Πήδαςος ἀμπελοφόρος ὄλη,
 Αἴπεια λαμπρή καί Ἄνθεια μέ τό παχύ γρασίδι.
 Ὅλες ἀκρόγιαλα, σιμά μέ τήν ἀμμώδη Πύλον.
 Κι οἱ ἐγκατοικοὶ πολύαρνοι, πολύμοσχοι, μέ δῶρα
 θά τόν τιμήσουν ὡς θεόν καί ἀφθόνως θά τοῦ δίδουν 155
 τά διορισμένα δίκαια, στό σκῆπτρον ἀποκάτω.
 Τοῦτα τά ὑπόσχομαι, ἂν αὐτός ἀπ' τόν θυμόν του παύσει.
 Ἄς πραῦνθεῖ – ἀπράῦντος καί ἄσπονδος εἶν' ὁ Ἄδης,
 διά τοῦτο μόνος τῶν θεῶν μισεῖται ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους –
 σ' ἐμέν' ἄς κλίνει, ἀνώτερος ὡς εἶμαι βασιλέας, 160
 καί ὡς διά τήν ἡλικίαν μου νά προτιμῶμαι ἀρμόζει».

Καί ὁ Νέστωρ ὁ Γερήνιος ἱππότης τοῦ ἀποκριθῆναι:
 «Ἦ Ἄγαμέμνον' ἀρχηγέ, τρισένδοξε Ἀτρεΐδη,
 τά δῶρα δέν εἶναι μικρά πού δίδεις τοῦ Πηλείδῃ·
 καί ἄνδρες ἄς στείλωμ' ἐκλεκτοὺς στόν θεῖον Ἀχιλλέα, 165
 καί ἄς ξεκινήσουν γρήγορα νά φθάσουν στήν σκηνήν του.
 Καί ἀκοῦτε νά τοὺς δείξω ἐγώ, κι ἐκεῖνοι ἄς ὑπακούσουν.
 Ὁ Φοῖνιξ ὁ δίφιλος θά ἔναι ὁδηγός καί πρῶτος,
 ὁ μέγας Αἴας ἔπειτα καί ὁ θεῖος Ὀδυσσεάς,
 κατόπιν των οἱ κήρυκες Ὀδῖος κι Εὐρυβάτης. 170
 Νίσιμο φέрте καί σιγὴν κηρῦξεν' εὐλαβείας,
 διά νά εὐχηθοῦμεν ἔλεος πρὸς τόν πατέρα Δία».

Εἶπε καί εἰς ὄλους ἀρεστός ἐφάνη ἐκείνου ὁ λόγος.
 Καί τά νερά τοὺς ἔχυσαν οἱ κήρυκες στά χέρια,
 καί ἀφοῦ κρατῆρες μέ κρασί στεφάνωσαν οἱ νέοι,
 ἔδωκε σ' ὄλους ἀπαρχὴν στά γεμιστά ποτήρια, 175

καί ἀφοῦ σπονδίσαν κι ἔπιαν ὄσ' ἤθελε ἡ ψυχὴ των,
ἀπό τοῦ Ἄτρείδη τὴν σκηνὴν ἐβγῆκαν κι ἐκινήσαν.

Καί ὁ Νέστωρ σύσταινε σ' αὐτοὺς μέ λόγον καί μέ νεῦμα
στόν Ὀδυσσεά μάλιστα πολὺ νά προσπαθήσουν 180
νά πείσουν ὅπως δύνανται τὸν ἄψογον Πηλεΐδην.

Καί ὡς πῆγαιναν ἀκρόγιαλα στόν Ποσειδάωνα εὐχόνταν
τὴν μεγαλόκαρδην ψυχὴν νά πείσουν τοῦ Ἀχιλλέως.

Στῶν Μυρμιδόνων τὲς σκηνές ἐφθάσαν καί στά πλοῖα,
κι ἤβραν αὐτόν τό πνεῦμα του νά τέρπει μέ γλυκειάν 185

καλὴν κιθάραν τεχνικὴν μ' ὀλόγγυρον τὸν πῆχυν,
πού διάλεξ' ἀπ' τὰ λάφυρα τὴν πόλιν ὅταν πῆρε
τοῦ Ἀετίωνος· αὐτὸς καί τὴν ψυχὴν μ' ἐκείνην
ιλάρωνε, καί τῶν ἀνδρῶν τὲς δόξες ἔτραγουδα.

Καί ὁ Πάτροκλος ἐκάθονταν ἀπέναντί του μόνος
σιωπηλὸς κι ἀνάμενε νά παύσει τό τραγοῦδι. 190

Ὡστόσο αὐτοὶ προχώρησαν, καί πρῶτος ὁ Ὀδυσσεάς,
κι ἔμπρός του ἐστάθησαν ὀρθοί· πετάχθη ξιπασμένος
ἀπ' τό θρονί του μ' ὄλην του τὴ φόρμιγγα ὁ Πηλεΐδης·

ὁ Πάτροκλος σηκώθηκε καί αὐτὸς ἅμα τοὺς εἶδε. 195

«Χαίρετε, ὦ φίλοι μου ἀκριβοί, τοὺς εἶπεν ὁ Ἀχιλλέας,
– θά εἶναι ἀνάγκη φοδερὴ – σεῖς εἰσθε ἀγαπητοί μου
ὅσο κανεῖς τῶν Ἀχαιῶν, καί ἄς εἶμαι χολωμένος».

Παράμερα τοὺς ἔμπασεν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας
καί τοὺς ἐκάθισε εἰς θροναίά μέ τάπητες ὠραίους, 200

καί τοῦ Πατρόκλου εἶπεν εὐθύς: «Τρανότερον κρατήρα,
Μενoitιάδη, στήσε τους, καί μέ κρασί γενναῖο
συγκέρνα τον, κι ἐτοίμασε τοῦ καθενός ποτήρι.

Ὅτ' εἶναι ἄνδρες ἀκριβοί στήν σκέτην μου ἀποκάτω».

Ἐπάκουσεν ὁ Πάτροκλος τὸν ποθητόν του φίλον· 205
καί αὐτὸς εἰς κρεατοσάνιδο, στήν φωτεινὴν γωνίαν

ἀρνιοῦ τὴν πλάτην ἔριξε κι ἐρίφι σαρκωμένο
μέ χοίρου νῶτον πόλαμπε στό πάχος κι ὁ Αὐτομέδων
τοῦ τὰ ἐδαστοῦσε κι ἔκοφτεν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας.

Καί ἀφοῦ τὰ λιάνισ' εὐμορφα, τὰ πέρασε στές σοῦδλες, 210
καί ὡστόσο φωτιάν ἀναφτεν ὁ Πάτροκλος μεγάλην
καί ὅταν ἐκάηκε ἡ φωτιά καί ὅλη ἐμαράνθ' ἡ φλόγα,

ἀφοῦ τ' ἀνθράκια ἔστρωσεν ἄνω στούς ψῆστες βάξει
 τές σοῦβλες καί στά κρέατα τό ἅγιο ρίχνει ἀλάτι.
 Καί ἀφοῦ ἐψηθῆκαν τά ἔστυον ἐπάνω στές σανίδες,
 καί ὁ Πάτροκλος εἰς κἀνίστρα λαμπρά τόν ἄρτον φέρνει
 στήν τράπεζαν, καί ὁ Ἀχιλλεύς τά κρέατα μοιράζει.
 Κι ἐκάθισεν ἀπέναντι τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς
 κι ἐπρόσταξε τόν φίλον του τήν προσφοράν νά κάμει,
 καί ὁ Πάτροκλος τές ἀπαρχές στές φλόγες παραδίδει. 220
 Ἄπλωσαν τότε στά ἔτοιμα καλά πού ἐμπρός τους εἶχαν.
 Καί ἀφοῦ σ' ἐκεῖνα εὐφράνθηκαν, τοῦ Φοίνικος ὁ Αἴας
 ἔκαμε νεῦμα· ἐνόησεν ὁ Ὀδυσσεύς ὁ θεῖος,
 ἕνα ποτήρι ἐγέμισε κι ἐπρόπτε τοῦ Ἀχιλλέως:
 «Χαῖρε, Ἀχιλλέα· μήτ' ἐδῶ καί μήτε στοῦ Ἄτρείδῃ
 εἰς τήν σκηνήν παράπονο δέν ἔχομε τοῦ δαίπνου,
 καί ἄφθονα ὑπάρχουν τά καλά στό ἰσόμοιρο τραπέζι.
 Τόν νοῦν ὁμως δέν ἔχομε στό εὐφραντικό τραπέζι,
 ἀλλά μεγάλην συμφοράν μέ τρόπον ἐμπροσθέν μας
 βλέπομε· τώρα θά σωθοῦν ἢ θά χαθοῦν τά πλοῖα,
 ἄν μή ἐσύ, διόθρηπτε, ζωσθεῖς τήν δύναμίν σου. 230
 Ὅτι ἐκαθίσαν μεταξύ τοῦ τείχους καί τῶν πλοίων
 οἱ Τρῶες οἱ ἀπότολμοι μέ τούς βοηθοῦς των ὄλους.
 Καί ἀναψαν μύρια πυρά, καί λέγουν ὅτι πλέον
 δέν θά σταθοῦν καί ἀκράτητοι θά πέσουν στά καράβια —
 σ' αὐτούς ἀστράφτει, φανερό καλό σημάδι, ὁ Δίας. 235
 Μανίζει ὁ Ἐκτωρ μ' ἔπαρσιν πολλήν στήν δύναμίν του,
 καί στόν Κρονίδην θαρρετός θνητούς δέν συλλογιέται
 μήτε θεούς, καί φοδερή μέσα του λύσσα ἐμπῆκε.
 Κι ἡ θεία πότε νά 'λθ' Ἡώς παρακαλεῖ καί πρώτα
 νά κόψει αὐτός τ' ἀκρόπρυμα κανχάται καί τά πλοῖα
 μέ πῦρ νά κάψει φλογερό καί ὡς ὁ καπνός θά διώχνει
 ἐδῶ κι ἐκεῖ τούς Ἀχαιοὺς νά τούς ἐξολοθρεύσει.
 Πολύ φοβοῦμαι μήν αὐτά πού φοβερίζει ἐκεῖνος
 τοῦ τά ἐκτελέσουν οἱ θεοί, καί ἡ μοῖρα μας στήν Τροίαν
 θέλει νά πέσουμε, μακρὰν ἀπ' τό ἵπποτρόφον Ἄργος. 245
 Ἄλλ' ἄστα, ἄν θέλεις, ἄν καί ἀργά, τῶν Ἀχαιῶν τά τέκνα
 νά σώσεις ἀπ' τόν τάραχον καί τήν ὀρμήν τῶν Τρῶων.

Λύπην θά τό 'χεις ἔπειτα καί σύ, καί γενναμένο
 κακό δέν διορθώνεται· ἀλλ' ἔγκαιρα στοχάσου 250
 τοὺς Δαναοὺς ἀπ' τήν κακὴν ἡμέραν νά φυλάξεις·
 τί σοῦ 'λεγε ὁ πατέρας σου, γλυκέ μου, τήν ἡμέραν
 ὅπου στόν 'Αγαμέμνονα σέ ἔστειλε ἀπ' τήν Φθίαν;
 «Τέκνον, τέσ νίκες ἦ 'Αθηνᾶ κι ἡ 'Ἡρα θά σοῦ δώσουν
 ἂν τό θελήσουν, ἀλλά σύ στό στήθος θά δαμάσεις 255
 τήν μεγαλόκαρδην ψυχὴν· προτίμα νά 'σαι πράος·
 ἄπεχε ἀπ' τήν κακόπρακτὴν τήν ἔριδα, ὥστε πλέον
 θά σέ τιμήσουν οἱ 'Αχαιοὶ καί γέροντες καί νέοι».
 Αὐτά καί σύ τά λησμονεῖς, πού ἐσύσταινε ὁ γέρος·
 ἀλλά πραῦνον· τόν θυμόν, πληγὴν φαρμακωμένην, 260
 παῦσε ὅσο ἀκόμα εἶναι καιρός· καί ὁ 'Ατρείδης θά σοῦ δώσει
 ἀντάξια δῶρ' ἂν προτιμᾷς τῆς ἔχθρας τήν φιλίαν.
 Καί ἰδοὺ πόσα ὑποσχέθηκε προτῶρα στήν σκηνήν του:
 'Ακαυτοὶ τρίποδες ἑπτὰ, χρυσοῦ τάλαντα δέκα,
 εἴκοσι λέβητες λαμπροὶ καί δώδεκα γενναῖοι 265
 ἵπποι, πού μέ τά πόδια των πῆραν πολλά βραβεῖα,
 ἀπό χρυσόν βαρύτιμον καί τόπον σιτοφόρον
 πλούσιος θά ἦτ' ὁ ἄνθρωπος πού νά 'χει τά βραβεῖα
 ὅσα τοῦ 'Ατρείδη ἐκέρδισαν τά δυνατά πούλάρια.
 Κι ἑπτὰ γυναῖκες ἄξιες σ' ἔργα λαμπρά θά δώσει 270
 πού, ὅταν τήν Λέσβον ἔριξες, ἐδιάλεξε ἐκεῖνος,
 κι ἐνίκων εἰς τήν εὐμορφίαν τῶν γυναικῶν τά γένη.
 Τοῦτες θά δώσει· καί μ' αὐτές θά εἶναι ἡ Βρισηίδα
 ὅπου σοῦ ἐπῆρε κι ἐνταυτῶ θά ὁμόσει μέγαν ὄρκον
 πού δέν ἀνέθηκε ποτέ μαζί της εἰς τήν κλίνην, 275
 ὡς ἄνδρας κάμνει καί γυνή στό γένος τῶν ἀνθρώπων·
 καί τοῦτ' ἀμέσως θά δοθοῦν· κι οἱ ἀθάνατοι ἂν θελήσουν
 τήν ὑψηλὴν νά ρίξουμε τήν πόλιν τοῦ Πριάμου,
 νά πάρεις, ὅταν οἱ 'Αχαιοὶ τά λάφυρα μοιράσουν,
 χρυσόν καί χάλκωμ' ἄρκετό καράβι νά φορτώσεις. 280
 Κι εἴκοσι Τρωαδίτισσες γυναῖκες νά διαλέξεις
 θαυμάσιες διά τό κάλλος των κατόπιν τῆς Ἑλένης.
 καί στ' Ἄργος τό 'Αχαιϊκόν, τῆς γῆς μαστάρι, ἂν φθάσει,
 γαμβρόν σέ θέλει, ἀγαπητόν ὡς ἔχει τόν 'Ορέστην

- πού χαιρείται όλα τά καλά, μονάκριβό του αγόρι. 285
 Στο στερεό του μέγαρο τρεις έχει θυγατέρες·
 από τέσ τρεις αδώρητα, στο σπίτι του Πηλέως
 φέρε ἢ τὴν Χρυσόθεμιν ἢ καὶ τὴν Λαοδίκη
 ἢ καὶ τὴν Ἰφιάνασσαν, καὶ θὰ τῆς δώσει δῶρα
 ὅσα κανεῖς στὴν κόρην του δέν ἔδωκε πατέρας. 290
 Χῶρες περιφημες ἑπτὰ τῆς δίδει, τὴν Ἐνόπην,
 τὴν Αἰπειαν καὶ τὴν Πήδασον, ἀμπελοφόρον ὄλην,
 τὴν Καρδαμύλην, τὴν Ἴρην, χλωώδη, τὴν ἁγίαν
 πόλιν Φηρῶν, τὴν Ἄνθειαν μέ τό βαθύ γρασίδι,
 ὅλες ἀκρόγιαλα, σιμά μέ τὴν ἀμώδη Πύλον. 295
 Κι οἱ ἐγκάτοικοι πολύαρνοι, πολύμοσχοι, μέ δῶρα
 θὰ σέ τιμήσουν ὡς θεόν, καὶ ἀφθόνως θὰ σοῦ δίνουν
 τά διορισμένα νόμμα στό σκῆπτρον σου ἀποκάτω.
 Αὐτά θὰ δώσει, ἂν τόν θυμόν ἀφήσεις, ὁ Ἄγαμέμνων.
 Καὶ τόν Ἄτρεΐδην ἂν μισεῖς καὶ ὅσα προσφέρει δῶρα, 300
 λυπήσου τῶν Παναχαιῶν τό στράτευμα πού πάσχει.
 Θὰ σέ τιμήσουν ὡς θεόν, ὅτι θὰ λάβεις δόξαν
 λαμπράν ἀπ' ὅλους, ἐπειδὴ σὺ τώρα νά κτυπήσεις
 θὰ δυνηθεῖς τόν Ἐκτορα πού ἐμπρός σου θὰ ἔλθει, ὡς εἶναι
 ἀπό τὴν λύσσαν του τυφλός, καὶ λέγει ὅτι δέν ἔχουν 305
 τόν ὁμοῖόν του οἱ Δαναοί, ὅσ' ἤλθαμε στὴν Τροίαν».
- Καὶ ὁ γοργοπόδης Ἀχιλλεύς ἀπάντησέ του κι εἶπε:
 «Λαερτιάδη εὐρετικέ, διογέννητε Ὀδυσσεά,
 ἴσια θὰ εἰπῶ καὶ καθαρά τὴν ὁμίλιαν ὄλην
 καθὼς φρονῶ καὶ ἀσάλευτη θὰ μείν' ἢ θέλησίς μου, 310
 ὥστε νά μή προσκλαίεσθε καθήμενοι σιμά μου.
 Ὅτι μοῦ εἶναι μισητός, ὅσο τοῦ Ἄδ' οἱ πύλες,
 κείνος πού κρύβει ἄλλο στόν νοῦν καὶ ἄλλο στό χεῖλος ἔχει.
 Καὶ ὅ,τι ἐγὼ κρίν' ὀρθότερον θὰ εἰπῶ· μήτ' ὁ Ἄγαμέμνων,
 μήτε τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν κανεῖς δέν θὰ μέ πείσει· 315
 χάριν δέν εἶχε ὁ πόλεμος πού ἀδιάκοπα ἐκρατοῦσα
 μέ τούς ἐχθρούς, ἀφοῦ καὶ αὐτός πού ἀπέχει ἀπό τὴν μάχην
 καὶ αὐτός πού σφόδρα πολεμεῖ, μερίδα ὁμοίαν παίρνουν.
 Ἴσα τιμᾶτ' ὁ ἄνθρωπος μέ τόν ἀνδρειωμένον.
 Πολλά καὶ ἂν πράξεις καὶ ἄνεργος ἂν μείνεις, ἀποθνήσκεις. 320

Τί κέρδος τάχα μ' ἄφησε τό νά ταλαιπωροῦμαι
 καί τήν ζωήν μου εἰς κίνδυνον νά βάζω πολεμώντας;
 Καί ὡς τήν χασιά στ' ἀπτέρωτα μικρά της δίδ' ἡ μάνα,
 ἅμα τήν ἔβρει, πλήν αὐτή ζωήν καλήν δέν ἔχει,
 κι ἐγώ πολλές ἀγρύπνησα νυκτίες καί τές ἡμέρες 325
 περνοῦσα αἱματοστάλακτες μ' ἐχθρούς ἀνδρειωμένους
 μαχόμενος, ἐξ ἀφορμῆς τῶν γυναικῶν τους μόνον.
 Καί μέ τά πλοῖα δώδεκα ἔχω πατήσει χώρες,
 καί πάλιν ἔνδεκα πεζός στήν κάρπιμην Τρωάδα.
 Καί ἀπ' ὄλες θησαυρούς πολλούς ἐπήρα καί τοῦ Ἄτρείδῃ 330
 εὐθύς ὄλα ἐπαράδιδα, καί αὐτός στά κοῖλα πλοῖα
 σιμά, μένοντας ἤσυχος τά ἐδέχετο καί μέρος
 ὀλίγο ἐμοίραζε, πολλά κρατοῦσε, καί ὡς βραβεῖα
 τῶν βασιλέων ἔδιδε καί πολεμάρχων ἄλλα.
 Σ' αὐτούς τ' ἀφήνει, καί ἀπ' ἐμέ καί μόνον πήρε ὀπίσω 335
 τήν ποθητήν μου· ἄς τέρπεται σιμά της ξενυκτώντας.
 Τί τοὺς Ἄργεῖους ἔφερε νά πολεμοῦν τοὺς Τρῶας;
 Τί τόσα πλήθη ἐσύναξε καί ἀνέδασεν ὁ Ἄτρείδης
 ἐδῶ; Δέν εἶν' ἐξ ἀφορμῆς τῆς εὐμορφῆς Ἑλένης;
 Οἱ Ἄτρεῖδες τές γυναῖκες των μόνοι ἀγαποῦν στόν κόσμον; 340
 Κάθε καλός καί φρόνιμος πόνον καί ἀγάπην ἔχει
 εἰς τήν δικήν του σύντροφον· καί αὐτήν ἐγώ τήν κόρην,
 ἄν καί πολέμον λάφυρον, ὀλόψυχ' ἀγαποῦσα.
 Καί τώρα, πού ἀπ' τά χέρια μου ἐπῆρε τό βραβεῖον
 μ' ἀπάτην, ἄς μήν προσπαθεῖ τόν γνώστην του νά πείσει 345
 καί μέ τοὺς ἄλλους βασιλεῖς καί σέ, Λαερτιάδη,
 τρόπον ἄς ἔβρει ἀπ' τῆ φωτιά νά σώσει τά καρᾶδια.
 Πολλά ἄκαμε χωρὶς ἐμέ, καί τεῖχος ἔχει κτίσει
 καί χάντακ' ἀνοιξε θαθύν, μέ πάλους εἰς τό βάθος.
 Πλήν, τοῦ ἀνδροφόνου Ἔκτορος τήν ρώμην νά ἐμποδίσαι 350
 δέν δύναται· καί ὅταν ἐγώ μέ σᾶς συμπολεμοῦσα,
 ποτέ δέν ἠθελεν αὐτός τήν μάχην νά κινήσει
 μακράν ἀπό τά τεῖχη του, καί μόνον ὡς τόν φράξον
 ἔφθασε τῶν Σκαιῶν Πυλῶν· αὐτοῦ μ' ἔχει ἀντικρίσει
 μίαν φοράν καί μετά διᾶς ἐσώθη ἀπ' τήν ὀρμὴν μου. 355
 Καί ἀφοῦ τόν θεῖον Ἔκτορα νά πολεμήσω πλέον.

δέν θέλω, αὔριον τοῦ Διός καί ὄλων τῶν ἀθανάτων
 θά θυσιάσω, κι ἔπειτα στήν θάλασσαν θά σύρω
 τά πλοῖα καλοφόρτωτα, καί θά τά ἰδεῖς ἂν θέλεις
 πολύ πρῶι μέσ στόν βαθύν Ἑλλήσποντον νά πλέουν 360
 καί μέσα νά λαμνοκοποῦν οἱ ἄνδρες μου μέ πόθον
 κι ἐάν ταξίδι ὁ Ποσειδῶν καλό μοῦ δώσει ὁ θεῖος,
 στήν καρποφόρον Φθίαν μου τήν τρίτην φθάνω ἡμέραν.
 Πλοῦτη ἔχω ἀφήσει ἐκεῖ πολλά, ὅταν στήν Τροίαν ἦλθα·
 κι ἐδώθε χάλκωμα, χρυσόν καί σίδερο θά πάρω, 365
 καί ὠραῖες κόρες λάφυρα δικά μου ἀπό τόν κληρον·
 μοῦ λείπει τό βραβεῖον μου, πού αὐτός, πού τό ἔχε δώσει,
 τό ἐπῆρε πίσω ὑβριστικῶς, ὁ κραταιός Ἀτρεΐδης.
 Καί ὅλα ταῦτα ἐπιθυμῶ νά εἰπεῖτε δημοσίως,
 ὥστε κι οἱ ἐπίλοιποι Ἀχαιοί δι' αὐτά ν' ἀγανακτήσουν, 370
 καί μή θαρρεύσει στό ἐξῆς νά ξεπλανήσει καί ἄλλον
 ὁ ἀδιάντροπος· ἀλλά σ' ἐμέ δέν θά τολμήσει πλέον,
 ὅσο καί εἶναι ἀναίσχυντος τά μάτια νά σηκώσει.
 Ἔργο κανένα ἐγώ μ' αὐτόν οὐδέ συμβούλια θέλω·
 μ' ἀπάτησε, μ' ἀδίκησε· δέν μέ δολώνει πλέον. 375
 Τόσο τοῦ ἀρκεῖ· καί ἀμέριμνος στόν ὄλεθρόν του ἄς τρέχει,
 ἀφοῦ τόν νοῦν τοῦ ἀφαίρεσεν ὁ πάνσοφος Κρονίδης.
 Τά δῶρα του ἀποστρέφομαι καί οὐτιδανᾶ τά κρίνω,
 καί ἂν δέκ', ἂν εἴκοσι φορές τόσα μοῦ δώσει ὅσα ἔχει
 καί ὅσα κατόπι γίνεται νά λάβει καί ὅσα πλούτη 380
 συρρέουν στόν Ὀρχομενόν ἢ στές Αἰγύπτιες Θῆβες,
 πού ὡσάν ἐκεῖνες θησαυρούς ἄλλη δέν ἔχει χώρα,
 πού πύλες ἔχουν ἑκατόν καί ἀπό τήν κάθε πύλην
 ἄνδρες περνοῦν διακόσιοι μέ τά ζεμέν' ἀμάξια·
 ἢ ὄσ' ἡ σκόν' εἶναι τῆς γῆς ἢ ὁ ἄμμος τῆς θαλάσσης, 385
 τήν πληγωμένην μου ψυχὴν δέν θά πρᾶν' ὁ Ἀτρεΐδης
 πρῖν μοῦ πληρώσει ὀλόκληρον τό μέγ' ἀδίκημά του.
 Καί τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐγώ δέν παίρνω θυγατέρα,
 στό κάλλος καί ἂν μέ τήν χρυσήν συγκρίνεται Ἀφροδίτη·
 καί ἂν ἔχει μέ τήν Ἀθηναῖα τῶν ἔργων τά πρωτεῖα, 390
 δέν θά τήν πάρω· ἀνώτερον ἄς ἔβρει βασιλέα
 μέσ' ἀπ' τούς ἄλλους Ἀχαιοὺς, γαμβρόν πού νά τοῦ πρέπει.

Ὅτι ἂν μέ σώσουν οἱ θεοὶ καὶ στήν πατρίδα φθάσω,
 κάπου θενά ἔβρει δι' ἐμέ μιάν νύμφην ὁ πατέρας.
 Ὅτι Ἀχαιῖδες πάμπολλες ἢ Ἑλλάς ἔχει κι ἡ Φθία 395
 κόρες προκρίτων δυνατῶν, ὅπου δεσπάζουν χῶρες,
 καὶ ὅποιαν θελήσω, σύντροφον θά κάμω ποθητήν μου.
 Αὐτοῦ σφόδρα ἐπεθύμησεν ἡ ἀνδρική ψυχὴ μου
 καλὴν νά πάρω σύντροφον καὶ νά χαρῶ μαζί της
 τὰ κτήματα ὄσ' ἀπόκτησεν ὁ γέρος μου πατέρας. 400
 Ὅτι δέν κρίνω θησαυρόν ἀντάξιον τῆς ψυχῆς μου
 οὐδ' ὅσα ἡ πόλις ἢ λαμπρὴ κρατοῦσε τῆς Ἰλίου,
 ὅταν πρὶν ἔλθουν οἱ Ἀχαιοί, καλὴν εἰρήνην εἶχε,
 οὐδ' ὅσα κλείει μέσα του τό λίθινο κατώφλι
 τοῦ μακροβόλου Ἀπόλλωνος, στήν πετρωτὴν Πυθῶνα. 405
 Τρίποδες, μόσχους, πρόβατα, ἵππους ξανθοὺς ἂν χάσεις,
 πάλιν μ' ἀντάλλαγμα' ἀποκτᾶς ἢ λάφυρα τὰ παίρνεις.
 Ἄλλ' ἡ ψυχὴ μας λάφυρο δέν γίνεται, οὔτε κτήμα,
 ἀφοῦ περάσει μιὰ φορὰ τό φράγμα τῶν ὀδόντων.
 Καὶ ὡς λέγ' ἡ Θέτις ἢ θεὰ μητέρα μου, δυό μοῖρες 410
 ἐμέ φέρουν διάφορες στό τέλος τοῦ θανάτου.
 Ἄν μείνω ἐδῶ νά πολεμῶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου
 ἢ ἐπιστροφὴ μου ἐχάθηκεν, ἀλλ' ἀφθαρτὴ θά μείνει
 ἡ δόξα μου· στήν ποθητὴν πατρίδα μου ἂν γυρίσω,
 μοῦ ἐχάθ' ἡ δόξα, ἀλλ' ἔπειτα πολλές θά ζήσω ἡμέρες, 415
 καὶ δέν θά μ' ἔβρει γρήγορα τό τέλος τοῦ θανάτου.
 Καὶ σᾶς τῶν ἄλλων θά ἔλεγα νά στρέψτε στήν πατρίδα·
 νά εὔρεϊτε μὴν ἐλπίσετε τῆς ὑψηλῆς Ἰλίου
 τό τέλος· καὶ δέν βλέπετε πῶς ὕψωσεν ἐμπρός της
 ὁ Βροντητῆς τό χέρι του κι ἐθάρρυσαν τὰ πλήθη; 420
 Ἀλλὰ τώρα κινήσετε, καὶ ὡς πρέπει τῶν γερόντων,
 σεῖς φέρετε τό μήνυμα στῶν Ἀχαιῶν τοὺς πρώτους,
 ὥστ' ἄλλον τρόπον νά σκεφθοῦν καλύτερον στόν νοῦν τους
 τὰ πλοῖα των καὶ τόν λαόν τῶν Ἀχαιῶν νά σώσουν
 διότι αὐτό πού ἐσκέφθησαν στό χέρι τους δέν εἶναι, 425
 δέν κατορθώνεται, ἀφοῦ ἐγώ θά μείνω στόν θυμόν μου.
 Καὶ ἄς μείνει ἐδῶ νά κοιμηθεῖ ὁ Φοῖνιξ καὶ ἅμα φέξει
 καθὼς θά κάμομε πανιά γιὰ τὴν γλυκιάν πατρίδα,

μαζί μου ἄς ἔλθει, ἄν βούλεται· κι ἐγὼ δὲν θά τόν διάσω».

Εἶπε· κι ἐκεῖνοι ἐσίγησαν, ἄφωνοι μείναν ὄλοι, 430
 ἀπό τὴν σκληρὴν ἄρνησιν, πού ἀκοῦσαν, ξιπασμένοι.
 Ὅσο πού ὁ Φοῖνιξ ἄρχισε, δακρύζοντας ὡς εἶδε
 καταστροφή νά κρέμεται στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα:
 «Ἄν στήν πατρίδα σου ἐννοεῖς, λαμπρότατε Ἀχιλλῆα,
 νά ἐπανέλθεις καί ὁ δεινὸς θυμὸς σου δὲν σ' ἀφήνει 435
 παντάπασι τὰ πλοῖα μας νά σώσεις ἀπ' τές φλόγες,
 πῶς, ὦ παιδί μου ἀγαπητό, μακρὰν σου δῶ νά μείνω
 μόνος; Καί διὰ σέ μ' ἔστελνεν ὁ γέρος σου πατέρας,
 ὅταν στὸν Ἀγαμέμνονα ἐσ' ἔστελνε ἀπ' τὴν Φθίαν
 νέον, ἀκόμη ἀμάθητον τοῦ φοβεροῦ πολέμου 440
 καί τῶν λαμπρῶν ὀμιλιῶν, ὅπου διακρίνοντ' ἄνδρες,
 διὰ τοῦτο ἐμέν' ἀπόστειλε, σ' αὐτὰ νά σέ διδάξω,
 ὥστε νά γίνεις ἔξοχος στὸν λόγον καί στήν πρᾶξιν.
 Ὡστε ἀπὸ σέ νά χωρισθῶ δὲν ἤθελα, παιδί μου,
 κι ἕαν θεὸς μοῦ ὑπόσχονταν τό γῆρας ν' ἀποξῦσει 445
 καί νά μέ κάνει ἀκρόνεον, ὡς ἤμουν ὅτε πρῶτα
 τὴν καλλιγύναικ' ἄφησα Ἑλλάδα, διὰ νά φύγω
 τὸν Ὀρμενίδη Ἀμύντορα πατέρα μου πού ὀργίσθη
 σ' ἐμέ δι' ὠραίαν παλλακὴν, πού ἀγάπα κι ἐπροτίμα
 ἀπ' τὴν μητέρα μου, καί αὐτὴ θερμά μ' ἐπαρακάλει 450
 συχνὰ τόσο, πού μ' ἔπεισε νά πέσω μέ τὴν νέαν
 πρῶτος, ὥστε τὸν γέροντα ν' ἀποστραφεῖ κατόπιν.
 Τό νόησε ὁ πατέρας μου κι ἐπρόφερε κατάραν,
 στήν κεφαλὴν μου τές φρικτές καλώντας Ἐρινύες,
 στά γόνατά του, σπέρμα μου ποτέ νά μὴν καθίσει· 455
 κι ἐνέργησαν οἱ ἀθάνατοι τὴν πατρικὴν κατάραν,
 ὁ χθόνιος Ζεὺς κι ἡ ἄσπονδη στὸν Ἄδη Περσεφόνη.
 Καί στὸν θυμὸν μου ἐσκέφθηκα νά κόψω τὸν πατέρα·
 ἀλλὰ μ' ἐπράυνε θεὸς, ἄμ' ἔβαλε στὸν νοῦν μου
 πόσους θ' ἀκούσ' ὄνειδισμούς ἀπ' τὴν φωνὴν τοῦ κόσμου, 460
 ἄν πατροφόνον οἱ Ἀχαιοὶ κατόπιν μέ ὀνομάσουν.
 Τότε νά περιφέρομαι στό σπίτι τοῦ πατρός μου
 τοῦ θυμωμένου, ἀποστροφὴν αἰσθάνετο ἡ ψυχὴ μου.
 Καί ὀλόγουρά μου συγγενεῖς, ἐξάδελφοι καί φίλοι

παρακαλοῦσαν με θερμῶς νά μήν ἀναχωρήσω· 465
 κι ἐσφάζαν ἀρνιά πάμπολλα, μόσχους πολλούς, κι ἐβάζαν
 χοίρους πολλούς, ὅπ' ἔλαμπαν στό πάχος μέσ στήν φλόγα
 τοῦ Ἥφαιστου νά καψαλισθοῦν· καί τό κρασί ἐπίναν
 ἄφθον' ἀπό τοῦ γέροντος τά πῆλινα πιθάρια.
 Κι ἐννέα γύκτες ἔμειναν κοντά μου καί ἀλλαζόνταν 470
 στήν φύλαξιν καί τήν φωτιάν ἀκοίμητην κρατοῦσαν,
 ἄλλην στής καλοτεχίστης αὐλῆς μέσα στόν γύρον
 καί ἄλλην στόν πρόδρομον, ἐμπρός στήν θύραν τοῦ θαλάμου·
 καί τῆς νυκτός ὅτ' ἔφθασε τό σκότος τῆς δεκάτης,
 τότ' ἔσπασ' ἄν καί στερεήν, τήν θύραν τοῦ θαλάμου 475
 καί τῆς αὐλῆς ἐπήδησα τό τεῖχος καί οὔτε οἱ ἄνδρες
 μ' ἐνόησαν πού φύλαγαν, οὔτε οἱ γυναῖκες δοῦλες·
 μακρὰν νά φύγω ἐδιάδηκα 'πό τήν πλατιάν Ἑλλάδα
 κι ἔφθασα στήν καλόσδωλον, τήν ἀρνοθρόφον Φθίαν· 480
 καί ὁ βασιλέας ὁ Πηλεΰς μ' ἐδέχθηκε ἐγκαρδίως,
 καί μ' εἶχε, ὡσάν μονάκριβον υἱόν ἔχει πατέρας,
 πού στά πολλά του ὑπάρχοντα θ' ἀφήσει κληρονόμον·
 πολύν μοῦ ἔδωκε λαόν καί πλοῦτη καί στής Φθίας
 τήν ἄκρην ἄρχον μ' ἔστησε τοῦ γένους τῶν Δολόπων.
 Καί ὡς εἶσ' ἐγώ σ' ἀνάστησα, θεόμορφε Ἀχιλλέα, 485
 μέ πολύν πόθον, ἐπειδή δέν ἤθελες ποτέ σου
 εἰς δεῖπνον ἔξω ἢ σπίτι σου χωρίς ἐμέ νά τρώγεις.
 Στά γόνατά μου σ' ἔπαιρνα καί σοῦ 'δίδα προσφάγι
 κομμένο ἀπό τά χέρια μου, καί τό κρασί στό χεῖλος,
 πολλές φορές μοῦ ἔδρεξες στά στήθη τόν χιτώνα 490
 ἀπό κρασί, πού, ἀδύναμο παιδάκι, ἐξεχειλοῦσε.
 Ἐβασανίστηκα γιά σέ, διότ' εἶχα στόν νοῦν μου,
 ὅτι μοῦ ἀρνοῦντ' οἱ ἀθάνατοι παιδί τῆς γενεᾶς μου
 καί σέ παιδί μου σ' ἔκαμα, ἰσόθεε Πηλείδη,
 ὥστε ἀπό θάνατον κακόν, ἄν τύχει, νά μέ σώσεις. 495
 Ἄλλ' ἄς λυγίσει ἡ ἀδάμαστη ψυχή σου, Ἀχιλλέα·
 μήν εἶσαι ἀνήλεος· κι οἱ θεοί συγκλίνουν, ἄν κι ἐκεῖνων
 ἀνώτερ' εἶναι ἡ ἀρετή καί ἡ δύναμις καί ἡ δόξα.
 Καί ὁμως τήν γνώμην τῶν θεῶν οἱ ἄνθρωποι γυρίζουν
 μέ κνίσσαν, μέ θυμίαμα, μέ προσευχές γλυκεῖες, 500

ἄν εἰς αὐτούς ἀσέβησαν κι ἐπράξαν ἀνομίαν.
 "Ὅτ' οἱ Ἴκεσιές, τοῦ Διὸς τοῦ ὑψίστου θυγατέρες,
 εἶναι χωλές, ἀλλήθωρες, στήν ὄψιν ζαρωμένες
 καί φροντισμένες σέρνονται ὀπίσω ἀπό τήν Ἄτην.
 Κι ἡ Ἄτη στερόποδη, γερή πολύ, προτρέχει 505
 σ' ὄλην τήν γῆν καί τούς θνητούς προφθάνει ν' ἀδικήσει.
 Καί αὐτές ἔρχονται πίσω της τ' ἀδίκημα νά σιάσουν.
 Καί ὅποιος μ' εὐλάβειαν δέχεται τές κόρες τοῦ Κρονίδη,
 τόν βοηθοῦν καί ἀκρόασιν στές προσευχές του δίδουν·
 καί ἄν τές ἀρνεῖται ἀμάλακτος, παρακαλοῦν τόν Δία 510
 νά στείλει εὐθύς κατόπι του τήν Ἄτην, διά νά πάθει
 ὅμοια καί αὐτός καί δλόκληρον τό κρίμα νά πλερώσει.
 Καί σύ στές κόρες τοῦ Διὸς νά δώσεις, ὦ Ἀχιλλέα,
 τό σέβας πού καί ἄλλων καλῶν παραῦνει τήν καρδίαν.
 "Ὅτι ἄν δῶρα δέν ἔφερεν καί δέν ἐκήρυττ' ἄλλα 515
 ὁ Ἄτρείδης, ἀλλά πάντοτε βαστοῦσε τήν ὀργήν του,
 τότε δέν θά σοῦ ἔλεγα ν' ἀφήσεις τόν θυμόν σου,
 νά ἴθεις βοηθός τῶν Ἀχαιῶν, ὄσην καί ἄν εἶχαν χρεῖαν·
 πλὴν τώρα δίδει σου πολλά καί ὑπόσχετ' ἄλλα ὀπίσω,
 καί σοῦ ἴστειλ' ἄνδρες ταπεινά σ' ἐσένα νά προσπέσουν 520
 τούς ἐκλεκτούς τῶν Ἀχαιῶν καί ὀπού ἴναι ἀγαπητοί σου.
 Τούς λόγους καί τόν δρόμον των σύ μὴν καταφρονέσεις·
 καί ὡς τῶρ' ἄν ἐχολεύεσο κατάκρισιν δέν εἶχες.
 Καί τῶν ἡρώων παλαιῶν αὐτά μᾶς λέγ' ἡ φήμη,
 κι ἐάν βαρὺς ἐκάθιζε θυμὸς εἰς τήν ψυχὴν τους,
 ἀμάλακτοι δέν ἔμειναν στόν λόγον καί στά δῶρα. 525
 Τοῦτο ἐνθυμοῦμαι τό συμβάν ἐγὼ καιρῶν ἀρχαίων
 ὡς ἔγινε· θά σᾶς τό εἰπῶ, σεῖς ὄλοι ἀγαπητοί μου.
 Μέ τούς ἀνδρείους Αἰτωλοὺς ἐμάχοντο οἱ Κουρητες
 τῆς Καλυδῶνος ἔμπροσθεν κι ἐσφάζοντο μέ λύσαν, 530
 οἱ Αἰτωλοὶ τήν πάντερπνην νά σώσουν Καλυδῶνα,
 καί νά τήν πάρουν στήν ὀρμὴν τῆς λόγχης οἱ Κουρητες.
 "Ὅτ' ἡ χρυσόθρονη Ἄρτεμις πληγὴν τούς εἶχε στείλει,
 ὅτι ἀπαρχές τοῦ θερισμοῦ δέν πρόσφερεν ἐκείνης
 ὁ Οἶνεύς· κι ἐχαίροντο οἱ θεοὶ τήν ἐκατόμβην ὄλοι, 535
 ἀλλ' ὄχ' ἡ κόρη τοῦ Διὸς· τήν εἶχε λησμονήσει

αὐτός ἢ δέν τό 'χε σκεφθεῖ· καί ἀσέθησε μεγάλως·
 θύμωσε ἢ θεογέννητη παρθένα τοξοφόρα
 καί τοῦ 'στειλε δασόθρεπτον λευκόδοντ' ἄγριον χοῖρον,
 πού στοῦ Οἰνέως κάθισε τό κάρπιμο χωράφι 540
 καί ἀφάνιζ' ὄλα ρίχνοντας μεγάλα δένδρα κάτω
 ὄλα θγαλμένα σύρριζα μέ τ' ἄνθη τῶν καρπῶν τους.
 Ὁ Οἰνεΐδης ὁ Μελέαγρος τόν φόνευσε μέ πληθός
 σκύλων καί ἀνδρῶν, πού ἐσύναξε τριγύρω ἀπό τές χώρες·
 ὀλίγοι τό θεόρατο θεριό δέν θά νικοῦσαν, 545
 πού ἄνδρες ἀνέδασε πολλούς εἰς τήν πυράν τοῦ τάφου·
 κι ἐπάνω του ἄναψ' ἦ θεά πολλήν βοήν καί ἀγόνα,
 τῶν ἀνδρειωμένων Αἰτωλῶν καί τῶν Κουρήτων μάχην
 τοῦ χοίρου διά τήν κεφαλήν καί τό δασύ του δέρμα.
 Καί ὄσ' ὁ δεινός Μελέαγρος τόν πόλεμον βαστοῦσε, 550
 πάντοτ' ἐνίκων οἱ Αἰτωλοί κι ἐδιάζαν τούς Κουρήτες
 νά μείνουν, ἄν κι ἦσαν πολλοί, στά τεῖχη τους κλεισμένοι·
 ἀλλ' ὅταν τόν Μελέαγρον πῆρε ὁ θυμός, πού καί ἄλλων
 ἀνδρῶν τῶν πλέον συνετῶν συχνά τά σπλάχνα καίει,
 ἀφοῦ μέ τήν μητέρα του χολώθη τήν Ἀλθαίαν, 555
 μέ τήν Κλεοπάτραν ἔμενεν, ὠραίαν νυμφευτήν του
 πού 'χε γεννήσ' ἢ Μάρπησσα καλόφτερνη Εὐηνήν,
 καί ὁ Ἴδης, ὁ ἀνδρειότερος τῶν τότε ἀνδρῶν ἠρώων,
 ὥστε τό τόξον ἔπιασε τόν Φοῖβον νά κτυπήσει
 γι' ἀγάπην τῆς νεόνυμφης καλόφτερνης Μαρπηθῆσσης. 560
 Ἐκείνης θγάλαν οἱ γονεῖς παράνομ' Ἀλκυόνην,
 ὅτι πικρόν παράπονον ὡσάν τῆς Ἀλκυόνοσ
 θρηνολογοῦσε ἢ μάνα της θλιμμένη, ἀπ' ὅτε ὁ Φοῖβος
 Ἀπόλλων ἀπ' τόν κόλπον της τήν πῆρε ὁ μακροδόλος.
 Σιμά της ἔτρεφεν αὐτός τήν πίκραν τῆς χολῆς του 565
 ἀπ' τές κατάρες τῆς μητρός, πού ἔκλαιε τόν φόνον
 τοῦ ἀδελφοῦ της κι ἔκραζε καί τούς ἐπουρανίους
 θεούς, καί μέ τά χέρια της τήν θρέπτραν γῆν κτυπώντας
 στά γόνατά της καθιστή, στά δάκρυα πνιμένη,
 τόν Ἄδην καί τήν φοβερήν καλεῦσε Περσεφόνην 570
 νά τῆς φονεύσουν τόν υἱόν καί στ' ἄπονά της σπλάχνα
 ἢ Ἐριννύς στό Ἐρεβος ἐδέχθη τήν κατάραν.

Ἄλλ' ὅτε ἀκούσθη ὄχλοβόη καὶ κτύπος εἰς τὲς πύλες
 τῶν πύργων πού ἐπροσβάλλοντο, τῶν Αἰτωλῶν οἱ γέροι
 τὸν ἰκετεύαν κι ἔστειλαν ἱερεῖς ὄσ' ἦσαν πρῶτοι, 575
 νά ἔλθει βοηθὸς καὶ ὑπόσχονταν μέγα νά δώσουν δῶρον·
 νά ἐκλέξει ἀπὸ τὸν πρόσχαρον ἀγρὸν τῆς Καλυδῶνος
 τό μέρος τό παχύτερο, πεντήκοντα στρεμμάτων,
 ἐξαΐσιον κτῆμα, τό μισό χωράφι ἀμπελωμένο,
 τ' ἄλλο μισό ἀφύτευτο καὶ ὀργώσιμο χωράφι. 580
 ἐπρόσπεσε καὶ ὁ γέροντας Οἰνεύς εἰς τὸν υἱὸν του
 καὶ ἀνέβηκεν εἰς τοῦ ὑψηλοῦ θαλάμου τό κατώφλι
 ὡσάν ἰκέτης κι ἔσειε τὲς κολλητὲς σανίδες.
 Τοῦ πρόσπεσαν κι οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ σεβαστὴ μητέρα
 καὶ αὐτὸς ἀρνεῖτο πάντοτε· τοῦ πρόσπεσαν οἱ φίλοι, 585
 ἀπ' ὄσους εἶχε, σεβαστοὶ σ' αὐτὸν καὶ ἀγαπημένοι,
 ἀλλ' οὐδ' αὐτοὶ δὲν ἔπεισαν, ὡσπού ᾿φθασεν ὁ κτύπος
 στὸν θάλαμον καὶ ἀνέβαιναν τοὺς πύργους οἱ Κουρητες
 καὶ τὴν μεγάλην ἄρχιζαν νά κάψουν Καλυδῶνα.
 Καὶ τότε στὸν Μελέαγρον ἐπρόσπεσεν ἡ ὠραία 590
 ὀμόκλινῆ του κλαίοντας καὶ τοῦ ᾿δειξε ὄσα πάθη
 στήν πόλιν πού πατήσει ἐχθρὸς οἱ ἄνθρωποι παθαίνουν.
 Σφάζουν τοὺς ἄνδρες, ἡ φωτιά τὴν πόλιν ἐρημάζει,
 καὶ δούλους παίρνουν τὰ παιδιὰ καὶ τὲς γυναῖκες ξένοι.
 Στά τόσα πού ἄκουσε κακὰ κλονίσθη στήν καρδίαν 595
 κι ἐξώσθη τὰ λαμπρ' ἄρματα νά πεταχθεῖ εἰς τὴν μάχην.
 Κι ἔτσι ἀπὸ ἰδίαν θέλησιν τοὺς ἔσωσεν ἐκεῖνος.
 Πλὴν δὲν τοῦ ἐδῶσαν οἱ Αἰτωλοὶ τὰ ἐξαΐσια δῶρα πλέον
 καὶ χάρισμ' ἀπ' τὸν ὄλεθρον τοὺς ἔσωσε εἰς τό τέλος.
 Ὅμοια μὴ σκέπτεσαι καὶ σύ, παιδί μου. Μὴ σέ σύρει 600
 κακὸς θεὸς κι εἶν' ἄσχημο βοηθὸς νά δρᾶμεις μόνον
 ὅταν τὰ πλοῖα καιόνται. Πρόλαβε, ἀφοῦ μέ δῶρα
 σέ προσκαλοῦν οἱ Ἀχαιοί, πού ὡσάν θεὸν θά σ' ἔχουν.
 Καὶ ἂν κατεβεῖς ἀδῶρητος στήν ἀνδροφθόρον μάχην
 ὀμοίαν ἀπ' τὴν νίκη σου τιμὴν δὲν θ' ἀπολαύσεις». 605
 Καὶ ὁ γοργοπόδης Ἀχιλλεύς σ' ἐκείνον ἀποκρίθη:
 «᾿Ω γέροντά μου, τῆς τιμῆς αὐτῆς δὲν ἔχω ἀνάγκην.
 Ἄρκει με ὅτι τοῦ Διὸς μ' ἔχει τιμῆσ' ἡ μοῖρα,

πού στά κυρτά καράδια μου σ' ἐμέ θά παραστέκει
 ὄσο ἄναπνέω καί γερά κινῶ τά γόνατά μου. 610

Κι ἔν' ἄλλο πράγμα θά σοῦ εἰπῶ καί ἄς τό φυλάξει ὁ νοῦς σου·

μή μοῦ ταράξεις τήν ψυχὴν μέ δάκρυα, μέ θρήνους,
 χάριν στόν Ἀγαμέμνονα νά κάμεις, καί ἂν δέν θέλεις
 νά σέ μισήσ' ὡς σ' ἀγαπῶ, μή κείνον ἀγαπήσεις·

τόν ἄνθρωπον πού μέ λυπεῖ σύ νά λυπήσεις πρέπει. 615

Τῆς βασιλείας μέτοχον σέ θέλω καί τῆς δόξης.

Καί αὐτοί παίρνουν τήν εἶδῃσιν, καί σύ στ' ἀπαλό στρῶμα

ἐδῶ κοιμήσου, καί πρωί θέλει σκεφθοῦμε ἂν πρέπει

νά μείνομε ἢ νά κάμομε πανιά διά τήν πατρίδα».

Καί μέ τό νεῦμα ἐπρόσταξε τόν Πάτροκλον νά στρώσει 620

κλίνην καλήν τοῦ Φοίνικος, ὥστε νά μήν ἀργήσουν

οἱ ἄλλοι ν' ἀφήσουν τήν σκηνήν. Καί τότε ἀνάμεσόν τους

ὁ ἰσόθεος ὁμίλησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας:

«Λαερτιάδη διογενή, πολῦτεχνε Ὀδυσσεά,

πηγαίνομε, ὅτι ὁ λόγος μας σ' αὐτό κάν τό ταξίδι, 625

θαρρῶ, δέν κατορθώνεται. Κι εὐθύς τήν ἀγγελίαν

νά φέρομε στούς Δαναούς, ἂν καί καλή δέν εἶναι,

πού ἀνήσυχτοι μᾶς καρτεροῦν· ἀλλ' ὅμως ὁ Ἀχιλλέας

τήν μεγαλόκαρδην ψυχὴν ἀγρίωσε στά στήθη.

Λησιμόνησεν ὁ ἄπονος τούς φίλους πού μέ τόσην 630

ἀγάπην τόν δοξάζαμεν ὡς ἔξοχον τῶν ἄλλων·

καί ὅμως πατέρας ἢ ἀδελφός στέργει ἀπό τόν φονεά

τοῦ ἀδελφοῦ του ἢ τοῦ παιδιοῦ τό πρόστιμον νά λάβει·

κι ἐκεῖνος, ἀφοῦ πλέρωσε πολλά, στόν τόπον μένει

καί ὁ ἄλλος μέ τήν ξαγοράν πού ἐπῆρε τήν ψυχὴν του 635

δαμάζει. Ἄλλ' ἄσπονδην, κακὴν στά στήθη τήν καρδίαν

σοῦ ἔκαμαν οἱ ἀθάνατοι, ἐξ ἀφορμῆς μᾶς κόρης

μόνης· κι ἐπτά σοῦ δίδομεν ἀσύγκριτες στό κάλλος

καί ἄλλα πολλά· καί δέξου σύ τό ἔλεος εἰς τά στήθη,

σέβου τήν κατοικίαν σου· στήν στέγην σου μᾶς ἔχεις 640

ἄπ' τόν λαόν τῶν Δαναῶν, κι ἐμεῖς θαρροῦμε ἄπ' ὄλους

τούς Ἀχαιοὺς πῶς εἴμασθεν οἱ φίλοι τῆς καρδιάς σου».

Καί ὁ γοργοπόδης Ἀχιλλεύς σ' ἐκείνον ἀποκρίθη:

«ᾠ Αἴας διογέννητε, μεγάλε πολεμάρχε,

- μέ τήν καρδιά μου φαίνεται πού ὁ λόγος σου ταιριάζει. 645
 πλὴν βράζω ἀπ' ἀγανάκτησιν, ὅταν θυμοῦμαι πόσον
 ὁ Ἄτρείδης μ' ἐξουθένωσεν ἐμπρός εἰς τοὺς Ἀργεῖους,
 ὡς ξένον, ὅπ' οἱ ἐγκάτοικοι πολῖτες ἀτιμάζουν.
 Πηγαίνετε καί φανερά κηρύξτε' ὅ,τι λέγω·
 ὅτι ἀπ' τό ἔργον φονικόν θ' ἀπέχω τοῦ πολέμου, 650
 ὥσπου τόν θεῖον Ἐκτορα νά ἰδῶ τόν Πριαμίδην
 στῶν Μυρμιδόνων τές σκηνές ἐμπρός καί στά καράβια
 φονεύοντας τοὺς Ἀχαιοὺς καί καίοντας τά πλοῖα.
 Κι ἐμπρός εἰς τό καράβι μου, θαρρῶ, καί στήν σκηνήν μου
 ὁ Ἐκτωρ, ἄν καί πρόθυμος, θά παύσει ἀπό τήν μάχην». 655
 Εἶπε· καί αὐτοί, μέ δίκουπο ποτήρι ἀφοῦ σπονδίσαν
 καθεῖς, στά πλοῖα γύριζαν κατόπιν τοῦ Ὀδυσσέως.
 Κι ἐπρόσταξεν ὁ Πάτροκλος τοὺς ἄνδρες καί τές δούλες
 τήν κλίνην ἀναπαυτικὴν τοῦ Φοίνικος νά στρώσουν.
 Καί αὐτές τήν στρώσαν μέ προδιές, μέ τάπητες καί ὠραῖο 660
 λινό σινδόνη ἐπάνωθε· καί ὁ γέρος εἰς τήν κλίνην
 ἐπλάγιασε, τήν ἄφθαρτην Ἡώ νά περιμένει.
 Καί παραμέσα στήν σκηνήν κοιμήθηκε ὁ Πηλεΐδης·
 σιμά του ἐπλάγιασε γυνή, πού ἐπήρε ἀπό τήν Λέσβον,
 καί κόρ' ἦταν τ' Ὑφόρβαντος, ἡ ὁμορφῆ Διομήδη. 665
 Εἰς μέρος ἄλλ' ἔ Πατροκλος· κι εἶχε καί αὐτός στό πλάγι
 τήν Ἴφι τήν καλόζωνην πού τοῦ ἔδωκε ὁ Πηλεΐδης,
 στήν Σκύρον ὅτε ἀνέβηκε, τήν πόλιν τοῦ Ἐνυέως.
 Καί στοῦ Ἄτρείδη τές σκηνές ὅταν ἐκεῖνοι ἐφθάσαν,
 ὀρθοί σ' αὐτούς ἐπρόπιναν τῶν Ἀχαιῶν οἱ παῖδες 670
 μέ τά ποτήρια τά χρυσά καί τοὺς ἐρώτων ὄλοι.
 Καί πρῶτος τοὺς ἐρώτησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων:
 «Λέγε, Ὀδυσσεά θαυμαστέ, ὃ δόξα τῶν Ἀργείων,
 θέλει ἀπ' τό πῦρ τό φλογερόν νά σώσει τά καράβια,
 ἢ ἀρνεῖται, καί ἡ μεγάλη του καρδιά θυμῶνει ἀκόμη;» 675
 Τοῦ ἀπάντησε ὁ πολύπαθος, ὁ θεῖος Ὀδυσσεάς:
 «Ἦ Ἄγαμέμνων ἀρχηγέ, τρισένδοξε, ὄχι μόνον
 δέν σβήνει ἐκεῖνος τόν θυμόν, ἀλλά καί φλόγα παίρνει
 χειρότερη, καί ἀρνεῖται σέ καί τά δικά σου δῶρα.
 Καί μόνος σου, εἶπε, νά σκεφθεῖς ἐσὺ μέ τοὺς Ἀργεῖους 680

πῶς τόν λαόν τῶν Ἀχαιῶν νά σώσεις καί τά πλοῖα.
 Καί αὐτός μᾶς ἐφοβέρισε, πῶς ἅμα ξημερώσει
 στήν θάλασσαν τά ἰσόπλευρα καράβια του θά σύρει.
 Καί νά στραφοῦμε θά ἔλεγε κι οἱ ἄλλοι στήν πατριίδα,
 διότι δέν θά ἔβρετε ποτέ τῆς ὑψηλῆς Ἰλίου 685
 τό τέλος· ὅτι ἐπρόβαλε τό χέρι του ἔμπροσθέν της
 νά τήν σκεπάσει ὁ Βροντητής κι ἐθάρρευσαν τά πλήθη.
 Καί αὐτά πού εἶπεν ἄκουσαν καί τοῦτ' οἱ συνοδοί μου,
 ὁ Αἴας κι οἱ δύο κήρυκες, ἄνδρες καί οἱ δύο μέ γνῶσιν.
 Καί ὡς εἶπ' ἐκεῖνος πλάγιασεν ὁ Φοῖνιξ στήν σκηνήν του, 690
 καί στήν γλυκιάν πατριίδα του θενά τόν συνοδεύσει
 αὔριον, ἂν θέλει· στανικῶς δέν θέλει αὐτός τόν πάρει».
 Εἶπε κι ἐκεῖνοι ἐσίγησαν, ἄφωνοι ἐμείναν ὅλοι
 ἀπό τόν λόγον φοβερόν πού ἀκοῦσαν ξιπασμένοι.
 Κι ἐσῶπαν εἰς τήν θλίψιν τους τῶν Ἀχαιῶν οἱ παῖδες, 695
 ὅσο πού λόγον ἄρχισεν ὁ ἀνίκητος Διομήδης:
 «᾽Ω Ἀγαμέμνων ἀρχηγέ, τρισένδοξε Ἀτρείδη,
 τόν ἔξοχον Πηλείωνα νά μή ἔχες ἰκετεύσει
 μέ δῶρα τόσα· κι ἐπαρσιν πολλήν ἐχ' ἡ ψυχή του
 καί τώρα τόν ἐμπύχωσες πολύ στήν ἐπαρσίν του. 700
 Ἄλλ' ἄς ἀφήσομεν αὐτόν, ἡ ἀναχωρήσ' ἡ μείνει·
 καί πάλι ὁπότεν τοῦ τό εἰπεῖ στά στήθη του ἡ καρδιά
 καί τόν κινήσει ἕνας θεός, αὐτός θά πολεμήσει.
 Ἄλλ' ὅ,τι τώρα ἐγώ θά εἰπῶ νά τό δεχθοῦμεν ὅλοι.
 Πρῶτα εὐφρανθεῖτε τό φαγί καί τό κρασί πού εἶναι 705
 δύναμις εἰς τόν ἄνθρωπον· κατόπι ἀναπαυθεῖτε.
 Καί ὅταν ἡ ροδοδάκτυλος Ἥώς τήν γήν φωτίσει,
 τούς ἵππους καί ὅλον τόν λαόν εὐθύς ἔμπρός στά πλοῖα
 κίνησε καί πολέμησε σύ μεταξύ τῶν πρώτων».
 Ἐπαυσε καί ὅλ' οἱ βασιλεῖς, ὅ,τ' εἶπεν ἐδεχθῆκαν 710
 καί τοῦ Διομήδη ἐθαύμασαν τόν λόγον τοῦ ἵπποδάμου·
 καί ἀφοῦ σπονδίσαν πήγαινε καθεῖς εἰς τήν σκηνήν του
 κι ἐκεῖ τοῦ ὕπνου ἐχάρηκαν τό δῶρον πλαγιασμένοι.

Οἱ πρῶτοι τῶν Παναχαιῶν ὀλόνηκτα κοιμοῦνταν
 ὅλοι σμά στά πλοῖα τους, ἀλλά τοῦ Ἄτρείδη μόνον,
 τοῦ ἀρχηγοῦ, δέν ἔπιανε τά μέλη ὁ γλυκός ὕπνος,
 ὅτι πολλοὺς διαλογισμοὺς ἀνακινοῦσε ὁ νοῦς του,
 καί ὡς συχναστράφτει ὁ σύζυγος τῆς λαμπροκόμης Ἥρας
 5 κι εἶτε χαλάζι προμηνᾶ ἢ μέγα νεροπόντι
 ἢ χιόνι πού ὄλους τούς ἀγρούς κατάλευκο σκεπάζει
 ἢ καί τόν μέγαν λάρυγγα τοῦ φθαρτικοῦ πολέμου,
 ὁμοίως συχνοεστέναζεν ἀπ' τῆς ψυχῆς τά δάθη
 ὁ Ἀγαμέμνων, καί σφοδρῶς τοῦ ἐλάκτιζε ἡ καρδιά. 10
 Καί στήν πεδιάδα ὄτ' ἔστρεφε τά μάτια πρὸς τήν Τροίαν
 μέ πληξιν τά πολλά πυρᾶ θωροῦσε καί τόν ἦχον
 συρίγγων ἄκουε καί αὐλῶν καί χλαλοῆν ἀνθρώπων·
 καί ὄτ' ἔστρεφε στῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη καί στά πλοῖα,
 τῆς κεφαλῆς ξερίζωνε τές τρίχες πρὸς τόν Δία 15
 ἐπάνω κι ἡ ἀνδράγαθη ψυχὴ του ἀδημονοῦσε.
 Καί τούτη συμφερότερη τότε τοῦ ἐφάνη γνώμη,
 στόν Νηλιάδη Νέστορα πρῶτον νά ὑπάγει ἀπ' ὄλους,
 ἴσως ὠραῖον σοφισθεῖ τρόπον μαζί του ὁ γέρος
 ὄλους ἀπό τόν ὄλεθρον τούς Δαναοὺς νά σώσει. 20
 Σηκώθη, περιέβαλε τό στήθος μέ χιτώνα,
 στά λαμπρά πόδια πέδιλα ἐπρόσδεσεν ὠραῖα,
 δέρμα μεγάλου λέοντος ἐφόρεσε στοὺς ὦμους
 ξανθὸ μακρὺ κι ἐφούκτωσε τό δυνατὸ κοντάρι.
 Ὅμοίως καί ὁ Μενέλαος – οὐδέ στά δλέφαρά του 25
 ἐκάθιζ' ὕπνος – τρώμαζε μὴν πάθουν οἱ Ἀργεῖοι,
 πού ἐξ ἀφορμῆς του ἀπέραντα πελάγ' εἶχαν περάσει
 καί πόλεμον ἀπότολμον ἐκίνησαν στήν Τροίαν.
 Στούς πλατεῖς ὦμους φόρεσε δέρμα στικτό τῆς πάρδου,
 χάλκινο κράνος ἔβαλε στήν κεφαλὴν κι ἐπῆρε 30
 τήν λόγχην εἰς τό χέρι του κι ἐπῆγε νά σηκώσει
 τόν ἀδελφόν του, κι ἦτο αὐτός τῶν βασιλέων πρῶτος

εἰς τοὺς Ἄργείους, καὶ ὡς θεὸν τὸν ἐτιμοῦσαν ὄλοι.
 Τὸν ἦδρε μ' ἄρματα λαμπρὰ τὸ σῶμα του νά ζώνει
 σιμὰ στήν πρῦμνην· καὶ χαρὰν ἐπῆρε, ἅμα τὸν εἶδε 35
 νά φθάσει· καὶ ὁ Μενέλαος σ' ἐκείνον πρῶτος εἶπε:
 «Σεπτέ μου, τί ἄρματῶνεσαι; Μὴν τάχα τῶν συντρόφων
 νά στείλεις κάποιον βούλευσαι κατάσκοπον στοὺς Τρῶας;
 Πολύ φοβοῦμαι μὴν κανεῖς δέν εὔρεθεῖ νά θέλει
 μές στοὺς ἐχθροὺς κατάσκοπος νύκτα νά ὑπάγει μόνος· 40
 θά'χει τῶνόντι ἀτρόμητην ψυχὴν ὅποιος τὸ κάμει».
 Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων:
 «Ἐγὼ καὶ σύ Μενέλαε, πολλὴν ἔχομε ἀνάγκη
 βουλῆς ὀρθῆς, τοὺς Ἀχαιοὺς νά σώσει καὶ τὰ πλοῖα,
 ἀφοῦ τῶρ' ἄλλαξεν ὁ Ζεὺς τὴν γνώμην του καὶ ὁ νοῦς του 45
 προσέχει προθυμότερον τοῦ Ἔκτορος τὰ δῶρα.
 Ὅτι δέν εἶδα ἐγὼ ποτέ, μήτ' ἄκουσ' ἄνδρας ἕνας
 εἰς μίαν ἡμέραν συμφορὰς τόσες νά ἐργάσθη ὄσες
 ὁ Ἔκτωρ ὁ διίφιλος ἐργάσθ' εἰς τοὺς Ἄργείους,
 ἐνῶ θεᾶς οὔτε θεοῦ γόνος αὐτὸς δέν εἶναι· 50
 τόσα τοὺς ἔκαμε κακὰ, πού θά περάσουν χρόνοι
 πρὶν τ' ἀστοχήσουν οἱ Ἀχαιοί. Καὶ τώρα σύ στά πλοῖα
 δράμε νά ἐβρεῖς τὸν Αἴαντα καὶ τὸν Ἴδομενέα,
 προσκάλεσέ τους ἐνῶ ἐγὼ τὸν Νέστορα τὸν θεῖον 55
 θενά σηκώσω νά ἴθλει αὐτὸς, ἂν θέλει, σῶν φυλάκων
 τὸ θεῖον τάγμα προσταγὰς νά δώσει· καὶ στόν γέρον
 πρόθυμ' αὐτοὶ θά ὑπάκουαν, διότι τὸν υἱὸν του
 καὶ τὸν Μηριόνην, σύντροφον τοῦ Ἴδομενέως, πρῶτους
 ἐμεῖς διορίσαμε ἀρχηγούς τῆς νυκτοφυλακῆς μας».
 Καὶ ὁ δυνατὸς Μενέλαος σ' ἐκείνον ἀποκρίθη: 60
 «Λέγε μου τώρα καθαρά καὶ πρόσταζε τί θέλεις·
 αὐτοῦ μ' ἐκείνους θά σταθῶ νά περιμείνω, ὡς νά ἴθεις,
 ἢ ἅμα εἰπῶ τὸν λόγον σου θά τρέξω εὐθύς νά σ' ἔβρω;»
 Καὶ ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς αὐτόν, «αὐτοῦ νά μείνεις» εἶπε, 65
 «μὴν τύχει ἐγὼ νά σέ ζητῶ, σύ νά ζητᾶς ἐμένα
 στοὺς πολλοὺς δρόμους τοῦ στρατοῦ· καὶ ὅπου θά πᾶς εἰπέ τους
 ὄλοι νά μείνουν ἄγρυπνοι, καὶ κάλεσε καθέναν
 μέ τοῦ πατρὸς του τ' ὄνομα καὶ μέ τὴν γενεάν του,

τιμώντας όλους· κι ἔπαρσιν μὴν ἔχεις μεγαλείου·
 ἄς κοπιᾶζομε κι ἑμεῖς, ὡς ἀπ' τὴν γέννησίν μας
 σκληρὴν μᾶς ἐδιόρισεν ὁ Ζεὺς τάλαιπωριάν!»

Εἶπε κι ἐξεπροβόδησε μ' αὐτὰ τὸν ἀδελφόν του·
 κι ἐπῆγε αὐτὸς στὸν Νέστορα· τὸν ἦβρε πλαγιασμένον
 εἰς κλίνην ἀναπαυτικὴν εἰς τὴν σκηνὴν πλησίον.

Στὸ πλάγι του εἶχε τ' ἄρματα, τὴν περικεφαλαίαν
 ὀλόλαμπρην, κοντάρια δυὸ καὶ τὴν καλὴν ἀσπίδα,
 καὶ τὸ ζωνάρι τ' ὄμορφον, ὅπου φοροῦσε ὁ γέρος,
 ὅταν κινουῖσε τὸν λαόν στὴν ἀνδροφθόρον μάχην,
 ὅτι τὸ γῆρας τὸ κακὸ δέν τὸν νικοῦσε ἀκόμη.

Τὴν κεφαλὴν ἐσήκωσεν, ὀρθώθη στὸν ἀγκώνα
 καὶ στὸν Ἀτρεΐδην ἔλεγε κι ἐρώτα: «Ποῖος εἶσαι
 σὺ ποῦ στὰ πλοῖ' ἀνάμεσα μέσ στὸν στρατὸν γυρίζεις,
 μόνος στό σκότος τῆς νυκτός, οἱ ἄλλοι ἐνῶ κοιμῶνται;
 Μὴ σύντροφον, μὴ φύλακα ζητεῖς; Ὅμιλήσέ μου,
 μὴ μέ σιμώνεις ἀλαλὸς· ποῖα σ' ἔφερεν ἀνάγκη;»

Καὶ ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς αὐτόν: «Ἦ Νέστορ· Νηλιάδην,
 ὃ καύχημα τῶν Ἀχαιῶν, ἀκούεις τὸν Ἀτρεΐδην·
 ἰδοὺ τὸν Ἀγαμέμνονα, πού ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους
 ὁ Δίας ἀκατάπανστα μέ θλίψεις βασανίζει,
 ὅσο ἀναπνέω κι ἐλαφρὰ κινῶ τὰ γόνατά μου·
 ὕπνος δέν κλεῖ τὰ μάτια μου, κι ἐδῶ πλανῶμαι, ὡς δλέπεις,
 ἀπ' τὸν καημὸν τῶν Δαναῶν, πόχουν βαρύν ἀγώνα.

Δι' αὐτοὺς τρομάζω καὶ ἡ ψυχὴ τὴν στάσιν τῆς δέν ἔχει,
 ἀδημονῶ, κι ἔξω ἡ καρδιά πετιέται ἀπὸ τὰ στήθη,
 καὶ ὄλοι μοῦ τρέμουν οἱ ἄρμοι· καὶ ἂν νά ἐνεργήσεις θέλεις
 ἀφοῦ καὶ σὺ μάτι δέν κλείς, ἄς κατεβουῖμε ἀντάμα,
 κεῖ πού φρουροῦν οἱ φύλακες, νά ἰδοῦμε μὴν ὁ κόπος
 κι ἡ ἀγρύπνια τοὺς ἐδάμασεν, ὥστ' ἔπεσαν στὸν ὕπνον,
 καὶ λησμονοῦν τὴν φύλαξιν· ἄνδρες ἐχθροὶ πλησίον
 εἰς τὸν στρατὸν μας κάθονται· καὶ φόβος εἶναι μήπως
 καὶ μέσ στὴν νύκτα στοχασθοῦν τὴν μάχην ν' ἀρχινήσουν».

Σ' αὐτόν τότε ὁ Γερήνιος ὁ Νέστωρ ἀποκριθὴν
 «Ἦ Ἀγαμέμνων ἀρχηγέ, ὃ Ἀτρεΐδην δοξασμένε,
 τοῦ Ἔκτορος τοὺς λογισμούς καὶ ὅσα ἐλπίζει τώρα

- δέν θά ἐκτελέσει ὁ πάνσοφος Κρονίδης· ἀλλ' ἀγώνες 105
 βαρύτεροι θά τόν ἐβροῦν, ἐάν ἀλλάξει γνώμην
 ὁ Ἄχιλλεύς, καί τόν κακόν θυμόν του παραιτήσει.
 Πρόθυμα ἐγώ σ' ἀκολουθῶ καί ἄς σηκωθοῦνε καί ἄλλοι,
 ὁ Διομήδης, ὁ ἀκουστός εἰς τ' ἄρματα Ὀδυσσεάς,
 ὁ ταχύς Αἴας καί μ' αὐτούς ὁ Μέγης Φυλεΐδης. 110
 Κανένα τώρα ἠθέλαμε, καί αὐτούς νά προσκαλέσει
 καί τόν ἰσόθεον Αἴαντα καί τόν Ἴδομενέα,
 ὅτι ἔχουν τοῦτοι ξέμακρα τά πλοῖα τους στημένα·
 ἀλλ' ὅμως τόν Μενέλαον, ἄν κι εἶναι σεβαστός μου
 καί ἀγαπητός, δέν ἐπαινῶ, καί ἄν σέ θενά λυπήσω, 115
 ὅτι κοιμάται καί ἄφησε σέ μόνον νά κοπιάζεις·
 τώρα ἔπρεπε νά τρέχει αὐτός στούς πολεμάρχους ὄλους,
 τώρα στόν ἄκρον κίνδυνον σ' ἐκείνους νά προσπέσει».
- Καί ὁ Ἀγαμέμνων πρός αὐτόν: «Ἄλλες φορές, ὦ γέρε,
 πρῶτος σ' ἐπαρακίνησα, ἐσύ νά τόν ἐλέγξεις, 120
 διότι ἀργεῖ πολλές φορές, νά ἐργάζεται δέν θέλει.
 Μωρός δέν εἶναι, οὔτε ὀκηρός· ὅμως σ' ἐμέ προσδῆλεπαι
 καί περιμένει τήν ἀρχήν ἐγώ νά κάμω πρῶτος·
 ἀλλά τώρα μ' ἐπρόλαβε κι ἦλθε νά μ' ἔβρει πρῶτος
 καί αὐτός τούς ἄνδρες πού ζητεῖς ἐστάλη νά καλέσει· 125
 πηγαίνομε· εἰς τούς φύλακες, ὅπου φρουροῦν στές πύλες,
 θά τούς ἐβροῦμεν, ὅτι αὐτοῦ νά συναχθοῦν τούς εἶπα».
- Καί ὁ Νέστωρ ὁ Γερήγιος ἀπάντησέ του κι εἶπε:
 «Τότε κανεῖς τῶν Ἀχαιῶν δέν θά τόν παρακούσει
 καί θά ἐνεργήσει ἀγόγγυστα τήν κάθε προσταγήν του». 130
- Εἶπε καί περιέβαλε τό στήθος μέ χιτῶνα,
 στά λαμπρά πόδια πέδιλα προσέδεσεν ὠραῖα,
 ἐπανωφόρι πορφυρό περόνησε στούς ὦμους
 διπλό, μακρύ, μέ τρυφερό καί φουντωμένο χνούδι,
 κοντάρι ἐπῆρε δυνατό μ' ἀκονισμένην λόγχην, 135
 κι ἐκίνησε τῶν Ἀχαιῶν πρός τά γοργά καρδιά.
- Καί πρῶτον τόν ἰσόπαλον σήν γνώσιν πρός τόν Δία,
 τόν Ὀδυσσεά σήκωσεν ὁ Νέστωρ ἀπ' τόν ὕπνον
 μέ τήν φωνήν· καί τόν ἀχόν ὡς ἄκουσεν ἐκείνος,
 πετάχθη μέσ' ἀπ' τήν σκηνήν καί πρός ἐκείνους εἶπε: 140

«Διατί στά πλοῖ' ἀνάμεσα καί στόν στρατόν γυρνᾶτε
τὴν νύκτα μόνοι, τ' εἶναι αὐτό πού τόσο σᾶς διάζει;»

Καί ὁ Νέστωρ εἶπε πρὸς αὐτόν: «Πολύτεχνε Ὀδυσσεά,
μὴ μᾶς ἐλέγχεις· συμφορά στενοχωρεῖ μεγάλη
τούς Ἀχαιοὺς· στέρξε καί σύ νά μᾶς ἀκολουθήσεις, 145
καί ἄλλους νά σηκώσουμε καλοὺς, νά δώσουν γνώμην
εἰς τὰ συμβούλια, τὴν φυγὴν νά ἐκλέξομε ἢ τὴν μάχην».

Καί τότ' ἐπῆρε ἀπ' τὴν σκηνήν τὴν εὐμορφὴν του ἀσπίδα
ὁ Ὀδυσσεύς κι ἐκίνησε μ' αὐτούς· κι ἐπῆγαν πρῶτα
εἰς τὸν Τυδεΐδην κι εὗρηκαν αὐτόν μέ τ' ἄρματά του 150
ἔξω στό πλάγι τῆς σκηνῆς· καί γύρω οἱ σύντροφοί του
κοιμόνταν μέ προσκέφαλα τέσ φωτεινές ἀσπίδες.

Κι εἶχαν ὀλόρθα στυλωτά στό χῶμα τὰ κοντάρια,
καί πέρα οἱ λόγχες ἔλαμπαν ὡς ἡ ἀστραπή τοῦ Δία.
Ἐπάνω εἰς δέσμα ταύρινον ὁ ἦρως ἐκοιμόνταν 155
κι ἔκλινε ἐπάνω εἰς τάπητα λαμπρόν τὴν κεφαλὴν του.

Τόν σίμωσε κι ἐσήκωσεν ὁ Νέστωρ μέ τό πόδι
κινώντας τον καί φανερά τόν ἔλεγε καί τοῦ ἔπε:
«Σῆκ' ὦ Τυδεΐδη· ὀλονυκτίς τόν ὕπνον θ' ἀπανθίζεις;
Οἱ Τρῶες, ξεύρεις, κάθονται στόν ὄχθον τοῦ πεδίου 160
καί ἀπό τὰ πλοῖα διάστημα μικρό τούς διαχωρίζει».

Εἶπε· καί κείνος γρήγορα πετάχθηκε ἀπ' τὸν ὕπνον,
σ' αὐτόν ἐστράφη κι ἔλεγεν: «Εἶσαι σκληρός, ὦ γέρε·
ἀπό τὸν κόπον σύ ποτέ δέν παύεις· μὴ δέν ἦσαν
ἄλλοι νεώτεροι Ἀχαιοί, πού ὀλόγουρα ἤμποροῦσαν 165
νά ὑπάγουν ἀπ' τοὺς βασιλεῖς καθέναν νά ξυπνήσουν;
Ἄλλ' εἶσαι ἀκαταδάμαστος τῶντι, γέροντά μου».

Καί ὁ Νέστωρ εἶπε πρὸς αὐτόν: «Τὰ λόγια σου, παιδί μου,
εὗρίσκω ὀρθά καί φρόνιμα· κι ἐγὼ τέκνα γενναῖα
ἔχω, καί πλήθος ἄλλο ἀνδρῶν ὑπάρχει, καί ἀπό τόσους 170
κάποιος θά ἐπῆγαιεν εὐθύς τούς ἀρχηγούς νά φέρει·
ἀλλά δεινὴ στενοχωρεῖ τούς Ἀχαιοὺς ἀνάγκη·
ὅτι ἀπό τρίχα κρέμεται στήν ὥραν πού μιλοῦμε
ὄλ' οἱ Ἀχαιοί ν' ἀφανισθοῦν ἢ νά ἔβρουν σωτηρίαν.
Ἄλλὰ τὸν ταχύν Αἶαντα καί τὸν Φυλεΐδην ἄμε 175
νά φέρεις ὡς νεώτερος, καί ἄν μέ λυπεῖσαι, ὡς εἶπες».

Καί ὁ ἥρωσ λεοντοτόμαρο πυρρό, μακρού στούς ὦμους
 ἔριξε, τό κοντάρι του ἐπῆρε, καί πηγαίνει,
 καί ὄθ' ἐκοιμόνταν σήκωσε τούς δύο πολεμάρχους
 καί ὅταν συναπαντήθηκαν στόν λόχον τῶν φυλάκων, 180
 δέν εὔρηκαν τούς ἀρχηγούς ἐκείνων νά κοιμῶνται,
 ἀλλά νά κάθοντ' ἄγρυπνοι μέ τ' ἄρματα τους ὄλοι.
 Κι ὡς σκύλοι ὀπού κακονυκτοῦν μέσα εἰς αὐλήν προβάτων,
 ὡς ἄκουσαν τό ἀτρόμητο θεριό νά κατεβαίνει
 ἀπό τόν λόγγον· χλαολήν τότε δι' αὐτό σηκώνουν 185
 ἄνδρες καί σκύλοι καί ἀπ' αὐτούς ἐχάθη ὁ γλυκός ὕπνος·
 ὅμοια κι ἐκείνοι ἀκοίμητοι τήν νύκτ' ἀδημονοῦσαν
 φυλάγοντας, κι ἐστρέφοντο στήν ἀντικρυ πεδιάδα
 μήπως ἀκούσουν κάπουθε νά ὀρμήσουν ξάφνου οἱ Τρῶες.
 Ἔμα τούς εἶδ' ἐχάρηκεν ὁ γέρος καί τούς εἶπε 190
 νά τούς θαρρύνει: «Ἀγαπητά παιδιά μου, νά φρουρεῖτε,
 καθώς σᾶς βλέπω ἀκούραστοι· μήν ἀπό σᾶς κανέναν
 τόν πάρει ὁ ὕπνος καί χαροῦν κατόπιν οἱ ἐχθροί μας».
 Καί διάβηκε τόν χάντακα· καί οἱ βασιλεῖς κατόπι 195
 κείνοι πού στό συμβούλιον καλοῦντο νά καθίσουν·
 καί ὁ Νεστορίδης ὁ λαμπρός καί ὁ Μηριόνης ἦλθαν,
 ὅτι τούς ἐπροσκάλεσαν νά βουλευθοῦν μαζί τους.
 Καί ἀπ' τόν σκαμμένον χάντακα εἰς μέρος ἐκαθίσαν,
 ὅπου δέν ἦσαν λείψανα τόν τόπον νά σκεπάζουν,
 κεῖ πού τοῦ Ἐκτορος ἡ ὀρμή νά σφάζει τούς Ἀργεῖους 200
 σταμάτησε, ὅταν ἐφθασε νά τούς χωρίσ' ἡ νύκτα·
 κεῖ καθισμένοι νά ὀμιλοῦν ἀρχίζαν μεταξύ των·
 καί ὁ Νέστωρ πρωτομίλησε σ' αὐτούς: «Ἔω ἀγαπητοί μου,
 ποιός ἀπό σᾶς θά ἐθάρρευε στήν τόλμην τήν ψυχῆς του
 νά ὑπάγει μέσα εἰς τόν στρατόν τῶν ἀνδρειωμένων Τρῶων, 205
 ἴσως κανένα τῶν ἐχθρῶν εἰς κάποιαν ἄκρην πιάσει
 πλανώμενον ἢ στόν λαόν κάποιαν νά μάθει φήμην,
 τί μεταξύ των σκέπτονται, ἢ ἐδῶ πέρα νά μείνουν
 πλησίον στά καρᾶδια μας, ἢ, ἀφοῦ τώρα ἐνίκησαν
 τούς Ἀχαιοῦς, στήν πόλιν τους ὀπίσω θά γυρίσουν; 210
 Αὐτά νά μάθει καί ἄβλαδος ἐκεῖθε νά γυρίσει·
 κάτω ἀπό τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ θά ἔδγει τ' ἄκουσμά του

- στούς θνητούς ὄλους, καί λαμπρό δῶρο θά λάβει ἀκόμη.
 Ὅτι ἀπό τά καρᾶδια μας οἱ πολεμάρχοι πρῶτοι
 μαύρην ἄρνάδα μέ τ' ἄρνιά πού τρέφει θά τοῦ δώσει 215
 καθένας καί παρόμοιος μ' αὐτήν δέν εἶναι πλοῦτος.
 Καί εἰς ὅλα τά συμπόσια θέσιν θά λάβει ἐκεῖνος».
- Εἶπε, καί ὄλοι ἐσίγησαν, ἄφωνοι ἐμείναν ὄλοι·
 ὅσο πού λόγον ἄρχισεν ὁ δυνατός Τυδεΐδης:
 «Μέ σπρώχνει, Νέστορ, ἡ καρδιά κι ἡ ἀνδρική ψυχὴ μου 220
 νά μῶ στό ἐχθρικό στράτευμα πού 'ναί σιμά τῶν Τρώων.
 Ἄλλά θάρρος θερμότερον θά ἔπαιρνα καί τόλμην,
 ἂν εἶχα καί ἄλλον σύντροφον· ὅταν πηγαίνουν δύο,
 τοῦ ἑνός συμβαίνει ἡ νόησις νά ἔβρει πρῖν τοῦ ἄλλου
 ὅ,τι συμφέρει· ἀλλ' ἂν τό ἔβρει καί ἄλλον σιμά δέν ἔχει, 225
 ἢ σκέψις του εἶναι ἰσχνότερη καί ἀργότερος ὁ νοῦς του».
 Αὐτά 'πε, κι ἤθελαν πολλοὶ νά τόν ἀκολουθήσουν·
 θέλαν οἱ Αἴαντες οἱ δύο, τοῦ Ἄρη δορυφόροι,
 ὁ Νεστορίδης τό 'θελε σφοδρῶς καί ὁ Μηριόνης,
 ἤθελεν ὁ Μενέλαος καί ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· 230
 νά εἰσέλθει καί αὐτός ἤθελε μέσ στον στρατόν τῶν Τρώων,
 ὄτ' εἶχε τόλμην πάντοτε ἡ ἀδάμαστη ψυχὴ του.
 Καί πρὸς αὐτούς ὁμίλησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων:
- «Τυδεΐδη πολυαγάπητε, σύ διάλεξ' ὅποιον θέλεις
 σύντροφον, τόν καλύτερον, καί πρόθυμ' εἶναι τόσοι 235
 κι ἐμπρός μας φανερώθηκαν· πρόσεξε μὴν τό σέβας
 σέ κάμει τόν καλύτερον ν' ἀφήσεις, καί νά πάρεις
 σύντροφον τόν κατώτερον· τό γένος μὴ κοιτάζεις
 μηδ' ἂν βασιλικότερος εἶναι εἰς αὐτούς κανένας».
- Εἶπε καί διά τόν ἀδελφόν Μενέλαον ἐφοβεῖτο. 240
 Καί πάλιν τοὺς ὁμίλησεν ὁ ἀνδρείος Διομήδης:
 «Ἐάν ἀφήνετε σ' ἐμέ νά ἐκλέξω σύντροφόν μου
 καί πῶς θά ἐλησμονοῦσα ἐγὼ τόν θεῖον Ὀδυσσεά,
 πού τρέχει προθυμότητα ἡ ἀνδράγαθη καρδιά του
 εἰς κάθε ἀγώνα, κι ἡ Ἀθηνᾶ τόν ἔχει ἀγαπητόν της; 245
 Καί ἀπό τέσ φλόγες ἄβλαβοι θά ἐβγαίναμε καί οἱ δύο,
 ἂν αὐτός ἔλθει, πού ἔχει νοῦν ὅσον κανεῖς δέν ἔχει».
 «Τυδεΐδη, δέν χρειάζεται», τοῦ ἀπάντησ' ὁ Ὀδυσσεύς,

«μήτε πολύ νά μ' ἐπαινείς καί μήτε νά μέ ψέγεις,
 ὅτι ὀμίλεις τῶν Ἀχαιῶν, πού ὅλα αὐτά γνωρίζουν. 250
 Ἄς πᾶμε, ἡ νύκτα σώνεται καί ἡ χαραυγή σιμώνει,
 τ' ἄστρα ἐπροχώρησαν πολύ, καί τῆς νυκτός τά δύο
 μέρη ἐπεράσαν κι ἔμεινε μόλις τό τρίτο ἀκόμη».

Εἶπαν κι εὐθύς ἐξώσθησαν ὄπλα φρικτά κι οἱ δύο.
 Τοῦ Διομήδη, π' ἄφησεν εἰς τήν σκηνήν τό ξίφος, 255
 ἔδωκεν ἄλλο δίστομον ὁ ἀνδρείος Θρασυμήδης
 καί ἀσπίδα· καί τόν σκέπασε μέ κράνος χωρίς κώνον
 καί χωρίς χαίτην, ταύρινον· καταίτυγα τό λέγουν·
 τά καλ' ἀγόρια τό φοροῦν τῆς κεφαλῆς των σκέπην.
 Καί ὁ Μηριόνης ἔδωκε φαρέτραν τοῦ Ὀδυσσέως 260
 τόξον καί ξίφος· κι ἔπειτα τήν κεφαλῆν μέ κράνος
 δερμάτινο τοῦ ἐσκέπασε, σφικτά στερεωμένο
 μέσα μέ πάμπολλα λουριά, κι εἶχε μαλλί στό δάθος,
 καί χοίρου δόντια σύμπυκνα λευκά τό περιδέναν.
 Τοῦτο εἶχε κλέψ' ὁ Αὐτόλυκος στήν Ἐλέωνα, ὅπότεν 265
 τοῦ Ὁρμενίδη Ἀμύντορος ἐτύπησε τό δῶμα·
 στήν Σκάνδειαν τοῦ Ἀμφιδάμαντος, κατοίκου τῶν Κυθήρων·
 τό ἔστειλε αὐτός· κι ἐνθύμημα στόν Μόλον τῆς ξενίας
 ὁ Ἀμφιδάμας τό ὄδωκε· καί στόν υἱόν του ὁ Μόλος
 τόν Μηριόνην τ' ἄφησε· καί αὐτό τό κράνος ἦταν 270
 πού ἔζωσε τό μέτωπον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως.

Καί ἀφοῦ τά ὄπλα ἐξώσθησαν τά φοβερά καί οἱ δύο,
 ἐξεκίνησαν καί ἄφησαν αὐτοῦ τούς πολεμάρχους.
 Δεξιά τοῦ δρόμου ἐρωδιόν τούς ἔστειλε σιμά τους
 ἡ Ἀθηναῖα, καί τό πουλί τά μάτια τους δέν εἶδαν 275
 εἰς τό σκοτάδι, ἀλλ' ἄκουσαν τόν ἦχον τῆς φωνῆς του.
 Ὁ Ὀδυσσεύς ἐχάρηκε διά τό πουλί κι εὐχήθη:
 «Ἄκου με, ὦ κόρη τοῦ Διός, πού πάντοτε σιμά μου
 εἰς κάθε ἀγώνα εὐρίσκεσαι καί, ἅμα κινουμίαι, βλέπεις·
 θεά μου, πόσο μ' ἀγαπᾶς ἐξόχως δεῖξε τώρα. 280
 εὐδόκησε νά γύρουμε στά πλοῖα δοξασμένοι
 ἀπό μέγα κατόρθωμα, νά τό θυμοῦνται οἱ Τρῶες».

Καί ὁ Διομήδης δεύτερος εὐχήθη: «Κι ἐμέ τώρα
 ἄκουσε, κόρη τοῦ Διός· ἔλα σιμά μου, ὡς ἦσουν

καί εἰς τόν πατέρα μου σιμά τόν ἔνδοξον Τυδέα 285
 στές Θῆβες, πού τῶν Ἀχαιῶν ἐπήγε ἀπεσταλμένος.
 Στές ὄχθες τότε τοῦ Ἀσωποῦ σταμάτησ' ὁ στρατός των,
 καί λόγον πρᾶον ἔφερεν αὐτός εἰς τοὺς Καδμείους·
 ἀλλ' ἔργα στήν ἐπιστροφήν κατόρθωσε ἀνδρειωμένα
 μέ σέ, θεά, πού πρόθυμη τοῦ στάθηκες στό πλάγι. 290
 Ὅμοίως τώρα σῶζ' ἐμέ καί στάσου εἰς τό πλευρόν μου.
 Κι ἐγώ μιάν πλατυμέτωπην δαμάλαν θά σοῦ σφάξω,
 χρονιάρικην, πού τόν ζυγόν τοῦ ἀνθρώπου δέν γνωρίζει·
 θά σοῦ τήν σφάξω, ἀφοῦ προτοῦ τά κέρατα χρυσώσω».
 Εὐχήθηκαν καί ἀπ' τήν θεάν ἡ εὐχή τους εἰσακούσθη. 295
 Καί ἀφοῦ τήν εὐχὴν ἔκαμαν εἰς τοῦ Διὸς τήν κόρην
 βαδίζαν, ὡς δυό λέοντες, τήν μαύρη νύκτα, ἐπάνω
 εἰς τέσ σφαγές, εἰς τοὺς νεκρούς, στά ὄπλα καί στό αἶμα.
 Ἄλλ' οὐδ' ὁ Ἔκτωρ ἄφησε τοὺς Τρῶας νά κοιμῶνται,
 καί ὄλους ἐσυγκάλεσε τοὺς πρῶτους πολεμάρχους, 300
 ὅσοι στοὺς Τρῶας ἀρχηγοί καί κυβερνήτες ἦσαν.
 Γνώμην σχεδίαζε σοφὴν ὁ Ἔκτωρ καί τοὺς εἶπε:
 «Ποῖος τό ἔργον πού θά εἰπῶ θά ὑπόσχεται νά κάμει
 μέ δῶρον μέγα; Καί ἀρκετὴ θά εἶναι ἡ ἀνταμοιβή του·
 ἀμάξι καί ὑψηλόλαιμα πουλάρια ἐγώ θά δώσω, 305
 ἀπ' ὅσα ἔχουν οἱ Ἀχαιοὶ τό ἐξαιρετο ζευγάρι,
 σ' ὅποιον τολμήσει – κι ἔνδοξον θά κάμει τ' ὄνομά του –
 σιμά στά γοργὰ πλοῖα τους νά ὑπάγει καί νά μάθει
 ἂν οἱ Ἀχαιοὶ τά πλοῖα τους φρουροῦν ἀκόμη ὡς πρῶτα,
 ἢ, ἀφοῦ ἀπό τά ὄπλα μας ἐπέσαν συντριμμένοι, 310
 νά φύγουν ἤδη μελετοῦν καί δέν φροντίζουν πλέον
 ὄλην τήν νύκτα νά φρουροῦν σθησμένοι ἀπό τόν κόπον».
 Αὐτὰ ἔπε καί ὄλοι ἐσώπαιναν· καί μεταξύ τους ἦταν
 κάποιος τοῦ θεοῦ κήρυκος υἱός, τοῦ Εὐμήδη, ὁ Δόλων·
 εἶχε χαλκόν ἀμέτρητον στό σπῆτι καί χρυσάφι, 315
 ἄσχημην εἶχε τήν μορφήν, ἀλλ' ἦτο γοργοπόδης·
 καί μέσα εἰς πέντε αὐτάδελφες αὐτός τό μόνο ἀγόρει.
 Ἐκεῖνος πρὸς τόν Ἔκτορα τότε εἶπε καί στοὺς Τρῶας:
 «Ἐκτορ, ἐμέ σπρώχν' ἡ καρδιά κι ἡ ἀνδρική ψυχὴ μου
 στά γοργὰ πλοῖα τῶν ἐχθρῶν νά ὑπάγω καί νά μάθω. 320

Ἄλλά τό σκήπτρο σήκωσε καί ὀρκίσου νά μοῦ δώσεις
τούς ἵππους καί τήν ἄμαξαν τήν χαλκοστολισμένην,
πού φέρουν τόν ἰσόθεον Πηλείδην Ἀχιλλέα.

Κι ἐμέ καλόν κατάσκοπον θά ἐβρεῖς, ὡς περιμένεις·
πέρα ἐγώ πέρα τόν στρατόν θά σχίσ' ὥσπου νά φθάσω 325
στό πλοῖον τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἐκεῖ πού οἱ πολεμάρχοι
νά φύγουν θά βουλευόνται ἤ καί νά πολεμήσουν».

Εἶπε, κι ἐκεῖνος ἔλαβε τό σκήπτρον καί τοῦ ὀρκίσθη:
«Μάρτυς μου ὁ Ζεὺς, πολύβροντος ὁμόκλινος τῆς Ἥρας,
τῶν Τρώων ἄλλος ἀπό σέ δέν θ' ἀνεβεί τούς ἵππους 330
ἐκείνους, καί θ' ἀγάλλεσαι σύ μόνος νά τούς ἔχεις».

Αὐτά ἔπε καί ψευδόρκισε, κι ἐμψύχωσεν ἐκεῖνον.
Κι εὐθύς τό τόξο ἐκρέμασεν, ἐφόρεσε τομάρι
λύκου στακτιοῦ, σκεπάσθηκε μέ κράνος τῆς νυφίτσας,
λόγχην ἐπῆρε ἀκονητήν, καί ἀπ' τόν στρατόν προθύμως 335
πρός τά καράβια ἐκίνησεν· ἀλλά νά φέρει ἐκεῖθεν
εἶδησιν εἰς τόν Ἐκτορα δέν ἦταν διορισμένο.

Ἄλλ' ὅταν ἔξω ἀπ' τόν λαόν εὐρέθη καί ἀπ' τ' ἄμαξια,
ἔτρεχε τότ' ἐλεύθερα· καί ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς
ἐρχόμενον τόν νόησε καί στόν Διομήδην εἶπε: 340

«Αὐτοῦ κάποιος μᾶς ἐρχεται, Διομήδη, ἀπ' τόν στρατόν τους.
Δέν ξεύρω ἄν στά καράβια μας κατάσκοπος ἐστάλη,
ἤ διά νά γδύσει σώματα νεκρῶν ἐβγήκε μόνος.
Ἄλλο ἄς πάρει διάστημα πρῖν τοῦ χυθοῦμ' ἐπάνω 345
διά νά τόν πιάσωμε κι ἐάν στά πόδια μᾶς νικήσει,
σύ πάντοτε στά πλοῖα μας, μακράν ἀπ' τόν στρατόν του
διάζε τον μέ τήν λόγχην σου νά μήν ἀλλάξει δρόμον,
μή μᾶς ξεφύγει τρέχοντας ὀπίσω πρὸς τήν πόλιν».

Εἶπαν καί μέσα εἰς τούς νεκρούς ἔξω τοῦ δρόμου ἐγύραν,
καί αὐτός γοργά προσπέρασεν ὁ ἀνόητος· ἀλλ' ὅταν 350
ἀπείχε ὅσο μονόβουλα ὀργώνουν τά μουλάρια—
ὄτ' εἶναι αὐτά καλύτερα καί ἀπό τά βόδι' ἀκόμη
στό θαθὺ νειάμα νά τραβοῦν τό κολλητόν ἀλέτρι—
ἐχύθησαν κι ἐστάθη αὐτός, ὡς ἄκουσε τόν κρότον·
πὼς ἦσαν φίλοι ἀπ' τόν στρατόν, ἐπίστευε, σταλμένοι 355
ἀπό τόν Ἐκτορα νά εἰποῦν ὀπίσω νά γυρίσει.

Καί ὄτ' ἦσαν τόσο διάστημα, ὅσο τ' ἀκόντι φθάνει,
καί τούς ἐγνώρισεν ἐχθρούς, εἰς τήν φυγήν κινουῖσε
γοργά τά πόδια καί ὄρησαν αὐτοί νά τόν προφθάσουν.
Καί ὡς δύο σκύλοι σκληρόδοντες, ἑξαίσιοι στό κυνήγι, 360
λαγόν ἢ ζάρκαδον στενά ξετρέχουν μέσ στον λόγγον,
καί αὐτός φεύγει θελάζοντας· στενά καί ὁ Διομήδης
καί ὁ πορθητής ὁ Ὀδυσσεύς τόν Δόλωνα ἐκυνήγαν,
τόν δρόμον ἀφοῦ τοῦ ἴκοψαν νά γύρει στον στρατόν του.
Καί πρός τά πλοῖα φεύγοντας, στούς φύλακες πλησίον 365
ἔφθασε· τότ' ἡ Ἄθηνά τοῦ Διομήδη ἀνδρείαν
ἐπρόσθεσε μήπως κανεῖς τῶν Ἀχαιῶν ἀνδρείων
νά κανηγηθεῖ πῶς κτύπησε τόν Δόλωνα προλάβει
κι ἐκεῖνος φθάσει δεύτερος· καί ὀρμώντας μέ τήν λόγχην
ἐπάνω του τοῦ ἐφώναξε: «Ἦ στάσου ἢ σέ λογχίζω· 370
δέν φεύγεις ἀπ' τά χέρια μου». Κι ἔριξε τό κοντάρι
κι ἐπίτηδες τόν ἔσφαλε· στήν δεξιάν του πλάτην
ἐπάνω ἢ λόγχη ἐπέρασε καί μέσ στήν γῆν ἐμπήχθη·
κι ἐκεῖνος ἔσταμάτησε κι ἐψέλλιζ' ἀπό τρόμον
χλωμός καί μέσ στό στόμα του τά δόντι' ἀντικτυπιόνταν. 375
Λεχάζοντας τόν πρόφθασαν ἐκεῖνοι καί τόν πιάσαν.
«Ἄχ! πάρετέ με ζωντανόν», δακρύζοντας τούς εἶπε·
«κι ἐξαγοράν θά λάβετε· ὅτι ἀπ' τούς θησαυρούς μου,
χάλκινα σκεύη καί χρυσά καί σίδηρο ἐργασμένο,
τά λύτρα ὁ πατέρας μου περίσσια θά σᾶς δώσει 380
ἂν μάθει ὄτ' εἶμαι ζωντανός στῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα».
Σ' αὐτόν ὁ πολυμήχανος ἀπάντησ' Ὀδυσσεάς:
«Θάρρου· ποσῶς τόν θάνατον στον νοῦν σου νά μήν ἔχεις·
καί τοῦτο θέλω νά μοῦ εἰπῆς ἀληθινά, νά μάθω
τί θέλεις καί ἀπό τόν στρατόν στά πλοῖα μας πηγαίνεις 385
μόνος στό σκότος τῆς νυκτός, πού ὄλ' οἱ θνητοί κοιμῶνται;
Μή διά νά γδύσεις σώματα νεκρῶν ἐδγήκες τώρα;
Ἦ πρός τά πλοῖα σ' ἔστειλεν ὁ Ἔκτωρ νά ἐρευνήσεις
ὅ,τι συμβαίνει»; Ἦ καί σ' αὐτό παρακινήθης μόνος;»
Καί ὁ Δόλων τοῦ ἀπάντησε, κι οἱ ἄρμοί του ἐτρέμαν ὅλοι: 390
«Ὁ Ἔκτωρ μ' ἐξεμῶρανε, πού ἐδέχθη νά μοῦ δώσει
τούς ἵππους καί τήν ἄμαξαν τήν χαλκοστολισμένην,

πού ἀνήκουν εἰς τόν θαυμαστόν Πηλεΐδην Ἀχιλλέα,
 κι ἐπρόσταξέ με σῶν ἐχθρῶν τό στράτευμα νά ὑπάγω
 μέσα στό βάθος τῆς νυκτός νά μάθ' ὅ,τι συμβαίνει, 395
 ἄν εἶναι τά καρᾶδια σας ὡς πρῶτα φρουρημένα,
 ἢ τῶρ' ἀπό τά χέρια μας ὡς εἶσθε συντριμμένοι,
 νά φύγῃς ἤδη σκέπτεσθε καί δέν σᾶς μέλει πλέον
 ἀπό τόν κόπον τόν βαρύν, τήν νύκτα νά φρουρεῖτε».

Καί τοῦ ἔπε μέ χαμόγελον ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς: 400
 «Τῶντι δῶρα ἐπόθησες μεγάλα εἰς τήν ψυχὴν σου,
 τοῦ Ἀχιλλέως τ' ἄλογα· καί αὐτά δέν τά δαμάζει
 οὔτε ἀνεδαίνει ἄλλος θνητός ἢ μόνος ὁ ἀνδρειωμένος
 Αἰακίδης ὁπού ἀθάνατη τόν γέννησε μητέρα,
 Ἀληθινά τώρα θά εἰπῆς, ὅτ' ἐδῶ πέρα ἐρχόσουν, 405
 τόν πολεμάρχον Ἐκτορα ποῦ ἄφησες; Ποῦ ἔχει
 τά ἄρματα αὐτός καί τ' ἄλογα; Καί ποῦ τῶν ἄλλων Τρώων
 εἶναι στημένες οἱ φρουρές καί ποῦ καί ποιοὶ κοιμῶνται;
 Τί μεταξὺ τους μελετοῦν, ἢ ἐδῶ πέρα νά μείνουν
 πλησίον στά καρᾶδια μας ἢ σκέπτονται στήν πόλιν 410
 νά γύρουν, ἀφοῦ ἐσύντριψαν στήν μάχην τοὺς Ἀργεῖους;»

Καί πρὸς αὐτόν ἀπάντησεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐμήδη, ὁ Δόλων:
 «Καί τήν ἀλήθειαν ἀπ' ἐμέ καταλεπτῶς θά μάθῃς.
 Ὁ Ἐκτωρ μέ τοὺς ἀρχηγούς, ὅσ' εἶναι βουλευφόροι,
 ἔχει συμβούλιον μακρᾶν τοῦ κρότου, πρὸς τό μῆμα 415
 τοῦ Ἴλου· καί ὡς πρὸς τέσ φρουρές, ποῦ μ' ἐρωτᾶς, ἀνδρεῖε,
 φρουρά δέν εἶναι χωριστή τό στράτευμα νά σκέπει.
 Ὅτι σῶν Τρώων τέσ πυρές ὅσ' εἶναι ἀναγκασμένοι
 ἄνδρες φυλάγουν ἄγρυπνοι καί ἀντιπαρακινοῦνται.
 Ἀλλ' οἱ διάφοροι λαοί, ποῦ βοηθοὶ τοὺς ἤλθαν, 420
 κοιμῶνται, καί τήν φύλαξιν ἀφήνουν εἰς τοὺς Τρώας,
 ὅτι γυναῖκες ἢ παιδιὰ πλησίον τους δέν ἔχουν».

Σ' ἐκείνον ὁ πολύβουλος ἀπάντησε Ὀδυσσεύς:
 «Ἀλλά κι ἐκεῖνοι ἀνάμικτα μέ τοὺς ἀνδρειωμένους
 Τρώας κοιμῶνται ἢ μακριά; Τοῦτο θά εἰπῆς νά μάθω». 425

Καί ὁ Δόλων τοῦ ἀποκρίθηκεν: «Ὅλ' ἀπ' ἐμέ θά μάθῃς
 καταλεπτῶς, ὅσα ἐρωτᾶς· στό μέρος τῆς θαλάσσης
 οἱ τοξοφόροι Παῖονες, τῶν Πελασγῶν τό θεῖον

γένος, αὐτοῦ καί οἱ Λέλεγες, οἱ Καύκωνες καί οἱ Κάρες,
 Τὴν Θύμβραν οἱ περήφανοι Μυσοὶ κι οἱ Λύκιοι βλέπουν 430
 καί τῶν Φρυγῶν οἱ ἱππόμεχοι λαοὶ καί τῶν Μαιόνων.
 Ἄλλὰ πρὸς τί καταλεπτῶς νά μ' ἐρωτᾶτε εἰς ὅλα;
 Ἐάν θενά πατήσετε τό στράτευμα τῶν Τρώων,
 ἰδοῦ οἱ Θράκες νιόφερτοι καί ἀνάμερα στήν ἄκρην
 ὕστεροι ἀπ' ὅλους καί μ' αὐτούς ὁ Ρῆσος βασιλέας, 435
 τοῦ Ἥιονέως ὁ υἱός· κι οἱ ἵπποι του εἶναι ὠραῖοι,
 μεγάλοι, ἀνεμόποδες, λευκότεροι ἀπ' τό χιόνι.
 Μ' ἀργυροχρυσσοκόλλητον ἤλθεν αὐτός ἀμάξι,
 καί ἀρματωσιάν θεόρατην χρυσήν, ὅπου ἔναι θαῦμα.
 Ὅπλα παρόμοια τῶν θνητῶν ἀνθρώπων δέν ἀνήκουν, 440
 μόνον οἱ ἀθάνατοι θεοὶ νά τά φοροῦν ἀρμόζει.
 Ἄλλὰ σεῖς τώρα φέρτε με στά ταχυπόρα πλοῖα,
 ἢ ἐδῶ μέ ἄπονον δεσμόν νά μείνω δέσετε με,
 ὥσπου ἐπανέλθετε καί γνωρισθῶ τῶντι
 ἄν ψευδολόγησα εἰς ἑσᾶς ἢ τὴν ἀλήθειαν εἶπα». 445
 Μ' ἄγριο δλέμμα ὁ δυνατός τοῦ εἶπε Διομήδης:
 «ᾧ Δόλων, ἀφοῦ ἔπεσες στά χέρια μας, μὴν ἐλπίζεις
 νά φύγεις ἄν κι εὐχάριστα τό στόμα σου μᾶς εἶπε.
 Καί ἄν τώρα σ' ἀπολύσομεν ἢ λύτρα σου δεχθοῦμεν,
 πάλιν θά ἔλθεις στά γοργὰ τῶν Ἀχαιῶν καρᾶθια 450
 κατόπιν ἢ κατάσκοπος ἢ νά μᾶς πολεμήσεις.
 Ἄλλ' ἄν σοῦ δώσω θάνατον, στό ἐξῆς δέν θά ἴσαι πλέον
 στούς Ἀχαιοὺς ὀλέθριος». Καί ὡς ἄπλωνε τό χέρι
 ὁ Δόλων στό πηγούνι του νά τόν ἐξιλεώσει,
 ὄρμησε μέ τῆν μάχαιραν ἐπάνω του ὁ Τυδεΐδης, 455
 τοῦ ἐχώρισε τόν λάρυγγα κι ἐκόπηκαν τά νεῦρα,
 κι ἐνῶ μιλοῦς ἐκύλησε στό χῶμα ἢ κεφαλή του.
 Καί αὐτοὶ τό λυκοτόμαρο τοῦ ἐπῆραν καί τό κράνος,
 τό τόξ' ὀπισθοτέντωτο καί τό μακρὺ κοντάρι·
 πρὸς τὴν νικητράν Ἀθηνᾶ τά σήκωσ' ὁ Ὀδυσσεάς 460
 ψηλά στό χέρι κι ἔκαμεν εὐχὴν: «Μέ τοῦτα χαίρου,
 θεά, τά λάφυρα, καί σέ τῶν ἀθανάτων πρῶτην
 μέ δῶρα θά τιμήσομεν· καί τώρα ὀδήγησέ μας
 στοὺς ἵππους καί στό στράτευμα τῶν μαχητῶν τῆς Θράκης».

Εἶπε κι ἐπάνω τά ἔβαλε ψηλά σ' ἓνα μυρικόκι· 465
 κι ἐπῆρε κι ἔκοψε τρανό σημάδι ἀπό καλάμια
 δεμένα μέ μυρικόκινα κλαδιά, νά μήν τά χάσουν
 μέσα στό σκότος τῆς νυκτός εἰς τήν ἐπιστροφήν τους.
 Κι ἐκεῖνοι αἶμα κι ἄρματα πατώντας προχωροῦσαν,
 ὥσπου στούς Θράκες ἔφθασαν· τοὺς ἦδραν πού ἐκοιμόνταν 470
 σθησιμένοι ἀπό τόν κάματον, μέ τ' ἄρματα σιμά τους
 στήν γῆν μέ τάξιν, τρεῖς σειρές· καί δίζυγα πουλάρια
 εἶχε καθεῖς στό πλάγι του· στήν μέσην ἐκοιμᾶτο
 ὁ Ρῆσος καί οἱ ταχύποδες ἵπποι του ἀπό τήν ἄκρην
 τῆς ἁμαξας ἐστέκονταν μέ τά λουριά δεμένοι. 475
 Τοὺς εἶδε πρῶτος ὁ Ὀδυσσεύς καί στόν Τυδεΐδην εἶπε:
 «Τόν ἄνδρα καί τοὺς ἵππους του, Διομήδη, ἐμπρός σου βλέπεις,
 πού ὁ Δόλων πρῖν θανατωθεῖ μᾶς ἔχει φανερώσει.
 Δεῖξε, ὅπως εἶσαι, ἀνδράγαθος· δέν πρέπει τ' ἄρματά σου
 ἀργά νά μείνουν· ξέλυσε τοὺς ἵππους ἢ τοὺς ἄνδρες 480
 φόνευε σύ καί ἄφες σ' ἐμέ τῶν ἵππων τήν φροντίδα».
 Καί ὡς ἡ Ἄθηνά τόν ἀναψεν, ἐφόνευε ὁ Τυδεΐδης
 δεξιά ζερβά· κι ἐλεινός ἀνδρῶν, ὁπού ἐσφαζόνταν
 δόγγος ἀκούετο κι ἡ γῆ κοκκίνιζε ἀπό αἶμα.
 Καί ὡς ὅταν πέσει λέοντας πόχει στόν νοῦν του φόνους 485
 μέσα εἰς ἀφύλακτῆν κοπήν ἐρίφων ἢ προβάτων,
 ὁμοίως τότε ἀφάνιζε τοὺς Θράκες ὁ Τυδεΐδης
 καί δώδεκα ἐθανάτωσε· καί ὅποιον βαροῦσ' ἐκεῖνος
 μέ κτύπημα θανάσιμο, κατόπιν ὁ Ὀδυσσεύς
 ὁ συνετός ἐρχόμενος τόν ἔσερνε ἀπ' τόν πόδα, 490
 καί τόν τραβοῦσεν ἔξωθεν, ὅπως ἀνοίξει δρόμον
 εἰς τά λαμπρά τετράποδα, μήπως ἐάν πατοῦσαν
 νεκρούς ἀκόμη ἀμάθητα σκιρτήσουν ἀπό τρομόν.
 Δέκατον τρίτον ἔσφαξε τόν Ρῆσον βασιλέα,
 πού, ἐνῶ τήν ποθητήν ζωὴν τοῦ ἔπαιρνε ὁ Τυδεΐδης, 495
 λέχαζε ἀπ' ὄνειρο κακό πού ἐπάνω του εἶχε στήσει
 τῆς Ἄθηνᾶς ἡ σύνεσις, τόν ἐγγονον τοῦ Οἰνέως.
 Τ' ἄλογα ἀπό τήν ἁμαξαν τότ' ἔλυσ' ὁ Ὀδυσσεύς
 καί ἀφοῦ μαζί τά ἔδεσε μέ τά λουριά τά ὀδήγα
 ἔξω ἀπ' τὸ πλήθος κι ἐπειδή νά πάρει ἀπό τ' ἁμάξι 500

τήν μάστιγα ἔλησμόνησε, τὰ ἐκτύπα μέ τό τόξο.
 Κι ἔπειτα ἐσφύριξε σιγά σημάδι τοῦ Διομήδη.
 Ἔμενε αὐτός κι ἐσκέπτετο τό πῶς νά ἀνδραγαθήσει,
 τ' ἀμάξι μ' ὄλα τ' ἄροματα τὰ ὑπέρλαμπρα νά σύρει
 ἀπ' τό τιμόν' ἢ βαστακτά στούς ὤμους νά τὰ πάρει, 505
 ἢ τῶν Θρακῶν ἄλλες ζωές ἀκόμη νά θερίσει·
 τοῦτα ἐνῶ διαλογίζονταν ὁ θεῖος Διομήδης,
 ἦλθ' ἡ Ἄθηνᾶ στό πλάγι του καί, «ὦ τέκνον τοῦ γενναίου
 Τυδέως», εἶπε πρός αὐτόν, «νά γύρεις συλλογίσου
 στά κοίλα πλοῖα, μή συμβεῖ μέ κίνδυνον νά φύγεις, 510
 ἄν κάποιος ἄλλος τῶν θεῶν σηκώσει ἐδῶ τοὺς Τρῶας».
 Καί τήν φωνήν τῆς Ἄθηνᾶς ἄκουσε αὐτός καί ἀνέθη
 σ' ἓνα τῶν ἵππων κι ἐπληττε τοὺς ἵππους μέ τό τόξο
 ὁ Ὀδυσσεύς κι ἐπέταξαν πρός τά γοργά καράδια.
 Καί ὁ Φοῖβος ὁ ἀργυρότοξος ἄμ' εἶδε στόν Τυδείδην 515
 συμπροβοδόν τήν Ἄθηνᾶ, ὀργίσθη κι ἐκατέθη
 στῶν Τρῶων τό στρατόπεδον κι ἐσήκωσε ἀπ' τόν ὕπνον
 τῶν Θρακῶν ἓναν ἀρχηγόν, ἐξάδελφον τοῦ Ρήσου,
 τόν μέγαν Ἴπποκόωντα. Καί ὡς ἐσηκώθη ἐκεῖνος
 κι εἶδε τῶν ἵππων ἔρημον τόν τόπον, καί τοὺς ἄνδρες 520
 νά σπαρταροῦν στό αἶμα τους, βοήν ἔσυρε πόνου
 κι ἐφώναξε κατ' ὄνομα τόν ποθητόν του φίλον.
 Καί οἱ Τρῶες ὄλοι μέ βοές καί ἀλαλαγμόν χυθῆκαν
 κι ἐθαύμαζαν τό φοβερό κατόρθωμα πού ἐπράξαν
 ἐκεῖνοι, κι ἔπειτ' ἄβλαπτοι στά πλοῖα τους γυρίσαν. 525
 Κι ἐκεῖνοι ὀπότεν ἔφθασαν ἐκεῖ πού ἔχαν φονεύσει
 τόν Δόλωνα, ἔσταμάτησε τοὺς ἵππους ὁ Ὀδυσσεύς·
 πήδησ' ὁ ἄλλος εἰς τήν γῆν καί τὰ αἵματοβαμμένα
 λάφυρα ἐπῆρε κι ἔβαλε στά χέρια τοῦ Ὀδυσσεύς.
 Ἄνέθη πάλι, ἐκέντησε τά γρήγορα πουλάρια 530
 καί αὐτά πετοῦσαν πρόθυμα στῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα.
 Τόν κρότον πρῶτος ἄκουσεν ὁ Νέστωρ καί τοὺς εἶπεν:
 «ᾧ πολεμάρχου ἀγαπητοί, προστάτες τῶν Ἀργείων,
 μαντεύω ἢ σφάλω; Καί ἡ καρδιά μου λέγει νά ὀμιλήσω.
 Κρότον ἀκούω καθαρά τῶν ταχυπόδων ἵππων. 535
 Νά φερναν ἐδῶ λάφυρον ἀπ' τόν στρατόν τῶν Τρῶων

αυτούς τούς ἵππους ὁ Ὀδυσσεύς καί ὁ δυνατός Τυδείδης.
 Ἄλλ' ὅμως ἡ καρδία μου τρομάζει μήπως πάθουν
 ἀπό τῶν Τρώων τήν ὀρμήν ἐκείν' οἱ ἀνδρειωμένοι».

Τόν λόγον δέν τελείωσεν, κι ἦσαν ἐκείνοι ἐμπρός τους. 540

Κι εὐθύς ἐπέξευσαν αὐτοί καί ὄλοι φαιδροί τριγύρω
 οἱ Ἀργεῖοι τούς ἀσπάζοντο καί τούς γλυκομιλοῦσαν.

Καί ὁ Νέστωρ ὁ Γερήνιος ἐρώτησέ τους πρῶτος:

«Λέγε μας πῶς ἐλάθετε, τρισένδοξε Ὀδυσσεά,
 τούς ἵππους τούτους; Λάφυρον τούς πήρετε τῶν Τρώων, 545

ἢ δῶρον εἶν' ἑνός θεοῦ πού σᾶς ἐφανερώθη;

Τοῦ ἡλίου, θαῦμα τρομερόν, ὁμοιάζουν τέσ ἀκτίνες.

Πάντοτε μέσα εὐρίσκομαι στές φάλαγγες τῶν Τρώων,

ὅτι ἄν καί γέρος μαχητής, θαρρῶ πού ὀκνός δέν μένω,

ἀλλ' ἵππους τόσο θαυμαστούς ποτέ μου ἐγώ δέν εἶδα. 550

Ναί, μέ τό χέρι του θεός σᾶς ἔδωκε τούς ἵππους,

διότι ἀγάπην περισσήν σᾶς ἔχουν καί τῶν δύο

καί ἡ γλαυκόφθαλμη Ἀθηναῖα καί ὁ βροντητής Κρονίδης».

Σ' αὐτόν τότε ὁ πολύβουλος ἀπάντησε Ὀδυσσεάς:

«Νέστωρ Νηλεΐδη σεβαστέ, τῶν Ἀχαιῶν ὦ δόξα, 555

εὐκόλα δύνανται οἱ θεοί, πού τόσο ἀνώτερο εἶναι,

ἵππους νά δώσουν καί ἀπ' αὐτούς, ἄν θέλουν, καλυτέρους.

Καί τοῦτ' εἶναι νεόφερτοι ἀπό τήν Θράκην ἵπποι·

τόν κύριόν τους φόνευσεν ὁ δυνατός Τυδείδης

καί δώδεκα στό πλάγι του τῶν πρῶτων ἀνδρειωμένων. 560

Καί ἄλλον στά πλοῖα μας σιμά δέκατον τρίτον ἄνδρα

φονεύσαμε πού ἔρχονταν κατάσκοπος σταλμένος

τῶν Τρώων καί τοῦ Ἐκτορος εἰς τό στρατόπεδόν μας».

Εἶπε κι εὐθύς τόν χάντακα περνοῦσε μέ τούς ἵππους

περήφανος· καί ὀλόχαροι κατόπ' οἱ πολεμάρχοι. 565

Καί ὅτ' ἔφθασε στήν στερεήν σκηνήν τοῦ Διομήδη,

εἰς τό παχνί μέ τά λουριά προσέδεσαν τούς ἵππους

ὅπ' ἦσαν καί τά γρήγορα πουλάρια τοῦ Τυδείδη

καί σίτον ἔτρωγαν γλυκόν. Καί ἀπέθεσε στήν πρῦμνην 570

ὁ Ὀδυσσεύς τοῦ Δόλωνος τά ὄπλα αἱματωμένα,

ὥσπου θυσίαν τῆς θεᾶς κατόπιν ἐτοιμάσουν.

Καί αὐτοί μέσα στήν θάλασσαν ἐμπῆκαν ν' ἀποπλύνουν

σκέλη, μεριά καί τράχηλον ἀπ' τόν πολύν τόν ἴδρο. ἐπλήσθη τούτου
 Καί ἀφοῦ τόν ἴδρο τόν πολύν τό κύμα τῆς θαλάσσης
 ἔνιψε ἀπό τό σῶμα τους κι ἔδροσολογηθῆκαν, 575
 κατέβηκαν κι ἐλούσθησαν στούς σκαλιστούς λουτήρες.
 Καί ἀφοῦ λουοῦντο καί ἄλειμμα τό σῶμα τους ἔχρισαν,
 εἰς τό τραπέζι ἐκάθισαν καί τό κρασί, πού εὐφραίνει,
 ἀπό κρατήρα ὀλόγεμον τῆς Ἀθηνῶς σπονδίζαν.

Λ

Τοῦ γέρου ἀφήνει Τιθωνοῦ τό πλάγ' ἡ χρυσομένη
 Ἥώς νά φέρει τῶν θεῶν τό φῶς καί τῶν ἀνθρώπων·
 κι ἔστειλε ὁ Ζεὺς τήν Ἐριδα σῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα
 κι εἶχε στό χέρι τό φριχτό σημάδι τοῦ πολέμου.
 Ἐστήθη στό θεόρατο καράδι τοῦ Ὀδυσσεως,
 πού ἦταν στήν μέση, καί ἡ φωνή καί στά δυό μέρ' ἤχουσε,
 καί εἰς τέσ σκηνές τοῦ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνιάδη
 καί στοῦ Ἀχιλλέως, πού ἀκρινά τά πλοῖα τους ἐστήσαν,
 θαρρώντας εἰς τήν ρώμη τους καί εἰς τήν ἀνδραγαθίαν.
 Ἐκεῖθεν ἔσυρε ἡ θεά δεινήν φωνήν μεγάλην,
 κι ἐφύσησε σῶν Ἀχαιῶν τά στήθη τήν ἀνδρείαν,
 νά πολεμοῦν, νά μάχονται καί παῦσιν νά μή θέλουν.
 Καί ἀγάπησαν τόν πόλεμον σφοδρότερα ἢ νά γύρουν
 μέ τά βαθιά καράδια τους στήν ποθητήν πατρίδα.
 Κι ἐβόησε τῶν Ἀχαιῶν ν' ἀρματωθοῦν ὁ Ἄτρεϊδης·
 καί μέ χαλκόν ἀστραφερόν ὁ ἴδιος ὀπλιζόνταν.
 Τά σκέλη πρῶτα μέ λαμπρές κνημίδες ἔξωσ' ὅλα
 ὅπου ἐθιγλκώνονταν μέ δλόαργυρες περόνες.
 Τό στήθος σκέπασ' ἔπειτα μέ θώρακα ὅπου δῶρον
 φιλοξενίας ἄλλοτε τοῦ ἔδωκε ὁ Κινύρας,
 ὅτι τό μέγα ἄκουσμα στήν Κύπρον εἶχε φθάσει
 πού ἀρμένιζαν οἱ Ἀχαιοί ν' ἀνέβουν εἰς τήν Τροίαν·
 ὄθεν ἐφιλοδώρησεν αὐτός τόν βασιλέα
 καί δώδεκα εἶχε ὁ θώρακας κλωστής ἀπό χρυσάφι,
 δέκ' ἀπό μαῦρον χάλυδα κι εἴκοσι κασιτιέρον·
 καί δράκοντες χαλυβικοί τρεῖς ἀπό κάθε μέρος
 ὡς τόν λαμόν ἀπλώνονταν, ὡς Ἴριδες, πού ὁ Δίας
 σταίνει στά νέφη φοβερό σημάδι στούς ἀνθρώπους.
 Καί ἀπό τούς ὄμους κρέμασε τό ξίφος, πού ἡ λαβή του
 ἄστραπτε χρυσοκοῦμπωτη κι εἶχε ἀγυροήν τήν θήκην,
 μέ κρεμαστάρια ὀλόχρυσα καλά συναρμοσμένην.
 Κι εὔμορφη, πολυδαίδαλην, σκέπην ἀνδρῶν, ἀσπίδα

ἐπῆρε, καὶ τὴν ἔζωναν χάλκινοι κύκλοι δέκα·
 κι εἴκοσιν ἦσαν ὀμφαλοὶ λαμπροὶ τοῦ κασιτέρου
 λευκοὶ κι ἓνας χαλύβδινος ἐμαύριζε στὴν μέσῃ. 35
 Στόν γύρον ἦταν ἡ Γοργώ μέ τ' ἄγριο κοίταγμά της
 τρομακτικόν καὶ ὀλόγυρα μέ τὴν Φυγὴν ὁ Φόβος.
 Τόν τελαμώννα εἶχε ἀργυρόν· καὶ δράκοντας ἐπάνω
 ἐστρέφετο ἀπὸ χάλυθα, καὶ τρεῖς ἀπὸ τὸν μόνον
 λαιμόν φυτρώνουν κεφαλές ἀντίστροφα γυρμένες. 40
 Μέ κράνος τετραφάληρον τὴν κεφαλὴν του σκέπει
 καὶ μέ τὴν χήτην σείετο φρικτός ἐπάν' ὁ λόφος.
 Ἐπῆρε δύο κοφτερά κοντάρια χαλκοφόρα
 κι ἡ λάμψις ἀπ' τές ἄκρες των κτυποῦσε στόν αἰθέρα.
 Τότ' ἐδροντήσαν ἡ Ἄθηνᾶ κι ἡ Ἥρα νά τιμήσουν 45
 τῶν πολυχρῶσων Μυκηνῶν τὸν μέγαν βασιλέα.

Τότε τοὺς κυβερνήτας των παρᾶγγελιαν νά στήσουν
 μέ καλὴν τάξιν ἔμπροσθεν τοῦ χάντακος τ' ἀμάξια,
 καὶ ἀρματωμένοι αὐτοὶ πεζοὶ μέ ὀρμὴν ἐπροχωροῦσαν
 καὶ ἀλαλαγμός ἀτέραντος τό χάραμ' ἀκουόνταν. 50
 Καὶ πρῶτοι ἐπαρτάχθησαν καὶ ἀπὸ σιμά κατόπιν
 ἀκολουθοῦσαν οἱ ἱππεῖς· καὶ τάραχον ὁ Δίας
 ὀλέθριον ἐσήκωσε κι αἵματωμένην δρόσον
 ἀπ' τὸν αἰθέρα ἐστάλαξεν, ὄτ' εἶχε ἀποφασίσει
 πολλές γενναῖες κεφαλές νά στείλει μέσ στόν Ἄδη. 55
 Ἄλλὰ τοὺς Τρῶας ἔστησε στόν ὄχθον τοῦ πεδίου
 ὁ μέγας Ἐκτωρ καὶ μ' αὐτόν ὁ θεῖος Πολυδάμας,
 ὁ Αἰνείας ὀπού ἐδόξαζαν ὡσάν θεόν οἱ Τρῶες,
 ὁ Ἀγήνωρ μέ τὸν Πόλυβον, οἱ τρεῖς Ἀντηνορίδες,
 ὁ Ἀκάμας νέος πόμοιαζεν εἰς τοὺς ἐπουρανίους. 60
 Καὶ ὁ Ἐκτωρ μ' ὀλόστρόγγυλην ἀσπίδα ἐπρομαχοῦσε.
 Καὶ ὡς ἀπ' τὰ νέφη ὀλόφωτο τ' ὀλέθριο ἀστέρι λάμπει
 κι ἔπειτα πάλιν χάνεται στὰ σκιοφόρα νέφη,
 καὶ ὁ Ἐκτωρ πότ' ἐφαίνετο στοὺς πρῶτους νά προστάζει
 καὶ πότε εἰς τοὺς ὑστερινοὺς, καὶ στ' ἄρματά του ὅλος 65
 ἔλαμπεν ὡς ἡ ἀστραπή τοῦ αἰγιδοφόρου Δία.

Καὶ ὅπως ἀντίκρου θερισταί, σ' ἀγρόν ἀνδρός πλουσίου
 μέσα στὴν ἴσιαν ἀυλακιά θερίζουν προχωρώντας

κριθάρ' ἢ σίτον καί οἱ χειριές πυκνές ὀπίσω πέφτουν,
 ἔτσι ἀντιμέτωποι μέ ὀρμήν οἱ Δαναοί καί οἱ Τρῶες 70
 φονεῦαν καί τήν ἀνανδρην φυγῆν στόν νοῦν δέν εἶχαν.
 Ἦ μάχ' ἦτο ἰσοκέφαλη· καί αὐτούς πού ὡς λύκοι ἀφρίζαν
 ἢ Ἔρις ἢ πολύθρηνος ἐχαίρετο νά βλέπει·
 ὅτι αὐτή μόνη τῶν θεῶν παράστεκε στήν μάχην·
 ἄλλος δέν παρευρίσκετο θεός ἀλλά καθίζαν 75
 στά μέγαρά τους ἦσυχοι, κεῖ πού καθένας εἶχε
 λαμπρῆν τήν κατοικίαν του στές φάραγγες τοῦ Ὀλύμπου.
 Καί ὅλοι τόν μαυρονέφελον Κρονίδα ἑκατακρέναν,
 ὅτι νά δώσει ἐβούλετο τήν δόξαν εἰς τούς Τρῶας.
 Ἄλλά δέν τούς ἐλόγιαζεν ὁ ὑψιστος πατέρας 80
 κι ἐκάθιζε ὑπερήφανος ἀνάμερ' ἀπ' τούς ἄλλους,
 τούς Τρῶας καί τούς Ἀχαιοῦς, τήν πόλιν καί τά πλοῖα
 καί τοῦ χαλκοῦ τέσ ἀστραπιές θωρώντας καί τούς φόνους.
 Καί ὅσο ἦτο αὐγή καί τ' ἅγιο φῶς αὐξαινε τῆς ἡμέρας,
 ἔπεφταν καί τῶν δυό στρατῶν ἄνδρες πολλοί στήν μάχην· 85
 ἀλλ' ὅταν ἐτοιμάζεται νά φάγει ὁ ξυλοκόπος
 στά ὄρη, ἀφοῦ δειλίασαν τά χέρια του νά σχίζουν
 δένδρα μεγάλα κι ἔφθασεν εἰς τήν ψυχῆν του ὁ κόρος,
 κι ἡ ὄρεξις τῆς ποθητῆς τροφῆς τόν κυριεύει,
 τότε οἱ ἀνδρειωμένοι Δαναοί τέσ φάλαγγες ἐσπάσαν 90
 ἀντιπαρακινούμενοι. Πρῶτος τόν πολεμάρχον
 ἐφόνευσε Βιάνορα ὁ Ἀτρεΐδης καί κατόπιν
 τόν Ὀϊλέα σύντροφον ἐκείνου κυβερνήτην,
 πού ἐπήδησ' ἀπ' τήν ἄμαξαν κι ἴσια του ἐπάνω ὀρμοῦσε,
 στό μέτωπο τόν κτύπησε μέ ἀκονητό κοντάρι· 95
 τήν λόγχην δέν σταμάτησε τ' ὀλόχαλκο στεφάνι
 ὥστ' ἦδρε αὐτή τό κόκαλο, κι ἐγέμισ' ὄλος αἶμα
 ὁ ἐγκέφαλος· κι ἔπεσε αὐτός, μ' ὄσσην ὀρμήν καί ἄν εἶχε.
 Αὐτοῦ τά λαμπρά στήθη των τούς ἄφησε νά δείχνουν,
 ἀφοῦ τούς ἀπογύμνωσε· κι εὐθύς ἐχύθη ἐπάνω 100
 στόν Ἴσον καί τόν Ἀντιφον, δυό τέκνα τοῦ Πριάμου,
 νόθον καί νόμιμον ὀμοῦ, τά δύο σ' ἔν' ἀμάξι.
 Ὁ Ἀντιφος ἐμάχονταν καί ὁ νόθος κυβερνοῦσε·
 αὐτούς ἐπῆρεν ἄλλοτε μέ λυγαριές δεμένους,

ἐνῶ τ' ἄρνια τους ἔβοσκαν εἰς τές πλαγιές τῆς Ἰδης 105
 ὁ Ἀχιλλεύς κι ἐξαγοράν ἐδέχθη νά τους λύσει.
 Καί αὐτῶν τόν ἕνα κτύπησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
 μέ λόγχην ἄνω τοῦ μαστοῦ, τόν Ἀντιφον μέ ξίφος.
 σιμά στ' αὐτί κι ἔπεσε αὐτός νεκρός ἀπό τ' ἀμάξι.
 Καί θυμωμένος τ' ἄρματα τά ὑπέρολαμψε τούς πῆρε.
 ὅτι καλά τούς γνώριζεν ἀπ' ὅταν εἰς τά πλοῖα
 ὁ ἀνεμοπόδης Ἀχιλλεύς τούς ἔφερε ἀπ' τήν Ἰδην.
 Καί ὅπως λεοντάρι ἄν ἔπεσε στήν κοίτην ἐλαφίνας,
 μέ τ' ἀνδρειωμένα δόντια του συντριβεῖ τά μικρά της
 εὐκόλα καί τές ἀπαλές ζωοῦλες ἀφανίζει 115
 καί αὐτή καί ἄν τύχει αὐτοῦ σιμά νά εἶναι, τόσος τρομός
 τήν πιάνει ὁπού δέν δύναται σ' αὐτά βοηθός νά γίνει·
 πετιέται, ἰδρώνει τρέχοντας στά λογωμένα δάση
 κυνηγημένη ἀπ' τήν ὀρμὴν τοῦ δυνατοῦ θηρίου·
 ὅμοια μ' ἐκείνην τήν ζοῆν δέν δύνανται νά σώσουν 120
 οἱ Τρῶες, ἀπ' τούς Ἀχαιοὺς καί αὐτοὶ κυνηγημένοι.
 Τόν Πείσανδρον καί Ἰπλόλοχον, ἀγόρια τοῦ Ἀντιμάχου
 τοῦ ἀνδρός πού ἀπ' τόν Ἀλέξανδρον περισσία ἐπῆρε δῶρα
 χρυσάφι καί δέν ἄφηγε, πρῶτος αὐτός, νά δώσουν
 εἰς τόν ξανθόν Μενέλαον ὀπίσω τήν Ἑλένην, 125
 ἐπρόσθασεν ὁ κραταιὸς Ἀτρεΐδης καί τούς δύο
 εἰς ἕν' ἀμάξι, πού ἤθελαν τούς ἵππους νά κρατήσουν·
 ὅτι ἀπ' τά χέρια οἱ χαλινοὶ τούς φύγαν καί ἄνω κάτω
 ἦσαν οἱ ἵπποι· τότε αὐτόν, πού ὥσάν λεοντάρι ἐχύθη,
 ἐκείνοι ἀπό τήν ἀμαξάν ἰκέτευαν: «Ἀτρεΐδη, 130
 πάρε μας» εἶπαν «ζωντανούς καί ἀντάξια λάδε δῶρα·
 περισσοὺς ἔχει θησαυροὺς ὁ Ἀντιμάχος στό σπίτι,
 ἔχει χρυσάφι, ἔχει χαλκόν καί σίδηρο ἐργασμένο
 καί ἀπ' ὅλα λῦτρα περισσά θέλει σοῦ δώσει, ἄν μάθει 135
 πού ζωντανοὶ κρατούμεθα στῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα»,
 Κλαίοντας γλυκομίλησαν αὐτοὶ στόν βασιλεῖα,
 ἀλλὰ πικρὴν ἀντάκουσαν αὐτοῦ τήν ὀμιλίαν·
 «Ἄν τοῦ Ἀντιμάχου γέννημα σεῖς εἴσθε τοῦ ἀνδρειωμένου
 πού ἄλλοτ' ἐσυμβούλευε στήν σύνοδον τῶν Τρῶων
 νά σφάζουν τόν Μενέλαον, πού μέ τόν Ὀδυσσεῖα 140

ἀπεσταλμένος πῆγε αὐτοῦ, σεῖς τώρα τοῦ πατρός σας
 ὄλο θά μού πληρώσετε τ' ὄνειδισμένο κριμα».

Καί μέ τήν λόγῃν πλήγωσε τόν Πείσανδρον στό στήθος
 κι ἔπεσε ἀπό τήν ἀμαξίαν τ' ἀνάσκελα στό χῶμα·
 τόν ἄλλον, πού ἐπετάχθηκε νά φύγει, ρίχνει χάμου, 145
 τά χέρια καί τήν κεφαλὴν τοῦ κόφτει μέ τό ξίφος
 καί τόν ἀμπώθει ὡς κύλινδρον στό πλήθος νά κυλάει.
 Κι εὐθύς, ἐκεῖ πού φάλαγγες πυκνότερες κτυπιόνταν,
 ὄρηψε μέσα καί μ' αὐτόν ἄλλοι Ἀχαιοὶ γενναῖοι.
 Πεζοὶ φονεῦαν τοὺς πεζοὺς πού διασμένοι ἐφεῦγαν, 150
 ἵππεις φονεῦαν τοὺς ἵππεις, κι ἐπλήθυνεν ἡ σκὴν
 πού ὁ θροντερός ἐσήκωνε ποδόκτυπος τῶν ἵππων.
 Κατόπι τους ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας ἀπ' τόν φόνον
 δέν παύει καί τοὺς Ἀχαιοὺς στήν μάχην ἐμψυχώνει.
 Καί ὡς ὅταν φλόγα φθαρτικὴ ξεσπᾶσ' εἰς μέγα δάσος, 155
 γύρω τήν στρέφ' ὁ ἄνεμος καί πανταχοῦ τήν φέρνει
 καί ἀπ' τήν ὀρμὴν της σύρριζα πέφτουν τά δένδρα κάτω,
 τόσες ἐπέφταν κεφαλές εἰς τήν φυγὴν τῶν Τρώων
 ἀπό τοῦ Ἀτρεΐδῃ τήν ὀρμὴν, κι ἵπποι πολλοὶ κροτοῦσαν
 ἄδεια τ' ἀμάξια σέρονοντας στοὺς δρόμους τοῦ πολέμου. 160
 Καί οἱ ποθητοὶ τους ὀδηγοὶ ἐκείτοντο στό χῶμα
 τά ὄρνεα νά τοὺς χαροῦν καί ὄχ' οἱ ὁμόκλινές των.
 Κι ἔστυ' ὁ Ζεὺς τόν Ἔκτορα μακρὰν ἀπὸ τά βέλη,
 τήν ταραχὴν, τά αἵματα καί τήν ἀνδροφονίαν·
 καί οἱ Τρῶες στήν ἀγριοσυκιά, στόν τάφον τοῦ ἀρχαίου 165
 Ἴλου ἔτρεχαν ἄτακτοι, στήν μέσην τῆς πεδιάδος,
 πρόθυμοι πρὸς τήν πόλιν τους· καί μέ κραυγές ὁ Ἀτρεΐδης
 πάντοτε μέ τοὺς Δαναοὺς σφοδρὰ τοὺς κυνηγοῦσε
 κι εἶχε τά χέρι' ἀνίκητα, σ' αἷμα πηκτὸ θαμμένα.
 Καί ἀντίκρου τῶν Σκαιοῶν Πυλῶν φθασμένοι καί στόν φράξον 170
 ἐστάθηκαν καί ἀνέμεναν οἱ ὑστερινοὶ νά φθάσουν.
 Κι ἐκεῖνοι ἐφεῦγαν σκορπιστοὶ στόν κάμπον ὡς δαμάλες,
 ὁπού λεοντάρι ἐσκόρπισεν ἐρχόμενες τό δεῖλι
 καί ἀπ' ὄλες μία φανερά τόν ὄλεθρον γνωρίζει·
 μέ τά ἀνδρειωμένα δόντια του συντρίβει τόν λαιμόν της, 175
 καί ὄλα τά ἐντόσθια τῆς ρουφᾷ καί πίνει τῆς τό αἷμα.

- Ὅμοια καὶ αὐτοὺς κατάποδα πατοῦσεν ὁ Ἄγαμέμνων
 καὶ πάντοτε τὸν ὕστερον ἐφόνευε ὡς ἐφεῦγαν.
- Κι ἐπίστομα καὶ ἀνάσκελα ἐπέσαν ἀπ' τὰ ἀμάξια
 πάμπολλοι ἀπὸ τὴν λόγχην του, καθὼς λυσομοανοῦσε. 180
- Ἄλλ' ὅταν ἐπλησίαζαν στὴν πόλιν καὶ στὸν πύργον,
 τότε ὁ πατέρας τῶν θεῶν καὶ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων
 κατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ κεραινὸν κρατῶντας
 στὰ πλάγια τὰ πολύβρουσα τῆς Ἰδης νά καθίσει.
- Καὶ πρὸς τὴν Ἴριον ἔλεγε, χρυσοπτερὴν μηνύτραν: 185
 «Πτερόποδ' Ἴρι, πήγαινε στὸν Ἐκτορα καὶ εἰπέ του,
 ὅσο τὸν Ἄγαμέμνονα θωρεῖ τὸν πολεμάρχον
 μὲς στοὺς προμάχους λυσοερά τούς ἄνδρες νά θερίζει,
 ἄς πάγει αὐτὸς ἀνάμερα, καὶ τὸν στρατὸν του ἄς σπρώχνει
 πρὸς τοὺς ἐχθρούς, τὸν φοβερόν ἀγώνα νά κρατήσει. 190
- Καὶ ὅταν ἡ δέλος ἢ λογχιά τὸν διάσει νά πηδήσει
 στ' ἀμάξι, τότε δύναμιν τοῦ Ἐκτορος θά δώσω
 νά σφάζει καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς νά διώχνει πρὸς τὰ πλοῖα,
 ὥσπου νά πέσ' ὁ ἥλιος καὶ τ' ἅγιο σκότος φθάσει».
- Τὸν Δία δὲν παράκουσεν ἡ ἀνεμόποδ' Ἴρις: 195
 καὶ στὴν ἅγιαν Ἴλιον κατέβη ἀπὸ τὴν Ἰδην
 κι ἦδρε τὸν θεῖον Ἐκτορα, τό τέκνον τοῦ Πριάμου
 νά στέκει μὲ τοὺς ἵππους του καὶ τὰ λαμπρά του ἀμάξια.
- Κι ἡ Ἴρις ἡ πτερόποδη σιμά του ἐστάθη κι εἶπε:
 «᾽Ω Ἐκτορ, πού συγκρίνεσαι στὴν γνώσιν μὲ τὸν Δία, 200
 ὁ Ζεὺς πατέρας μ' ἔστειλε τὰ ἐξῆς νά σοῦ ὀμιλήσω:
 ὅσο τὸν Ἄγαμέμνονα θωρεῖς τὸν πολεμάρχον
 μὲς στοὺς προμάχους λυσοερά τούς ἄνδρες νά θερίζει,
 τὴν μάχην ἀναμέριζε καὶ σπρώχνε τὸν στρατὸν σου
 πρὸς τοὺς ἐχθρούς τὸν φοβερόν ἀγώνα νά κρατήσεις· 205
- καὶ ὅταν ἡ δέλος ἢ λογχιά τὸν διάσει νά πηδήσει
 στ' ἀμάξι, τότε δύναμιν σ' ἐσέ θά δώσει ὁ Δίας,
 νά σφάζεις καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς νά διώχνεις ὡς τὰ πλοῖα,
 ὥσπου νά πέσ' ὁ ἥλιος καὶ τ' ἅγιο σκότος φθάσει».
- Αὐτὰ τοῦ εἶπε κι ἐφυγεν ἡ ἀνεμόποδ' Ἴρις. 210
 Καὶ ὁ Ἐκτωρ μ' ὄλα τ' ἄρματα ἐπήδησε ἀπ' τ' ἀμάξι,
 τὲς λόγχες σείει καὶ παντοῦ στό στρατεύμα γυρίζει,

στήν μάχην σπρώχνει καί δεινήν πολέμου ἀνάφτει φλόγα.
 Τινάχθηκαν καί ἀντίκρισαν τούς Ἀχαιοὺς ἐκείνοι.
 Καί ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἔσφιξαν τέσ φάλαγγες οἱ Ἀργεῖοι 215
 τήν μάχην πάλι ἐσύστησαν οἱ ἀντίθετοι· καί πρῶτος
 ὄρησ' ὁ Ἀτρείδης πρόθυμος παντοῦ νά προμαχήσει.
 Μοῦσες τοῦ Ὀλύμπου ἐγκάτοικοι, σεῖς τώρα λέγετέ μου,
 ποιός πρῶτος τότε ἐστήθηκεν ἔμπρός εἰς τόν Ἀτρείδην
 τῶν Τρώων ἢ τῶν ξακουστῶν στήν μάχην βοηθῶν των. 220
 Ὁ Ἀντηνορίδης καλοειδής καί μέγας Ἰφιδάμας·
 αὐτόν στήν Θράκην κάρπιμην μητέρα τῶν προδάτων
 μικρόν ἀκόμη ἀνάθρεψεν ὁ πάππος του Κισσέας
 πού τῆς εὐμορφοπρόσωπης Θεανοῦς ἦταν πατέρας·
 καί ὅτ' ἔφθασε τῆς ζηλευτῆς νεότητος στό ἄνθος, 225
 τοῦ ἔδωκε τήν κόρην του σιμά του νά τόν ἔχει,
 καί ἀπ' τόν νυμφώνα, ὡς ἄκουσε τῶν Ἀχαιῶν τήν φήμην,
 ξεκίνησε μέ δώδεκα κυρόπρωρα καράβια.
 Κι ἔπειτα ὀπίσω τ' ἄφησε στήν πόλιν τῆς Περκώτης
 κι ἦλθε πεζός στήν Ἴλιον καί αὐτός νά πολεμήσει· 230
 κι ἐκείνος τότε ἐστήθηκεν ἔμπρός εἰς τόν Ἀτρείδην.
 Καί ὁπότεν ἐπροχώρησαν κι ἐβρέθησαν ἀντίκρου,
 τοῦ Ἀτρείδ' ἡ λόγγη ἔγυρε ἄλλοῦ κι ἐκείνον δέν ἐπῆρε·
 καί κάτω ἀπό τόν θώρακα, στήν ζώνην, ὁ Ἰφιδάμας
 τόν κτύπησε κι ἐστήριξε μέ τό βαρὺ του χέρι 235
 τήν λόγγην, πλὴν δέν ἔσχισε τόν εὐμορφοφον ζωστήρα,
 κι ἡ ἄκρη τῆς στόν ἄργυρον κυρτώθη ὡσάν μολύδι.
 Τὴν ἔπιασεν ὀρημητικός, ὡς λέοντας, ὁ Ἀτρείδης
 καί τραθηκτά τὴν ἔσυρεν ἀπό τό χέρι ἐκείνου,
 καί μέ τό ξίφος ἔπειτα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐπῆρε. 240
 Ὁ Θλιβερός τόν χάλκινον ὕπνον ἀποκοιμήθη
 στοὺς συμπολίτες του βοηθός μακρὰν τῆς νυμφευτῆς του,
 πρὶν διὰ τὰ μύρια δῶρα του τοῦ ἀνταποδώσει χάριν.
 Βόδια τῆς ἔδωκ' ἑκατόν κι ἔταξε χίλι' ἀκόμη
 γίδια καί ἄρνια, πού ἀμέτρητα τοῦ ἐδόσκαν οἱ ποιμένες. 245
 Αὐτόν τότε ἀπογύμνωσεν ὁ Ἀτρείδης καί τὰ ὠραῖα
 ἄρματα ἐπῆρε ἀνάμεσα σῶν Ἀχαιῶν τό πλῆθος.
 Τόν ἀδελφόν του ὅπ' ἔπεσεν ἄμ' εἶδ' ὁ Ἀντηνορίδης

ὁ Κόων, ὁ πρωτότοκος, ἑξαίσιος πολεμάρχος,
 λύπης μαυρίλα ἐσκέπασε τό φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του. 250
 Τοῦ θεοῦ Ἄγαμέμνονος κρυφά στό πλάγι ἐστήθη,
 καί κάτω ἀπό τόν ἄγκωνα τόν κτύπησε κι ἡ λόγχη
 τόν ἀνοιξεν ἡ σιλιδιώτῃ κι ἡ ἄκρη ἐβγήκε ἀντίκρου.
 Ρίγος αἰσθάνθη στήν καρδιάν ὁ μέγας βασιλέας·
 ὅμως δι' αὐτό δέν ἔπαυσε ποσῶς ἀπό τήν μάχην. 255
 τοῦ ἐχύθη μ' ἀνεμόθρεπτο κοντάρι στήν παλάμην
 καί ἀπό τόν πόδα ὡς ἔσερνε τόν ἀδελφόν του ὁ Κόων
 μέσα στό πλήθος κι ἔκραζε τούς πρώτους πολεμάρχους,
 κάτω ἀπό τήν ἀσπίδα του τόν λάδωσεν ὁ Ἄτρείδης
 μέ τό κοντάρι κι ἔλυσε τά μέλη του κι ἐπάνω 260
 στό σῶμα τοῦ Ἰφιδάμαντος τήν κεφαλὴν τοῦ ἐπήρε.
 Καί τά παιδιὰ τοῦ Ἀντήνορος, ὡς ἤθελεν ἡ μοῖρα,
 μέσα στόν Ἄδη ἀπέστειλεν ὁ Ἄτρείδης βασιλέας.
 Καί ἀκόμα ἐπεριφέρειτο στές τάξεις τῶν ἀνδρείων
 μέ τό κοντάρι, μέ τρανά λιθάρια καί μέ ξίφος, 265
 ὡσότου ἀπό τό λάδωμα ζεστόν ἀνάβρυσ' αἶμα.
 Ἄλλ' ὅτε ἐστέγνωσε ἡ πληγὴ κι ἐστάθηκε τό αἶμα,
 πόνου τότ' ἔσφαζαν πικροί τοῦ Ἄτρείδη τήν ἀνδρείαν,
 καί ὡς εἰς γυναῖκα, ὅταν γεννᾶ, δοιμύ τοξεύουν θέλος
 οἱ ὀδυνηρές Εἰλείθυιες, τῆς Ἥρας θυγατέρες, 270
 ὅπου τῆς γέννας τούς πικρούς πόνους μαζί τους φέρουν,
 παρόμοιοι πόνου ἐθέριζαν τοῦ Ἄτρείδη τήν ἀνδρείαν.
 Πηδώντας εἰς τήν ἄμαξαν στόν κυβερνήτην εἶπε
 νά στρέψει πρὸς τά πλοῖα τους, ὅτ' ἡ καρδιά του ἐπιάσθη.
 Κι ἐφώνησε τῶν Δαναῶν: «ᾠ φίλοι πολεμάρχου, 275
 ὦ τῶν Ἀργείων ἀρχηγοί, σεῖς τῶρ' ἀκολουθεῖτε
 διά τά γοργὰ καρᾶδια μας τόν ἱερόν ἀγώνα,
 διότι ἐμέ δέν ἄφησεν ὁ πάνσοφος Κρονίδης
 νά πολεμήσ' ὀλήμερα τούς ἀποτόλμους Τρῶας». 280
 Εἶπε καί αὐτός ἐράδδισε τούς ἵππους πρὸς τά πλοῖα,
 καί αὐτοὶ πετάξαν πρόθυμοι· τά στήθη τους ἀφρίζαν
 καί ὁ κονιορτός τούς ἔραινεν, ἐνῶ τόν βασιλέα
 μακρὰν τῆς μάχης ἔφερναν σκληρὰ βασανισμένον.
 Καί ὁ Ἐκτωρ ἅμα ἐνόησε πού ἀποχωροῦσ' ὁ Ἄτρείδης,

τῶν Τρώων μεγάλωφωνα καί τῶν Λυκίων εἶπε : 285

«Τρῶες, Λύκιοι, Δάρδανοι καί σεις κονταρομάχοι,
 ἄνδρες φανεῖτε, μ' ὄλην σας τήν δύναμιν, ὦ φίλοι.
 Τούς ἄφησ' ὁ καλύτερος κι ἐμένα θά δοξάσει
 ὁ Ζεὺς· ἀλλά κινήσετε τούς ἵππους σας ἐπάνω
 τῶν ἀνδρειωμένων Δαναῶν πολὺ νά δοξασθεῖτε». 290

Εἶπε καί εἰς ὅλους ἄναψε τό θάρρος τῆς ἀνδρείας
 καί ὡς κυνηγός λευκόδοντα σκυλιά κινεῖ νά πιάσουν
 ἀγριοχόιρον ἢ λέοντα, παρόμοια τόν γενναῖον
 λαόν τῶν Τρώων ἔσπρωχεν ἐνάντια στοὺς Ἄργειους
 ὁ μέγας Ἐκτωρ, καί ὁμοίαζε τόν ἀνδρειωμένον Ἄρην. 295

Εἰς τούς προμάχους μ' ἔπαρσιν αὐτός ἐπροχωροῦσε
 καί μέσ στήν μάχην ἔπεσεν, ὡς πέφτει ἡ ἀνεμοζάλη
 καί τὰ γαλάζια κύματα σηκώνει τῆς θαλάσσης.

Αὐτοῦ ποιόν πρῶτον φόνευσε, ποιόν ὕστερον ὁ Ἐκτωρ,
 πού τότε ὁ Ζεὺς ἐδόξαζε ; Καί τόν Ἀσαῖον πρῶτον, 300

κατόπιν τούς πολεμιστάς Αὐτόνοον, Ὀπίτην,
 Ὀφέλιον, Ὄρων, Αἴσυμον, Δόλοπα τόν Κλυτίδην,
 Ἀγέλαον καί Ἴπλόνοον ἀκλόνητον στήν μάχην.

Καί ἀφοῦ τούτους ἐφόνευσε τούς ἀρχηγούς, ἐχύθη
 στό πλῆθος· καί ὡς ὁ Ζέφυρος μέ στρόβιλον καί κτύπον 305
 σκορπᾶ τὰ νέφη ὅπ' ἔφερεν ὀρμή σφοδρή τοῦ Νότου,
 κυλοῦν τρανά τὰ κύματα πυκνά καί ἀφρός πετιέται
 ψηλά τοῦ ἀνέμου ἀπ' τήν ροπήν, πού ἐδῶ κι ἐκεῖ μανίζει·
 ὁμοίως πέφταν κεφαλές πολλές ἀπ' τήν ροπήν του.

Κακό τότε θά ἔδρισκε μεγάλο τούς Ἄργειους 310

καί θά ἔφυγαν στά πλοῖα τους, ἐάν τοῦ Διομήδη
 δέν φώναζεν ὁ Ὀδυσσεύς : «Τί ἐπάθαμε, ὦ Τυδεΐδη,
 καί τόσον ἡ πολεμική μᾶς ἔλειπεν ἀνδρεία ;

Ἔ φίλε, στήσου ἐδῶ σιμά· καί ὄνειδος θά ναι μέγα
 ἂν πάρει τὰ καρᾶβια μας ὁ λοφοσεΐστης Ἐκτωρ». 315

Καί πρὸς αὐτόν ἀπάντησεν ὁ δυνατός Τυδεΐδης :
 «Ἐγὼ θά μείνω ἀκλόνητος στήν μάχην· ἀλλά ὀλίγο
 καλό θά ἰδοῦμεν, ὅτι ὁ Ζεὺς ὁ νεφελοσυνάκτης
 στοὺς Τρῶας νίκην βούλεται καί ὄχι σ' ἐμᾶς νά δώσει».

Εἶπε καί ἀπὸ τήν ἄμαξαν μέ λόγῃν τόν Θυμβραῖον 320

στήν γῆν ἐδρόντησε νεκρόν, καί ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς
 φονεύει τόν Μολίονα λαμπρόν ἠνίοχόν του.
 Καί ἀφ' οὗ νεκρούς τούς ἄφησαν, τρικύμισαν τό πλήθος,
 ὡσάν δυό χοῖροι ἀτρόμητοι πού πέφτουν μανιωμένοι
 ἐπάνω εἰς σκύλους κυνηγούς· ὅμοια καί αὐτοί στραφῆκαν 325
 καί τόν ἐχθρόν ἀφάνιζαν, καί ἀναπνοήν ἐδῶσαν
 τῶν Ἀχαιῶν πού ἔφευγαν τόν Ἔκτωρα τόν θεῖον.
 Ἔπιασαν εἰς μίαν ἄμαξαν ἔξοχ' ἀγόρια δύο
 τοῦ Περκωσίου Μέροπος, πού ἐξαίσιος ἦταν μάντις,
 καί αὐτός ποσῶς δέν ἄφηγε τά τέκνα του νά ὑπάγουν 330
 στόν ἀνδροφθόρον πόλεμον· ἀλλά δέν ὑπακοῦσαν
 ὅτι τούς ἔφερναν αὐτοῦ μαῦρες θανάτου μοῖρες.
 Ἐκείνους τότ' ἐφόνευσεν ὁ δοξαστός Τυδεΐδης
 κι ἐπῆρε τά λαμπρ' ἄρματα· καί ἀπό τοῦ Ὀδυσσεύς
 τήν λόγχην ὁ Ἴπλόδαμος καί ὁ Ὑπείροχος ἐπέσαν. 335
 Κι ἐξυγοστάτησεν ὁ Ζεὺς ἴσῃν σ' αὐτούς τήν μάχην
 καί ἀπό τήν Ἴδην ἔβλεπε· καί οἱ φόνοι ἀκολουθοῦσαν.
 Τόν Παιονίδην ἦρωα ἐλόγγισε ὁ Τυδεΐδης
 στόν γόφον, τόν Ἀγαστροφον, πού τόσο ἀπομωράνθη
 ὥστε τούς ἵππους δέν εἶχε σιμά του νά προσφύγει· 340
 μακράν τούς εἶχε ὁ ἀκόλουθος, καί αὐτός ἐπρομαχοῦσε
 πεζός, ὡσότου ἔχασε τήν ποθητήν ζωὴν του.
 Ἄμα τούς εἶδε, μέ κραυγὴν ἐπάνω τους ἐχύθη
 ὁ Ἔκτωρ καί κατόπι του οἱ φάλαγγες τῶν Τρώων.
 Καί ἅμα τόν εἶδ' ἐπάγωσεν ὁ δυνατός Διομήδης, 345
 καί τοῦ Ὀδυσσεύς ἔλεγε πού εὐρίσκετο σιμά του·
 «Κακό μεγάλο ροβολᾶ σ' ἐμᾶς ὁ μέγας Ἔκτωρ.
 Ἄλλ' ἄς μείνομε ἀκλόνητοι μαζί ν' ἀντισταθοῦμε».
 Εἶπε καί τό μακρόσκιον τοῦ ἐτίναξε κοντάρι,
 καί ὡς ἤθελε τοῦ ἐπέτυχε τήν κεφαλὴν στήν ἄκρην 350
 τῆς κόρυθος· ἀλλ' ὁ χαλκός ἀπ' τόν χαλκόν ἐδιώχθη·
 τ' ὠραῖον δέρμα ἐφύλαξεν ἡ περικεφαλαία
 ἢ κωνική μέ δίπλες τρεῖς, δῶρον λαμπρόν τοῦ Φοίβου.
 Πολύ μακράν ἐσύρθηκεν ὁ Ἔκτωρ μέσ στό πλήθος,
 γονατιστός ἐστάθηκε κι ἐστήριξε τό χέρι 355
 στήν γῆν καί σκότος σκέπασε βαθύ τούς ὀφθαλμούς του.

Κι ὥσπου ὁ Τυδεΐδης ἔτρεχε μακρὰν μὲς στοὺς προμάχους
 κατόπιν εἰς τὴν λόγχην του στό μέρος ὅπου ἐμπήχθη
 ὁ Ἔκτωρ ἐξανάσανε, σ' ἀμάξι πάλι ἀνέβει
 καί μὲς στό πλῆθος ξέφυγε τὴν μοίραν τοῦ θανάτου 360
 καί ὀρμώντας μέ τὴν λόγχην τοῦ τοῦ φώναξε ὁ Τυδεΐδης :
 «Καί πάλιν, σκύλ', ἐξέφυγες τὸν θάνατον· τὸν εἶδες
 κοντά σου· πάλιν σ' ἔσωσεν ὁ Φοῖβος, καί σ' ἐκείνον
 εὐχῆσου, ὅπταν προχωρεῖς κεῖ πού κροτοῦν τ' ἀκόντια.
 Θά σ' ἀπαντήσω κι ὕστερα καί θά σέ τελειώσω, 365
 ἂν κάποιος εἶναι τῶν θεῶν κι ἐμέ νά βοηθήσει.
 Διά τώρα πάλιν θά χυθῶ στοὺς ἄλλους, ὅποιον ἔδρω».
 Εἶπε κι ἐδάλλθη τὸν λαμπρὸν νά γδύσει Παιονίδην.
 Καί ὁ Πάρις τότε, ὁ σύγκλινος τῆς εὐμορφῆς Ἑλένης,
 εἰς τὸν Τυδεΐδην τέντωνε τό τόξο, στηριγμένος, 370
 ἀπό στήλην τοῦ μνήματος, πού ἔχε ὁ λαὸς σηκώσει
 τοῦ ἀρχαίου δημογέροντος τοῦ Ἴλου Δαρδανίδου.
 Καί ἀπ' τὸν λαμπρὸν Ἀγαστροφον ὡς σήκωνε ὁ Τυδεΐδης
 τὸν θώρακα, τὴν φωτεινὴν ἀσπίδα καί τό κράνος,
 ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ τόξου του τό κέρατο ἐτραβοῦσε, 375
 καί ὄχι χαμένα ἐπέταξε τό βέλος καί τὸν πῆρε
 στό κτένι τοῦ δεξιοῦ ποδός καί ἀντίπερα τό βέλος
 στήν γῆν ἐμπήχθη· ἐπήδησεν ἀπ' τό καρτέρι ὁ Πάρις,
 γελώντας καί καυχώμενος «λαδῶθηκες» τοῦ εἶπε·
 «χαμένα δέν ἐτόξευσα· νά σ' εἶχα στό λαγγόνι 380
 μέσα ἐπιτύχει, νά ἔπεφτες αὐτοῦ νεκρός ἐμπρός μου
 καί τότε ἀπό τὴν συμφορὰν θ' ἀνάσαιναν οἱ Τρῶες
 πού τρέμουν σέ ὡς τὸν λέοντα τά ἐρίφια πού βελάζουν».
 Καί ὁ Διομήδης ἀφοβὰ τοῦ ἐφώναξεν : «Ἀχρεῖε
 ἄνδρα στό τόξον ἔνδοξε, δειλέ παρθενοσόκοπε, 385
 ἔάν μ' ἐμέ δοκιμασθεῖς ἐσύ νά πολεμήσεις,
 θά ἰδεῖς πόσο τό τόξο σου ἀξίζει καί τά βέλη·
 καί τώρα ὅτι μοῦ χάραξες τὸν πόδα τό ἔχεις δόξαν.
 Λογιάζω πῶς μ' ἐκτύπησε γυναίκα ἢ καί παιδάκι·
 ἄστοχον εἶναι ἄνδρὸς δειλοῦ, μηδαμινοῦ τό βέλος. 390
 Ἄλλ' ἀπ' τό χέρι μου πικρὸ πολὺ φεύγει τό βέλος
 καί θανατῶνει ἄνθρωπον καί ἂν ξῶδεσμα τὸν πάρει·

ή χήρα του μέ τά ὄρφανά τά μάγουλά της δέρνει,
καί αὐτόν πού σέπεται νεκρός στό αίματομένο χῶμα
γυναίκες δέν μοιρολογοῦν, ἀλλ' ὄρνια τριγυρίζουν. 395

Εἶπε, κι ἔμπρός του ἐστήθηκεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς
καί ὀπίσω αὐτός καθήμενος τραβοῦσε ἀπό τό πόδι
τό πικρόν βέλος καί δριμύς τόν ἔσφαζεν ὁ πόνος.

Καί ὄρησε' εὐθύς στήν ἄμαξαν κι εἶπε στόν κυβερνήτην
νά στρέψει πρὸς τά πλοῖα τους ὄτ' ἡ καρδιά του ἐπιάσθη. 400

Ἔμεινε μόνος ὁ Ὀδυσσεύς, οὐδέ σιμά του ἐστάθη
κανένας ἀπ' τοὺς Ἀχαιοὺς· ὅλους ἐπῆρε ὁ φόβος.

Κι ἔλεγε μέ παράπονον στήν ἀνδρικήν ψυχὴν του:
«Ἄχ! τί θά γίνω; Εἶναι φορικτόν τό πλήθος ἀπό φόβον
νά φύγω, ἀλλά χειρότερον ἔάν μέ πιάσουν μόνον, 405
ἀφοῦ τοὺς ἄλλους Δαναοὺς ἐσκόρπισε ὁ Κρονίδης.

Πλήν τοῦτα νά διαλογοισθεῖ τί θέλησε ἡ ψυχὴ μου;
Καλῶς γνωρίζ' ὄτ' οἱ δειλοί τόν πόλεμον ἀφήνουν,
ἀλλ' ὅποιος εἶναι ἀνδράγαθος, ἀκλόνητος θά μείνει
τόν θάνατον εἰς τόν ἐχθρόν νά δώσ' ἢ νά τόν λάβει». 410

Τοῦτα ἐνῶ κείνος ἔλεγε στά βάθη τῆς ψυχῆς του,
τῶν ἀσπιστῶν τοῦ ἔπεσαν λόχοι πολλοὶ τῶν Τρῶων,
τόν ἔξωσαν, ἀλλά κακό στά σπλάγχα τους ἐκλείσαν.
Καί ὡς ὅταν ἀγριόχοιρον μέ σκύλους ἄνδρες νέοι
κυκλώνουν καί πετιέται αὐτός ἀπ' τήν καρδιά τοῦ λόγγου· 415

τό λευκό δόντι στά κυρτά σαγόνια του τροχίζει,
ἐκεῖνοι ὄρμουν ἐπάνω του νά τόν δεχθοῦν, ἂν κι εἶναι
τρομακτικός καί τοῦ κροτοῦν τά δόντι' ἀπό τήν λύσσαν·
ὁμοίως τόν διίφιλον κυκλῶναν Ὀδυσσεά

οἱ Τρῶες, καί αὐτός ὄρησε μέ ἀκονισμένην λόγχην 420
καί ἄνω τοῦ ὄμου κτύπησε τόν θεῖον Δημοπίτην,

τόν Θῶνα καί τόν Εὐνομον ἐφόνευσε κατόπι·
κι εὐθύς τόν Χερσιδάμαντα πού ἐχύνετο ἀπ' τ' ἄμαξι
ἐλάβωσε στόν ὀμφαλόν ἀπ' τήν ἀσπίδα κάτω·
ἔπεσε αὐτός κι ἐφούκτωσε τήν γῆν μέ τήν παλάμην. 425

Τοὺς ἄφησε κι ἐλόγησε τόν Χάροπα Ἴππασίδην,
πού ἦτο τοῦ Σῶκου αὐτάδελφος τοῦ λαμπρογεννημένου.
Βοηθός ὁ Σῶκος ἔδραμεν εὐθύς ὁ ἰσόθεος ἄνδρας,

καί ἀπό κοντά τοῦ ἔλεγεν : « ὦ πολυεπαινεμένε,
 στούς δόλους καί στόν πόλεμον ἀκούραστε Ὀδυσσέα, 430
 σήμερον ἢ θά καυχῆθεῖς πού ἐφόνευσες τά δύο
 λαμπρά τοῦ Ἰπλάσου ἀγόρῖα καί τ' ἄρματα τοὺς πῆρες,
 ἢ τῶρ ἀπό τήν λόγῃν μου θά χάσεις τήν ζωὴν σου».

Αὐτά ἔπε καί τόν κτύπησε στήν στρογγυλήν ἀσπίδα,
 καί τήν ἀσπίδα ἐτρούπησε τό δυνατό κοντάρι 435
 καί στόν τεχνικόν θώρακα ἐμπήχθη πέρα πέρα,
 καί ὄλην τήν σάρκα τοῦ ἴσχιεν ἀπ' τά πλευρά του, ἀλλ' ὅμως
 ἦ Ἀθηναῖά δέν τ' ἄφησε στά σωθικά νά φθάσει.

Ἐνόησε πού εἰς ἀκριβό δέν ἐλαδῶθη μέρος
 ὁ Ὀδυσσεύς κι ἐσύρθηκε καί πρός τόν Σῶκος εἶπε : 440

« Ἀπό τόν ἄκρον ὄλεθρον δέν θά σωθεῖς, χαμένε·
 κι ἐάν ἐσύ μέ ξεκοψες νά πολεμῶ τοὺς Τρῶας,
 θαρῶ πού σήμερον ἐδῶ φόνος καί μαύρη μοίρα
 σέ θ' ἀπαντήσει καί ἀπ' αὐτήν τήν λόγῃν μου θά πέσεις,
 νά πάρω ἐγώ τό καύχημα καί ὁ Ἄδης τήν ψυχὴν σου». 445

Εἶπε καί ὅπως ἔστρεψεν ὁ Σῶκος διά νά φύγει,
 ὁ Ὀδυσσεύς τοῦ ἐμπήξε στήν ράχιν τό κοντάρι·
 κι ἡ ἄκρη ἀπό τοὺς ὦμους του στό στήθος πέρα ἐβγήκε.
 Κι ἐπάνω του ἐκαυήθηκεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς :

« ὦ Σῶκε, γόνε ἀγαπητέ τοῦ ἵπποδάμου Ἰπλάσου, 450
 σ' ἐβόηκε, δέν τό ξεφυγες, τό τέλος τοῦ θανάτου.
 Δέν θά σοῦ κλείσουν, δύστυχε, τά δλέφαρα ὁ πατέρας
 οὐτ' ἡ μητέρ, ἀλλ' ὄρνεα πυκνά περοκοπώντας
 θά σέ σπαράξουν· ἀλλ' ἐμέ στόν θανάτόν μου, ἂν ἔλθει,
 οἱ διογέννητοι Ἀχαιοὶ μέ τάφον θά τιμήσουν». 455

Εἶπε καί μέσ' ἀπ' τό πλευρό καί ἀπ' τήν λαμπρὴν ἀσπίδα
 τήν σκληρὴν λόγῃν τράδιξε πού τοῦ ἔχε ρίξει ὁ Σῶκος.
 Κι εὐθύς τό αἷμ' ἀνάβρυνε κι ἐδειλίασε ἡ ψυχὴ του.
 Τό αἷμα του ἅμα ἐνόησαν οἱ ἀνδρειωμένοι Τρῶες,
 παρακινουῦντο μέ βόήν κι ἐπάνω του ἐχυθήκαν. 460

Καί ὑποχωρόντας ἔκραζεν ἐκεῖνος τοὺς συντρόφους
 καί τρεῖς φορές τοὺς ἔκραξε μ' ὄσσην πνοὴν καί ἂν εἶχε.
 Καί τρεῖς τόν ἄκουσε φορές ὁ δεύτερος Ἀτρεΐδης
 κι ἔλεγε πρός τόν Αἴαντα, πού εὗρίσκετο σιμά του :

«᾽Ω Αἴας διογέννητε, μεγάλε πολεμάρχε, 465
 στ' αὐτιά μου ἔφθασ' ἡ φωνή τοῦ ἀδάμαστου ᾽Οδυσσέως,
 πού ὁμοιάζει, ὡς νά τόν ἔπνιγαν κατάμονον οἱ Τρῶες
 ἀφού στῆς μάχης τήν ὄρμην τόν ἔχουν ἀποκλείσει.
 Ἄλλά βοηθοί ἄς δράμομεν, ὡς πρέπει, ὅτι φοβοῦμαι
 μήν πάθει, ὡς μόνος ἔμεινεν ἀνάμεσα εἰς τούς Τρῶας, 470
 καί θενά κλάψουν οἱ Ἄχαιοί μέγαλον πολεμάρχον».

Εἶπ', ἐκινήθη καί σ' αὐτόν κατόπι ὁ μέγας ἦρως.
 Κι ἔφθασαν ὅπου ἐκύκλωναν τόν θεῖον ᾽Οδυσσεά
 οἱ Τρῶες, ὡς ξανθότριχοι χρυσόλυκοι στά ὄρη
 κερατοφόρο τριγυροῦν ἐλάφι λαβωμένο 475
 πού ξέφυγε τοῦ κυνηγοῦ καί τρέχει ὅσον ἀκόμη
 τό αἷμα του εἶναι χλωρό κι ἔχει ἐλαφρά τά πόδια·
 καί ὅταν πέσει ἀπ' τήν πληγήν μέσ στήν σκιάν τοῦ λόγγου
 τά ὠμοφάγ' ἀγριόσκυλα τό τρώγουν, ἀλλά ἡ μοῖρα
 κακοποιοῦ τούς στέρνει ἐκεῖ λιοντάρι καί ἀπ' τόν τρόμον 480
 τ' ἀγριόσκυλα σκορπίζονται καί αὐτό τό κατατρώγει.
 Ὅμοίως τόν πολύβουλον ἀνδρεῖον ᾽Οδυσσεά
 Τρῶες πολλοί καί ἀνδράγαθοι κτυποῦσαν, καί ὁ γενναῖος
 τήν λόγην του ἔσειε μ' ὄρμην νά σώσει τήν ζωήν του.
 Σιμά του ὁ Τελαμώνιος, μέ τήν ἀσπίδα ὡς πύργον, 485
 ἐστήθη, καί ὅλοι ἐδῶ κι ἐκεῖ σκορπίσθηκαν οἱ Τρῶες.
 Κι ἐκείνον ὁ Μενέλαος ὀδήγ' ἀπό τό χέρι
 ἔξω ἀπ' τό πλῆθος κι ἔφερνεν ὁ ἀκόλουθος τούς ἵππους.
 Ὅρμησε ὁ Τελαμώνιος καί, νόθον Πριαμίδην,
 τόν Δόρυκλον ἐφόνευσε, τόν Πάνδοκον κατόπιν, 490
 τόν Λύσανδρον, τόν Πύρασον καί ἀκόμη τόν Πυλάρτην.
 Καί ὡς ἀπ' τά ὄρη ροβολᾷ ποτάμι στήν πεδιάδα,
 χεῖμαρρος ὁπού τοῦ Διός νεροποντιά φουσκώνει
 καί ξερά δρυά σέρουνν πολλά καί πεύκους τά νερά του
 κι ὕλην πολλήν στό πέλαγος· ὅμοια τήν πεδιάδα 495
 κλονίζει καί ἄνδρες καί ἄλογα φονεῖει ὁ λαμπρός Αἴας.
 Καί ὁ Ἐκτωρ δέν τό γνώριζεν ἀκόμα, ἐπειδή πέρα,
 στῆς μάχης τό ἀριστερό πλευρόν ἐπολεμοῦσε,
 ἐκεῖ πού ἔξόχως κεφαλές ἀνδρῶν πολλές ἐπέφταν
 στόν Ξάνθον, ὅπου ἀλαλαγμός ἀσίγητος βροντοῦσε. 500

Σιμά στόν μέγαν Νέστορα καί τόν Ἴδομενέα
 ἐκεῖ στήν λόγῃην τρομερός καί τήν ἵππομαχίαν
 ὁ Ἔκτωρ θρήνον ἔκαμνε στές φάλαγγες τῶν νέων·
 καί οἱ λαμπρογέννητοι Ἀχαιοί δέν θά ὀπισθοποδίζαν,
 ἀλλά ὁ Πάρις, σύγκλιнос τῆς εὐμορφῆς Ἑλένης, 505
 ἔπαυσε τόν ἀνδράγαθον Μαχάον' ἀπ' τήν μάχην·
 ὄτι μέ θέλος τρίγωνο τόν λάβωσε στόν ὦμον.
 Διά κεῖνον ἐλαχτάρισαν οἱ Ἀχαιοί γενναῖοι,
 μήν πέσει, ἄν κλίνει ὁ πόλεμος, εἰς τῶν ἐχθρῶν τά χέρια.
 Καί πρός τόν θεῖον Νέστορα τότ' εἶπε ὁ Ἴδομενέας : 510
 «Στήν ἄμαξάν σου ἀνέβα εὐθύς, ὦ Νέστορ Νηληϊάδη,
 καί πάρε τόν Μαχάονα, καί κτύπα πρός τά πλοῖα
 τά δυνατά πουλάρια σου· πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων
 ἀνθρώπων εἶν' ὁ ἱατρός, πού βέλη ν' ἀποσπάσει
 γνωρίζει καί μέ βότανα λαδώματα νά γιάνει». 515
 Εἶπε καί ὁ Νέστωρ ἔστερξε στόν λόγον τοῦ Τυδεΐδη.
 Στήν ἄμαξάν του ἀνέβει εὐθύς, σιμά του καί ὁ Μαχάων,
 πού γέννησ' ὁ Ἀσκληπιός ἱατρός ἔξακουσμένος.
 Τοῦς ἵππους ράβδισεν εὐθύς καί αὐτοί μέ προθυμίαν
 πρός τά καράβια πέταξαν, στ' ἀγαπημένα μέρη. 520
 Ὁ Κεδριόνης νόησε τήν ταραχήν τῶν Τρώων
 κι ἔλεγε πρός τόν Ἔκτορα, στ' ἀμάξι σύντροφός του :
 «Εἰς μίαν ἄκρην τοῦ κακοῦ πολέμου ἔμεῖς οἱ δύο
 τοῦς Δαναοῦς μαχόμεθα, καί ὡστός· οἱ ἄλλοι Τρῶες
 θορυθημένοι εὐρίσκονται κι οἱ ἵπποι των κι ἐκείνοι 525
 ἀπό τόν Τελαμώνιον· τόν γνώρισα, ὅπως φέρνει
 αὐτός ἀσπίδ' ἀπέραντην· ἀλλά κι ἔμεῖς τ' ἀμάξι
 εὐθύς ἄς σπρώξομεν ἐκεῖ, ὅπου μέ τόσο πείσμα
 πεζοί καί ἵππόμαχοι φρικτόν κροτοῦν πολέμου ἀγώνα
 σφαζόμενοι καί ἀλαλαγμός ἀσίγητος θρονταίει». 530
 Εἶπε καί μέ τήν μάστιγα ξεκίνησε τοῦς ἵππους
 κι ἐκείνοι ὡς τήν αἰσθάνθηκαν γοργά τό ἀμάξι ἐφέραν
 τῶν Τρώων καί τῶν Ἀχαιῶν στήν μέσην κι ἐπατοῦσαν
 νεκρούς καί ἀσπίδες εἰς τήν γῆν· καί κάτωθε τό ἄξονι
 καί τῆς ἀμάξης τά πλευρά μαυρίζαν ἀπ' τό αἶμα, 535
 πού ἐπάνω τους ἐράντιζαν οἱ ὀπλές τῶν τετραπόδων

καί τὰ στεφάνια τῶν τροχῶν· κι ἔλύσσ' αὐτός στό πληθος
 νά ὀρμηθεῖ μέσα τῶν ἀνδρῶν· καί συντριμμόν εἰς ὄλεθ
 τές φάλαγγες τῶν Δαναῶν γυρνώντας μέ τό ξίφος
 καί μέ τήν λόγχην ἔφερεν καί μέ τρανά λιθάρια, 540
 καί μόνον μέ τόν Αἴαντα τόν Τελαμωνιάδην
 ἀπέφευγε ν' ἀγωνισθεῖ, διότι, ἂν πολεμοῦσε
 μ' ἄνδρ' ἀπ' αὐτόν καλύτερον, τοῦ ἀγανακτοῦσε ὁ Δίας.

Καί στήν ψυχὴν τοῦ Αἴαντος ἔβαλε ὁ Ζεὺς τόν φόβον.
 Στέκει, ἀπορεῖ, τές πλάτες του μέ τήν ἀσπίδα σκέπει, 545
 φεύγει, ἀφοῦ πρῶτα ἐκοίταξε τό πληθος, ὡς θηρίον
 ἀγοκινεῖ τὰ γόνατα καί στρέφεται νά βλέπει·
 ὅμοια λεοντάρι πύρινον ἄνδρες τοῦ ἀγροῦ καί σκύλοι
 διώχνουν μακράν ἀπ' τήν αὐλήν καί ὀλόνυκτ' ἀγρυπνώντας
 ν' ἀρπάξει δέν τοῦ συγχωροῦν τό ἄνθος τῶν βοδιῶν των, 550
 κι ἐκεῖνο, ἀπό τήν ὄρεξη σπρωγμένο τῶν κρεάτων,
 ὄρμᾶ πλήν ἀνωφέλητα, μέ τόσην τόλμην ρίχνουν
 ἀκόντια ἐπάνω του οἱ βοσκοί καί δέματ' ἀναμμένα,
 πού τὰ φοβεῖται ἂν καί λυσοῦ· καί ἅμα χαράξ' ἡ ἡμέρα,
 κατηφιασμένο ἀποχωρεῖ· παρόμοια τότε ὁ Αἴας 555
 ἀπό τοὺς Τρῶες ἔφευγε πολὺ κατηφιασμένος
 ἀθέλητα, φοβοῦμενος μὴν κάψουν τὰ καρᾶδια.
 Καί ὡς ὄνος σ' ἄκρην χωραφιοῦ παιδόπουλα νικάει
 ἀπάθητος, καί τοῦ ἴσπασαν πολλὰ ραβδιὰ στήν ράχιν
 καί στά βαθιά σπαρτὰ πατεῖ καί κόβει τό σιτάρι 560
 καί ἂν καί τόν δέρναν ἄκοπα μικρὴ ἴναι ἡ δύναμις των,
 καί μόλις ὅταν χορτασθεῖ νά φύγει τόν διαίζουν·
 ὅμοια τόν μέγαν Αἴαντα τόν Τελαμωνιάδην,
 οἱ Τρῶες οἱ ἀτότολμοι καί οἱ βοηθοὶ κτυποῦσαν
 ὀπίσω του ἀκατάπαυστα στήν μέσην τῆς ἀσπίδας. 565
 Κι ἐκεῖνος πότ' ἐγύριζε τήν μάχην ν' ἀπαντήσει,
 κι ἐκράτει αὐτοῦ τές φάλαγγες τῶν ἵπποδάμων Τρῶων,
 καί τότε πάλι ἐστρέφετο νά φύγει καί αὐτός μόνος
 σ' ὄλους τόν δρόμον ἐφράζε πρὸς τὰ γοργὰ καρᾶδια
 ὀλόρθος, ἄγριος μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν καί Τρῶων. 570
 Καί ἀπό τ' ἀκόντια, πού ἔριχναν μέ λύσσαν, ἄλλα μέσα
 εἰς τήν ἀσπίδα ἐμπήγονταν μέ ὀρμὴν νά προχωρήσουν,

πολλά στήν μέσην καί πρὶν ἢ γευθῶν τό λευκό σῶμα
σπὴν γῆν στυλόνονταν ὀρθά, γιά σάρκα πεινασμένα. 575

Ἄμα τόν εἶδε ὁ Εὐρύπυλος λαμπρός Εὐαιμονίδης
ἀπό τά βέλη τά πυκνά κακά βασανισμένον,
σιμά του ἐστήθη, ἀκόντισε μέ τό λαμπρό κοντάρι
τόν μέγαν ἸΑπισάονα Φανσιάδην πολεμάρχον

εἰς τό συγκῶτι κι ἔλυσε τά μέλη τ' ἀνδρειωμένου.
Καί ὄρημ' εὐθύς καί τ' ἄρματα τοῦ ἔπαιρνε ἀπ' τοὺς ὄμους. 580

Καί ὁ Πάρις ὁ θεόμορφος, ἅμα τόν εἶδ' ἐπάνω
εἰς τόν νεκρόν, δέν ἄργησε τό τόξο νά τραδιῆξει
καί μέσα στό δεξιό μερί τόν πέτυχε τό βέλος,
καί τό μερί τοῦ ἐδάραινεν ὡς τό καλάμι ἐκόπη.

Ἐσύρθη στοὺς συντρόφους του τήν μοῖραν ν' ἀποφύγει, 585

κι ἐφώνηξε τῶν Δαναῶν : « ὦ φίλοι πολεμάρχοι,

ὦ τῶν ἸΑργείων ἀρχηγοί, γυρίσατε, σταθεῖτε

τόν Αἴαντα νά σώσετε ἀπ' τήν σκληρῆν ἡμέραν,

ἀπό τά βέλη πνίγεται καί ἀπ' τήν καταραμένην

μάχην δέν θά ὄγει ζωντανός, ἀλλ' ὅλοι ἐδῶ σταθεῖτε 590

σιμά στόν μέγαν Αἴαντα ἀντίμαχοι στοὺς Τρῶας».

Τόν λαβωμένον ἄκουσαν κι ἐστήθησαν πλησίον

φορώντας τέσ ἀσπίδες των, προβάλλοντες τέσ λόγχες.

Καί ὁ Αἴας τοὺς ἀπάντησεν, ἐγύρισε κι ἐστάθη,

ἀφοῦ στό πλῆθος ἔφθασε τῶν ποθητῶν συντρόφων. 595

Ὡς φλόγα μ' ἄσβεστην ὄρημν ἐκεῖνοι ἐπολεμοῦσαν,

ἐνῶ τόν Νέστορα ἔφερναν οἱ ἵπποι τοῦ Νηλέως

ὁμοῦ μέ τόν Μαχάονα γοργά μακράν τῆς μάχης.

Τόν εἶδε καί τόν γνώρισεν ὁ θεῖος ἸΑχιλλέας

ὡς ἔστεκε στό εὐρύχωρο καράδι του στήν πρῶμην 600

νά βλέπει τήν πολύθρηνην φυγῆν καί τόν ἀγῶνα.

Τόν σύντροφόν του Πάτροκλον ἐφώνηξε ἀπ' τό πλοῖον :

εἰς τήν φωνήν του ἐβγήκε αὐτός ἀπ' τήν σκηνήν ὠραιός

ὡσάν ὁ Ἄρης καί ἄρχισεν ἐκεῖθε ἡ συμφορά του.

Πρῶτος τοῦ εἶπ' ὁ ἀνδράγαθος υἱός τοῦ Μενoitίου : 605

«Τί μέ φωνάζεις ; Ἄπό ἐμέ τί θέλεις, ἸΑχιλλέα ;»

Καί ὁ πτεροπόδης ἸΑχιλλεύς σ' ἐκεῖνον ἀπαντοῦσε :

«Μενoitιάδη ἐξαΐσει καί φίλε τῆς ψυχῆς μου,

τώρα θά ιδῶ τούς Ἄχαιούς στά πόδια μου νά πέσουν
 ὅτι τούς ἤβρε ἀβάστακτη τῆς συμφορᾶς ἀνάγκη, 610
 ἀλλ' ἄμε, θεῖε Πάτροκλε, στόν Νέστορα, νά μάθεις
 ποιόν λαβωμένον φέρνει αὐτός, ὡς βλέπω, ἀπό τήν μάχη.
 Ὅμοιάζει τόν Μαχάονα, τοῦ Ἀσκληπιοῦ τόν γόνον
 ὀπισθεν ὄλος· πλὴν τοῦ ἀνδρός τά μάτια ἐγὼ δέν εἶδα
 ὅτι ἐμπροσθέν μου ἐπέράσαν ὀργήγορα οἱ φοράδες». 615

Καί ὁ Πάτροκλος ὑπάκουσε τόν ποθητόν του φίλον
 καί στές σκηνές τῶν Ἄχαιῶν ἔδραμ' εὐθύς νά φθάσει.
 Καί ὄτ' ἔφθασαν εἰς τήν σκηνήν ἐκείνοι, ἀπό τ' ἀμάξι
 κατέβηκαν κι ἐξέξεψε τούς ἵππους ὁ Εὐρυμέδων,
 ἀκόλουθος τοῦ Νέστορος· κι ἐκείνοι στ' ἀκρογιαλὶ 620
 ἐμέναν πρός τόν ἄνεμον τόν ἴδρον νά δροσίουν.

Κι ἔπειτα ἐμπῆκαν στήν σκηνήν καί στά θρονιά καθίσαν.
 Καί μίγμα ἢ καλοπλέξουδη τούς ἔφτιασ' Ἐκαμήδη,
 ἢ θυγατέρα τοῦ ὑψηλοῦ στό φρόνημ' Ἀρσινόου,
 πού ὄτ' ἔριξε τήν Τένεδον ὁ θεῖος Ἀχιλλέας 625
 οἱ Ἄχαιοί τοῦ γέροντος τήν κόρην ἐδιαλέξαν,
 διότι στό συμβούλιον ἀπ' ὄλους ἦταν πρῶτος.

Καί αὐτή τούς ἔσυρεν ἐμπρός τραπέζι σιλδωμένο
 μαυρόποδον καί χάλκινον ἐπάνω του κανίστρι
 μέ τό κρεμμίδι, γευστικό προσφάγι διά νά πίνουν, 630
 μέ χλωρό μέλι καί λευκόν τοῦ ἀγίου σίτου ἀθήρα,
 κι ἔστησε χρυσοκούμπωτο ποτήρι πού εἶχε φέρει
 ὁ γέρος ἀπ' τό σπίτι του κι εἶχε διπλό τό πόδι,
 τέσσερ' αὐτιά καί ὀλόχρυσες εἰς τό καθένα δύο
 περισσότερές ἐφαίνονταν ὡς νά σπυρολογοῦσαν· 635

μέ κόπον ἀπ' τήν τράπεζαν κάθ' ἄλλος τό κινουῦσε
 γεμάτο, ἀλλ' ἀκόπιαστα τό ἐσήκωνεν ὁ γέρος.
 Σ' ἐκεῖνο τούς ἐτοίμαζε τό μίγμα ἢ γυνή θεία,
 κρασὶ Πράμναιο καί τυρὶ τῆς αἴγας πού μέ τρίφτην
 χάλκινον ἔτριψεν αὐτή, κι ἔραν' ἐπάνω ἀλεύρι 640
 λευκό καί ἀφοῦ τό ἐτοίμασε νά τό γευθοῦν τούς εἶπε.

Καί ἀφοῦ μ' αὐτά τήν ἀναψιν τῆς δίψας ἐπραῦναν,
 μέ ὀμιλίες ἔτερπαν τό πνεῦμ' ἀνάμεσόν τους
 καί ὁ Πάτροκλος ὡσάν θεός εἰς τό κατώφλι ἐφάνη.

Ἄμα τόν εἶδε ὁ γέροντας, σηκώθη ἀπ' τό θρονί του, 645
τόν ἔμπασε καί τοῦ ἔλεγε σιμά του νά καθίσει.

Δέν τό ἔστεργεν ὁ Πάτροκλος, καί τοῦ ἔπε : «Σεβαστέ μου,
δέν δύναμαι, ὅ,τι καί ἂν εἰπείς, ὡς θέλεις, νά καθίσω.
Φοβοῦμαι τόν θυμόν τοῦ ἀνδρός πού μ' ἔστειλε νά μάθω
ποιόν λαβωμένον ἔφερες· ἀλλά καί μόνος τώρα 650
τόν ἀρχηγόν Μαχάονα, καί βλέπω καί γνωρίζω,
καί ἀμέσως τήν ἀπάντησιν θά φέρω τοῦ Ἀχιλλέως.
Πόσο εἶν' ἐκεῖνος τρομερός, γνωρίζεις, σεβαστέ μου,
πού εὐκόλως καί στόν ἄπταιστον πταίσμα νά ἐβρεῖ συμβαίνει».

Καί ὁ Νέστωρ τότε ἀπάντησε : «Πῶς γίνεται ὁ Πηλεΐδης 655
διά τούς υἱούς τῶν Ἀχαιῶν, ὅσ' εἶναι λαβωμένοι,
νά ὀδύρεται ; Καί αὐτός ποσῶς τήν λύπην δέν γνωρίζει,
πού κυριεῦει τόν στρατόν, ἀφ' ὅτου εἰς τά καρᾶδια
κείτονται ἀπό λαβωματιές οἱ πρῶτοι πολεμάρχοι.

Κεῖ λαβωμένοι εὐρίσκονται καί ὁ δυνατός Τυδεΐδης, 660
ὁ Ὀδυσσεύς καί ὁ δοξαστός στήν λόγχην Ἀγαμέμνων·
λαβώθη καί ὁ Εὐρύπυλος εἰς τό μερί μέ βέλος·
καί ἀπό τήν μάχην ἔφερα καί τοῦτον πληγωμένον
μέ βέλος, ὅμως ὁ Ἀχιλλεύς, ἂν καί γενναῖος εἶναι,
διά μᾶς καθόλου δέν πονεῖ καί δέν μᾶς ἔλεεῖται. 665

Ἦ μένει ὥσπου τά πλοῖα μας ἐπάνω στ' ἀκρογιάλι
μέ ὄλον τόν ἀγώνα μας τό πῦρ νά καταλύσει,
καί νά σφαγοῦμεν ὄλοι ἐκεῖ ; Καί ἄχ ! διατί δέν ἔχουν
τήν παλαιάν τους δύναμιν τά λυγερά μου μέλη ;

Ἄς εἶχα τήν νεότητα καί ἀκέραιαν τήν ἀνδρείαν 670
καθώς ὅταν στόν πόλεμον ἐξ ἀφορμῆς τῶν μόσχων
μέ τούς Ἥλείους φόνευσα τόν ἄνδρα Ἴτυμονῆα,
ἐγκάτοικον τῆς Ἰλίδος, λαμπρόν Ὑπειροχίδην,
ζητώντας ἀνταπόδοσιν. Τόν κτύπησα μ' ἀκόντι
ἐκεῖ πού αὐτός τά βόδια του νά σώσει ἐπρομαχοῦσε, 675
καί ὡς ἔπεσ' ἐφοβήθηκαν οἱ ἀγρότες, ἔσκορπίσαν.

Λάφυρα τότ' ἐπήραμεν ἀπ' τό πεδίον πλήθος,
βοδιῶν κοπές πεντήκοντα, τόσες κοπές προβάτων
καί τόσες χοίρων καί γιδιῶν τόσα πλατιά κοπάδια,
καί τρεῖς φορές πεντήκοντα ξανθότριχες φοράδες, 680

κι εἶχαν οἱ περισσότερες νεογέννητα πουλάρια.
 Νύκτα μ' ἔκεινα ἐφθάσαμε στήν Πύλον τοῦ Νηλέως·
 καί ὁ γέρος ἀναγάλλιασεν, ὅτι ὡς ἐβγήκα νέος
 στόν πόλεμον μοῦ ἔτυχε τόσα πολλά νά πάρω.
 Καί οἱ κήρυκες τό χάραμα φωνάξαν νά ἴθουν ὅλοι 685
 σ' ὅσους χρεωστεῖτο ἀπόδοσις μέσα στήν θείαν Ἥλιον.
 Συνάχθησαν κι ἐμοίραζαν οἱ γέροντες τῆς Πύλου,
 ὅτ' εἰς πολλοὺς ἀπόδοσιν οἱ Ἐπειοὶ χρεωστοῦσαν
 μ' ὄλον πού ὀλίγοι ἐμέναμεν ἐμεῖς καί ἀφανισμένοι,
 ὅτι μᾶς ταιλαιπώρησεν εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους 690
 ὁ Ἡρακλῆς κι ἐσφάγησαν ὅλ' οἱ καλοὶ τῆς Πύλου.
 Ὅτι ἀπ' τὰ δώδεκα παιδιά τὰ ἐξαίσια τοῦ Νηλέως,
 ἐγώ μόνος τοῦ ἔμεινα καί τ' ἄλλα τοῦ ἀπέθαναν.
 Διά τοῦτο αὐθαδιάζοντας πολὺ μᾶς ἀδικοῦσαν
 τῶν ἀποτόλμων Ἐπειῶν τὰ χαλκοφόρα πλήθη. 695
 Καί ἀπ' ὅλα μιάν κοπήν βοδιῶν καί πρόβατα τριακόσια
 μέ τοὺς βοσκούς των ἔλαβε μερίδα του ὁ Νηλέας,
 ὡς εἶχε ἀπόδοσιν τρανήν νά λάβει ἀπ' τοὺς Ἥλείους
 τέσσαρες ἵππους μ' ὅλα τους τ' ἀμάξια νικηφόρους,
 πού ἔμελλαν διά τρίποδα νά κάμουν τόν ἀγῶνα· 700
 στήν Ἥλιδα τοὺς κράτησεν ὁ βασιλεὺς Αὐγείας
 καί πονεμένον ἔδιωξε σκληρὰ τόν ἱππλάτην.
 Καί ὁ γέρος διά τήν ὕβριν του καί τ' ἀνομιά του ἔργα
 λάφυρα ἐπῆρε ἀμέτρητα· καί τ' ἄλλα εἰς τόν λαόν του
 ἔδωκε νά τὰ μοιραστοῦν ἰσόμετρα καθένας. 705
 Τοῦτα ἐνῶ κάμαμεν ἐμεῖς καί τῶν θεῶν θυσίαις
 στήν πόλιν ἐπροσφέρναμεν, τρεῖς πέρασαν ἡμέρες
 κι ἦλθαν ἐκεῖνοι ἀμέτρητοι μέ ἄρματα, μέ ἵππους,
 ὁ λαός ὅλος, κι οἱ ἀδελφοὶ ὀλίονες μ' ἐκείνους,
 ἀγόρι' ἀκόμη ἀμάθητα πολεμικῆς ἀνδρείας. 710
 Πόλις Θροῦσσα εὐρίσκειται κτισμέν' εἰς ἄκρην λόφου
 μακράν, αὐτοῦ στόν Ἄλφειόν, ἀπ' τήν ἀμμώδη Πύλον.
 Αὐτήν ἐκύκλωσε ὁ στρατός μέ λύσαν νά τήν πάρον.
 Στήν πεδιάδά εἶχαν χυθεῖ κι ἦλθε ἡ Ἄθηνᾶ τήν νύκτα
 μηνύτρ' ἀπό τόν Ὀλυμπον, νά εἶπει ν' ἀρματωθοῦμε, 715
 καί τόν λαόν, πού ὀλόγυρα τόν πόλεμον ζητοῦσε

συνάθροισ' εὔκολα ἢ θεά κι ἐμέ νά πολεμήσω
 δέν μ' ἄφηνεν ὁ γέροντας καί μου ἔκρουσε τοὺς ἵππους·
 ὄτ' ἤμουν, ἔλεγε, ἄπραγος στά ἔργα τοῦ πολέμου.
 Καί ὁμως ἀνδραγάθησα πεζός μέσ στοὺς ἱππέας, 720
 ὡς ἐκυβέρονσ' ἡ Ἄθηνᾶ τῆς μάχης τόν ἀγώνα.
 Στόν ποταμόν Μινύειον, πού βρέχει τήν Ἄρῆνην
 καί χύνεται στήν θάλασσαν, ὅσο νά φέξ' ἡ ἡμέρα
 τῆς Πύλου ἱππεῖς καί τῶν πεζῶν συνέρρεαν τά πλήθη.
 Κεῖθε ὁ στρατός μας ὀρμησε μέ ὅλα τ' ἄρματα του 725
 καί σ' ἅγιο ρεῦμα τοῦ Ἄλφειοῦ τό μεσημέρι εὐρέθη.
 Θυσίαν τότ' ἐκάμαμεν στόν ὕψιστον Κρονίδην,
 ταῦρον κατόπιν τοῦ Ἄλφειοῦ, ταῦρον τοῦ Ποσειδῶνος,
 καί τῆς γλαυκόματης θεᾶς ὠραίαν ἀγελάδα,
 καί ἀφοῦ στήν τάξιν του κανεῖς ἐδείπνησε, στές ὄχθες 730
 τοῦ ποταμοῦ πλαγιάσαμε μέ τ' ἄρματα μας ὅλοι.
 Καί οἱ μεγάλῳψυχοι Ἐπειοί τήν πόλιν περιζῶναν,
 νά τήν χαλάσουν πρόθυμοι· ἀλλά πρῖν νά προφθάσουν,
 φρικτή σ' αὐτούς ἐξέσπασε πολέμου ἀνεμοζάλη·
 ὁ ἥλιος μεσουράνιζε καί οἱ δύο στρατοί κινουῦντο, 735
 εὐχόμενοι στήν Ἄθηνᾶ καί στόν πατέρα Δία.
 Ἄλλ' ὅταν Πύλιοι κι Ἐπειοί πιασθῆκαν εἰς τήν μάχην,
 τόν Μούλιον πολεμιστήν ἐφόνευσα ἐγώ πρῶτος
 κι ἐπῆρα καί τοὺς ἵππους του· κι εἶχεν αὐτός τήν πρώτην
 τοῦ Αὐγείου κόρην τήν Ξανθήν, πού ἐλέγετο Ἀγαμήδη, 740
 κι ἐγνώριζ' ὅσα βότανα τῆς γῆς τό πλάτος τρέφει.
 Ὡς ἔρχονταν, τόν κτύπησα μ' ἀκόντι καί στό χῶμα
 ἔπεσε, κι ἐγώ πήδησα σ' ἀμάξι, καί στοὺς πρῶτους
 πολεμιστάς ἐστήθηκα· κι εὐθύς ἐσκορπισθῆκαν
 οἱ μεγάλῳψυχοι Ἐπειοί καθώς ἔπεσ' ἐκεῖνος 745
 πού τῶν ἱππέων ἀρχηγός ἐπρώτευε στήν μάχην.
 Καί ὀρμησα ἐπάνω τους εὐθύς, ὡς μαύρη ἀνεμοζάλη,
 πενήντα ἐπῆρ' ἀμάξια τους καί ἀπό καθένα δύο
 ἄνδρες ἔκαμε ἡ λόγχη μου τό χῶμα νά δαγκάσουν.
 Καί ἀκόμα τοὺς Μολίονας θά ἐφόνευ' ἄλλ' ὁ μέγας 750
 ὁ Ποσειδῶν πατέρας τῶν τοὺς ἔσκεπε μέ ὀμίγλην.
 Νίκην τότ' ἔδωκεν ὁ Ζεὺς μεγάλην τῶν Πυλίων·

ὅτι τοὺς κυνηγούσαμε, φονεύαμε τοὺς ἄνδρες,
 τὰ ὄπλα τοὺς ἐπαίρναμε, μέσ' ἀπὸ τὴν πεδιάδα,
 ὅσον ὁπού ἀνεθήκαμεν εἰς τὰ Βουπράσια μέρη, 755
 εἰς τὸν Ὠλένιον κρημνόν, στόν λόφον τοῦ Ἄλεισιου·
 ἐκείθεν γύρισ' ἢ Ἀθηνᾶ τὰ πλήθη κι ἓναν ἄνδρα
 ὕστερον ἄφησα νεκρόν· τότ' οἱ Ἀχαιοὶ τοὺς ἵππους
 ἀπ' τὸν Βουπράσιον ἀγρόν ἐστρέψαν πρὸς τὴν Πύλον,
 καί μ' ἓνα στόμα ὀλόκληρος λαὸς ὕμολογοῦσε 760
 τὸν Νέστορα ἀπὸ τοὺς θνητοὺς καὶ ἀπ' τοὺς θεοὺς τὸν Δία.
 Ἴδου πῶς ἀνδραγάθιζα μέ τοὺς ἀνδρειωμένους.
 Ἄλλ' ὁ Ἀχιλλεύς θά χαιρεται τὴν ἀρετὴν του μόνος·
 ἄχ! ὅταν ὁ λαὸς χαθεῖ, πολὺ καὶ ἀργά θά κλαύσει.
 Θυμήσου ὅ,τι ὁ Μενόιτιος σοῦ πρόσταξε, ὦ γλυκέ μου, 765
 ὅταν στόν Ἀγαμέμνονα σέ ἔστειλε ἀπ' τὴν Φθίαν.
 Καί ὅλα τ' ἀκούσαμεν ἐγὼ καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεάς,
 στό δῶμα ὀπὸτ' ἐφθάσαμε τό μέγα τοῦ Πηλέως,
 ἐνῶ τῆς Ἀχαιίδος γῆς συνάζαμεν τὰ πλήθη.
 Κεῖ ἐβρήκαμε τὸν ἥρωα Μενόιτιον καὶ σένα· 770
 σιμά σας ἦτ' ὁ Ἀχιλλεύς· καὶ ὁ γέρος ὁ Πηλέας
 τοῦ μόσχου τὰ παχιά μεριά στόν βροντητὴν Κρονίδην
 ἔκαιε μέσα εἰς τὴν αὐλήν, καὶ μέ χρυσὸ ποτήρι
 σπόνδιζε τό γλυκὸ κρασί στές προσφορές πού ἔκαϊαν.
 Κι ἐνῶ ἐσυγυρίζατε τὰ κρέατα, μᾶς εἶδεν 775
 ὁ Ἀχιλλέας στά πρόθυρα· μᾶς πῆρε ἀπὸ τό χέρι,
 μᾶς εἶπε νά καθίσουμε κι ἔβαλε αὐτός ἐμπρός μας
 τό φίλημα πού δίδεται τοῦ ξένου, ὡς θέλ' ἢ τάξις.
 Καί τὴν τροφήν καὶ τό πιετόν ἅμ' ἐχαρήκαμ' ὅλοι,
 τὸν λόγον πρῶτος ἄρχισα καὶ σᾶς παρακινούσα 780
 νά μᾶς ἀκολουθήσετε· καὶ πρόθυμοι σεῖς ἦσθε,
 καὶ τότε οἱ δυὸ πατέρες σας πολλὰ σᾶς συμβουλεύαν.
 Καί τοῦ Ἀχιλλέως σύσταινεν ὁ γέροντας Πηλέας
 πάντοτε μέγας νά φανεῖ καὶ τῶν Ἀργείων πρῶτος·
 κι ἐσένα ἰδοῦ τί σύσταινεν ὁ γέρος σου πατέρας : 785
 «Παιδί μου, ἂν ὁ Ἀχιλλεύς στό γένος σέ ὑπερβαίνει
 καὶ στήν ἀνδρείαν, εἶσαι σύ στά χρόνια ἀνώτερός του.
 Ἄλλ' ὅ,τι χρήσιμον σεαφθεῖς, σύ βάλε το στόν νοῦ του,

εὖμορφα καί πρὸς τό καλόν τούς λόγους σου θά στέργει».

Τοῦτα, καί σύ τά λησμονεῖς, πού σύσταινεν ὁ γέρος, 790

Μέ τοῦτα τώρα πάσχισε νά πείσεις τόν Πηλεΐδην.
 Ποιός ξέρει μὴν ὁ λόγος σου, μ' ἑνός θεοῦ τὴν χάριν,
 τοῦ συγκινήσει τὴν ψυχὴν ; Καλός τοῦ φίλου ὁ λόγος.
 Κι ἐάν στὸν νοῦν του ἔχει χρησμόν πού νά τόν ἐμποδίζει,
 ὅπου ἢ μητέρα του ἢ θεά τοῦ ἀνάφερε ἀπ' τόν Δία, 795
 ἄς ξαναστείλει κἀν ἐσέ καί οἱ Μυρμιδόνες ὄλοι
 ἄς ἔλθουν, ὥστε φῶς ἐσύ τῶν Δαναῶν νά γίνεις.
 Καί νά σοῦ δώσει νά φορεῖς στήν μάχην τ' ἄρομάτ' αὐτοῦ,
 ἴσως φανεῖς πῶς εἶσαι αὐτός καί ἀποσυρθοῦν οἱ Τρῶες,
 ἀπ' τόν ἀγών' ἀνασασμόν οἱ Δαναοὶ νά λάβουν, 800
 κι εἶναι τ' ἀνάσασμα καλόν ὅσον μικρόν καί ἄν εἶναι.
 Κι εὐκόλα σεῖς ἀκούραστοι τά κουρασμένα πλήθη
 θά διώξετε πρὸς τὴν πόλιν τους ἀπ' τά γοργὰ καράβια».

Εἶπε καί τόν ἐτάραξε στά βάθη τῆς καρδίας,
 κι ἔγυρ' εὐθύς σπουδακτικά ὀπίσω στὸν Πηλεΐδην. 805

Καί ὅτ' εἶχε φθάσει ὁ Πάτροκλος στά πλοῖα τοῦ Ὀδυσσέως,
 στό μέρος ὅπου ἐδίκαζαν κι ἐκάμναν τάς συνόδους
 καί τῶν θεῶν εἶχαν βωμούς ὀλόγυρα κτισμένους,
 ἐμπρός του ἦλθ' ὁ Εὐρύπυλος, λαμπρός Εὐναιμονίδης,
 πού ἐρχόνταν ἀπ' τόν πόλεμον τρεκλός ἀπ' τὴν πληγὴν του, 810
 πού εἶχε λάβει εἰς τό μερί· κι ἐκεῖθε μαῦρον αἶμα
 ἔβγαине κι ἰδρωτας πολὺς τοῦ ἐνότιζε τέσ πλάτες,
 ἀλλ' εἶχε ἀκόμη τὴν ψυχὴν ἀσάλευτην στά στήθη.
 Ὕμα τόν εἶδ' ὁ ἀνδράγαθος υἱός τοῦ Μενoitίου,
 μέ πόνον τόν προσφώνησεν : « Ὑτσι, ὦ δυστυχισμένοι, 815
 τῶν Δαναῶν ὦ ἀρχηγοί, καί πρῶτοι πολεμάρχοι,
 τούς σκύλους νά χορτάσετε σᾶς ἐμελλε στήν Τροίαν,
 μακράν ἀπ' τὴν πατρίδα σας κι ἀπό τούς ποθητούς σας ;
 Ὑλλά εἰπέ μου, Εὐρύπυλε, διόθρηπτε ἤρωά μου,
 οἱ Ὑχαιοὶ στοῦ Ὑκτορος τὴν ἄμετρην ἀνδρείααν 820
 θ' ἀντισταθοῦν ἢ θά χαθοῦν στήν λόγγην του ἀποκάτω ; »

Καί ὁ συνετός Εὐρύπυλος : « Ὡ Πάτροκλε γενναῖε,
 προπύργιον τῶν Ὑχαιῶν ὀιμέ δέν εἶναι πλέον,
 ἀλλά στά μαῦρα πλοῖα τους ὀγρήγορα θά πέσουν.

Κείτονται στά καράβια τους οἱ πρῶτοι πολεμάροχοι 825
 ἀπ' τὰ πολλὰ λαδῶματα πού ἐπῆραν εἰς τὴν μάχην
 καὶ πάντοτε σφοδρότερη γίνετ' ἢ ὁρμή τῶν Τρῶων.
 Ἄλλὰ στοῦ πλοῖον φέρε με νά σώσεις τὴν ζωὴν μου,
 τ' ἀκόντι θγάλε ἀπ' τό μερί, νίψε τό μαῦρον αἶμα
 μέ χλιό νερό, καὶ χρίσε το μέ τὰ γλυκὰ βοτάνια. 830
 πού ἀπό τόν δικαιοτάτον στοῦ γένος τῶν Κενταύρων,
 τόν Χείρονα ἔμαθ' ὁ Ἄχιλλεύς κι ἐδίδαξε καὶ σένα·
 ὅτι ἀπ' τοὺς δυό μας ἰατρούς, λαδῶθηκε ὁ Μαχάων,
 κι εἰς τέσ σκηνές μας κείτεται, κι ἔχει καὶ αὐτός ἀνάγκη
 ἀπό ἐξαισίον ἰατρον, καὶ ὁ ἄλλος μέ τοὺς Τρῶας 835
 κτυπιέται, ὁ Ποδαλείριος, ἀκλόνητος στήν μάχην».

Τοῦ ἀπάντησεν ὁ ἀνδράγαθος υἱός τοῦ Μενoitίου :
 «Ἄχ! τί θά γίνει, Εὐρύπυλε ; Καὶ ἂν εἶμαι κινήμενος
 πρὸς τόν Πηλεΐδην νά τοῦ εἰπῶ τί μόχει παραγγεῖλει
 ὁ Νέστωρ ὁ Γερήνιος, τῶν Ἀχαιοῶν σωτήρας, 840
 ἀφοῦ σέ βλέπω εἰς κίνδυνον, ἐγὼ δέν θά σ' ἀφήσω».

Εἶπε καὶ μέσα στήν σκηνὴν ἀγκαλιαστά τόν πῆρε·
 καὶ εἰς τό τομάρι, πού ἄπλωσεν ὁ ἀκόλουθος, τόν στρώνει.
 Μέ τό μαχαίρι ἀπ' τό μερί τό πικρό θέλος θγάξει,
 ἀπ' τὴν πληγὴν μέ χλιό νερό πλύνει τόν μαῦρον αἶμα, 845
 ρίζαν τοῦ ἔβαλε πικρὴν, πού πρῶτα μέ τὰ χέρια
 ἐμάλαξε, παυσίπονην, πού τοῦ ἔπαυσε τοὺς πόνοους
 ὅλους, κι ἐστέγνωσε ἡ πληγὴ, κι ἐστάθηκε τό αἶμα.

M

Αὐτοῦ θεράπευε ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Μενoitίου
 τοῦ Εὐρυπύλου τὴν πληγὴν· ὥστόσο ἐπολεμοῦσαν
 Τρῶες καὶ Ἀργεῖοι σύσσωμοι· μηδ' ἔμελλε τὸ τεῖχος
 τὸ μέγα μηδέ ὁ χάντακας φραγμὸς δι' αὐτούς νά εἶναι,
 πού ἔκτισαν οἱ Δαναοὶ προφυλακὴν τῶν πλοίων, 5
 χωρὶς νά δώσουν τῶν θεῶν ἑξαίσιες ἑκατόμβες·
 καὶ τὰ πολλὰ τους λάφυρα νά κλείσει καὶ τὰ πλοῖα
 τὸ ἔκτισαν· ἀλλ' ἄβουλα τῶν ἀθανάτων ὄλων·
 ὄθεν πολὺν δέν ἔμεινε καιρὸν ὀρθὸ τὸ κτίσμα.
 Ὅσ' ἦτο ὁ Ἐκτωρ στὴν ζωὴν κι ἐθύμωνε ὁ Πηλείδης 10
 καὶ ἄπαρτη ἀκόμη ἐσώζονταν ἡ πόλις τοῦ Πριάμου,
 ὀλόρθο καὶ τῶν Ἀχαιῶν τὸ μέγα τεῖχος ἦταν·
 ἀλλ' ὅταν οἱ καλύτεροι τῶν Τρῶων ἀπεθάναν,
 καὶ πάμπολλοι τῶν Δαναῶν ἐπέσαν καὶ ἄλλοι ἐμείναν,
 καὶ μὲς στὸν χρόνον δέκατον ἐπόρθησαν τὴν Τροίαν 15
 οἱ Ἀργεῖοι καὶ ὄλοι ἐγύρισαν στὴν ποθητὴν πατρίδα,
 ὁ Ἀπόλλων καὶ ὁ Ποσειδῶν σκεφθῆκαν ν' ἀφανίσουν
 τὸ τεῖχος, ὅταν ἔσυραν τὴν δύναμιν ἀπ' ὅσα
 ἀπὸ τὴν Ἰδην ροβολοῦν στὴν θάλασσαν ποτάμια
 Κάρησος, Ρῆσος, Γράνικος, Ἑπτάπορος, Ροδίος, 20
 Αἴσηπος, θεῖος Σκάμανδρος καὶ τὸ Σιμόντειον ρεῦμα,
 ἐκεῖ πού κράνη πάμπολλα καὶ ἀσπίδες καὶ ἡμιθέων
 γένος ἀνδρῶν στοὺς ἄμμους του κυλοῦνται πεσημένα·
 αὐτῶν ὁ Ἀπόλλων ἐγυρε τὰ στόματα κι ἐννέα
 ἡμέρες ρεῖαν ὄλα ὁμοῦ στὸ τεῖχος, ἐνῶ ἐπάνω 25
 ἄκοπα ἔβρεχεν ὁ Ζεὺς τὸ τεῖχος νά ποντίσει.
 Καὶ ὁ ἴδιος μέ τὴν τριάιναν ἐμπρὸς ὁ κοσμοσειστής
 ροβόλαε στὴν θάλασσαν τὰ θέμελ' ἀπὸ πέτρες
 καὶ ἀπὸ κορμούς, πού οἱ Δαναοὶ μέ κόπον εἶχαν θέσει.
 Καὶ στὸν βαθύν Ἑλλήσποντον ἐγγὺς ἐσιάδωσ' ὄλα, 30
 καὶ μ' ἄμμον πάλι ἐσκέπασε τὸ ἀπέραντο ἀκρογιάλι,
 τὸ τεῖχος ἀφοῦ ἀφάνισε· κι ἐγυρε τὰ ποτάμια

ὄπου καί πρῶτα νά κυλοῦν τά ὄμορφα νερά τους.

Αὐτά νά κάμουν ἔμελλαν ὁ Ποσειδῶν καί ὁ Φοῖβος
 ἕναν καιρόν· ἀλλ' ἔβραζε στό στερεωμένο τεῖχος 35
 ἢ μάχη τότε κι ἔτριζαν τῶν πύργων τά δοκάρια,
 καί αὐτοῦ καθῶς τούς δάμασεν ἢ μάστιγα τοῦ Δία
 οἱ Ἄργειοι πρὸς τά πλοῖα τους σφικτά στενοχωροῦντο
 τόν Ἐκτορα φοβούμενοι δεινόν φυγῆς ἐργάτην.
 Καί αὐτός, ὡς πρῶτα, ἐμάχονταν, ὡσάν ἀνεμοζάλη. 40
 Καί σάν χοῖρος ἢ λέοντας στήν μέση ἀνδρῶν καί σκύλων
 σ' αὐτούς γυρίζει μ' αἰσθησιν τῆς ρώμης του μεγάλῃ·
 φάλαγγα ἐκείνοι πυργωτήν ἀντίκρου του μορφάνου
 καί ρίχνουν βέλη ἀμέτρητα κι ἡ εὐγενῆς ψυχῆ του
 φόβον δέν ἔχ' ἢ δισταγμόν, ἄν καί νεκρός θά πέσει 45
 ἀπ' τήν ἀνδραγαθίαν του καί τῶν ἀνδρῶν τούς λόχους
 νά σπάσει συγχοστρέφεται· καί ὄπου χουμήσει ἐκεῖνος
 οἱ πυκνοὶ λόχ' ὑποχωροῦν· παρόμοια μέσ στά πλήθη
 ὁ Ἐκτωρ τούς συντρόφους του παρακαλοῦσεν ὅλους
 νά διαδοῦν τόν χάνδακα κι οἱ ἵπποι του οἱ γενναῖοι 50
 δέν ἐτολμοῦσαν καί σφοδρά χλιμίντριζαν στήν ἄκρη
 ὀρθοί· καθῶς τούς φόδιζε φαρδύς ἐμπρός ὁ λάκκος
 πού δέν θά διάβαιν' εὐκόλα κανεῖς ἢ θά πηδοῦσε.
 Ὅτ' ὑψηλές ἐστέκονταν καί κρεμαστές οἱ ἄκρες
 καί ἀπ' τά δυὸ μέρη καί ἄνωθεν ἀκονητὰ σταλίκια 55
 εἶχαν στυλῶσ' οἱ Ἀχαιοὶ τρανά καί στριμωμένα
 πρὸς τούς ἐχθρούς προφυλακῆν· καί αὐτοῦ δέν θά ἤμποροῦσεν
 εὐκόλως ἵππος σέρνοντας καλότροχον ἀμάξι
 πόδι νά στήσει καί οἱ πεζοὶ διστάζαν νά περάσουν.
 Καί στόν τολμηρόν Ἐκτορα τότε εἶπε ὁ Πολυδάμας: 60
 «Ἐκτορ καί ὄλ' οἱ ἀρχηγοὶ τῶν βοηθῶν καί Τρώων,
 ἀνόητα στόν χάντακα τούς ἵππους ὀδηγοῦμε·
 ὄτ' εἶναι κακοδιάβατος, ὡς ἔχει ἀκονισμένα
 σταλίκια κι εἶναι ὀπίσω τους τῶν Ἀχαιῶν τό τεῖχος.
 Δέν γίνεται νά κατεβοῦν οὐδέ νά πολεμήσουν 65
 ἵππεις καί μέσ στό στένεμα θ' ἀφανισθοῦμεν ὅλοι,
 διότι ἄν τούς ἐμίσησε καί τούς ἐξολοθρεῖ
 εἰς τήν ὀργήν του ὁ Βροντητής καί βοηθεῖ τούς Τρῶας,

ἦθελ' ἀμέσως νά γενεῖ κι ἐδῶ, μακρῶν ἀπ' τ' Ἄργος,
 οἱ Ἀχαιοὶ νά συντριβοῦν αὐτοὶ καὶ τ' ὄνομά τους· 70
 ἀλλ' ἂν στραφοῦν πάλιν αὐτοὶ κι ἐμεῖς ἀπὸ τὰ πλοῖα
 διωχθοῦμε καὶ ὄλοι πέσομε στοῦ χάντακος τό βάθος,
 θαρρῶ πῶς μηδέ μηνυτῆς στήν πόλιν δέν θά φθάσει
 ἀπ' τόν διωγμόν τῶν Ἀχαιῶν νά εἰπεῖ τόν ὄλεθρόν μας.
 Κι ἐλάτε τώρα, ὅ,τι θά εἰπῶ νά τό δεχθοῦμεν ὄλοι· 75
 τοὺς ἵππους οἱ ἀκόλουθοι στόν χάντακ' ἄς κρατήσουν,
 κι ἐμεῖς πεζοὶ τόν Ἔκτορα μέ τ' ἄρματά μας ὄλοι
 θ' ἀκολουθήσομεν μ' ὄρμην, καί ἂν εἶναι διορισμένο
 ν' ἀφανισθοῦν, οἱ Ἀχαιοὶ δέν θά σταθοῦν ἐμπρός μας».

Ὁ Ἔκτωρ ἦθε ὠφέλιμον ὅ,τι εἶπε ὁ Πολυδάμας, 80
 καί ἀπὸ τ' ἀμάξι πήδησε χαμαὶ μέ τ' ἄρματ' ὄλα,
 οὐδ' ἔμειναν στ' ἀμάξια τους οἱ ἄλλοι συναγμένοι,
 ἀλλ' ὄλοι κάτω ἐπήδησαν στόν Ἔκτορα κατόπιν.
 Καί ὄλοι τοὺς κυβερνήτες των παράγγειλαν νά στήσουν
 μέ καλὴν τάξιν ἐμπροσθεν τοῦ χάντακος τοὺς ἵππους· 85
 κι ἐκεῖν' εἰς πέντε σώματα μέ τάξιν χωρισθῆκαν,
 καθένα μέ τοὺς ἀρχηγούς. Ἐκτωρ καὶ Πολυδάμας
 εἶχαν τό σῶμα τό ἐκλεκτό, πυκνό καὶ ἀνδρειωμένο,
 πού ἐμάνιζε τό τείχισμα νά σπάσει καὶ στά πλοῖα
 νά φέρει εὐθύς τόν πόλεμον· τρίτος ὁ Κεβριόνης 90
 ἦταν σ' ἐκείνους ἀρχηγός· κι εἶχεν ἀφήσει ὁ Ἔκτωρ
 ἄνδρ' ἀπ' αὐτόν κατώτερον στ' ἀμάξι κυβερνήτην·
 στό δεύτερον ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ Ἀλκάθοος καὶ ὁ Ἀγῆνωρ·
 ὁ Ἐλενος, ὁ Δηίφοβος, ἀγόρια τοῦ Πριάμου,
 στό τρίτον σῶμα καί μ' αὐτούς ὁ Ἄσιος Ὑγρακίδης 95
 ὁ ἦρωρ, πού ἀπ' τόν ποταμόν Σελλήεντα εἶχαν φέρει
 ἵπποι φλογώδεις ὑψηλοὶ μέσ' ἀπὸ τὴν Ἀριόσθην.
 Τό τέταρτ' ὁ καλὸς υἱὸς τοῦ Ἀγχίση ἐκυβερνοῦσε
 ὁ Αἰνείας, καί μαζί μ' αὐτόν ὁ Ἀρχέλοχος καὶ Ἀκάμας
 δύο παιδιὰ τοῦ Ἀντήνορος· καὶ τοὺς ἐξακουσμένους 100
 βοηθούς ὀδήγα ὁ Σαρπηδῶν, κι ἐπῆρε εἰς τό πλευρόν του
 τόν Γλαῦκον καὶ τόν φοβερόν στά ὄπλα Ἀστεροπαῖον,
 πού, ἔξω ἀπ' αὐτόν, ἀνώτερον ἀπ' ὄλους στήν ἀνδρεία
 τοῦ ἐφάνηκαν καλύτεροι τῶν ἄλλων πολεμάρχων.

καί πήκτραν ἀφοῦ ἐμόρφωσαν στενά μέ τές ἀσπίδες 105
 στους Δαναούς ἐχύθησαν κι ἐθάρρουν ὅτι ἐκείνοι
 δέν θά σταθοῦν καί ἀκράτητοι θά πέσουν εἰς τά πλοῖα.

Κι οἱ ἄλλοι Τρῶες καί οἱ λαμπροί βοηθοί των ὑπακοῦσαν
 σ' ὅ,τ' εἶπε μέ τήν ἄψεγην ψυχήν του ὁ Πολυδάμας·
 μόνος δέν τό ἠθέλησεν ὁ Ἄσιος Ὑρτακίδης, 110
 αὐτοῦ μέ τόν ἠνίοχον τούς ἵππους του ν' ἀφήσει,
 ἀλλά μ' ἐκείνους ὄρμησε πρός τά γοργά καράδια,
 μωρός, ὅπου δέν ἐμελλε τήν μοῖραν νά ξεφύγει
 καί ἀπ' τά καράδια νικητῆς νά γύρει μέ τούς ἵππους
 περήφαν' ἀνεδαίνοντας στήν ἀνεμῶδη πόλιν· 115
 διότι μοῖρα σκοτεινή τόν πήρε μέ τήν λόγχην
 τοῦ υἱοῦ τοῦ Δευκαλίωνος μεγάλου Ἰδομενέως.
 Διότι κεῖ πού οἱ Δαναοί μέ τά ζεμέν' ἀμάξια
 ἀπ' τό πεδῖον γύριζαν, ἀριστερά τῶν πλοίων,
 ἔσπρωξε αὐτός τήν ἄμαξαν, οὐδ' ἦσαν εἰς τές πύλες 120
 κλεισμένα τά θυρόφυλλα μέ τόν μακρύν τους σύρτην,
 ἀλλά τά ἔχαν ὀλάνοικτα διά νά δεχθοῦν ἐκείνους
 πού ἐφεῦγαν ἀπ' τόν πόλεμον πρός τά γοργά καράδια.
 Κεῖ μέ τούς ἵππους ὄρμησε καί μέ κραυγήν κατόπιν
 οἱ σύντροφοί του κι ἔλεγαν πού ἐμπρός τους δέν θά μείνουν 125
 οἱ Ἄχαιοί καί ἀκράτητοι θά πέσουν στά καράδια.
 Κι ἦδραν στές πύλες οἱ μωροί δυό πολεμάρχους πρῶτους,
 δυό τέκνα μεγαλόψυχα τῶν Λαπιθῶν ἠρώων,
 τοῦ Πειριθόου τόν υἱόν, ἀνδρείον Πολυποίτην
 καί τόν Λεοντέα πόμοιαζε τοῦ ἀνθρωποφόνου Ἄρη. 130
 Στές ὑψηλές πύλες ἐμπρός ἦσαν στημένοι ἐκείνοι
 ἀκλόνητοι, ὡς ὑψίκομα δρυά στά ὄρη ἐπάνω,
 ὅπου βροχή καί ἄνεμος τά δέρνουν αἰωνίως,
 εἰς τές μεγάλες ρίζες των βαθιά θεμελιωμένα·
 ὁμοίως εἰς τά χέρια τους θαρρῶντας καί στήν ρώμην 135
 τόν μέγαν Ἄσιον ἀφοδα περίμεναν ἐκείνοι.
 Κι ἴσια στό τεῖχος τό παχύ μ' ἀσπίδες σηκωμένες
 οἱ γενναϊόκαρδοι ὀπαδοί τοῦ πολεμάρχου Ἄσιου
 Ἰαμενός, Οἰνόμαος, Ὀρέστης, Ἀσιάδης,
 Θῶων καί Ἀδάμας μέ κραυγές ἐμπρός ἐπροχωρήσαν. 140

Καί ὡς τότ' ἐκείνοι μέσαθε σφοδρά παρακινουῖσαν
 τούς Ἀχαιοὺς ν' ἀγωνισθοῦν νά σώσουν τά καρᾶδια·
 ἀλλ' ἅμα ἐνόησαν ἐμπρός νά προχωροῦν οἱ Τρῶες
 στό τεῖχος καί τῶν Δαναῶν βοή φυγῆς ἀκούσθη,
 τότε ἀπ' τές πύλες ὄρμησαν κι ἐμπρός ἐπολεμοῦσαν 145
 ἐκεῖν' οἱ δύο καί ὁμοιάζαν ἀγριόχοιροι στά ὄρη,
 πού καρτεροῦν ἀτρόμητοι πλῆθος ἀνδρῶν καί σκύλων,
 καί ὅπως ὄρμοῦν δεξιά ζερβιά τά δένδρα σποῦν τοῦ δάσους
 μ' ὄλες τές ρίζες, καί κροτοῦν τά δόντια τῶν θηρίων,
 ὥσπου κάποιος τήν ζωὴν μ' ἀκόντι νά τοὺς πάρει. 150
 Ὅμοια κροτοῦσεν ὁ χαλκός στά στήθη αὐτῶν τῶν δύο
 ὡς τοὺς κτυποῦσαν ἀντικρυ· κι ἐκείνοι ἐπολεμοῦσαν
 ἀνδρείως εἰς τὴν ρώμην τους θαρρώντας καί στά πλήθη,
 πού ἀπό τοὺς πύργους ἄνωθεν ἀκόντιζαν λιθάρια
 νά σώσουν ἀπ' τόν ὄλεθρον τὴν ποθητὴν ζωὴν τους, 155
 τά πλοῖα των καί τές σκηνές· καί ὡς ἡ πνοὴ τοῦ ἀνέμου,
 ὅταν σφοδρῶς ἐτίναξε τά σκιοφόρα νέφη,
 μ' ἐπανωτές χιονοβολές τὴν θρέπτραν γῆν σκεπάζει,
 ὁμοίως ἀπ' τά χέρια τῶν Ἀχαιῶν καί Τρῶων
 τ' ἀκόντια ρεάν ἄπειρα· καί ἀπό τές χοντρές πέτρες 160
 ἤχοῦσαν κούφια κόρυθες καί ὀμφαλωτές ἀσπίδες.
 Καί τότε θαθιά στέναξεν ὁ Ἄσιος Ὑρτακίδης,
 κι ἐγόγγυξε κι ἐφώναξε κτυπώντας τά μεριά του:
 «Καί σύ τό ψέμ' ἀγάπησες, ὀμέ, πατέρα Δία·
 ἐγὼ δέν πίστευα ποτέ ν' ἀντισταθοῦν οἱ Ἄρχειοι 165
 στά χέρια μας τ' ἀνίκητα καί στήν σφοδρὴν ὄρμὴν μας.
 Καί ὡσάν σφήκες ἢ μέλισσες μέ ζῶσιν λυγισμένην
 εἰς δρόμον κτίσαν πετρωτόν τὴν θολωτὴν οἰκίαν
 καί ἂν ἔλθουν ἄνδρες κυνηγοὶ δέν φεύγουν ἀλλὰ μένουν
 καί ἀπό τόν βράχον πολεμοῦν νά σώσουν τά παιδιὰ των, 170
 ὅμοια καί τοῦτοι μόνοι δυὸ τές πύλες δέν ἀφήνουν
 καί μένουν εἴτε θάνατον νά δώσουν ἢ νά λάβουν».

Εἶπεν ἀλλὰ δέν ἔπεισε τὴν γνώμην τοῦ Κρονίδη,
 πού ἐδούλετο στόν Ἐκτορα τὴν δόξαν νά χαρίσει.
 Καί ὁμοίως τότ' ἐμάχονταν εἰς ἄλλες πύλες ἄλλοι 175
 ἀλλ' ὄλα τοῦτα ὡσάν θεὸς νά εἰπῶ φωνὴν δέν ἔχω·

ὅτι παντοῦ πολέμου πῦρ ἐμάνιζε στό τεῖχος
 κι οἱ Ἄργεῖοι διά τὰ πλοῖα τους διασμένοι ἐπολεμοῦσαν,
 ἄν καί θλιμμένοι· καί οἱ θεοὶ πού δοηθοὶ τους ἦσαν
 κατάκαρδα τούς Δαναούς ἐσυμπονοῦσαν ὅλοι. 180
 Καί οἱ δύο Λαπίθες κίνησαν νά συγκροτήσουν μάχην.
 Καί ὁ Πολυποίτης κραταιός υἱός τοῦ Πειριθόου
 τόν Δάμασον ἐκτύπησε στό χάλκινό του κράνος·
 τό κράνος δέν ἐκράτησε τό χαλκοφόρο ἀκόντι
 πού ἐσύντριψε τό κόκαλο κι ἐγέμισ' ὄλος αἷμα 185
 ὁ ἐγκέφαλος· καί ὡς νέκρωσεν ἐκείνου τήν ἀνδρεία
 ἔπεσαν ἀπ' τήν λόγχην του ὁ Ὅρμενος καί ὁ Πύλων
 καί ἀκόντισεν ὁ Λεοντεύς, καλός θλαστός τοῦ Ἄρη,
 στήν ζώνην τόν Ἰππόμαχον, τοῦ Ἀντιμάχου γόνον.
 Καί ἀπό τήν θήκην ἔσυρε τό κοφτερόν του ξίφος, 190
 στό πλήθος ὄρμησε καί αὐτοῦ τόν Ἀντιφάτην πρῶτον
 κτύπησε καί τόν ἔστρωσε τ' ἀνάσκελα στό χῶμα.
 Κατόπιν Μένων, Ἰαμενός καί Ὁρέστης ἐστρωθῆκαν
 ἀπ' τό κοντάρι του ὅλοι ὁμοῦ· κι ἐνῶ τούς ἐγυμνῶναν
 ἀπ' τὰ λαμπρά τους ἄρματα, τ' ἀγόρια τ' ἀνδρειωμένα 195
 ὁ Πολυδάμας ὁ λαμπρός καί ὁ Ἐκτωρ ὀδηγοῦσαν,
 σῶμα ἐκλεκτό πυκνότατο, πού ἐδίψαιε νά σπάσει
 τό τεῖχος καί τῶν Ἀχαιῶν νά κάψει τὰ καρᾶδια.
 Κι ἐμπρός στόν χάντακα ἔστεκαν καί ἀκόμη ἐμεριμοῦσαν,
 ὅτι ἐνῶ ἦσαν πρόθυμοι τόν λάκκον νά περάσουν, 200
 ὑψηλοπέτης ἀετός ἐφάνη δεξιά τους,
 καί ζωνταντός στά νύχια του καί κοκκινοδαμμένος
 μέγας σπαρνοῦσε δράκοντας καί πολεμοῦσε ἀκόμη·
 ὅσο πού ὀπίσω γέροντας τόν ἀετόν στό στήθος
 ἔκοψε κάτω ἀπ' τόν λαιμόν· κι ἐκείνος ἀπ' τόν πόνον 205
 ἀπόλυσε τόν δράκοντα νά πέσει μέσ στό πλήθος
 καί κρώζοντας ἐπέταξε μέ τέσ πνοές τοῦ ἀνέμου·
 καί ἅμα τόν σικτόν δράκοντα, σημεῖον τοῦ Κρονίδη,
 νεκρόν εἶδαν στό μέσον τους, ἐπάγωσαν οἱ Τρῶες.
 Εἰς τόν τολμηρόν Ἐκτορα τότε εἶπε ὁ Πολυδάμας: 210
 «Ἐκτωρ, μ' ἐλέγχεις πάντοτε στήν σύνοδον, ἄν λέγω
 τό ἀγαθόν, καί τοῦ λαοῦ τῶντι δέν ἀρμόζει

στὸν πόλεμον ἢ στήν βουλὴν παράκαιρα νά λέγει,
 ἀλλά νά ὑψώνει πάντοτε χρεωστεὶ τὴν δύναμίν σου·
 καὶ τώρα πάλιν ὅ,τι ὀρθὸν νομίζω θά ὀμιλήσω. 215
 Μέ τ' ἄρματ' ἄς μὴν πέσομε στῶν Δαναῶν τὰ πλοῖα,
 διότ' ἰδοῦ τί προνοῶ· τό πουλί τοῦτο ἂν ἦλθε,
 ὁ ὑψηλοπέτης ἀετός, στά δεξιὰ τῶν Τρώων,
 εἰς τὴν στιγμὴν πού πρόθυμα τὸν λάκκον θά περνοῦσαν,
 καὶ δράκοντ' εἶχε ζωντανόν στά νύχια του μεγάλον, 220
 καὶ τὸν ἀπόλυσεν εὐθύς, ὥστε στά γονικά του
 δέν ἔφθασε, στά τέκνα του τροφήν νά τὸν προσφέρει·
 ὁμοια κι ἐμεῖς, ἂν σπάσομε τές πύλες καὶ τό τεῖχος
 τῶν Ἀχαιῶν ὀρηθρικῶς, καὶ αὐτοὶ τὰ ὀπίσω κάμουν,
 στὸν ἴδιον δρόμον ἄσχημα θά γύρομε ἀπ' τὰ πλοῖα, 225
 ὅτι θ' ἀφήσομεν αὐτοῦ πολλοὺς ἀπ' τοὺς δικοὺς μας
 ὁπού θά σφάξουν οἱ Ἀχαιοὶ τὰ πλοῖα τους νά σώσουν.
 Ἴδου πῶς μάντις ἱκανός καὶ γνώστης τῶν σημείων
 ὁπού τὸν σέβονται οἱ λαοί, τό πράγμα θά ἐξηγοῦσε».
 Μ' ἄγριον βλέμμ' ἀπάντησεν ὁ λοφοσειστής Ἐκτωρ: 230
 «Δέν μοῦ ἀρέσει παντελῶς ὅ,τ' εἶπες Πολυδάμα·
 καὶ λόγον τοῦτου ὀρθότερον νά βγάλει ξευρεὶ ὁ νοῦς σου.
 Ἄλ' ἂν τὸν λέγεις σοβαρά καὶ μέτωρο δέν εἶναι,
 τότε οἱ θεοὶ σ' ἐμῶραναν, ἀφοῦ μέ συμβουλεύεις
 τοῦ ὑψίστου Δία τές βουλές ἐγὼ νά λησμονήσω, 235
 πού μέ ρητὴν ὑπόσχεσιν μοῦ ἐμήνυσεν ἐκεῖνος·
 καὶ στά πλατύπτερα πουλιά σύ θέλεις νά ὑπακούσω·
 κι ἐγὼ δέν τὰ ψηφῶ ποσῶς, ἢ στοῦ φωτός τὰ μέρη
 δεξιὰ πετοῦν ἢ ἀριστερά στοῦ σκότους τὸν ἄερα.
 Κι ἐμεῖς ἄς ὑπακούσομε τοῦ Βροντητῆ Κρονίδη 240
 εἰς τὴν ὑπέρτατην βουλὴν, πού μόνος βασιλεύει
 τῶν ἀθανάτων καὶ θνητῶν· ἓνα σημάδι μόνον
 εἶναι καλόν, νά προμαχεῖς γιὰ τὴν γλυκιά πατρίδα.
 Κι ἐσύ πρὸς τί τὸν πόλεμον φοβεῖσαι καὶ τὴν μάχην;
 Διότι ἂν καὶ ὅλοι πέσομεν νεκροὶ μέσ στά καράβια 245
 ἐμεῖς οἱ ἄλλοι, νά χαθεῖς ἐσύ δέν εἶναι φόβος·
 ὅτ' ἢ καρδιά σου εἶν' ἀνανδρη καὶ φεύγει ἀπὸ τές μάχης·
 ἄλλ' ἂν ἀπὸ τὸν πόλεμον θ' ἀπέχεις ἢ τολμήσεις

μέ λόγια ἀπό τόν πόλεμον ν' ἀπομακρύνεις ἄλλους,
μάθε ὅτι ἀπό τήν λόγχην μου θά χάσεις τήν ζωήν σου. 250

Καί ὀρησε πρῶτος· μέ βοήν οἱ ἄλλοι ἀκολουθοῦσαν
καί ἀπό τήν Ἴδην σήκωσεν ὁ Ζεὺς ἀνεμοζάλην,
πού σκόνης ἓνα σύγνεφον ἐφύσησε στά πλοῖα
κι ἐμάργωσε τῶν Ἀχαιῶν τόν νοῦν ὁ βροντοφόρος,
τήν δόξαν εἰς τόν Ἔκτορα νά δώσει καί εἰς τούς Τρῶας. 255

Κι ἐκείνοι στά σημεῖα του θαρρῶντας καί στήν ρώμην
τῶν Ἀχαιῶν τό τεῖχισμα· νά σπάσουν προσπαθοῦσαν.
Τούς προμαχῶνες γκρέμιζαν, τραβοῦσαν τά στεφάνια,
καί μέ λοστούς ἐκλόνιζαν τέσ στήλες, πού εἶχαν θέσει
πρῶτες στήν γῆν οἱ Ἀχαιοί στηρίγματα τῶν πύργων·
καί ἄμ' αὐτές πέσουν, ἐλπίζαν τό τεῖχισμα νά σπάσουν. 260

Ὅμως τήν θέσιν οἱ Ἀχαιοί δέν ἄφηναν ἀκόμη,
ἀλλ' ἀπό ἀσπίδες ἔκαμαν φραγμόν στούς προμαχῶνες
κι ἐκείθ' ἐκτύπαν τούς ἐχθρούς τοῦ τείχους εἰς τόν πάτον.
Στούς πύργους τότ' οἱ Αἴαντες καί οἱ δύο παντοῦ γυρίζαν
κι ἐμψύχωναν τούς Ἀχαιοῦς, μέ καλοσύνην ἄλλους. 265

ἄλλους μέ λόγον αὐστηρόν, ἄν ἔβλεπαν νά φεύγουν
ὀλότελ' ἀπ' τόν πόλεμον· «ᾠ φίλοι ἀπ' τούς Ἀργεῖους
ἔξοχος εἶναι ἢ μέτριος, μικρότερος ἄν εἶναι –
ὅτι ὅλοι δέν εἶναι ὅμοιοι στόν πόλεμον οἱ ἄνδρες – 270

ἔχει τό μέρος του ὁ καθείς εἰς τοῦτον τόν ἀγῶνα·
καί τό νοεῖτε μόνοι σας· κανείς ἄς μήν προσέχει
εἰς τέσ φοθέρες καί στραφεῖ νά φύγει πρός τά πλοῖα
καί ἀντιπαρακινούμενοι στά ἐμπρός ὀρηήσεται ὅλοι,
ἴσως μᾶς δώσει ὁ Βροντητής τοῦ Ὀλύμπου βασιλέας
ὀπίσω πρός τήν πόλιν τους νά διώξουμε τούς Τρῶας». 275

Καί μέ βοήν σπρῶχαν αὐτοί τούς Ἀχαιοῦς στήν μάχην.
Καί ὡς πέφτον οἱ χιονοβολές πυκνές ὥρα χειμῶνος,
ὅταν ὁ Ζεὺς ὁ πάνσῶφος νά δείξει ἀποφασίσει
εἰς τούς θνητούς τά βέλη του καί νά χιονίσει ἀρχίζει·
κοιμούνται, ὡς θέλ', οἱ ἄνεμοι, καί ἄκοπ' αὐτός τό χύνει,
ὡς νά σκεπάσει τά ὑψηλά βουνά, τέσ ἄκρες ὄλες
καί τά χωράφια τῶν θνητῶν καί τ' ἀνθηρά λιβάδια
λιμάνι' ἀκόμα, ἀκρογιαλιές, καί στής λευκῆς θαλάσσης 280

τό κύμα εὐρίσκει ἀντίστασιν· κι ἐπάνω εἰς ὄλα τ' ἄλλα 285
 τό χιόνι πέρ' ἀπλώνεται, ὅταν ποντίσει ὁ Δίας·
 ὁμοίως ἔπεφταν πυκνές οἱ πέτρες ἀπ' τὰ χέρια
 τῶν Τρῶων εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, τῶν Ἀχαιῶν στοὺς Τρῶας,
 καί δρόντος ἐσηκάνετο στό τεῖχος πέρα πέρα.

Καί οἱ Τρῶες μέ τόν Ἔκτορα τές πύλες καί τόν σύρτην 290
 τόν μέγαν δέν θά ἔριχναν, πλήν τόν υἱόν του ὁ Δίας
 ἔσπρωξεν ὁ πολύβουλος τόν θεῖον Σαρπηδόνα
 στοὺς Ἀχαιοὺς, ὡς λέοντα μέσα εἰς βοδιῶν κοπάδι.

Τήν εὐμορφην ἐπρόβαλε καί στρογγυλήν ἀσπίδα,
 ὅπου τεχνίτης χάλκινην τοῦ ἔχε σφυροκοπήσει, 295
 καί ἀφοῦ μέ δίπλες βοδινές τήν ἔστρωσε ἀπό μέσα,
 μέ σύρματα ὀλόχρυσα τές ἔραψε ὡς τόν γύρον.

Ἐκεῖνην πρόδαλεν ἐμπρός, καί σειοντας δυό λόγχες
 ἐκίνησεν ὡς λέοντα, πού δέν ἐγεύθη κρέας
 πολὺν καιρόν καί σπρώχνει τον ἢ ἀνδράγαθη ψυχή του 300
 καί μέσα εἰς κτίριο στερεό στά πρόδατα νά πέσει·

καί ἂν τοὺς ποιμένας ἔθρει αὐτοῦ μέ σκύλους καί μ' ἀκόντια
 τ' ἄρνια νά περιφρουροῦν, δέν βούλεται ἀπ' τήν στάσιν
 ν' ἀναχωρήσει ἀτόλμητος, ἀλλ' ἢ πηδώντας μέσα
 κανέν' ἀρπάζει πρόδατον, ἢ θέλος ἀπό χέρι 305

ἀνδρειωμένο τόν κτυπᾷ. Τόν Σαρπηδόνα ὁμοίως
 κινουσε ἡ θεία του ψυχή νά πεταχθεῖ στό τεῖχος
 καί μέσ στοὺς προμαχῶνες του δρόμον πλατύν νά σχίσει.

Καί στοῦ Ἴππολόχου τόν υἱόν, τόν Γλαῦκον εὐθύς εἶπε:
 «Γλαῦκε, διατί τιμώμασθεν ἔξοχα ἐμεῖς οἱ δύο 310
 μέ θέσιν καί μέ κρέατα καί γεμιστά ποτήρια
 εἰς τήν Λυκίαν, καί ὡς θεοὺς μᾶς βλέπει ὁ κόσμος ὅλος;

Καί κτήμα μέγα ἐλάβαμεν τοῦ Ξάνθου αὐτοῦ στές ἄκρες
 δενδρόφυτον καί κάρπιμο χωράφι σιτοφόρο;

Ὅθεν χρεωστοῦμε ἀνάμεσα εἰς τοὺς Λυκίους πρῶτοι 315
 καί τώρα ν' ἀπαντήσομε τόν φλογερόν ἀγῶνα.

Ὅποτε νά εἶπαι τοῦτο κανεῖς τῶν θωρηκτῶν Λυκίων:
 «Ὅχι, καθόλου ἀδόξαστοι δέν εἶναι οἱ βασιλεῖς μας,

πού τήν Λυκίαν κυβερνοῦν· κι ἕαν ἐρίφια τρώγουν
 καί πίνουν διαλεκτό κρασί, τοὺς βλέπουμε νά λάμπουν 320

εἰς τὴν ἀνδρείαν, πρόμαχοι στά πλήθη τῶν Λυκίων.
 Ἄν, ἀκριβέ μου, φεύγοντας ἀπ' τὸν ἀγῶνα τοῦτον
 ἀθάνατοι θά ἐμέναμε καὶ ἀγέραστοι κατόπιν,
 τότε οὐδ' ἐγὼ θά ἔβγαινα νά προμαχῶ καὶ σένα
 δέν θά ἴστελνα στόν πόλεμον, ὅπου δοξάζονται ἄνδρες, 325
 ἀλλ' ἀφοῦ εἶναι οἱ θάνατοι πολλοί καὶ νά τούς φύγει
 κανεῖς δέν δύναται θνητός, ἄς πᾶμε καὶ στήν μάχην
 ἄλλοι μ' ἐμᾶς θά καυχηθοῦν ἢ ἐμεῖς θά καυχηθοῦμε».

Τό ἐδέχθη ὁ Γλαῦκος πρόθυμα, καὶ ἀντάμα τῶν Λυκίων
 τόν μέγαν κίνησαν λαόν· τοῦ Πετεῶ τό τέκνον 330
 ἅμα τούς εἶδε, ὁ Μενεσθεύς, ἐπάγωσε· ὅτι ἐπάνω
 ὁρμοῦσαν εἰς τόν πύργον του τόν ὄλεθρον νά φέρουν.
 Καί ὀλόγυρά του ἐκοίταξε νά ἰδεῖ τῶν πολεμάρχων
 κανέναν στήν ἀνάγκην τους βοηθός αὐτοῦ νά δράμει·

κι ἐγγύς εἶδε τούς Αἴαντας, λεοντόκαρδο ζευγάρι, 335
 στόν πύργον καί ἀπό τὴν σκηνήν τόν Τεῦκρον μόλις ἦλθε·
 ἀλλά βοήν διά ν' ἀκουσθεῖ νά σύρει δέν ἠμπόρει
 ὅτ' ἦταν κτύπος πόφθανεν ὡς τ' οὐρανοῦ τόν θόλον,
 οἱ ἀσπίδες ὡς ἐκρούοντο καὶ οἱ περικεφαλαῖες.

Καί οἱ πύλες, ὅτ' ἦσαν κλειστές καὶ οἱ Τρῶες νά τέσ σπάσουν 340
 ἐπροσπαθοῦσαν καὶ μέ ὀρμήν κατόπιν νά περάσουν.
 Κι ἔστειλ' εὐθύς στόν Αἴαντα τόν κήρυκα Θεώτην.

«Θεώτη, ἐδῶ τόν Αἴαντα πετάξου νά καλέσεις,
 τούς δύο μάλιστα· ὅτι αὐτό θά ἦταν σωτηρία,
 ὅτι φρικτός ἀφανισμός σ' ὀλίγο ἐδῶ θά γίνει. 345

Θά πέσουν μ' ὄλην τὴν ὀρμήν οἱ Λύκιοι πολεμάρχοι
 ὅπου στήν μάχην λυσσεροί καὶ πρῶτοι ἐγνωρισθῆκαν.
 Ἄλλ' ἂν καί αὐτοῦ στόν πόλεμον πολὺ στενοχωροῦνται,
 μόνος ὁ Τελαμώνιος ἄς ἔλθει ὁ μέγας Αἴας
 καὶ ὁ Τεῦκρος εἰς τό πλάγι του ἐξαίσιος τοξότης». 350

Εἶπε καὶ δέν παράκουσεν ὁ κήρυξ εἰς τόν λόγον,
 τῶν χαλκοφράκτων Ἀχαιῶν ἐδιάβηκε τό τεῖχος,
 ἐστήθη ἐμπρός στοὺς Αἴαντας καὶ πρὸς ἐκείνους εἶπε:
 «Τῶν χαλκοφράκτων Ἀχαιῶν ἀνδρεῖοι πολεμάρχοι,
 ὦ Αἴαντες, τοῦ Πετεῶ τό τέκνο ἀγαπημένο 355
 ὀλίγο κάν σᾶς θέλει ἐκεῖ νά δράμετε βοηθοὶ του,

καί οἱ δύο μάλιστα· ὅτι αὐτό θά ἦταν σωτηρία·
 ὅτι σ' ὀλίγο ἀφανισμός φρικτός ἐκεῖ θά γίνει·
 θά πέσουν μ' ὄλην τήν ὀρμήν οἱ Λύκιοι πολεμάρχοι
 ὅπου στήν μάχην λυσεροί καί πρῶτα ἐγνωρισθήκαν. 360

Ἄλλ' ἄν κι ἐδῶ στόν πόλεμον πολύ στενοχωρεῖσθε,
 μόνος ὁ Τελαμώνιος ἄς ἔλθει ὁ μέγας Αἴας
 καί ὁ Τεῦκρος εἰς τό πλάγι του ἐξαίσιος εἰς τό τόξον».

Καί ὁ μέγας δέν ἀρνήθηκεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας,
 καί στόν Ὀϊλιάδην ἔλεγε μέ λόγια φτερωμένα: 365

«ᾠ Αἴας, σύ καί ὁ σύντροφος ἀνδρείος Λυκομήδης
 μέινετ' ἐδῶ τούς Δαναούς νά σπρώχνετε στήν μάχην
 κι ἐγώ πηγαίνω κεῖ βοηθός σ' ἐκεῖνον τόν ἀγῶνα·
 καί ἅμα τούς φέρω ἀνάσασιν, εὐθύς ἐδῶ θά γύρω».

Τούς εἶπε καί ἀνεχώρησεν, κατόπιν ὁ ἀδελφός του 370
 ὁ Τεῦκρος, καί τό τόξον του βαστοῦσεν ὁ Πανδίων.

Καί ὅταν τοῦ τείχους ἔφθασαν ἀπό τό μέσα μέρος
 στόν πύργον ὅπου ὁ Μενεσθεύς κρατοῦσεν ὁ γενναῖος,
 κι ἔφθασαν στήν ἀνάγκην τους, διότι τῶν Λυκίων
 οἱ μεγαλόψυχοι ἀρχηγοί κι ἐξαίσιοι πολεμάρχοι 375
 στόν προμαχών' ἀνέβαιναν, ὡς μαύρη ἀνεμοζάλη.
 Καί ἄρχισαν ἀντιμέτωποι μ' ἀλαλαγμόν τήν μάχην.

Καί πρῶτος ἄνδρα ἐφόνευσεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας
 τοῦ Σαρπηδόνος σύντροφον, τόν μέγαν Ἐπικλήα. 380

Μέ τρανό μάρμαρο σκληρό πού μέσ στό τείχος ἦταν
 στούς προμαχῶνες ὑψηλά καί δέν θά τό βαστοῦσε
 μέ τά δυό χέρια τωρινός θηητός εἰς τά καλά του·
 καί αὐτός τό σήκωσε ὑψηλά· στήν περικεφαλαίαν
 τό ῥιξε καί τήν ἄνοιξε κι ἐσύντριψε ὄλ' ἀντάμα
 τῆς κεφαλῆς τά κόκαλα· καί ἀπ' τόν ὑψηλόν πύργον 385
 ἔπεσε αὐτός, ὡς βουτηχτής καί ἐδγῆκεν ἡ ψυχή του.

Καί ὁ Τεῦκρος τόν ἀνδράγαθον υἱόν τοῦ Ἴππολόχου
 τόν Γλαῦκον, ὡς ἀνέβαινε τό τείχος κι ἐγυμνώθη

τό χέρι, τόν ἐτόξευσε κι ἔπαυσε ἀπό τήν μάχην
 καί χάμου ἐπήδησε κρυφά μήν τούς ἰδεῖ κανένας 390

τῶν Ἀχαιῶν καί τέσ φωνές τοῦ βάλει πού ἐπληγώθη.
 Σφόδρα ἐλυπήθη ὁ Σαρπηδών πού εἶδε νά φεύγει ὁ Γλαῦκος.

- Καί ὁμως μ' ὀρμήν πολεμικήν εὐθύς τόν Θεστορίδην
 Ἰαλκμάονα ἐλόγησε καί ὀπίσω τό κοντάρι
 ἐτραθήξε κι ἐπίστομα κατόπιν εἰς τήν λόγχην 395
 ἔπεσε αὐτός κι ἐβρόντησαν ἐπάνω τ' ἄρματά του.
 Κι ἔσυρε αὐτός μέ τά βαριά του χέρια προμαχώνα
 καί ὄλον τόν ἐκατέβασεν ὥστ' ἐγυμνώθη ἐπάνω
 τό τεῖχος ὄλο καί εἰς πολλούς πλατύν ἄνοιξε δρόμον.
 Καί ὁ Τεῦκρος μέ τόν Αἴαντα συγχρόνως τοῦ ἔχυθηκαν. 400
 Τόν τόξευσεν εἰς τόν λαμπρόν ζωστήρα τῆς ἀσπίδος
 ὁ Τεῦκρος· ἀλλ' ἐμάκρυνεν ὁ Ζεὺς ἀπ' τόν υἱόν του
 τές μοῖρες μὴν πέσει νεκρός αὐτοῦ σιμά στά πλοῖα.
 Καί τήν ἀσπίδα ἐλόγησεν ὁ Αἴας καί ἄν καί ἡ λόγχη
 δέν βγήκε πέρα, ἐτάραξεν αὐτόν εἰς τήν ὀρμήν του· 405
 καί ὀπίσω λίγο ἐσύρθηκεν, ἀλλά τόν προμαχώνα
 δέν ἄφηνεν, ὡς ἔλπιζε δόξαν αὐτοῦ νά λάθει.
 Κι ἐστράφη εὐθύς κι ἐφώναζε τῶν θεϊκῶν Λυκίων:
 «ᾧ τῆς Λυκίας μαχηταί, ποῦ εἶναι ἡ πρώτη ὀρμή σας;
 Ὅσον καί ἄν εἶμαι ἀνδράγαθος, δύσκολον εἶναι μόνος 410
 δρόμον νά σχίσω ἀνάμεσα στό τεῖχος πρός τά πλοῖα.
 Ἄκολουθεῖτε καί οἱ πολλοὶ μεγάλα κατορθώνουν».
 Εἶπε κι ἐκεῖνοι ἀπ' τήν βοήν τοῦ σεβαστοῦ κυρίου
 ταράχθηκαν καί πρόθυμοι σιμά του ὀρμήσαν ὄλοι.
 Ἄπ' τ' ἄλλο μέρος ἔσφιγγαν τές φάλαγγες οἱ Ἄργεῖοι 415
 μέσ' ἀπ' τό τεῖχος· καί ἄρχισε μέγας σ' αὐτούς ἀγώνας.
 Διότι μήτε οἱ Λύκιοι τούς Δαναούς νά διάσουν
 ἐδύνονταν καί διάβασιν νά σχίσουν πρός τά πλοῖα
 καί μήτε οἱ Δαναοί ποτέ νά διώξουν τούς Λυκίους
 ἀπό τά τεῖχη ἐδύνονταν, ἀφοῦ σ' αὐτά πατοῦσαν. 420
 Καί ὅπως χωράφι ἀμοίραστο νά τερμονολογήσουν
 δύο γεωργοὶ φιλονικοῦν, κι ἔχουν στά χέρια μέτρα
 κι ἐρίζουν διά τό ἀνάλογον μέρος σ' ὀλίγον τόπον·
 ὅμοια κι αὐτούς ἐχώριζαν οἱ προμαχώνες, ὅπου
 καί ἀπ' τά δυό μέρη ἐσχιζόνταν στ' ἀνδρειωμένα στήθη 425
 ἄλλες βαριές, ἄλλες λεπτές, δερμάτινες ἀσπίδες.
 Πολλῶν ὁ ἀλύπητος χαλκός ἐδάγκασε τό σῶμα·
 στήν γυμνήν πλάτην, ἄν κανεῖς ἐστρέφετο εἰς τήν μάχην,

στό στήθος, κι ἦσαν οἱ πολλοί, τρουπώντας τήν ἀσπίδα.
 Καί ὀλοῦθε οἱ πύργοι ἐρραίνοντο καί οἱ προμαχῶνες ὄλοι 430
 ἀπό τό αἶμα τῶν ἀνδρῶν καί Δαναῶν καί Τρώων,
 ἀλλά δέν ἐκατόρθωναν ὥστ' οἱ Ἀχαιοί νά φύγουν.
 Καί ὡς τά καυκιά τῆς ζυγαριᾶς γνέστρα γυνή δικαία
 ἴσια κρατεῖ σηκώνοντας ὁμοια μαλλί καί ζύγι
 νά πάρει τόν μικρόν μισθόν τροφήν εἰς τά παιδιά τῆς 435
 ὁμοια κι ἐκεῖν' ἰσόμετρα τήν μάχην ἐκρατοῦσαν,
 ὡσότου ὁ Ζεὺς ἐδόξασε τόν Ἔκτορα μεγάλως,
 καί πρῶτος πῆδησεν αὐτός στῶν Ἀχαιῶν τό τεῖχος.
 Καί σφοδρῆν ἔσυρε φωνήν: « Ἀνδρειωμένοι Τρῶες,
 ἄ! σηκωθεῖτε, σπάσετε τό τεῖχος τῶν Ἀργείων 440
 φλόγα νά δάλτε ἀκοίμητην, νά κάψετε τά πλοῖα».

Καί αὐτή του ἡ παρακίνησις ἐβρόντησε στ' αὐτιά τους,
 καί ὁμοῦ στό τεῖχος ὄρμησαν κι ἐπάνω στά στεφάνια
 πατοῦσαν ἀνεβαίνοντας μ' ἀκονισμένες λόγχες
 καί ἄρπαξ' ὁ Ἔκτωρ κι ἔφερεν λίθον πού ἐμπρός στές πύλες 445
 ἦταν στήν ρίζαν του παχύς καί σουβλερός στήν ἄκρην,
 ὅπου καί δύο τοῦ λαοῦ διαλεμένοι ἐργάτες
 δέν θά σηκώναν μέ λοστούς στ' ἀμάξι ν' ἀνεβάσουν,
 τῶν τωρινῶν θνητῶν, καί αὐτός τόν ἔπαλλε καί μόνος,
 τοῦ τόν ἐλάφρωσεν ὁ υἱός τοῦ κρυπτοβούλου Κρόνου. 450
 Καί ὡσάν βοσκός πού εὐκόλα βαστᾶ κριοῦ ποκάρι
 εἰς τήν ἀγκάλην καί δι' αὐτόν εἶναι μικρό τό βάρος·
 ὁμοια τόν λίθον σήκωσε κι ἔφερεν ὁ μέγας Ἔκτωρ
 πρὸς τά ὑψηλά θυρόφυλλα σφικτά συναρμοσμένα
 ὅπου ἀπό μέσα σταυρωτοί δύο σύρτες θά κρατοῦσαν 455
 στερεωμένοι μέ κλειδί· καί ὡς ἔφθασε στήν πύλην,
 στό διάσκελό του ἐστύλωσε τό σῶμα διά νά δώσει
 στόν λίθον ὄλην τήν ὄρμην· τόν ἔριξε στήν μέσην
 καί τά στροφίδια σύντριψε· κι ἔπεσε μέσα ὁ λίθος
 βαρύς, καί ἡ πύλη ἐβρόντησεν καί οἱ σύρτες δέν κρατήσαν 460
 καί ἀπό τόν λίθον σείσθησαν καί ἀνοίξαν οἱ σανίδες.
 Πῆδησε μέσα σκοτεινός στά βλέφαρα ὡς τή νύκτα,
 ὁ μέγας Ἔκτωρ· καί ἄστραφτε τό σῶμα του ζωσμένο
 τρομακτικῶς μέ τ' ἄρματα· κι ἐκράτει δύο κοντάρια·

καί ὅταν μέ μάτια φλογερά στήν πύλην ἐπηδοῦσε, 465
 μόλις θεός θά ἐδύνονταν ν' ἀντισταθεῖ σ' ἐκεῖνον.
 Καί πρὸς τοὺς Τρῶας φάναξε στρεφόμενος στά πλήθη,
 εὐθύς τό τεῖχος νά ὑπεβοῦν κι ἐκεῖνοι τοῦ ὑπακοῦσαν.
 Καί μέρος τό ὑπερέβαιναν, καί μέρος ἐχύνονταν
 στήν πύλην καί τήν διάβαιναν· κι ἔφυγαν πρὸς τά πλοῖα 470
 οἱ Δαναοί καί θόρυβος μέγας ἐγεννήθη.

N

Καί ὁ Ζεὺς, ἀφοῦ τόν Ἔκτορα στά πλοῖα καί τούς Τρῶας
 ἐσίμωσε, τούς ἄφησε νά ἔχουν πολέμου ἀγώνα
 ἀδιάκοπον κι ἐγύριζε τὰ φωτερὰ του μάτια
 στήν γῆν τῶν ἱππικῶν Θρακῶν καί τῶν Μυσῶν ἀνδρείων,
 5 ὅπου οἱ λαμπροί ἔναι Ἴππημολγοί, θηητοί γαλατοφάγοι,
 καί ὁ δικαιοτάτος λαός τῶν σεβαστῶν Ἀβίων·
 οὐδέ στήν Τροίαν ἔστρεφε τὰ φωτερὰ του μάτια,
 ὅτι δέν ἔλπριζε ποτέ κανεῖς τῶν ἀθανάτων
 νά κατεβεῖ συμβοηθός τῶν Ἀχαιῶν ἢ Τρῶων.
 Τό νόησεν ὁ Ποσειδῶν, πού ἐκάθονταν κι ἐθώρα 10
 τήν μάχην ἀπ' τήν κορυφήν τῆς δασωμένης Σάμου
 τῆς Θράκης, ὅθεν φαίνονταν τ' ὄρος τῆς Ἰδης ὄλο
 καί τ' ἄρμενα τῶν Ἀχαιῶν καί ἡ πόλις τοῦ Πριάμου·
 ἐκεῖ, μέσ' ἀπ' τήν θάλασσαν, ἀνέβη κι ἐκαθόνταν
 καί πόνον διά τούς Ἀχαιοὺς, πού ἐσύντριβαν οἱ Τρῶες, 15
 μέσα ἡ ψυχὴ του αἰσθάνετο καί πάθος πρὸς τόν Δία·
 ἀπ' τ' ἄγριον ὄρος μέ γοργὰ πατήματα ἐκατέβη,
 καί κάτω ἀπ' τὰ ἀθάνατα πόδια τοῦ Ποσειδῶνος
 ὄλα τὰ ὄρη ἀπέρραντα καί ὄλα τὰ δάση ἐτρέμαν·
 ἔκαμε τρία διάσκελα, στό τέταρτο εἶχε φθάσει 20
 εἰς τέσ Αἰγές, πού ὀλόλαμπρα, στά βάθη ἐκεῖ τοῦ κόλπου,
 ἄφθαρτα δώματα χρυσά τοῦ εὐρίσκονται κτισμένα·
 κι ἔξεψε ἐκεῖ στήν ἄμαξαν τὰ ὀρητικὰ πουλάρια
 χαλκόποδα, χρυσότριχα, καί αὐτός χρυσάφι ἐζώσθη, 25
 ἔπιασε μάλιστα χρυσήν, ἀνέβηκε στόν θρόνον,
 καί ὀδήγησε στήν θάλασσαν τούς ἵππους· καί ἀποκάτω
 ἄμα τόν βασιλέα τους ἐνόησαν, σκιροῦσαν
 τὰ κήτη ἀπ' ὄλους τούς βυθοὺς, καί ἀπό χαράν ἐμπρός του
 ἡ θάλασσα ἐχωρίζετο καί τ' ἄλογα ἐπετοῦσαν
 ψηλά, χωρὶς νά νοτισθεῖ τό χάλκινον ἄξόνι·
 καί ὡς ἀστραπή τόν ἔφεραν σῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα. 30
 Ὑπάρχει μέγα σπήλαιον στά βάθη ἐκεῖ τοῦ κόλπου,

στήν Τένεδον ανάμεσα καί στήν τραχειάν Ἴμβρον·
 κεί μέσ' ἀφοῦ τούς ξέξεψεν, ὁ Ποσειδῶν τούς ἵππους
 ἔστησε καί τούς ἔδαλε νά φάγουν ἀμβροσίαν· 35
 μ' ἄλλα πέδικλα χρυσά τούς ἔδεσε στόν τόπον
 ἀσύντριφτα, νά καρτεροῦν ἐκεῖ τόν κύριόν τους,
 καί στόν στρατόν τῶν Ἀχαιῶν ἐκίνησε νά φθάσει.

Καί μέ τόν βρόντον τῆς φωτιᾶς ἢ τῆς ἀνεμοζάλης
 κινοῦντο οἱ Τρῶες ὅλοι ὁμοῦ στόν Ἑκτορα κατόπιν, 40
 νά πάρουν, καθῶς ἔλιζαν, τῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα,
 καί ὅλους ἐκεῖ τούς Ἀχαιοὺς νά σφάζουν πολεμάρχους·
 ἀλλά μέσ' ἀπ' τήν θάλασσαν ὡς ἦλθε ὁ κοσμοσείστης
 ἐγκάρδιωνε τούς Ἀχαιοὺς· τοῦ Κάλχαντος ὁμοιώθη
 στό σῶμα, στήν ἀκούραστην φωνήν, κι ἐστράφη πρῶτα 45
 στούς Αἴαντας, πού ὀλόψυχα στήν μάχην ἤδη ὀρμοῦσαν:
 «Σεῖς τόν λαόν τῶν Ἀχαιῶν θά σώσετε, ὦ γενναῖοι,
 ἄν τήν ἀνδράγαθην ψυχὴν δέν σᾶς παγώνει ὁ φόβος·
 οὐδ' ἀλλαχοῦ φοβοῦμ' ἐγὼ τήν δύναμιν τῶν Τρῶων,
 πού ὁμοῦ τά τείχη ἀνέθηκαν, νά κατεβοῦν στά πλοῖα, 50
 ὅτ' οἱ ἀνδρεῖοι Δαναοὶ θαρρῶθ' ἄ τούς κρατήσουν·
 ἀλλά τρομάζω μή κακό μεγάλο ἐκεῖ μᾶς ἔβρει,
 πού εἶν' ὁ Ἑκτωρ ἀρχηγός καί ὡσάν φωτιά μανίζει,
 καί τοῦ Διὸς καυχᾶτ' υἱὸς τοῦ μεγαλοδυνάμου·
 ἄμποτε κάποιος τῶν θεῶν τόν νοῦν νά σᾶς φωτίσει 55
 καί σεῖς νά μάχεσθ' ἀνδρικῶς καί νά θαρρύνετ' ἄλλους,
 καί τότε θά τόν διώχνετε μακρὰν ἀπό τά πλοῖα,
 καί ἄν τήν ὀρμήν του ἐκίνησεν ὁ ἴδιος ὁ Κρονίδης».

Εἶπε, καί μέ τό σκῆπτρο του τούς ἐπληξε καί ἀνδρεῖαν
 ἀδάμαστην τούς γέμισεν ὁ μέγας κοσμοσείστης, 60
 κι ἐλάφρωσε πατόκορφα τά λυγερά τους μέλη·
 κι ἔπειτα ὡσάν ταχύπτερο γεράκι, πού ἀπ' τήν ἄκρην
 ὑψηλοῦ βράχου γλιστεροῦ πετιέται στήν πεδιάδα,
 ἄλλο πουλί, πού ξάνοιξε μακρὰν, νά κυνηγήσει,
 ὁμοίως ἔφυγε ἀπ' αὐτούς ὁ μέγας κοσμοσείστης. 65

Πρῶτος τόν νόησε ὁ ταχύς Ὀϊλιάδης Αἴας
 κι ἐστράφη πρὸς τόν Αἴαντα τόν Τελαμωνιάδη:
 «ᾧ Αἴας, κάποιος τῶν θεῶν τῶν Ὀλυμποκατοίκων,

μέ τήν μορφήν τοῦ μάντεως κινεῖ μας εἰς τήν μάχην·
 δέν εἶναι ὁ Κάλχας, ὄχι, αὐτός, ὁ θεῖος χρησμολόγος· 70
 τά θεῖα χνάρια καθαρά τοῦ εἶδα καί τά σκέλη
 ὡς ἔφυγε· καί τοὺς θεοὺς εὐκόλως διακρίνεις·
 καί μέσ στά στήθη μου ἡ ψυχὴ ν' ἀγωνισθῶ στήν μάχην
 ζητεῖ μέ ὀρμὴν σφοδρότερην καί κρατημόν δέν ἔχουν
 ἐπάνω δῶ τά χέρια μου καί οἱ πόδες μου ἀποκάτω». 75
 Καί πρὸς αὐτόν ἀπάντησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας·
 «Ὅμοια κι ἐμέν' ἀκράτητα τά χέρια μου τήν λόγῃν
 σφίγγουν, ἡ ἀνδρεία μου ἐξύπησεν, οἱ πόδες ἀποκάτω
 ἐμπρὸς μέ σπρώχνουν, καί ζητῶ καί μόνος ν' ἀντικρίσω
 τόν Ἔκτορα στόν πόλεμον, μ' ὄσσην ὀρμὴν καί ἂν ἔχει». 80
 Τοῦτα ἐνῶ ἔλεγαν αὐτοὶ καί τοὺς χαροποιοῦσε
 ὀρμὴ πολέμου, ὅπου θεὸς τοὺς ἀναψε εἰς τά στήθη,
 τοὺς ἄλλους ὀπισθε Ἄχαιοὺς κινούσε ὁ κοσμοσειστής,
 πού ἔπαιρναν ἀνάσασιν σιμά στά γοργά πλοῖα.
 Ἄπό τόν μέγαν κάματον τά μέλ' εἶχαν κομμένα 85
 καί τήν ψυχὴν περίλυπην νά βλέπουν ἔμπροσθέν τους
 ἀπό τό τεῖχος ὄλοι ὁμοῦ νά ροβολοῦν οἱ Τρῶες.
 Τοὺς βλέπαν, καί ἀπ' τά μάτια τους τά δάκρυα ξεχειλίζαν
 καί νά σωθοῦν δέν ἔλπιζαν· ἀλλ' ἦρθε ὁ κοσμοσειστής
 καί τές ἀνδρείες φάλαγγες ἐβάλθη νά ἐμψυχώσει· 90
 τόν Τεῦκρον πρῶτα ἐσίμωσε, κατόπιν καί τοὺς ἄλλους,
 Πηνέλαον, Δηίπυρον, Θόαντα, Μηριόνην,
 Ἄντίλοχον καί Λήιτον, τοὺς πρῶτους πολεμάρχους.
 Παρακινώντας ἔλεγεν· «Ἄχ! ἐντροπή σας, ἄνδρες,
 τοῦ Ἄργους νέοι μαχηταί, σ' ἐσᾶς τό θάρρος ἔχω, 95
 ἂν πολεμήσεται ἀνδρικά, νά σώσετε τά πλοῖα,
 ἀλλ' ἂν δειλιάσετε καί σεῖς, ἐφάν' ἡ μέρα πλέον
 τούτη τόν ἄκρον ὄλεθρον νά πάθουμε ἀπ' τοὺς Τρῶας.
 ὦ, μέγα θαῦμα φοβερό τά μάτια τοῦτα βλέπουν,
 ὅπου ποτέ μου νά συμβεῖ δέν ἔλεγα· νά ὀρμήσουν 100
 οἱ Τρῶες εἰς τά πλοῖα μας, κι ἐκείνοι ὡς τώρα ὁμοιάζαν
 δειλόφυχα ἐλαφόπούλα, πού θά τά φάγουν λύκοι,
 ἀγριόσκυλ' ἢ λεόπαρδοι, καθὼς μέσα στά δάση
 μέ τήν καρδιάν ἀπόλεμην χαμένα παραδέρουν.

Ὅμοια κι οἱ Τρῶες πρότερα τῶν Ἀχαιῶν τὴν ρόμην 105
 ν' ἀντισταθοῦν οὐδέ στιγμὴν ποσῶς δέν ἐτολμοῦσαν.
 Τῶρ' ἀπ' τὴν πόλιν τους μακρὰν μάχοντ' ἐδῶ στά πλοῖα,
 διότι ἐμωράνθη ὁ βασιλεὺς κι ἐχαύνωσαν τὰ πλήθη
 καὶ πεισιμωμένοι πρὸς αὐτόν νά σώσουν τὰ καρᾶδια
 δέν θέλουν, ἀλλ' ἔλεινιά φονεύονται σιμά τους. 110
 Καὶ ἂν αἴτιος εἶναι ὁ κραταίος Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων
 τῶνόντι, διότι ἐπρόσβαλε τὸν μέγαν Ἀχιλλέα,
 διὰ τοῦτο ἔμεις τὸν πόλεμον θ' ἀφήσομεν, ὦ φίλοι;
 Εἶν' ὥρα νά διορθῶνομεν ἔμεις τὰ σφάλματά μας,
 καὶ δέχονται διόρθωσιν τὰ στήθη ἀνδρῶν γενναίων· 115
 σᾶς κάμνει πλέον ὄνειδος ν' ἀφήνετε τὴν μάχην
 ἐσεῖς οἱ πρῶτοι τοῦ στρατοῦ· κι ἐγὼ δέν θά ὀργιζόμουν
 ποσῶς πρὸς ἄνδρα ἐλεινόν, ἂν ἔφευγε ἀπ' τὴν μάχην.
 Ἄλλὰ διὰ σᾶς πόνον καὶ ὀργὴν αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ μου.
 Μὴν τό κακὸν αὐξήσετε μὲ αὐτὴν τὴν χαύνωσίν σας, 120
 ἄς ἐντραπεῖ καθένας σας καὶ τ' ὄνειδος τοῦ κόσμου
 ἄς αἰσθανθεῖ· καὶ φοβερός ἄναψε τῶρ' ἄγῶνας.
 Ὁ ἀνδρείος Ἐκτωρ πολεμεῖ σφοδρῶς σιμά στά πλοῖα
 κι ἤδη τέσ πύλες ἔσπασε καὶ τὸν μέγαν σὺρτην».
 Αὐτούς ἐμψύχωσ' ὁ θεός· ὥστόσο τῶν Αἰάντων 125
 οἱ φάλαγγες ὀρθώνονταν δεινές, πού νά τοὺς βλέπει
 ἢ φιλοπόλεμη Ἀθηναῖα θά ἐθαύμαζε καὶ ὁ Ἄρης.
 Οἱ πρῶτοι αὐτοῦ τῶν Ἀχαιῶν ἀκλόνητοι ἐδεχόνταν
 τοὺς Τρῶας μὲ τὸν Ἐκτορα, καὶ φράκτην ἀπὸ ἀσπίδες
 καὶ ἀπὸ κοντάρια μόρφωσαν· κράνος αὐτοῦ μὲ κράνος, 130
 μὲ ἀσπίδ' ἀσπίδα στηρικτὰ θωροῦσες, καὶ ἄνδρα μ' ἄνδρα·
 καὶ ὡς κλίναν, ἔσμιγαν λαμπρές οἱ περικεφαλαῖες
 τὴν χαίτην τους· τόσο στενά τεθήκαν μετὰξὺ των.
 Καὶ ὡς τὰ κοντάρια τίναζαν στές τολμηρές παλάμες,
 τὰ ἐλύγιζαν καὶ ὀλόφυχα τὴν μάχην ἐδιψοῦσαν. 135
 Σύσσωμ' οἱ Τρῶες ἔπεσαν ἐμπρός καὶ ὁ Ἐκτωρ πρῶτος
 ὀρμοῦσε ἀντίκρου, ὅπως τρανὸ λιθάρι πού ἀπὸ φρέδι
 βουνοῦ ποτάμι ξέχειλο μὲ βροχερές πλημμύρες
 τό ἀμπύθει κάτω ὡς ἔσπασε τὰ δέματα τῶν βράχων·
 ψηλὰ σκιρτώντας ροβολᾷ καὶ ὄλο βροντᾷ τό δάσος· 140

κι ἐκείνου τρέχει ἀνέμποδον, ὥσπου τό σιάδι φθάνει
 καί τότε ἡ ὁρμή του σβήνεται· καί ὁ Ἐκτωρ παρομοίως
 φοβέριζε στήν θάλασσαν φονεύοντας νά φθάσει
 τῶν Ἀχαιῶν ἀπ' τές σκηνές περυνώντας καί ἀπ' τά πλοῖα·
 ἀλλά στές πυκνές φάλαγγες ὡς ἔπεσε κι ἐγγύς των 145
 ἐπροχωροῦσε, στάθηκε, κι ἐνάντια του μέ ξίφη
 καί μέ κοντάρια δίστομα μακριά των τόν ἐδιώχναν
 οἱ Ἀχαιοί· τινάχθηκεν αὐτός κι ἐσύρθη ὀπίσω
 καί πρὸς τοὺς Τρῶας φώναξε παντοῦ νά τόν ἀκούσουν:
 «Τρῶες, Λύκιοι, Δάρδαοι καί σεῖς κονταρομάχοι 150
 σταθεῖτε αὐτοῦ· καί ἂν πυργωτοί τές τάξεις των ἐκλείσαν,
 οἱ Ἀχαιοί πολὺν καιρόν ἐμέ δέν θά κρατήσουν.
 Θά τοὺς σκορπίσ' ἡ λόγχη μου, ἂν τῶν θεῶν ὁ πρῶτος
 μ' ἐκίνησε, ὁ βαρύνκτυπος ὁμόκλινος τῆς Ἥρας».
 Εἶπε, καί εἰς ὄλους ἄναψε τό θάρρος τῆς ἀνδρείας. 155
 Καί μεταξύ τους μ' ἔπαρσι προχώρει ὁ Πριαμίδης
 Δηϊφόδος τήν κυκλωτὴν προβάλλοντας ἀσπίδα
 καί διασκελοῦσεν ἐλαφρά μ' ἐκείνην σκεπασμένος.
 Μέ ἀκόντι τόν σημάδευσε ἀντίκρου ὁ Μηριόνης·
 δέν ἔσφαλεν, ἀλλ' εὔρηκε τήν ταύρινην ἀσπίδα 160
 καί δέν τήν διεπέρασε καί τό μακρὺ κοντάρι
 κάτω ἀπ' τήν λόγχην κόπηκε· κι ἐκείνος τήν ἀσπίδα
 ἐμάκρυνε ἀπ' τό σῶμα του, τοῦ ἀνδρείου Μηριόνη
 τό λόγχισμα φοβούμενος· καί τότε ἐσύρθη ὁ ἦρως
 στόν λόχον τῶν συντρόφων του, κι ἐχόλωσε ἡ ψυχὴ του 165
 ὅτι τήν νίκην ἔχασε καί τό κοντάρι ἐκόπη.
 Κι ἐχύθη εὐθύς διαβαίνοντας τῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα
 ἀπ' τήν σκηνήν ἄλλο μακρὺ κοντάρι νά σηκώσει.
 Κι οἱ ἄλλοι μ' ἀτελεύτητην βοήν ἐπολεμοῦσαν,
 πρῶτος ὁ Τεῦκρος φόνευσε τόν Ἴμβριον, πού ἦταν γόνος 170
 τοῦ πολυῖπλου Μέντορος καί αὐτός πρὶν τοῦ πολέμου
 ἔμενεν εἰς τό Πήδαϊον καί τήν Μηδεσικάστην,
 τήν κόρην εἶχε νυμφευθεὶ τήν νόθην τοῦ Πριάμου.
 Καί ὅτ' ἔφθασαν τῶν Δαναῶν τά ἰσόπλευρα καράβια
 στήν Ἴλιον ἦλθε κι ἔλαμπε μέ τοὺς καλοὺς τῶν Τρῶων, 175
 καί ὁ Πριάμος στό σπῖτι του τόν ἔβλεπε ὡς υἱόν του.

Κάτω ἀπ' τ' αὐτί τόν τρύπησεν ὁ Τεῦκρος μέ τήν λόγχην
 καί ὀπίσω τήν ἀνέσπασεν· καί ὡς μέλεγος, πού σ' ἄκρη
 ὄρους μακρόθεν φανεροῦ χαλκός τόν ξεριζώνει,
 σμίγει μέ τήν γῆν κλίνοντας τά τρυφερά του φύλλα, 180
 ἔπεσε αὐτός κι ἐδρόντησαν ἐπάνω τ' ἄρματά του.
 Κι ἐπάνω του ὡς ἐχύνονταν νά τόν γυμνώσει ὁ Τεῦκρος,
 ὁ Ἔκτωρ τόν ἀκόντισε· τόν εἶδ' αὐτός καί μόλις
 ἐξέφυγε τό χάλκινο κοντάρι· τότ' ὁ Ἔκτωρ
 τό τέκνον τοῦ Ἄκτορίωνος Κτεάτου μέσ στό στήθος 185
 λόγχισε, τόν Ἀμφίμαχον, πού ὀρμουῖσεν εἰς τήν μάχην
 καί κάτω ἐδρόντησε νεκρός καί ἤχουσαν τ' ἄρματά του.
 Τόν Ἔκτορα, ὡς ἐχύνετο τό κράνος ν' ἀφαιρέσει
 τοῦ Ἀμφιμάχου, ἐλόγχισεν ὁ Τελαμωνιάδης·
 στήν σάρκα ὅμως δέν ἔφθασεν· Ὡς τρομερά τόν ζῶναν 190
 ὄλον τά χάλκιν' ἄρματα· μόνον μέσ στῆς ἀσπίδος
 τόν ὀμφαλόν τόν κτύπησε, μέ δύναμιν μεγάλην·
 τόν ἔσπρωξε, ὥστ' ἐσύρθη αὐτός τῶν δύο νεκρῶν ὀπίσω,
 καί οἱ Δαναοί τούς ἔσυραν· ὁ Μενεσθεύς ὁ θεῖος
 μέ τόν Στιχίον, ἀρχηγοί κι οἱ δύο τῶν Ἀθηναίων, 195
 ἔφεραν εἰς τούς Ἀχαιοὺς τό σῶμα τοῦ Ἀμφιμάχου.
 Τόν Ἴμβριον οἱ Αἴαντες, ὡς αἶγα δύο λεοντάρια,
 πού ἀπό τούς σκύλους ἀρπαξάν, τήν φέρουν στά σιαγόνα
 κρατώντας τήν ψηλά ἀπ' τήν γῆν ἀνάμεσα στά δάση,
 ὁμοίως τότ' οἱ Αἴαντες ἐκείνον ἐκρατοῦσαν 200
 ψηλά· καί τόν ἐγύμνωσαν, καί ὁ ἦρωσ Ὀϊλιάδης
 ἔκοψε ἀπό τόν ἀπαλόν λαιμόν του τό κεφάλι,
 τόσον πολύ τόν χόλωσεν ὁ φόνος τοῦ Ἀντιμάχου,
 καί ὡς σφαίραν τό ἐσφενδόνισεν ἀνάμεσα στά πλήθη.
 Κι ἔπεσ' ἐμπρός στοῦ Ἔκτορος τά πόδια μέσ στό χῶμα. 205
 Καί τότ' ὀργήν αἰσθάνθηκεν ὁ Ποσειδῶν καί πόνον
 πού ὁ ποθητός του ἀνεψιός φονεύθη στόν ἀγῶνα·
 κι ἐγύριξε τῶν Ἀχαιῶν ἀνάμεσα στά πλοῖα
 νά τούς θαρρύνει καί ὀλεθρον τῶν Τρῶων νά γεννήσει.
 Ὁ δοξαστός Ἰδομενεύς ἐκεῖ τόν ἀπαντοῦσε, 210
 πού ἐρχόταν ἀπό σύντροφον μ' ἀκόντι λαβωμένον
 στό γόνα καί τόν ἔφεραν οἱ σύντροφοι ἀπ' τήν μάχην.

Τόν σύστησε στους ιατρούς καί αὐτός εἰς τήν σκηνήν του ἐπήγαινε ὀλοπρόθυμος νά πολεμήσει ἀκόμη.
 Εἰς αὐτόν εἶπε ὁ Ποσειδῶν μέ τήν φωνήν πού ἐπῆρε 215
 τοῦ Ἄνδραϊμονίδη Θόαντος, ὁπού στήν Καλυδῶνα
 βασίλευε τῶν Αἰτωλῶν καί στήν Πλευρώνα ὄλων,
 καί τόν τιμοῦσαν ὡς θεόν: «Εἰπέ μου, Ἰδομενεά,
 ὃ βουληφόρε τῶν Κρητῶν, οἱ τρομεροί τί ἐγίναν
 φοβερῆσαι πού οἱ Δαναοί φοβέριζαν τούς Τρώας;» 220
 Καί τῶν Κρητῶν ὁ ἀρχηγός, ὁ Ἰδομενεύς ἀντεῖπεν:
 «Θνητός δέν παταίει, Θόαντα, κανεῖς, ὅσο γνωρίζω
 ἐγώ, καί ὄλ' ἤξεύρομεν τό ἔργον τοῦ πολέμου·
 κανεῖς δέν ὀλιγοψυχεῖ, κανέννας ἀπό φόβον
 νά ξετινάξει δέν ζητεῖ τό θάρος τοῦ πολέμου· 225
 πλήν θέλει ὁ μεγαδύναμος, ὡς φαίνεται, ὁ Κρονίδης
 μακράν ἀπ' τ' Ἄργος ὄλοι ἐδῶ ἀδόξως νά χαθοῦμε.
 Ἄλλά σύ, Θόαντ' ἄφοβος πολεμιστής ὡς πρῶτα
 πού καί ἄλλους, ἄν τούς ἐβλεπες ὀκνοῦς, παρακινουῦσες,
 σήκωνε τώρα τήν φωνήν τούς ἄνδρες νά ἐμψυχώσεις». 230
 Ἀπάντησεν ὁ Ποσειδῶν σ' αὐτόν ὁ κοσμοσείστης:
 «Ἰδομενεά, μή ποτέ γυρίσει ἀπό τήν Τροίαν
 καί σκύλοι ἐδῶ νά τόν χαροῦν, ἐκεῖνος ὁπού ἀφήνει
 τήν μάχην θεληματικῶς εἰς τούτην τήν ἡμέραν.
 Ἄλλ' ἄμε, πάρε τ' ἄρματα, γύρισ' ἐδῶ νά ἰδοῦμε 235
 εὐθύς, ἄν κατορθώσουμε κάτι καλόν καί μόνον
 καί ἀπό δειλούς, ἄν ἐνωθοῦν, κάποια γεννᾶται ἀνδρεία,
 κι εἴμεθα ἐμεῖς καί μέ καλούς καλοῖ νά μετρηθοῦμε».
 Εἶπε, κι ἐχύθηκε ὁ θεός κεῖ πού βροντοῦσε ἡ μάχη·
 καί ὡς ἔφθασεν ὁ Ἰδομενεύς στήν εὐμορφη σκηνήν του, 240
 κι ἐξώσθη τά λαμπρ' ἄρματα, κι ἐπῆρε δυό κοντάρια,
 κι ἐκίνησεν ὡς κεραυνός, πού ἐφούκτωσε ὁ Κρονίδης
 καί ἀπ' τόν φωτερόν Ὀλυμπον ἐτίναξε νά δείξει
 μέγα σημεῖον τῶν θνητῶν, καί πέρ' ἀστράφτει ἡ λάμπης·
 ὅμοια κι ἐκεῖνου ὡς ἔτρεχεν ἐλάμπαν τ' ἄρματά του. 245
 Καί ἀκόμη στήν σκηνήν ἐγγύς τόν ἦδρε ὁ Μηριόνης
 ὁ ἀκόλουθός του ὡς πήγαινε ἀλλήν νά πάρει λόγχην.
 «Υἱέ τοῦ Μόλου ἀδάμαστε», τοῦ εἶπε ὁ Ἰδομενεάς,

«ὦ ποθητέ μου ὅσο κανεῖς τῶν φίλων, Μηριόνη,
 πῶς ἐδῶ ἤλθες καί ἄφησες τόν ἱερὸν ἀγώνα; 250
 Μὴ θέλος σ' εὗρηκε πικρὸ κι ἡ ἄκρη του σέ σφάζει;
 Ἦ μηνυτὴς μοῦ ἔρχεσαι, διότι οὐδ' ἐγὼ θέλω
 ἀργὸς νά μένω εἰς τές σκηνές, ἀλλὰ νά πολεμήσω».

Καί πρὸς αὐτὸν ὁ συνετός ἀντεῖπε Μηριόνης:

«᾽Ω Ἰδομενεά, τῶν Κρητῶν χαλκοχιτῶνων πρῶτε, 255
 ἦλθα νά πάρω, ἂν σοῦ ἔμεινε εἰς τές σκηνές κανένα
 κοντάρι, ὅτι μοῦ ἐκόπηκεν ἐκεῖνο πού ἐφοροῦσα,
 τοῦ ὑπερηφάνου ὡς κτύπησα Δηιφόβου τὴν ἀσπίδα».

Καί τῶν Κρητῶν ὁ ἀρχηγὸς ὁ Ἰδομενεύς ἀντεῖπεν:

«Κοντάρι' ἂν θέλεις κι εἴκοσι θά ἔβρεις στὴν σκηνὴν μου 260
 στὸν λαμπρὸν τοῖχον στυλωτά, τῶν Τρώων, πού φονεύω,
 ἄρματα αἱματοστάλακτα, διότι ἐγὼ νά κάμνω
 μέ τοὺς ἐχθροὺς τὸν πόλεμον δέν συνηθῶ μακρόθεν·
 ὅθεν κοντάρια, κόρυθες καὶ ὀμφαλωτές ἀσπίδες
 καὶ ἀκτινοβόλοι θώρακες μοῦ ὑπάρχουν φυλαγμένοι». 265

Καί πρὸς αὐτὸν ὁ συνετός ἀντεῖπε Μηριόνης:

«Πολλὰ ἔχω λάφυρα κι ἐγὼ παρμέν' ἀπὸ τοὺς Τρῶας
 εἰς τὴν σκηνὴν· ἀλλὰ σιμὰ δέν εἶναι νά τά λάβω·
 ὅτι οὐδ' ἐμέ δέν ἄφησε, πιστεύω, ἡ πρώτη ἀνδρεία·
 καὶ ὅταν ἀνάφτει λυσσερό τό πείσμα τοῦ πολέμου 270
 στὴν μάχην, δόξαν τῶν ἀνδρῶν, προβάλλω μέ τοὺς πρώτους·
 κι ἕαν κανεῖς τῶν Ἀχαιῶν χαλκοχιτῶνων ἄλλος
 τοῦτο δέν ξεῦρει, κὰν ἐσύ, θαρρῶ νά τό γνωρίζεις».

Καί τῶν Κρητῶν ὁ ἀρχηγός: «Πόσον γενναῖος εἶσαι
 τό ξεύρω· νά τό λέγεις σύ ποσῶς δέν εἶναι ἀνάγκη. 275

Διότι ἂν ἐκλεγόμασθην οἱ πρῶτοι πολεμάρχοι
 διὰ τό καρτέρι, ὅπ' ἀσφαλτα διακρίνεται' ἡ ἀνδρεία
 ὅπου ὁ δειλὸς γνωρίζεται καὶ δείχεται ὁ γενναῖος—
 τοῦ ἀνάνδρου βλέπεις τὴ θωριά νά συχναλλάξει χρωῶμα,
 δέν τὸν ἀφήν' ἡ ἀστήρικτη ψυχὴ του νά ἡσυχάζει, 280
 ἀλλὰ στές δύο φτέρνες του συχνά καθίζει ἐπάνω,
 σφόδρα ἡ καρδιά του βροντᾷ στὰ στήθη, ὡς βλέπει ἐμπρὸς του
 τές μοῖρες, καὶ τά δότια του τριζοκοποῦν στό στόμα.
 Ἄλλ' ὁ γενναῖος τὴν θωριά δέν ἄλλαξε, ἀλλὰ μένει

- εἰς τὴν καθίστραν ἄφοβος μέ τούς ἀνδρειωμένους 285
καὶ ὀλόψυχα παρακαλεῖ πότε ν' ἀρχίσ' ἡ μάχη.—
Καὶ μηδ' αὐτοῦ δέν θά 'ψεγε κανεῖς τὴν δύναμίν σου·
διότι ἂν λόγῃ σ' ἔβρισκε μαχόμενον ἢ ξίφος
μήτε στό ζνίχι θά 'πεφτε τό βέλος ἢ στήν πλάτην,
ἀλλά τά στήθη θά 'πληκτεν ἐμπρός ἢ τὴν γαστέρα, 290
ὡς πρόθυμος θά πρόβαλλες μέσ στούς συντρόφους πρῶτος.
'Ἄλλ' ἄς μή στέκομεν ἐδῶ σά νήπια μωρολόγα
μήπως ἀπότολμος κανεῖς πικρά μᾶς ὄνειδίδει.
'Ἄλλ' ἄμε, πάρε ἀπ' τὴν σκηνήν τό στερεό κοντάρι».
Εἶπεν αὐτά καί ὁ ἰσόπαλος τοῦ Ἄρη Μηριόνης 295
γρήγορα ἐπῆρε ἀπ' τὴν σκηνήν τό χάλκινο κοντάρι
κι ἔτρξε πάλι ὄλος φωτιά πρὸς τόν Ἴδομενέα.
'Ὁ Ἄρης ὡς ὁ φονικός ὀρμᾶ στήν μάχην κι ἔχει
σιμά τόν Φόβον, δυνατόν κι ἀτρόμητον υἱόν του,
πού καί τόν γενναιότερον πολεμιστήν φοβίζει· 300
ἀπό τὴν Θράκην ἔρχονται κι οἱ δύο θωρακοφόροι
σῶν Φλεγυῶν τόν ἀνδρικόν λαόν ἢ τῶν Ἐφύρων·
καὶ αὐτῶν δέν στέργουν τέσ εὐχές καί εἰς ἄλλους δίδουν νίκην.
'Ομοίως μ' ἄρματα λαμπρά στήν μάχην κατεβαῖναν
οἱ πολεμάρχ' Ἴδομενεύς ὁμοῦ καί Μηριόνης. 305
«ἜΩ Δευκαλίδη», τοῦ 'λεγεν ὁ Μηριόνης πρῶτος,
«πόθεν στά πλοῖα τοῦ στρατοῦ νά προχωρήσεις θέλεις;
Στό δεξιόν, στό μεσινόν ἢ στ' ἀριστερό μέρος;
'Οτι ἐκεῖ πλέον παρ' ἄλλοῦ, θαρρῶ, στενοχωροῦνται
οἱ ἀνδρειωμένοι Δαναοί ἀπ' τῶν ἐχθρῶν τά πλήθη». 310
Καί τῶν Κρητῶν ὁ ἀρχηγός ἀντεῖπ' ὁ Ἴδομενέας:
«Στήν μέσην καί ἄλλοι μάχονται νά σώσουν τά καρᾶδια,
καί πολεμοῦν οἱ Αἴαντες καί ὁ Τεῦκρος, φημισμένος
τοξότης, καί ἀπό σύνεγγυς πολεμιστῆς ἀνδρεῖος·
θά τόν χορτάσουν πόλεμον, μ' ὄσην καί ἂν ἔχει ἀνδρείαν, 315
τόν Πριαμίδην Ἐκτορα· ἄκρον θά ἔχει ἀγῶνα
τὴν δύναμιν ἀσύντριφτην κλονώντας τῶν ἡρώων
νά κάψει τά καρᾶδια μας· ἔξω ἂν θελήσει ὁ Δίας
δαυλόν ὁ ἴδιος εἰς αὐτά νά βάλει φλογοβόλον.
'Οτ' εἰς θνητόν πόχει τροφήν τῆς Δήμητρας τό δῶρον, 320

όπου χαλκός και φονικά λιθάρια τόν λαβώνουν,
 τόπον δέν κάμνει ὁ φοβερός υἱός τοῦ Τελαμώνος,
 οὐδέ στόν σπάστην τῶν ἀνδρῶν λεοντόψυχον Πηλεΐδην
 θά ὑποχωροῦσε, ἂν τύχαινε, καί στήν σταδίαν μάχην·
 ὅτι στόν δρόμον δέν νικά κανεῖς τόν Ἀχιλλέα. 325
 Ἄλλά τῆς μάχης κίνησε σ' ἄριστερά, νά δείξει
 ἂν ἄλλους θά δοξάσομεν ἢ ἔμεις νά δοξασθοῦμεν».
 Εἶπε κι ἐκίνησεν ἐμπρός ὁ ἀνδρείος Μηριόνης
 ὡς εἰς τό μέρος τοῦ στρατοῦ πού εἶπ' ὁ Ἴδομενάς.
 Καί ἅμα τόν εἶδαν φοβερόν ὡς φλόγα νά προβάλλει 330
 κλεισμένος στά λαμπρ' ἄρματα μέ τόν ἀκόλουθόν του,
 ἐπάνω του ἀλαλάζοντας ἐχύθηκαν οἱ Τρῶες
 καί ἀγῶνας ἄρχισε σφοδρός αὐτοῦ σιμά στές πρῦμες.
 Καί ὡς ἔξαφνα φυσομανοῦν πολλῶν ἀνέμων ζάλες
 σ' ἡμέρες πού ὁ κονιορτός ἐπλήθυνε στούς δρόμους 335
 καί τόν σηκώνουν ὅλοι ὁμοῦ σάν νέφος στόν ἄερα,
 ὅμοια κι ἐκεῖνοι ἀντίμαχα κτυπιόνταν διψασμένοι
 καθεῖς μ' ἀκονητόν χαλκόν τόν ἄλλον νά φονεύσει.
 Καί ὡς λόγγος ὄλη ἀγρίωνεν ἡ ἀνθρωποφθόρα μάχη
 μακριά κοντάρια κοφτερά· καί οἱ λαμπρές ἀσπίδες 340
 οἱ θώρακες νεοσίλβωτοι, τά σπιθοδόλα κρᾶνή
 τούς ὀφθαλμούς ἐθάμπωναν μέ τοῦ χαλκοῦ τήν λάμψιν
 καθώς αὐτοί συγκρούονταν· καί ἄσπλαχνος θά ἦταν κείνος
 πού βλέποντας θά ἐχαίρονταν, ἀντί ν' ἀκούσει πόνον.
 Καί τότε δύο κραταιοί διχόγωνμοι, τοῦ Κρόνου 345
 τέκνα, ὀργανίζαν συμφορές εἰς τούς ἀνδρειωμένους.
 Τῶν Τρῶων καί τοῦ Ἐκτορος νίκη νά δώσει ὁ Δίας
 ἤθελε, τόν γοργόποδα Πηλεΐδην νά δοξάσει,
 ὄχι ὁ λαός τῶν Ἀχαιῶν ν' ἀφανισθεῖ στήν Τροίαν· 350
 ἀλλά τήν Θέτιν δόξαζε καί τόν σκληρόν υἱόν της.
 Καί ὁ Ποσειδῶν τούς Ἀχαιοὺς ἐμψύχωνεν, ὡς ἦλθε
 κρυφά μέσ' ἀπ' τήν θάλασσαν, μέ πάθος πρὸς τόν Δία
 καί σπλάχνος διά τούς Ἀχαιοὺς, πού ἐσύντριβαν οἱ Τρῶες,
 καί οἱ δύο μίαν γενεάν, τήν αὐτήν ρίζαν εἶχαν· 355
 ἀλλ' ἦτ' ὁ Ζεὺς ἀνώτερος στά χρόνια καί στήν γνῶσιν,
 διά τοῦτο ἐκεῖνος φανερά δέν ἔβγαινε βοηθός των,

αλλά κρυφά τούς ἔσπρωχνε μέ τήν μορφήν ἀνθρώπου.
 Καί ἰδοῦ τῆς δεινῆς ξριδος καί τοῦ πολέμου ὁμοιον
 τό δίκτυ ἐπλέξαν τενωτό στούς δυό στρατούς ἐπάνω
 πού ἄλυτο, ἀσύντριπτο, πολλούς ἀφάνισε ἀνδρειωμένους. 360
 Καί τότε μέ τούς Δαναούς ὁ Ἴδομενεύς, ἄν κι ἦταν
 μισοασπρομάλλης ὀρμησε κι ἐσκόρπισε τούς Τρῶας.
 Τόν Ὀθρουονέα φόνευσε, πού ἀπ' τά Καθήσια μέρη
 στήν Τροίαν ἦλθε, ὡς ἄκουσε τήν φήμην τοῦ πολέμου,
 καί τοῦ Πριάμου τήν καλήν ἀπ' ὄλες θυγατέρα,
 Κασσάνδραν, νύμφην ἀπροικια ζητοῦσε κι ἔργον μέγα
 ὑπόσχονταν, τούς Δαναούς νά διώξει ἀπό τήν Τροίαν.
 Καί ὁ γέρος Πριάμος ρητῶς τήν κόρην τοῦ ὑπεσχέθη·
 κι ἐκεῖνος εἰς τόν λόγον του θαρρῶντας πολεμοῦσε·
 τόν λόγγισεν ὁ Ἴδομενεύς ἐνώ μέ ὑψηλό βῆμα
 κινοῦσεν, οὐδέ ὁ θῶρακας ἐκράτησε τήν λόγγην
 ὁ χάλκινος, κι ἡ ἄκρη της τοῦ ἐμπήχθη στήν γαστέρα·
 χάμω μέ βρόντον ἔπεσε κι ἐκεῖνος ἐκαυχῆθη:
 «Ὀθρουονέα, τῶν θνητῶν θά σέ κηρύξω πρῶτον,
 ἄν ὄσ' ἀνάλαβες σωστά τελειώσεις τοῦ Πριάμου,
 ἀφοῦ τήν θυγατέρα του κι ἐκεῖνος σοῦ ὑποσχέθη. 375
 Ὅμοίαν θά ἐκτελούσαμε κι ἐμεῖς ὑπόσχεσίν μας·
 ἀπ' τ' Ἄργος θά σοῦ φέρναμε τοῦ Ἀτρείδη θυγατέρα
 στά κάλλη της ἀσύγκριτην, γυναίκα νά τήν ἔχεις,
 τήν πυργωμένην Ἴλιον ἄν σύ μᾶς ἐκπορθῆσις. 380
 Στές πρῦμνες ἀκολούθα ἐμέ νά εἰποῦμε διά τούς γάμους,
 νά ἰδεῖς τί δῶρα νυφικά δίδομ' ἐμεῖς γενναῖα».
 Εἶπε καί τόν ποδόσερνε στήν ταραχὴν τῆς μάχης.
 Κι ἐκεῖνου εὐθύς ἐκδικητής ὁ Ἄσιος πεζός ἦλθε
 καί ὀπίσω ἀπό τούς ὄμους του ρουθούνιζαν οἱ ἵπποι,
 καί τούς κρατοῦσ' ὁ ἠνίοχος· καί ὡς ὀδηγοῦσ' ἐκεῖνος
 νά τόν κτυπήσει ἐπρόλαβεν ὁ Ἴδομενεύς καί κάτω
 ἀπ' τό πηγούνι ἐπέρασεν ἡ λόγχη τόν λαιμόν του.
 Κι ἔπεσεν, ὅπως πέφτει δρυς, ἡ λεύκα, ἡ φουντωμένος
 ὑψηλός πεῦκος, πόκοψαν τέκτονες εἰς τά ὄρη 390
 μ' ἄξίνες νεοτρόχιστες μ' αὐτό νά στήσουν πλοῖον·
 ὁμοια ξαπλώθη αὐτός ἐμπρός εἰς τό ζεμένο ἀμάξι

μέ δογγητό κι εφούκτωσε τό αίματωμένο χῶμα
 καί τοῦ ἠνιόχου χάθησαν τά λογικά καί ὀπίσω
 νά στρέψει δέν ἐτόλμησε τούς ἵππους διά νά φύγει 395
 ἀπ' τούς ἐχθρούς· καί ὁ δυνατός Ἄντιλοχος μέ λόγῃν
 στήν μέσην τόν περόνησε καί τοῦ ἴσασεν ἡ ἄκρη
 τόν χάλκινόν του θώρακα κι ἐμπήχθη στήν γαστέρα·
 τούς ἵππους ὁ Ἄντιλοχος ἐπῆρε ὁ Νεστοριίδης
 μέσ' ἀπ' τούς Τρῶας στόν στρατόν τῶν Ἀχαιῶν ἀνδρείων. 400
 Λυπήθη διά τόν Ἄσιον κι ἐμπρός τοῦ Ἰδομενέως
 ἐστήθη ὁ Δηίφοβος καί ἀκόντισε μέ λόγῃν.
 Τόν μάτιασε καί ξέφυγε τό χαλκοφόρο ἀκόντι
 ὁ Ἰδομενεύς καί κάτωθεν ἀπ' τήν ἀσπίδα ἐκρύφθη
 πού ἀπό χαλκόν ἀστραφτερόν καί δέρμα ταύρου ἐφόρει 405
 στρογγυλωτήν μέ δυό λαβές καλά στερεωμένην·
 καί ὄλος μαζεύθη μέσα της, κι ἐπάνω ἀπ' τήν ἀσπίδα
 πού ἐβρόντησε ὡς τήν ξάκρυσεν, ἐπέταξεν ἡ λόγῃ.
 Ἄλλ' ἀπ' τό χέρι τό βαρῦ δέν ἔφυγε χαμένη·
 τόν πολεμάρχον εὔρηκεν Ὑψήνορα Ἰππασίδην 410
 εἰς τό συκῶτι κι ἔλυσεν εὐθύς τά γόνατά του.
 Κανχήθηκε ὁ Δηίφοβος κι ἐκραύγασε μεγάλως:
 «Ὁ Ἄσιος ἀνεκδίκητος δέν κείται, ἀλλά στόν Ἄδη,
 τόν πυλωρόν, τόν ἄσπονδον ὡς κατεδαίνει τώρα,
 θά χαιρεται πού προβοδόν τοῦ ἔστειλε ἡ ψυχή μου». 415
 Τό καύχημά του ἐπλήγωσε τούς Δαναούς κι ἐξόχως
 τόν ἀνδρικόν Ἄντιλοχον, ἀλλ' ἄν καί λυπημένως
 στόν ποθητόν του σύντροφον δέν ἔλειψε καί ὀρμώντας,
 ἐμπρός του μέ τό σῶμα του καί τήν ἀσπίδα ἐστήθη.
 Κι ὁ υἱός τοῦ Ἐχίου Μηκιστεύς καί ὁ Ἀλάστωρ, σύντροφοί του, 420
 στούς ὦμους ἔφεραν αὐτόν, ὀπού βαριά δογγούσε,
 ὡς τά γοργά καρὰδία καί ἀκράτητος ὡς φλόγα
 ὁ Ἰδομενεύς δέν ἔπαυε νά θέλει ἢ νά θυθίσει
 κάποιον ἐχθρόν στά τάρταρα τῆς γῆς, ἢ νά βροντήσει
 αὐτός νεκρός μαχόμενος νά σώσει τούς Ἀργεῖους. 425
 Καί τότε τόν Ἀλκάθοον, υἱόν τοῦ Αἰσυήτου,
 διοθρέπτου ἀνδρός – ἐκτύπησε – κι ἦταν γαμβρός τοῦ Ἀγχίση
 κι εἶχε τήν Ἴπποδάμειαν κόρην ἐκείνου πρώτην·

κι ἦταν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρός καί τῆς σεπτῆς μητρός της, ὅτι ἀπό τίς ὁμήλικες ἀσύγκριτη στό κάλλος 430
 στά ἔργα ἦταν καί στόν νοῦν· δι' αὐτό καί τήν νυμφεύθη
 ὁ ἄνδρας ὁ ἐκλεκτότερος μέσ στήν μεγάλη Τροίαν—
 τόν δάμασεν ὁ Ποσειδῶν εἰς τόν Ἴδομενεά·
 τούς ὀφθαλμούς τοῦ ἐσκότισε, τοῦ σπέδισε τά μέλη
 ὥστε νά φύγ' ἢ νά στραφεῖ στά πλάγια δέν ἐμπόρει· 435
 καί ὡς ἔστεκεν ἀκίνητος ὡς στήλ' ἡ δένδρον μέγα,
 μέ λόγχην τόν ἐπλήγωσεν στό στήθος ὁ ἀνδρειωμένος
 Ἴδομενεύς, καί τοῦ ἔσπασε τόν χάλκινον χιτώνα
 πού ἔσκεπε τό σῶμα του, προφυλακή τοῦ ὀλέθρου,
 καί κούφιο σπᾶσμ' ἀκούσθη ἐκεῖ, πού ἐσχίζετο ἀπ' τήν λόγχην· 440
 θρόντησε κάτω, εἰς τήν καρδιά τοῦ ἐμπήχθη μέσα ἡ λόγχη
 ὅπου σπαρνώντας τίναζε καί τήν οὐράν της ὄλην
 καί ὁ βαρῦς Ἄρης ἔσθησεν ἐκεῖ τήν δύναμίν του.
 Κι ἐπάνω του κραυγάζοντας ὁ Ἴδομενεύς καυχῆθη:
 «Σωστή σοῦ φαίνεται ἀμοιβή, Δηίφοβε, ἡ δική μας, 445
 τρεῖς φονευμένοι ἀντί ἑνός; ὦ τρομερέ, καυχᾶσαι
 ἄδικα, ἀλλά προχώρησε καί σύ στήσου ἔμπροσθέν μου
 ποῖος ἀπόγονος νά ἴδεις σᾶς ἦλθα ἐδῶ τοῦ Δία
 πού γέννησε τόν Μίνωα, τῆς Κρήτης ἄρχον πρῶτον,
 καί αὐτός τόν Δευκαλίωνα ἐγέννησε τόν θεῖον, 450
 καί ὁ Δευκαλίων πάλι ἐμέ στήν Κρήτην βασίλεα
 ἀνδρῶν πολλῶν, καί τώρα ἐδῶ μέ φέραν τά καράβια
 κακό σ' ἐσέ καί τοῦ πατρός καί ὄλων ὁμοῦ τῶν Τρώων».
 Τόν ἄκουσε ὁ Δηίφοβος κι ἐδίσταζε ἄν θά στρέψει
 νά πάρει κάποιον σύντροφον ἀπ' τούς γενναίους Τρωᾶς, 455
 βοηθόν του ἢ καί τόν πόλεμον νά δοκιμάσει μόνος
 κι ἔκρινε αὐτό καλύτερο, νά ὑπάγει εἰς τόν Αἰνεΐαν.
 Τόν εὗρηκε νά στέκεται μέσ στοῦ στρατοῦ τήν ἄκρην
 ὡς εἶχε πρὸς τόν Πρίαμον θυμόν πάντοτ' ἐκεῖνος,
 διότι ἄν κι ἦτο ἀνδράγαθος ποσῶς δέν τόν τιμοῦσε. 460
 Τοῦ ἔλεγε ὁ Δηίφοβος: «Τῶν Τρώων βουλευφόρε,
 Αἰνεΐα, τώρα ἐκδικητῆς νά δράμεις τοῦ γαμβροῦ σου
 χρωσθεῖς, ἔάν ὁ θάνατος τοῦ συγγενοῦς σέ θλίβει.
 Ἄλλ' ἔλα τόν Ἀλκάθοον μαζί νά ἐκδικηθοῦμε,

ὅπου γαμβρός στά σπίτια σας σ' ἔχει ἀναστήσει βρέφος. 465
 Τόν φόνευσεν ὁ Ἴδομενεύς ὁ μέγας πολεμάρχος».

Εἶπε καί πόνον ἄκουσεν ὁ Αἰνεΐας κι ἐπετάχθη
 μέ ὀρμήν πολέμου ἀκράτητην πρὸς τόν Ἴδομενεά.
 Πλήν τοῦτος δέν ἐδείλιασεν ὡς τρομερόν ἀγόρι,
 ἀλλ' ὅπως χοῖρος ὀρεινός μέ θάρρος στήν ἀνδρείαά του, 470
 σ' ἔρημο μέρος καρτερεῖ πολλῶν ὀρμήν ἀνθρώπων,
 καίουν τά μάτια του φωτιά, τά νῶτα του ἀγριώνει
 κι ἔτοιμος εἰς τόν πόλεμον τά δόντια του ἀκονίζει
 καί ἄνδρες καί σκύλους ἀψηφά· παρόμοια καρτεροῦσε
 ὁ ἀνδράγαθος Ἴδομενεύς, ἐπάνω του ὡς ἐρχόνταν 475
 ὁ Αἰνεΐας· κι ἔσυρε φωνήν νά κράξει τούς συντρόφους,
 Ἄσκάλαφον, Δηίπυρον σιμά του καί Ἄφαρέα
 Μηριόνην καί Ἀντίλοχον στόν πόλεμον τεχνίτες.
 Αὐτούς καλοῦσε κι ἔλεγεν: «Βοηθάτε ἀγαπημένοι,
 καί μόνος εἶμαι· τρομερά φοβοῦμαι τόν ἀνδρείον 480
 Αἰνεΐαν τόν περόποδα, πού ὀρμᾶ νά μέ χτυπήσει·
 στήν μάχην εἶναι ἀκούραστος αὐτός ἀνθρωποφόνος·
 ἔχει καί τῆς νεότητος τό θάρρος καί τήν ὀρμήν.
 Ἄν εἶχα ἐγώ τά χρόνια του μέ τούτην τήν ψυχήν μου,
 ἢ νίκη γρήγορα σ' ἐμέ θά τύχαιν' ἢ σ' ἐκεῖνον». 485

Εἶπε καί αὐτοί πλησίον του μέ μιαν γνώμην ὄλοι
 ἐστήθηκαν, στούς ὤμους των φορώντας τές ἀσπίδες.
 Καί ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἔκραζαν ὁ Αἰνεΐας τούς συντρόφους
 Δηίφοβον καί Πάριδα καί Ἀγήνορα τόν θεῖον,
 πού ἦσαν τῶν Τρώων ἀρχηγοί, μ' αὐτόν καί ἀκολουθοῦσαν 490
 τά πλήθη, ὡσάν τά πρόβατα κατόπι στό κριάρι,
 ὅταν θά πιοῦν καί τήν βοσκήν γιά τό ποτάμι ἀφήνουν
 καί μέσα χαίρεται ὁ βοσκός· παρόμοια τότ' ἐχάρη
 ὁ Αἰνεΐας στόν πολύν λαόν, πού τόν ἀκολουθοῦσε.

Καί γύρω εἰς τόν Ἀλκάθοον μέ μακριά κοντάρια 495
 ἐκεῖνοι ὀρμήσαν, καί ὁ χαλκός, καθώς ἀντικτυποῦντο,
 μέσ στόν ἀγῶνα φοβερά στά στήθη τους βροντοῦσε.
 Καί ἀπ' ὄλους δύο μαχηταί πλιότερο ἐμανίζαν,
 ὁ Αἰνεΐας καί ὁ Ἴδομενεύς, ἰσόπαλοι τοῦ Ἄρη,
 ὁ ἕνας τόν ἄλλον μ' ἄπονον χαλκόν νά σχίσει πέρα. 500

Ὁ Αἰνεΐας πρῶτος ἔριξεν εἰς τόν Ἰδομενεά·
 τόν εἶδε αὐτός κι ἐξέφυγε τό χαλκοφόρο ἀκόντι·
 κι ἔπεσε τινακτά στήν γῆν ἡ λόγχη τοῦ Αἰνεΐου
 ἀνώφελ' ἀφοῦ πέταξεν ἀπ' τό βαρύ του χέρι
 καί τόν Οἰνόμαον κτύπησε στήν μέσην στήν γαστέρα 505
 ὁ Ἰδομενεύς· τοῦ ἔσχισε τόν θώρακα ὡς τά σπλάχνα·
 στήν σκόνην ἔπεσεν αὐτός κι ἐφούκτωσε τό χῶμα.
 Καί ὁ Ἰδομενεύς ἀπ' τόν νεκρόν τό μακρινό κοντάρι
 ἔσυρε, ἀλλά δέν μπόρεσε καί τ' ἄρματα τά ὠραῖα
 νά τοῦ ἀφαιρέσει, ὅτι πολλές τόν ἔστενευαν λόγχες. 510
 Ὅτι τήν πρώτην δύναμιν τά πόδια του δέν εἶχαν
 νά ὀρμήσει πρὸς τήν λόγχην του ἢ κάν ν' ἀναμερίσει
 ὄθεν στρατός ἐπάλαιεν νά σώσει τήν ζωὴν του,
 καί οἱ πόδες δέν εἶχαν ὀρμήν νά φύγει ἀπό τήν μάχην.
 Κι ἐκεῖ πού ἀναχωροῦσε ἀργά, τοῦ ἔριξεν ἀκόντι 515
 ὁ Δηίφοβος, πού πάντοτε τοῦ ἔχε χολήν καί μίσος.
 Ὅμως καί τοῦτο τοῦ ἴσφαλεν· καί τό βαρύ κοντάρι
 στόν ὦμον τόν Ἀσκάλαφον υἱόν τοῦ Ἄρη ἐβρῆκε·
 στήν σκόνην ἔπεσεν αὐτός κι ἐφούκτωσε τό χῶμα.
 Καί ὁ Ἄρης ὁ βροντόφωνος δέν εἶχε ἀκόμη γνῶσιν, 520
 ὅτι στήν μάχην ἔπεσεν ὁ ἀγαπητός υἱός του,
 ἀλλά κλεισμένος κάθονταν, ὡς ἠθελεν ὁ Δίας,
 κάτω ἀπό σύγνεφα χρυσά στήν κορυφήν τοῦ Ὀλύμπου,
 ὅπου κι οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι, μακράν ἀπό τήν μάχην.
 Κι ἐπάνω στόν Ἀσκάλαφον ἀπ' τά δύο μέρη ὀρμήσαν· 525
 καί ὡς ἄρπασ' ὁ Δηίφοβος τό κρᾶνος τοῦ Ἀσκαλάφου
 ὁ Μηριόνης πηδηκτά, σάν Ἄρης, τόν ἐπῆρε
 μέ λόγχην στόν βραχίονα, καί ἀπό τό χέρι ἐκείνου
 χάμω μέ βρόντον ἔπεσεν ἡ περικεφαλαία.
 Καί ὡσάν γεράκι ἐχύθηκε καί πάλι ὁ Μηριόνης 530
 κι ἔβγαλε ἀπ' τοῦ βραχίονος τήν ρίζαν τό κοντάρι
 κι ἐσύρθη στούς συντρόφους του· κι ἐκείνον ὁ Πολίτης
 αὐτάδελφός του ἀγκαλιαστά τόν πῆρε τοῦ πολέμου
 ἀπό τήν ἀχαρην βοήν στό μέρος ὅπου ἐμέναν
 πίσω ἀπ' τήν μάχην τά γοργά πουλάρια του ζεμένα 535
 στήν τεχνική των ἄμαξαν καί τά ἔχε ὁ κυβερνήτης.

Κεῖνα στήν μάχην ἔφεραν τόν ἄνδρα πού ἐβογοῦσε
 ἀπ' τήν αἵματοστάλακτην πληγήν βασανισμένους.
 Κι οἱ ἄλλοι μέ ἀτελεύτητην ὀρμήν ἐπολεμοῦσαν.
 Στόν Ἄφαρῆα χύνεται Καλητορίδην πρῶτος 540
 ὁ Αἰνείας καί μέσ στόν λαϊμόν ἀντίκρου τόν λογχίζει.
 Δίπλα τοῦ γέρον' ἡ κεφαλή, κράνος ὁμοῦ καί ἀσπίδα
 πέφτουν, καί ὁ ψυχοθεριστής ὁ θάνατος τόν ζώνει.
 Ὁ Ἀντίλοχος τόν Θῶωνα τόν τήρησε, ὡς ἐστράφη,
 καί ὀρμώντας τόν ἐκτύπησε καί τοῦ ἔκοψε τήν φλέβα· 545
 πού ἄνω εἰς τά νῶτ' ἀδιάκοπα πέρα ὡς τό ζιγίχι τρέχει,
 τήν ἔκοψ' ὄλην· ἔπεσε τ' ἀνάσκελα στό χῶμα
 κείνος μ' ἀγκάλες πεταχτές στούς ποθητούς συντρόφους.
 Ὁ Ἀντίλοχος τότε ὀρμησε καί τ' ἄρματ' ἀπ' τοὺς ὤμους
 τοῦ ἔπαιρνε κι ἐπρόσεχε, καί κύκλωθέν του οἱ Τρῶες 550
 τοῦ κτύπαν τήν εὐρύχωρην περιλαμπρην ἀσπίδα,
 ἀλλά μέσα δέν δίνονταν τό τρυφερό του σῶμα
 κἀν ν' ἀποσχίσουν, ὅτι ἐκεῖ τοῦ Νέστορος τόν γόνον
 ὁ κοσμοσείστης ἔσωζεν, ὅσα καί ἄν πέφταν βέλη.
 Ὅτι ποτέ δέν τοῦ ἔλειπαν ἔχθροί καί αὐτός σ' ἐκείνους 555
 ἐστρέφετο, οὐδ' ἀσάλευτο κρατοῦσε τό κοντάρι,
 ἀλλά τό ἐτίναζε ἅπαντα κι ἡ κάποιον ν' ἀκοντίσει
 μακρόθεν ἢ καί ἀπό σιμά νά ὀρμήσει ἐμέτρα ὁ νοῦς του.
 Τόν εἶδε, πῶς σημάδευε στό πλῆθος, ὁ Ἀσιάδης
 Ἄδάμας καί τοῦ λόγχισε στήν μέσην τήν ἀσπίδα, 560
 ἀλλά στήν ἄκρην νέκρωσεν ὁ μέγας κοσμοσείστης
 καί τήν ζωὴν δέν τοῦ ἄφησε νά πάρει τοῦ Ἀντιλόχου.
 Καί ὡσάν παλούκι φλογιστό μέσ στήν ἀσπίδα ἐστάθη
 μέρος κοντάρι κι ἔμεινε τ' ἄλλο μισό στό χῶμα.
 Καί στούς συντρόφους νά σωθεῖ τραθήχθη τότε ἐκείνος. 565
 Κατάποδα τ' ἀκόντι του τοῦ ρίχν' ὁ Μηριόνης
 κάτω ἀπ' τ' ἀφάλι, ὡς τά κρυφά, στό μέρος ὅπου ἐξῶχος
 θανατερός στούς ἄμοιρους θνητούς ὁ Ἄρης εἶναι.
 Αὐτοῦ τήν λόγχην τοῦ ἔμπηξε καί αὐτός μέ τό κοντάρι
 ἐσπαρταροῦσε ὡς σπαρατὰ τό βόδι ὀπού στά ὄρη 570
 ἀφοῦ τό δέσαν στανικῶς ἄνδρες τραβοῦν βουκόλοι·
 ὁμοια σπαρνοῦσε, ὄχι πολύν καιρόν ὁ κτυπημένος

ὄσπου ἴθ' ἐγγύς καί ἀνέσπασε τ' ἀκόντι ὁ Μηριόνης
ἀπό τό σῶμα κι ἔκλεισε τὰ μάτια του μαυρίλα.

Ἦ Ἐλενος τόν μήνιγα κτυπᾷ τοῦ Δημπύρου 575
μέ ξίφος μέγα θρακικό, τοῦ ξεπετᾷ τό κράνος,
κι ἐκείνο μέσ στῶν μαχητῶν τὰ σκέλη ροβολάει,
καί κάποιος ἀπ' τοὺς Ἀχαιοὺς τό σήκωσ' ἀπό χάμου
τοῦ Δημπύρου ἐσκέπσε τὰ μάτια μαύρη νύκτα.

Ἦ ἀνδράγαθος Μενέλαος λυπήθη, καί τό δόρυ 580
τινάζοντας φοβεριστὰ στὸν Ἐλενον ἐχύθη·

καί ὁ Ἐλενος τὰ κέρατα ἐτέντωσε τοῦ τόξου
καί πρόθυμοι ἀντικρίσθηκαν ὁ Ἀτρείδης ν' ἀκοντίσει
μέ λόγχην καί ὁ Ἐλενος ἀπ' τὴν χορδὴν τό θέλος. 585

Ἦ Πριαμίδης τοῦ ῥιξε στά στήθη, ἀλλ' ἐτινάχθη
μακρὰν ἀπό τὸν θώρακα τό πικροφόρο ἀκόντι.

Καί ὡς ἀπό φτυάρι διάπλατο, σ' ἓνα μεγάλο ἀλώνι,
τὰ μελαψὰ κουκιά σκιροτῶν ἢ τὰ ρεθύθια πέρα,
καθὼς ἀέρας τὰ φυσᾷ καί ὁ λιχιστὴς τὰ παίζει, 590

ὅμοια καί ἀπό τὸν θώρακα τοῦ ἐνδόξου Μενελάου
πολύ μακρὰν τινάχθηκε τό φονικό κοντάρι.

Καί ὁ δυνατὸς Μενέλαος στό χέρι αὐτό πού ἐκράτει
τό τόξο τὸν ἐλόγχισε καί ἀντίκρυ αὐτοῦ στό τόξο
τό χέρι τοῦ διαπέρασε ἡ λόγχη, κι ἐκρεμοῦσε 595

τό χέρι κάτω κι ἔσερνε τό φράξινο κοντάρι
κι εἰς τοὺς συντροφούς νά σωθεῖ αὐτὸς ἐσύρθη ὀπίσω·

καί τό ὄγαλεν ὁ ψυχερὸς Ἀγήνωρ, καί τό χέρι
μέ μάλλινην καλόστριφτην τοῦ ἐφάσκιωσε σφενδόνην
πού ὁ πολεμάρχος ἔλαβεν ἀπ' τὸν ἀκόλουθόν του. 600

Κι ἴσια πρὸς τὸν Μενέλαον ὁ Πείσανδρος ἐχύθη·
μοῖρα τὸν ἔφερνε κακὴ στό τέλος τοῦ θανάτου

νά πέσει ἀπὸ τό χέρι σου, Μενέλαε, στὸν ἀγῶνα.
Καί ὁπότεν ἐπροχώρησαν κι εὐρέθησαν ἀντίκρυ,

τοῦ Ἀτρείδ' ἡ λόγχη ἔγυρε ἀλλοῦ κι ἐκείνον δέν ἐπῆρε 605
καί τὴν πλατιάν ὁ Πείσανδρος ἀσπίδα τοῦ Ἀτρείδῃ

κτύπησε, ἀλλὰ δέν μπόρεσε νά ἔβγει πέρα ἡ λόγχη·
ἡ ἀσπίδα τὴν σταμάτησε καί τό κοντάρι ἐκόπη.

Καί αὐτὸς ἐχάρη μέσα του καί νίκην ἐφαντάσθη.

Μέ τό ἀσημόκουμπο σπαθί πέφτει σ' αὐτόν ὁ ἼΑτρείδης· 610
 καί κάτω ἀπ' τήν ἀσπίδα του καλόχαλκην ἀξίνα
 μέσα εἰς στελιάρι ἐλάινο μακροῦ καί σιλβωμένο
 φουκτώσε ὁ Πείσανδρος καί ὁμοῦ νά κτυπηθοῦν ὀρμουσαν.
 Στῆς κόρυθος τῆς φουντωτῆς τόν κῶνον δίδει κτύπον
 ὁ Πείσανδρος, κι ἐπάνωθεν τῆς μύτης ὁ ἼΑτρείδης 615
 στό μέτωπο· κι ἐκρότησαν τά κόκαλα κι ἐπέσαν
 στά πόδια ἐμπρός τά μάτια του στό χῶμα αἱματομένο.
 Καί ὡς ἔπεσ' ἔγινε κυρτός· τόν πάτησε στό στήθος
 κείνος, τοῦ ἐπῆρε τ' ἄρματα κι ἐπάνω του ἐκαυχῆθη:
 «Νά, πῶς θ' ἀφήστε γρήγορα τῶν Δαναῶν τά πλοῖα, 620
 ὦ Τρῶες ἀνομότατοι, γιά φόνους διψασμένοι.
 Ἄλλες δέν φθάνουν ἐντροπές, τό ἀδίκημα εἰς ἐμένα
 ἐκάμετε, κακόκυλα, χωρίς τοῦ ἀστραποφόρου
 Διός ξενίου τόν θυμόν ποσῶς νά στοχασθεῖτε,
 πού αὐτός τοὺς πύργους γρήγορα τῆς πόλης σας θά ρίξει· 625
 Τήν νυμφευτήν γυναίκα μου, πού σᾶς φιλοξενοῦσε,
 ἐπῆρετε κι ἐφύγετε, καί τόσοις θησαυρούς μου.
 Καί τώρα πάλι μαίνεσθε τά ποντοπόρα πλοῖα
 νά κάψετε καί τέσ ζωές νά κόψτε τῶν ἡρώων.
 Ἄλλά θά πέσ' ἡ μάνητα τοῦ ἼΑρη πού σᾶς καίει. 630
 Δία πατέρα, ἐνῶ θεῶν καί ἀνθρώπων εἰς τήν γνῶσιν
 σέ λέγουν πρῶτον, ἀπό σέ τοῦτα συμβαίνουν ὄλα·
 ἰδοῦ, πῶς φίλος γίνεσαι πρὸς προπετεῖς ἀνθρώπους
 τοὺς Τρῶας, πού ἀνομοτάτην τήν γνώμην πάντοτ' ἔχουν
 καί τοῦ πολέμου δέν μποροῦν τήν λύσσαν νά κορέσουν. 635
 Κόρον εἰς ὄλα εὐρίσκομεν, στόν ὕπνον, στήν ἀγάπην,
 εἰς τόν ἐξαίσιον χορόν καί εἰς τό τερπνό τραγοῦδι,
 καί σ' ὄλα ἐκεῖνα εὐφραίνεται πλιότερα ἢ στές μάχες
 καθεῖς· ἀλλ' εἶναι ἀχόρταγοι στόν πόλεμον οἱ Τρῶες».
 Εἶπε, τοῦ ἐπῆρε τ' ἄρματα τά αἱματοδαμμένα 640
 τά ἴδωκε τῶν συντρόφων του κι ἐβγήκε στοὺς προμάχους
 ὁ ἀσύγκριτος Μενέλαος· κεῖ πάνω του ἐπετάχθη
 τοῦ Πυλαιμένη βασιλιᾷ τό τέκνον, ὁ ἼΑρπαλίων·
 στό πλάγι τοῦ γλυκοῦ πατρός εἶχ' ἔλθει στήν Τρωάδα
 νά πολεμήσει, οὐδ' ἔγυρεν εἰς τήν πατρίδα πλέον· 645

μέσ στην άσπιδα ἐλόγγισεν ἐκεῖνος τοῦ Ἄτρείδῃ
 ἐγγύθε, ἀλλά δέν μπόρεσε νά ἔδγει πέρα ἢ λόγχη,
 καί στούς συντρόφους σύβηθε νά σώσει τήν ζωήν του
 παντοῦ κοιτώντας μήν κανεῖς τό σῶμα του λαδῶσει.
 Καί ὡς φεύγει, δέλος χάλκινο τοῦ ρίχνει ὁ Μηριόνης· 650
 τόν πιτυχάινει στό δεξιό μερί καί ἀντίκρ' ἢ λόγχη
 στήν φούσκαν θγαίνει, ἀφοῦ περνά στό κόκαλο ἀποκάτω.
 Κάτω καθίξει, σῶν γλυκῶν συντρόφων τέσ ἀγκάλες
 ψυχομαχώντας καί στήν γήν ξαπλώθη τετωμένος
 ὡσάν σκουλήκι κι ἔπινεν ἢ γή τό μαῦρον αἶμα. 655
 Οἱ Παφλαγόνες μαχηταί τόν ἐπεριποιῶντο
 στ' ἀμάξι τόν ἀνέδασαν καί στήν ἀγίαν Ἴλιον
 τόν φέραν κι ἔκλαιε μ' αὐτούς κατόπιν ὁ πατέρας
 ἀλλά δέν εἶχε ξαγοράν ὁ υἱός του πεθαμένος.
 Ὁ Πάρις σφόδρα ἐθύμωσε δι' αὐτόν τόν σκοτωμένον· 660
 ξένον τόν εἶχε ἀνάμεσα τῶν Παφλαγόνων φίλον·
 μέ αὐτόν τόν πόνον ἔριξε τό χαλκοφόρο ἀκόντι.
 Εὐχύνωσ ἦταν κάποιος, υἱός τοῦ Πολυΐδου
 τοῦ μάντη, πλούσιος κι εὐγενής, ἐγκάτοικος Κορίνθου
 γνώστης τῆς μοίρας του κακῆς εἶχε ἀνεθεῖ στό πλοῖον. 665
 Ὅτι ὁ Πολυΐδος συχνά τοῦ εἶπε ὁ γηραλέος
 ὅπου στό σπίτι ἀπό κακίην ἀρρώστιαν θά πεθάνει,
 ἢ στ' ἄρομα τῶν Ἀχαιῶν θά πέσει ἀπό τοῦς Τρῶας·
 ὅθεν τό θαρῶ πρόστιμον τῶν Ἀχαιῶν νά λάβει
 ἀπόφενγε καί ἀπ' τήν σκληρήν ἀρρώστιαν νά ὑποφέρει. 670
 Κάτω ἀπ' τ' αὐτί τόν κτύπησε καί ἀπ' τό σιαγόνη ὁ Πάρις
 τά μέλη του ἄφησε ἢ ψυχῇ κι ἐπῆρε τον μαυρίλα.
 Κι ἔτσι ὡσάν φλόγα μ' ἀσδεστην ὁμήν ἐπολεμοῦσαν·
 γῶσιν δέν εἶχε οὔτ' εἶδησιν ἀκόμη ὁ θεῖος Ἐκτώ
 πῶς οἱ Ἀργεῖοι τόν λαόν ἐσύντριβαν σῶν πλοίων 675
 τ' ἀριστερά, κι οἱ Ἀχαιοί θά θγαίναν νικηφόροι.
 Τέτοιος τοῦς ἔσπρωγγε θεός καί αὐτός ἐσυμμαχοῦσε
 ὁ γαιοφόρος Ποσειδῶν· ἀλλ' ἔμεν' ὅλον πρώτα
 τέσ πυκνές τάξεις ἔσπασε τῶν ἀσπιῶν Ἀργείων
 κι ἔπειτα μέσα ἐπήδησε στές πύλες καί στό τείχος. 680
 Τά πλοῖα καί τοῦ Αἴαντος καί τοῦ Πρωτεσιλάου

ἦταν συρμένα τῆς λευκῆς θαλάσσης εἰς τὴν ἄκρην
 κι ἦταν τό τεῖχος χαμηλό πολύ και αὐτοῦ μέ λύσαν
 ἐξόχως ὄλ' οἱ μαχηταί κι οἱ ἵπποι ἀγωνιζόνταν.

Ἰωνες μακροχίτωνες, Βοιωτοί, Λοκροί και Φθίοι, 685
 και λαμπροφόροι Ἐπειοί τόν Ἐκτορα, πού ὀρουσε
 πρὸς τά καράδια, ὡσαν φωτιά μ' ἀγώνα τούς κρατοῦσαν,
 ἀλλά και δέν κατόρθωναν μακρὰν τους νά τόν διώξουν.

Ὁ Μενεσθεύς, τοῦ Πετεώ υἱός, λυγὰρι ὀδήγα
 ἀπὸ Ἀθηναίους και μ' αὐτόν ὁ Φειδας και ὁ Στιχίος 690
 ὁ Βίας ὁ ἀνδράγαθος· και ὁ Μέγης Φυλείδης
 τῶν Ἐπειῶν ἦτο ἀρχηγός, ὁ Ἀμφίων και ὁ Δρακίος,
 κι ἦσαν τῶν Φθίων ἀρχηγοί ὁ Μέδων και ὁ Ποδάρκης.

Και ἄνομον ἦταν γέννημα ὁ Μέδων τοῦ Ὀϊλέως,
 λωλάδελφος τοῦ Αἴαντος· μακρὰν εἰς τὴν Φυλάκην 695
 στά ξένα ἐξοῦσε ἀπ' τόν καιρόν πού ἐφόνευσ' ἐν' ἀδέλφῳ
 τῆς μητριᾶς Ἐριώπιδος, ὀμόκλινης τοῦ Ὀϊλέως·
 και ὁ Ποδάρκης ἦτο υἱός τοῦ Φυλακίδου Ἰφίκλου.

Μέ τ' ἄρματα τους τοῦτοι ἐμπρὸς τῶν ἀνδρειωμένων Φθίων
 μάχονται ὀμοῦ μέ τους Βοιωτούς νά σώσουν τά καράδια. 700
 Ὁ Αἴας πάλιν ὁ γοργός, ὁ Ὀϊλείδης ἀπ' τόν ἄλλον
 τόν Τελαμώνιον Αἴαντα μακρὰν δέν κάμνει βῆμα·
 και ὡς μαῦρα βόδια στόν ἀγρόν συγκολλητόν ἄλέτρι
 μέ μία ψυχὴ τραβοῦν ὀμοῦ στό νέαμα κι ἐπάνω 705
 τους ἀναδρύζ' ἴδρος πολὺς στές ρίζες τῶν κεράτων,
 και μόν' ὁ στιλβωτός ζυγός στήν μέσην τους χωρίζει
 καθώς νά σκίσουν προχωροῦν τ' αὐλάκια πέρα πέρα·
 ὀμοια κι ἐκεῖνοι ἐμάχονταν πλάγι μέ πλάγ' οἱ δύο·
 ἀλλ' εἶχε ὁ Τελαμώνιος πολλούς σιμά του ἀνδρείους
 συντρόφους, κι ἐδίδε σ' αὐτούς νά πάρουν τὴν ἀσπίδα, 710
 ὀπτόταν κόπος κι ἴδρωτας τοῦ λύγιζαν τό γόνα.

Οὐδ' οἱ Λοκροί τόν ψυχερόν Ὀϊλείδη ἀκολουθοῦσαν·
 διότ' εἰς μάχην σταθερὰν δέν τους βαστοῦσε ἡ γνώμη·
 ὅτι οὐδέ κράνη χάλκινα και φουντωτά φοροῦσαν,
 κόρουθες οὔτε κυκλωτές και φράξινα κοντάρια, 715
 ἀλλά στά τόξα θαρρετοί και στόν καλοστριμμένον
 φλόκον προβάτου, ἐστροάτευσαν στήν Ἴλιον και μ' ἐκεῖνα

πυκνά βαροῦσαν κι ἔσπαναν τέσ φάλαγγες τῶν Τρῶων.
 Ἔτσι μέ τά λαμπρ' ἄρματα τοῦ Αἴαντος τά πλήθη
 ἔμπρός στόν θεῖον Ἔκτορα κτυποῦσαν καί τούς Τρῶας, 720
 καί ὀπισθεν ρίχναν οἱ Λοκροί χωρίς νά τούς νοήσουν,
 τόσο σφοδρά πού ἐδείλιασαν ἀπό τά βέλ' οἱ Τρῶες.

Καί τότε μ' ἄσχημην φυγὴν μακρὰν ἀπ' τά καρᾶδια
 στήν ὑψηλὴν ἀκρόπολιν θά ἐγύριζαν οἱ Τρῶες.
 Ἄλλ' ἀ στόν ἄγριον Ἔκτορα τότ' εἶπ' ὁ Πολυδάμας: 725
 «Ἦ Ἔκτορ, εἶσαι δύσκολος ν' ἀκούσεις νουθεσίες·

ὅτι σοῦ ἔδωκε ὁ θεός τά ἔργα τοῦ πολέμου,
 γιά τοῦτο καί στό νόημα νά ἐξέχεις ὄλων θέλεις·
 ἀλλ' ὅμως δέν θά δυνηθεῖς ὁμοῦ νά τά ἔχεις ὅλα·
 εἰς ἕναν ἔδωκε ὁ θεός τά ἔργα τοῦ πολέμου, 730

σ' ἄλλον τραγοῦδι, φόρμιγγα, καί τόν χορόν εἰς ἄλλον,
 σ' ἄλλου τά στήθη θέτει νοῦν ὁ βροντητῆς Κρονίδης
 ὠραῖον, καί ἄνθρωποι πολλοί κείθεν ὠφέλιαν ἔχουν,
 σώζει λαούς καί τό καλό τό αἰσθάνεται αὐτός πρῶτος.
 Ἄλλ' ὅ,τι κρίν' ὀρθότερον ἐγώ θά φανερώσω. 735

Παντοῦ στεφάνι φλογερό σέ ζώνει τοῦ πολέμου
 κι οἱ Τρῶες, σάν κατέβηκαν τό τεῖχος, οἱ γενναῖοι,
 ἀνάμερ' ἄλλοι στέκονται μέ τ' ἄρματά τους, καί ἄλλοι
 μάχονται ὀλίγοι μέ πολλούς ἐδῶ κι ἐκεῖ στά πλοῖα.

Πόδισε καί ὄλους κάλεσε ἐδῶ τούς πολεμάρχους 740
 μέ σκέψιν νά μετρήσομεν τά πάντ' ἀνίσως πρέπει
 νά πέσομεν εἰς τά γοργά καρᾶδια μέ τό θάρρος,
 νά δώσει νίκην ὁ θεός κι ἀβλαπτοί ἀπό τά πλοῖα

ὀπίσω νά γυρίσομεν, ὅτι φοβοῦμαι μήπως
 ἀντιλυγίσουν οἱ Ἀχαιοί τήν χθεσινήν τους θραῦσιν. 745

Ἄνδρας πολέμου ἀχόρταγος ὀκνεῖ σιμά στά πλοῖα
 πού δέν θ' ἀργήσει, ἐγώ θαρρῶ, νά πεταχθεῖ στήν μάχην».

Ὁ Ἔκτωρ ἦβρε φρόνιμον ὅ,τ' εἶπε ὁ Πολυδάμας.
 Καί ἀπό τ' ἀμάξι ἐπήδησε στήν γῆν μέ τ' ἄρματά του,
 κι ἐκεῖνον ἐπροσφώνησε μέ λόγια φτερωμένα: 750

«Σύ, Πολυδάμα, κράτει αὐτοῦ τούς πρῶτους πολεμάρχους,
 κι ἐγώ τόν πόλεμον ἐκεῖ πηγαίνω ν' ἀπαντήσω
 κι ἐδῶ θά γύρω εὐθύς, ἀφοῦ τούς παραγγεῖλ' ὡς πρέπει».

Εἶπ', ἐπετάχθη καὶ ὁμοίαζε μέ ὄρος χιονισμένο· κρούσασθαι ἀνκυπ
 σέρνει φωνὴν ἀνάμεσα τῶν δοθηῶν καὶ Τρώων. 755
 Καὶ στήν φωνὴν τοῦ Ἐκτορος αὐτοὶ ἐκίνησαν ὅλοι
 σιμά στὸν Πολυδάμαντα, υἱὸν τοῦ Πάνθου ἀνδρείον.
 Καὶ ὁ Ἐκτωρ τὸν Δηϊφόδον, τὸν Ἐλενον ἀνδρείον
 τὸν Ἀσιάδη Ἀδάμαντα, τὸν Ἄσιον Ὑρταζίδην
 ζητοῦσ', ἐγύριζε παντοῦ στές τάξεις τῶν προμάχων. 760
 Ἄλλὰ δέν ἦθερ ἀνόλεθρον ἢ ἀπλήρωτον κανέναν.
 Ἄλλοι ἐκείτονταν νεκροὶ στῶν καρδιῶν τό πλάγι
 ὅπου ἄπ' τές λόγχες τῶν ἐχθρῶν ἐχάσαν τήν ζωὴν τους,
 ἄλλοι τῆς Τροίας ἔμεναν στὸν πύργον λαδομένοι.
 Κι ἦθρεν εὐθύς στ' ἀριστερά τῆς δακρυφόρας μάχης 765
 τὸν θεῖον Πάριν, τῆς λαμπρῆς Ἑλένης τὸν συμβῖον,
 στήν μάχην τοὺς συντροφούς του νά σπρώχνει, νά ἐμψυχώνει·
 τὸν σίμωσε καὶ μέ βασιὰ λαλιά τὸν ὀνειδίζει:
 «Δύσπαρι, ἐξαΐσει στήν εἰδῆ, γενομανὴ καὶ πλάνε,
 τί σοῦ ἔγιν' ὁ Δηϊφόδος, ὁ Ἐλενος, ὁ Ἀσιάδης 770
 Ἀδάμας, ὁ Ὀθρουνεύς, ὁ Ἄσιος Ὑρταζίδης;
 Τῶρ ἄπ' τὴν ἄκρην ροδολοῦν οἱ πύργοι τῆς Ἰλίου,
 τώρα καὶ σέν' ἀφεύγατος ἀφανισμὸς θενά ὄρει».
 Τοῦ ἀπάντησε ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος καὶ τοῦ ἔπε:
 «Ἐκτορ, τὸν ἀκατάκριτον νά κατακρίνεις θέλεις, 775
 ἄλλες φορὲς ἴσως ὀκνά στὸν πόλεμον κινεῖμαι·
 ἀλλ' ἐμέ τόσον ἄναδρον δέν γέννησε ἡ μητέρα·
 ὅτι ἄπ' τὴν ὥραν π' ἀναψες τὴν μάχην πρὸς τὰ πλοῖα
 τοὺς Δαναοὺς ἀσάλευτοι κι ἐμεῖς ἐδῶ κτυποῦμε, 780
 καὶ οἱ σύντροφοί μας πού ζητᾶς, ἐκείνοι ἐφονευθῆκαν·
 ὁ Ἐλενος καὶ ὁ Δηϊφόδος ἐδῶθ' ἐφύγαν μόνοι
 καὶ οἱ δυὸ μέ λόγχες μακριές στό χέρι λαδομένοι·
 ἐκείνους ἔσωσεν ὁ Ζεὺς· καὶ τώρα ὀδήγησέ μας,
 κατοπιν τρέχουμε κι ἐμεῖς ὅπου ἀγαπᾶς, καὶ ἀνδρείας,
 θαρρῶ, δέν θά ὄρεις ἔλλειψιν, ὅσ' εἶναι ἡ δύναμίς μας, 785
 Καὶ πέρ' ἄπ' ὅ,τι τὸν βαστά, κανεῖς, ἂν καὶ γενναῖος,
 δέν ἠμπορεῖ νά πολεμεῖ». Οἱ λόγοι τοῦ Ἀλεξάνδρου
 ἐμάλαξαν τὸν Ἐκτορα, καὶ ὅπου ὄροντοῦσε ἡ μάχη
 σφοδρότερα, ἐπετάχθησαν νά σμίξουν τοὺς ἀνδρείους

- Κεθρίονην, Πολυδάμαντα, Φάλκιην, Ὀρθαῖον, Πάλμιν, 790
καί Πολυφοίτην τόν λαμπρόν, καί Ἀσκανίον καί Μόρουν,
υἷόν τοῦ Ἴπποτίονος, πού τ' ἄλλο χαραμέρι
ἀπό τήν μεγαλόστηλιν ἐφθάσαν Ἀσκανίαν
στόν τόπον ἄλλων· τόφ' αὐτούς στήν μάχην σπρώχν' ὁ Δίας.
Καί ὁμοιάζαν, καθὼς πήγαιναν κακῶν ἀνέμων ζάλην, 795
πού τοῦ Διὸς ἀπ' τήν θρονήν ψηλάθε ροδολάει,
καί μέ βοητόν ἀμείλικτον τό πέλαγο ἀνταμώνει,
κοχλάζουσι κύματα πολλά τῆς φλοισδεοῦς θαλάσσης,
κυρτά, μέ κάτασπρες κορφές, ἄλλα κατόπι σ' ἄλλα·
ὅμοια κι οἱ Τρῶες συσφικτοί, σ' ἄλλους κατόπιν ἄλλοι, 800
τούς ἀρχηγούς, ἀστραφτεροί στά ὄπλ' ἀκολουθοῦσαν.
Ὁ Ἔκτωρ προπορεύετο σάν ἀνδροφόνος Ἄρης,
καί τήν λαμπρὴν ὀλοίσην ἀσπίδα ἐμπρός του ἐκράτει
μέ δίπλες τόμαρα πολλές καί χάλκωμα δεμένην.
Καί κράνος σείονταν λαμπρό στήν κεφαλὴν του ἐπάνω. 805
Καί γίνω ἐκεῖ στές φάλαγγες θαδίζει σκεπασμένος
μέ τήν ἀσπίδα, ἴσως ἐμπρός στό πάτημά του κλίνουν.
Ἄλλά δέν τάραζε ποσὺς τῶν Ἀχαιῶν τά στήθη.
Καί ὁ Αἴας τόν προκάλεσε, μακροπατώντας, πρῶτος:
«ὦ φοδερέ, πλησίασε· ἐκεῖθε θά δειλιάσεις 810
τούς Ἀχαιούς; Δέν εἴμασθεν ἀμάθητοι πολέμου·
ἀλλά μαστίγι τοῦ Διὸς κακό μᾶς ἔχει πλήξει.
Καί ἂν στήν ψυχὴν σου ἐθάρρεψες νά κάψεις τά καρᾶδια,
κι ἐμᾶς νά τά φυλάζουμε τά χέρια δῶ δέν λείπουν.
Ἄλλ' εὐκολότερα πολὺ θά πέσει ἀφανισμένη 815
ἀπό τοῦτα τά χέρια μας ἢ ξακουστή σας πόλις.
Καί σένα λέγω τώρα ἐγώ, πὼς δέν θ' ἀργήσ' ἡ ὥρα
νά φεύγεις καί νά δέεσαι στοὺς ἀθανάτους ὄλους,
νά δώσουν γερακιοῦ φτερά στά εὐμορφ' ἀλογά σου,
πού τήν πεδιάδα σχίζοντας στήν πόλιν θά σέ φέρουν». 820
Καί ἂμ' εἶπε τοῦτα ἐπέταξεν ἀετός στά δεξιά του
καί στό σημάδι θαρρετά τῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη
ἀλάλαξαν· καί ἀπάντησε σ' αὐτόν ὁ μέγας Ἔκτωρ:
«Ἄνοήτ' Αἴα, βούβαλε, ποιόν λόγον εἶπες τώρα;
Ὅμοια κι ἐγώ νά μουν υἷος τοῦ αἰγιδοφόρου Δία, 825

ἄθνατος ἀπ' τὴν σεπτὴν τὴν Ἥραν γεννημένος,
 καὶ νά τιμῶμαι, ὡς ἡ Ἄθηνᾶ δοξάζεται καὶ ὁ Φοῖβος,
 καθὼς κακὸ στοὺς Ἄχαιοὺς τῶντι θά φέρ' ἡ μέρα
 σ' ὄλους καὶ σύ θά φονευθεῖς, ἂν νά δεχθεῖς τολμήσεις
 τό μακροῖ κοντάρι μου, πού τά λευκά σου μέλη 830
 θά σχίσει, καὶ νεκρὸς αὐτοῦ στά πλοῖα θά χορτάσεις
 τῶν Τρώων μέ τό πάχος σου τά ὄρνεα καὶ τοὺς σκύλους».

Εἶπε καὶ προπορεύθηκε καὶ τὸν ἀκολουθοῦσαν
 μέ ἀλαλαγμὸν ἀμίλητον τά πλήθη, καὶ ἀλαλάζον
 κι οἱ Ἄχαιοὶ κι ἐδέχοντο τοὺς πολεμάρχους Τρώας 835
 ἀδείλιαστοι στήν θέσιν τους· ὁ ἄχος καὶ ἀπ' τά δυὸ μέρη
 ὡς τοῦ Διὸς ἀνέβαινε τὸν φωτεινὸν αἰθέρα.

Τὴν χλαλοὴν αὐτίας' εὐθύς, ἄν κι ἔπινεν, ὁ Νέστωρ,
 κι εἶπε μέ λόγια φτερωτά πρὸς τὸν Ἄσκληπιάδην:
 «Θεῖε Μαχάον, νόησε ποῦ αὐτά θ' ἀποτελέσουν·
 τῶν ἀνδρειωμένων ἡ βοή πληθαίνει ἐκεῖ στά πλοῖα.
 Ἄλλὰ σύ μείνε, φλογερό κρασί κάθου καὶ πίνε,
 ὡς νά θερμάνει τὰ λουτρά ἢ εὐμορφη Ἐκαμήδη
 ἀπ' τὰ πηγμένα αἵματα νά λούσει τό κορμί σου.
 Κι ἐγὼ θά ἔβρω, ἀπό ψηλά νά μάθ' ὅ,τι συμβαίνει».
 Εἶπε καὶ τὴν περίλαμπρην ἐφόρεσεν ἀσπίδα,
 ποῦ εἶχε ἀφήσει στήν σκηνήν ὁ ἀνδρείος Θρασυμήδης,
 υἱὸς του, κι εἶχε πάρει αὐτὸς ἐκείνην τοῦ πατρὸς του·
 πῆρε κοντάρι δυνατὸ μ' ἀκονισμένην λόγχην,
 κι ἔξωθ' ἐστάθη τῆς σκηνῆς καὶ ἄχαρον εἶδεν ἔργον,
 τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τάραχον, τοὺς ἀποτόλμους Τρῶας
 ὀπίσω νά τοὺς κυνηγοῦν, ρέπια τό τεῖχος ὄλο.
 Καὶ ὅπως μεγάλο πέλαγος μακρολογᾷ μέ κύμα
 δουβό καὶ νιώθει τὴν ὀρμὴν ἐγγύς σφοδρῶν ἀνέμων
 καὶ μῆτ' ἐδῶ τὰ κύματα καὶ μῆτ' ἐκεῖ σαλεύει,
 πρὶν ἄνεμος ξεχωριστὸς ὀρμήσει ἀπὸ τὸν Δία·
 ὁμοια τοῦ γέρου καὶ ἡ ψυχὴ χωρίζονταν εἰς δύο,
 τῶν ἀνδρειωμένων Δαναῶν τὰ πλήθη ἄν θ' ἀνταμώνει,
 ἢ τὸν ποιμένα τῶν λαῶν νά ἔβρει τὸν Ἀτρεΐδην;
 Κι ἔκρινε συμφερότερον νά ἔβρει τὸν Ἀτρεΐδην.
 Κι ἐκείνοι ὥστόσο ἐμάχονταν κι ἐσφάζονταν μέ λύσσαν,
 κι ἐδρόντ' ὁ ἀσύντριφτος χαλκὸς στό σῶμα τους ἐπάνω
 καθὼς μέ ξίφη καὶ μακριὰ κοντάρι' ἀντικτυπιοῦνταν.
 Καὶ ἀπάντησαν τὸν Νέστορα οἱ βασιλεῖς οἱ θεῖοι
 ὁ Διομήδης, ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ μέγας Ἀγαμέμνων,
 ὡς ἀπ' τὰ πλοῖα ἀνέβαιναν, ὅσ' ἦσαν πληγωμένοι.
 «Ὅτ' ἦσαν τὰ καράδια τους πολὺ μακρὰν τῆς μάχης,
 στὸν ἄμμον, ὅτι στήν στεριά κείνα ἐσυρθῆκαν πρῶτα,
 καὶ πρὸς τές πρῦμες κολλητὰ εἶχε κτισθεῖ τό τεῖχος.

Τί τ' ἀκρογιάλι, ἄν καί πλατύ, δέν ἔπαιρνε τά πλοῖα
 καί νά μῆ στενοχωρηθοῦν τά πλήθη, τά ἔχαν δάλει
 σειρές σειρές κλιμακωτά καί τό παραθαλάσσιο 35
 μεγάλο στόμα ἐγέμισεν ἀπό μιάν ἄκρην σ' ἄλλην.
 Μαζί κατέβαιναν νά ἰδοῦν τήν μάχην στηριγμένοι
 ἐπάνω στά κοντάρια τους, κατάκαρδα θλιμμένοι,
 ὅταν κεῖ τοὺς ἀπάντησεν ὁ γέρος ὁ Νηλεΐδης
 κι ἔφερεν ἄλλην ταραχήν στά δάθη τῆς ψυχῆς των. 40
 Κι ἐκεῖνον ἐπροσφώνησεν ὁ βασιλεὺς Ἄτρεΐδης:
 «Νηλεΐδη Νέστορ, καύχημα τῶν Ἀχαιῶν καί δόξα,
 τί ἄφησες τόν πόλεμον τόν ἀνδροφόνον κι ἦλθες;
 Ὁ ἔκτωρ ὁ ἀκράτητος φοβοῦμαι μὴν τελειώσει 45
 κεῖνο πού μᾶς φοβέρισε στήν σύνοδον τῶν Τρώων,
 πῶς ἀπό τά καρᾶδια μας στήν ἴλιον δέ θά γύρει,
 πρὶν νά τά κάψει καί ὄλους μας αὐτοῦ νά σφάζει ἐπάνω.
 Κεῖνος αὐτά ἔλεγε καί ἰδοῦ τώρα τά ὀλέπουμι ὄλα.
 Τό δλέπ' ὀιμένα, καθαρά, χολήν σ' ἐμένα τρέφουν
 μέσα τους ὄλ' οἱ Ἀχαιοί, καί ὄχι ὁ Πηλεΐδης μόνος, 50
 καί θέλουν καί δέν μάχονται νά σώσουν τά καρᾶδια».

Καί ὁ Νέστωρ τοῦ ἀποκρίθηκε: «Ναί, τοῦτα ἐτελειωθῆκαν
 τῶνόντι ἐμπρός στά μάτια μας, καί ὁ θροντοφόρος Δίας,
 ὁ ἴδιος μεταβολήν δέν δύναται νά φέρει.
 Ἦδη τό τεῖχος ἔπεσε, πού ἀσύντριφτη νά εἶναι 55
 προφυλακή θαρροῦσαμε σ' ἐμᾶς καί στά καρᾶδια.
 Καί ἄσπονδην μάχην ἄπαντην ἔχουν αὐτοί στά πλοῖα,
 πού μάτι καί προσεχτικό δέν ξεχωρίζει πλέον
 ἀπό ποιό μέρος οἱ Ἀχαιοί στόν τάραχον κλονοῦνται;
 τόσο σμικτά φονεύονται καί ὁ πόλεμος θροντάει. 60
 Ἄλλά τί πρέπει νά γινεῖ τῶρ' ἄς σκεφθοῦμε, ἄν ζάτι
 θά πράξει ὁ νοῦς· ἀλλά καλό νά ἐμποῦμ' ἐμεῖς στήν μάχην
 δέν κρίνω, ὅτι γιά πόλεμον δέν εἶναι ὁ λαδομένος».

Σ' αὐτόν ὁ ἄρχος τῶν ἀνδρῶν ἀπάντησ' ὁ Ἄτρεΐδης:
 «ᾠ Νέστορ, ἀφοῦ πολεμοῦν ἐκεῖνοι πρὸς τά πλοῖα 65
 καί ἀνώφελα τόν χάντακα μέ μόχθον καί τό τεῖχος
 ἐσήκωσαν οἱ Δαναοί, κι ἐθάρρευαν νά τά ἔχουν
 προφυλακὴν ἀσύντριφτην γι' αὐτοὺς καί γιά τά πλοῖα,

ἄφρασε τοῦτ', ὡς φαίνεται, τοῦ φοβεροῦ Κρονίδη,
 ὄλ' οἱ Ἀχαιοὶ δὴ θά σθησθῶν μαζράν ἅπ' τὴν πατρίδα. 70
 Ἐγνώρισα, ὅταν ἴλεως τοὺς Δαναοὺς δοηθοῦσε,
 τὸν ὀλέτω τώρα, ὡσάν θεοὺς τοὺς Τρῶας νά λαμπρῶνει·
 καί νά 'χει ἑμᾶς τὰ χέρια καὶ τὴν ἀνδρεία δεμένα.
 Κι ἔλατε τώρα, ὅ,τι θά εἰπῶ νά τό δεχθοῦμεν ὅλοι,
 Στὴν ἄμιμον ὅσα εὐρίσκονται πρῶτα συρμένα πλοῖα, 75
 εἰς τὴν ἀγίαν θάλασσαν νά τὰ κυλίσοιμ' ὅλα,
 νά μείνουν μέ τέσ ἀγκυρες ὡς νά 'λθ' ἡ νύκτα ἡ θεία,
 ἂν παύσουν ἅπ' τὸν πόλεμον καὶ μέσ στὴν νύκτα οἱ Τρῶες.
 Κατόπιν θά κυλίσοιμε καί τ' ἄλλα· ὅτι νά φύγεις
 καὶ νύκτ' ἀπὸ τὸν κίνδυνον κατάκοισιν δέν φέρει. 80
 Φρόνιμος εἶναι ὁποιος μπορεῖ νά φύγει πρὶν τὸν πιάσουν».

Μ' ἄγριο δλέμμα ὁ πολυδόουλος τοῦ ἀπάντησε Ὀδυσσεῆς:
 « Ἀτρείδη, ἀπὸ τὰ χεῖλη σου ποῖος ἐδῆγχε λόγος;
 Ἄθλαε, σ' ἄλλον ἄτιμον στρατὸν σοῦ 'πρεπε νά 'σαι
 ὁ ἀρχηγός, ὄχι σ' ἑμᾶς, ποῦ ὁ Ζεὺς ἀπὸ τὰ νῆατα 85
 ὡς εἰς τὸ γῆρας ἔδωκε μ' ἀνδρεία ν' ἀγωνισθοῦμε
 ὡς εἰς τὴν ὑστερὴν πνοὴν τρομακτικῶς πολέμου.
 Τὴν πόλιν τὴν πλατῆδρομὴν τὸν Τρῶων θέ ν' ἀφήσεις,
 ποῦ ἐξ ἀφορμῆς τῆς φοβεροῦς ἐκάμαμεν ἀγῶνες;
 Σίγα, μὴ καὶ ἄλλος Ἀχαιὸς ἀκούσει αὐτὸν τὸν λόγον, 90
 ποῦ ἄνθρωπος δέ θά ὄγανε ποτέ του ἀπὸ τὰ χεῖλη,
 ὅπου νά ἔχει νοῦν ὀρθὸν καὶ μέτρον σ' ὅ,τι λέγει
 καὶ σιηπτροφόρος μάλιστα, ποῦ νά 'χ' ὑποταγμένους
 τόσοις λαοῦς, ὅσους καὶ σὺ δεσπάζεις τῶν Ἀργείων· 95
 καὶ τῶν ἅπ' ὅ,τι ἐπρόφερες τὸν νοῦν σοῦ κατακοίνω,
 ποῦ, ἐνῶ κρατεῖ ὁ πόλεμος, μᾶς λέγεις τὰ καράδια
 στὴν θάλασσαν νά σύροιμε, γιὰ νά 'λθουν εἰς τοὺς Τρῶας
 τὰ πράγματα, ὡς τὰ εἴχονται, ἂν καὶ νικοῦν ἄραδα
 κι ἑμᾶς νά πάρει ἀφανισμός· ὅτ' οἱ Ἀχαιοὶ τὴν μάχην
 δέν θά κρατήσουν, ἅμα ἰδοῦν νά σύρονται τὰ πλοῖα, 100
 ἀλλὰ τὰ μάτια γύρωθεν θά στρέφουν δειλιασμένοι
 καὶ ἰδοῦ πῶς δλάβην, ἀσχηγέ, θά φέρ' ἡ συμβουλή σου».

Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων:
 «Μέ ὄνειδισμόν μ' ἐπλήγωσες πιζρόν εἰς τὴν φυγὴν μου,

Λαερτιάδη, ἀλλ' ἐγὼ δέν εἶπ', ἄν δέν τό θέλουν, 105
 οἱ ἄχαιοί, στήν θάλασσαν νά σύρουν τά καράβια.
 Καί τῶρ' ἄς ἔβγει ἄλλος κανεῖς, ἢ γέροντας ἢ νέος,
 γνώμην νά εἰπεῖ καλύτερην καί θά μ' εὐχαριστήσῃ.
 «Χωρίς νά τόν ζητεῖτε ἄλλου», τότε ὁ Τυδεΐδης εἶπε,
 «κοντά σας εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ἐάν στέργετε τήν γνώμην 110
 ν' ἀκούσετε καί ἄν δέν γεννᾶ σ' ἐσᾶς χολήν καί πείσμα,
 πού ἀπ' ὄλους σας νεώτατος στήν ἡλικίαν εἶμαι.
 Ἄλλ' εἶχα ἔνδοξον κι ἐγὼ πατέρα, τόν Τυδέα,
 πού τῶρα χῶμα σηκωτό στές Θῆβες τόν σκεπάζει.
 Ὅτι ὁ Πορθεύς ἀσύγκριτα γέννησε ἀγόρια τρία, 115
 στήν Καλυδῶνα τήν ψηλὴν καί στήν Πλευρώνα ἐξοῦσαν,
 Ἄργιος, Μέλας καί Οἰνεύς, πατέρας τοῦ πατρός μου,
 ἰππόδαμος, πού στήν ἀνδρεία τούς ἀδελφούς περνοῦσε.
 Καί τοῦτος ἔμεινε αὐτοῦ, καί σ' Ἄργος ὁ γονιός μου
 ἐστάθη, ἀφοῦ παράδειρεν, ὡς ἤθελεν ὁ Δίας. 120
 Τοῦ Ἄδράστου γαμβρός ἐγινε καί σπῆτι ἑκατοικοῦσε
 γεμάτο διό, κι εἶχε πολλά χωράφια σιτοφόρα
 μέ πολλά δένδρα ὀλόγυρα, καί πρόβατα εἶχε πλῆθος
 κι ἦταν ἀπό τούς ἄχαιούς εἰς τό κοντάρι ὁ πρῶτος.
 Καί τοῦτ', ἄν εἶναι ἀληθινά, θενά τ' ἀκούσῃ ὄλοι. 125
 Καί ἀφοῦ ἀχρεῖος καί ἀνανδρος δέν εἶμαι γεννημένος,
 δέν πρέπει ν' ἀψηφίσετε τόν λόγον μου, ἄν ἀξίζει.
 Ἄς πᾶμ' ἔμεις στό πόλεμον μέ ὄλες τές πληγές μας·
 τό θέλ' ἢ ἀνάγκη, ἀλλά μακράν θά μένομ' ἀπ' τά βέλη
 μὴν πάρει κάποιος ἀπό μᾶς πληγὴν εἰς τήν πληγὴν του. 130
 Τούς ἄλλους θά κινήσουμε ἔμεις αὐτούς πού ὡς τώρα
 στέκονται νά ξαραθυμοῦν μακράν ἀπό τήν μάχην».
 Σ' ὄλους ὁ λόγος ἄρεσε κι εὐθύς ἐξεκινήσαν
 κι ἐκείνων προπορεύονταν ὁ βασιλεύς Ἀτρεΐδης.
 Ἄπό μακράν τούς νόησεν ὁ μέγας κοσμοσείστης· 135
 κατόπι ἐπήγε μέ μορφήν ἀνθρώπου γηραλέου,
 τό δεξιὸ χερί ἐπίασε τοῦ Ἀτρεΐδη βασιλέως
 κι ἐκείνον ἐπροσφώνησεν: «Ἀτρεΐδη, ἀλήθεια τώρα
 στήν διεστραμμένην του ψυχὴν εὐφραίνεται ὁ Πηλεΐδης
 τῶν Ἀχαιῶν τό σφάξιμο καί τήν φυγὴν νά βλέπει, 140

ὄτι δέν ἔχει νοῦν ποσῶς, ἀλλ' ὅπως εἶναι ἄς πέσει
 στὸν ὄλεθρον κι ἕνας θεός νά τόν ἐξουθενώσει·
 καί σένα οἱ μάκαρες θεοί δέν σέ μισοῦν καί τόσο,
 καί γρήγορα, θαρρῶ, θά ἴδεις τοὺς ἀρχηγούς τῶν Τρώων
 σκόνην πολλήν εἰς τήν πλατιά πεδιάδα νά σηκώνουν 145
 ἀπ' τὰ καρᾶδια φεύγοντας στήν πόλιν νά προφθάσουν».

Εἶπε κι ἐκραύγασε σφοδρῶς κι ἐχύθη στήν πεδιάδα.
 Καί ὄσην ὁμοῦ σέρνουν βοήν δέκα χιλιάδες ἄνδρες
 ὁπότεν πέφτουν μανικά στήν ξριδα τοῦ Ἄρη,
 τόσην ἀπό τὰ στήθη του φωνήν ὁ κοσμοσεΐστας 150
 ἔσυρε καί στούς Ἄχαιούς πολλήν ἀνάφτει ἀνδρείαν
 νά πολεμοῦν, νά μάχονται καί παῦσιν νά μή θέλουν.
 Καί ἀπό τοῦ Ὀλύμπου κορυφήν τότε ἦ χρυσόθρον' Ἥρα
 ὡς ἔστεκε κι ἐκοίταζε, καί τόν αὐτάδελφόν της
 εἶδεν ὁμοῦ καί ἀνδράδελφον, μέ ἀγώνα νά κινεῖται 155
 στὸν πόλεμον ἐχάρηκε· κι ἐξάνοιξε τόν Δία
 στήν Ἴδην τήν πολύδρουσην, στήν ἄκρην κορυφήν της,
 καθήμενον καί μισητός ἐγίνη στήν ψυχὴν της.
 Κι ἐσκέφθη ἡ μεγαλόφθαλμη θεά πῶς θά ἤμποροῦσε
 νά ξεπλανέψει αὐτὴ τόν νοῦν τοῦ αἰγιδοφόρου Δία. 160
 Καί τοῦτο συμφερότερον ἐφάνη στήν ψυχὴν της,
 ἀφοῦ ὦραϊα στολισθεῖ νά κατεβεῖ στήν Ἴδην
 ἴσως αὐτός στό πλάγι της νά πέσει ἐπιθυμήσει,
 κι ὕπνον κατόπιν ἄδλαθον καί μαλακόν ν' ἀπλώσει,
 σ' ἐκείνου τὰ ματόφυλλα καί στῆς καρδιάς τὰ βάθη· 165
 κι ἐπῆγεν εἰς τόν θάλαμον πού ὁ ποθητός υἱός της
 τεχνούργησεν ὁ Ἥφαιστος μέ τὰ θυρόφυλλά του
 λαμπρά καί κλειδ' ἀγνώριστ' σ' ἄλλον θεόν τοῦ Ὀλύμπου·
 καί μέσα ἐμπῆκε κι ἐκλεισε τήν στυλωμένην θύραν
 καί πρῶτα ὄλο τό σῶμα της τό χαριτοπλασμένο 170
 μέ ἀμβροσίαν εὐμορφα καθάρισε καί ἀλείφθη
 λάδι ἀφθαρτο γλυκότατο μέ μύρα εὐωδιασμένο·
 μόλις ἐκεῖνο ἀναδευθεῖ στά δώματα τοῦ Ὀλύμπου
 γῆ καί οὐρανός μοσχοβολοῦν ἀπ' τήν γλυκιά πνοή του·
 τ' ὦραϊο σῶμα ὡς ἄλειψε κι ἐκτένισε τήν κόμην 175
 ἐπλεξε μέ τὰ χέρια της τές ἀφθαρτες πλεξίδες,

πού από την θείαν κεφαλήν λαμπρές ἐκυματίζαν.
 Κι ἐνδύθη ἀμφορόσιο φόρεμα, όπου της εἶχε ζάμειν
 ἢ Ἄθηνά μέ πάμπολλες εἰκόνες πλουμισμένο
 καί τό ἔχε κλείσει μέ χρυσές περόνες πρὸς τό στήθος. 180
 Κι ἐξώσθη ζώνην πού ἐκατόν εἶχε τριγύρω κορόσσε
 καί σκουλαρίκια πέρασε στές τρύπες τῶν αὐτιῶν της
 τριόφθαλμα, πολύτεχνα, πού ἀστράφταν ὅλα χάρη.
 Κι ἐφόρεσε ἡ σεπτὴ θεά τῆς κεφαλῆς μαντίλα,
 ὠραϊάν, ὀλοκαίνουρηγν, πού ἔχε τοῦ ἡλίου τὴν λάμψιν, 185
 καί σάνδαλα προοέδесе στά πόδια της ὠραϊά.
 Καί ἀφοῦ ὅλη ἐστολίσθηκεν, ἀπό τόν θάλαμόν της
 ἐδῶγκ' εὐθύς κι ἐκάλεσε σιμά τὴν Ἀφροδίτην
 ἀνάμειρ' ἀπὸ τοὺς θεοὺς τοὺς ἄλλους καί τῆς εἶπε:
 «Θά στέρξεις ἄρα ὄ,τι θά εἰπῶ, παιδί μου, νά μοῦ ζάμεις; 190
 Ἦ τάχα θά μοῦ τ' ἀρηθεῖς καθὼς χολὴν μοῦ τρέφεις
 ἐπειδὴ ἐγὼ τοὺς Δαναοὺς ὀσηθῶ καί σὺ τοὺς Τρῶας».

Σ' αὐτὴν ἡ κόρη τοῦ Διὸς ἀπάντησε Ἀφροδίτη:
 «ὦ Ἥρα, σεβαστὴ θεά, τοῦ ὑψίστου Κρόνου κόρη,
 ὄ,τι ποθεῖς λέγε μου εὐθύς καί νά τό ζάμω θέλω
 ἂν πράγμα εἶναι νά γίνεται καί νά ἤμπορῶ νά πράξω». 195

Μέ δόλον τῆς ἀπάντησεν ἡ Ἥρα ἡ σεβασμία:
 «Τὴν χάριν καί τόν ἔρωτα σ' ἐμέ ζητῶ νά δώσεις,
 ὅπου ἄθανάτους καί θνητοὺς μ' αὐτά δαμιάζεις ὅλους.
 Θά πάω στά πέρατα τῆς γῆς νά ἐδρῶ τῶν θεῶν ὅλων
 τὸν γεννητὴν Ὠκεανὸν καί τὴν Τηθὲν μητέρα,
 ὅπου μέ γλυκανάστησαν στά σπιτία τους, πού ἡ Ρέα
 στὴν ἀγκαλιά τους μ' ἔβαλεν, ὅταν ὁ Ζεὺς τὸν Κρόνον
 κάτω ἀπ' τὴν γῆν ἐδύθισε καί κάτω ἀπ' τὰ πελάγη.
 Πηγαῖνω ἐκεῖ τέσ' ἄλυτες νά λύσω διαφορὰς τους
 ὅτι πολὺν τώρα καιρὸν, ὅς εἶναι χολομένοι,
 δέν θέλουν νά συγκοιμηθοῦν στὴν νυμφικὴν τους κλίνην,
 κι εἰάν μέ λόγια μαλακὰ μαλάξω τὴν καρδιά τους
 ν' ἀνταμωθοῦν ἐρωτικά στὴν κλίνην ὅπου ἀφῆκαν
 ἀγαπητὴν καί σεβαστὴν θά μ' ἔχουν στὸν αἰῶνα». 200

Ἐκείνης ἡ φιλόγελη ἀπάντησε Ἀφροδίτη:
 «Ὅ,τι ζητεῖς νά σοῦ ἀρηθῶ, δέν γίνεται, δέν ποῖπει,

ἀφοῦ τοῦ ὑψίστου τῶν θεῶν κοιμᾶσαι στές ἀγκάλες».

«Εἶπε, ἀπ' τὰ στήθη ἔλυσε τὴν ζεντημένην ζώνην, τὴν θαυμαστήν, ποῦ ὄλες ἐκεῖ τές πλάνες εἶχε κλείσει· 215

χάρις καὶ πόθος εἶν' αὐτοῦ, γλυκόλογα εἶναι μέσα, συνομιλία, καλὴ τὸν νοῦν νά κλέψει καὶ φρονίμων,

ἐξεΐνῃν τῆς παρὰδωκε στὰ χέρια καὶ τῆς εἶπε:

«Ἴδου, δάλε στόν κόλπον σου τὴν θαυμαστήν μου ζώνην τούτην, ὅπ' ἔχει μέσα της ὅ,τι ἂν εἰπείς, κι ἐλπίζω, 220

πὼς ὅσα τώρα ἐπιθυμεῖς θά κατορθώσεις ὅλα».

Εἶπε καὶ μέ χαμόγελο τὴν ἄκουσεν ἡ Ἥρα κι ἔβαλεν εἰς τὸν κόλπον τῆς τό θαυμαστό ζωνάρι,

Στό δῶμα ἐσύρθη τοῦ Διὸς ἡ κόρη ἡ Ἀφροδίτη, κι ἡ Ἥρ' ἀπό τὸν Ὀλυμπον ἐχέθη τῆς Πεiriάς 225,

ἄνωθεν καὶ ἄνω τῶν τερνῶν ἀγρῶν τῆς Ἡμαθίας καὶ ἄνω τῶν χιονιστῶν δουνῶν τῆς ἱππομάχου Θράκης,

οὐδ' ἔγγιζαν οἱ φέρονες τῆς τές ἄκρες χορυφές των· εἰς τὴν ἀφρόδη θάλασσαν κατέδη ἀπό τὸν Ἄθω,

ὅπου στήν Λημνον ἔφθασε τοῦ Θόαντος τὴν πόλιν· αὐτοῦ τὸν Ὑπνον ἐσημξεν, ἀδέροσι τοῦ Θανάτου, 230

στό χέρι του τό χέρι τῆς ἔβαλε αὐτὴ καὶ τοῦ πε: «ὦ Ὑπνε, κύριε τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ὄλων,

ὥς καὶ ἄλλη μ' ἄκουσες φορὰ καὶ τώρα εἰσάκουσέ με· καὶ στόν αἰὼν' ἀμέτρητην θά σοῦ γνωρίζω χάριν, 235

Τά λαμπρά μάτια τοῦ Διὸς, ὦ Ὑπνε, κοιμήσέ μου, ἀφοῦ ἐγὼ πρῶτα ἐρωτικά πλαγιάσω στό πλευρό του,

Ἄφθαρτον, εἴμοσφο θρονί χοροῦ θά λάβεις δῶρο, ποῦ ὁ Ἥφαιστος ὁ δυνατός νιός μου θά ποιήσει,

μέ κάτω τό ὑποπόδι του, νά τό χεῖς νά στηριξέις σ' αὐτό τά λαμπρά πόδια σου, σάν εἶσαι εἰς τό τραπέζι».

Καὶ πρὸς αὐτὴν ἀπάντησεν εὐθύς ὁ γλυκὺς Ὑπνος: «ὦ Ἥρα, σεβαστὴ θεά, τοῦ ὑψίστου Κρόνου κόρη,

εὐκόλως ἄλλον τῶν θεῶν, ἀφθάρτων αἰωνίων ν' ἀποκοιμησῶ δύναμαι, τά ρεῖματα καὶ ἂν θέλεις τοῦ ποταμοῦ Ὠκεανοῦ, ποῦ ἐγίνη ἀρχὴ τῶν ὄλων,

Ἄλλά δὲν θά ἐπλησίαζα πρὸν τὸν Κρονίδην Δία, οὐδέ θά τὸν ἐκοίμιζα χωρὶς τὴν προσαγῆν του,

καὶ τὸν Ἄδων, ποῦ τὸν ἔγεννησε Πεiriάδα, ἡ δὲ Περσεφόνη, ποῦ τὸν ἔγεννησε Περσεΐδα.

ἄλλος μ' ἐδίδαξε ὄρισμός δικός σου τὴν ἡμέραν
 πού ἀρμένιζε ἀπ' τὴν Ἴλιον, ἀφοῦ τὴν εἶχεν ὅλην 250
 ἐξολοθρεῦσει ὁ ψυχερὸς κείνος υἱὸς τοῦ Δία·
 ἔκλεισα τότε· ἐγὼ τὸν νοῦν τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
 γλυκά περιχυνόμενος, καὶ σὺ κακὸ τοῦ ἐσκέφθης
 καὶ ἀνέμων σφοδρῶν σήκωσες ὄρμην εἰς τὰ πελάγη,
 καὶ τὸν ἐπέταξες στὴν Κῶ, μακρὰν τῶν ποθητῶν του· 255
 κι ἐκεῖνος ἅμα ἐξύπνησεν, ἀγρίεψε καὶ σ' ὄλο
 τὸ δῶμα ἐκούντα τοὺς θεοὺς, κι ἔξοχα ἐμέ ζητοῦσε·
 καὶ ἀπ' τὸν αἰθέρα μ' ἔριχνε στὴν θάλασσαν χαμένον,
 ἂν πρόσφυγα δέν μ' ἔσωζε στὸν κόλπον τῆς ἠ Νύκτα,
 θνητῶν δαμάστρια καὶ θεῶν· καὶ μ' ὅλην τὴν ψυχὴν του 260
 ἔπαυσε αὐτός, φοβούμενος τὴν Νύκτα νά λυπήσει.
 Καὶ τώρα πάλι ἀβόλετον ἔργον νά κάμω θέλεις».

«Ὑπνε», τοῦ ἀπάντησε ἡ θεά, «τί ἀνησυχεῖς μέ τοῦτα;
 Θαρρεῖς πῶς τόσο πρόθυμος ὁ βροντοφόρος Δίας
 τῶν Τρώων θά 'ν' ἐκδικητῆς, μ' ὄσην χολὴν ἐπῆρε 265
 διὰ τὸν ἀγαπημένον του υἱὸν τὸν Ἡρακλέα;
 Ἄλλ' ἄκουσε, τῶν λυγερῶν Χαρίτων θά σοῦ δώσω
 μίαν ἐγὼ νά νυμφευθεῖς, δικὴν σου θά τὴν ἔχεις.
 Τὴν Πασιθέαν, πόγινε λαχτάρᾳ τῆς ψυχῆς σου».

Καὶ ὁ Ὑπνος εἰς τὸν λόγον τῆς ἐχάρη καὶ τῆς εἶπε: 270
 «Ὅμωςε τώρα τῆς Στυγὸς τό φοβερό ποτάμι,
 τό ἕνα βάλε χέρι σου στὴν γῆν τὴν πολυθρέπτραν
 τ' ἄλλο στὴν ἄσπρη θάλασσαν, νά μαρτυρήσουν ὅλοι,
 ὅσοι θεοὶ κάτω ἀπ' τὴν γῆν στό πλάγ' εἶναι τοῦ Κρόνου,
 πού μίαν σὺ μοῦ ὑπόσχεσαι τῶν λυγερῶν Χαρίτων, 275
 τὴν Πασιθέαν, πόγινε λαχτάρᾳ τῆς ψυχῆς μου».

Εἶπε καὶ πρόθυμα ἡ θεά, ἡ Ἥρα ἡ λευκοχέρα,
 ὀρκίσθηκε καὶ ὀνόμασε τοὺς ὑποταρταρίους,
 ἕναν πρὸς ἕναν τοὺς θεοὺς, πού λέγονται Τιτάνες.
 Καὶ ἀφοῦ τὸν ὀρκον ἔκαμε, ξεκίνησαν καὶ ὀπίσω 280
 ὁμοῦ τὴν χώραν ἀφηκαν τῆς Λήμνου καὶ τῆς Ἴμβρου,
 μέ γοργό δῆμα καὶ πυκνὸς τοὺς τύλιγεν ἀέρας.
 Στὴν Ἴδην τὴν πολύδρουσην, μάνα θεριῶν, ἐφθάσαν
 καὶ στό Λεκτό τὴν θάλασσαν διὰ τὴν στεριάαν ἀφήκαν,

καί κάτω ἀπό τά πόδια τους οἱ λόγγοι σειοῦν τέσ ἄκρες. 285
 Ὁ Ὕπνος στάθηκεν αὐτοῦ, μὴν τόν ξανοῖξει ὁ Δίας·
 καί ἀνέβ' εἰς ἔλατο τρανό πού εἶχε βγεῖ στήν Ἰδην·
 καί ὡς τόν αἰθέρ' ἀπλώνονταν τά ἀπέραντα κλαδιά του.
 Αὐτοῦ, στοῦ ἐλάτου τά δασιά κλωνάρια κουρνιασμένως,
 πρὸς τ' ὄρεινό, καλόφωνο πουλί προσομοιάσθη, 290
 τό λέγουν κύμινδη οἱ θνητοί, κι οἱ ἀθάνατοι Χαλκίδα.
 Κι ἡ Ἥρα ἐπάτησε γοργά μίαν κορφὴν τῆς Ἰδης
 τόν Γάργαρον, κι εὐθύς ὁ Ζεὺς τὴν εἶδ' ὁ βροντοφόρος.
 Τὴν εἶδε καί ὄλην τὴν ψυχὴν τοῦ συνεπῆρε ὁ πόθος,
 ὡσάν ἐκεῖνο τόν καιρόν πού ἐχάρηκαν στήν κλίνη 295
 τό πρῶτο γλυκοαγκάλιασμα, κρυφ' ἀπό τούς γονεῖς των.
 Ἀντίκρου τῆς ἐστάθηκεν ἐκεῖνος καί τῆς εἶπε:
 «Τί διαστικά τόν Ὀλυμπον γιά δῶ κατέβης, Ἥρα;
 Καί ἀμάξι, ἂν θέλεις ν' ἀνεβεῖς, καί ἄλογα ἐδῶ δέν ἔχεις».
 Τοῦ ἀντεῖπε ἡ σεβαστὴ θεά μέ δόλον εἰς τόν νοῦν τῆς. 300
 «Στῆς θρέπτρας γῆς τά πέρατα θά πάω νά ἰδῶ τὴν μάνα
 Τηθύν, καί τόν Ὠκεανόν, ἀρχὴν τῶν θεῶν ὄλων,
 ὅπου μέ γλυκοανάστησαν στά σπίτια τους ἐκεῖνοι.
 Πηγαίνω αὐτοῦ τέσ ἄλυτες νά λύσω διαφορὲς τους·
 ὅτι πολὺν τώρα καιρόν, ὡς εἶναι χολωμένοι 305
 δέν θέλουν νά συγκοιμηθοῦν στήν νυμφικὴν τους κλίνην.
 Κι εἶναι ζεμένα τ' ἄλογα τῆς Ἰδης εἰς τὴν ρίζαν,
 πού θά μέ φέρουν πετακτά τῆς γῆς καί τοῦ πελάγου.
 Καί χάριν σου ἀπ' τόν Ὀλυμπον καθὼς μέ δλέπεις, ἦλθα,
 μὴν ἔπειτα μοῦ χολωθεῖς, ἂν μυστικά στό δῶμα 310
 θά πῆγαινα τοῦ Ὠκεανοῦ πού τρῖσθαθος κυλάει».
 Καί ὁ Δίας τῆς ἀπάντησεν ὁ νεφελοσυνάκτης:
 «Ἐκεῖ νά πᾶς ἔχεις καιρόν, ὦ Ἥρα, καί κατόπιν
 τῶρ' ἄς πλαγιάσομεν ἐμεῖς τόν πόθον νά χαροῦμε.
 Ὅτι θεᾶς μήτε θνητῆς ποτέ παρόμοιος ἔρως 315
 στά στήθη δέν μοῦ ὑπόταξε στά δάθη τῆς ψυχῆς μου,
 οὐδ' ὅταν τοῦ Ἰξίονος μοῦ ἄρесе ἡ γυναῖκα,
 πού τόν Πειρίθοον γέννησεν ἰσόθεον στήν γνῶσιν·
 οὐδ' ὅταν ἡ καλόφτερην τοῦ Ἀκριοῦ κόρη
 Δανάη, πού τόν δοξαστόν ἐγέννησε Περσεά, 320

οὐδέ τοῦ ἐνδόξου Φοῖνικος ἢ κόρη, πού τόν Μῖνο
καί τόν θεϊκόν Ραδάμανθυν ἐγέννησε ἀπό ἐμένα,
οὐδ' ἢ Σεμέλη ἢ σπῶν Θηῶν τήν πόλιν ἢ Ἀλκμήνη,
ὅπου τόν λεοντόκαρδον ἐγέννησε Ἡρακλέα
κι ἡ ἄλλη τόν Διόνυσον, χαράν εἰς τοὺς ἀνθρώπους·
ἢ τῆς ὥραιας Δήμητρος μοῦ ἄρεσαν τά κάλλι
ἢ τῆς περιλάμπρης Λητοῦς, ἢ πρῶτα τά δικά σου,
καθώς γιά σέ πόθος γλυκός μέ συνεπαίρνει τώρα».

Κι ἡ δέσποιν' Ἡρ' ἀπάντησε μέ δόλον εἰς τόν νοῦν της:
«Κρονίδη τρομερότατε, ὅποῖον λόγον εἶπες!

Ἄν θέλεις τώρα ἐρωτικά μαζί νά κοιμηθοῦμε
τῆς Ἴδης εἰς τέσ κορυφές σκέψου ὅτι φαίνοντ' ὄλα.
Καί τί νά γίνει ἂν μᾶς ἰδεῖ κανεῖς τῶν ἀθανάτων
στόν ὕπνον μας καί τρέξει εὐθύς καί τό γνωρίζουν ὅλοι;

Ἄπό παρόμοιο πλάγιασμα στό δῶμα σου νά γύρω
δέν θά ἠμποροῦσα ἐγώ ποτέ, θά ἦταν ἐντροπή μου,
ἀλλ' ἂν σοῦ τό ζητεῖ ἡ καρδιά, τόν θάλαμόν σου ἔχεις
πού σοῦ ἔκαμεν ὁ Ἡφαιστος ὁ ποθητός υἱός σου
μέ στερεά θυροφύλλα καί μέ τοὺς παραστάτες·
κεῖ πᾶμε νά πλαγιάσομεν, ἀφοῦ σοῦ ἄρέσ' ἡ κλίνη».

Καί ὁ Δίας τῆς ἀπάντησεν ὁ νεφελοσυνάκτης:
«Ἡρα, ποσῶς μή φοβηθεῖς μήν τῶν θεῶν κανέναν
ἢ τῶν ἀνθρώπων μᾶς ἰδεῖ· γύρω θ' ἀπλώσω νέφος
χρυσό πού μήδ' ὁ Ἥλιος ἀνάμεσα θά βλέπει,
περαστικόν ἂν ἔχει φῶς, τά πάντα νά ξανοίγει».

Εἶπε καί τήν ὁμόκλινην ἀγκάλιασε ὁ Κρονίδης.
Καί ἡ θεία γῆ τοὺς ἔδγαλε χλωρό χορτάρι νέο,
κρόκον, τριφύλλι τρυφερό καί φουντωμένα κρίνα,
πού τοὺς βαστοῦσαν μαλακά τήν γῆν νά μήν ἐγγίξουν.

Σ' αὐτά πλαγιάσαν μέ χρυσήν νεφέλην τυλιγμένοι
ὥραιαν, ὅπου λαμπερές τοὺς ἔραине σταλοῦλες.

Ἔτσι στό Γάργαρον ψηλά, καθῶς τόν συνεπήραν
ὕπνος καί πόθος, ἤσυχά κοιμόνταν ὁ πατέρας
στό πλάγι τῆς συντρόφου του· καί ὁ ὕπνος πρὸς τά πλοῖα
τῶν Ἀχαιῶν ἐχύθη εὐθύς τήν εἶδησιν νά φέρει
τοῦ γεωφόρου, κι ἔφθασε καί τοῦ ἔπε: «Ἔ Κοσμοσεῖστη,

μ' ὄλην σου τώρα τήν καρδιά βοήθη τούς Ἀργείους
 προσώρας κἀν νά δοξασθοῦν, ὅσο κοιμᾶται ἀκόμη
 ὁ Ζεὺς, πού ἐγώ μέ κάρωμα γλυκό ζωσιμένον ἔχω,
 κι ἡ Ἥρα τόν ξεγέλασε μαζί της νά πλαγιάσει». 360
 Κι ἔγωγ' ὁ ὕπνος στῶν θνητῶν τά δοξασμένα γένη,
 καί νά βοηθεῖ τούς Δαναούς σφοδρότερ' ἀναμμένους
 ὁ Ποσειδῶν καί μέ κραυγήν ἐχύθη στούς προμάχους:
 «Ἦ Δαναοί, τοῦ Ἑκτωρος θ' ἀφήσουμε καί πάλιν
 τήν νίκην, ὅπως δοξασθεῖ καί κάψει τά καρᾶδια; 365
 Καί τό καυχᾶται τῶρ' αὐτός, ἐξ ἀφορμῆς πού μένει
 ὁ Ἀχιλλεύς ἀνάμερα τῆς μάχης χολωμένος·
 ἀλλά δέν βλάπτει ἂν λείπει αὐτός, ἐάν ἐμεῖς οἱ ἄλλοι
 ἀντιπαρακινούμενοι βοηθηθοῦμεν ὅλοι.
 Κι ἐλάτε τώρα, ὅ,τι θά εἰπῶ, νά τό δεχθοῦμεν ὅλοι. 370
 Ζωσθεῖτε τές τρανότερες πόχει ὁ στρατός ἀσπίδες,
 τές κεφαλές σκεπάσετε μέ σπιθοδόλα κράνη,
 πάρετε καί φουκτώσετε τ' ἀπέραντα κοντάρια,
 καί ἄς πᾶμε, ἐγώ θά ἔμαι ἀρχηγός, καί ὁ Πριαμίδης Ἑκτωρ
 ὄσην καί ἂν ἔχει ὀρμήν, θαρρῶ, δέν θά κρατήσει ἐμπρός μας. 375
 Κι ἐάν ἀσπίδα ἔχει μικρήν ὁ ἀνδρεῖος ἄς τήν δώσει
 τοῦ ἀνάνδρου, καί τρανήν αὐτός ἀσπίδ' ἄς ζώσει ἄλλην».
 Τόν λόγον του ὅλοι ὑπάκουσαν, καί αὐτούς τακτοποιοῦσαν
 καί λαβωμέν' οἱ βασιλεῖς, ὁ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων,
 μέ τόν Τυδείδην ὁ Ὀδυσσεύς καί ὀλόγυρα ἐπηγαῖναν· 380
 κι ἔβαζαν ὄλους τ' ἄρματα ν' ἀλλάξουν καί οἱ γενναῖοι
 τά καλά παίρναν κι ἔδιναν τῶν ἀγενῶν τ' ἀχρεῖα.
 Καί τ' ἄρματ' ἅμα ἐφόρεσαν τά ὀλόλαμπρα ἐκινήσαν·
 ἐδάδιζ' ἐπί κεφαλῆς ὁ Ποσειδῶν μέ ξίφος
 τρομακτικό, μακρῦτατο στήν δυνατὴν παλάμην, 385
 ὡς ἀστραπὴν, ὀπού μ' αὐτό νά σμίξει στόν ἀγῶνα
 δέν συγχωρεῖται ἀλλά κρατεῖ τούς ἄνδρες μόν' ὁ τρόμος·
 καί ὁ μέγας Ἑκτωρ ἀντικρὺς ἐσύνταζε τούς Τρῶας.
 Κι ἔριδα τότε φοβερὴν ἐτέντωσαν πολέμου
 ὁ μακροχαίτης Ποσειδῶν καί ὁ λαμπρισμένος Ἑκτωρ 390
 τῶν Τρῶων τοῦτος πρόμαχος, τῶν Δαναῶν ἐκεῖνος.
 Καί ἡ θάλασσα πρὸς τές σκηνές ἀνέβη καί τά πλοῖα

κι ἐκείνοι μέ σφοδρήν κραυγήν ν' ἀνταμωθοῦν ὀρμουῖσαν.
 Τόσο στούς βράχους δέν βοᾷ τό κύμα τῆς θαλάσσης
 πού ἀπό τό πέλαιγ' ὁ Βοριάς φυσομανώντας σπρώχνει·
 395 τόσος δέν εἶναι τῆς φωτιᾶς ὁ κρότος εἰς τό δάσος
 τοῦ ὄρους ὅταν ἄρχισε καί ὄλα τά δένδρα καίει·
 οὔδέ στά φουντωτά δρυά τόσος ὁ θρόντος εἶναι
 τοῦ ἀνέμου πού βοᾷ πολύ· χειρότερ' ἀπό ἐκεῖνα,
 ὄση ἐσηκώθηκε βοή τῶν Ἀχαιῶν καί Τρώων
 400 τήν ὥραν πού ἀλαλάζοντας νά συγκρουστοῦν ὀρμησαν.
 Ὁ Ἔκτωρ πρῶτος ἔριξε στόν Αἶαντα τό δόρυ,
 καθώς τόν εἶχε ἴσι' ἀντικρύ, κι ἐκτύπησε τό μέρος
 πού ἦσαν στό στήθος διπλωτά δυό κρεμαστάρια, τό ἴνα
 εἰς τ' ἀσημόκουμπο σπαθί καί στήν ἀσπίδα τ' ἄλλο.
 405 Ἐκεῖνα τοῦ ἐπροφύλαξαν τό τρυφερό του σῶμα.
 Καί ὅτι χαμέν' ἀκόντισεν ὁ Ἔκτωρ ἐχολώθη,
 καί στούς συντρόφους σύρθηκε τόν θάνατον νά φύγει.
 Καί στήν φυγήν τόν κτύπησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας·
 πέτραν σηκώνει ἀπ' τές πολλές, πού ἐκ' ἦσαν κυλημένες
 410 στά πόδια τῶν πολεμιστῶν, σκαριά γιά τά καρᾶδια,
 καί τόν βαρεῖ πρός τόν λαμόν, ἐπάνω ἀπ' τήν ἀσπίδα·
 σάν σοοῦρον τόν ἔτρᾶνταξε, κι ἔφερ' ἐκεῖνος γύρες·
 καθώς στόν κτύπον τοῦ πατρός Διός σύρριζο πέφτει
 415 δέντρο καί ὀσμή βαρύτατη θειάφης ἐκεῖθε θγαίνει·
 καί ἄνθρωπος πού ἐγγύς τό ἰδεῖ ζαλίζεται ἀπό φόβον,
 ὅτ' εἶναι ἀκαταμάχητος ὁ κεραυνός τοῦ Δία·
 ἔτσι στό χῶμα ἐθρόντησεν ὁ Ἔκτωρ καί ἀπολνάει
 τό δόρυ, πέφτ' ἡ ἀσπίδα του, τό κράνος πέφτει, καί ὄλα
 420 τά χαλκοκόλλητ' ἄρματα στό σῶμα του ἀντηχοῦσαν.
 Κι οἱ Ἀχαιοί μέ ἀλαλαγμόν τοῦ ἐχύθησαν θαρρῶντας
 πῶς θά τόν σύρουν, καί πυκνά τοῦ ἀκόντιζαν τά βέλη.
 Ἄλλά δέν μπόρεσε κανεῖς οὔδέ ν' ἀκρολαθῶσει
 τόν μέγαν Ἔκτορα, ὅτι εὐθύς οἱ πρῶτοι πολεμᾶρχοι
 425 ὀλόγυρά του ἐστήθηκαν, Αἰνεῖας, Πολυδάμας,
 Ἄγηνωρ, Γλαῦκος, Σαρπηδῶν, στρατάρχης τῶν Λυκίων,
 οὔδ' ἔμενεν ἀπόνετος γι' αὐτόν κανεῖς τῶν ἄλλων,
 ἀλλ' ὄλοι ἐμπρός του πρόβαλαν τές κυκλωτές ἀσπίδες.

καί ἅπ' τόν ἀγώνα οἱ σύντροφοι στά χέρια τους τόν πῆραν
 στούς γοργούς ἵππους πόστεκαν μακρὰν ἀπό τήν μάχην
 εἰς τήν ὠραίαν ἄμαξαν σιμά στόν κυδερνήτην·
 αὐτοί στήν πόλιν ἔφεραν τόν ἥρωα πού ἐδογγοῦσε.
 Καί ὄτ' ἔφθασαν στό πέραμα τοῦ θαυροῦρου Ξάνθου,
 τοῦ ποταμοῦ πού ἐγέννησεν ὁ ἀθάνατος Κρονίδης,
 τόν πέξευσαν καί μέ νερό τόν ἐδροσολογῆσαν·
 435
 κι ἐκεῖνος πῆρε ἀναπνοήν· κι ἐσήκωσε τά μάτια,
 ἐκάθισε γονατιστά κι ἔφτυσε μαῦρον αἷμα·
 ἔπεσε πάλι κι ἔκλεισε τά μάτια του σκοτάδι
 καί ἀκόμη ἅπ' τήν πετροβολία δαμάζετο ἡ καρδιά του.
 Καί καθώς εἶδαν οἱ Ἀχαιοί νά φύγει ὁ μέγας Ἔκτωρ
 440
 μέ δίψαν μάχης ὄρμησαν σφοδρότερην στούς Τρῶας.
 Ὁ Ὀϊλείδης Αἴας ὁ γοργός, μ' ἀκονητό κοντάρι,
 πρῶτος ὀρμώντας κτύπησε τόν Σάτνιον πού ἐγεννήθη
 ἅπ' τόν δουκόλον Ἦνοπα καί ἀπό Ναϊάδα ὠραίαν
 νύμφην, στήν ἀκροποταμίαν, πού βρέχει ὁ Σατνιοῖς.
 445
 Ἀπό σιμά τόν πλήγωσεν ὁ Ὀϊλείδης στήν λαπάραν·
 ὁ νέος ἔπεσε νεκρός τ' ἀνάσκελα καί μάχην
 ἐπάνω του ἔσιμξαν κακήν οἱ Δαναοί καί οἱ Τρῶες.
 Ἦλθεν ἐκεῖνου ἐκδικητής ὁ ἀνδρεῖος Πολυδάμας
 κι ἐκεῖ τόν Προθοήνορα τοῦ Ἀρηιλύκου ἀγόρι
 450
 στόν δεξιόν ὦμον κτύπησε· τό δυνατό κοντάρι
 τόν πέρασεν, κι ἔπεσε αὐτός κι ἐφούκτωσε τό χῶμα.
 Καί μέ τρομακτικήν φωνήν καυχῆθη ὁ Πολυδάμας·
 «Τώρα θαρῶ πού ἀνώφελα δέν ἔριξε τ' ἀκόντι
 τοῦ Πανθοῖδου ἡ δυνατή παλάμη τοῦ γενναίου,
 455
 ἀλλ' ἕνας ἅπ' τοὺς Ἀχαιοὺς τό ἐπῆρε εἰς τό κορμί του,
 θά τό 'χει στήριγμα, θαρῶ, νά κατεβεῖ στόν Ἄδη».
 Τό καύχημά του ἐπλήγωσε τά στήθη τῶν Ἀργείων
 καί μάλιστα τοῦ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνιάδη
 πού ἐγγύς τοῦ ἔπεσε ὁ νεκρός· κι εὐθύς τήν λόγχην ρίχνει
 460
 τοῦ Πολυδάμαντος ἐκεῖ πού ἔφευγε, κι ἐκεῖνος
 δίπλα πηδώντας ξέφυγε τόν θάνατον καί ἡ λόγχη
 ἐπῆρε τόν Ἀρχέλοχον, τοῦ Ἀντήνορος ἀγόρι,
 ὄτ' οἱ θεοὶ τόν ὄλεθρον ἐκεῖνου ἀποφασίσαν.

Τόν κτύπησ' ὅπου δένεται μέ τό κεφάλι ὁ σθέροζ 265
 μέζ στό σφονδύλι κι ἔκοψε καί τά δυό νεῦρα ἡ λόγχη
 καί ὡς ἔπεσ' εὔρηκαν τήν γῆν καύκαλο, μύτη, στόμα,
 πρῶτα πολύ πρὶν σωριαστοῦν τά γόνατα καί οἱ κνήμες.
 Καί ὁ Αἶας τότε ἐφώναξε: «Μέτρα το, Πολυδάμια,
 καί τήν ἀλήθειαν λέγε μου: ἄνδρας δέν ἦταν τοῦτος 470
 ἄξιος τοῦ Προθοήνορος ἀντίτιμος νά πέσει;
 Ἄχρειός δέν μοῦ φαίνεται μήτε ἀπό ἀχρεῖον γένος·
 θά εἶν' ἀγόρ' ἢ ἀδελφός τοῦ Ἀντήνορος τοῦ ἀνδρείου.
 Ὅτι πολύ τήν γενεάν ἐκείνου προσομοιάζει».
 Καί ὁ τ' εἶπ' ἐγνώριζε καλά, κι ἐπλήρωσε τούς Τρῶας 475
 καί τόν Βοιωτίον πρόμαχον ἐλόγησ' ὁ Ἀκάμας,
 προστάτης τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ πού ἐκείνος ποδοσέρνει.
 Κι ἔσθη ὁ Ἀκάμας ζωνηητό, μέγάλως ἐκαυχῆθη;
 «Στά δέλη Ἀργεῖοι δοξαστοί, γενναῖοι στές φούδες,
 στό ἔξιξ δέν θά ἔχουμεν ἐμεῖς τόν μόχθον καί τόν θρήνον 480
 μόνοι, ἀλλ' ὡς ἔπεσεν αὐτός, θά ἔθρει καί σᾶς ὁ φόνος.
 Σᾶς ἔστρωσα τόν Πρόμαχον στόν ὕπνον τοῦ θανάτου,
 ὀργήγορα νά ἐκδιζηθῶ τόν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ μου.
 Γιά τοῦτο καθεῖς εὔχεται, κάποιος ν' ἀπομείνει
 αὐτάδελφος, ἐκδιζητής, ἂν συμφορά τόν ἔθρει» 485
 Τό καύχημά του ἐπλήρωσε σά σπλάχνα τούς Ἀργεῖους,
 μάλιστα τόν Πηνέλαιον· πετάχθη ὁ πολεμάρχος
 εἰς τόν Ἀκάμαντα, καί ἀφοῦ δέν δέχθη τήν ὀρμήν του,
 τόν Ἰλιονέα κτύπησεν, ἀγόρι ἀγαπημένο
 τοῦ πολυάρου Φόρδοαντος, πού ἀπό τούς Τρῶας ὅλους 490
 ὑπεραγάτησ' ὁ Ἐριμς, καί ἐπλούτισε περίσσα.
 Τόν Ἰλιονέα μόνο υἱόν τοῦ γέννησε ἡ μητέρα;
 κείνον κτυπᾷ μέζ στοῦ ὀφθαλμοῦ τές ρίζες καί τό δόρυτο
 τήν κόρην δαΐζει, τοῦ τρυπᾷ τόν ὀφθαλμόν καί φθάνει
 στό ζυγί κι ἔπεσεν αὐτός μέ πετακτές ἀγκάλες 495
 Κι εὐθύς σέρει ὁ Πηνέλαιος τό ἀκονισμένον ξίφος·
 στήν μέσην κόφτει τόν λαιμόν καί χάμω μέ τό κράνος
 καταρακνᾷ τήν κεφαλῆν· κι ἦταν στό μάτι ἀκόμα
 ἡ λόγχη· καί τό καύκαλο σηκώνει, ὡς παπαρούνα,
 ψηλά τῶν Τρῶων δείχνει το καί ὑπερηφάνως εἶπε: 500

Νά εἰπεῖτε, ὦ Τρῶες, χάριν μου, τῶν ποθητῶν γονέων
 τοῦ Ἰλιονέως τοῦ λαμπροῦ στό σπίτι νά τόν κλάψουν
 καί τοῦ Προμάχου ὡς καί ἡ γυνή τοῦ Ἀλεγηνορίδου
 δέν θά δεχθεῖ περίχαρη τόν ποθητόν της ἄνδρα,
 ὅταν θά κάμιομε πανιά νά φύγομε ἀπ' τήν Τροίαν», 505
 Εἶπε, καί ὄλων ἔτασε τά γόνατα τρομάρα,
 καί ἀπό τόν ὄλεθρον καθεῖς πῶς νά ξεφύγει ἐκοίτα.
 Μοῦσες, τοῦ Ὀλύμπου κάτοικες, διδάξετέ με τώρα,
 ποιός πρῶτος ἀπ' τοὺς Ἀχαιοὺς μέ λάφρα ἐδοξάσθη
 ἀφού τήν μάχην ἔκλινεν σ' αὐτούς ὁ κοσμοσειστής.
 Πρῶτος τόν ὕψιον κτύπησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας,
 τόν Γυρτιάδην τῶν Μυσῶν τῶν ἀνδρειωμένων ἄρχον·
 τόν Μέριμερον ὁ Ἀντίλοχος φονεύει καί τόν Φάλκιον·
 τόν Μόρυν καί Ἰποτίωνα βροντᾶ ὁ Μηριόνης
 καί ὁ Τεῦκρος τόν Προθόωνα καί ὁμοῦ τόν Περιφίτην,
 τόν ἄρχον Ὑπερήνορα ἐκτύπησεν ὁ Ἀτρείδης
 εἰς τήν λαπάραν κι ἔφαγε τά σπλάχνα μέσα ἡ λόγχη·
 καί ἀπό τήν ἀνοικτήν πληγὴν ἐπέταξε ἡ ψυχὴ του
 μέ ὀρμὴν πολλήν, κι ἐσχέπασε τοὺς ὀφθαλμούς του σκοτός
 πολλοὺς ἀκόμη ἔστρωσεν ὁ γοήγορος Ὀϊλείδης,
 ὁ μόνος μέ τά πόδια του καλὸς νά ζαταφθάσει
 τοὺς ἄνδρες, ὅταν στήν ψυχὴν τρώμον τοὺς δάλει ὁ Δίας.

Καί ἀφοῦ τοὺς πάλους διάδηκαν καὶ τό χαντάκι ὀπίσω
 φεύγοντας κι ἔστρωσαν πολλοὺς τῶν Δαναῶν οἱ λόγγες,
 σιμά στ' ἀμάξια στάθηκαν τοῦ φόβου κερωμένοι,
 καὶ ὁ Ζεὺς ἀπὸ τῆς ἀγκαλιῆς ἐξύπνησε τῆς Ἥρας
 τῆς Ἰδης εἰς τῆς κορυφῆς· τινάχθη, ἐστάθη κι εἶδε
 τοὺς Ἄχαιοὺς κατάποδα νά κυνηγοῦν τοὺς Τρῶας.
 Κι ἐκεῖ μέσα στὸν πόλεμον τὸν μέγαν Ποσειδῶνα·
 μακρὰν τὸν Ἔκτορα χαμαί, στὰ πόδια τῶν συντρόφων,
 πού μέ στυμμένην τὴν ψυχὴν λαχάνιαζε κι ἐξέρα
 αἷμα, τί δέν τὸν κτύπησε τῶν Ἀχαιῶν ἠρώων
 ὁ ὕστερος· καὶ τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὁ πατέρας
 τὸν εἶδε, τὸν λυπήθηκε, καὶ μ' ἄγριο δλέμμα ἔστράφη
 στὴν Ἥραν, κι εἶπεν: «Ἔο σκληρή, ἀδάμαστη, τό δλέπω
 δόλος δικός σου πονηρός τὸν Ἔκτορα τὸν θεῖον
 ἀπόκοψε ἀπ' τὸν πόλεμον κι ἐσκόρπισε τοὺς Τρῶας.
 Δέν ξέρω ἂν τό θαρύτατο μηχανήμα καὶ πάλιν
 θά μοῦ πλερώσεις πρώτη ἐσύ καὶ σέ κακοκτυπήσω.
 Θυμᾶσαι ὅταν ἐκρέμοσουν ψηλά καὶ ἀμόνια δύο
 σοῦ ἕα στές φτέρες, καὶ χρυσὴν ἀσύντριφτην στὰ χέρια
 ἄλυσσον καὶ σύ κρέμοσουν στὰ νέφη στὸν αἰθέρα; 20
 Καὶ ἂν κι ἐγογγύζαν οἱ θεοὶ στὰ πέρατα τοῦ Ὀλύμπου
 κανεῖς δέν εἶχε δύναμιν νά δρᾷμει νά σέ λύσει·
 ὅτι ἀπ' τὴν πύλιν τ' οὐρανοῦ θά τὸν καταρακυλοῦσα
 στὴν γῆν νά χάσει τὴν πνοήν· καὶ μ' ὅλα τοῦτα ὁ πόνος
 δέν ἔπαυε πού μ' ἔσφαζε τοῦ θεοῦ Ἡρακλέους,
 ἀπ' ὅταν σύ μέ τό Βοριά τὴν κάθε ἀνεμοζάλην
 κατάφερες κακόγνωμα, καὶ στ' ἄγρια πελάγη
 τὸν πέταξες, ὥσπου στὴν Κῶ τὸν ἔφερες ν' ἀράξει.
 Ἐκεῖθ' ἐγὼ τὸν ἔσωσα, πού ἔχε θαστάξει ἀγῶνες
 πολλοὺς καὶ τὸν ξανάφερα στό ἵπποτρόφον Ἄργος.
 Καὶ τοῦτ' ἂν καλοθυμηθεῖς θ' ἀφήσεις τὴν ἀπάτην,
 καὶ ἂν ἦλθες ἀπ' τὸν Ὀλυμπον καὶ μ' ἔφερες νά πέσω 30

στό πλάγι σου, νά μή θαρρείς πού αυτό θά σ' ὠφελήσει». Εἶπε κι ἡ μεγαλόφθαλμη θεά πάγωσεν ὅλη, καί πρὸς αὐτόν ἀπάντησε μέ λόγια φτερωμένα: 35
 «Μάρτυς μου ἡ γῆ καί ὁ οὐρανός πλατύτατος ἐπάνω καί τῆς Στυγὸς τὰ ρεύματα πού χύνονται στὸν Ἄδην, ὁποῦ ἔναι πρῶτος καί φρικτός τῶν ἀθανάτων ὄρκος, 40
 κι ἡ ἱερή σου κεφαλή κι ἡ νυμφικὴ μας κλίνη, πού ὄρκον σ' ἐκείνην ψεύτικον δέν θά ἔκανα ποτέ μου τὸν Ποσειδῶνα ἐγὼ ποσῶς δέν ἔβαλα νά βλάψει τοὺς Τρῶας καί τὸν Ἔκτορα, καί νά βοηθεῖ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ ἐκινήθη μόνος του, θαρρῶ, κι αἰσθάνθη λύπην ἄμ' εἶδε πὼς οἱ Ἀχαιοὶ συντρίβονταν στές πρύμνες. 45
 Ὅμως θά τὸν συμβούλευα κι ἐκεῖνος νά πηγαίνει ὅπου καί ἂν, μαυρονέφελε, σάν ἀρχηγὸς προστάζεις». Εἶπε, καί τότε τῶν θεῶν καί ἀνθρώπων ὁ πατέρας μ' ἓνα χαμόγελο γλυκὸ σ' ἐκείνην ἀπαντοῦσε: 50
 «Ἄμποτε, Ἥρα σεβαστή, στό ἐξῆς ν' ἀποφασίσεις εἰς τό συνέδριον τῶν θεῶν νά συμφωνεῖς μ' ἐμένα. Τότε, θαρρῶ, καί ὁ Ποσειδῶν, ὅσον καί ἂν θέλει ἀλλέως, σ' ὅ,τι ποθεῖς ἐσύ κι ἐγώ, τὸν νοῦν του θά γυρίσει. Καί ἂν ὁμιλεῖς ἀληθινά, μέ ὅλην τὴν καρδιά σου, ἄμε στὰ γένη τῶν θεῶν τὴν Ἴριν νά καλέσεις καί τὸν λαμπρὸν Ἀπόλλωνα νά ἔλθουν ἐδῶ πέρα. 55
 Ἐκείνην θά προστάξω ἐγὼ μέσ στὸν λαόν νά δρᾷται τῶν χαλκοφράκτων Ἀχαιῶν, νά εἰπεῖ τοῦ Ποσειδῶνος νά παύσει ἀπὸ τὸν πόλεμον, στό σπίτι του νά γύρει, τὸν Ἔκτορα στὸν πόλεμον θά ξαναφέρει ὁ Φοῖδος, θά τὸν γεμίσει δύναμιν, τὸν νοῦν του θά ἰλαρώσει ἀπὸ τοὺς πόνους τοὺς δριμεῖς καί τὴν φυγὴν θά σπεῖρει τὴν ἀνανδρην στοὺς Ἀχαιοὺς, νά τοὺς γυρίσει ὀπίσω, ὅσο νά πέσουν φεύγοντας στές πρύμνες τοῦ Πηλεΐδῃ καί τὸν σύντροφόν του Πάτροκλον ἐκεῖνος θά τοὺς στείλει, καί ὁ Πάτροκλος θά πέσει αὐτοῦ, στὰ τεῖχη ἐμπρὸς τῆς Τροίας 65
 ἀπὸ τὸν Ἔκτορ' ἀλλ' ἀφοῦ πολλοὺς φονεύσει ἀνδρείους καί τὸν δικόν μου ἀκόμα υἱόν, τὸν θεῖον Σαρπηδόνα καί ἀπ' τὸν καημόν ὁ Ἀχιλλεύς τὸν Ἔκτορα φονεύει»

κατόπι ἐγὼ τοὺς Ἀχαιοὺς θά κάμω ἀπὸ τὰ πλοῖα
 τοὺς Τρῶας ἀδιάκοπα νά διώχνουν στήν πεδιάδα, 70
 ὥσπου νά πάρουν, μέ δουλὴν τῆς Ἀθηνᾶς, τὴν Τροίαν.
 Καί οὐτ' ἐγὼ παύω τὸν θυμόν, οὔτε κανέναν ἄλλον
 ἀπ' τοὺς θεοὺς νά βοηθεῖ τοὺς Δαναοὺς θ' ἀφήσω
 πρὶν ἢ τελειώσ' ὀλόκληρον τὸν πόθον τοῦ Ἀχιλλέως,
 πού πρῶτα τοῦ ὑποσχέθηκα καί μέ τῆς κεφαλῆς μου 75
 τό νεῦμα ὁπότεν ἔπεσε στά γόνατά μου ἡ Θέτις
 κι ἐζήτησε τὸν πορθητὴν Πηλεΐδην νά τιμήσω».

Εἶπε, καί τὸν ὑπάκουσεν ἡ Ἥρα ἡ λευκοχέρα
 καί στὸν ὑψηλὸν Ὀλύμπου ἀνέδη ἀπὸ τὴν Ἴδην.
 Καί ὅπως ἀνθρώπου πόχει ὄγει τοῦ κόσμου πολλά μέρη 80
 πετὰ τό πνεῦμα καί βαθιά τοῦ λέγει ὁ λογισμὸς του:

«Αὐτοῦ νά ἤμουν, εἶτε αὐτοῦ,» καί ἄπειρα πλέκει ὁ νοῦς του·
 ὅμοια πετοῦσε ἡ θεά, καί στήν κορφή τοῦ Ὀλύμπου
 ἔφθασε κι ἦῶρε τοὺς θεοὺς ἐκεῖ συναθροισμένους
 μέσα στό δῶμα τοῦ Διὸς· τῆς ἐπροσηκωθῆκαν 85
 ὅλοι μέ τὰ ὀλόγεμα ποτήρια χαιρετοῦσαν·
 τοὺς ἄλλους ἄφησεν αὐτὴ καί τό ποτήρι ἐδέχθη
 ἀπ' τὴν ὠραίαν Θέμιδα, πού πρώτη ἔμπρός της ἦλθε
 κι εὐθύς τὴν ἐπροσφώνησε μέ λόγια φτερωμένα:

«Ἥρα, τί ἦλθες τώρα ἐδῶ καί ταραγμένη δείχνεις; 90
 Πολύ, θαρρῶ, θά σ' ἔσκιαξεν ὁ ἄνδρας σου ὁ Κρονίδης».

Σ' αὐτὴν ἀπάντησε ἡ θεά, ἡ Ἥρα ἡ λευκοχέρα:
 «ᾧ θεά Θέμι, μὴ ἐρωτᾶς, καί μόνη τό γνωρίζεις
 ἄσπλαχνην πόσον καί ἀδικὴν ἔχει ψυχὴν ἐκεῖνος· 95
 μὴν ἀμελήσεις τώρα σὺ τό ἰσόμοιρο τραπέζι
 καί ὅπως κι οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι καί σὺ θ' ἀκούσεις ποῖα
 ἔργα κακά μᾶς προμηνᾶ καί μᾶς κηρύττει ὁ Δίας,
 π' οὔτε θνητὸς οὔτε θεὸς δέν θά χαρεῖ, πιστεύω,
 ἐάν ἀκόμη εὐφραίνεται κανεὶς εἰς τό τραπέζι».

Εἶπε· κι ἐκάθισε ἡ θεά, καί λύπην αἰσθανθῆκαν 100
 ὅλ' οἱ θεοί· κι ἐγέλασεν ἐκεῖνη μέ τὰ χεῖλη
 ἀλλ' ὅμως δέν ἰλάρωσε τό μέτωπον ἐπάνω
 ἀπὸ τὰ μαῦρα φρύδια της καί ἀρχίνησε μέ πόνον:
 «Ἀνόητοι, πού παίρνομε θυμόν μέ τὸν Κρονίδην·

καί προσμαχοῦμε ἀκόμη ἔμεις μέ λόγον ἢ μέ χεῖρ 105
νά τόν δαμάσομε, καί αὐτός μακράν μας καθισμένος
δέν μᾶς λογιάζει παντελῶς, καί λέγει ὅτ' εἶναι πρῶτος
στήν δύναμιν ἀσύγκριτα τῶν ἀθανάτων ὄλων.
"Ὅθεν καθεῖς μας τό κακό πού αὐτός τοῦ στείλει ἄς ἔχει·
κι ἤδη τοῦ Ἄρη συμφορά, μοῦ φαίνεται ἔχει γίνει· 110
στήν μάχην ὁ ἀγαπητός Ἀσκάλαφος ἐχάθη
π' ὁ Ἄρης ὁ τρομακτικός λέγει πῶς εἶν' υἱός του».
Εἶπε, καί ὁ Ἄρης κτύπησε καί μέ τέσ δυό παλάμες
τ' ἀνδρειωμένα του μεριά καί μέ παρῶπον· εἶπε:
«Δέν θά μοῦ δώσῃ ἄδικον, ὃ ἐγκάτοικοι τοῦ Ὀλύμπου, 115
ἐκδικητής ἄν κατεῶ τοῦ υἱοῦ μου ἐκεῖ στά πλοῖα,
κι ἐάν μοῦ μέλλει ἄπ' τοῦ Διός τόν κεραυνόν νά πέσω
μέ τούς νεκρούς νά κείτομαι στό αἵματομένο χῶμα».
Καί νά τοῦ ζέψουν τ' ἄλογα στόν Φόδον καί στόν Τρόμον·
εἶπε, καί αὐτός τά ὑπέρολαμπρα ἐζώνετο ἄεματά του, 120
Τότε δεινότερη χολή θενά ἔπιανε τόν Δία
ἐνάντια σ' ὄλους τούς θεούς καί θ' ἄναψε ὁ θυμός του·
Ἄλλ' ἢ Ἀθηνά φοβούμενη μήν πάθουν ὄλοι, ἀφῆκε
τόν θρόνον ὅπου ἐκάθονταν καί στήν αἰλήν ἐχύθη.
Τό κρᾶνος τοῦ ἀφαιῶ ἢ θεά καί τήν λαμπρῆν ἀσπίδα, 125
καί ἄπ' τήν βαριά παλάμη του τό δόρυ καί τό σταίνει
στήν γῆν, μετέπειτα πιερά τόν Ἄρην ὀνειδίζει:
«Ξεφρениασμέν', ἐχάθηρες· ἔχεις αὐτιά ν' ἀκούεις
τοῦ κάκου, ὅπότεν μήτε νοῦς, μήτ' ἐντροπή σου ἔμειναν.
Τ' εἶπε ἢ θεά δέν ἄκουσες ἢ Ἥρα ἢ λευκοχέρα 130
πού ἦλθε τώρα ἐδῶ σ' ἐμᾶς ἄπ' τόν Ὀλύμπιον Δία;
Ἥ θέλεις ἀφού ξέχειλα σὺ πρῶτος δοκιμάσεις
παθήματα, περιλύπος στόν Ὀλυμπον νά γύρεις
καί τῶν θεῶν μέγα κακό τῶν ἄλλων νά γεννήσεις;
Θ' ἀφήσει εὐθύς τούς Ἀχαιοὺς καί τούς αἰθάδεις Τρῶας 135
καί θά ἴλθει ἐδῶ στόν Ὀλυμπον ἐμᾶς νά τριχημίσει,
καί τόν καθέναν, αἴτιον ἢ μή, θά πάρει ἐμπρός του,
"Ὅθεν σὺ παῖσε τόν θυμόν γιά τό καλόν σου ἀγρόσι·
καλύτεροί του στήν ἀνδρεία φονεύθηζαν καί ἄλλοι 140
καί στό ἐξῆς θά φονευθοῦν· καί δυνατόν δέν εἶναι

κάθε θνητοῦ νά σώσομεν ἔμεις τό γενολόγι». ἄρκεν ἀντισημειώσῃσθε. ἰακ

Εἶπε, καί τόν ἀκράτητον θεόν εἰς τό θρονί του. ἀποσώσῃσθε νῶτ ἄν
ἐκάθισεν ἡ Ἄθηνᾶ καί στό προαύλ' ἡ Ἥρα. κατέβη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καί εἶπε
τόν Φοῖβον ἐπροσκάλεσε, ἀντάμα μέ τήν Ἴριν. ἰακροῦσθε νῶτ ἄν
μηνύτραν ὄλων τῶν θεῶν, καί πρός ἐκείνους εἶπε: καί 145
«Σᾶς καί τούς δύο θέλει ὁ Ζεὺς νά πᾶτ' εὐθύς στήν Ἴδην
καί ἅμα ἐκεῖ φθάσεν' ἐμπροσθεν στό πρόσωπο τοῦ Δία
ἔσεῖς θά κάμετ' ὅ,τι αὐτός θελήσει καί προστάξει».

Εἶπε, καί πάλι ἐγύρισε στόν θρόνον της ἡ Ἥρα. καί 150
καί αὐτοί μέ πέταγμα γοργό ξεκίνησαν κι ἐφθάσαν
στήν Ἴδην τήν πολύδρουσην, τήν θεριοθρέπτραν κι ἤβραν
εἰς τοῦ Γαργάρου τήν κορφήν τόν βροντητήν Κρονίδην
καθήμενον, κι εὐωδιαστή τόν ἔζωνε νεφέλη.

Κι ἐμπρός ὡς ἦλθαν τοῦ Διός τοῦ νεφελοσυνάκτη,
ἔμειναν, καί μ' αὐτούς χολήν δέν εἶχε ὁ Ζεὺς, ἅμ' εἶδε 155
ὅτι τῆς Ἥρας γηήγορα τόν λόγον ὑπακούσαν.

Στήν Ἴριν πρῶτα ὁμίλησε μέ λόγια φτερωμένα:
«Πτερόποδ' Ἴρι, πήγαινε, νά εἰπεῖς τοῦ Ποσειδῶνος
ὅ,τι θ' ἀκούσεις καί πιστήν σέ θέλω ἐγώ μηνύτραν.

Νά παύσει ἀπό τόν πόλεμον καί νά γυρίσει, ἄν θέλει,
ἢ στήν ἅγιαν θάλασσαν ἢ στῶν θεῶν τά γένη.

Καί ἄν δέν πεισθεῖ στά λόγια μου καί τ' ἀψηφίσει, εἰπέ του
νά ἐννοήσει αὐτό καλά, νά μὴ θαρρέψει τόσο

στήν δύναμίν του νά σταθεῖ, ὅταν τοῦ πέσω, ἐμπρός μου
ὄτ' εἶμαι ἐγώ στήν δύναμιν περίσ' ἀνώτερός του,

εἶμαι καί πρωτογέννητος. Καί ὡστόσο αὐτός τολμάει
ἴσος νά λέγεται μ' ἐμέ πού ὄλ' οἱ θεοὶ μέ τρέμουν».

Εἶπε καί τόν ὑπάκουσεν ἡ ἀνεμόποδ' Ἴρις
καί στήν ἅγιαν Ἴλιον κατέβη ἀπό τήν Ἴδην.

Καί ὡς ροβολοῦν κάτω στήν γῆν χιόν' ἢ χαλάζι κρού
ἀπ' τόν αἰθερογέννητον βοριά κατεδασμένα,

μέ ὁμοίαν ἐπετοῦσε ὁρμήν ἡ ἀνεμόποδ' Ἴρις
καί ἀπό σιμά προσφώνησε τόν μέγαν Ποσειδῶνα:

«Κάποιο νά φέρω μήνυμα, μεγάλε γεωφόρε,
ἦλθα καθὼς μ' ἐπρόσταξεν ὁ αἰγιδοφόρος Δίας.

νά παύσεις ἀπ' τόν πόλεμον σοῦ λέγει καί νά γύρεις

ἤ στήν ἁγίαν θάλασσαν ἢ στῶν θεῶν τά γένη·
 καί ἄν δέν πεισθεῖς στά λόγια του καί τ' ἀψηφᾶς, κηρύττει
 ὅτι καί αὐτός ἀντίμαχα μέ σέ νά πολεμήσει
 θά ἔλθει ἐδῶ· καί μὴ σταθεῖς, σέ συμβουλεύει, ἐμπρός του,
 ὅτ' εἶναι αὐτός στήν δύναμιν περισσ' ἀνώτερός σου,
 εἶναι καί πρωτογέννητος, καί ὅμως τολμᾷ ἢ καρδιά σου
 ἴσος νά λέγεσαι μ' αὐτόν, ὅπου τόν τρέμουν ὄλοι».

Ἐδάρυνε καί ἀπάντησεν ὁ μέγας κοσμοσείστης:
 «᾽Ω, λόγον ὑπερήφανον πού εἶπε, ἄν κι εἶναι ἀνδρεῖος,
 ἄν τόν ὁμότιμον ἐμέ μέ βίαν θά ἐμποδίσει.

Τρεῖς γεννηθήκαμεν υἱοί, τοῦ Κρόνου καί τῆς Ρέας,
 ὁ Ζεὺς, ἐγώ καί ὁ βασιλεύς τῶν πεθαμένων Ἄδης.

Καί ἅπ' ὄλα τρία κάμαμεν ἰσόμοιρα βασιλεια.
 Νά 'χω τήν λευκὴν θάλασσαν πέφτει ὁ λαχνός σ' ἐμένα,
 στὸν Ἄδην τό ἀνήλιο σκοτάδι, καί στὸν Δία

ὁ πλατύς ἔλαχε οὐρανός στά νέφη στὸν αἰθέρα
 κι ἔμειν' ἡ γῆ κοινὴ στοὺς τρεῖς καί ὁ Ὀλυμπος ὁ μέγας.
 Ὅθεν ἐμένα τοῦ Διὸς ὁ νοῦς δέν θά ὀδηγήσει,
 καί ἄς μείνει, ἄν κι εἶναι δυνατός, στό τρίτο του μοιράδι.

Καί μέ τά χέρια ὡς ἀνανδρον νά μὴ μέ φοβερίζει.
 Μέ τά μεγάλα λόγια του ταιριάζει νά ὄνειδίδει
 τέσ κόρες καί τ' ἀγόρῃα πού γέννησεν ἐκεῖνος,
 ὅτι ἐξ ἀνάγκης θά ὑπακοῦν ἐκεῖνα σ' ὄ,τι λέγει».

Καί πρὸς αὐτόν ἀπάντησεν ἡ ἀνεμόποδ' Ἴρις:
 «᾽Ω γεωφόρε Ποσειδῶν, τῶντι αὐτόν τόν λόγον
 τόν ἄπονον, τόν τρομερόν, θά φέρω ἐγώ στὸν Δία;

Δέν θά τόν στρέψεις; Στρέφονται οἱ γνῶμες τῶν γενναίων.
 Τόν πρωτογέννητον βοηθοῦν, τό ξεύρεις, οἱ Ἑρινύες».
 Καί πρὸς αὐτήν ὁ Ποσειδῶν ἀντίειπε ὁ κοσμοσείστης:

«Ἴρι θεά, λόγον καλόν ὁμίλησες τῶντι
 καί αὐτό λαμπρόν, ὁ μηνυτῆς τά ὀρθά νά ξεχωρίζει.
 Ἄλλ' ἰδοὺ ποῖος τήν καρδιά φρικτός μου θλίβει πόνος,

ἐμένα τόν ἰσόμοιρον καί τόν ὁμόκληρόν του
 μέ λόγια νά ὄνειδίζει αὐτός ὄλα χολὴν γεμάτα.
 Ἄλλὰ μέ κάνει εὐλάβεια γιά τώρα νά συγκλίνω
 ἄλλ' ἄκουσ' ἄλλο πού θά εἰπῶ καί ἀλήθεια θά κηρύξω·

ἐάν αὐτός στό πείσμα μου καί ἄλλον ἀθανάτων,
 τῆς Ἥρας καί τῆς Ἀθηνᾶς, τοῦ Ἥφαιστου καί τοῦ Ἑρμείου
 θελήσει ἀπό τόν ὄλεθρον τήν Ἴλιον νά φυλάξει
 καί νά μή δώσει δύναμιν καί νίκην στούς Ἀργεῖους,
 ἄς μάθει π' ἄσθεστος θυμός θ' ἀνάγει στήν ψυχὴν μας».

Καί ἀπ' τόν λαόν τῶν Ἀχαιῶν στά δάθη τῆς θαλάσσης
 βυθίζει καί ὄλοι αἰσθάνονται πού λείπει ὁ κοσμοσείστης.
 Καί ὁ Ζεὺς ὁ μαυρονέφελος τότε εἶπε πρὸς τόν Φοῖβον:

«Στόν χαλκοφόρον Ἐκτορα νά πᾶς, καλέ μου Φοῖβε,
 ὅτι ὁ γεωφόρος Ποσειδῶν ἔγυρεν ἤδη ὀπίσω
 εἰς τὴν ἄγριαν θάλασσαν νά φύγει ἀπ' τὴν ὄργην μας.
 καί σφόδρ' αὐτόν τόν πόλεμον θά αἰσθάνονταν κι οἱ ἄλλοι
 θεοὶ στά Τάρταρα ὅσοι ζοῦν ὀλόγηρα τοῦ Κρόνου.

Καλὸ σ' αὐτόν, καλύτερα σ' ἐμένα τοῦτο ἐγίνη,
 πού ἐσύγγλινε ἀπὸ εὐλάδειαν καί δέν ἐστάθη ἐμπρὸς μου
 ὅτι ὄχι ἀνίδρωτος, θαρρῶ, θά ἐγίνονταν ἀγῶνας.
 Ἀλλὰ στά χέρια πάρε σὺ τὴν χρυσωπὴν αἰγίδα
 καί σεῖοντάς τιν εἰς φυγὴν θά δάλεις τοὺς Ἀργεῖους,
 καί σὺ τοῦ ἐνδόξου Ἐκτορος ὁ ἴδιος θά ἴσαι σκέπη
 τὴν δύναμίν του ἀναγε, τοὺς Ἀχαιοὺς νά διώξει,
 ὡς πέρα στόν Ἑλλησπόντον νά πέσουν στά καρᾶδια.
 Κι ὕστερα θά φροντίσω ἐγὼ μέ λόγον καί μέ ἔργον
 ἀνάσαιν τῶν Δαναῶν νά δώσω ἀπ' τόν ἀγῶνα».

Εἶπε, καί δέν παράκουσεν ὁ Ἀπόλλων τόν πατέρα,
 καί ἀπὸ τὴν Ἴδην ἔπεσεν ὡσάν τό φασσοφόνο
 γεράκι πού ὄλα τὰ πουλιά περνᾶ τό πέταμά του
 κι ἦθεε τόν θεῖον Ἐκτορα· χαμαὶ δέν ἦταν πλέον,
 καθήμενος συνέφερνε κι ἐγνώριζε τοὺς φίλους.
 ἔπαυσεν ἢ κονταναπνιά καί ὁ ἴδρωτας ὁ κούρος,
 ὡς τόν ἀνάστησεν ὁ νοῦς τοῦ αἰγιδοφόρου Δία.
 Σιμά του ἐστάθη κι εἶπε του ὁ τοξευτῆς Ἀπόλλων:

«Ἐκτορ Πριαμίδη, ἀνάμερα τί κάθεσαι ἀπ' τοὺς ἄλλους
 λιπόθυμος; Μὴ συμφορὰ κάποια μεγάλη σ' ἦρε;»

Τοῦ ἀντεῖπε μέ σῆοστήν φωνὴν ὁ λοφοσείστης Ἐκτωρ:

«Ποιὸς εἶσαι ἀπ' ὄλους τοὺς θεοὺς πού μου ὀμιλεῖς ἀντίξου,
 ὁ σεῖαστέ, δέν τό μαθεῖς; Ἐνὼ κεῖ στά καρᾶδια

χαλοῦσα τοὺς συντρόφους του, στά στήθη ὁ μέγας Αἴας
 λιθάρι μού 'ριξε τρανό καί μ' ἔδγαλε ἀπ' τήν μάχην. 250
 Κι ἐνόμισα ὅτι σήμερα θά κατεβῶ στόν Ἄδη
 μέσ' στοὺς νεκρούς, ὡς ἔδβαινε ἡ ποθητή ψυχή μου».

Καί πρός αὐτόν ἀπάντησεν ὁ τοξευτής Ἀπόλλων:
 «Θάρρος, ἀφοῦ μέγαν δοηθόν ὁ Ζεὺς ἀπό τήν Ἴδη
 σοῦ 'στείλε νά 'ναι πρόμαχος προστάτης στό πλευρό σου 255
 τόν Φοῖβον τόν χρυσοῦξινον, πού πάντοτε σέ σκέπω,
 ἐσέ τόν ἴδιον καί μέ σέ τοὺς πύργους τοῦ Πριάμου.
 Πρόσταξε τώρα τοὺς πολλοὺς ἵππεις πρός τά καράδια
 τά γριγηρόα τους ἄλογα νά σπρώξουν ἀνδρειωμένα 260
 καί στοὺς ἵππεις ἐμπρός ἐγώ τόν δρόμον πέρα πέρα
 θά τοὺς ἀνοίξω καί εἰς φυγὴν θά δάλω τοὺς Ἀργεῖους».

Αὐτὰ ἴπε καί τοῦ ἐπύρωσε μέ δύναμιν τά στήθη.
 Καί ὡς ὅταν σπάσει τόν δεσμόν καλοθρεμμένος ἵππος,
 θρόντᾳ τετραποδίζοντας στήν ἀνοιχτήν πεδιάδα,
 νά λούεται στό καθαρό ποτάμι μαθημένος 265
 τήν κεφαλὴν κρατεῖ ὑψηλά, τήν χαιτήν ἀνεμίξει
 καί ὑπερηφανευόμενον στά κάλλη του τόν φέρονον
 στές μαθημένους του βουσκές γοργά τά γόνατά του·
 ὅμοια πετοῦσε ἀκράτητος πρός τοὺς ἵππεις ὁ Ἔκτωρ
 καί τοὺς κινούσε, ὡς ἡ φωνὴ τόν δίδαξεν ἡ θεία. 270
 Καί ὡς ὅταν ἀγριόγυδο ἢ καί κερατοφόρο
 ἐλάφι σφόδρα κνηγοῦν ἄνδρες τοῦ ἀγροῦ καί σκύλοι·
 λόγγος δασύς καί γλιστερός γκρεμὸς τοὺς ἐμποδίζει,
 καί νά τό ἔδρουν τ' ἀκόντια τους δέν ἠθέλεν ἡ μοῖρα,
 καί ἀπ' τήν βοήν τους πύρινο στό δρόμο τους λεοντάρι 275
 φαίνεται καί ὅλοι ἀναμεροῦν καί ἀφήνουν τό κνήρι
 ἔτσι ὡς τότε οἱ Δαναοὶ πυκνοὶ τοὺς κνηγοῦσαν
 καί τοὺς ἐκτύπαν μέ σπαθιά, μέ δίστομα κοντάρια·
 ἀλλ' ἅμα εἶδαν τόν Ἔκτορα στές τάξεις τῶν ἀνδρείων,
 ἐτρόμαξαν καί στήν καρδιά τό θάρρος τοὺς ἐκόπη. 280
 Τότε σ' αὐτοὺς ὁμίλησεν ὁ Ἀνδραμονίδης Θόας,
 τῶν Αἰτωλῶν ὁ ἔξοχος τεχνίτης εἰς τ' ἀκόντια,
 καλὸς καί εἰς μάχην σταθερὴν, καί ὁμιλητὴς ὁ πρῶτος
 τῶν νέων ἂν ἀσύμφωνοι μαζί λογομαχοῦσαν.

Καί αὐτός μέ γνώμην ἀγαθὴν στήν μέσην ὄλων εἶπε: 285
 «᾿Ω μέγα θαῦμα ὁπού θωροῦν τά μάτια τοῦτα ἐμπρός τους!
 ἰδοὺ πῶς πάλιν ξέφυγε τὸν χάρο κι ἐσηκώθη
 ὁ Ἔκτωρ κι ἐπιστεύαμε πῶς ἄσφαλτ' ἀπ' τὰ χέρια
 τοῦ Αἴαντος ἀπέθανε, τοῦ Τελαμωνιάδη.
 Ἄλλ' ἔσωσε κάποιος θεὸς τὸν Ἔκτορα καὶ πάλιν 290
 ποὺ Δαναοὺς ἐθέρισε πολλοὺς καὶ θά θερίσει,
 φοβοῦμαι τώρα, καὶ ἄβουλα τοῦ βαρυκτύπου Δία
 δέν στέκετ' ἐπὶ κεφαλῆς καὶ τόσην δείχνει λύσσαν
 κι ἐλάτ' ἐκεῖνο πού θά εἰπῶ νά τό δεχθοῦμεν ὅλοι·
 τὰ πλήθη ἄς παραγγείλομε νά στρέψουν πρὸς τὰ πλοῖα. 295
 καὶ ἄς μείνομ' ὅσοι στὸν στρατὸν πρωτεύομεν ἄνδραιοι,
 ἴσως μέ λόγχες σηκωτές κρατήσομεν τὴν πρώτην
 ὀρμὴν ἐκείνου, καὶ θαρρῶ, πού ἂν καὶ πολὺ μανίζει
 θά φοβηθεῖ τῶν Δαναῶν τὴν φάλαγγα νά σπάσει».
 Εἶπε, κι οἱ ἄλλοι πρόθυμοι ἐδέχθησαν τὸν λόγον. 300
 Ὁ Αἴας τότε, ὁ Ἴδομενεύς, ὁ Τεῦκρος, ὁ Μηριόνης,
 ὁ Μέγης τοῦ Ἄρ' ἰσόπαλος, μέ τοὺς συντρόφους ὅλους
 τοὺς ἀνδρειωμένους φώναζαν κι ἐσύνταζαν τὴν μάχην,
 γιὰ νά δεχθοῦν τὸν Ἔκτορα καὶ τὸν στρατὸν τῶν Τρώων.
 Καὶ ὀπίσω τους ἐγύριζε τὸ πλήθος πρὸς τὰ πλοῖα. 305
 Σύσσωμ' οἱ Τρῶες ἔπεσαν μακροπατώντας, πρῶτος
 ὁ Ἔκτωρ, κι ἔμπροσθεν σ' αὐτόν, μέ νέφος τυλιγμένος
 ὁ Ἀπόλλων κι εἶχε τὴν φοιχτὴν πολεμικὴν αἰγίδα
 τὴν δασερὴν, περιλάμπρην πού ὁ Ἥφαιστος τοῦ Δία
 ἐχάλκευσε, νά τὴν φορεῖ, τοὺς ἄνδρες νά τρομάξει. 310
 Αὐτὴν κρατώντας ἀρχηγὸς ἐστήθηκε τῶν Τρώων.
 Καὶ σύσσωμοι τοὺς δέχθησαν οἱ Ἄργειοι κι ἐσηκώθη
 καὶ ἀπ' τὰ δυὸ μέρη ἀλαλαγμός· ἀπ' τὲς χορδὲς πετοῦσαν
 τὰ βέλη, καὶ ὅπως τὰ ῥιχναν τὰ χέρια μανιωμένα,
 ἄλλα στήν σάρκα ἐμπήγονταν τῶν ἀνδρειωμένων νέων, 315
 ἄλλα στὸν δρόμον τους χωρὶς τὴν σάρκα ν' ἀπολαύσουν
 μέσα στήν γῆν στυλώνονταν, γιὰ σάρκα πεινασμένα.
 Καὶ ὅσο ἐκρατοῦσε ἀσάλευτην ὁ Φοῖβος τὴν αἰγίδα,
 κτυποῦντο κι ἐπεφταν πολλοὶ καὶ ἀπ' τὰ δυὸ μέρη ὁμοίως·
 ἀλλ' ὅταν τὴν ἐσάλευσε κατὰματα κοιτώντας 320

τούς Ἀχαιοὺς μέ δυνατὴν κραυγὴν, τὸν νοῦν τους μέσα
 ἐμάργωσε καὶ ξέχασαν τὸ θάρρος τῆς ἀνδρείας.
 Καὶ ὡς ὅταν ξάφνου δυό θεριά, πρὶν φθάσ᾽ ἡ μαύρη νύκτα,
 σ' ἀγέλην χύνονται βοδιῶν ἢ καὶ κοπὴν προβάτων·
 ἐνῶ τους λείπει ὁ πιστικὸς, καὶ τὰ σκορπίζουν ὄλα· 325
 ὁμοίως ἀνανδρην φυγὴν γεννᾶ σ' αὐτούς ὁ Φοῖβος
 τὴν δόξαν εἰς τὸν Ἔκτωρα νά δώσει καὶ στοὺς Τρῶας.
 Τότ' ἄνδρας ἄνδρα φόνευσεν, ἀφοῦ σκορπίσθ' ἡ μάχη.
 Τῶν χαλκοφράκτων Βοιωτῶν τὸν ἀρχηγόν ὁ Ἔκτωρ
 τὸν Ἀρκεσίλαον βροντᾶ νεκρόν καὶ τὸν Στιχίον 330
 πού ἦταν σύντροφος πιστὸς τοῦ ἀνδρείου Μενεσθέως·
 τὸν Μέδοντα, τὸν Ἴασον ἐφόνευσ' ὁ Αἰνείας·
 καὶ νόθον ἦταν γέννημα ὁ Μέδων τοῦ Ὀϊλέως
 καὶ ἀδελφὸς τοῦ Αἴαντος· μακρὰν εἰς τὴν Φυλάκην
 στά ξένα ἐξοῦσε ἀπ' τὸν καιρόν πού ἐφόνευσ' ἕνα ἀδελφί 335
 τῆς μητρυιᾶς Ἐριώπιδος, τῆς νυμφευτῆς τοῦ Ὀϊλέως·
 κι ἦτο ἀρχηγὸς ὁ Ἴασος αὐτὸς τῶν Ἀθηναίων
 καὶ γέννημα ἐδοξάζετο τοῦ Σφήλου Βουκολίδη·
 τὸν Μηκιστὴ θανάτωσε κατόπι ὁ Πολυδάμας,
 πάλι ὁ Πολίτης φόνευσεν τὸν πρόμαχον Ἐχίον 340
 καὶ τὸν Κλονίον ὁ θεϊκὸς Ἀγίγνωρ, καὶ στήν πλάτην
 τοῦ Δηιόχου, ὡς ἔφευγεν· ἐλόγχισεν ὁ Πάρις.
 Κι ἐκεῖνοι ἐνῶ τους γύμνωναν, οἱ Ἀχαιοὶ ριγμένοι
 στοὺς πάλους καὶ στὸν χάντακα, ἐδῶ κι ἐκεῖ σκορπιοῦνταν
 στά τείχη ὀπίσω νά κρυβοῦν· καὶ ὁ Ἔκτωρ πρὸς τοὺς Τρῶας 345
 μακριὰν ἔσυρε φωνήν: «Ἐμπρός, πρὸς τὰ καράβια,
 καὶ ἀφῆτ' ἐκεῖ τὰ λάφυρα τὰ αἰματοκυλισμένα
 καὶ ὅποιον νοήσω ἄλλου μακρὰν νά μένει ἀπὸ τὰ πλοῖα,
 στὸν τόπον θά τοῦ σοφισθῶ νά κακοθανατίσει,
 καὶ οὔτε ἀδελφοί οὔτε ἀδελφές νεκρόν θενά τὸν κάβουν, 350
 ἀλλὰ στήν πόλιν μας ἔμπρός θά τὸν σπαράξουν σκύλοι».
 Εἶπε, βροντᾶ τὴν μάστιγα κατάπλατα στοὺς ἴπλους·
 κι ἐφώναξε τὲς φάλαγγες· καὶ μέ δοὴν οἱ Τρῶες
 τὰ ἀμαξόσουρ' ἄλογα κατόπι του ἐκινήσαν
 κι ἐβρόντα ὁ τόπος κι ἔμπροσθεν ὁ Φοῖβος μέ τὰ πόδια 355
 τὰ φρύδια ἐγκρέμισ' εὐκόλα τοῦ λάκκου καὶ τὸ χῶμα

στό χάσμα μέσα ἐπάτησε καί ὡσάν γεφύρι δρόμον
μαζρὺν τοὺς ἔστρωσε πλατύν, ὅσο βολή τῆς λόγχης
ὅταν τὴν ρίχνει λογχιστῆς νά ἰδεῖ τὴν δύναμίν του.
Καί χύνονταν φαλαγγωτά κι ἐμπρός μέ τὴν αἰγίδα
ὁ Φοῖβος τὴν βαρύτεμην· κι ἐγκρέμιζε τό τεῖχος
ὡσάν παιδί πού παίζοντας ἀκρόγιαλα σηκώνει
κάποια δικά του κτίσματα μέ ἄμμον καί κατόπιν
παίζοντας πάλι τὰ χαλᾶ μέ φτέρνες, μέ παλάμες.
Ἵμοια σύ, Φοῖδε τοξευτή, τοὺς μόχθους τῶν Ἀργείων
ἐχάλασες, καί στήν καρδιά τοὺς ἔβαλες τόν τρόμον.

Καί τοῦτοι πρὸς τὰ πλοῖα τοὺς ἐμέναν ἐνωμένοι
καί ν' ἀνδρειευτοῦν ἐκραύγαζαν ὁ ἕνας πρὸς τόν ἄλλον
καί στοὺς θεοὺς ἐδέοντο μέ χέρια σηκωμένα·
καί ὁ Νέστωρ, μέγα στήριγμα τῶν Ἀχαιῶν, ἐξόχως
εὔχονταν μέ τὰ χέρια του πρὸς τ' ἄστρα σηκωμένα:
«Δία πατέρα, ἄν σοῦ ἴκαψαν στό σιτοφόρον Ἄργος
μόσχους ἢ πρόβατα μ' εὐχέες νά γέρονν στήν πατρίδα,
καί τό ὑπεσχέθης, ἴλεως, θυμήσου τα πατέρα,
τοῦ ὀλέθρου μάκρυνε ἀπό μᾶς τὴν ὄραν, μὴν ἀφήσεις
οἱ Τρῶες τόσο χάλασμα νά φέρονν τῶν Ἀργείων».

Εὐχίθη αὐτὸς κι ἐδρόντησεν ὁ πάνσοφος Κρονίδης
καθὼς τοῦ ἐφθασαν οἱ εὐχέες τοῦ γέροντος Νηλεΐδη.
Κι οἱ Τρῶες ἄμα τοῦ Διὸς ἐγνώρισαν τόν πτύον
μέ λύσαν νέαν ὀρησαν ἐπάνω στοὺς Ἀργείους.
Καί ὡς μέγα κύμα στά πλατιά πελάγη, ἄν τό ἐμψυχώνει
ὁ ἄνεμος, πού δύναμις στά κύματα εἶναι πρώτη,
χύνετ' ἐπάνω ἀπ' τὰ πλευρά στοῦ καραβιοῦ τό στρόμα,
ὅμοια κι οἱ Τρῶες μέ δοὴν κατέβαιναν τό τεῖχος,
ἐφθασαν μέ τ' ἀμάξια τους στές πρύμνες καί σ' ἐκεῖνα
ὀρθοί μέ λόγχες δίστομες ἀντίκρου ἐπολεμοῦσαν,
κι οἱ Ἀχαιοὶ στά ὀλόμαντρα καράβι' ἀνεδοασμένοι
μέ μακριά κοντάρια, πού εἶχαν μέσ στά πλοῖα,
θαλασσομάχα, κολλητὰ, στές ἄκρες χαλκοφόρα.

Καί ὅσον οἱ Τρῶες κι οἱ Ἀχαιοὶ στό τεῖχος πολεμοῦσαν
ἀπ' τὰ καράβια μαζράν, ὁ Πάτροκλος καθόταν
εἰς τοῦ Εὐρυπύλου τὴν σκιηνὴν κι ἐκεῖνον μέ ὀμίλιες

ἔτερε καί μέ βότανα τήν δυνατήν πληγήν του
 τοῦ ἄλειφε, νά ἡμερωθοῦν οἱ πόνοι πού τόν σφάζαν.
 Ἄλλ' ἅμα ἐνόησεν ἔμπρός νά προχωροῦν οἱ Τρῶες 395
 στό τεῖχος καί τῶν Δαναῶν βοή φυγῆς ἀκούσθη,
 ἐστέναξε κι ἐδρόντησε τά χέρια στά μεριά του
 καί μέ παράπον' ἔλεγεν· «Εὐρύτυλε, ἄν καί χρεῖαν
 μ' ἔχεις, δέν δύναμι' ἐγώ πλιά σιμά σου ἐδῶ νά μένω·
 ἀγῶνας ἄναψε φρικτός· ἄς σέ καλοκαρδίσει 400
 ὁ ἀκόλουθος· θά δράμω ἐγώ νά ἐδρῶ τόν Ἀχιλλέα
 νά τόν κινήσω εἰς πόλεμον· δύναμις ἴσως θεῖα
 μοῦ δώσει μέ τά λόγια μου ν' ἀνάψω τήν ψυχήν του·
 πολύτιμ' εἶναι συμβουλή τοῦ φίλου πρὸς τόν φίλον».
 Αὐτὰ ἔπε καί ἀνεχώρησεν· καί στήν ὁρμήν τῶν Τρώων 405
 ἄσειστοι ἐμέναν οἱ Ἀχαιοί, καί ἄν καί πλιότερ' ἦσαν
 δέν δύναντο ἀπ' τά πλοῖα τους μακράν νά τοὺς κρατήσουν
 οὐδέ οἱ Τρῶες δύναντο τές φάλαγγες νά σπάσουν
 τῶν Δαναῶν καί στές σκιηγές νά πέσουν καί στά πλοῖα.
 Καί ὅπως ἦ στάφνη, ἄν τήν κρατεῖ καλοῦ τεχνίτη χέρι, 410
 πού ὅλα τόν δίδαξ' ἡ Ἀθηνᾶ τ' ἀπόκρυφα τῆς τέχνης,
 σιάζει δοκάρι καραβιοῦ καί ὀρθά τό κανονίζει·
 ὁμοια καί αὐτοῖ μέ ἰσόμετρον ἀγῶνα ἐπολεμοῦσαν,
 καί ἄλλοι πρὸς ἄλλην μάχονταν, ἄλλοι πρὸς ἄλλην πρῦμνην.
 Στόν μέγαν Αἴαντ' ὄρησεν ὁ Ἔκτωρ καί γιά μίαν 415
 πρῦμνην οἱ δύο πάλαιαν· οὐδ' ἠμποροῦσε τοῦτος
 νά σπρώξει ἐκείνον καί φωτιά νά βάλει στό καράβι,
 ἀλλ' οὐτ' ὁ Αἴας δύνονταν τόν ἄλλον ν' ἀποδιώξει,
 ὅτι θεός τόν ἔφερε· καί τότε τόν Κλυτίδην
 Καλήτορα κεῖ πόφερνε τό πῦρ εἰς τό καράβι 420
 λόγχισ' ὁ Αἴας, κι ἔπεσε μέ τό δαυλί στό χῶμα.
 Καί ὡς εἶδ' ἔμπρός στά μάτια του τόν ξάδελφον νά πέσει
 ὁ Ἔκτωρ κεῖ κατέμπροσθεν στ' ὀλόμανρο καράβι
 μακρῖαν ἔσυρε φωνήν στοὺς Τρῶας καί Λυκίους·
 «Τρῶες, Λύκιοι, Δάρδανοι καί σεις, κονταρομάχοι, 425
 μέσα εἰς τέτοιαν στένωσιν μὴ φύγετε ἀπ' τήν μάχην,
 ἔμπρός στές πρῦμνες ἔπεσε τό τέκνο τοῦ Κλυτίου,
 προφθάστε μὴν οἱ Ἀχαιοὶ γυμνώσουν τόν νεκρόν του».

Εἶπε, τὴν λόγῃν τὴν λαμπρὴν στόν Αἴαντ' ἀκοντίζει,
 δέν τόν ἐπῆρε καὶ ἀντ' αὐτοῦ τόν Μαστοριδὴν ἦβρε 430
 Λυκόφρονα Κυθήριον, πού ἐξοῦσε ἀκόλουθός του,
 ἀφοῦ τὰ θεῖα Κύθηρα γιά φόνον εἶχε ἀφήσει·
 ἡ λόγῃ ἐπάνω ἀπό τ' αὐτὶ στήν κεφαλὴν του ἐμπῆκε,
 ὡς ἔστεκε στοῦ Αἴαντος τό πλάγι, καί ἀπ' τὴν πρῦμνην
 τ' ἀνάσκελά 'πεσε νεκρός· ἐρρίγωσεν ὁ Αἴας 435
 καὶ ἐφώνηξε τόν ἀδελφόν: «ᾧ Τεῦκρε ἀγαπημένε,
 τόν σύντροφον μᾶς φόνευσαν πιστόν μας Μαστοριδὴν,
 πού ξένον ἀπ' τὰ Κύθηρα τόν πήραμε στό σπίτι
 καὶ ἴσια τόν ἐσεδόμασθε μέ τούς γλυκεῖς γονεῖς μας·
 Ὁ Ἔκτωρ τόν ἐφόνευσε· τό τόξο καί τὰ βέλη 440
 τὰ φονικά τί γίνονται, πού σόχει δώσει ὁ Φοῖβος;»
 Καί ὁ Τεῦκρος ἔδραμεν εὐθύς σιμά του καί τό τόξο
 εἶχε τ' ὀπισθοτέντωτο μαζί μέ τὴν φαρέτραν,
 καί ὡς ἔριχνε γοργά πυκνά τὰ βέλη, αὐτοῦ τόν Κλεῖτον
 κτύπησε· τοῦ Πεισήνορος λαμπρόν υἱόν, καί φίλον 445
 τοῦ ἐνδόξου Πολυδάμαντος, ἐνῶ τὰ χαλινάρια
 ἐκράτει, ὅτι τὴν ἄμαξαν ἐκείνος κυβερνοῦσε
 καὶ ἐσπρωχνεν ὅπου οἱ φάλαγγες πυκνότερες κτυπιόνταν,
 τῶν Τρώων καί τοῦ Ἐκτορος πρὸς χάριν· ἀλλ' ἐκείνος
 ἔπαθε καί δέν πρόφθασε κανένας νά τόν σώσει. 450
 Στό ζνίχι τόν ἐπέρασε τό δακρυφόρο βέλος,
 ἀπό τ' ἀμάξι ἐβρόντησε καὶ ἀλαφιασμέν' οἱ ἵπποι
 ἄδειο τ' ἀμάξι ἐτράνταζαν· καί ὁ ἦρωρ Πολυδάμας
 τό νόησε καὶ ἐσθίθη ἐμπρός· καὶ ἐκεῖ τοῦ Ἄστυνοοῦ
 υἱοῦ τοῦ Προτιάονος τούς ἔδωκε στά χέρια 455
 καὶ σφόδρα τόν παραγγεῖλε νά τούς κρατεῖ σιμά του·
 καὶ ἐκείνος πάλι ἐγύρισε στήν τάξιν τῶν προμάχων.
 Καί ὁ Τεῦκρος γιά τόν Ἐκτορα ἐτοίμαζε ἄλλο βέλος,
 καί τόν ἀγώνα θά 'παυε σῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα,
 ἐάν τόν ἔριχνε νεκρόν ἐκεῖ πού ἀνδραγαθοῦσε. 460
 Ἄλλὰ τό εἶδε ὁ πάνσοφος Κρονίδης πού ἐφρουροῦσε
 τόν Ἐκτορα, καὶ καύχημα τοῦ Τεῦκρου ἐπῆρε μέγα·
 πού τὴν καλόστριφτην χορδὴν στό παινεμένο τόξο,
 ὡς τὴν τραβοῦσε, τοῦ ἴσασε, καὶ πλαγινὰ τό βέλος

τό χάλκινο ἐπετάχθηκε καί τοῦ ἔπεσε τό τόξο. 465
 Ρίγος τόν Τεῦκρον ἔπιασε καί εἶπε τοῦ ἀδελφοῦ του:
 «Ἄ! τέλεια κάθε σόφισμα τῆς μάχης μου θερίζει
 θεός, ὅπου μοῦ πέταξε τό βέλος ἀπ' τό χέρι
 καί μοῦ ἔσπασε νεόστριφτην χορδήν πού ἔχα προσδέσει
 τώρα πρῶι νά εἶναι ἀρκετή στ' ἀκούραστά μου βέλη». 470
 Καί ὁ μέγας τοῦ ἀπάντησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας:
 «Φίλε, τό τόξον ἄφησε καί τά πυκνά σου βέλη
 ἀφοῦ θεός τούς Δαναούς φθονεῖ καί τά συντριβεί·
 πάρε κοντάρι μακρῶ, ζώσου τρανήν ἀσπίδα,
 τούς Τρῶας κτύπα, κίνησε τούς ἄλλους εἰς τήν μάχην· 475
 καί ἐάν θά νικήσουν μήν εἰποῦν, πού ἐπάτησαν τά πλοῖα
 ἀκόπως· ἀλλ' ἀκράτητα στήν μάχην ἄς χυθοῦμε».
 Εἶπε, καί ὁ Τεῦκρος στήν σκηνήν ἐκρέμασε τό τόξο
 κι εὐθύς στούς ὤμους ἔξωσε τετραδιπλῆν ἀσπίδα·
 εἰς τήν γενναίαν κεφαλῆν καλόν ἔθεσε κράνος 480
 μέ ἀλόγου χαιτήν, καί φρικτός σειόνταν ὡσάν ὁ λόφος·
 στό χέρι ἐπήρε δυνατό κοντάρι χαλκοφόρο
 καί γρήγορα τοῦ Αἴαντος ἐστήθηκε στό πλάγι.
 Καί ἅμα τοῦ Τεῦκρου νόησε πῶς ἔπαθε τό τόξο,
 ὁ Ἔκτωρ ἔσυρε φωνήν τῶν Τρῶων καί Λυκίων· 485
 «Τρῶες, Λύκιοι, Δάρδανοι καί σεις· κονταρομάχοι,
 ἄνδρες· δειχθεῖτε μ' ὄλην σας τήν δύναμιν, ὦ φίλοι,
 ἐδῶ στά πλοῖα· κι εἶδα ἐγώ τά βέλη πολεμάρχου
 ἀνδρειωμένον ἀπ' τοῦ Διός τό θέλημα χαμένα.
 Φανούσιμο εἶναι τοῦ Διός τό χέρι στούς ἀνθρώπους, 490
 εἶτε σ' αὐτούς πού ὑπέροχα θελήσει νά λαμπρύνει,
 εἶτε σ' αὐτούς πού δέν βοηθεῖ καί πλήχτ' ἡ δύναμίς του,
 σάν τώρα πού ἀνεβάζει ἐμᾶς καί σκύφτει τούς Ἄργεῖους.
 Κι ἐμπρός στά πλοῖα σύσσωμοι· καί ὅποιον διορίσ' ἡ μοῖρα 495
 εἶτε ἀπό βέλος τοῦ ἐχθροῦ νά πέσ' εἶτε ἀπό ἀκόντι,
 καλοπεθαίνει, ἄν ἔπεσε νά σώσει τήν πατρίδα.
 Τοῦ μένει ὀπίσω ἡ σύντροφος καί τά παιδιὰ του σῶα,
 τά γονικά του ἀνέγγιχτα καί ἡ πατρική του κλήρα
 ἄν τά πρυμνήσουν οἱ Ἄχαιοί νά γύρουν στήν πατρίδα».
 Εἶπε, καί εἰς ὄλους ἄναψε τό θάρρος τῆς ἀνδρείας. 500

Καί ἄπ' τ' ἄλλο μέρος φώναζεν ὁ Αἴας τοὺς συντρόφους.
 «Αἴσχος, Ἄργεῖοι! τώρα ἐδῶ μᾶς μέλλ' ἢ νά χαθοῦμε
 ἢ νά σωθοῦμε, ἂν τό κακό μακρύνουμε ἀπ' τὰ πλοῖα·
 καί ἂν τὰ πατήσει τῶρ' αὐτός ὁ λοφοσειστής Ἔκτωρ,
 μήπως θαρρεῖτε τῆς στεριᾶς νά πᾶτε στήν πατρίδα; 505
 Ἦ δέν ἀκοῦτε τόν λαόν πῶς ὄλον ἐμψυχώνει
 ὁ Ἔκτωρ, πού λυσοᾶ φωτιά νά βάλει στά καρᾶδια;
 Νά πολεμοῦν τοὺς προσκαλεῖ καί ὄχι χορόν νά στήσουν.
 Καί ἄλλη γιά μᾶς καλύτερη βουλή δέν εἶναι ἢ σκέψις,
 ἢ νά ριχθοῦμε στόν ἐχθρόν στήθος πρὸς στήθος ὄλοι. 510
 Ναί, θάνατον μονόφορα νά ἰδοῦμε ἢ σωτηρίαν
 παρά σ' ἄγῶν' ἀτέλειωτον ἐδῶ νά μᾶς στραγγίξουν
 στές πρῦμνες τόσο ἐλεεινά, κατώτεροί μας ἄνδρες».
 Τοὺς ἄναψαν οἱ λόγοι του· κι ἐκεῖ τότ' ὁ Σχεδῖος
 φονεύθη ἀπό τόν Ἔκτορα, βλαστός τοῦ Περιμήδη 515
 καί τῶν Φωκέων ἀρχηγός· τοῦ Ἀντήνορος τό ἀγόρι,
 Λαοδάμαντ' ἄρχον τῶν πεζῶν θανάτωσεν ὁ Αἴας·
 καί ὁ Πολυδάμας φόνευσεν τόν Ὄτον, πού ἔχεν ἔλθει
 ἀπ' τήν Κυλλήνην ἀρχηγός τῶν Ἐπειῶν γενναίων·
 νεκρόν τόν εἶδε καί ὄρησεν ὁ σύντροφός του Μέγης· 520
 καί ὁ Πολυδάμας κλίνοντας ἐξέφυγε, ὅτι ὁ Φοῖδος
 δέν ἄφην' ἐκεῖ πρόμαχος νά πέσει ὁ υἱός τοῦ Πάνθου·
 ἀλλά τοῦ Κροίσμου ἐπέρασε τό στήθος μέ τήν λόγχην.
 Μέ βρόντον ἔπεσε, κι ἐνῶ τόν ἐγδυνεν ὁ Μέγης,
 ὁ Δόλοψ ἄξιος λογχιστής τοῦ ἐχύθη ὁ Λαμπετίδης, 525
 ἄνδρα πολεμικότατον τόν εἶχε σπεῖρει ὁ Λάμπος,
 υἱός τοῦ Λαομέδοντος τῶν πολεμάρχων πρῶτος·
 κείνος μέ λόγχην κτύπησεν ἐγγύθεν τήν ἀσπίδα
 τοῦ Μέγης· ἀλλ' ἔσωσεν ὁ θῶρακας τόν νέον,
 ὁ στερεός, πού ἕναν καιρόν εἶχε ὁ Φυλεύς τόν φέρει 530
 ὅθε ὁ Σελλήεις ποταμός στήν Ἐφυραν κυλάει·
 φίλος τοῦ τόν ἐχάρισεν ὁ Εὐφήτης πολεμάρχος
 προφυλακὴν ἀπ' τόν ἐχθρόν νά τόν φορεῖ στήν μάχην·
 κι ἐκεῖνος τώρα ἐγλίτωσε τὰ στήθη τοῦ παιδιοῦ του.
 Καί ὁ Μέγης κεί τοῦ Δόλοπος τήν περικεφαλαίαν 535
 στήν κορυφήν ἐλόγχισεν τοῦ φουντωμένου κώνου,

ξεσπάσθη μέ τήν χαιτήν του κι ἐκύλησεν ὁ λόφος
 στά χώματα νεοστίλδωτος ἀπό λαμπρήν πορφύραν.
 Καί ὡς πολεμοῦσ' ἐλπίζοντας νίκην ἀκόμη ὁ Δόλοψ,
 πρόφθασεν ὁ Μενέλαος χωρίς νά τόν νοήσει, 540
 πλάγια τοῦ ἐστήθη καί ὀπισθεν τόν κτύπησε στόν ὦμον·
 τό στήθος ὄλο πέρασε μέ ὀρμήν νά προχωρήσει
 ἡ λόγχη· κι ἔπεσεν αὐτός ἐπίστομα στό χῶμα.
 Καί ὡς ἔτρεχαν ἀπ' τ' ἄρματα ἐκείνοι νά τόν γδύνουν,
 τούς ἀδελφούς ὀνειδίσειεν ὁ Ἔκτωρ, ἀλλά πρῶτον 545
 τό τέκνον τοῦ Ἴκετάονος, Μελάνιππον ἀνδρεῖον.
 Ἐκείνος πρῖν λαός ἐχθρός πατήσει στήν Τρωάδα,
 μόσχους καλοῦς εἰς τέσ βοσκές ἐφύλα τῆς Περωκῆς·
 καί ὄτ' ἔφθασαν τῶν Δαναῶν τά ἰσόπλευρα καράβια
 στήν Ἴλιον πάλε ἀνέθηκε κι ἔλαμπε μέσ στούς Τρῶας, 550
 καί ὁ Πριάμος στό σπῖτι του τόν εἶχε ὡσάν παιδί του.
 Ἐκείνον κατά πρόσωπον τότ' ἀποπῆρε ὁ Ἔκτωρ:
 «Ἔτσι θά μείνομ' ἄνεργοι, Μελάνιππε; Δέν ἔχεις
 πόνον γιά τόν ἐξάδελφον; Δέν βλέπεις πῶς μαλάζουν
 τ' ἄρματα ἐκεῖ τοῦ Δόλοπος; Ἄλλ' ἀκολούθησέ με· 555
 πλέον δέν γίνεται μακράν μ' αὐτούς νά πολεμοῦμε,
 ὅσο νά τούς σκοτώσουμε ἢ ἐκείνοι ἀπό τόν πάτον
 τήν Ἴλιον ρίξουν καί σφαγοῦν μέσα οἱ πολῖτες ὄλοι».
 Εἶπ', ἐκινήθη καί σ' αὐτόν κατόπι ὁ θεῖος ἄνδρας.
 Καί ὁ μέγας Αἴας φώναξε νά σπρώξει τούς Ἀργεῖους: 560
 «Ἄνδρες, σταθεῖτε, κι ἐντροπή μέσα αἰσθανθεῖτε, ὦ φίλοι.
 Ἐνας τόν ἄλλον στούς δεινοῦς ἀγῶνες ἐντραπεῖτε,
 νά σώσει δύνατ' ἡ ἐντροπή τούς ἄνδρες, ὄχι ὁ φόβος,
 καί σ' ὅσους φεύγουν δύναμις καί δόξα δέν γεννάται».
 Αἰσθάνθηκαν τόν λόγον του καί μόνοι τους στήν μάχην 565
 πρόθυμοι, καί μέ χάλκινον προπύργιον τά καράβια
 ἔφραξαν· κι ἔσπρωξεν ὁ Ζεῦς ἐπάνω των τούς Τρῶας.
 Ὁ ἀνδράγαθος Μενέλαος τότ' εἶπε τοῦ Ἀντιλόχου:
 «Ἄντίλοχε, τῶν Ἀχαιῶν ἄλλον δέν βλέπω νέον 570
 ὡσάν ἐσέ πτερόποδα καί ἀτρόμητον στήν μάχην·
 νά ὀρμοῦσες νά δοκίμαζε τήν λόγχην σου κανένα!»
 Αὐτά ἔπε καί ἀνεχώρησε, καί θαρρετός ὁ νέος

ἀπ' τοὺς προμάχους ὄρμησε καὶ γύρω του κοιτώντας
 ἀκόντισε· ἀναμέρισαν τοῦ ἀνδρός τ' ἀκόντ' οἱ Τρῶες,
 ἀλλὰ δέν βγήκε μάταιον, καὶ τόν ἀνδρειωμένον
 υἷόν τοῦ Ἰκετάουτος Μελάνιππον, πού ὀρμοῦσε
 στήν μάχην, τόν ἐκτύπησε, πρὸς τόν μαστόν, ἢ λόγχῃ.
 Μέ θρόντον πέφτει καὶ κροτοῦν ἐπάνω τ' ἄρματά του·
 τοῦ ὄρμησ' ἐπάν' ὁ Ἀντίλοχος, σάν σκύλος εἰς τό ἐλάφι,
 πού ὡς ἐπηδοῦσε ἀπ' τήν μονιά, τοῦ κυνηγοῦ τό ἀκόντι
 τόν ἦβρε κι ἐξεψύχισε· παρόμοια στό κορμί σου
 ὄρμησεν, ὦ Μελάνιππε, τά ὄπλα νά σοῦ πάρει
 ὁ Ἀντίλοχος· ἀλλ' ἔδραμεν ἀπ' ὄπου ἐπολεμοῦσε
 ὁ θεῖος Ἐκτωρ κατ' αὐτόν, κι ἐκεῖνος ἔμπροσθέν του
 δέν ἔμεινε ἄν καί ἀνδράγαθος, ὅτι τόν πῆρε φόβος,
 κι ἔφυγε, ὡς κάνει τό θεριό, πού ἔχει κακουργήσει,
 πόκοψε σκύλον ἢ βοσκόν πού μόσχους ἐφυλάγαν,
 καὶ φεύγει πρὶν συναθροισθοῦν πολλοί νά τό κτυπήσουν.
 Καί ὡς ἔφευγε μέ ἀλαλαγμοὺς θέλη πολλά τοῦ ἔχυναν
 οἱ Τρῶες μέ τόν Ἐκτορα· κι ἐστάθη ὁ Νεστορίδης
 ἐκεῖ πού ἦσαν οἱ σύντροφοι κι ἐστράφη πρὸς τοὺς Τρῶας.
 Καί ὡς ὠμοφάγοι λέοντες ὀρμοῦσαν πρὸς τά πλοῖα
 οἱ Τρῶες καὶ τοὺς ὀρισμούς τελοῦσαν τοῦ Κρονίδη,
 πού σφόδρα ἐμψύχωνεν αὐτούς καὶ ἐμάργωνε τό πνεῦμα
 τῶν Ἀχαιῶν, νά στερηθοῦν τήν νίκην καὶ τήν δόξαν,
 ὅτ' ἤθελε τοῦ Ἐκτορος νά δώσει αὐτός τήν νίκην,
 ὥστε φωτιάν ἀδάμαστην νά βάλει στά καρᾶδια,
 ὅλ' ἢ εὐχή τῆς Θέτιδος νά γίν' ἡ διεστραμμένη·
 διότι ἐκεῖνο ἀνάμενεν ὁ πάνσοφος Κρονίδης,
 μῆς πρύμνης πού νά καίεται νά πρωτοῖδεῖ τήν λάμψιν·
 600
 ὅτι κατόπιν θά ἔκαμνε νά φύγουν πρὸς τήν Τροίαν
 ὀπίσω οἱ Τρῶες κι οἱ Ἀχαιοὶ νά δοξασθοῦν στήν νίκην.
 Μέ αὐτό στόν νοῦν ἔσπρωχνε ὁ Ζεὺς ἐπάνω στά καρᾶδια
 τόν Πριαμίδην Ἐκτορα πού ἐμάνιζε καὶ μόνος
 ἐλύσσει αὐτός ὅσο λυσσᾷ ὁ λογχοσειστής Ἄρης,
 605
 ἢ σ' ὄρος μεγαλόδενδρον φλόγα κακὴ θεριεύει·
 ἀφροκοπᾷ τό στόμα του, κάτω ἀπ' τ' ἄγρια φρύδια
 τά μάτια του λαμποκοποῦν, καί, ὅπως πολεμοῦσε,

τρομακτικό στους μήλιγγες τό κράνος ἐσειόνταν·
 εἶχε βοηθόν τόν ἴδιον Κρονίδα ἅπ' τόν αἰθέρα, 610
 ὅπου ἀπό τόσους ἦρωες ἐδόξαζε κι ἐτίμα
 ἐκείνον ὅτι λιγοστές εἶχε νά ζήσ' ἡμέρες.
 "Ὅτ' ἦδη ἐσήκων' ἡ Ἄθηνᾶ τήν σκοτεινὴν ἡμέραν
 ἐπάνω του ἅπ' τήν δύναμιν νά πέσει τοῦ Ἀχιλλέως.
 Καί ὅπ' ἔβλεπε πυκνότερες τές καλοαρματωμένες 615
 τάξεις ἀνδρῶν δοκίμαζεν ἐδῶ κι ἐκεῖ νά σπάσει·
 ἀλλά δέν τό κατόρθωνεν μ' ὄσσην καί ἄν εἶχε λύσσαν
 ὅτι βαστοῦσαν πυργωτοί σάν πῆκτρα μορφωμένοι;
 σάν βράχος πού σ' ἀκρογιαλιά τήν κορυφήν του ὑψώνει,
 ἄσειτος μένει στές ὀρμές τῶν σφυρικτῶν ἀνέμων 620
 καί στά μεγάλα κύματα πού ἐπάνω του ξερονόουνται.
 "Ὅμοίως ἄσειστ' οἱ Ἀχαιοὶ ἐδέχοντο τοὺς Τρῶας.
 Καί ὅλος ζωσμένος ἀστραπές ἐπесе μέσ στό πλήθος
 μ' ὄσσην ὀρμὴν τά κύματα μέσ στό καρᾶδι πέφτουν
 σφοδρὰ θρεμμένα ἄνεμον; πού ἐγέννησαν τά νέφη· 625
 σκεπάζετ' ὅλο ἅπ' τοὺς ἀφρούς, ἀνέμου λύσσα τρίζει
 εἰς τά πανιά καί τῶν ναυτῶν τρέμ' ἡ καρδιά ἀπό φόβον,
 τί ὁ θάνατος μιά σπιθαμὴ μακριὰ τους εἶναι ἀκόμη·
 ὅμοια σπαρτάριζε ἡ καρδιά στῶν Ἀχαιῶν στά στήθη.
 Καί ὡς λέοντας κακόβουλος ἄν πέσει σ' ἀγελάδες, 630
 πού ἄπειρες δόσκουν εἰς πλατὺ ποτιστικὸ λιβάδι,
 καί τύχη ἀνήξερους βοσκός πού δέν γνωρίζει ἀκόμη
 νά μάχεται μέ φονικὸ θεριὸ γιά τ' ἀγελάδια,
 βαδίζει μέ τές ὑστερες, βαδίζει μέ τές πρώτες
 καί ὥστόσο αὐτὸ στές μεσινές ὀρμᾶ καί τρώγει μίαν, 635
 κι οἱ ἄλλες φεύγουν σκορπιστές· παρόμοια τοὺς Ἀργεῖους
 τοῦ Ἐκτορος καί τοῦ Διὸς ἐκνηγοῦσε ὁ τρόμος.
 Τόν Μυκηναῖον φόνευσε τόν Περιφήτην μόνον·
 αὐτόν ἐγέννησε ὁ Κοπρεὺς, αὐτὸς πού τοῦ Εὐρυσθέως
 ἔφερεν τά μηνύματα στὸν μέγαν Ἡρακλέα· 640
 κακοῦ πατρός γεννήθηκεν ἀγόρι παινεμένο
 σ' ὅλα τά προτερήματα, φτερόποδος καί ἀνδρεῖος,
 καί γιά τήν γνώση πρώτευσ τῶν Μυκηναίων ὄλων·
 δόξαν τότ' ἔδωκε λαμπρὴν τοῦ Ἐκτορος ἐκείνος

ὄτι ὡς ἐστράφη ἐκτύπησε στόν γύρον τῆς ἀσπίδος 645
 ὁπού ὡς τές φτέρνες ἔφθανε προφυλακή στά βέλη·
 ἐμπλέχθη καί ἀνασκέλησε· καί ὡς ἔπεσε στό χῶμα
 τρομαχτικά στούς μήλιγγες ἐκρότησε τό κράνος.
 Τόν εἶδ' ὁ Ἔκτωρ κι ἔδραμε καί τοῦ ἔμψηε τήν λόγχην
 στό στήθος καί τόν φόνευσε στά μάτια τῶν συντρόφων, 650
 κι ἐκείνοι, ἄν καί περίλυποι, τόν φίλον δέν βοηθήσαν,
 ὄτι τόν θεῖον Ἔκτορα ἐτρόμαζε ἡ ψυχή τους.

Στά πλοῖα ἀντίκρου ἐδρέθησαν, κι ἐμπήκαν εἰς τόν κύκλον
 τῶν ἀκρινῶν κατάγιαλα, κατόπι τους καί οἱ Τρῶες.
 Καί ἀπό τά πρῶτα νά συρθοῦν τούς ἔφερεν ἡ ἀνάγκη, 655
 καί στές σκηγές τους στάθηκαν αὐτοῦ συναθροισμένοι
 δέν ἐσκορπίσαν στόν στρατόν, ἀπ' ἐντροπὴν καί φόβον,
 ὡς μέ ἀκατάπαυστην βοήν ἀντιπαρακινοῦντο,
 καί μάλιστα τῶν Ἀχαιῶν τό στήριγμα, ὁ Νηλεΐδης,
 στ' ὄνομα τῶν γονέων τους παρακαλοῦσεν ὅλους: 660

«Ἄνδρες δειχθεῖτε, ὦ φίλοι μου, καί τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων
 μέσα σας λάβετε ἔντροπὴν· ἄς θυμηθεῖ καθεὶς σας
 τά τέκνα, τήν γυναῖκα του, τό κτῆμα, τούς γονεῖς του,
 εἴτ' εἶναι ἀκόμη στήν ζωὴν εἴτ' εἶναι πεθαμένοι.
 Γι' αὐτούς πού λείπουν, ἰδοῦ ἐγὼ κλητὸς σὰς ἐξορκίζω, 665
 ἀνδράγαθα σταθεῖτε αὐτοῦ· μὴ στρέφετε τά νῶτα».

Εἶπε, καί σ' ὄλους ἄναψε τό θάρρος τῆς ἀνδρείας.
 Τότ' ἔδιωξε ἀπ' τά μάτια τους ἡ Ἀθηναῖα τήν θεῖαν
 κατάχνια πού τούς θάμπωνε, κι ἔγινε φῶς στά πλοῖα,
 ἔγινε φῶς στόν πόλεμον, πού ὄλους θερίζε ὁμοίως. 670
 καί μ' ὄλους τούς συντρόφους του τόν Ἔκτορα ἐγνωρίσαν,
 καί ὅσοι ὀπισθεν εὐθρόθηκαν, καί δέν ἐπολεμοῦσαν
 καί ὅσοι σιμά στά πλοῖα τους βαστοῦσαν τόν ἀγῶνα,
 τοῦ Αἴαντος δέν ἔστερξε τότε ἡ ψυχὴ γενναία
 κεῖ μέ τούς ἄλλους Ἀχαιοὺς μακρὰν καί αὐτὸς νά μείνει, 675
 ἀλλ' ἀπὸ ἴνα κατάστρωμα στό ἄλλο διασκελώντας
 ἔσειε θαλασσόμαχο καμάκι στήν παλάμην
 μεγάλο, καρφοκόλλητον, εἰκοσιδύο πῆγες·
 Καί ὡς ἀπὸ ἄλογα πολλὰ πιδέξιος ἀναβάτης
 τέσσερα σμίγει διαλεκτά, καί μέσ' ἀπ' τήν πεδιάδα 680

τά ξεκινᾶ σάν ἀστραπή πρὸς μίαν μεγάλην πόλιν
 μέσα εἰς τὸν δρόμον τοῦ κοινοῦ καὶ τὸν θαυμάζουν πλήθος
 γυναῖκες, ἄνδρες, ὅπου ὀρθὸς ἀσκόνταφτ' ἀπὸ ἓνα
 σ' ἄλλο πουλάρι διασκελᾶ καὶ αὐτὰ πετοῦν – ἀέρας
 ὁμοίως μακροδιασκελᾶ σ' ἓνα καρᾶβι ἀπ' τ' ἄλλο
 ὁ Αἴας σέρνοντας κραυγὴν πού φθάνει ὡς τὸν αἰθέρα.
 Καὶ μέ βοὴν τρομακτικὴν φωνάζει τοὺς Ἀργεῖους
 νά σώσουν τὰ καρᾶδια τους καὶ τές σκηνές· ἀλλ' οὔτε
 ὁ Ἔκτωρ πλέον ἔμενε στές φάλαγγες τῶν Τρώων·
 ἀλλ' ὡς αἰετὸς ἀκράτητος πού χύνετ', ὅπου δόσκουν
 πτηνὰ μεγάλα καὶ πολλὰ στοῦ ποταμοῦ τὴν ἄκρην,
 γερανῶν πλήθος, ἢ χηνῶν, ἢ κύκνων μακρολαίμων,
 ἴσια σ' ἓνα μαυρόπλωρο καρᾶδι ἐχύθη ὁμοίως
 ὁ Ἔκτωρ τότε καὶ ὀπισθεν τὸν ἄμπωθε μέ χέρι
 ἀπέραντον ὁ βροντητὴς καὶ ὄλα μαζί τὰ πλήθη.

Καὶ πάλιν ἐγένεε ἀγρία πρὸς τὰ καρᾶδια μάχη.
 Θὰ ἔλεγε πὼς ἀκούραστοι καὶ ἀδάμαστοι ἀπαντιῶνται
 πρώτη φορά στὸν πόλεμον· τόσ' ἦταν ἡ ὀρμή τους.
 Κι ἰδοὺ ποιούς ἔχουν στοχασμούς αὐτοὶ πού πολεμοῦσαν·
 οἱ Ἀχαιοὶ πὼς ἔφθασε τοῦ ὀλέθρου ἡ μαῦρ' ἡμέρα,
 καὶ οἱ Τρῶες μέσ στὰ στήθη τους θαρροῦσαν πὼς τὰ πλοῖα
 θὰ κάψουν καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ἐκεῖ θὰ σφάζουν ὄλους.
 Κι ἐνῶ μ' αὐτούς τοὺς στοχασμούς ἐμάχονταν, ὁ Ἔκτωρ
 ἔπιασε καλοθάλασσο καρᾶδι ἀπὸ τὴν πρύμνην,
 ὅπου τὸν Πρωτεσίλαον ἀνέβασε στήν Τροία
 ἀλλὰ δέν τὸν ξανάφερεν ὀπίσω εἰς τὴν πατρίδα.
 Γι' αὐτὸ τὸ πλοῖο σφάζονταν τότε Ἀχαιοὶ καὶ Τρῶες
 στήθη πρὸς στήθη, οὐδέ κανεῖς μακρόθεν τόξου θέλος
 νά τὸν κτυπήσει ἀνάμενεν ἢ λογχοφόρο ἀκόντι,
 ἀλλ' ἔστεκαν ἀκλόνητοι μέ μίαν γνώμην ὄλοι
 καὶ ἀπὸ σιμὰ μ' ἀκονητὰ πελέκια καὶ μ' ἀξίνες
 μέ μακριὰ ξίφη ἐμάχοντο, μέ δίστομα κοντάρια.
 Καὶ ἀπὸ τοὺς ὄμους ἔπεφταν ἢ ἀπὸ κομμένα χέρια
 ὠραιές μάχαιρες πολλές, μαυρόδετες στό χῶμα
 ὡς πολεμοῦσαν· κι ἔρρεε στήν μαύρην γῆν τό αἷμα.
 Καὶ ὁ Ἔκτωρ δέν ἀπάφηνε τὴν πρύμνην πού ἔχε πιάσει,

καί τ' ἄκροστόλι σφίγγοντας ἐφώναξε τῶν Τρώων:
 «Φέρετε φωτιά, καί ὄλοι βοήν σηκώσετε πολέμου.
 Ὅλα πλερών' ἤ μέρ' αὐτῆ πού μᾶς χαρίζ' ὁ Δίας,
 τά πλοῖα νά πατήσομε πού ἀντίθετα μᾶς ἦλθαν 720
 ἐδῶ καί πάμπολλα κακά μᾶς ἔκαμαν ὡς τώρα.

Καί οἱ γέροι πταίουν, πού οἱ δειλοί, στές πρῦμνες νά βροντήσω
 τόν πόλεμον δέν μ' ἄφηναν καί τόν λαόν κρατοῦσαν.
 Καί ἄν τότε μᾶς ἐξάλισε τό πνεῦμα ὁ βροντοφόρος,
 ὁ ἴδιος τώρα μᾶς κινεῖ καί σπρώχνει τήν ψυχὴν μας». 725

Εἶπε, καί αὐτοί σφοδρότερα στούς Ἄχαιούς ὀρηῆσαν
 καί ὁ Αἴας πλιά δέν ἔμενε, πνιγμένος ἀπ' τὰ βέλη·
 καί ὡς ἔβλεπε τόν θάνατον, ποδίζοντας ἀγάλλει
 ἄφησε τό κατάστροφμα καί στό ὑψηλό τῆς πρῦμνης
 σκαμνί ἐστήθη, καί ἄγρυπνος ἐπρόβαλνε τήν λόγχην 730
 εἰς ὅποιον ἔφερνε φωτιά νά κάψει τὰ καρῶδια.

Καί ἡ φωνή του ἡ βροντερή στούς Δαναούς βροντοῦσε:
 «Ἡρώες φίλοι Δαναοί, θεράποντες τοῦ Ἄρη,
 ἄνδρες φανεῖτε μ' ὄλην σας τήν δύναμιν, ὦ φίλοι.
 Τάχα θαρροῦμε ὅπ' ἔχομεν ἄλλους βοηθοὺς ὀπίσω, 735
 ἢ τεῖχη ἀπό τόν ὄλεθρον τούς ἄνδρες νά σκεπάσουν;
 Μὴ πόλις εἶν' ἐδῶ σιμά μέ πύργους νά μᾶς σκέπει
 καί μέσα πρόθυμος λαός νά μᾶς ἐνδυναμώνει;
 Στήν γῆν τῶν Τρώων εἴμασθε τῶν καλοαρματωμένων,
 σπρωγμένοι πρὸς τήν θάλασσαν, μακράν ἀπ' τήν πατρίδα· 740
 καί ἀγρία μόνο, ὄχι σαχλή, θέλει μᾶς σώσει ἀνδρεία».

Εἶπε, καί μέ τό ἀκονητό τριχύμιζε κοντάρι.
 Καί ὅποιον τῶν Τρώων ἔβλεπε πρὸς τό γοργό καρῶδι
 σταλμένον ἀπ' τόν Ἐκτορα μέ τό δαυλί στό χερί
 ὁ Αἴας μέ τό μακριό κοντάρι τόν κτυποῦσε· 745
 κι ἔστρωσε δώδεκα νεκροὺς ἐκεῖ σιμά στά πλοῖα.

Καὶ ὅλη τὴν νύκτα ἐφύλαττον καὶ τὸν Πάτροκλον· ἐβλάστησαν
 δὲ αὐτοὶ, ὁποσοῦν ἴσταντο, καὶ οὐκ ἐπαύθησαν ἄλλοτε· ἄλλοτε
 ἔβαντο ἀφ' ὧν ἴσταντο ἄλλοτε. Π ἡμερῶν τῶν περὶ τὴν νύκτα
 τῶν ἐκείνων ἐφύλαττον τὸν Πάτροκλον, καὶ οὐκ ἐπαύθησαν ἄλλοτε.

Καὶ αὐτοὶ γιὰ τὸ καλόστρωτο καρὰδι ἐπολεμοῦσαν.
 Καὶ ὁ Πάτροκλος ἐστέκονταν ἐμπρὸς στὸν Ἄχιλλέα
 καὶ ἔχυνε δάκρυα θερμά, σάν βρύση ὅπου κυλάει
 ἐπάνω εἰς βράχον γλιστερόν τὰ σκοτεινὰ νερά της.
 Τὸν εἶδε καὶ συμπόνεσεν ὁ θεῖος Ἄχιλλέας,
 καὶ ἀμέσως τὸν ἐρώτησεν: «ᾠ Πάτροκλε, τί κλαίεις;
 Κοράσι ὁμοιάζεις τρυφερὸ πού ὀπίσω ἀπ' τὴν μητέρα
 τρέχει καὶ τὴν παρακαλεῖ στὸν κόρφο νὰ τὸ πάρει,
 καὶ ἀπ' τὴν ποδιά της τὴν κρατεῖ, πού βιαστικά πηγαίνει,
 καὶ ὡς νὰ τὸ πάρει τὴν κοιτᾷ μέ μᾶτια δακρυσομένα·
 10 ὁμοίως, Πάτροκλε, θερμά καὶ σύ τὰ δάκρυα χύνεις.
 Στούς Μυρμιδόνας ἢ σ' ἐμέ θά φανερώσεις κάτι;
 Ἦ κάποιο μήνυμα κρυφὸ σοῦ ἔφθασε ἀπ' τὴν Φθίαν;
 Ζεῖ ἀκόμη ὁ Μενoitίος, τοῦ Ἄκτορος, ὡς λέγουν,
 ζεῖ καὶ ὁ Πηλεὺς τοῦ Αἰακοῦ, στήν γῆν τῶν Μυρμιδόνων,
 15 πού ἄκουσμα θά ἔταν θλιβερό σ' ἐμᾶς ὁ θάνατός των·
 ἢ κλαίεις γιὰ τοὺς Ἀχαιοὺς, καθὼς παθαίνουν θραῦσιν
 στές πρῦμνες καὶ τ' ἀδίκημα πλερώνουν τὸ δικό τους;
 Λέγε, μὴν τὸ ἔχεις μυστικό, καὶ ἐγὼ νὰ τὸ γνωρίσω».

Πάτροκλ', ἐβαρυστέναξες, ἱπτόμαχε, καὶ τοῦ ἔπες:
 «Τῶν Ἀχαιῶν ὑπέρτατε, Πηλεΐδη Ἄχιλλέα,
 πῶς νὰ μὴν κλάψω; Συμφορὰ μεγάλη τοὺς Ἀργεῖους
 ἐβρῆκεν, ὅτι κείτονται στές πρῦμνες λαβωμένοι
 αὐτοὶ πού ὡς τώρα ἐλέγονταν οἱ πρῶτοι πολεμᾶρχοι.
 20 Κεῖ λαβωμένος κείτεται καὶ ὁ δυνατὸς Τυδείδης,
 ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ δοξαστὸς στήν λόγχην Ἀγαμέμνων,
 καὶ στό μερὶ λαβώθηκεν ὁ Εὐρύπυλος μέ θέλος.
 Καὶ πολυβόταν' ἱατροὶ κοιτάζουν τές πληγές των
 ἀλλὰ σύ εἶσαι ἀμάλακτος, Πηλεΐδη· μὴ ποτέ μου
 χολή μέ πιάσει ὡσάν αὐτὴ πού σύ στά στήθη τρέφεις.
 30 Ποιόν θά ὠφελήσει ἀπόγονον ἢ ἄτυχή σου ἀνδρεία,
 ἂν τῶρ' ἀπὸ τὸν ὄλεθρον δέν σώσεις τοὺς Ἀργεῖους;

Σκληρέ· πατέρα σου ὁ Πηλεΐδης δέν ἦταν μήτε ἡ Θέτις
 μητέρ', ἀλλά σ' ἐγέννησαν ἡ θάλασσα καί οἱ βράχοι,
 τόσο εἶναι ἡ γνώμη ἀσύμφωνη μέσ σ' ἄπονά σου στήθη· 35
 καί ἂν εἰς τόν νοῦν σου ἔχεις χρησμόν, πού ν' ἀποφύγεις θέλεις,
 καί ἡ δέσποινα ἡ μητέρα σου σοῦ ἀνάφερε ἀπ' τόν Δία,
 ἐμέ κἀν στείλ' εὐθύς καί ὁμοῦ τούς Μυρμιδόνες ὄλους,
 ἴσως μ' ἐμένα ὀλίγο φῶς ἰδοῦν οἱ νικημένοι.
 Καί τ' ἄρματα σου δῶσε μου νά τά φορῶ στήν μάχην, 40
 ἴσως εἰπὸν πῶς εἶσαι σύ καί ξεκοποῦν οἱ Τρῶες
 ἀπό τήν μάχην, ἄνεσιν νά λάβουν οἱ θλιμμένοι·
 τ' ἀνάσασμα εἶν' ἐλάφρωσις, ὅσον μικρά καί ἂν εἶναι.
 Κι εὐκόλα ἐμεῖς ἀκόπως τά πλήθη κοπωμένα
 θά διώχναμε, στήν πόλιν τους νά φύγουν ἀπ' τά πλοῖα». 45
 Παρακαλοῦσεν ὁ τυφλὸς ὀλόθερμα, καί ὡστόσο
 παρακαλοῦσε θάνατον κακὸν τῆς κεφαλῆς του.
 Καί τοῦ 'πε μ' ἀγανάκτησιν ὁ γρήγορος Πηλεΐδης:
 «Πάτροκλε διογέννητε, ὀϊμέ, ποιὸν λόγον εἶπες!
 μήτε χρησμόν λογιᾶζω ἐγώ, πού νά γνωρίζω, μήτε 50
 λόγον μοῦ ἔφερε ἡ σεπτὴ μητέρ' ἀπὸ τόν Δία·
 ἀλλ' εἶναι τοῦτ' ὅπου βαθιὰ πληγώνει τήν ψυχὴν μου,
 ἄνθρωπος τοῦ ὁμοίου του τό γέρας νά τοῦ πάρει
 ὀπίσω, ὅτ' εἶναι ἀνώτερος στήν ἐξουσίαν μόνον·
 μέ ὅσα ὡς τώρα ὑπόφερα καί αὐτόν τόν πόνον ἔχω. 55
 Τὴν κόρην πού μοῦ διᾶλεξαν οἱ Ἄχαιοὶ βραβεῖον,
 πού ἐκείνην, ὅταν ἔριξα τῆς χώρας τῆς τά τείχη,
 ἔχει ἀποκτήσ' ἡ λόγχη μου, μοῦ ἐπῆρε τώρα ὀπίσω
 ὁ Ἄτρεΐδης, ὡς ἀτίμητος νά ἦμουν ἐδῶ ξένος.
 Ἄλλ' ὅ,τι ἐγίνη ἄς ἐγινε. Κι αἰώνια νά βαστάξει 60
 δέν ἠμποροῦσεν ἡ χολή· τῶντι στόν θυμὸν μου
 εἶπα πού δέν θά ἔπαυα, πρὶν στά δικά μου πλοῖα
 τῆς μάχης φθάσει ὁ βοητὸς καί βρόντος τοῦ πολέμου·
 ἀλλ' ἔπαρε καί ζῶσου ἐσὺ τά ὑπέρλαμπρ' ἄρματα μου
 καί ὀδήγα τούς ἀτρόμητους στήν μάχην Μυρμιδόνες 65
 ὅτι ἀπὸ Τρῶας σύγνεφο κατάμαυρο ἔχει ζῶσει
 τές πρύμνες ὄλες κι οἱ Ἄχαιοὶ σπρωχθῆκαν στῆς θαλάσσης
 τὴν ἄκρην ἄκρην καί κρατοῦν ἀκόμη ὀλίγον τόπον.

Καί ὄλη τῶν Τρώων ἔπεσαν ἐπάνω τους ἡ πόλις, πρὸ τῆς θύρας οὐκ ἔβησαν
 ξέθαρροι, ὅπου τοῦ κράνους μου τό μέτωπο νά λάμπει τρικυνηγῶ 70
 κοντά δέν βλέπουν· καί γοργά θά φεύγαν νά γεμίσουν τὴν ἐπιτοίαν
 νεκροί τοὺς λάκκους, ἂν σ' ἐμέ ἦταν ὁ Ἄτρείδης πρῶτος·
 καί τώρα ἰδοὺ πῶς τὸν στρατὸν ἐξῶσαν τ' ἄρματα τους.
 Διότι ἀπὸ τὸν ὄλεθρον τοὺς Δαναοὺς νά σώσει
 ἢ λόγῃ πλέον δέν λυσαῖ στό χέρι τοῦ Τυδεΐδη, 75
 οὐδὲ τοῦ Ἄτρείδη ἀκούω πλιά τό μισητό μου στόμα,
 ἀλλὰ τοῦ Ἔκτορος βροντᾶ φωνή, τοῦ ἀνθρωποφόνου,
 τό πρόσταγμα εἰς τοὺς Τρῶας του, πού ὄλην τὴν πεδιάδα
 πλημμύρισαν καί μέ βοήν συντριβούν τοὺς Ἀργεῖους.
 Ἄλλ' ὅμως πέσ' ἀπάνω τους, ὦ Πάτροκλε ἀνδρειωμένε, 80
 πρόφθασε πρὶν ἀδάμαστην δάλουν φωτιά στά πλοῖα
 καί κόψουν τὴν ἐπιστροφὴν στήν ποθητὴν πατρίδα.
 Καί ὄλον τὸν λόγον πού θά εἰπῶ βάλε στὸν νοῦν καί πείθου·
 νά λάβω δόξαν καί τιμὴν ἀπ' ὄλους τοὺς Ἀργεῖους,
 θά κάμεις καί τὴν ὄμορφην νά μοῦ ἀποδώσουν κόρην, 85
 μέ δῶρ' ἀκόμα ὑπέρλαμπρα· καί ἀφοῦ μακρὰν τῶν πλοίων
 τοὺς διώξεις, γύρε παρευθύς· κι ἐάν θελήσεις δόξαν
 νά σοῦ χαρίσει ὁ βροντητῆς, μὴ σὺ ἐπιθυμήσεις
 χωρὶς ἐμέ ν' ἀγωνισθεῖς μέ τ' ἀνδρειωμένα πλήθη
 τῶν Τρώων· καί ἀδοξότερον θενά μέ καταστήσεις· 90
 μὴ στοῦ πολέμου τὴν φωτιάν καί στήν σφαγὴν τῶν Τρώων
 μεθύσεις καί ὡς τὴν Ἴλιον μέ θάρρος προχωρήσεις,
 μὴν κάποιος ἀπ' τὸν Ὀλυμπον θεὸς ἐμπεῖ στήν μάχην,
 ὅτι πολὺ τοὺς ἀγαπᾶ ὁ μακροβόλος Φοῖβος.
 Ἄλλ' ἅμα φέρεις ἄνεσιν στές πρύμνες στρέψε ὀπίσω 95
 εὐθύς, κι ἐκείνοι ἄς πολεμοῦν κατόπι στήν πεδιάδα.
 Δία πατέρα, καί Ἀθηνᾶ, καί Ἀπόλλων, χάρισέ μας
 κανεῖς ἀπὸ τὸν θάνατον νά μὴ σωθεῖ τῶν Τρώων
 μηδέ κανεῖς τῶν Ἀχαιῶν, νά μείνομεν οἱ δύο
 καί μόνοι ἐμεῖς νά ρίξομε τὰ τεῖχ' ἱερά τῆς Τροίας». 100

Τοὺς λόγους τούτους ἔλεγαν ἐκείνοι μεταξύ τους,
 καί ὁ Αἴας πλιά δέν ἔμενε, πνιμένος ἀπ' τὰ βέλη·
 τοῦ Δία τὸν νικοῦσε ὁ νοῦς, τὰ τόξα ὁμοῦ τῶν Τρώων·
 τρομακτικὰ στοὺς μήλιγγες τὰ φάλαρα τὰ ὠραῖα

τοῦ κράνους ἀπ' τό κτύπημα τῶν ἀκοντιῶν κροτοῦσαν, γαῖα γὰρ 105
καί ἀγανακτοῦσε ἡ ἀριστερή του πλάτη ὡς ἐκρατοῦσε πρὸ ποροσθίξ
πάντοτε αὐτός ἀσάλευτην ἐμπρός του τὴν ἀσπίδα ποροσθίξ ὄντοκ
μ' ὅσα σ' αὐτὴν καὶ ἂν στύλωναν ἀκόντια νά τὴν σπρώξουν. λαρεκν
Ἄγκομαχοῦσε φοβερὰ καὶ ἀπ' ὄλα του τά μέλη γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
ἰδρωτας ἔρρεε πολὺς καὶ ἀνασασμόν δέν εἶχε κροτοῦσαν ὑπὸ 110
κακόν ἐπάνω στοῦ κακοῦ τόν ἔσφιγγε τριγύρω. γαῖα γὰρ τοῦ λατ μυχθὸν ἦ

Μοῦσες ἀπὸ τόν Ὀλυμπον, διδάξετέ με τώρα, γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
πῶς ἐπρωτόπωσε ἡ φωτιά στῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα. γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ

Ὁ Ἐκτωρ ἐπλησίασε καὶ μέ τό μέγα ξίφος γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
ἐχώρισε τοῦ Αἴαντος τό φράξινο κοντάρι γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
κάτω ἀπ' τὴν λόγχην· κι ἔσειε τό κολοβό κοντάρι ὅσο γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
ὁ Αἴας ἀνωφέλητα· κι ἡ χάλκινή του λόγχη γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
μέ βρόντον ἔπεσε μακρὰν ἐρρίγωσεν ὁ Αἴας γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
καὶ μέ τὴν ἄψευγν ψυχὴν ἐγνώρισε τά θεῖα γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
ἔργα, ὅτι κάθε μηχανὴν ἀφάνιζε τῆς μάχης γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
καὶ εἰς τοὺς Τρῶας ἔδιδε τὴν νίκην ὁ Κρονίδης. γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ

Καὶ ἀπὸ τά βέλη ἐσύρθηκε· κι εὐθύς ἐκείνοι ἐβάλαν γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
φωτιά στά πλοῖα καὶ ἄσβεστη μέσα του ἀπλώθ' ἡ φλόγα. γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ

Καὶ τό καρὰδι ἔζωνε τό πῦρ· τότε ὁ Πηλεΐδης γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
τά δυό μεριά του ἐκτύπησε καὶ εἶπε τοῦ Πατρόκλου: γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
«Πάτροκλε διογέννητε, κινήσου ἀνδρειωμένε, γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
κίνημα βλέπω τοῦ πυρός κεῖ πέρα στά καρὰβια· γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
μὴν τά πατήσουν καὶ φυγῆς δέν μείνει ἐλπίδα πλέον· γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
τ' ἄρματα ζώσου, ὥστόσο ἐγὼ τά πλήθη συναθροίζω».

Εἶπε, κι ἐφόρει ὁ Πάτροκλος τ' ἄρματα πού ἀστράφταν. γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
Πρῶτα τέσ κνήμες ἔζωσε μέ τέσ λαμπρές κνημίδες, γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
πού ἦσαν μέ ἀργυροκάρφωτες περόνες ἀρμοσμένες· γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
κατόπιν θώρακα λαμπρόν ἀστερωτόν στά στήθη γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
ἔβαλε, ὅπου ὁ φτερόποδος Αἰακίδης ἐφοροῦσε. γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ

Ξίφος ἀργυροκάρφωτον ἐκρέμασε ἀπ' τοὺς ὤμους γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
χάλκινο, κι ἔπειτα τρανήν καὶ στερεὴν ἀσπίδα. γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ

Εἰς τὴν γενναίαν κεφαλὴν καλόν ἔθεσε κράνος γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
μ' ἀλόγου χαιτήν καὶ φρικτὸς σειόνταν ἐπάν' ὁ λόφος. γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
Κι ἐπῆρε καλοφούκτωτα δυό δυνατά κοντάρια γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ
καὶ ὄχι τό μέγα, τό βαρὺ κοντάρι τοῦ Ἀχιλλέως γαῖα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰακ 140

ὅπου κανεῖς τῶν Ἀχαιῶν νά σείσει δέν ἤμπορει
 καί τό ἴσιε μόνος ὁ Ἀχιλλεύς· ἀπό τό Πήλιον ὄρος
 κομμένο φράξο πόδωκεν ὁ Χείρων τοῦ πατρός του
 φόνον νά φέρει ἀφεύγατον εἰς τούς ἀνδρειωμένους.
 Κι εἶπε στόν Αὐτομέδοντα νά ζέπει εὐθύς τούς ἵππους, 145
 φίλον του ἐξόχως σεβαστόν κατόπιν τοῦ Ἀχιλλέως,
 στήν μάχην ἐτοιμότατον εἰς κάθε προσταγῆν του.
 Καί ὁ Αὐτομέδων ἐξεψε τόν Ξάνθον καί Βαλίον,
 πουλάρι' ἀνεμόποδα, τά γέννησε ἡ Ποδάργη
 ἢ Ἄρπυι' ἀπό τόν Ζέφυρον ὡς ἔβασκε στήν χλόην 150
 στά τείχη τοῦ Ὠκεανοῦ. Τούς ἔδεσε στό πλάγι
 τόν Πήδασον ἀσύγκριτον, πού ἔχε ὁ Πηλεΐδης φέρει
 ἀπό τοῦ Ἡετίωνος τήν πορθημένην πόλιν,
 κι ἵππος συμβάδιζε θνητός μέ ἀθάνατα πουλάρια.
 Τούς Μυρμιδόνας σύνταζε καί ἀρμάτωνε ὁ Πηλεΐδης 155
 ὄλους ἀπ' ὄλες τέσ σκηνές· καί ὡς ὠμοφάγοι λύκοι,
 μέ δύναμιν ἀδάμαστην, ἀφοῦ στά ὄρη ἐλάφι
 κερατοφόρο ἐσπάραξαν μεγάλο καί τό φάγαν
 καί εἶναι τά σιαγόνια τους κατάμαυρ' ἀπό αἶμα·
 κοπαδιαστά στή βρύση ὀρμοῦν τήν δίψαν τους νά σθήσουν, 160
 κι ἐνῶ μέ γλῶσσες ἀχαμνές τό μαῦρο ρεῦμα γλείφουν,
 τοῦ φόνου ρεύγοντ' αἶματα, καθῶς μέσα ἡ κοιλιά τους
 ὀγκώνεται, ἀλλ' ἡ ψυχὴ στά στήθη τους δέν τρέμει·
 ὅμοια κινοῦντ' οἱ ἀρχηγοί τῶν Μυρμιδόνων γύρω
 εἰς τόν λαμπρόν ἀκόλουθον τοῦ θείου Ἀχιλλέως. 165
 Καί θάρρος ἔδινε ὁ Ἀχιλλεύς στήν μέσσην τους ὁ ἀνδρείος
 τῶν ἵππομάχων μαχητῶν καί τῶν ἀσπιδοφόρων.
 Πενήντα ὀδήγησ' ὁ Ἀχιλλεύς ὀργήγορα καράβια
 στήν Τροίαν, καί ἄνδρες κάθοντιαν πενήντα στό καθένα·
 πέντε διόρισε ἀρχηγούς, ἕναν στά δέκα πλοῖα, 170
 νά εἶναι ὄλ' ὑπήκοοι στήν προσταγῆν ἐκείνων,
 καί αὐτός ὡς πρῶτος ἀρχηγός βασίλευεν εἰς ὄλους.
 Τῆς σειρᾶς πρῶτης ὁ λαμπρός Μενέσθιος ἀρχηγοῦσε·
 ἀπό τήν κόρην τήν καλήν γεννήθη τοῦ Πηλέως
 τήν Πολυδώρην, πού θνητὴ μ' ἀθάνατον ἐνώθη, 175
 τόν Σπερχειόν, διογέννητο ποτάμι, ἀλλά πατέρας

τοῦ Περιήρηνος ὁ υἱός, ὁ Βῶρος ἐλεγόνταν,
 πού φανερά μέ ἄπειρα δῶρα τήν πῆρε νύμφην.
 Τῆς δεύτερης ὁ Εὐδωρος ἦτο ἀρχηγός, ὁ ἀνδρείος
 τοῦ Φύλαντος ἀνύμφευτο κοράσι' ἡ Πολυμήλην 180
 τόν γέννησι' ἡ καλόχορη, πού στόν χορόν πιασμένην
 τῆς χρυσοτόξου Ἄρτεμιδος μέ συνομήλικές της
 ἀγάπησεν ὁ ἀντίκακος Ἑρμῆς ἅμα τήν εἶδε.
 Στ' ἀνώγι ἀνέβηκε ὁ θεός καί κρυφοαγκαλιασθήκαν
 καί στόν καιρόν του εἶδε τό φῶς ἀγόρι ζηλεμένο, 185
 ὁ Εὐδωρος, στόν πόλεμον καλός καί ἀνεμοπόδης.
 Καί ἀφοῦ ἐκείνον ἔβγαλε νά ἰδεῖ τό φῶς τοῦ ἥλιου
 ἡ ὠδινοφόρα Εἰλείθυια, τότε τήν Πολυμήλην
 τήν πῆρε νύμφην σπίτι του ὁ μέγας Ἄκτοριδης
 ὁ Ἐχεκλῆς, μέ ἄπειρα πού ἔχε προσφέρει δῶρα. 190
 Τόν Εὐδωρον ἀνάστησε καί ἀνάθρεψε μέ πόθον
 ὁ γέρος Φύλας σπίτι του ὡσάν παιδί δικό του.
 Ὁ Μαυμαλίδης Πείσανδρος τῆς τρίτης ἀρχηγοῦσε
 γιά τό κοντάρι ἀσύγκριτος στούς Μυρμιδόνας ὅλους
 δευτέρ' ἀπό τόν Πάτροκλον τόν φίλον τοῦ Ἀχιλλέως. 195
 Τῆς τέταρτης ὁ γέροντας ὁ Φοίνιξ, καί τῆς πέμπτης
 ἀρχηγός ἦταν ὁ λαμπρός Λαερκίδης Ἀλκιμέδων.
 Καί ὅλους ἀφοῦ τοὺς ἔστησε σιμά στούς ἀρχηγούς των
 μ' ὠραϊάν τάξιν, αὐστηρόν εἶπε ὁ Πηλεΐδης λόγον:
 «ᾧ Μυρμιδόνες, ὅλοι σεῖς, ἐνθυμηθεῖτε πόσες 200
 στές πρύμνες ἐφωναζάτε φοβέρες πρὸς τοὺς Τρῶας,
 εἰς τοῦ θυμοῦ μου τόν καιρόν καί μου ἐπαραπονείσθη:
 «Κακέ Πηλεΐδη, μέ χολήν θά σ' ἔθρεψε ἡ μητέρα,
 σκληρό, πού στανικῶς κρατεῖς στές πρύμνες τοὺς συντρόφους.
 Ἄλλά νά τό πρυμνήσομε γιά τήν πατρίδα ὀπίσω 205
 ἀφοῦ ὀλέθριος ἔπεσε θυμός εἰς τήν ψυχήν σου».
 Αὐτά μοῦ ἐλέγετε συχνά αὐτός σας τώρα ὁ πόθος
 γίνεται, ἰδού σᾶς ἔφεξε δεινοῦ πολέμου ἡμέρα.
 Ὅθεν καθεῖς ἄς ἀνδρειωθεῖ τοὺς Τρῶας νά κτυπήσει».

Καί στήν φωνήν ὡς ἀναψαν τοῦ βασιλέως ὅλοι 210
 τές τάξεις των ἐπύκνωσαν στενότερ' ἀπό πρῶτα.
 Καί ὡς ὅταν τοῖχον ὑψηλῆς οἰκοδομῆς μέ λίθους

δένουν πυκνούς, ἀκλόνητον εἰς κάθε ὀρμὴν ἀνέμου
 ὁμοίως κράνη ἐδένονταν καὶ ἀσπίδες, καὶ ἄνδρας ἄνδρα,
 κράνος τό κράνος στήριζε καὶ ἀσπίδα τὴν ἀσπίδα· 215
 καὶ οἱ λαμπροὶ λόφοι ὡς ἔσκυφταν τὲς χαίτες τους ἐσίμγαν·
 τόσο δεμένα ἦσαν στενά· κι ἐμπρὸς τῶν Μυρμιδόνων
 ἄρματωμένοι, πρόθυμοι στὴν μάχην ἄνδρες δύο
 μέ ψυχὴν μίαν, Πάτροκλος ἐλάμπαν καὶ Αὐτομέδων.
 Καὶ στὴν σκιηὴν ὁ Ἀχιλλεὺς πηγαίνει καὶ σηκώνει 220
 τό σκέπασμ' ἀπὸ λάρνακα λαμπρὴν πού τοῦ ἔχε βάλει
 ἢ Θέτις ἢ ἀσημόποδη νὰ πάρει στοῦ καράδι,
 καὶ ὁμορφα τοῦ τὴν στοίβασε μέ ἀντάνεμες χλαμύδες
 μέ τάπητες πολὺ δασεῖς καὶ μέ καλοὺς χιτῶνες.
 Εἶχε καὶ κούπαν πλουμιστὴν ὅπου κανεῖς μ' ἐκείνην 225
 ἄλλος κρασί δὲν ἔπινεν οὐδ' εἰς θεὸν κανέναν
 ὁ Ἀχιλλεὺς ἐσπόνδιζεν, ἢ στὸν πατέρα Δία·
 τό ἐπῆρε καὶ τό ἐκάθαρε μέ θειάφι καὶ κατόπι
 μ' ὠραῖο τό ἔπλυνε νερό, καὶ αὐτὸς ἐχερονώφθη
 καὶ ἀφοῦ κρασί τό ἐγέμισεν, ὀρθὸς εἰς τὴν αὐλὴν του, 230
 τὰ μάτια πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐσπόνδιζε κι εὐχόνταν·
 καὶ στὴν φωνὴν του ἐπρόσεχεν ὁ χαιρεδρόντης Δίας.
 «Δία, θεέ Πελασγικέ, προστάτη στὴν Δωδώνη
 πέρα τὴν κακοχείμωνην, ὅπου ἀπὸ σέ προσφέρουν· 235
 οἱ ἄλουτοι, χαμόκοιτοι Σελλοὶ ρήματα θεῖα,
 ὡς ἔδωκες ἀκρόασιν εἰς τὲς εὐχές μου πρῶτα,
 κι ἐπλήγωσες τοὺς Ἀχαιοὺς κι ἐτίμησες ἐμένα,
 καὶ τώρα πάλιν τὴν ἐξῆς εὐχὴν εὐδόκησέ μου.
 Ὅτι ἂν καὶ μένω ἐγὼ μακρὰν κλεισμένος στὰ καράδια,
 ἰδοὺ στέλνω τὸν φίλον μου μέ Μυρμιδόνων πλήθη· 240
 δόξαν λαμπρὴν, βροντόφωνε Κρονίδη, ἀπόστειλέ του,
 θάρρος στὰ στήθη βάλε του, νὰ μάθει ὁ Πριαμίδης,
 ὁ ἀκόλουθός μου ἂν μοναχὸς νὰ πολεμεῖ γνωρίζει
 ἢ μόνον τότε μαίνονται τ' ἀνίκητά του χέρια,
 ὅταν πετιοῦμ' ἐγὼ μ' αὐτόν στοῦ Ἄρη τὸν ἀγῶνα. 245
 Καὶ ἅμα τῆς μάχης τὴν βοὴν μακρύνει ἀπὸ τὲς πρύμνες,
 νὰ μοῦ γυρίσει ἄβλαπτος μέ ὅλα τ' ἄρματα μου
 στὰ πλοῖα μας καὶ οἱ σύντροφοι, κονταρομάχοι ἀνδρεῖοι!»

Εὐχήθη καὶ τὸν ἄκουσεν ὁ πάνσοφος Κρονίδης.
 Καὶ τῶν εὐχῶν του εὐδόκησεν τὴν μίαν ὁ πατέρας· 250
 ν' ἀπομακρύνει εὐδόκησε τὴν μάχην ἀπ' τὰ πλοῖα,
 ἀλλὰ τοῦ ἀρνήθη ἄβλαβος νά γύρει ἀπ' τὴν μάχην.
 Καὶ ἀφοῦ εὐχήθη μέ σπονδές, ἐμπῆκε στὴν σκηνὴν του
 καὶ ἀπόθεσε στὴν λάρνακα τὸ θαυμαστὸ ποτήρι,
 καὶ στὴν σκηνὴν του ἐστάθη ἐμπρός μέ προθυμίᾳ νά βλέπει 255
 τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν τὸν φοβερόν ἀγώνα.
 Μέ τὸν γενναῖον Πάτροκλον ἐκείνοι συνταγμένοι
 κινοῦνταν μεγαλόψυχα ὡς πόπεσαν στοὺς Τρώας.
 Κι ἐχύνονταν ὀρηκτικά, καθὼς πετιοῦνται οἱ σφήκες
 πού τὴν φωλιά τους ἔστησαν παράμερα τοῦ δρόμου, 260
 πού, ὡς συνηθοῦν, ἀνόητα παιδιὰ τέσ ἐρεθίζουν
 καὶ ἀπ' ἀγνωσιὰ τους προξενοῦν κακὸ πολλῶν ἀνθρώπων·
 πού ἂν τέσ ταράξει ἀθέλητα διαβάτης ξεπετιοῦνται
 ὄλες μέ ἀνδράγαθην ψυχὴν νά σώσουν τὰ μικρὰ τους.
 Ὅμοίως τότε μέ καρδιὰν ἀδάμαστην καὶ ἀνδρείαν 265
 οἱ Μυρμιδόνες χύνονται ἐμπρός εἰς τὰ καράβια
 καὶ ἀλαλαγμὸς ἀσίγητος ἐβρόντα εἰς τὸν ἀέρα
 κι ἔσυρε ὁ Πάτροκλος φωνὴν μεγάλην στοὺς συντρόφους:
 «ᾧ Μυρμιδόνες, σύντροφοι τοῦ θείου Ἀχιλλέως,
 ἄνδρες φανεῖτε, μ' ὄλην σας τὴν δύναμιν, ᾧ φίλοι, 270
 ὁ Ἀχιλλεύς νά δοξασθεῖ, πού τῶν Ἀργείων ὄλων
 αὐτὸς ἐξέχει ἀσύγκριτος καὶ οἱ σύντροφοὶ του ἀνδρεῖοι,
 νά μάθει καὶ ὁ κραταῖός Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων
 πόσο ἔσφαλε πού ἀπήφησε τῶν Ἀχαιῶν τὸν πρῶτον».
 Εἶπε καὶ εἰς ὄλους ἀναψε τὸ θάρρος τῆς ἀνδρείας 275
 κι ἔπεσαν ὄλοι σύσσωμοι στοὺς Τρώας, καὶ τὰ πλοῖα
 ἀπ' τὴν βοήν τῶν Ἀχαιῶν τρομακτικά βροντήσαν.
 Εἶδαν οἱ Τρώες στ' ἄρματα ν' ἀστράφτουν ἔμπροσθέν τους
 ὁ Πάτροκλος ὁ ἀνδράγαθος μέ τὸν θεράποντά του
 κι ἐλάκτισε ἡ καρδιά τους, καὶ οἱ τάξεις σαλευθῆκαν, 280
 θαρρῶντας πού ἐξεθύμωσε κι ἔκαμε πάλι ἀγάπην
 καὶ ἀπὸ τέσ πρῦμες ὀρηκσεν ὁ ἀνίκητος Πηλεΐδης.
 Καὶ ἀπὸ τὸν ὄλεθρον καθεὶς ἐκοίτα πού νά φύγει.
 Τὴν λόγην πρωτοακόντισεν ὁ Πάτροκλος στὴν μέσην

όπου ἐκτυπιούνταν πάμπολλοι, στήν ἄκρην στό καράδι 285
 αὐτό πού ὁ Πρωτεσίλαος εἶχε ὀδηγήσει ὁ μέγας,
 καί τόν Πυραίχμην, ἀρχηγόν τῶν ἱππικῶν Παιδῶν,
 πού ἀπ' τόν πλατύροον Ἄξιόν στήν Ἀμυδῶνα πίνουν,
 στόν δεξιόν ὦμον κτύπησε κι ἔπεσε αὐτός μέ βόγγον.
 Καί οἱ Παῖονες ἐσκόρπισαν, ὡς εἶδαν τρομαγμένοι 290
 πού ὁ Πάτροκλος τούς φόνευσε τόν μέγαν πολεμάρχον.
 Καί ἀφοῦ τούς Τρῶες ἔδιωξεν ἀπό τές πρύμνες ὄλους,
 σβήνει τήν φλόγα· μένει αὐτοῦ μισόκαντο τό πλοῖον·
 σκορποῦν οἱ Τρῶες μέ κραυγές, οἱ Δαναοί στά πλοῖα
 τούς κυνηγοῦν, καί ἀλαλαγμός μέγας ἐσηκώθη. 295
 Καί ὡς ὅταν σύγγεφο χοντρό σκεπάζει μέγα ὄρος,
 ἄν τό σηκῶσ' ἡ δύναμις τοῦ ἀστραποβόλου Δία,
 φαίνεται κάθε κορυφή, καθ' ἄκρην, κάθε πλάγι,
 κι ἐσχίσθη ἀπό τόν οὐρανόν ἀπέραντος ὁ αἰθέρας,
 ἔτσι ἀφοῦ διῶξαν οἱ Ἀχαιοί τό πῦρ ἀπ' τά καράδια, 300
 ἀνάπνευσαν, ἄν καί ποσῶς δέν ἔπαυσεν ἡ μάχη·
 διότι ἀκόμη ἀκράτητα μακράν ἀπ' τά καράδια
 ἀπ' τούς ἀνδρείους Ἀχαιοὺς δέν ἔφευγαν οἱ Τρῶες,
 καί ἄν ἀπ' τές πρύμνες στανικῶς ἀγάλι ἀναποδίξαν,
 ὅμως ἀκόμη ἀντίστεκαν. Καί ἀφοῦ σκορπίσθ' ἡ μάχη, 305
 μονόμαχα κάθε ἀρχηγός ἕναν ἐφόνευσ' ἄνδρα·
 μέ λόγχην ὁ ἀνδράγαθος υἱός τοῦ Μενoitίου
 τρυπᾷ τόν Ἀρηίλυκον, κεῖ πού ἔμπροσθέν του ἐστράφη,
 εἰς τό μερί, τό χάλκινο κοντάρι θγαίνει πέρα,
 τοῦ σπᾶ τό κόκαλο καί αὐτός ἐπίστομα θροντάει. 310
 Τόν Θόαντα ὁ Μενέλαος στό στήθος, πού ἐγυμνώθη
 ἀπ' τήν ἀσπίδα, ἐλόγησε καί τοῦ ἔλυσε τά μέλη.
 Τοῦ Ἀμφίκλου κόφτει τήν ὀρμήν ὁ Μέγης καί μέ λόγχην
 τ' ὀπίσω μέρος κτύπησε τοῦ σκέλους, πού τοῦ ἀνθρώπου
 ἐκεῖ χοντραίνει ὁ ποντικός· ὄλα τά νεῦρα ἡ λόγχη 315
 ἔσχισε, καί τούς ὀφθαλμούς τοῦ ἐσκέπασε μαυρίλα.
 Καί οἱ Νεστορίδες – πέρασε τήν λόγχην στοῦ Ἀτυμνίου
 τόν λάγγονα ὁ Ἀντίλοχος, κι ἔμπρός ἐκεῖνος πέφτει.
 Τόν Μάριν τότ' ἐθύμωσεν ὁ φόνος τοῦ ἀδελφοῦ του,
 κι ἐστήθη ἔμπρός εἰς τόν νεκρόν ἐνάντια τοῦ Ἀντιλόχου. 320

πρίν τόν κτυπήσει ἐπρόφθασεν ὁ ἰσόθεος Θρασυμήδης
 καί μέ τήν λόγχην εὔρηκε τόν Μάριν εἰς τόν ὦμον,
 στήν ἄκρην τοῦ βραχίονος, τούς ποντικούς τοῦ κόφτει
 καί σπᾶ τό κλειδοκόκαλο· κάτω βροντᾶ καί σκότος
 ἐσκέπασε τά μάτια του κι ἔτσι ἀπ' ἀδέλφια δύο 325
 δύο σταθήκαν ἀδελφοί τοῦ ἐρέβους εἰς τά βάθη.
 Τοῦ Σαρπηδόνος σύντροφοι, λαμπροί κονταροφόροι,
 τοῦ Ἄμισωδάρου ἀγόρῃα, πού ἔθρεψε τό τέρας
 τό λυσσερό, τήν Χίμαιραν, κακό πολλῶν ἀνθρώπων,
 τόν Κλεόβουλον, πού σκόνταψε στήν ταραχήν τῆς μάχης 330
 ἔπιασ' ὁ Ὀϊλειδης ζωντανόν, ἀλλά ἐκεῖ στόν τόπον
 τόν πάταξε μέ μάχαιραν στόν σβέρκον, καί ὄλ' ἡ σπάθη
 ἀπό τό αἷμα ἐξέστανε, καί τοῦ ἔκλεισαν τά μάτια
 ἡ μοῖρα ἡ παντοδύναμη καί τοῦ θανάτου ὁ σκότος.
 Καί ὁ Λύκων καί ὁ Πηγέλεως πιασθήκαν, ὅτι πρώτοι 335
 ὁ ἕνας τ' ἄλλου ἀδόλετα τέσ λόγχες ἀκοντίσαν·
 μέ ξίφη πάλι πιάνονται· καί ὁ Λύκων εἰς τόν κῶνον
 τραβᾶ τοῦ κράνους καί ἡ λαβή τοῦ ἐκόπηκε τοῦ ξίφους·
 στόν σβέρκον ὁ Πηγέλεως τοῦ σέρνει, στό ριζαῦτι,
 καί ὄλο τό ξίφος βύθισε καί ἀπό τό δέρμα μόνον 340
 δίπλα ἐκρεμάσθ' ἡ κεφαλή – ἡ ἐλύθησαν τά μέλη.
 Καί ὁ Μηριόνης γρήγορα προφθάνει καί λογχίζει
 στόν ὦμον τόν Ἄκάμαντα, πού ἀνέβαινε στ' ἀμάξι·
 πέφτει ἀπ' τ' ἀμάξι, καί ἄπλωσε στά μάτια του σκοτάδι.
 Στό στόμα τόν Ἐρῦμαντα βαρεῖ μέ τό κοντάρι 345
 ὁ Ἰδομενεύς, κι ἐπέρασεν ἡ λόγχη ὡς ἀποκάτω
 τοῦ ἐγκεφάλου κι ἔσπασε τά ἄσπρα κόκαλά του·
 αἷμα τά μάτια γέμισαν, τά δόντια πεταχθήκαν
 κι αἷμα ἀπ' τό στόμα ὀλάνοικτο φυσᾶ καί ἀπ' τά ρουθούνια
 καί αὐτοῦ τόν ζῶνει σύννεφον ὀλόμανρο θανάτου. 350
 Τοῦτ' οἱ ἀρχηγοί τῶν Δαναῶν ἕναν καθένas ἀνδρα
 ἐφόνευσαν· καί ὅπως χουμᾶν λύκοι, κακά θερία,
 ρίφι' ἄν ἰδοῦν ἡ πρόβατα στά πλάγια ξεκομμένα
 ἀπό ἀγνωσιά τοῦ πιστικοῦ, καί ἀπ' τ' ἀνανδρά τους πλήθη
 ἀρπακτά παίρνουν· ὅμοια κι οἱ Δαναοί στούς Τρῶας 355
 χυμᾶν. Καί τούτων ἡ καρδιά νεκρῶνει καί τούς παίρνει

ἢ καλοθόρουθη φυγή. Καί πάντοτ' ἔζητοῦσε
 στόν Ἔκτορα τήν λόγχην του νά ρίξει ὁ μέγας Αἴας
 καί ἄξιος αὐτός πολεμιστής μέ τήν τρανήν ἀσπίδα
 σκέπει τούς ὦμους τούς πλατεῖς καί κάτω ἀπ' τό χαλάζι 360
 τῶν κονταριῶν καί τῶν βελῶν προφύλαγε τό σῶμα.
 Κι ἐάν καί καλῶς ἐγνώριζε πῶς εἶχε κλίν' ἡ νίκη,
 κοντόστεκε ὁμως κι ἔσωξε τούς ποθητούς συντρόφους.
 Καί ὡς κάποτε εἰς τόν οὐρανόν τοῦ Ὀλύμπου ἀπ' τόν αἰθέρα
 νέφος προβαίνει, ὅταν ὁ Ζεὺς θά φέρει ἀνεμοζάλην· 365
 ὁμοια κι ἐκεῖνοι μέ βοήν ἀτάκτως ροβολοῦσαν·
 καί ὁ Ἔκτωρ, ὡς τόν ἔπαιρναν τά γρήγορ' ἄλογά του
 ἄφηγε ὀπίσω τόν λαόν πού ὁ λάκκος ἐκρατοῦσε.
 Καί πάμπολλ' ἄλογα γοργά κεῖ μέσα τό τιμόνι
 ἔσπασαν καί ἄφησαν αὐτοῦ τ' ἀμάξια τῶν κυρίων· 370
 καί μ' ἄσπονδην ὁ Πάτροκλος τούς κληρονομήσει
 κι ἐφώναζε τούς Δαναούς· καί σκορπισμέν' οἱ Τρῶες
 ὄλους τούς δρόμους γέμισαν· ἀνέβαινε ὡς τά νέφη
 ἡ σκόνη ὡς ἐτανύζονταν τά γρήγορα πουλάρια
 ἀπ' τά καράβια, ἀπ' τές σκηνές, ὀπίσω πρὸς τήν πόλιν. 375
 Κι ἐκεῖ πού εἶδε πυκνότερο ν' ἀδημονεῖ τό πλῆθος
 ὁ Πάτροκλος μέ τήν βοήν τούς ἵππους σαλαγοῦσε
 καί κάτω ἀπό τούς ἄξονες ἐπίστομα οἱ ἀναβάτες
 ἔπεφταν ἀπ' τές ἀμαξες πού ἐτράνταζαν μέ κρότον.
 Κι οἱ ἀθάνατ' ἵπποι, πού οἱ θεοὶ χάρισαν τοῦ Πηλέως, 380
 διασκέλισαν τόν χάντακα μέ ὀρμὴν νά προχωρήσουν
 ὡς λαχταροῦσε ὁ Πάτροκλος τόν Ἔκτορα νά φθάσει
 νά τόν κτυπήσει, ἀλλ' ἔπαιρναν αὐτόν οἱ ταχεῖς ἵπποι.
 Καί ὅπως μαυρίζει ὅλην τήν γῆν ὀρμητικὸ καθοῦρι
 σ' ἡμέραν φθινοπωρινήν, πού νεροπόντι χύνει 385
 ὁ Ζεὺς, ὅποταν στούς θνητούς ἐπλήθυνη ὁ θυμὸς του,
 πού μέ τήν βίαν στόν λαόν στρεβλά τές δίκες κρίνουν,
 καί μέ ἀθεόφοβην ψυχὴν τό δίκαιον ἀποδιώχνουν
 τότε στόν τόπον πλημμυροῦν οἱ ποταμοὶ τους ὄλοι
 ἀπό πολλές κόφτουν πλαγιές οἱ χεῖμαρροι τό χῶμα, 390
 μέ δόγγον ἀπὸ τά θουνά κατρακυλοῦν καί ρέουν
 στήν θάλασσαν καί τῶν θνητῶν τούς κόπους ἀφανίζουν·

ἔτσι ὡς ἐτρέχαν ἔβογγαν τῶν Τρώων οἱ φοράδες.

Καί ἀφοῦ τές πρώτες φάλαγγες ἐθέρισε, τοὺς στρέφει
ξανά στές πρύμνες, φράζοντας τόν δρόμον πρὸς τήν πόλιν· 395

αὐτοῦ τοὺς σφάζει ὁ Πάτροκλος ὀρημητικά στήν μέσην
τῶν πλοίων καί τῶν ποταμῶν καί τῶν ὑψηλῶν πύργων
καί ἀνταποδίδ' ἡ λόγχη του τοὺς φόνους τῶν Ἀργείων.

Ἐλόγησε τόν Πρόνοον στό στήθος, πού ἐγυμνώθη
ἀπ' τήν ἀσπίδα, καί ἄψυχος ἐβρόντησε στό χῶμα. 400

Στόν Ἥνοπιδὴν Θέστορα κατόπι εὐθύς ἐχύθη,
πού στό θρονί τῆς ἄμαξας καθόταν μαζωμένος
κι εἶχε ἀπολύσει τὰ λουριά τοῦ τρόμου ἀπό τήν ζάλην.

Μέ τό κοντάρι ἀπό σιμά τοῦ πέρασε ὡς τὰ δόντια
τό δεξιό σιαγόνι του καί αὐτόν μέ τό κοντάρι 405

ἐσήκωσε ἀπ' τήν ἄμαξαν, καθὼς ψαράς, στόν βράχον
καθήμενος, ψάρι τρανό μέ στιλβωτόν ἀγκίστρι

σηκώνει ἀπό τήν θάλασσαν· ὁμοίως ἀπ' τό στόμα
τ' ὀλάνοικτο τόν σήκωσε μέ τό λαμπρό κοντάρι

καί πίστομα τόν ἄμπωσε στήν γῆν νά ξεψυχήσει· 410
καί τόν Ἐρύλαον βαρεῖ, κεῖ πού τοῦ ὀρμουῦς ἐπάνω,

μέ λίθαρο στήν κεφαλὴν, καί στό βαρὺ του κράνος
εἰς δύο σχίσθ' ἡ κεφαλὴ, καί προύμυτα στό χῶμα

πέφτει καί ὁ ψυχοθεριστὴς ὁ θάνατος τόν ζώνει.
Τοὺς ἀνδρειωμένους ἔπειτα Τληπόλεμον, Ἐπάλτην, 415

Πύριν, Ἐρύμαντ', Εὐίππον, Ἀμφοτερόν, Ἰφέα,
Ἐχίον τοῦ Δαμάστορος, Πολύμηλον τοῦ Ἀργέου,

ὄλους τοὺς σμίγει ἐπανωτοὺς στήν γῆν τήν πολυθρέπτραν.

Καί τότε ὁ μέγας Σαρπηδών, ἄμ' εἶδε τοῦ Πατρόκλου
ἀπὸ τό χέρ' οἱ ἄζωστοι νά πέφτουν σύντροφοί του, 420

τοὺς ἰσοθέους φώναζε καί ὀνειδίζε Λυκίους·
«Λύκιοι, πού φεύγετε; Ἐντροπή! εἶν' ὥρα ν' ἀνδρειευθεῖτε·

τόν ἄνδρα θ' ἀντικρίσω ἐγώ, κι ἐγὼ θά μάθω πρῶτος,
ποιός εἶναι αὐτός ὁ τρομερός πού ἀφάνισε τοὺς Τρῶας,
πού ἀνδρείων τόσων μαχητῶν τὰ γόνατα ἔχει λύσει». 425

Εἶπε, καί μ' ὄλα τ' ἄρματα ἐπήδησε ἀπ' τ' ἀμάξι.
Καί ἅμα τόν εἶδε ὁ Πάτροκλος, ἐπήδησε κι ἐκεῖνος·

καί ὡς μάχονται κυρτόνυχτοι, κυρτόμυτοι πετρίτες

ἐπάνω εἰς πέτραν ὑψηλὴν μέ σκούξιμο μεγάλο, ἵσταντο ποῖε
 ὁμοια κι ἐκείνοι μέ κραυγῆς ἐπιάσθησαν στήν μάχην. 430

Εἶδε κι ἐπόνεσ' ὁ υἱὸς τοῦ πρωτοβούλου Κρόνου
 κι εἶπε στήν Ἥραν σύγκλινη ὁμοῦ καὶ αὐτάδελφῆν του:

«Ἄχ! τῶν θνητῶν ὁ Σαρπηδῶν, ὁ περιπόθητός μου.
 Νά μοῦ τόν σθῆσει ὁ Πάτροκλος, διόρισεν ἡ μοῖρα:

κι εἰς δύο τώρα στοχασμούς χωρίζεται ἡ ψυχὴ μου, 435
 θά τόν σηκώσω ζωντανόν ἀπ' τόν φρικτόν ἀγώνα
 καὶ θά τόν θέσω εἰς τόν λαόν τῆς κάρπιμης Λυκίας,
 ἢ θέν' ἀφήσ' ὁ Πάτροκλος νά σθῆσει τὴν ζωὴν του».

Κι ἡ Ἥρα ἡ μεγαλόφθαλμη τοῦ ἀντεῖπε ἡ σεβασμία:

«Ποιόν λόγον τώρα ἐπρόφερες, ὦ φοβερὲ Κρονίδη!
 ἄνδρα θνητόν πού ἀπ' ἀρχῆς τόν ἔχει δέσ' ἡ μοῖρα,

ἀπ' τὰ δεσμά τοῦ ἄχαρου θανάτου θ' ἀπολύσει;
 Κάμε το· ἄλλ' ὄλοι οἱ ἐπίλοιποι θεοὶ δέν θά τό στέρξουν.

Κι ἔν' ἄλλο ἀκόμα θά σοῦ εἰπῶ, νά τό σκεφθεῖς· ἂν στείλῃς
 τόν Σαρπηδόνα ζωντανόν στὰ γονικά τοῦ ὀπίσω, 445

σκέψου μή καὶ ἄλλος τῶν θεῶν θελήσει τόν υἱόν του
 νά στείλει ἀπὸ τόν φονικόν ἀγώνα στήν πατρίδα.

Πολλά μάχονται ὀλόγυρα στοὺς πύργους τοῦ Πριάμου
 παιδιὰ θεῶν, καὶ σύ μ' αὐτὸ χολὴν θά τοὺς γεννήσεις.

Ἄλλ' ἂν σοῦ εἶν' ἀγαπητός καὶ ὀδύρεται ἡ καρδιά σου,
 τῶρ' ἄφησέ τον στόν φρικτόν ἀγώνα ν' ἀποθάνει,

ὡς θά τόν σθῆσει ὁ Πάτροκλος ὁ υἱὸς τοῦ Μενoitίου,
 καὶ ἅμα ἡ ψυχὴ του καὶ ἡπνοῆ ἔρμο τό σῶμ' ἀφήσουν

νά τόν σηκώσει ὁ Θάνατος καὶ ὁ γλυκός Ὕπνος κάμε
 ὥσπου νά φθάσουν στόν λαόν τῆς ἄμετρης Λυκίας, 455

ὅπου ἀδελφοὶ καὶ συγγενεῖς θά τοῦ σηκώσουν τάφον
 καὶ στήλῃν, μόν χάρισμα τοῦ πεθαμένου ἀνθρώπου».

Κι ἔστερξε ὁ,τι εἶπε τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὁ πατέρας.

Κι αἱματωμένες ἔβρεξε ρανίδες οὐρανόθεν
 τιμώντας τόν γλυκόν του υἱόν, πού ἔμελλε στήν Τροίαν 460

νά πέσει ἀπὸ τόν Πάτροκλον μακρὰν ἀπ' τὴν πατρίδα.

Καὶ ὀπότεν ἐπροχώρησαν κι ἐβρέθησαν ἀντίκρου
 τοῦ Σαρπηδόνοσ τόν λαμπρόν ἀκόλουθον, ἀνδρεῖον
 Θρασύμηλον ὁ Πάτροκλος κάτω ἀπὸ τὴν γαστέρα

κτύπησε καί ἄφησε νεκρόν· καί ὁ Σαρπηδών τήν λόγχην 465
 ἀκόντισε στόν Πάτροκλον χαμέν', ἀλλά τόν ἵππον
 ἐλάδωσε τό Πήδασον, στήν δεξιάν του πλάτην·
 ἀγκομαχώντας βόγγησε καί ἔπεσε στό χῶμα
 ἐκεῖνο κι ἐξεψύχησε, καί ὡς εἶδαν ἔμπροσθέν τους
 νά κείτεται ὁ παράζυγος ξεσμίγουν τ' ἄλλα δύο, 470
 τρίζει ὁ ζυγός κι ἐμπλέκονται κακά τά χαλινάρια
 κι ἦβρε τό τέλος τοῦ κακοῦ ὁ μέγας Αὐτομέδων·
 τό μακρῷ ξίφος ἔσυρε ἀπ' τό παχῷ μερί του,
 ξεκόφτει τόν παράσειρον ὡς ἀστραπή κι ἐκεῖνα
 ἔσιασαν μέσ στους χαλινούς, ὡς πρῶτα τανυσμένα. 475
 Καί πάλιν ρίχνει ὁ Σαρπηδών χαμένα τό κοντάρι
 καί τοῦ Πατρόκλου ἐξάκρισεν ἀριστερά τόν ὦμον
 ἡ λόγχη δέν τόν λάδωσε· κατόπι μέ κοντάρι
 ἀκόντισεν ὁ Πάτροκλος, ἀλλ' ὄχι αὐτός χαμένα, 480
 ἀλλ' ὅπου τό διάφραγμα συνέχει τήν καρδιάν·
 κι ἔπεσεν ὅπως πέφτει δοῦς ἢ λεύκα ἢ φουντωμένος
 ὑψηλός πεῦκος, πόκοψαν τεχνίτες εἰς τά ὄρη
 μέ ἀξίνες νεοτρόχιστες, μ' αὐτό νά στήσουν πλοῖον. 485
 Ὅμοια ξαπλώθη αὐτός ἔμπρός εἰς τό ζεμένο ἀμάξι
 μέ βογγητό κι ἐφούκτωσε τό αἵματομένο χῶμα.
 Καί ὡς ταῦρος μεγαλόψυχος, λεοντάρι ἄν τόν ξεσχίξει
 μέ τά φρικτά σιαγόνια του, μέσα εἰς βοδιῶν ἀγέλην
 μοῦγγρισμα θγάξει ὡς ξεψηχᾶ· παρόμοια τῶν Λυκίων
 ὁ ἀρχηγός, πού φόνευεν ἡ λόγχη τοῦ Πατρόκλου, 490
 φουσομανοῦσε κι ἐκραζε κατ' ὄνομα τόν φίλον:
 «Γλυκέ μου Γλαῦκε, ἀνίκητε μέσ στους ἀνδρειωμένους,
 ὦρα εἶναι τούτη νά φανεῖς πολεμιστής γενναῖος,
 τώρα μέ πόθον ν' ἀκουσθεῖς τόν τρόμον τοῦ πολέμου. 495
 Καί τῶν Λυκίων πρῶτα εἰπέ στους πρῶτους πολεμάρχους
 ἐδῶ στόν Σαρπηδόνα ἔμπρός τήν λόγχην νά προβάλλουν,
 μέ τό κοντάρι σου καί σύ πολέμα νά μέ σώσεις.
 Αἰσχύνη καί ὄνειδος γιά σέ θά εἶμαι ἐπί ζωῆς σου,
 ἄν, ἀφοῦ ἔπεσα νεκρός κατά τά κοῖλα πλοῖα,
 μοῦ πάρουν τ' ἄρματα οἱ Ἀχαιοί· ἀλλ' ἀνδρειέψου, φίλε, 500

καί ὅλα τὰ πλήθη ἐμψύχωσε». Τά μάτια ἐκεῖ τοῦ κλείει
καί τὰ ρουθούνια ὁ θάνατος· πατώντας τον στό στήθος
μαζί μ' ὄλους τούς πνεύμονας τήν λόγῃν ἀνασπάει,
τήν ἄκρην ἔπειτα τραβᾷ καί ἀντάμα τήν ψυχή του.
Καί οἱ Μυρμιδόνες κράτησαν τούς ἵππους πού ἐφυσούσαν 505
νά φύγουν, ἀφοῦ ἐρήμωσε τ' ἀμάξι τῶν κυριῶν.

Καί ὁ Γλαῦκος ὡς τόν ἄκουσεν ἐράισε ἡ καρδιά του
τοῦ πόνου, ὅτι δέν δύνονταν νά δρᾷμει βοηθός του
κι ἔπιανε τόν θραχίονα σφικτά μέ τήν παλάμην,
ὅτι τόν ἔκοφτε ἡ πληγή πού ὁ Τεῦκρος μέ κοντάρι 510

τοῦ εἶχε κάμει τήν στιγμὴν ὅπου στό μέγα τεῖχος
ὄρμουσε ἀπό τόν ὄλεθρον νά σώσει τούς συντρόφους·
κι εὐχὴν τοῦ Φοῖβου ἐπρόφερε: «Θεέ, συνάκουσέ με,
στήν Τροίαν εἶσαι ἢ στόν λαόν τῆς κάρπιμης Λυκίας·
ὅτι σύ δύνασαι παντοῦ ν' ἀκούσεις τούς θλιμμένους, 515

κι ἐμένα τώρα φοβερό μέ καταθλίβει πάθος.
Βαρείαν ἔχω ἐδῶ πληγὴν, δριμεῖς μοῦ κόφτουν πόνοι
τό χέρι τοῦτ' ὀλόδολο, τό αἷμα δέν στερεύει,
καί ὡς πέφτει κάτω ἡ πλάτη μου, δέν δύναμαι τήν λόγῃν
νά τήν κρατήσω ἀσάλευτην, οὐδέ νά πολεμήσω. 520

Καί ἄνδρας ἐχάθη ἀσύγκριτος, ὁ Σαρπηδών, ὁ γόνος
τοῦ Δία, πού ἀδοήθητο καί τό παιδί του ἀφήνει.
Ἄλλά σύ κλείσε, κύριε, τήν φοβερὴν πληγὴν μου,
τούς πόρους καταπράννε καί σύ δυνάμωσέ με
καί εἰς τόν ἀγώνα θαρρετά νά σπρώξω τούς Λυκίους 525
κι ἐγὼ τόν φίλον τόν νεκρόν νά σώσω πολεμώντας».

Εὐχήθηκε, καί τήν εὐχὴν εἰσάκουσεν ὁ Φοῖβος.
Κι εὐθύς τούς πόρους ἔπαυσε καί ἀπ' τήν πληγὴν τό αἷμα
σταμάτησε καί δύναμιν τοῦ ἔβαλε στά στήθη.
Τό αἰσθάνθη ὁ Γλαῦκος μέ χαράν πού τήν εὐχὴν του ὁ μέγας 530
θεός εἰσάκουσεν εὐθύς καί γύρω τῶν Λυκίων
τούς πολεμάρχους φώναξε νά ἴθωῦν νά ὑπερμαχήσουν
στοῦ Σαρπηδόνοσ τόν νεκρόν· κατόπιν εἰς τούς Τρώας
μακροπατώντας ἐφθασεν ἐκεῖ πού ὁ Πολυδάμας
ὁ Πανθοΐδης ἔστεκε καί ὁ θεϊκός Ἄγήνωρ, 535
ὁ Αἰνείας μέ τόν Ἐκτορα καί πρὸς ἐκείνους εἶπε:

«ὦ Ἐκτωρ, ἔλησμόνησες καθόλου τούς συμμάχους,
πού ἦλθαν ἐδῶ γι' ἀγάπην σου καί τήν ζωήν τους φθείρουν
μακράν ἀπ' τήν πατρίδα των καί ἀπό τούς ποθητούς των,
καί σύ δέν εἶσαι πρόθυμος ποσῶς νά τούς βοηθήσεις. 540

Κεῖται νεκρός ὁ Σαρπηδών, αὐτός πού τήν Λυκίαν
ἔσωξε δίκαιος κριτής καί μαχητής ἀνδρείος·
ὁ Ἄρης τόν ὑπόταξε στήν λόγχην τοῦ Πατρόκλου.
Δράμετε, ὦ φίλ' εἶν' ἐντροπή, τά ἄρματ' ἄν τοῦ πάρουν
καί κακοσύρουν τό γυμνό κορμί του οἱ Μυρμιδόνες, 545
ἀπό χολήν πόχουν σ' ἐμᾶς γιά τόσους πού ἐφονεῦαν
τῶν Δαναῶν οἱ λόγχες μας σιμά στά μαῦρα πλοῖα».

Εἶπε, καί λύπη ἀδάστακτη τούς Τρῶας συνεπῆρε,
ὅτι, ἄν καί ξένος, στύλωμα τῆς χώρας ἦταν κι εἶχε
ἄνδρες πολλούς κι ἐπρώτευε σ' αὐτούς ὡς πολεμάρχος. 550
Καί ὀλοῖσα στούς Δαναούς ὁμοῦν, καί ὁ Ἐκτωρ πρῶτος
θυμόν γεμάτος πόπεσεν ὁ Σαρπηδών ὁ θεῖος.

Καί αὐτοῦ κινεῖ τούς Ἀχαιοὺς ἢ ἀνδρεία τοῦ Πατρόκλου
καί πρῶτα πρὸς τούς Αἴαντας, πού ὀλόψυχα ἐδιψοῦσαν
τόν πόλεμον καί μόνοι τους, ἐστράφη καί τούς εἶπε: 555

«Αἴαντες, τώρα πρόθυμοι νά γίνετε βοηθοί μας
ὡς εἴσθε ὡς τῶρ' ἀτρόμητοι, καί κάτι ἀκόμη πλέον.
Ὁ ἄνδρας πού τῶν Ἀχαιῶν πρωτόρμησε στό τεῖχος
κεῖται νεκρός ὁ Σαρπηδών· χαρά μας, ἄν τό σῶμα
τό κακοσέριναμε γυμνό κι οἱ λόγχες μας ἐσθῆναν 560
κανέναν τῶν συντρόφων του πού ὑπερμαχοῦν ἐμπρός του».

Εἶπε, κι ἐκεῖνοι ἐμάνιζαν καί μόνοι γιά τήν μάχην.
Καί ὡς ἔσμιξαν τέσ φάλαγγες καί ἀπ' τά δυό μέρη ὁμοίως
οἱ Μυρμιδόνες καί οἱ Ἀχαιοί, οἱ Λύκιοι καί οἱ Τρῶες,
εἰς τόν νεκρόν ὀλόγυρα στήν μάχην ἐπιασθῆκαν 565
μέ ἀλαλαγμόν· καί τ' ἄρματα τῶν μαχητῶν βροντοῦσαν.
Καί νύκτα ἐτέντωσε κακὴν ὁ Δίας στόν ἀγῶνα,
νά γίνει πόλεμος κακός γιά τ' ἀκριβό παιδί του.

Καί τότε πρῶτοι ἐσπρωξαν τούς Ἀχαιοὺς οἱ Τρῶες·
τί ἔπεσ' ὄχι ἀπήφιστος τῶν Μυρμιδόνων ἄνδρας, 570
τοῦ Ἀγακλέους ὁ Ἐπειεὺς βλαστάρι, τοῦ γενναίου,
ὁπού στ' ὠραῖο Βούδειον πρῶτ' ἦταν βασιλέας,

κι ἑξάϊσιον φόνευσε ἀνεψιόν, κι ἐπρόσπεσε στήν Θέτιν
 τότε τήν ἀσημόποδην καί στόν καλόν Πηλέα·
 καί αὐτοί μέ τόν ἀνίκητον τόν στείλαν Ἀχιλλέα 575
 στήν Ἴλιον τήν εὐιππην καί αὐτός νά πολεμήσει.
 Αὐτόν μέ πέτραν κτύπησε στήν κεφαλήν ὁ Ἐκτωρ,
 ὡς προσπαθοῦσε τόν νεκρόν νά πιάσει καί ὄλη ἐσχίσθη
 στό κράνος μέσα ἡ κεφαλή, καί εἰς τόν νεκρόν ἐπάνω
 πέφτει καί ὁ ψυχοθεριστής ὁ θάνατος τόν ζώνει. 580
 Τότ' ἐπληγώθη ὁ Πάτροκλος νά ἰδεῖ νεκρόν τόν φίλον,
 καί τούς προμάχους ἔσχισεν ὡσάν γοργό γεράκι
 ὅταν ψαρόνια διασκορπᾶ καί μαῦρες καλιακουδες.
 Μέ ὁρμήν ὁμοίαν, Πάτροκλε, στές φάλαγγες τῶν Τρώων
 καί τῶν Λυκίων ἔπεσες, θλιμμένος γιά τόν φίλον. 585
 Καί τοῦ Ἰθαίμενους τόν υἱόν μέ πέτραν εἰς τόν σβέρκον
 κτύπησε τόν Σθενέλαον καί τοῦ ἔσπασε τά νεῦρα.
 Κι ἐσύρθησαν οἱ πρόμαχοι καί ἀκόμη ὁ μέγας Ἐκτωρ.
 Καί ὄσο περνάει διάστημα στό πέταμά του ἀκόντι,
 ὅταν καλός ἀκοντιστής τό ρίχν' εἶτε σ' ἀγώνα 590
 ἢ καί στήν μάχην ὅπου ἐχθροί τόν σφίγγουν ἀνδροφόνοι,
 τόσον ἐμπρός τῶν Ἀχαιῶν ἐσύρθησαν οἱ Τρώες.
 Καί τῶν Λυκίων ὁ ἀρχηγός πρῶτος ἐστράφη ὁ Γλαῦκος,
 καί τόν γενναῖον Βαθυκλῆ φονεύει Χαλκωνίδην,
 πού εἰς τήν Ἑλλάδα ἐγκάτοικος μέσα εἰς ἑξάϊσιο σπίτι 595
 στούς Μυρμιδόνας ἔλαμπε γιά πλοῦτη κι εὐτυχίαν.
 Τοῦτον, πού κυνηγώντας τον ἐκεῖ ἦταν νά τόν πιάσει
 ὁ Γλαῦκος μ' ἕξαφηνν στροφήν ἐλόγχισε στό στήθος·
 καί ὅπως μέ βρόντον ἔπεσεν ὁ ἑξάϊσιος πολεμάρχος,
 θλίψιν ἐπῆραν οἱ Ἀχαιοί καί ἀγάλλισαν οἱ Τρώες 600
 καί γύρω του ἐπυκνώθηκαν· ἀλλά δέν ἐδειλιάσαν
 οἱ Ἀχαιοί κι ἐπάνω τους μέ δύναμιν χυθῆκαν.
 Ἄνδρα τῶν Τρώων τολμηρόν ἐφόνευσε ὁ Μηριόνης,
 τόν Λαόγονον τοῦ Ὀνήτορος, πού τοῦ Διός Ἰδαίου
 ἱερέας ἦταν καί ὡς θεόν ὁ κόσμος τόν τιμοῦσε. 605
 Κάτω ἀπ' τ' αὐτί τόν κτύπησε καί ἀπ' τό σιαγόني καί ὄλο
 τό σῶμα ἐλύθη καί ἄχαρο τόν σκέπασε σκοτάδι.
 Στόν Μηριόνην ἔριξε τήν λόγχην ὁ Αἰνεΐας

ἴσως τόν ἔβρει, ὡς βάδιζε μέ σκέπην τήν ἀσπίδα.
 Ἐμπρός τηρώντας ξέφυγεν ἐκεῖνος τό κοντάρι 610
 καί ὡς αὐτός ἔσκυψε ἔμπρός, ὀπίσω του στό χῶμα
 στηλώθ' ἡ λόγχη κι ἡ οὐρά τινάζονταν ἐπάνω,
 καί ὁ βαρῦς Ἄρης ἔσθησεν ἐκεῖ τήν δύναμίν του
 κι ἔπεσε τυνακτά στήν γῆν τοῦ Αἰνείου τό κοντάρι
 ἀνώφελ' ἀφοῦ πέταξεν ἀπ' τ' ἀνδρικό του χέρι. 615

Ὁ Αἰνείας τότ' ἐχόλωσε κι ἐφώναξεν: «Ἄν κι εἶσαι,
 ὦ Μηριόνη, χορευτής θαρρῶ, πού ἂν σ' εἶχε πάρει
 ἡ λόγχη μου γιά πάντοτε θά σ' ἔκανε νά μείνεις».

Ἐκείνου ἀντεῖπε ὁ δοξαστός στά ὄπλα Μηριόνης:
 «Αἰνεΐα, πράγμα δύσκολον, ἀνδράγαθος ἂν κι εἶσαι, 620
 τοῦ κάθε ἀνδρός πού ἀντίκρου σου μέ τ' ἄρματα προβάλει
 ἐσύ νά πάρεις τήν ζωήν· θηητός καί σύ γεννήθης·
 ἐάν ἀκόντιζα κι ἐγώ καί σοῦ ἄνοιγα τό στήθος
 καί δυνατός καί θαρρετός εἰς τήν ἀνδρεία σου ὡς εἶσαι,
 θά εἶχα ἐγώ τό καύχημα καί ὁ Ἄδης τήν ψυχήν σου». 625

Αὐτά εἶπε καί ὁ Πάτροκλος τόν ἀποπῆρε ὁ θεῖος:
 «Τί λέγεις τοῦτ', ἀνδράγαθος ὡς εἶσαι, Μηριόνη,
 γιά λόγια, φίλε, ὑβριστικά οἱ Τρῶες δέν θ' ἀφήσουν
 τό λείψανο, ἂν κανένας τους τό χῶμα δέν δαγκάσει.
 Ἄξιζει ὁ λόγος στήν βουλήν, στόν πόλεμον τό χέρι. 630
 Ὅθεν ἔμπρός στόν πόλεμον καί ἄς μήν πολυλογοῦμε».

Εἶπ', ἐκινήθη καί σ' αὐτόν κατόπι ὁ θεῖος ἄνδρας,
 καί ὡς εἰς τό δάσος τοῦ βουνοῦ τῶν ξυλοκόπων κρότος
 σηκώνεται ἀκατάπαυστος καί ἀκούεται ἀπό πέρα,
 παρόμοια καί τῶν μαχητῶν, ἀπό τῆς γῆς τό πλάτος, 635
 βρόντον ἐσήκωνε ὁ χαλκός καί οἱ ταύρινες ἀσπίδες
 μέ ξίφη καί μέ δίστομα κοντάρια ὡς ἐκτυπιόνταν·
 καί γνώστης δέν θά γνώριζε τόν θεῖον Σαρπηδόνα,
 ὡς ἀπ' ἀκόντι, ἀπ' αἵματα καί ἀπό τήν σκόνην ὄλος
 πατόκορφα ἐσκέπάζετο καί στόν νεκρόν ἐκεῖνοι 640
 ὀλόγησ' ἀναδεύονταν, σάν μύγες εἰς τήν μάνδραν
 βουίζαν ὀλοτρόγυρα σ' ὀλόγεμες καρδάρες
 τό καλοκαίρι, ὁπού σ' ἄγγειά τό γάλα ξεχειλίζει.
 Τότε ἀπ' αὐτούς πού ἐμάχονταν εἰς τόν νεκρόν τριγύρω

στιγμήν ὁ Ζεὺς δέν ἔστρεψε τὰ φωτερὰ του μάτια· 645
 αὐτὸς ἐτήρα πάντοτε καὶ ἀμφίβολος μετροῦσε
 μέσα στό βάθος τῆς ψυχῆς τόν φόνον τοῦ Πατρόκλου,
 ἢ τῶρ' αὐτοῦ στό λείψανο τοῦ θείου Σαρπηδόνας
 ὁ Ἔκτωρ μέ τήν λόγῃν του τό σῶμα νά τοῦ σχίσει
 καί νά τοῦ πάρει τ' ἄρματα, ἢ θέ ν' ἀφήσει ἀκόμη 650
 σ' ἄλλους πολλούς τόν ὄλεθρον νά φέρ' ἢ δύναμὶς του.
 Καί τοῦτο μέσ στόν λογισμόν προτίμησεν ὁ νοῦς του,
 πάλι ὁ λαμπρός ἀκόλουθος τοῦ θείου Ἀχιλλέως
 τοὺς Τρῶας καί τόν Ἔκτορα νά κυνηγήσει ὀπίσω
 κατὰ τήν πόλιν καί πολλούς νά θανατώσει ἀνδρεῖους. 655
 Μ' ἄνανδρο πνεῦμα ἐπάγωσε τοῦ Ἔκτορος τὰ στήθη·
 σ' ἀμάξι ἀνέβη κι ἔφευγε κι ἐφώναζε τῶν ἄλλων
 νά φύγουν ὡς ἐγνώρισε τέσ πλάστιγγες τοῦ Δία.
 Καί οὔτε οἱ γενναῖοι Λύκιοι σταθῆκαν ἀλλ' ἐφύγαν
 ὅλοι, τόν βασιλέα τους ὡς εἶδαν νεκρωμένον 660
 κάτω ἀπ' τό πλήθος τῶν νεκρῶν, ὅτι πολλοί ἔχαν πέσει
 ἐπάνω του στόν ἄσπονδον πού ἄναψε ἀγῶνα ὁ Δίας.
 Κι ἐκεῖνοι ὡστόσοσον ἔπαιρναν ἀπό τόν Σαρπηδόνα
 τ' ἄρματα τὰ περίλαμπρα, καί τὰ ἔφεραν στά πλοῖα
 καθῶς τοὺς εἶπε ὁ ἀνδράγαθος υἱὸς τοῦ Μενoitίου. 665
 Καί εἶπε τότε ὁ βροντητῆς τοῦ Φοῖβου: «Ἄμε, γλυκέ μου
 Φοῖβε, ἀπ' τὰ βέλη σήκωσε τόν Σαρπηδόνα, πρῶτα
 ἀπό τὰ μαῦρα αἵματα νά τόν καθάρεις ὅλον
 στοῦ ποταμοῦ τὰ ρεῦματα μακρὰν καί ἀφοῦ τόν χρίσεις
 μέ ἀμβροσίαν, ἄφθαρτα ἐνδύματα ἐνδυσέ τον, 670
 καί στείλε τον μέ ὀδηγούς ταχεῖς τὰ διδυμάρια
 τόν Ὕπνον καί τόν Θάνατον νά τόν ξεπροβοδίσουν,
 ὡς νά τόν θέσουν στόν λαόν τῆς κάρπιμης Λυκίας,
 ὅπου ἀδελφοί καί συγγενεῖς θά τοῦ σηκώσουν τάφον
 καί στήλην, μόνον χάρισμα πού τῶν νεκρῶν ἀνήκει». 675
 Εἶπε, καί δέν παράκουσεν ὁ Ἀπόλλων στόν πατέρα
 καί μέσ στήν μάχην ἔπεσεν ἀπό τὰ ὄρ' Ἰδαῖα·
 μέσ' ἀπ' τὰ βέλη ἐσήκωσε τόν θεῖον Σαρπηδόνα,
 στόν ποταμόν τόν ἔλουσε, τόν ἔχρισε ἀμβροσίαν,
 κι ἐνδύματα τόν ἐνδυσε, πού εἶναι ἄφθαρτα ὑφασμένα. 680

κι ἔστειλε αὐτόν μέ ὀδηγούς ταχεῖς, τά διδυμάρια
 τόν Ὕπνον καί τόν Θάνατον, πού τόν ξεπροβοδήσαν
 καί τόν ἐθέσαν στόν λαόν τῆς κάρπιμης Λυκίας.
 Τότ' εἶπε τοῦ Αὐτομέδοντος ὁ Πάτροκλος νά σπρώξει
 τό ἀμάξι αὐτοῦ κατάποδα τῶν Τρώων καί Λυκίων· 685
 ποιά τύφλωσις! ἄν φύλαγε τόν λόγον τοῦ Ἀχιλλέως,
 τήν μοίραν θά ἐξέφευγε τήν μαύρην τοῦ θανάτου.
 Ἄλλά τοῦ Δί' ἀξίζει ὁ νοῦς πλιότερο ἢ τοῦ ἀνθρώπου,
 πού εὐκόλα καί ἄνδρ' ἀτρόμητον δειλιάζει καί τήν νίκην
 τοῦ ἀφαιρεῖ καί ἄλλην φοράν τόν σπρώχνει αὐτός στήν μάχην· 690
 ὅπως τότ' ἔβαλε φωτιά στά στήθη τοῦ Πατρόκλου.
 Ποῖον πρῶτον καί ποιόν ὕστερον ἐγύμνωσες στήν μάχην,
 Πάτροκλε, ὁπότεν οἱ θεοί σ' ἐκάλεσαν στόν Ἄδην;
 Ἔλεσε πρῶτα ὁ Ἄδρηστος· ὁ Αὐτόνοος κατόπιν,
 ὁ Ἐπίστωρ, ὁ Μελάνιππος, ὁ Πέριμος Μεγάδης, 695
 ὁ Ἐχεκλος, ὁ Ἐλασος, ὁ Μούλιος καί ὁ Πυλάρης,
 κι οἱ ἄλλοι ἐδειλοψύχησαν κι ἐφύγαν ὄλοι ἐμπρός του.

Θά 'παιρναν τότ' οἱ Ἀχαιοί τήν ὑψηλήν Τρωάδα,
 τόσο τριγύρω ἐμάνιζεν ἡ λόγχη τοῦ Πατρόκλου,
 στόν πύργον ἄν δέν ἔστεκεν ὁ Φοῖβος, πού, τῶν Τρώων
 700
 ὑπέρμαχος, τόν ὄλεθρον ἐκείνου ἐμελετοῦσε.
 Καί τρεῖς ἐσκάλωσε φορές ὁ Πάτροκλος στό τεῖχος
 καί τρεῖς τόν ἐξετίναξεν ὁ Φοῖβος μέ τά χέρια
 τ' ἀθάνατα κτυπώντας του τήν φωτεινήν ἀσπίδα.
 Ἄλλ' ὅτε ὡς δαίμων τέταρτην φοράν ἐχύθη ὁ ἦρωσ,
 705
 φροδερήν τοῦ ἔβαλε κραυγήν ὁ Ἀπόλλων καί τοῦ εἶπε:
 «Πάτροκλε διογέννητε, δέν ἔχει ὄρις' ἡ μοίρα
 τῶν ἀποτόλμων Τρώων σύ τήν πόλιν νά πορθήσεις,
 οὐδ' ὁ Ἀχιλλεύς, εἰς τήν ἀνδρεία περισσ' ἀνώτερός σου».

Εἶπε, κι εὐθύς ὁ Πάτροκλος μακράν ἐσύρθη ὀπίσω
 710
 γιά νά ἀποφύγει τήν ὁρμήν τοῦ μακροδόλου Φοῖβου.

Κι ἔμειν' ὁ Ἐκτωρ στές Σκαιές μέ τά γοργά πουλάρια·
 κι ἐρεύνα ὁ νοῦς του ἄν θά στραφεῖ στήν ταραχήν τῆς μάχης
 ἢ θά φωνάξει στόν λαόν ν' ἀποκλεισθεῖ στό τεῖχος.
 Καί τοῦτο ἐνῶ στοχάζονταν, ἦλθεν ἐμπρός του ὁ Φοῖβος· 715
 ἄνδρας ἐφάνη στήν μορφήν καλός καί ρωμαλέος,

ὁ Ἄσιος, ὁπού θεῖον του τόν εἶχε ἀπ' τήν Ἐκάβην,
 κι ἦταν υἱός τοῦ Δύμαντος, πού πέρα εἰς τῆς Φρυγίας
 τά μέρ' ἦταν ἐγκάτοικος κεῖ πού ὁ Σαγγάριος ρέει.

Ἐκείνου ἐπῆρε τήν μορφήν καί τοῦ ἔπε τότε ὁ Φοῖβος: 720

«Ἐκτορ' ἀπό τόν πόλεμον τί ἀπέχεις; Δέν σοῦ πρέπει.

Ἄμποτε ἀντί κατώτερος νά ἔμουν ἀνώτερός σου,
 ἐλεεινήν ἀνάπασιν θά εἶχες ἀπ' τήν μάχην.

Ἄλλ' ἔλα, κίνα τ' ἄλογα στόν Πάτροκλον ἐπάνω
 ἴσως τόν πάρ' ἡ λόγη σου καί ὁ Φοῖβος σέ δοξάσει». 725

Εἶπε κι ἐστράφηκε ὁ θεός στόν θόρυβον τῆς μάχης,
 καί τόν ἀνδρεῖον πρόσταξεν ὁ Ἐκτωρ Κεβριόνην
 εὐθύς κατά τόν πόλεμον τούς ἵππους νά ραβδίσει.

Κι ἔβαλε τάραχον κακόν ὁ Φοῖβος στούς Ἀργεῖους,
 τῶν Τρῶων καί τοῦ Ἐκτορος τήν νίκην νά χαρίσει. 730

Καί ὁ Ἐκτωρ δέν ἐφρόντιζε τούς ἄλλους νά φονεῦει
 ἀλλά τούς ἵππους ἔσπρωχνε στόν Πάτροκλον ἐπάνω.

Καί ἀπό τ' ἀμάξι ὁ Πάτροκλος ἐπήδησε κρατώντας
 τήν λόγην μέ τ' ἀριστερό, κι ἐφούκτωσε μέ τ' ἄλλο
 χοντρό λιθάρι δοντερό, καί ἀντιστυλωμένος 735

τό ῥιξε καί τόν Ἐκτορα ἐκτύπησε ἀπ' ὀλίγο.

Ἄλλ' ὅμως τόν ἠνίοχον τόν Κεβριόνην ἦδρε,
 πού ἦταν νοθογέννητος τοῦ δοξαστοῦ Πριάμου,
 ἐνῶ κρατοῦσε τά λουριά, μέσ στό μεσόφρυδό του.

Καί ὁ τραχύς λίθος σύντριψε τά φρύδια, καί ὄλο ἐσπίασθη 740
 τό κόκαλο, καί καταγῆς ἐπέσαν οἱ ὀφθαλμοί του

αὐτοῦ ἐμπρός στά πόδια του· καί ἀπ' τόν λαμπρόν του θρόνον
 ἔπεσε κάτω ὡς βουτηχτής κι ἐβγήκεν ἡ ψυχή του.

Καί τότε τόν ἀνάπαιξες, ὦ Πάτροκλε ἵππομάχε.
 «ῶ, κοίτα! πόσο εἶν' ἐλαφρός πού εὐκολα βουτάει! 745

μέσ στό ἰχθυοφόρο πέλαγος ἄν τύχαιεν ἐκεῖνος,
 καί μέσα σ' ἄγρια κύματα θά ἐπήδ' ἀπό τήν πλώρην

νά ψάξει στρεῖδια καί πολλούς μ' ἐκεῖνα νά χορτάσει·
 τόσο εὐκολ' ἀπ' τήν ἄμαξα στό σιάδι αὐτός βουτάει·

εἶναι κι οἱ Τρῶες βουτηχταί πιδέξιοι, καθῶς βλέπω». 750

Εἶπε, κι εὐθύς ἐχύθηκε στόν ἥρωα Κεβριόνην,
 τήν ὀρμήν εἶχε λεονταριοῦ, πού ταύρους ἀφανίζει

ὄσπου στό στήθος τό κτυποῦν κι ἡ ἀνδρείαά του τό φονεύει·
 μέ λύσσαν τέτοιαν, Πάτροκλε, τοῦ ἐχύθηκες ἐπάνω.
 Καί ἀπ' τ' ἄλλο μέρος πήδησεν ὁ Ἔκτωρ ἀπ' τ' ἀμάξι· 755
 κι ἐκεῖν' οἱ δύο πιάσθηκαν εἰς τόν νεκρόν ἐπάνω
 σάν δυό λεοντάρια στό βουνό, τῆς πείνας λυσσιασμένα
 μάχονται μεγαλόψυχα γιά σκοτωμένο ἐλάφι.
 Παρόμοια ποῖος τόν νεκρόν νά πάρει Κεβριόνην
 ὁ Ἔκτωρ καί ὁ Πάτροκλος, μάχης δεινοί τεχνίται, 760
 μέ τόν ἀλύπητον χάλκόν ν' ἀντισφαγοῦν ζητοῦσαν.
 Μέ πείσμ' ἀπό τήν κεφαλήν ὁ Ἔκτωρ τόν κρατοῦσε,
 ὁ Ἔκτωρ καί ὁ Πάτροκλος· κι ἐπάνω των οἱ ἄλλοι,
 οἱ Τρῶες καί οἱ Δαναοί σφοδρῆν κρατοῦσαν μάχην.
 Καί ὅπως μ' ἄγών' ἀντίζηλον ὁ Εὐρος μέ τόν Νότον 765
 στό ὄρος δάσος πολεμοῦν βαθύ καί φουντωμένο
 ἀπό πολύφλουνδες κρانيές καί φράξα καί μελέγους,
 πού σμίγουν ὄλ', ἀντικτυποῦν τά μακριά κλαδιά τους,
 καί ὅπως συντρίβονται πολύς ὁ βρόντος ἀντηχάει,
 ὅμοια μέ ἀντίθετην ὀρηγίῃ οἱ Ἀχαιοί καί οἱ Τρῶες 770
 σφάζονταν καί τήν ἀνανδρην φυγῆν στόν νοῦν δέν εἶχαν,
 καί ὡς μάχονταν ὀλόγυρα ἐκεῖ στόν Κεβριόνην
 λόγγες ἐμπήχθησαν πολλές καί φτεροφόρ' ἀκόντια
 καί ἀσπίδες σκούνησαν πολλές λιθάρια φουκτωμένα.
 Καί αὐτός στό μέσο ἀπέραντος στόν στρόδιλον τῆς σκόνης 775
 κοιτάμενος τοὺς ἵππικούς ἀγῶνες λησιμονοῦσε.

Καί ὅσον ὁ ἥλιος ἔλαμπε στά μεσουράνια μέρη
 κτυπιόνταν κι ἐπεφταν πολλοί καί ἀπ' τά δυό μέρη ὁμοίως·
 καί ἄμ' ἔγειρεν ὁ ἥλιος, ὅταν τά βόδια λυῶνται,
 τότε ἔνικοῦσαν οἱ Ἀχαιοί χωρὶς νά θέλ' ἡ μοῖρα. 780
 Καί ἀπό τ' ἀκόντια ξέσουραν τόν ἥρωα Κεβριόνην
 μακράν τῶν Τρῶων, κι ἔπειτα τόν γδύσαν ἀπ' τά ὄπλα.
 Στούς Τρῶας πέφτει ὁ Πάτροκλος ἀφανισμόν νά φέρει
 καί τρεῖς φορές κραυγάζοντας τρομακτικῶς ἐχύθη
 καί ἄνδρες ἔννεα τῆ φορά ροβόλησαν στόν Ἄδη. 785
 Ἄλλ' ὅταν τέταρτη φοράν ὡσάν θεός ὀρμοῦσε,
 τότε σοῦ ἐφάνη, Πάτροκλε, τό τέλος τῆς ζωῆς σου·
 ὅτι στήν μάχην σοῦ ἴθ' ἐμπρός τρομακτικός ὁ Φοῖβος.

Καί δέν τόν εἶδε, ὡς ἔρχονταν, στήν ταραχήν τῆς μάχης
 μέσ στήν κατάχνια ὀλόκλειστος· τοῦ ἐστήθη ὀπίσω ὁ Φοῖβος 790
 μέ τήν παλάμην πετακτὴν τοῦ ἐπάταξε τούς ὄμους
 καί ὀλην τήν ῥάχιν· κι ἔστριψαν τὰ μάτια τοῦ Πατρόκλου.
 Καί ὁ Φοῖβος ἀπ' τήν κεφαλὴν τοῦ ἐπέταξε τό κράνος,
 πού ἀντήγησε, ὡς ἐκύλησε στά πόδια ἐκεῖ τῶν ἵππων·
 καί ἡ χαίτη του στά χῶματα μολύνθη καί στό αἷμα. 795
 Καί ὡς τότε δέν ἐγίνετο νά μολυνθεῖ στό χῶμα
 ὁ κῶνος λαμπροφούντωτος, πού ἔσκεπε τ' ὠραῖο
 μέτωπο καί τήν κεφαλὴν τοῦ θεοῦ Ἀχιλλέως·
 καί τότε τό ἔδωκεν ὁ Ζεὺς τοῦ Ἐκτορος νά σκέπει
 τήν κεφαλὴν του κι ἔφθανε σ' αὐτόν ἡ μαῦρ' ἡμέρα. 800
 Κι ἐκόπη τό μακρόσκιον κοντάρι στήν παλάμην
 τό λογχοφόρο, τό βαρὺ, καί τοῦ ἔπεσε ἀπ' τούς ὄμους
 μ' ὄλον τόν τελαμῶνα τῆς ἡ κροσσωμένη ἀσπίδα.
 Καί ὁ Φοῖβος, τοῦ Διὸς υἱός, τόν θώρακα τοῦ λύει.
 Ἐθεοκρούσθη ὁ Πάτροκλος, τοῦ ἐλύθησαν τὰ μέλη 805
 καί θαμπομένους ἔμεινε· καί ὀπίσω μέ τήν λόγχην
 τόν κτύπησ' ἕνας Δάρδανος τῶν ὄμων εἰς τήν μέσην,
 ὁ Πανθοΐδης Εὐφορβος, πού ἐπρώτευσεν τῶν ἄλλων
 στήν λόγχην, εἰς τό τρέξιμον καί στήν ἵππομαχίαν. 810
 Ὅταν πολέμου ἀμάθητος πρωτῆλθεν ἵππομάχος,
 εἴκοσι ἄνδρες μόνους του κατέβασε ἀπ' τούς ἵππους.
 Αὐτός πρῶτος σ' ἐλόγχισεν, ὦ Πάτροκλε ἵππομάχε,
 καί δέν σέ φόνευσε, κι εὐθύς τήν λόγχην ἀπ' τό σῶμα
 ἄρπαξε καί μέσ στόν στρατόν ἐσύρθη, δέν ἐστάθη 815
 ν' ἀντιταχθεῖ στόν Πάτροκλον, ἄν καί ξαρματωμένον,
 ἀλλ' ὡς τό χέρι τοῦ θεοῦ τόν δάμασε καί ἡ λόγχη,
 πρὸς τούς συντρόφους ἔστρεψε τήν μοῖραν νά ἀποφύγει.
 Καί ὁ Ἐκτωρ ἀπ' τές φάλαγγες ἄμ' εἶδε τόν γενναῖον
 Πάτροκλον ν' ἀποσύρεται κονταροπληγωμένος,
 προχώρησε, τοῦ ἐστήθη ἐμπρός, καί μέσα εἰς τό λαγγόνι 820
 τήν λόγχην ὀλην ἐμπῆξε κι ἡ ἄκρη ἐβγήκε πέτρα.
 Ἐπεσε καί κατῆφεια στοὺς Ἀχαιοὺς ἐχύθη.
 Καί ὡς λέοντας καί ἀδειλιάστος ἀγριόχοιρος στό ὄρος
 μάχονται μεγαλόψυχα γιά μιά μικρὴ βρουσούλα,

ὅτι νά πιοῦν θέλουν καί οἱ δυό μέ λύσσαν, ὥσπου ὁ χοῖρος 825
 ἄσκομαχῶντας ξεψυχᾷ στόν λέοντ' ἀποκάτω·
 ὁμοίως τόν ἀνδράγαθον υἱόν τοῦ Μενoitίου,
 πολλῶν φονέα μαχητῶν ὁ Πριαμίδης Ἔκτωρ
 μέ λόγχην ἐθανάτωσε κι ἐπάνω του ἐκαυχήθη:
 «Τήν πόλιν μας, ὦ Πάτροκλε, θαρροῦσες ν' ἀφανίσεις, 830
 καί δουῖλες στήν πατρίδα σου νά πάρεις τέσ γυναικες,
 ἀνόητε! καί ἀκούραστα γι' αὐτές ἐτρικυμίζαν
 τ' ἄλογα τά φτερόποδα τοῦ Ἔκτορος, κι ἐκεῖνος,—
 πού εἶμαι πρῶτος μαχητής τῶν φιλομάχων Τρώων,
 καί δέν θά ἰδοῦν, ἐνόσω ζῶ, τήν δουλικήν ἡμέρα· 835
 καί τώρα σέ τά ὄρνεα θά φάγουν εἰς τήν Τροίαν.
 Ἄθλιε! δέν σέ ὠφέλησεν ὁ ἀνδρείος Ἀχιλλέας·
 θά σοῦ παράγγελνε πολλά τήν ὥραν πού ἐκινουῖσες:
 «Νά μή γυρίσεις, Πάτροκλε ἱπλόμαχε, στά πλοῖα
 πρῖν σχίσεις εἰς τοῦ Ἔκτορος τά στήθη τόν χιτώνα 840
 θαμμένον εἰς τό αἶμα του»· αὐτά θά εἶπ' ἐκεῖνος
 καί αὐτά τά λόγια σ' ἄρεσαν, ἀνόητος ὡς εἶσαι».

Καί, Πάτροκλε, τοῦ ἀπάντησες μέ τήν ψυχὴν στό στόμα:
 «Ἔκτορ, καυχήσου ὅσο ἠμπορεῖς, τώρα πού ὁ Ζεὺς καί ὁ Φοῖβος ὁ
 τήν νίκην σοῦ ἐχάρισαν — καί αὐτοὶ μέ καταβάλλουν 845
 εὐκολ', ἀφοῦ μοῦ ἀφαίρεσαν τά ὄπλ' ἀπό τούς ὤμους.
 Κι εἴκοσιν ὅμοιοι μέ σέ νά εἶχαν ἔλθει ἐμπρός μου
 ὅλοι νεκροὶ θά ἔπεφταν στήν λόγχην μου ἀποκάτω.
 Ἐμένα ἡ μοῖρα ἐφόνευσεν ἡ μαύρη μέ τόν Φοῖδον
 καί ἀπ' τούς θνητούς ὁ Εὐφορβος· τρίτος ἐσύ μέ γδύνεις. 850
 Καί ἄκουσε ἀκόμα τί θά εἰπῶ καί βάλε το στόν νοῦν σου·
 ὀλίγες εἶν' οἱ μέρες σου· καί ἰδοῦ σέ παραστέκει
 ἡ μοῖρα ἡ παντοδύναμη κι ἡ ὥρα τοῦ θανάτου,
 ὅπου ἀπ' τό χέρι ἀδάμαστο θά πέσεις τοῦ Ἀχιλλέως».

Μέ αὐτά τά λόγι' ἀπέθανε· καί κλαίοντας θλιμμένη 855
 τήν μοῖραν, πού νεότητα καί ἀνδρείαν τῆς ἐπῆρε,
 ἀπό τά μέλη του ἡ ψυχὴ κατέβηκε στόν Ἄδη.
 Νεκρόν τόν ἐπροσφώνησεν ὁ λαμπροφόρος Ἔκτωρ:
 «᾿Ω Πάτροκλε, τόν θάνατον γιατί μοῦ προμαντεύεις;
 Ποιός ξέρει μήπως ὁ Ἀχιλλεύς, τῆς Θέτιδος ὁ γόνος, 860

P

- Εἶδεν εὐθύς ὁ ἀρείφιλος Μενέλαος Ἄτρείδης
πόπεσε ὁ Πάτροκλος αὐτοῦ στήν μάχην μέ τούς Τρῶας,
καί σ' ἄρματά του ἀστραφερός ἐβγήκε ἀπ' τούς προμάχους
καί ὀλόγυρά του ἐβάδιζε, καθώς εἰς τό μοσχάρι
γόζοντας περιστρέφεται πρωτόγεννη μητέρα. 5
- Παρόμοια ὁ Μενέλαος στό σῶμα τοῦ Πατρόκλου·
καί τό κοντάρι ἐκράτει ἐμπρός καί τήν γλιστρήν ἀσπίδα,
γιά νά φονεύσει ὅποιον ἰδεῖ στό σῶμα νά σιμώσει·
κι ὡς ἔπεσεν ὁ Πάτροκλος ὁ ἀσύγκριτος στήν μάχην
ἀδιάφορος δέν ἔμεινεν ὁ ἦρως Πανθοΐδης. 10
- Καί στόν Μενέλαον ἔμπροσθεν ἐστήθη καί τοῦ εἶπε:
«Μενέλαε διόθρηπτε, ὀπίσω! καί ἄφησέ μου
τό λείψανο καί τ' ἄρματα τά αἵματοδαμμένα.
ἽΟτι ἀπ' ἐμέ πρώτος κανεῖς τῶν Τρῶων κι ἐπικούρων
δέν λόγγισε τόν Πάτροκλον στόν δυνατόν ἀγῶνα· 15
γι' αὐτό νά λάδω ἄφησε φήμην λαμπρῆν στούς Τρῶας
μή σοῦ ἀφαιρέσ' ἡ λόγγη μου τήν ποθητήν ψυχὴν σου».
- Τότε ὁ ξανθός Μενέλαος ἐβάρυνε καί τοῦ ἔπε:
«Δία πατέρ', ἀδάστακτες πού εἶν' οἱ ἀλαζονεῖς!
ὁμοιαν ψυχὴν περήφανην δέν ἔχει τό λιοντάρι 20
δέν ἔχει ὁ λεοπάρδαλις, ὁ ἄγριος μήτε ὁ χοῖρος
ὁπού κακόγνωμος θαρρεῖ πολύ στήν δύναμίν του,
ὅσον τοῦ Πάνθου τά παιδιὰ ἐπαίρονται τ' ἀνδρεία.
Οὐδ' ὁ Ἵπερήνωρ χάρηκε τήν νιότη του ὁ γενναῖος,
πού ἐμπρός μου ἐστάθη ἀντίμαχος καί μ' ἔψεξε πώς εἶμαι 25
στήν μάχην ὁ ἄχρειότερος τῶν Δαναῶν ἡρώων·
καί ὀπίσω μέ τά πόδια του δέν γύρισε, πιστεύω,
νά εὐφράνει τήν γυναῖκα του καί τούς σεπτούς γονεῖς του.
ἽΕμπρός μου ἐάν σταθεῖς καί σύ, νεκρός ἐδῶ θά πέσεις.
ἽΑλλά νά μήν ἀντιταχθεῖς σ' ἐμέ σέ συμβουλεύω, 30
καί γύρε ὀπίσω εἰς τόν στρατόν πρὶν πάθεις ἀπό ἐμένα.
Μόνο ἀφοῦ ἐγίν' ἡ συμφορά, ὁ ἀνόητος μαθαίνει».

Εἶπε καὶ δὲν τὸν ἔπειθε· καὶ ἀντεῖπε πρὸς ἐκεῖνον:
 «Μενέλαε, τώρα ἐκδίκησιν θά πάρω τοῦ ἀδελφοῦ μου,
 ὅπου μοῦ τὸν ἐφόνευσες καὶ τό κανχᾶσαι ἀκόμη, 35
 πού τήν γυναῖκα ἐχήρηψες στόν νέον τους νυμφώνα
 καὶ τούς γονεῖς του ἔκαμες τήν κλάψα ν' ἀγαπήσουν.
 Τοῦ θρήνου παρηγόρημα θά φέρω τῶν θλιμμένων,
 ἂν ἀφοῦ πάρω τ' ἄρματα καὶ ὁμοῦ τήν κεφαλὴν σου,
 τοῦ Πάνθου καὶ τῆς Φρόντιδος ἐγὼ τά παραδώσω. 40
 Ἄλλά θά εἶναι σύντομος στήν δοκιμὴν ὁ ἀγώνας,
 καὶ θενά δεῖξει ποιὸς ἐδῶ θά φύγ' ἢ θά νικήσει».

Εἶπε καὶ τὸν ἐκτύπησε στήν κυκλωτὴν ἀσπίδα·
 δὲν ἔσπασε τήν στερεὴν ἀσπίδα τό κοντάρι
 κι ἡ χάλκιν' ἄκρη ἐστράβωσε· κατόπιν ἐπετάχθη, 45
 ἀφοῦ εὐχήθη τοῦ Διός, ὁ Ἄτρείδης μέ τήν λόγχην,
 μέσ στόν λαμόν τήν ἔμπηξεν, ἐκεῖ πού ἀποχωροῦσε,
 καὶ δυνατά τήν ἄμπωσε μέ τό βαρὺ του χέρι.
 Κι ἔξω ἄπ' τό ζιγίχι τ' ἀπαλό ἡ ἄκρη ἀντίκρου ἐβγήκε.
 Βρόντησε κάτω κι ἤχησαν ἐπάνω τ' ἄρματά του. 50
 Στό αἶμα ἐδάφ' ἡ κόμη του, καλή σάν τῶν Χαρίτων,
 καὶ μέ τ' ἀσημοχρῶσαφα σφιγμένες οἱ πλεξίδες.
 Καὶ ὅπως γεωργὸς ὀλόχλωρο τρέφει βλαστάρι ἐλαίας,
 σ' ἔρημον τόπον μ' ἄφθονον νερόν σιμά στήν ρίζαν,
 ὦραϊον, ὄλοπράσινο καὶ ἀσπροανθοβολισμένο 55
 εἰς τῶν ἀνέμων τέσ πνοές λυγίζει τά κλαδιά του·
 ἔρχεται ξάφνου ρούφουλας σφοδρῆς ἀνεμοζάλης
 καὶ σύροριζ' ἄπ' τὸν λάκκον του στό χῶμα τό ξαπλώνει·
 παρόμοια τὸν Εὐφορβόν, κονταριστὴν ἀνδρείον
 ἐφόνευσε ὁ Μενέλαος καὶ νά τὸν γδύσει ὀρμοῦσε. 60
 Καὶ ὡς στήν ἀνδρειάν του θαρρετό, θρέμμα βουνοῦ, λεοντάρι
 ἀρπάζει τήν καλύτερην δαμάλαν τῆς ἀγέλης·
 μέ τ' ἀνδρειωμένα δόντια του τὸν σβέρον τῆς συντριβει,
 καὶ τῆς ρουφᾶ τά σωθικά κατόπι καὶ τό αἶμα
 σπαρακτικὰ, καὶ ἄνδρες βοσκοὶ καὶ σκύλοι τὸν κοιτάζουν, 65
 καὶ ἀπὸ μακριὰ βάζουν φωνές καὶ δὲν τολμᾶ κανένας
 νά πλησιάσει, ὅτι χλωμὸς τούς κυριεύει ὁ τρομός·
 ὁμοια στά στήθη του κανεῖς τότε καρδιά δὲν εἶχε

εἰς τὴν ἀνδρεία ν' ἀντιταχθεῖ τοῦ ἐνδόξου Μενελάου.

Κι εὐκόλα τὰ λαμπρ' ἄρματα θά ἔπαιρνε τοῦ Εὐφόρβου 70
ὁ Ἄτρεΐδης, ἀλλὰ βάσκανος ἐναντιώθη ὁ Φοῖβος,
πού ἐκίνησε τὸν Ἔκτορα, ἰσόπαλον τοῦ Ἄρη·
τοῦ Μέντη, ὅπου βασίλευε στοὺς Κίκονας, ἐπῆρε
τ' ἀνάστημα καὶ τὴν μορφὴν καὶ πρὸς ἐκεῖνον εἶπε:

«᾽Ω Ἔκτορ, τ' ἀκατάφθαστα ξετρέχεις τόσην ὥραν, 75
τοῦ Ἀχιλλέως τ' ἄλογα καὶ αὐτὰ δὲν τὰ δαμάζει
ἢ τ' ἀνεβαίνει ἄλλος θνητός ἢ μόνος ὁ ἀνδρειωμένος
Αἰακίδης, ὅπου ἀθάνατη τὸν γέννησε μητέρα.

᾽Ωστόσο ὁ Μενέλαος, ἐκεῖ πού τοῦ Πατρόκλου 80
σκέπει τὸ σῶμα, ἐφόνευσεν ἄνδρα λαμπρόν τῶν Τρῶων
τόν Πανθοΐδην Εὐφορβον, καὶ τὴν ἀνδρεία τοῦ ἐπῆρε».

Εἶπε κι ἐγύρισε ὁ θεὸς στὴν ταραχὴν τῆς μάχης,
κι αἰσθάνθη πόνον τρομερόν ὁ Ἔκτωρ στὴν καρδιά του.
Ἐκοίταξε στές φάλαγγες καὶ εἶδε τὸν Ἄτρεΐδην 85
νά παίρνει τὰ λαμπρ' ἄρματα, τὸν ἄλλον ξαπλωμένον
στὴν γῆν καὶ ἀπὸ τὸ λάδωμα τὰ αἵματα νά ρέουν.

Εἰς τ' ἄρματά του ἀστραφτερός ἐβγήκε ἀπ' τοὺς προμάχους 90
κραυγάζοντας, προσόμοιος μ' ἄσβεστην φλόγα Ἡφαίστου
καὶ τὴν βοὴν δὲν ἄργησεν ὁ Ἄτρεΐδης νά γνωρίσει
καὶ μέσα εἰς τὴν γενναίαν του ψυχὴν μέ πόνον εἶπε:

«᾽Ω συμφορὰ μου! ἂν τ' ἄρματα ἀφήσω ἐδῶ καὶ ἀκόμη 90
τόν Πάτροκλον πού ἔπεσε, γιὰ νά ἐκδικήσει ἐμένα,
θά μέ ὄνειδίσουν οἱ Ἀχαιοί· καὶ ἀπ' ἐντροπὴν ἂν μείνω
τούς Τρῶας καὶ τὸν Ἔκτορα νά πολεμήσω μόνος
τότε τὸν ἕναν οἱ πολλοὶ κακὰ θά περικλείσουν· 95

καὶ ὁ Ἔκτωρ ὅλες φέρνει ἐδῶ τέσ φάλαγγες τῶν Τρῶων,
ἀλλὰ νά διαλογίζεται τί στέκεται ἡ ψυχὴ μου;
᾽Οποῖος θελήσει ἀντίθετα νά μάχεται μ' ἐκεῖνον,
πού τὸν δοξάζει ἕνας θεός, μέγα κακό θά πάθει.

Καὶ ἀφοῦ τὸν Ἔκτορα οἱ θεοὶ στὴν μάχην ἐκίνησαν 100
ἂν δώσω τόπον εἰς αὐτόν κανεῖς δὲν θά μέ ψέγει·
κάπου ἤθελα τὸν Αἴαντα νά ἄκουα τὸν ἀνδρεῖον·
τότε καὶ ἀντίθεα πόλεμον θά ἐκάναμεν οἱ δύο,
νά πάρομε ἴσως τὸ νεκρὸν στὸν θεῖον Ἀχιλλέα,

ένα ὀλιγότερο κακό στές τόσες συμφορές μας». 105

Ταῦτα ἐνῶ ἐκεῖνος ἔλεγε στά βάθη τῆς ψυχῆς του,
 ἔρχεται ὁ Ἔκτωρ καί μ' αὐτόν οἱ φάλαγγες τῶν Τρῶων·
 ἄφησε τότε τόν νεκρόν κι ἐμπόδιζεν ὀπίσω
 συχνά τήν ὄψιν στρέφοντας, σάν δυνατό λεοντάρι
 πού ἀπό τήν στάνην μέ φωνές τό διώχνουν καί μέ βέλη 110
 ἄνδρες καί σκύλοι· μέσα του τά σπλάχνα τ' ἀνδρειωμένα
 παγώνουν· ὥστε ἀθέλητα τό περιαύλι ἀφήνει.

Ἵμοίως ἀπ' τόν Πάτροκλον ἐμπόδιζ' ὁ Ἄτρείδης,
 καί ὡς ἔφθασε στούς Ἀχαιοῦς ἐστάθηκε κι ἐστράφη,
 καί γιά τόν μέγαν Αἴαντα τόν Τελαμωνιάδη 115
 ἔκοῖτα καί τόν εἶδ' εὐθύς στ' ἀριστερά τῆς μάχης
 πού τοῦς συντρόφους θάρρυνε στήν μάχην, ὅτι ὁ Φοῖβος
 ὀρμήν φυγῆς ἀκράτητην τοῦς ἔβαλε στά στήθη.

Ἔτρεξε, τόν πλησίασε καί «δράμε», τοῦ ἴπε, «ὦ φίλε,
 τόν πεθαμένον Πάτροκλον μ' ἐμέ νά ὑπερασπίσεις,
 τό λείψανο ἴσως φέρομε στόν θεῖον Ἀχιλλέα 120
 γυμνό· ὅτι ἔχει τ' ἄρματα ὁ λοφοσείστης Ἔκτωρ».

Ἐτάραξεν ὁ λόγος του τοῦ Αἴαντος τά στήθη
 καί ὁμοῦ μέ τόν Μενέλαον ἐβγήκε ἀπ' τοῦς προμάχους·
 καί ὡς ἔγδυσε τόν Πάτροκλον ὁ Ἔκτωρ, τόν τραδοῦσε 125
 μέ τήν λεπίδ' ἀκονητήν νά κόψει τό κεφάλι

καί νά πετάξει τό κορμί στές σκύλες τῆς Τρωάδος·
 μέ ἀσπίδα ὡς πύργον στήθηκεν ἐγγύς ὁ μέγας Αἴας
 καί στούς συντρόφους σύρθηκεν ὁ Ἔκτωρ καί στ' ἀμάξι
 ἀνέβη καί παράγγειλε τοῦς Τρῶας εἰς τήν πόλιν 130
 νά φέρουν τά λαμπρ' ἄρματα, δόξαν νά τά ἔχει ἐκεῖνος.

Κι ἐσκέπαζε τόν Πάτροκλον μέ τήν πλατιάν ἀσπίδα
 ὁ Αἴας, ὅπως λεόντισσα ἐμπρός ἀπ' τά μικρά της,
 πού κυνηγοί τήν ἀπαντοῦν νά τά ὀδηγᾶ στόν λόγγον·
 στήν ρώμην της περήφανη τό μέτωπο σουφρῶνει 135
 καί μέ τά φρύδια χαμηλά τά μάτια της σκεπάζει·
 αὐτήν ἐμπρός στόν Πάτροκλον τήν στάσιν πήρε ὁ Αἴας.

ἽΟ Ἄτρείδης ὁ Μενέλαος καί αὐτός εἰς τ' ἄλλο πλάγι
 παράστεκε περίλυπος μέσ στ' ἀνδρειωμένα στήθη.

Καί ὁ Γλαῦκος τοῦ Ἴππολόχου υἱός, ὁ ἄρχος τῶν Λυκίων, 140

μ' ἄγριαν ματιὰ στόν Ἔκτορα βαρύν τόν λόγον εἶπε: ὁμοπόλλο νηϊ
 Ἔκτορ, στά κάλλη ἀσύγκριτε, καί ἀδύνατε στήν μάχην,
 εἶσαι δειλός καί χάρισμα μεγάλην δόξαν ἔχεις.
 Τώρα τήν πόλιν σκέψου ἐσύ νά σώσεις καί τόν πύργον
 μόνος ἐσύ μέ τούς λαούς πού κατοικοῦν στήν Τροίαν. 145
 Διότι διά τήν πόλιν σας κανένας τῶν Λυκίων
 δέν θέλει μάχεται στό ἐξῆς, ἀφοῦ δέν εἶχε χάριν
 τοῦτος ὁ ἀτελεῦτητος μέ τόν ἐχθρόν ἀγώνας.
 Πῶς ἄνδρ' ἄλλον κατώτερον, ἔλεεινέ, θά σώσεις,
 ἀφοῦ ξένον καί σύντροφον, τόν μέγαν Σαρπηδόνα 150
 νά γίνεи ἀφήκεις ἄρπαγμα στά πλήθη τῶν Ἀργείων;
 Πού μέγα κέρδος ἔφερε στήν πόλιν καί σ' ἐσένα
 καί δέν τόν φύλαξες, δειλέ, τῶν σκύλων ἀπ' τό στόμα.
 Γιά τοῦτο οἱ Λύκιοι θά πεισθοῦν στόν λόγον μου νά φύγουν
 εἰς τήν πατρίδα καί ὄλεθρος θά πέσει στήν Τρωάδα. 155
 ὅτι ἂν ἀτρόμητην ὀρμήν εἶχαν στά στήθη οἱ Τρῶες,
 ὡς ἡ καρδιά ἔναι τῶν ἀνδρῶν ὅπου γιά τήν πατρίδα
 μέ τούς ἐχθρούς ἀκούραστον βαστοῦν πολέμου ἀγώνα,
 τότε εὐκόλα τόν Πάτροκλον θά ἐσέριναμε στήν Τροίαν.
 Καί ἂν ἀπ' τῆς μάχης τήν βοήν στήν πόλιν τοῦ Πριάμου 160
 ἐσέριναμε μαχόμενοι τοῦτον τόν πεθαμένον,
 τόν Σαρπηδόν' ἀντάλλαγμα καί τ' ἄρματά του οἱ Ἀργεῖοι
 θά ἔδιδαν νά φέρομε στά τείχη τῆς Ἰλίου.
 ὅτ' ἦταν κείνος ὁ νεκρός ἀκόλουθος μέγαλον
 ἀνδρός, ὅπου τῶν Δαναῶν πρωτεύει στήν ἀνδρεία. 165
 Ἄλλά τόν μεγαλόψυχον υἱόν τοῦ Τελαμώνος
 στήν μάχη σύ δέν τόλμησες κατάματα νά βλέπεις,
 νά πολεμήσεις κι εἶναι αὐτός πολύ καλύτερός σου».
 Τοῦ ἀντεῖπε μ' ἄγριο βλέφαρο ὁ λοφοσειστής Ἔκτωρ:
 «ᾧ Γλαῦκε, τόσον ἄδικον νά μοῦ προφέρεις λόγον; 170
 Ἔλεγα πῶς στήν φρόνησιν πρωτεύεις σύ τῶν ἄλλων
 ἀνθρώπων, ὅπου κατοικοῦν τήν κάρπιμην Λυκίαν,
 καί τώρα ὅ,τ' εἶπες μοῦ ἔδειξεν ὅτι σωστά δέν κρίνεις,
 πού ἐμπρός στόν μέγαν Αἴαντα δέν τόλμησα νά μείνω.
 Μέ δέν παγώνει ὁ τάραχος τῆς μάχης καί τῶν ἵππων 175
 ἀλλά νικᾷ πάντοτε ὁ νοῦς τοῦ αἰγιδοφόρου Δία

πού εύκολα καί ἄνδρ' ἀτρόμητον δειλιάζει καί τήν νίκην
 τοῦ ἀφαιρεῖ καί ἄλλη φορά τόν σπρώχνει αὐτός στήν μάχην.
 Ἄλλά στήσου στό πλάγι μου, νά ἰδεῖς, ἀγαπητέ μου,
 ἄν θά ἔμαι ὀλίγημερα δειλός, καθώς μοῦ τ' ὄνειδίζεις, 180
 ἢ ἄν πολλοὺς τῶν Δαναῶν, ὅσον καί ἄν εἶναι ἀνδρεῖοι,
 θά στρώσω, ἐκεῖ πού μάχονται τόν Πάτροκλον νά σώσουν».

Εἶπε κι ἐσήκωσε φωνήν μεγάλην εἰς τοὺς Τρῶας:

«Τρῶες, Λύκιοι, Δάρδοι καί σεῖς κονταρομάχοι,
 ἄνδρες φανεῖτε μ' ὄλην σας τήν δύναμιν, ὦ φίλοι, 185
 τ' ἄρματα ὅσο νά ζωσθῶ τά ὡραῖα τοῦ Ἀχιλλέως,
 πού ἐφόνευσα τόν Πάτροκλον καί λάφυρα τά ἐπήρα».
 Αὐτά εἶπε καί ἀνεχώρησεν ὁ λοφοσεῖστος Ἐκτωρ
 κι ἐχύθηκεν ὡς ἀστραπή, νά φθάσει τοὺς συντρόφους,
 ὁπού στήν πόλιν ἔφερναν τά ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως 190
 καί ὄχι μακρὰν τοὺς πρόφθασεν· καί ἀνάμερ' ἀπ' τήν μάχην
 ἐστάθη, τήν πολύθηρνον, τά ὄπλα νά ξαλλάξει,
 καί στήν ἀγίαν Ἴλιον νά φέρουν τά δικά του
 στοὺς Τρῶας ἔδωσε, καί αὐτός τ' ἀθάνατα ἐξωνόνταν
 τοῦ Ἀχιλλέως, πού οἱ θεοὶ χαρίσαν τοῦ πατρός του· 195
 καί τοῦτος, ὅταν γέρασε, τά ἔδωκε τοῦ υἱοῦ του.
 Ἄλλά ὁ υἱός δέν γέρασε στά ὄπλα τοῦ πατρός του.

Καί ἅμα τόν εἶδε ὁ θρονιητῆς Κρονίδης κατὰ μέρος

τά ἄρματα νά ζώνεται τοῦ θεοῦ Ἀχιλλέως,
 ἐκίνησε τήν κεφαλὴν κι ἔλεγε μέσα ὁ νοῦς του: 200
 «Ἦ δύστηχε, δέν ἐννοεῖς τόν θάνατον κοντά σου,
 καί τ' ἀφαθατ' ἄρματα φορεῖς τοῦ πρώτου πολεμάρχου,
 πού τήν ἀνδραγαθίαν του τόσον τρομάζουν καί ἄλλοι.
 Καί σύντροφον τοῦ φόνευσες καλόν καί ἀνδρειωμένον,
 καί ἄσχημα τόν ἐγύνωσες ἀπ' τήν ἄρματωσιά του. 205
 Ἄλλά κὰν τώρα δύναμιν καί νίκην θά σοῦ δώσω
 ἀφοῦ δέν μέλλει σίπιτι σου νά γύρεις ἀπ' τήν μάχην,
 ἢ Ἀνδρομάχη τ' ἄρματα νά λάβει τοῦ Ἀχιλλέως».

Εἶπε, τά μαῦρα φρύδια χαμήλωσε ὁ Κρονίδης

καί ἄρρωσε τήν ἄρματωσιά του Ἐκτορος τό σῶμα· 210
 μέσα του ἐμπήκε φοδερὸς ὁ Ἄρης καί τά μέλη
 ἀναψαν ὅλα δύναμιν· καί στοὺς λαμπροὺς συμμάχους

κραυγάζοντας προχώρησε κι ἐπρόσφερνεν εἰς ὅλους,
 ὡς ἔλαμπε μέσ στ' ἄρματα, τόν θεῖον Ἄχιλλεα·
 κι ἕναν πρὸς ἕναν εὗρηκε στήν μάχην νά ἐμπυκώσει, 215
 τόν Μέσθλην, τόν Θερσίλοχον, τόν Μέδοντα, τόν Γλαῦκον,
 τόν Φόρχυν, τόν Ἴππόθοον καί τόν Ἀστεροπαῖον·
 μ' ἐκείνους τόν Δεισήνορα ὁμοῦ καί τόν Χρομίον,
 τόν ὄρνεοσκόπον Ἐννομον καί πρὸς ἐκείνους εἶπε:
 «Τῶν περιοίκων βοηθῶν ἄπειρα γένη, ἀκοῦτε· 220
 ὅταν ἀπό τές χῶρες σας σᾶς ἔφερα ἐδῶ πέρα,
 δέν ἐζητοῦσα τοῦ λαοῦ ν' αὐξήσω ἐγώ τό πλήθος,
 ἀλλά γιά τές γυναῖκες μας καί τά μικρά παιδιά μας
 τῶν φιλομάχων Ἀχαιῶν μ' ἀνδρείαά ν' ἀντιταχθεῖτε.
 Ὅθεν καί γενναιότερην νά κάμω τήν ψυχήν σας, 225
 δῶρα σᾶς δίδω καί τροφές καί πάσχουν οἱ λαοί μου.
 Ἐμπρός λοιπόν καθένας σας στήν μάχην ἢ νά πέσει
 ἢ νά σωθεῖ καί ἡ σύσμιξις τοῦτ' ἔχει τοῦ πολέμου.
 Καί ὅποιος τόν Αἴαντα ἠμπορεῖ νά σπρώξει καί νά σύρει
 τόν Πάτροκλον, ἄν καί νεκρόν, στές φάλαγγες τῶν Τρώων 230
 σ' αὐτόν τά μισά λάφυρα θά δώσω, κι ἐγώ τ' ἄλλα
 μισά θά πάρω· καί ὅσο ἐγώ, θά δοξασθεῖ κι ἐκεῖνος».
 Εἶπε, κι ἐκείνοι ὀρμητικά στοὺς Δαναοὺς χυθῆκαν
 μέ τά κοντάρια σηκωτά· καί τόν νεκρόν θαροῦσαν
 ν' ἀρπάξουν ἀπ' τόν Αἴαντα τόν Τελαμωνιάδην. 235
 Μωροί! κι ἐπάνω στόν νεκρόν πολλοὺς θενά θερίσει.
 Τότε πρὸς τόν ἀνδράγαθον Μενέλαον εἶπ' ὁ Αἴας:
 «Ἀγαπητέ Μενέλαε, δέν ἔχω ἐλπίδα πλέον
 νά γύρομε ἀπ' τόν πόλεμον ἐμεῖς εἰς τήν πατρίδα.
 Ὁ πεθαμένος Πάτροκλος δέ μέ τρομάζει τόσο 240
 πού ἄφενκτα σκύλοι Τρωικοί κι ὄρνεα θά τόν φάγουν,
 ὅσο ἡ δική μου κεφαλή μήν πάθει καί ἡ δική σου·
 ἔρχεται ὁ Ἐκτωρ καί μ' αὐτόν μαυρίλα τοῦ πολέμου
 καί ἀφανισμός μᾶς εὗρηκε· ἀλλά στοὺς πολεμάρχους
 βάλε φωνήν τῶν Δαναῶν, ἴσως κανεῖς ἀκούσει». 245
 Εἶπε καί τόν ὑπάκουσεν ὁ ἀνδράγαθος Ἀτρεΐδης.
 καί στριγγήν ἔσυρε φωνήν τῶν Δαναῶν καί εἶπε:
 «ᾠ πολεμάρχου ἀγαπητοί, προστάτες τῶν Ἀργείων,

ὄσους οἱ Ἄτρεϊδες προτιμοῦν καὶ πίνετε μαζί τους ἀπό τὰ δῶρα τοῦ κοινοῦ καὶ ὀρίζετε καθέννας τὰ πλήθη, καὶ τιμὴν ὁ Ζεὺς καὶ δόξαν σᾶς χαρίζει. 250

Μοῦ εἶναι δύσκολο νά ἰδῶ, στήν φλόγα τοῦ πολέμου, καθέναν ἀπ' τοὺς ἀρχηγούς· ἀλλά καὶ ἀπ' ἑαυτοῦ του κανεῖς ἄς ἔλθει κι ἔλεγχον ἄς φοβηθεῖ ἡ ψυχὴ του ἄν γίνει ὁ Πάτροκλος χαρὰ τῶν σκύλων τῆς Τρωάδος». 255.

Εἶπε κι εὐθύς τόν ἄκουσεν ὁ Ὀϊλιάδης Αἴας καὶ πρῶτος ἦλθε μέ σπουδὴν ἀπ' ὅπου ἐπολεμοῦσε· κατόπιν ὁ Ἰδομενεύς, μ' αὐτόν καὶ ὁ Μηριόνης, ἀκόλουθός του, ἰσόπαλος τοῦ ἀνθρωποφόνου Ἄρη. Καὶ ποιός στό πνεῦμα του νά εἶπεί τὰ ὀνόματα ἤμποροῦσε τῶν ἄλλων πού κατόπι του τόν πόλεμον ἀνάψαν; 260

Σύσσωμ' οἱ Τρῶες κτύπησαν ἐμπρός καὶ ὁ Ἐκτωρ πρῶτος· καὶ ὅπως ἐκεῖ πού ροβολᾷ διογέννητο ποτάμι στό ρεῦμα ἐνάντια ἡ θάλασσα κύμα ξερνᾷ μεγάλο κι οἱ ἀκρογιαλιές ἀντιβοοῦν στόν βρόντον τῆς θαλάσσης, 265

μέ τόσην ὀρησαν βοήν οἱ Τρῶες καὶ τριγύρω στόν Πάτροκλον οἱ Ἄχαιοί μέ μιά ψυχὴ στεκόνταν, φραγμένοι στές ἀσπίδες των· καὶ στά λαμπρά τους κρᾶνη σκοτάδι ὀλόγυρα βαθύ τοὺς ἔχυσε ὁ Κρονίδης, ὅτι καὶ πρὶν τόν Πάτροκλον καλόθελε, ὅταν ζοῦσε τοῦ Ἀχιλλέως σύντροφος, καὶ μισητό τοῦ ἐφάνη νά γίνει ἐκεῖνος ἄρπαγμα τῶν σκύλων τῆς Τρωάδος, καὶ τοὺς συντρόφους κίνησε γι' αὐτόν νά πολεμήσουν. 270

Καὶ πρῶτα οἱ Τρῶες ἔσπρωξαν τοὺς Ἄχαιοὺς, πού ὀπίσω ἐπόδισαν καὶ τόν νεκρόν ἀφήκαν καὶ κανέναν 275

οἱ Τρῶες οἱ περήφανοι δέν πήραν μέ τέσ λόγχεις ἀλλ' ἐτραβοῦσαν τόν νεκρόν· ἀλλ' ὅμως δέν ἀργήσαν νά ὀρηήσουν πάλιν οἱ Ἄχαιοί σπρώγμένοι ἀπ' τόν γενναῖον τόν Αἴαντα, ὀπού δεύτερος τοῦ θαυμαστοῦ Πηλεΐδη, τῶν Δαναῶν ἐπρώτευσέ στό σῶμα καὶ στά ἔργα. 280

Καὶ ἀπ' τοὺς προμάχους ὀρησαν μέ τήν ἀνδρειάν ἀγρίου χοίρου, πού μέσ στά σύλλογγα βουνά κατασκορπίζει, καθώς τινάζεται μέ ὀρμήν, ἄνδρες ὀμοῦ καὶ σκύλους. Ὅμοια καὶ ὁ Αἴας, ὁ λαμπρός υἱός τοῦ Τελαμώνος,

εὔκολα κατασκόρπισε τές φάλαγγες τῶν Τρώων,
 πού ἐκύκλωναν τόν Πάτροκλον θαρρώντας νά τόν σύρουν
 ἐπάνω εἰς τήν πόλιν τους καί δόξαν ν' ἀποκτήσουν.

Κι ἐκεῖ τοῦ Λήθου Πελασγοῦ τό δοξασμένο ἀγόρι,
 ὁ Ἴπλόθοος, τόν ποδόσερνε, στόν δυνατόν ἀγώνα,
 ἀπό τά νεῦρα μέ λουρί δεμένον εἰς τήν φτέρναν,
 τῶν Τρώων καί τοῦ Ἔκτορος πρός χάριν, ἀλλ' ἐκεῖνος
 ἔπαθεν, οὐδέ πρόφθασε κανέναν νά τόν σώσει.

Τοῦτον ὁ Τελαμώνιος, ὀρμώντας μέσ στό πλήθος,
 ἀντίκρισε κι ἐκτύπησε στήν περικεφαλαία·

ἀπό τήν λόγχην ἔσκασε τό φουντωμένο κράνος,
 ὅτι τό χέρ' ἦταν βαρῦ καί μέγα τό κοντάρι,

καί ἀπ' τήν πληγήν ὁ ἐγκέφαλος πετάχθη στό στελιάρι
 αἱματομένος· νέκρωσαν τά μέλη του καί ἀφήκε

ἀπό τά χέρια του στήν γῆν τό πόδι τοῦ Πατρόκλου·
 κι ἐπίστομ' ἔπεσε νεκρός εἰς τοῦ νεκροῦ τό πλάγι,

ἀπό τήν Λάρισαν μακράν, καί τούς γλυκοῦς γονεῖς του
 δέν ἀντιγεροκόμησεν, ὅτ' ἡ ζωή του ἐκόπη
 ἀπ' τοῦ μεγάλου Αἴαντος τό δυνατό κοντάρι.

Ἄλλοτε ὁ Ἔκτωρ ἀκόντισε στόν Αἴαντα μέ λόγχην.
 Τόν εἶδε αὐτός κι ἐξέφυγε τό χάλκινο κοντάρι·

καί τόν Σχεδίον, γέννημα τοῦ ἀνδρειωμένου Ἰφίτου,
 μέσ στούς Φωκεῖς ἀσύγκριτον, πού στήν λαμπράν Πανόπην
 ἑκατοικοῦσ' ἐκεῖ πολλῶν ἀνθρώπων βασιλέας,

ὁ Ἔκτωρ τόν ἐκτύπησε στήν κλείδωσιν καί ἡ λόγχη
 κάτω ἀπ' τόν ὦμον πέρασε· κι ἐπάνω του ἐβροντήσαν

τ' ἄρματα καθῶς ἔπεσε. Καί ὁ Αἴας τόν ἀνδρεῖον
 Φόρκυν' υἷόν τοῦ Φαίνοπος, πού ἐστήθη ἐμπρός στό σῶμα

τοῦ Ἴπλοθοῦ, κτύπησε στήν μέσην τῆς κοιλίας,
 τοῦ ἔσπασε τόν θώρακα καί τοῦ ἔφαγεν ἡ λόγχη

τ' ἄντερα· κι ἔπεσεν αὐτοῦ κι ἐφούκτωσε τό χῶμα.
 Κι ἐπόδισαν οἱ πρόμαχοι καί ὁ λαμπροφόρος Ἔκτωρ·

κραυγήν σηκῶσαν οἱ Ἀχαιοί καί τούς νεκρούς ἐσύραν
 Ἴπλόθοον καί Φόρκυνα καί τούς ἐξεγυμνῶναν.

Καί τότε ἀπ' τήν σφοδρῆν ὀρμήν τῶν Ἀχαιῶν οἱ Τρῶες
 στήν Ἴλιον θ' ἀνέβαιναν ἀνάδρωσ συντριμμένοι

κι οἱ Ἄργεῖοι θά ἐδοξάζονταν χωρὶς νά θέλει ὁ Δίας
 μέ μόνην τους τήν δύναμιν· ἀλλ' ἦλθ' ὁ ἴδιος Φοῖβος
 πρὸς τόν Αἰνεΐαν καί ὁμοίαζε τόν κήρυκα Ἡλυτιδίην
 Περιφάντα, πού ἐγέραζε στό ἔργον του πλησίον
 τοῦ γέρου Ἀγχίση, παλαιός καλοθελήτης φίλος. 325
 Σ' αὐτόν ὁμοιόθη κι ἔλεγεν ὁ Φοῖβος στόν Αἰνεΐαν:
 «Αἰνεΐα, πὼς θά ἐσώζετε τοὺς πύργους τῆς Ἰλίου
 ἐσεῖς κι ἐνάντια τῶν θεῶν; Ἄλλους ἐγνώρισ' ἄνδρες
 στήν δύναμίν τους νά θαρροῦν, καί στήν ἀνδρειά τους μόνον
 καί στόν δικόν τους τόν λαόν, ὀλίγον καί γενναῖον. 330
 Τώρα ὅπου ὁ Ζεὺς μᾶς προτιμᾶ καί νίκην μᾶς χαρίζει
 ἐσεῖς ἀνάδρωσ φεύγετε, δέν θέλετε τήν μάχην».

Καί ὁ Αἰνεΐας καλογνώρισε τόν Φοῖβον ὡς τόν εἶδε
 στήν ὄψιν καί τοῦ Ἔκτορος ἐφώνηξε μεγάλως:
 «Ἐκτορ, κι οἱ ἐπίλοιποι ἀρχηγοί τῶν βοηθῶν καί Τρώων, 335
 μεγάλη τούτ' εἶν' ἐντροπή στήν Ἴλιον ν' ἀνεβοῦμε
 ἀπ' τήν ὀρμὴν τῶν Ἀχαιῶν ἀνάδρωσ συντριμμένοι.
 Ἄλλ' ἐμέ κάποιος τῶν θεῶν ἐσίμωσε καί εἶπε,
 ὅτι βοηθόν μας ἔχομεν τόν ἕψιστον Κρονίδην·
 ἐμπρὸς λοιπόν στοὺς Δαναοὺς, ἀφρόντιστοι μὴ φέρουν 340
 ἐκεῖνοι πρὸς τὰ πλοῖα τους τό σῶμα τοῦ Πατρόκλου».

Καί τῶν προμάχων πολὺ ἐμπρὸς πετάχθηκε κι ἐστάθη·
 κι οἱ Τρώες ἐτινάχθησαν ἐνάντια στοὺς Ἄργεῖους.
 Ὁ Αἰνεΐας τόν Λειώκριτον τοῦ Ἀρίσβαντος μέ λόγχην
 ἐλάθωσε, τόν σύντροφον λαμπρόν τοῦ Λυκομήδου. 345
 Ἐλύτησεν ὁ φόνος του τόν θεῖον Λυκομήδην
 κι ἐσίμωσε κι ἐστήθη αὐτοῦ καί ἀκόντισε τήν λόγχην
 στό σκῶτι τοῦ Ἀπισάονος, μεγάλου πολεμάρχου,
 τοῦ Ἴππασίδη, καί νεκρόν τόν κύλησε στό χῶμα.
 Ἀπὸ τήν μεγαλόστηλην εἶχ' ἔλθει Παιονίαν 350
 μαχητῆς πρῶτος, δεύτερος ἀπ' τόν Ἀστεροπαῖον.
 Καί τοῦτος γιά τόν θάνατον θλιμμένος τοῦ συντρόφου,
 ὀρμησε πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς, ἀλλὰ δέν εἶχε τόπον
 νά σπάσει, ἐκεῖ πού ὀλόφρακτοι μέ λόγχες σηκωμένες
 καί ἀσπίδες, κύκλον ἔκαναν στόν Πάτροκλον τριγύρω, 355
 ὅπως ὁ Αἴας πανταχοῦ καθέναν ὀδηγοῦσε

μήτ' ἔξοπίσω τοῦ νεκροῦ κανεῖς νά μῆν ποδίσει,
 μήτε κανεῖς νά προμαχεῖ ἐμπρός ἀπό τόν ἄλλον,
 ἀλλ' ὄλοι γύρω εἰς τόν νεκρόν σφικτά νά πολεμήσουν.
 Αὐτά ἔλεγε ὁ θεόρατος ὁ Αἴας καί τό χῶμα 360
 ἔβαψεν αἷμα, ὡς ἔπεφταν ἄνδρες πολλοί τῶν Τρῶων
 καί τῶν γενναίων βοηθῶν καί ἀκόμη τῶν Ἀργείων·
 ὅτι αἱματώνονταν καί αὐτοί εἰς τήν μάχην καί ἀποθαῖναν,
 ἀλλά πολύ ὀλιγότερον, τ' εἶχε καθεῖς στόν νοῦν του
 ἀπ' τήν σφαγὴν τόν σύντροφον στήν μάχην νά φυλάξει. 365
 Ἔτσι ὡσάν φλόγα ἐμάχοντο καί θά ἔλεγες πῶς μήτε
 ὁ ἥλιος ἐσώζονταν μήτε ἡ σελήνη πλέον·
 ὅτι σκοτάδι ἐσκέπαζε τούς πολεμάρχους ὄλους
 πού ἐστέκονταν κι ἐμάχοντο στόν Πάτροκλον τριγύρω·
 ὡς οἱ ἄλλοι Τρῶες καί Ἀχαιοί μέ ἀνάσα ἐπολεμοῦσαν 370
 εἰς τόν ἄερα ὀλόλαμπρον ἀπό τό φῶς τοῦ ἡλίου,
 καί νέφος δέν ἐφαίνονταν στήν γῆν μηδέ στά ὄρη,
 κι εἶχαν καί ξηνασάματα μακρόθεν πολεμώντας
 κι ἐξέφευγαν, ὡς ἔπεφταν, τά πικροφόρ' ἀκόντια·
 ἐνῶ στήν μέσην φοβερά πεθαῖναν ἀπ' τό σκότος 375
 καί ἀπό τές λόγγες τῶν ἐχθρῶν οἱ πολεμάρχοι πρῶτοι.
 Κι ἦρωες δύο δοξαστοί δέν εἶχαν μάθει ἀκόμη,
 ὁ Ἀντίλοχος καί, αὐτάδελφος ἐκείνου, ὁ Θρασυμήδης,
 πόπεσ' ὁ θεῖος Πάτροκλος, κι ἐνόμιζαν πού ἐκείνος
 στήν σειρᾶν πρῶτων ζωντανός τούς Τρῶας πολεμοῦσε. 380
 Καί ὡς τῶν συντρόφων τήν φυγὴν φοβοῦνται καί τόν φόνον,
 ξεχωρισμένοι ἐμάχονταν, ὡς εἶχε παραγγεῖλει
 ὁ Νέστωρ πού τούς ἔστειλε στήν μάχην ἀπ' τά πλοῖα.
 Κι εἶχαν μέ πείσμα ὀήμερον δεινοῦ πολέμου ἀγώνα
 καί ἀπ' τόν κόπον ἰδρωτας δέν ἔπαυε νά ραίνει 385
 τές κνήμες των, τά γόνατα, τά πόδια καί τά χέρια,
 πατόκορφα ὡς τά βλέφαρα, καθῶς ἀγωνιζόνταν
 γιά τόν λαμπρόν ἀκόλουθον τοῦ θείου Ἀχιλλέως.
 Καί ὡς ἄνθρωπος τῶν νέων του νά τοῦ τανύσουν δίνει
 μεγάλου ταύρου τόμαρο μέ πάχος ποτισμένο 390
 καί χωρισμένοι γύρωθεν ἐκείνοι τό τεντώνουν
 καί ὡς φεύγ' ἡ νότια μέσα-του ρουφᾶ τό πάχος ὄλο,

καί ὡσάν τραδιέται ἀπό πολλούς τεντώνεται ὡς τήν ἄκρα·
 ὅμοια σ' αὐτήν τήν σπιθαμήν ἐκείνοι ἀντιτραβοῦσαν
 ἐδῶθ' ἐκείθε τόν νεκρόν, κι οἱ Τρῶες νά τόν σύρουν 395
 ἄνω στήν Ἴλιον ἔλπιζαν κι οἱ Δαναοί στά πλοῖα.

Καί γύρω του ἄγριος μάνιζεν ὁ πόλεμος, πῶς μήτε
 ἐάν τούς ἔβλεπ' ἡ Ἄθηνᾶ μήτ' ὁ ἀνδρεγέτης Ἄρης,
 ποσῶς δέν θά τούς ἔλεγαν, ὅσον καί ἄν τούς μισοῦσε.
 Τέτοιον ὁ Ζεὺς στόν Πάτροκλον ἐπάνω ἀνδρῶν καί ἵππων 400
 σκληρόν ἀγώνα ἐτέντωσεν ἐκείνην τήν ἡμέραν.

Καί πού 'χε πέσει ὁ Πάτροκλος δέν γνώριζε ὁ Πηλεΐδης,
 ὅτι ἀπ' τά πλοῖα ξεμακρα, στά τείχη ἐμπρός τῆς Τροίας
 ἐπολεμοῦσαν. Ὡστε αὐτός δέν τό ἔλιξε νά πέσει,
 θαρρώντας ὅτι ζωντανός, ἀφοῦ στές πύλες φθάσει, 405
 θενά γυρίσει. Ὅτι ποσῶς δέν ἔλπιζε ὅτι ἐκείνος
 χωρίς αὐτόν, ἢ καί μ' αὐτόν, τήν πόλιν θά πορθήσει,
 ὅτι πολλές τό ἄκουσε φορές ἀπ' τήν μητέρα
 πῶς τοῦ ἐφανέρωνε κρυφά τό νοῦ τοῦ ὑψίστου Δία.

Ἄλλά δέν τοῦ 'πε τό κακόν, ὅσο κατόπι ἐγίνη, 410
 ἢ μάνα του, ὅτι ὁ σύντροφος ἐχάθη ὁ ποθητός του.

Καί ἅπαντα γύρ' ἀπ' τόν νεκρόν τ' ἀκονητά κοντάρια
 ἔσμιγαν κείνοι ἀντίστηθα κι ἐπλήθαιναν οἱ φόνου.
 Καί τῶν ἀνδρείων Ἀχαιῶν, κάποιος εὐρέθη κι εἶπε:
 «ᾧ φίλοι, δέ θά 'ν' ἔνδοξο γιά μᾶς πρὸς τά καράβια 415
 νά γύρομε· ἀλλ' ἡ μαύρη γῆ στά πόδια μας ν' ἀνοίξει
 θά ἦταν ποθητότερο καί νά χαθοῦμεν ὅλοι,
 ἐάν τοῦτον θ' ἀφήσομεν στούς ἵπποδάμους Τρῶας,
 νά σύρουν εἰς τήν πόλιν τους καί δόξαν ν' ἀποκτήσουν».

Καί κάποιος πάλιν ἔλεγε τῶν γενναιοψύχων Τρῶων: 420
 «Στό πλάγι, ᾧ φίλοι, αὐτοῦ τοῦ ἀνδρός νά πέσομε ὅλοι ἀντάμα
 ἢ μοῖρ' ἄν θέλει, ἀσάλευτοι σταθεῖτε στόν ἀγώνα».

Αὐτά ἔλεγον καί ἄναπτε τοῦ καθενός ἡ ἀνδρεία.
 Αὐτοῦ ἐκείνοι ἐμάχοντο καί ὁ σιδερένιος κρότος
 στόν οὐρανόν τόν χάλκινον βροντοῦσε ἀπ' τόν αἰθέρα 425
 καί ἀνάμερ' ἀπ' τόν πόλεμον οἱ ἵπποι τοῦ Ἀχιλλέως
 ἐκλαῖγαν, ἅμα ἐγνώριζαν πόπεσ' ὁ κυβερνήτης
 νεκρός ἀπό τοῦ Ἐκτορος τήν λόγχην, τοῦ ἀνδροφόνου.

καί ὄσο καί ἄν ἴδρωνε ὁ καλός Διωρεΐδης Αὐτομέδων
καί μέ τήν σφοδράν μάλιστα στά νῶτα νά τοὺς πλήττει 430
καί νά τοὺς κραίνει μαλακά καί νά τοὺς φοδερίζει,
μήτε στές πρύμνες νά στραφοῦν, στήν ἄκραν τοῦ Ἑλλησπόντου,
μήτε κατά τόν πόλεμον τῶν Ἀχαιῶν νά γύρουν
ἤθελαν, καί ὡς ἀσάλευτη στέκεται στήλη ἐπάνω
στό μνήμ' ἀνδρός ἢ γυναικός, ἀκλόνητοι κι ἐκείνοι 435
ἐμέναν, στό πανεύμορφον ἀμάξι τους ζεμένοι,
μέ τά κεφάλια στηρικτά στήν γῆν· καί πυρωμένα
ἐχῆναν δάκρυα πού ὁ καλός τοὺς λείπει κυθερονήτης.
Καί ὡς ἀπ' τήν ζεύγλην ἔπεφτεν ἡ φουντωμένη χαίτη
εἰς τά δύο πλάγια τοῦ ζυγοῦ, μολύνετο εἰς τό χῶμα. 440
Τοὺς εἶδε κι ἐσυμπόνεσε τό κλάῦμα τους ὁ Δίας,
τήν κεφαλὴν ἐκίνησε κι ἔλεγε μέσα ὁ νοῦς του:
«Δύστιχοι, τί σᾶς δώσαμε τοῦ σεῦαστοῦ Πηλέως
θνητοῦ ἀνθρώπου, ἀγέραστοι καί ἀθάνατοι ὅπως εἴσθε;
Ἦ γιά νά πάσχετε καί σεῖς μέ τῶν θνητῶν τό γένος; 445
Διότι θλιβερότερο τοῦ ἀνθρώπου δέν ὑπάρχει,
κανέν' ἀπ' ὅσα ἐκεῖ στήν γῆν κινοῦνται καί ἀναπνέουν.
Ἄλλὰ ποτέ σᾶς ν' ἀνεθεῖ καί τό λαμπρόν ἀμάξι
τόν Πριαμίδην Ἐκτορα ποσῶς δέν θέ ν' ἀφήσω,
δέν φθάνει πού 'χει τ' ἄρματα καί τόσο δά καυχᾶται; 450
Καί σᾶς ἀνδρεία στά γόνατα καί στήν ψυχὴν θά δάλω
νά σώσετε ἀπ' τόν πόλεμον ὡς εἰς τά κοῖλα πλοῖα,
τόν Αὐτομέδοντα· ὅτι ἐγώ σ' αὐτούς θά ἀφήσω ἀκόμη
νά σφάζουν καί νά δοξασθοῦν, στές πρύμνες ὡς νά φθάσουν,
ἅμα θυθίσει ὁ ἥλιος καί τ' ἅγιο σκότος ἔλθει». 455
Αὐτά εἶπε κι ἐφύσησεν ὀρμὴν σφοδράν στοὺς ἵππους.
Κι ἐκείνοι ἀπό τέσ χαίτες των τήν σκόνη ἀφοῦ τινάξαν
φέραν τ' ἀμάξι ὡς ἀστραπή στήν μέσην τοῦ πολέμου·
καί ἄν κι ἐκλαιε τόν Πάτροκλον, ἐχύθη μέ τοὺς ἵππους
ὁ Αὐτομέδων, ὡς ἀετός ἐκεῖ πού χήνες δόσκουν. 460
κι εὐκολ' ἀπό τήν χλαοὴν ἔφευγε αὐτός τῶν Τρώων
κι εὐκολα πάλι ἔπεφτε τό πλῆθος νά σκορπίσει
ἀλλ' ἀνδρες δέν ἐφόνευε κεῖ πού τοὺς κυνηγοῦσε,
ὅτι στ' ἀμάξι μόνος του νά σπρώχνει δέν ἐμπόρει

τούς γοργούς ἵππους καί νά ὀρμᾶ στήν μάχην μέ τήν λόγῃην· 465
στό τέλος ἕνας σύντροφος τόν εἶδε, ὁ Αὐτομέδων,
πού ἦταν τοῦ Λαέρκεως βλαστάρι τοῦ Αἰμονίδου·
στό ἀμάξι ὀπίσω ἐστάθηκε καί πρὸς ἐκεῖνον εἶπε:

«ὦ Αὐτομέδων, τῶν θεῶν ποιός σοῦ ὄυαλε στά στήθη
βουλὴν ὀλέθριαν καί ἔβλαψε τά ὕγια λογικά σου; 470
Τούς Τρῶας σύ νά πολεμεῖς στήν πρώτην τάξιν μόνος!
καί σοῦ ἐφονεύθη ὁ σύντροφος, καί ὁ Ἔκτωρ μέ καμάρι
τώρα στοὺς ὤμους του φορεῖ τά ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως».

Καί ὁ Διωρεΐδης πρὸς αὐτόν: «Κανεῖς, ὦ Ἀλκιμέδων,
τῶν Ἀχαιῶν, ὅσον ἐσύ καλὸς ἄλλος δέν εἶναι 475
νά ὀδηγήσει τήν ἀνδρεία τῶν ἀθανάτων ἵππων,
μόνον ὁ ἰσόθεος Πάτροκλος, ὅταν ἀκόμα ἐζοῦσε·
τώρα τόν ἔχει ὁ θάνατος καί ἡ μοῖρ' ἀλλά σύ λάβε
τήν μᾶστιγα καί τά λαμπρά τῶν ἵππων χαλινάρια,
καί κάτω ἐγὼ θά κατεβῶ πεζός νά πολεμήσω». 480

Εἶπε κι ἐκεῖνος ὄρμησε στό γρήγορον ἀμάξι
κι ἔλαβ' εὐθύς τήν μᾶστιγα καί ὁμοῦ τά χαλινάρια.
Καί ὁ ἄλλος κάτω ἐπήδησε· τούς εἶδε ὁ λαμπρός Ἔκτωρ
καί στόν Αἰνεΐαν εἶπ' εὐθύς πού εὐρίσκετο σιμά του:

«Ἐνδοξ' Αἰνεΐα τῆς βουλῆς τῶν χαλκοφόρων Τρῶων, 485
ξάφνου ἐφανῆκαν τ' ἄλογα τοῦ θεοῦ Ἀχιλλέως
στόν πόλεμον καί ἀδύναμοι τά ἔχουν κυβερνήτες.

Ἄν εἶσαι πρόθυμος καί σύ, θαρροῦσα νά τά πάρω,
ὄτι ἂν ὀρμούσαμεν ἐμεῖς, δέν θά σταθοῦν ἐκεῖνοι
ἐμπρός μας νά δοκιμασθοῦν στοῦ Ἄρη τόν ἀγῶνα». 490

Τόν λόγον ἔστειρεξ' ὁ υἱός τοῦ Ἀγχίση ὁ παινεμένος.
Καί αὐτοί μέ ἀσπίδες στερεές πλασμένες ἀπό δέρμα
ταύρου ξερό χαλκόστρωτο στήν μάχην ἴσια ὀρμοῦσαν.
Ὁ θεῖος Ἄρητος μ' αὐτούς κινήθη καί ὁ Χρομίος, 495
καί μέγα θάρρος στήν ψυχὴν ἐτρέφαν πῶς θά πάρουν
τ' ἄλογα τά μακρόλαιμα κι ἐκείνους νά φονεύσουν·
μφοῖ, πού ἀναιμάτωτοι δέν ἐμελλαν νά φύγουν
ἀπό τόν Αὐτομέδοντα· καί τοῦ Διὸς εὐχῆθη
κεῖνος καί ἀνδρεία πλημμύρισε τά φύλλα τῆς καρδιάς του,
κι εἶπε στόν Ἀλκιμέδοντα, ἐγκάρδιον σύντροφόν του: 500

Ἔω Ἄλκιμέδων, μή μακρὰν τοὺς ἵππους μοῦ κρατήσεις,
 ἀλλὰ τὰ χνῶτα ὀπίσω μου νά αισθάνομαι, ὅτι βλέπω
 πού δέν θά παύσει ἀπ' τήν ὄρμην ὁ Πριαμίδης Ἔκτωρ
 ὅσο ἢ τοὺς ἵππους ν' ἀνεβεί τοῦ θεοῦ Ἀχιλλέως,
 ἀφοῦ φονεύσει πρῶτα ἐμᾶς καί διώξει τῶν Ἀργείων 505
 τὰ πλήθη, ἢ πέσει αὐτός νεκρός στήν μέσην τῶν προμάχων».

Κι ἐφώνησε τοὺς Αἴαντας αὐτοῦ καί τόν Ἄτρεΐδην:

«Αἴαντες καί Μενέλαε, τῶν Δαναῶν προστάτες,
 σεῖς τόν νεκρόν ἀφήσετε στοὺς ἄλλους πολεμάρχους
 στό πλάγι του τές φάλαγγες τοῦ ἐχθροῦ ν' ἀπομακρύνουν 510
 καί σώσετε ἀπ' τόν ὄλεθρον ἐμᾶς πού ζοῦμε ἀκόμη.

Ἔτσι μᾶς ἔπεσαν βαρεῖς μέσ στον σκληρόν ἀγώνα,
 Ἔκτωρ κι Αἰνείας, ἥρωες οἱ πρῶτοι στήν Τρωάδα.
 Ἄλλ' ὄλ' αὐτά στήν δύναμιν τῶν ἀθανάτων μένουν
 θέλω κι ἐγώ τήν λόγχην μου νά ρίξω κι ἔχει ὁ Δίας» 515

Εἶπε καί τό μακρόσκιον ἐτίναξε κοντάρι
 τοῦ Ἀρήτου, τόν ἀκόντισε στήν κυκλωτήν ἀσπίδα.

Καί τόν χαλκόν δέν κράτησεν ἡ ἀσπίδα ἀλλ' ἐτρυπήθη,
 καί τόν ζωστήρα ἐπέρασεν ὡς τήν γαστέρα ἢ λόγχη·
 καί ὅπως μ' ἄξιναν κοφτερήν ἀνδρειωμένο ἀγόρι 520

ὀπίσω ἀπό τὰ κέρατα ταῦρον κτυπᾶ στό νεῦρο
 νά κοπεῖ ὄλο καί βροντᾶ σκιρτώντας χάμου ὁ ταῦρος·
 ὅμοια σκιρτώντας ἔπεσε καί αὐτός, καί ἡ πικρή λόγχη
 μέσ στ' ἄντερά του τινακτῆ τοῦ ἐνέκρωσε τὰ μέλη.

Τότε στον Αὐτομέδοντα τήν λόγχην ρίχν' ὁ Ἔκτωρ· 525
 ἐμπρός τηρώντας ξεφυγεν ἐκεῖνος τό κοντάρι·

καί, ὡς αὐτός ἔσκυπεν ἐμπρός, ὀπίσω του ἐστυλώθη
 στό χῶμα ἢ λόγχη κι ἐτρέμεν ἢ οὐρά της ἀπό πάνω·
 καί ὁ βαρὺς Ἄρης ἔσθησεν ἐκεῖ τήν δύναμιν του.

Καί μέ τὰ στήθη ἀντίστηθα νά κτυπηθοῦν ὀρμούσαν, 530
 ἄν τήν ὄρμην δέν ἔκοφταν οἱ Αἴαντες πού ἐφθάναν
 εἰς τοῦ συντρόφου τήν φωνήν ἐκεῖ πού ἐπολεμοῦσαν.

Καί ὡς εἶδαν κεί τοὺς Αἴαντας, ὀπίσω φοβισμένοι
 Ἔκτωρ κι Αἰνείας πόδισαν καί ὁ θεϊκός Χρομίος
 καί ἄφησαν κεί τόν Ἄρητον μέ σπλάχνα σπαραγμένα 535
 νά κεῖται· καί μέ τήν ὄρμην τοῦ Ἄρη ὁ Αὐτομέδων

τ' ἄρματα ἐπῆρε τοῦ νεκροῦ κι ἐπάνω του ἐκαυχήθη:
 «Ἐγλύκανα τόν πόνον μου γιά τόν ἀποθαμένον
 Πάτροκλον, ἄν κι ἐφόνευσα πολύ κατώτερόν του».

Εἶπε, στ' ἀμάξι τ' ἄρματα τά αίματοβαμμένα 540
 πῆρε κι αίματοστάλακτος ὀλόβολος κι ἐκείνος
 ἀνέβηκε ὡσάν λέοντας πόχει σπαράξει ταῦρον.

Καί πάλι μάχη λυσσερή στόν Πάτροκλον ἐπάνω
 ἄναψε πολυδάκρυτη, ὅτ' ἦλθεν οὐρανόθεν
 νά τούς κινήσ' ἡ Ἄθηνᾶ σταλμένη ἀπό τόν Δία 545
 νά βοηθεῖ τούς Δαναούς, ὅτ' εἶχε ἀλλάξει γνώμην.

Ὡς ὅταν ἀπ' τόν οὐρανόν τανύζει ὁ μέγας Δίας
 τήν λαμπροφόραν ἰριδα εἰς τούς θνητούς σημάδι
 πολέμου ἢ κακοχειμωνιάς, πού τούς ἀνθρώπους παύει 550
 ἀπό τά ἔργα τῶν ἀγρῶν καί βλάβπει τά κοπάδια·

ὅμοιαν νεφέλην πορφυρήν ἐνδύθη καί στά πλήθη
 εἰσέβη αὐτῆ τῶν Ἀχαιῶν κι ἐγκάρδιωνε καθέναν.
 Τόν ἐνδοξον Μενέλαον, πού ἦταν σιμά της, πρῶτον
 ἐπαρρακίνησε ἡ θεά, τήν ὄψιν ἀφοῦ ἐπῆρε
 τοῦ Φοίνικος, τ' ἀνάστημα καί τήν καλήν φωνήν του: 555

«Ὅνειδος μέγα κι ἐντροπήν, Μενέλαε, θ' ἀποκτήσεις
 ἐάν τόν πιστόν σύντροφον τοῦ θεοῦ Ἀχιλλέως
 σπαράξουν σκύλοι ἀρπακτικοί στά τείχη ἐμπρός τῆς Τροίας.
 Ἄλλ' ἀνδρείεψου καί ἄναγε τά πλήθη στόν ἀγώνα».

Καί τῆς θεᾶς ὁ ἀνδράγαθος Μενέλαος ἀποκρίθη: 560
 «Φοῖνιξ, ὦ γέρε παλαικέ, ἄν εἰς ἐμέ νά δώσει
 δύναμιν ἦθελ' ἡ Ἄθηνᾶ, καί ἀπό τ' ἀκόντια σκέπην,
 πρόθυμος γιά τόν Πάτροκλον ἐκεῖ θά ὑπερμαχοῦσα,
 πού ὁ θάνατός του ἐπλήγωσε στά βάθη τήν ψυχήν μου.

Ἄλλά μανίζει φοβερός ὁ Ἐκτωρ· οὐδέ κάνει 565
 νά κόψ' ἡ λόγχη του, ὅτι ὁ Ζεὺς νά τόν δοξάσει θέλει».

Εἶπε καί ἡ γλυκόφθαλμη θεά χαρά τό πῆρε
 διότι ἀπ' ὄλους τούς θεούς σ' αὐτήν εὐχήθη πρῶτον.

Καί ὀρμήν πολλήν τοῦ ἔδαλε στά γόνατα, στούς ὤμους,
 καί μέσα τόν ἐγέμισε μέ πείσμα ὡς ἔχ' ἡ μύγα, 570
 πού ὄσο τήν διώχνουν στό κορμί τό ἀνθρώπινο κολλάει
 νά τό δαγκάνει καί πολύ τό αἶμ' ἀγαπᾶ τοῦ ἀνθρώπου.

Μέ τόσο πείσμα ἐγένεμσε τά βάθη τῆς καρδιάς του.
Κι ἐπῆγε πρὸς τὸν Πάτροκλον καὶ ἀκόντισε τὴν λόγχην.

Ἄνθρωπος τ' ὄνομα Ποδῆς εὐρίσκετο εἰς τὴν Τροίαν 575

υἱὸς τοῦ Ἡτίωνος καὶ πλούσιος καὶ γενναῖος
σύντροφος ὁμοτράπεζος τοῦ Ἔκτορος καὶ φίλος·
αὐτὸν ὡς ἔφευγε, ὁ ξανθὸς Μενέλαος στὸν ζωστήρα
κτύπησε καὶ τοῦ πέρασε τὴν λόγχην πέρα πέρα·

καὶ ὅπως βροντώντας ἔπεσεν, ὁ Ἄτρεΐδης ἀπ' τοὺς Τρῶας 580
ἔσυρε ἀμέσως τὸν νεκρὸν στὲς τάξεις τῶν συντρόφων.

Καὶ ὁ Φοῖβος τότε ἐστάθηκεν στοῦ Ἔκτορος τό πλάγι
τοῦ Ἀσιάδου Φαίνοπος προσόμοιος, τῆς Ἀδύδου,
πού ἦταν φίλος του ἀκριβὸς ὅσον κανεῖς τῶν ξένων.

«Ἔκτορ», τοῦ εἶπεν ὁ θεός, «καὶ ποιὸς θά σέ τρομάξει 585
ἄλλος στό ἐξῆς τῶν Ἀχαιῶν; Πού ἐμπρὸς τοῦ Μενελάου
ἔφυγες, ὁπού ἐλέγετο πολεμιστὴς ἀχρεῖος·

καὶ τώρα μόνος τὸν νεκρὸν ἐσήκωσε ἀπ' τὴν μέσην
τῶν Τρῶων, κι ἦταν ὁ Ποδῆς ἀγαπητὸς σου φίλος,
τοῦ Ἡτίωνος υἱὸς καλὸς καὶ ἀνδρειωμένος». 590

Εἶπε κι ἐκεῖνον σκέπασε πόνου βαθιὰ μαυρίλα
καὶ ὀλόφρακτος μέσ στ' ἄρματα ἐβγήκε ἀπ' τοὺς προμάχους·
καὶ τότε ὁ Ζεὺς τὴν κροσσωτὴν αἰγίδ' ἀκτινοδόλον
ἐπῆρε καὶ ὄλην σκέπασε μέ σύννεφα τὴν Ἴδην,
ἄστραψ' ἐβρόντησε βαριά καὶ σειώντας τὴν αἰγίδα 595
νίκην τῶν Τρῶων ἔδιδε καὶ τρόμον τῶν Ἀργείων.

Τὴν φυγὴν ἄρχισε ὁ Βοιωτὸς Πηγέλαος, ὅτι ὡς ἦταν
πάντοτ' ἐμπρὸς, τὸν λόγχισεν ἐγγὺς ὁ Πολυδάμας,
κι ἐπῆρε ἡ λόγχη ξέδεσμα τοῦ ὦμου του τὴν ἄκραν
κι ἐξάκρισε τό κόκαλο· τὸν Λήιτον ὁ Ἔκτωρ 600
τοῦ Ἀλεκτρύονος τὸν υἱὸν ἐλάβωσε στό χέρι

μέσ στὸν ἄρμόν, κι ἐμάκρυνεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν μάχην·
τηρώντας γύρω ἐσύρθηκε, ὅτι στό χέρι μέσα
τὴν λόγχην εἶχε, ἀνίκανος νά πολεμήσει πλέον.

Ἄστρον τὸν Ἰδομενεὺς τὸν Ἔκτορα πού ἐχύνετο στὸν Λήιτον 605
ἐκτύπησε κατὰστηθα πρὸς τό θυζὶ κι ἐκόπη
στὴν λόγχην τό κοντάρι του καὶ ἀλάλαξαν οἱ Τρῶες.

Ἄστρον τότε ἀκόντισεν εἰς τὸν Ἰδομενεά

ὀρθόν στ' ἀμάξι κι ἔλειψεν ὀλίγο νά τόν πάρει·
 κι ἐκτύπησε τόν Κοίρανον, πού ἀπ' τήν ὠραίαν Λύκτον 610
 τοῦ Μηριόνη ἦλθε ὀπαδός στ' ἀμάξι κυβερνήτης.

“Ὅτ' εἶχεν ἔλθει ὁ Ἴδομενεὺς πεζός ἀπ' τὰ καράβια
 καί δόξης θά ἦταν ἀφορμή μεγάλης εἰς τούς Τρῶας,
 ἄν δέν ἔφθανε ὁ Κοίρανος τῶν ἵππων κυβερνήτης·
 καί σώστης του ἀπ' τόν ὄλεθρον προφύλαξεν ἐκείνον 615

καί τοῦ ἀνδροφόνου Ἐκτορος αὐτόν ἐπῆρε ἡ λόγχη,
 κάτω ἀπ' τ' αὐτί τόν κτύπησε, καί τοῦ ὄσπασεν ἡ λόγχη
 ὅλα τὰ δόντια κι ἔκοψε τήν γλώσσαν μέσ στήν μέσην,
 ἀπό τό ἀμάξι ἐδρόντησε καί ἀπόλυσε ἀπ' τὰ χέρια
 τὰ χαλινάρια· κι ἔσκυψε στήν γῆν ὁ Μηριόνης, 620

τά ἐπῆρε κι ἔπειτα ἔλεγε πρὸς τόν Ἴδομενεά:
 «Ράβδιζε τώρα, γρήγορα νά φθάσεις εἰς τὰ πλοῖα·
 τό βλέπεις, πού τῶν Ἀχαιῶν δέν εἶναι ἡ νίκη πλέον».

Εἶπε κι εὐθύς ἐράβδισε τούς ἵππους πρὸς τὰ πλοῖα
 ὁ Ἴδομενεὺς, ὅτι ἔπεσε μέσ στήν ψυχὴν του ὁ φόβος. 625

Κι ἐνόησ' ὁ Μενέλαος καί ὁ Τελαμώνιος Αἴας
 τόν Δία πὼς ἐχάριζε τήν νίκην εἰς τούς Τρῶας,
 κι εἶπεν ὁ μεγάλῳψυχος ὁ Τελαμώνιος Αἴας:

«Θεοί μου, πλέον καθαρά κι ἕνας μωρός τό βλέπει
 τό χέρι τοῦ πατρός Διὸς πὼς βοηθεῖ τούς Τρῶας. 630

“Ὅλα δαγκᾶν τὰ θέλη τους, εἴτε κακός τὰ ρίχνει,
 εἴτε καλός· πάντοτε ὁ Ζεὺς τὰ στρέφει στό σημάδι
 καί ὄλων μας ἐλεινὰ πέφτουν στήν γῆν χαμένα.

Ἄλλ' ὅ,τ' εἶναι καλύτερον ἄς ἔβρει τώρα ὁ νοῦς μας
 καί τόν νεκρόν νά πάρουμε, κι οἱ ἴδιοι τήν ζωὴν μας 635

νά σώσομε, νά τό χαροῦν οἱ φίλοι, ὅπου θλιμμένοι
 ἐδῶ μᾶς βλέπουν καί θαρροῦν πὼς κρατημὸν δέν θά ἔχει

τοῦ ἀνδροφόνου Ἐκτορος ἡ μανιωμένη ἀνδρεία,
 καί ὅτι θά πέσει ἀκράτητος ἐπάνω στά καράβια.

Νά ἦταν κανεῖς τό μήνυμα νά φέροι στόν Πηλεΐδην 640
 ὀργήγορα, ὅτι δέν θαρρῶ νά τό ἔχει μάθει ἀκόμη

τό θλιβερό, πὼς ἔχασε τόν ἀκριβόν του φίλον.
 Ἄλλὰ νά ἰδῶ δέν δύναμαι τῶν Ἀχαιῶν κανέναν,
 ὅτι καί αὐτούς καί τ' ἄλογα σκοτάδι περιζώνει.

Πατέρα, ἀπ' τ' Ἀχαιοῖσ' ἀπαιδα σύ διάλυσε τό σκότος,
 ξαστεριά κάμε, εὐδόκησε νά βλέπουν οἱ ὀφθαλμοί μας,
 καί ἀφοῦ τό θέλεις, χάσε μας κἀν εἰς τό φῶς τοῦ ἡλίου».

Αὐτά ἔπε κι ἐσυμπόνεσε τό κλάμμα του ὁ πατέρας,
 κι εὐθύς τοῦ σκότους σκόρπισεν ἐκείθε τήν μαυρίλα,
 ἔλαμψ' ὁ ἥλιος κι ἔδειξε γύρω τήν μάχην ὅλην.

Τότε πρός τόν Μενέλαον ἐστράφη κι εἶπ' ὁ Αἴας:
 «Ἀτρεΐδη, τώρα κοίταξε, τό μάτι σου ἴσως πάρει
 τόν Νεστορίδη Ἀντίλοχον, ἄν ζεῖ καί αὐτός ἀκόμη,
 νά δρᾶμ' εἰπέ του γρήγορα νά φέρει τοῦ Ἀχιλλέως
 τό μήνυμα πού ἀπέθανεν ὁ φίλος τῆς καρδιάς του».

Εἶπε, καί τόν ὑπάκουσεν ὁ ἀνδράγαθος Ἀτρεΐδης,
 κι ἐβγήκεν ὡσάν λέοντας μέσ' ἀπ' τό περιαῦλι
 πού ἀπόκαμ' ἐρεθίζοντας ἄνδρες ὁμοῦ καί σκύλους,
 πού ὀλονυχτοῦν, τά ὀλόπαχα μοσχάρια τους νά σώσουν·
 κι ἐκεῖνο, ἀπό τήν ὄρεξιν σπρωγμένο τῶν κρεάτων

ὄρμα, πλήν ἀνωφέλητα· μέ τόσην τόλμην ρίχνουν
 ἀκόντι' ἐπάνω του οἱ βοσκοί καί δέματ' ἀναμμένα,
 πού τά φοβεῖται, ἄν καί λυσσᾶ καί ἅμα χαράξ' ἡ ἡμέρα
 κατηφιασμένο ἀποχωρεῖ· ὁ Ἀτρεΐδης παρομοίως
 ἄθελ' ἀπό τόν Πάτροκλον μακρᾶν ἀποχωροῦσε,

ὅτι ἐφοδεῖτο τῆς φυγῆς μὴν τό κακό σκορπίσει
 τοὺς Ἀχαιοὺς καί τόν νεκρὸν εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἀφήσουν.

Κι ἔλεγε πρός τοὺς Αἴαντας καί πρός τόν Μηριόνην:
 «᾿Ω πολεμάρχοι, Αἴαντες καί Μηριόνη, ἀκοῦτε·
 τώρα τήν ἄδολην καρδιά τοῦ ἄμοιρου Πατρόκλου
 μή λησμονεῖτε· ὅτι γλυκύς, ὅταν ἐξοῦσε, εἰς ὄλους
 ἦταν· καί τώρα ὁ θάνατος καί ἡ μοῖρα μᾶς τόν πῆρε».

Εἶπε καί ἀναχώρησεν ὁ Ἀτρεΐδης καί τριγύρω
 ἐτήρα, ὡς ὁ ἀετός, ὀπού κανέν' ἀπ' ὅσα
 πετούμενα εἶναι τ' οὐρανοῦ τό μάτι αὐτό δέν ἔχει·

ὀπού γοργό λαγόπουλο καί μέσα μουλωμένο
 στό φουντωτό χαμόδενδρο καί ἀπό ψηλά τό βλέπει,
 τοῦ πέφτει ἐπάνω καί τό ἀρπᾶ καί τήν ζωὴν τοῦ παίρνει·
 παρόμοια σύ, Μενέλαε, τά φωτερά σου μάτια
 παντοῦ γοργά τά ἐγύριζες στό πλῆθος τῶν συντρόφων,

τόν Νεστορίδην ζωντανόν ἴσως ἰδεῖς ἀκόμη.
 Δέν ἄργησε νά τόν ἰδεῖ στ' ἄριστερά τῆς μάχης
 πού τούς συντρόφους του θερμά κεντοῦσε στόν ἀγώνα.
 Τότε ὁ ξανθός Μενέλαος πλησίασε καί τοῦ ἔπε:
 «Ἐλα σιμά μου, Ἀντίλοχε, διόθρεπτε, ν' ἀκούσεις 685
 τά λυπηρά πού γίνονται, νά μ' εἶχε φέξ' ἡ μέρα·
 τό βλέπεις μέ τά μάτια σου θαρρῶ καί τό γνωρίζεις
 πού συμφορά στους Δαναούς θεόθεν ροβολαίει·
 νικοῦν οἱ Τρῶες, ἔπεσε τῶν Ἀχαιῶν ὁ πρῶτος,
 ὁ Πάτροκλος, μέγας καῦμός στῶν Δαναῶν τό γένος· 690
 ἀλλά σύ τρέχε γρήγορα νά εἰπείς τοῦ Ἀχιλλέως
 ἴσως προφθάσει τόν νεκρόν νά σώσει στά καρᾶδια
 γυμνόν· κι ἐπῆρε τ' ἄρματα ὁ λοφοσειστής Ἐκτωρ».
 Καί ὡς τ' ἄκουσ' ὁ Ἀντίλοχος μέσα του αισθάνθη φρίκην,
 τά λόγια τοῦ ἔπιασε ἀμιλιά πολλήωρα κι ἐγεμίσαν 695
 δάκρυα τά μάτια κι ἔστυψε στόν λάρυγγα ἡ φωνή του.
 Ἄλλ' ὅμως δέν ἀμέλησε νά κάμει ὅ,τι εἶπ' ὁ Ἀτρείδης,
 κι ἔφην' εὐθύς καί τ' ἄρματα ἐδέχθη ὁ σύντροφός του
 Λαόδοκος, πού τ' ἄλογα στό πλάγι του ὀδηγοῦσε.
 Καί αὐτόν γοργά τά πόδια του μακράν ἀπό τήν μάχην 700
 ἔπαιρναν, μήνυμα κακό νά φέρει τοῦ Ἀχιλλέως,
 καί, Ἀτρείδη, σύ δέν ἔστεργες νά μείνεις τῶν Πυλίων
 συντρόφων του βοηθός ἐκεῖ πού ἔχαν σκληρόν ἀγώνα
 καί πόνον πού τούς ἔλειπε ὁ Ἀντίλοχος ὁ ἀνδρεῖος.
 Ἄλλά σ' ἐκείνους ἔστειλε τόν θεῖον Θρασυμήδην 705
 καί αὐτός στόν ἦρωα Πάτροκλον ἐκίνησε νά φθάσει·
 στους Αἴαντας ἐσίμωσε καί πρός ἐκείνους εἶπε:
 «Ἐκεῖνον ἐπροβόδια νά ἐβρεῖ τόν Ἀχιλλέα
 εἰς τά καρᾶδια· ἀλλά πολύ διστάζω ἂν θά ἴλθει τώρα,
 ὅσον καί ἂν θράζει ἐκδίκησιν τοῦ Ἐκτορος νά πάρει, 710
 ὅτι γυμνός δέν δύναται ν' ἀντιταχθεῖ στους Τρῶας.
 Ἄλλ' ὅ,τ' εἶναι καλύτερον ἄς ἔβρει τώρα ὁ νοῦς μας·
 καί τόν νεκρόν νά πάρομεν κι οἱ ἴδιοι τήν ζωήν μας
 νά σώσομε ἀπ' τόν θάνατον καί τήν ὀρμήν τῶν Τρῶων».
 Καί ὁ μέγας τοῦ ἀποκριθῆκε, ὁ Τελαμόνιος Αἴας: 715
 «Φρόνιμον λόγον πρόφερες, Μενέλαε δοξασμένε,

πώς τώρα οἱ δύο στούς ὄμους σας, ἐσύ καί ὁ Μηριόνης
 ἔξω ἀπ' τήν μάχην τόν νεκρόν σηκώσετε καί ὀπίσω
 ἔμεις οἱ δύο τόν Ἔκτορα κρατοῦμε καί τούς Τρῶας.
 Ἔμεις πού συνονόματοι μέ μιὰ ψυχὴν ὡς τώρα
 πλάγι μέ πλάγι μένουμε στοῦ Ἄρη τόν ἀγώνα».

Εἶπε κι ἐκεῖνοι τόν νεκρόν σηκῶσαν εἰς τά χέρια
 πολύ ὑψηλά, καί ἀλάλαζαν ὀπίσω τους οἱ Τρῶες,
 ἅμ' εἶδαν ὅτ' οἱ Δαναοί τόν Πάτροκλον σηκῶναν
 καί ὁμοιάζαν σκύλοι ὅταν ὀρμοῦν νά πιάσουν λαθῶμενον
 χοῖρον, καί ἄνδρες κυνηγοί τούς ἔχουν θάλει ἐμπρός τους
 καί τρέχουν τρέχουν πρόθυμοι πολύ νά τόν σπαράξουν,
 ἀλλ' ὅταν στρέφεται σ' αὐτούς θαρρώντας στήν ἀνδρεία του
 ὅλοι σκορποῦν, ἕνας ἐδῶ καί ἄλλος ἐκεῖ στό δάσος
 ὅμοια τῶν Τρῶων πάντοτε στές πλάτες τῶν τό πληθός
 μέ ξίφη καί μέ δίστομα κοντάρια τούς κτυποῦσαν
 ἀλλ' ὅταν στρέφονταν σ' αὐτούς οἱ Αἴαντες κι ἐμέναν,
 τότε ἡ θωριά τους ἄλλαζεν, οὐδέ νά προχωρήσει
 νά μάχεται γιά τόν νεκρόν κανεῖς δέν ἐτολμοῦσε.

Μέ ἀνδρεία τήν τόν νεκρόν ἐφέροναν πρός τά πλοῖα
 καί ὀπίσω τους ἐμάνιζε ἄγρια πολέμου λύσσα,
 σάν τήν φωτιάν ὀπού ξεσπᾶ μέσα εἰς μεγάλην χώραν
 καί ὅπως τά σπίτια καίονται φαίνεται ἡ λάμψις πέρα,
 ὡς ἔρχεται μέ θόρυβον ἡ δύναμις τοῦ ἀνέμου,
 ὅμοια, καθῶς μέ τόν νεκρόν ἐκεῖνοι ἐπροχωροῦσαν
 κατόπι ἀχοῦσε ἀκράτητος κτύπος ἀνδρῶν καί ἵππων.
 Καί ὅπως μέ δύναμιν πολλήν μουλάρια νεφρωμένα
 στό μονοπάτι πετρωτό τραβοῦν ἀπό τό ὄρος
 δοκάθ' ἡ καραδίσιό ξύλο τρανό καί ὁ κόπος
 καί ὁ ἴδρος τά καταπονεῖ καθῶς ἐμπρός σπουδάζουν,
 καί αὐτοί μέ πόνον τόν νεκρόν ἐφέροναν, καί ἀπό πίσω
 φραγμόν εἶχαν τούς Αἴαντας, καθῶς κρατεῖ τό ρεῦμα
 στήν πεδιάδ' ἀνάμεσα μιὰ λογισμένη ράχη,
 πού καί γενναίων ποταμῶν τά μανιωμένα ρεῖθρα
 κόφτει καί γέρνει ἐδῶ κι ἐκεῖ στό σιάδι τά νερά τους,
 οὐδέ ἠμποροῦν μέ τήν σφοδρὴν ὀρμήν τους νά τήν σπάσουν
 ὁμοίως καί οἱ Αἴαντες τές λόγχες ἐμποδίζαν

Σ

Ἐνῶ ἐκεῖνοι ἐμάχονταν ἀκράτητοι σάν φλόγα,
 μηνυτής ἦλθ' ὁ Ἄντίλοχος στόν θεῖον Ἀχιλλέα.
 Τόν ἦβρ' ἐκεῖ κατέμπροσθεν στά ὀρθόπρυμνα καράδια,
 πού ὄ,τι εἶχεν ἤδη τελειωθεῖ στόν νοῦν του μελετοῦσε
 κι ἔλεγε μέ παράπονο στήν ἀνδρικήν ψυχήν του: 5
 «Ὅμιένα, πῶς οἱ Ἀχαιοί στήν πεδιάδα πάλιν
 κλονίζονται καί τήν φυγὴν ἐπῆραν πρός τά πλοῖα,
 φοβοῦμαι μήν οἱ ἀθάνατοι μοῦ κάμουν ν' ἀληθεύσει
 πόνος πικρός πού κάποτε μοῦ πρόλεγε ἡ μητέρα,
 πῶς ζώντας μου ὁ καλύτερος τῶν Μυρμιδόνων ἄνδρας 10
 ἀπό τῶν Τρώων τήν ὁρμήν τοῦ ἡλιοῦ τό φῶς θ' ἀφήσω.
 Πέθανεν ἄχ! ὁ ἀνδράγαθος υἱός τοῦ Μενoitίου,
 κακός! καί τοῦ παραγγέλνα νά γύρει εὐθύς ὀπίσω,
 ἅμα ἐμποδίσει τούς ἐχθρούς νά κάψουν τά καράδια
 καί τοῦ ἀνδροφόνου Ἐκτωρος τήν λόγχην ν' ἀποφύγει». 15

Μέσα εἰς αὐτούς τούς λογισμούς, ἐμπρός του ἐφανερώθη
 ὁ Ἄντίλοχος καί τοῦ ἔλεγε μέ δάκρυα πτωμένα:
 «Μήνυμα, ὀμιένα, θλιβερό θά μάθεις, Ἀχιλλέα,
 ποτέ νά μ' εἶχεν ἀκουσθεῖ· κεῖται ὁ Μενoitιάδης
 ὁ Πάτροκλος, καί πολεμοῦν εἰς τό νεκρόν του σῶμα 20
 γυμνό, κι ἐπῆρε τ' ἄρματα ὁ λοφοσεΐστης Ἐκτωρ».

Ἐκεῖνον τότε ἔσκέπασε ἡ σκοτεινιά τοῦ πόνου
 καί ἀθάλην πῆρε κι ἔχυσε καί μέ τά δύο του χέρια
 στήν κεφαλὴν καί ἀσχίμιζε τό πρόσωπο τ' ὠραῖο.
 Καί ἡ μαύρη στάκτη ἐκάθιζε στόν ἄφθαρτον χιτῶνα. 25
 Κι ἐκεῖνονταν φαρδύς πλατύς στό χῶμα ξαπλωμένος
 καί μέ τά χέρια ἀσχίμιζε ξεσπώντας τά μαλλιά του.
 Καί οἱ δοῦλες, πού ἦσαν λάφυρα αὐτοῦ καί τοῦ Πατρόκλου,
 μέ θλιβερό ξεφωνητό κεῖ ἔξω ἐπεταχθῆκαν
 καί ὀλόγυρά του κλαίοντας ὀλιγοψυχισμένες 30
 ὄλες ἐστηθοδέρονταν· ὁ Ἄντίλοχος κι ἐκεῖνος
 ὀδύρετο τά χέρια κρατώντας τοῦ Ἀχιλλέως

φοβούμενος μέ σίδερο μὴν κόψει τὸν λαιμὸν του.
 Καθὼς ἐβαρυστέναζεν ἡ ἀνδράγαθη ψυχὴ του
 καὶ ἐβογγοῦσε τρομερὰ, τὸν ἄκουσε ἡ μητέρα
 στά βάθη ὅπ' ἔστεικε σιμὰ στὸν γέρον της γονέα,
 καὶ πόνου ἐβγαλε βόην κι εὐθύς ἤλθαν σιμὰ της
 ὄσες οἰκοῦν στῆς θάλασσας τὰ βάθη Νηρηίδες
 οἱ θεές ὄλες, Θάλεια, ὼρειθνια, Κυμοδόκη,
 Νησαία, Γλαύκη, Ἴαιρα, μεγαλομάτ' Ἀλία,
 Ἀκταία καὶ Λιμνώρεια, Μελίτη, Κυμοθόη,
 Πρωτὴ καὶ Θόη καὶ Ἀγαυή, Δωρίς καὶ Δυναμένη,
 Κλυμένη, Καλλιάνειρα, Ἰάνασσ', Ἀμφιθόη,
 Φέρουσα, Καλλιάνασσα, Δωτὴ καὶ Ἀμφινόμη,
 Ἀμάθεια καλοπλέξουδη, Σπειώ καὶ Δεξαμένη
 καὶ Νημερτῆς καὶ Ἀψευδῆς καὶ Μαίρα καὶ Πανόπη,
 Γαλάτεια πολύνδοξη κι Ἰάνειρα κι οἱ ἄλλες
 ὄσες στά βάθη ἐβρίσκονταν ἀκόμη Νηρηίδες.
 Ἦλθαν καὶ τ' ἄντρο ἐγένεσε τό ἀργυροφωτισμένο·
 στηθοκοπιοῦνταν κι ἔκανεν ἀρχὴν τοῦ θρήνου ἡ Θέτις:
 ὼ ἀδελφές μου, ἀκούσετε, καλές μου Νηρηίδες,
 νὰ μάθετε τές πίκριες πού τρέφω στήν ψυχὴν μου.
 ὼ ἄμοιρη, ὦ κακότηχη γεννήτρα ἑνὸς ἀνδρείου·
 υἱὸν γενναῖον δυνατὸν καὶ τῶν ἡρώων πρῶτον
 ἐγέννησα, καί, ὡσάν φυτὸ πού ἀνδρώνεται στὸν κῆπον,
 ἀφοῦ τὸν γλυκοανάστησα, τὸν ἔστειλα εἰς τὴν Τροίαν
 μέσ στα κυρτὰ καρᾶδια του ἐκεῖ νὰ πολεμήσει·
 ἀλλὰ δέν θέλει γύρει αὐτὸς στά γονικά του πλέον
 ἢ ἀγκάλη μου νὰ τὸν δεχθεῖ στό σπίτι τοῦ Πηλέως.
 Καί ὅσο μοῦ ζεῖ καὶ τοῦ ἡλιοῦ τό φῶς ἀκόμη βλέπει
 θάλβεται καὶ δέν δύναμαι νὰ γίνω βοηθός του.
 Τώρα σηκώνομαι νὰ ἰδῶ τό ἀγαπητὸ παιδί μου
 νὰ μάθω ἀπὸ τό στόμα του ποιά θλίψις τὸν ἐβρήκε
 ἐκεῖ πού ἀπὸ τὴν ταραχὴν ἀπέχει τοῦ πολέμου».
 Εἶπε καὶ τ' ἄντρον ἄφησε· καὶ ὀπίσω της οἱ κόρες
 δακρῦζοντας, καὶ γύρω τους τό κύμα τῆς θαλάσσης
 ἄνοιγε. Καὶ ὅταν ἐφθασαν στήν κάρπιμην Τρωάδα,
 ὄλες ἀράδ' ἀνέβαιναν στήν ἄκρην ὅπου οἱ πρύμνες

τῶν Μυρμιδόνων στέκονταν σιμά στὸν Ἀχιλλέα·
 σ' αὐτὸν πού βαρυστέναζεν ἦλθε ἡ θεὰ μητέρα 70
 καὶ μέ φιλό ξεφωνητό, τοῦ ἀγαπητοῦ παιδιοῦ της
 τὴν κεφαλὴν ἀγκάλιασε καὶ τοῦ ἔπε δακρυσμένη·
 «Τέκνο, τί κλαίεις; Τί καῦμός τώρα σέ ἦβρε πάλιν;
 Λέγε, μὴν τό ἔχεις μυστικό· σοῦ ἐτέλεσεν ὁ Δίας 75
 ὅ,τι ἀπ' αὐτὸν ἐζήτησες μέ σηκωτές ἀγκάλες,
 ὅλ' οἱ Ἀχαιοὶ μέ συντριμμὸν ν' ἀποκλεισθοῦν στές πρύμνες
 καὶ ὅπως φρικτὰ παθαίνοντας ν' ἀποζητοῦν ἐσένα».

Κι εἶπε βαρυστενάζοντας ὁ θεῖος Ἀχιλλέας·
 «Μητέρα, ναί, τὰ ἐτέλεσεν, ὡς εἶπες, ὁ Κρονίδης·
 ἀλλὰ πῶς νὰ τό χαίρομαι; Μοῦ ἐχάθη ὁ ποθητός μου 80
 Πάτροκλος, ὁ ὑπεράκριβος, ὁ φίλος τῆς καρδιάς μου.
 Ὁ Ἔκτωρ μοῦ τὸν ἔσφαξε καὶ τ' ἄρματα τοῦ ἐπήρε
 θαυμάσια, θεόρατα, πού ἐδῶκαν τοῦ Πηλέως
 δῶρον ἐξαίσιον οἱ θεοὶ σ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν,
 ὅταν ἐκείνοι σ' ἔφεραν σ' ἀνδρὸς θνητοῦ τὴν κλίνην. 85
 Αὐτοῦ μέ τές ἀθάνατες θαλάσσιες νὰ ἔχες μείνει,
 ἐσύ καὶ νὰ εἶχεν ὁ Πηλεὺς πάρει θνητὴν γυναῖκα.
 Καὶ ἀντὶς πόνος αἰώνιος θά θλίβει τὴν ψυχὴν σου
 τοῦ πεθαμένου τέκνου σου, πού δέν θά γύρει πλέον
 στά γονικά νὰ τὸν δεχθεῖς· διότι ἐγὼ δέν θέλω 90
 νὰ ζήσω, μέσ στοὺς ζωντανούς νὰ εἶμ', ἐάν ὁ Ἔκτωρ
 πρώτος ἀπὸ τὴν λόγχην μου δέν ξεψυχήσει ἐμπρός μου
 καὶ μοῦ πληρώσει τὴν σφαγὴν τοῦ ἀγαπητοῦ Πατρόκλου».

Σ' ἐκείνον τότε ἀπάντησε δακρῦζοντας ἡ Θέτις·
 «Καὶ τότε ὀλιγοήμερος θά εἶσαι, ἀγαπητέ μου,
 ὅτ' ὕστερ' ἀπ' τὸν Ἔκτορα ἐγγὺς σου εἶναι τό τέλος». 95
 Μέ πόνον εἶπεν ὁ Ἀχιλλεύς· «Στὸν τόπο ἄς πεθάνω,
 ἀφοῦ μοῦ ἐμέλλετο βοηθός τοῦ φίλου νὰ μὴ γίνω
 εἰς τὴν σφαγὴν του· τώρα αὐτός ἀπ' τὴν πατρίδα πέρα
 ἀπέθανε, ζητώντας με στοῦ ὀλέθρου τοῦ τὴν ὥραν 100
 τῶρ' ἀφοῦ δέν θά ξαναἰδεῖ τὴν ποθητὴν πατρίδα
 οὐδ' ἔσωσα τὸν Πάτροκλον κι ἐκείνους τοὺς συντρόφους
 τοὺς ἄλλους πού ἀπ' τοῦ Ἔκτορος τὴν λόγχην ἀπεθάναν,
 ἀλλὰ στές πρύμνες κάθομαι τῆς γῆς χαμένο βάρος,

ἐγὼ τῶν ἄλλων Ἄχαιῶν στόν πόλεμον ὁ πρῶτος, 105
 ἄν καὶ στόν λόγον ἀπό ἐμέ καλύτερ' εἶναι καὶ ἄλλοι.

Ἄπ' τοὺς θεοὺς κι ἀπ' τοὺς θνητοὺς νά ἐχάνατο ἡ διχόνοια,
 καὶ ἡ χολή, πού καὶ ἄνθρωπον μέ γνώση ἐξαργιώνει,
 πού μέσ στά στήθη χύνεται γλυκιά καὶ μελωμένη
 καὶ ὡς μαῦρος ἔπειτα καπνός ξεσπᾶ καὶ μεγαλώνει, 110
 καθὼς ἐμένα ἐχόλωσεν ὁ μέγας Ἄγαμέμνων.

Ἄλλ' ὅ,τι ἐγίγη ἀφήνομεν, ἄν καὶ ἀδικημένοι,
 καὶ τήν ψυχὴν στά στήθη μας δαμάζομ' ἐξ ἀνάγκης·
 καὶ τώρα τοῦ Πατρόκλου μου θά φθάσω τόν φονέα,
 τόν Ἔκτορα. Καὶ θά δεχθῶ τήν μοίρα τοῦ θανάτου, 115
 ὅταν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ καὶ ὁ Ζεὺς μοῦ τήν διορίσουν.

Ὅτι οὐδ' ὁ μέγας Ἡρακλῆς ἐξέφυγε τήν μοίραν,
 πού ἦταν ὑπεράκριβος υἱός τοῦ ὑψίστου Δία·
 ἀλλά τῆς Ἥρας ἡ ὀργή τόν δάμασε καὶ ἡ μοίρα.

Καὶ ἄν εἶναι τέτοια ἡ μοίρα μου κι ἐγὼ θενά ἡσυχάσω 120
 ὅταν πεθάνω, ἀλλ' ὄνομα λαμπρόν ἄς πάρω τώρα,

ἄν κάμω τές βαθύζωνες μητέρες εἰς τήν Τροίαν
 ν' ἀναστενάξουν θλιθερά καὶ μέ τά δυό τους χέρια
 εἰς τ' ἀπαλά τους μάγουλα τά δάκρυα νά σφογγίζουν·
 καὶ ὅτι ἀρκετά ἀπ' τόν πόλεμον ἡσύχασ' ἄς γνωρίσουν. 125
 Μή μέ κρατεῖς, μητέρα μου, κι ἐγὼ θά πολεμήσω».

Κι ἡ ἀσημόποδη θεά τοῦ ἀπάντησεν ἡ Θέτις:

«Παίδι μου, ὀμίλησες ὀρθά· καλόν εἶναι τοὺς φίλους
 νά βοηθᾶς, ἄν συμφορὰ κακὴ τοὺς παραστέκει·
 πλὴν τά καλά σου ἄρματα τώρα κρατοῦν οἱ Τρῶες, 130
 τά χάλκινα τ' ἀστραφερά· καὶ ὁ λοφοσείστης Ἔκτωρ
 ἐπαίρεται πού τά φορεῖ καὶ δέν γνωρίζω πόσο
 ὀλίγο ἀκόμη θά χαρεῖ· κι εἶναι σιμά του ἡ μοίρα.

Ἄλλὰ σύ ἀκόμη μὴν ἐμπεῖς στοῦ Ἄρη τόν ἀγώνα,
 ὡς νά μέ ἴδουν τά μάτια σου ἐδῶ νά γύρ' ὀπίσω· 135
 κι αἰῖριο τά χαράματα θά ἔλθω ἐδῶ νά φέρω
 ἄρματ' ἀπό τόν Ἥφαιστον θεοτικὰ πλασμένα».

Μέ αὐτόν τόν λόγον ἄφησε τό δοξαστό παιδί της
 καὶ στές θαλάσσιες ἀδελφές ἐστράφη καὶ τές εἶπε:
 «Σεῖς κατεβεῖτε στοὺς θυθούς τῆς θάλασσας νά ἰδεῖτε 140

τόν γέροντα πατέρα μου και ὄλ' ἀπό σᾶς νά μάθει·
 και ὡστόσο ἐγώ θέ ν' ἀνεβῶ στές κορυφές τοῦ Ὀλύμπου
 νά ἔβρω ἐκεῖ τόν Ἥφαιστον, τόν ἔνδοξο τεχνίτην,
 ἴσως λαμπρ' ἄρματα καλά χαρίσω τοῦ παιδιοῦ μου».

Εἶπε και αὐτές ἐδύθισαν στό κύμα τῆς θαλάσσης. 145

Κι ἡ ἀσημόποδη θεά, στόν Ὀλυμπον ἡ Θέτις
 ἀνέθη, ἄρματα λαμπρά νά φέρει τοῦ παιδιοῦ της.

Και ὡστόσο μέ φρικτές κραυγές τῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη,
 καθώς τούς ἔβαλεν ἔμπρός ὁ ἀνθρωποφόνος Ἔκτωρ,
 ἔπεσαν εἰς τέσ πρῦμνες τους, στήν αὔραν τοῦ Ἑλλησπόντου. 150

Οὐδέ θά ἐπαῖρναν οἱ Ἀχαιοί τό σῶμα τοῦ Πατρόκλου
 ἀπό τ' ἀκόντια, τόν νεκρόν τοῦ φίλου τοῦ Πηλεΐδη,
 ὄτ' εἶχαν φθάσει ἐπάνω του πλήθος ἀνδρῶν και ἵππων
 και ὡσάν τήν φλόγα ὀρηκτικός ὁ Πριαμίδης Ἔκτωρ.

Και ἀπό τά πόδια τρεῖς φορές τόν ἄδραξεν ὁ Ἔκτωρ 155
 και πρὸς τούς Τρῶας κραύγαζε νά ὀρμήσουν νά τόν πάρουν,
 και τρεῖς φορές οἱ Αἴαντες ντυμένοι ἀνδραγαθίαν,
 τόν τίναξαν ἀπ' τόν νεκρόν· και ἀκλόνητος ἐκεῖνος
 στήν μάχην πὸτ' ἐχύνετο και πὸτ' ἔσταματοῦσε
 κραυγάζοντας, ἀλλά ποτέ δέν ἔκανε τά ὀπίσω. 160

Και ὅπως λιοντάρι πύρινο, τῆς πείνας λυσσασμένο,
 βοσκοί νά διώξουν δέν μποροῦν ἀπό πεσμένο σῶμα,
 παρόμοια δέν κατόρθωνεν ἡ ἀνδρεία τῶν Αἰάντων
 τόν Ἔκτωρ ἀπό τόν νεκρόν ποσῶς ν' ἀπομακρύνουν
 κι εἶχε τον σύρει δοξαστός νά γίνει στόν αἰῶνα. 165

Ἄλλ' ἔτρεξε ἀπ' τόν Ὀλυμπον ἡ ἀνεμόποδ' Ἴρις
 στόν Ἀχιλλέα νά τοῦ εἰπεῖ στόν πόλεμο νά ὀρμήσει,
 πού ἀπ' ὄλους τούς θεούς κρυφά και ἀκόμη ἀπό τόν Δία
 ἡ Ἥρα τήν ἀπόστειλε· σιμά του ἐστάθη κι εἶπε:

«Σήκω, Πηλεΐδη, ὦ τρομερέ, και δράμε τοῦ Πατρόκλου
 βοηθός, ὅπου χάριν αὐτοῦ κακή κρατεῖται μάχη
 στές πρῦμνες και ἀντισφάζονται τά πλήθη τῶν ἀνδρειῶν.

Μάχονται οἱ πρῶτοι τόν νεκρόν ἀπ' τούς ἐχθρούς νά σώσουν
 και οἱ Τρῶες εἰς τήν Ἴλιον λυσοῦν νά τ' ἀνεβάσουν
 και νά τόν σύρει λαχταρεῖ πρῶτος ὁ μέγας Ἔκτωρ, 175
 και ἀπό τόν ἀπαλόν λαιμόν νά κόψει τό κεφάλι

κι ἔπειτα ἐκεῖ στῶν πύργων του τά ξύλα νά τό στήσει.
 Ἄλλά σηκώσου μή σταθεῖς· ἄς σέ κινήσει σέβας,
 τόν Πάτροκλόν σου μή χαροῦν οἱ σκύλοι τῆς Τρωάδος.
 Καί ἂν ὁ νεκρός ἀτιμασθεῖ, θά ἔναι ὄνειδος δικό σου». 180

Ὁ γοργοπόδης Ἀχιλλεύς σ' αὐτήν ἀντεῖπε ὁ θεῖος:
 «Ἴρι θεά, ποιός τῶν θεῶν σ' ἔστειλ' ἐδῶ μῆνύτραν;»
 Σ' ἐκείνον τότε ἀπάντησεν ἡ ἀνεμόποδ' Ἴρις:
 «Ἡ δέσποιν' Ἥρα μ' ἔστειλεν ἡ σύγκλινη τοῦ Δία·
 καί δέν τό ξεύρει μήτ' ὁ Ζεὺς μήτε κανεῖς τῶν ἄλλων 185
 θεῶν πού οἰκοῦν στές κορυφές τοῦ χιονισμένου Ὀλύμπου».
 Καί ὁ γοργοπόδης Ἀχιλλεύς τῆς ἀποκρίθη ὁ θεῖος:
 «Καί πῶς θά πάω στόν πόλεμον; Τ' ἄρματα ἐκείνοι ἐπῆραν.
 Κι ἐμένα εἶπε ἡ μητέρα μου νά μήν ἐβγῶ στήν μάχην
 πρὶν τήν ἰδοῦν τά μάτια μου ἐδῶ νά γύρει ὀπίσω 190
 ὅτι ἄρματ' ἀπ' τόν Ἥφαιστον θαρρεῖ νά φέρει ὥραϊα.
 Οὐδ' ἄλλου ξέρω ἄρματωσιά ν' ἀρμόζει ἐγῶ νά ζώσω
 ἢ τήν ἀσπίδα ὀπού φορεῖ ὁ Τελαμώνιος Αἴας.
 Ἄλλά κι ἐκεῖνος προμαχεῖ, θαρρῶ, μέσ στόν ἀγώνα
 τόν πεθαμένον Πάτροκλόν νά σώσει ἀπό τοὺς Τρῶας». 195
 «Καλῶς γνωρίζομε κι ἐμεῖς», τοῦ ἀπάντησεν ἡ Ἴρις,
 «ποῦ τ' ἄρματα τά ὀλόλαμπρα κρατοῦνται, ἀλλ' ὅπως εἶσαι
 πῆγαινε πρὸς τόν χάντακα, φανίσου ἐκεῖ τῶν Τρῶων,
 ἴσως αὐτοὶ σέ φοβηθοῦν καί ἀπό τήν μάχην παύσουν
 καί ξανασάνουν οἱ Ἀχαιοὶ ἀπ' τόν βαρύν ἀγώνα. 200
 Καί τό μικρό ξανάσαμα στόν πόλεμον ἀξίζει».
 Καί ὡς ἀναχώρησε ἡ θεά, πετάχθηκεν ὁ θεῖος
 Πηλεΐδης· τότε ἡ Ἀθηνᾶ τοὺς ἐξαισίους ὤμους
 μέ τήν φορικτὴν τοῦ ἐσκέπασεν αἰγίδα κροσσοωμένην.
 Μέ νέφος ἐστεφάνωνε χρυσοῦ τήν κεφαλὴν του, 205
 καί ἀναθε φλόγα ὀλόλαμπρη μέσ' ἀπό κείνο ἡ θεία.
 Καί ὅπως μακρόθεν φαίνεται καί φθάνει ὡς τόν αἰθέρα
 καπνός ἀπὸ περιδρεκτὴν πολιορκημένην χώραν·
 μέ ἀγών' ἀπὸ τά τείχη τους ὀλημερίς παλαίουν
 καί ὁ ἥλιος ἄμα βυθισθεῖ, πυκνές φωτιές ἀστράφτουν 210
 νά φθάσ' ἡ λάμψη ἀπὸ ψηλά στοὺς γείτονες καί δράμουν
 ἴσως μέ τά καρᾶδια τους στὸν ὄλεθρον σωτῆρες,

ὄμοι' ἀπό τήν κεφαλὴν πετιόνταν τοῦ Ἀχιλλέως
 ὡς τὸν αἰθέρ' ἀναλαμπή· ξεκίνησε ἀπ' τὸ τεῖχος
 στὸν χάντακα, ὅμως ἔμεινε μακρὰν ἀπ' τοὺς Ἀργεῖους,
 ὡς ἤθελε νὰ σεβασθεῖ τὸν λόγον τῆς μητρὸς του.
 Ἐστάθη ἐκεῖ κι ἐκραύγασε· κι ἡ Ἀθηνᾶ μέ ἄλλην
 φωνὴν τὸν τρόμον ἔβαλεν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν Τρῶων,
 Σάλπιγγα τόσο δέν ἀχᾶ στήν χώραν ὅπου γύρω
 ἔχουν ζωσμένην οἱ ἐχθροὶ νὰ τὴν ἐξολοθρεύσουν,
 ὅσο ἡ βοή πού ἔβγαλεν ὁ ἀνίκητος Πηλεΐδης
 καὶ ὅλη ταράχθηκε ἡ ψυχὴ στήν χάλκινην φωνὴν του.
 Οἱ ἵπποι ὀπισθογύρισαν τ' ἀμάξια τρομασμένοι,
 ὅτι αἰσθανόνταν συμφορές, καὶ οἱ κυβερνήτες ὄλοι
 ζαλίζονταν ἀπ' τὴν φωτιά, πού ἐπάνω εἰς τοῦ Ἀχιλλέως
 τὴν κεφαλὴν ἀδάμαστη φρικτὰ φεγγοβολοῦσε,
 ὅπως τὴν ἄναθ' ἡ Ἀθηνᾶ. Καὶ τρεῖς φορές ἐπάνω
 ἀπὸ τὸν λάκκον φώναξεν ὁ Ἀχιλλεύς καὶ τόσες
 οἱ Τρῶες καὶ ὄλ' οἱ βοηθοὶ γιγῆκαν ἄνω κάτω.
 Καὶ πολεμάρχοι δώδεκα στές λόγχες των ἐβρῆκαν
 καὶ στοὺς τροχοὺς τὸν θάνατον, καὶ μέσ' ἀπὸ τὰ βέλη
 οἱ Ἀχαιοὶ τὸν Πάτροκλον ἐπῆραν καὶ τὸν θέσαν
 εἰς τὸ κλινάρι κι ἔστεκαν ὀλόγουρά του οἱ φίλοι
 οἱ ποθητοὶ του κλαίοντας· μ' ἐκείνους ὁ Πηλεΐδης
 ἔχυνε δάκρυα θερμά, ἅμ' εἶδε τὸν πιστὸν του
 φίλον στό νεκροκράβατο μέ τὰ σχισμένα στήθη.
 Στὸν πόλεμον μέ ἄλογα κι ἅμαξ' αὐτὸς τὸν εἶχε
 στείλει, ἀλλὰ δέν τὸν δέχθηκεν ὀπίσω ἀπὸ τὴν μάχην.
 Καὶ ὁ ἥλιος ὁ ἀκούραστος ἐβιάσθη ἀπὸ τὴν Ἥραν
 πρὸ ὥρας στοῦ Ὠκεανοῦ τὸ ρεῦμα νὰ βυθίσει.
 Ἔδυσ' ὁ ἥλιος κι ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν ἀνδρείων
 ἠσύχασε ἀπ' τὸν πόλεμον πού ὄλους θερίζει ὁμοίως.
 Καὶ ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἄφησαν τὸν φοινικὸν ἀγώνα
 καὶ οἱ Τρῶες, καὶ ἀπ' τές ἅμαξες ἐξέξεψαν τοὺς ἵππους,
 καὶ εἰς σύνοδον συνάχθηκαν, γιὰ δεῖπνο πρὶν φροντίσουν,
 ὄλοι ὀρθοί, μηδέ κανεῖς τολμοῦσε νὰ καθίσει·
 τρόμος τοὺς πῆρε ἀπ' τὴν στιγμὴν πού ἐφάνηκε ὁ Πηλεΐδης,
 πού ἔλειπε ἀπ' τὸν πόλεμον τόσον καιρὸν στά πλοῖα.

Ὁ Πολυδάμας ἄρχισε νά λέγει ὁ Πανθοίδης
 πού μόνος ἔβλεπε τά ἔμπρός καί τά κατόπι. ὁ φίλος 250
 τοῦ Ἑκτορος, στήν ἴδιαν τήν νύκτα γεννημένοι·
 ὁ ἕνας σ' ἄρματα καλός, ὁ ἄλλος εἰς τόν λόγον.
 Ἐκεῖνος τότε ὁμίλησε μέ καλήν γνώμην κι εἶπε:
 «Καλά σκεφθεῖτε ἀγαπητοί· κι ἐγώ σᾶς συμβουλεύω
 στήν πόλιν νά γυρίσομεν, ἢ αὐγή νά μή μᾶς ἔβρει 255
 ἐδῶ σιμά στά πλοῖα τους μακράν ἀπό τά τεῖχη.
 Ἐνόσω ἐθύμωνεν αὐτός πρὸς τόν θεϊκόν Ἄτρείδην
 ὁ ἀγώνας μέ τούς Ἀχαιοὺς τόσον δέν εἶχε κόπον·
 τότ' ἐκοιμόμουν ἤσυχα κι ἐγώ σιμά στά πλοῖα
 καθὼς νά τά πατήσομε μέ ζέσταιν' ἢ ἐλπίδα. 260
 Τώρα φοβοῦμαι τρομερά τόν θεῖον Ἀχιλλέα·
 ὡς ἔχει ἀκράτητην ψυχὴν, νά μείνει στήν πεδιάδα
 δέν θά θελήσει, ὅπου Ἀχαιοὶ μοιράζονται καί Τρῶες
 τοῦ Ἄρη ὄλην τήν δύναμιν, ἀλλά θά πολεμήσει
 σ' ἀγώνα γιά τήν πόλιν μας καί γιά τά θυλυκά μας. 265
 Στά τεῖχη μας ἄς γύρομε, καί ἀκούσετε τόν λόγον·
 ἢ θεῖα νύκτα ἀπόκοψε τόν τρομερόν Πηλεΐδην
 τώρα· ἀλλ' ἂν αὔριο μᾶς ἔβρει στὸν τόπον, θέλει ὀρμήσει
 μέ τ' ἄρματά του καί καθεὶς ποιὸς εἶν' αὐτός θά μάθει.
 Χαρά σ' αὐτόν πού φεύγοντας θά φθάσει στήν Τρωάδα, 270
 ὅτι σκυλιά καί κόρακες πολλοὺς θενά σπαράξουν
 τῶν Τρῶων· τέτοιαν συμφορὰν τ' αὐτιά μου μὴν ἀκούσουν.
 Κι ἐάν, μέ πόνον τῆς ψυχῆς, δεχθοῦμε αὐτό πού λέγω,
 τήν νύκτα μέσ στήν ἀγορὰν τήν δύναμιν κρατοῦμεν,
 πύργοι καί πύλες ὑψηλές μέ μακριές σανίδες 275
 καλόξυστες, συναρμοστές τήν πόλιν περιφράζουν·
 καί τό ταχύ μέ τ' ἄρματα στοὺς πύργους θά στηθοῦμε.
 Καί ἂν θέλει ἀπ' τά καρᾶδια του στό τεῖχος ἄς ὀρμήσει,
 τόσο χειρότερο γι' αὐτόν, ὅτι θά γύρει ὀπίσω,
 ἀφοῦ τ' ἄγρια πουλάρια του θά κουρασθεῖ νά τρέχει 280
 ἐδῶ κι ἐκεῖ, δεξιὰ ζερβιά, στήν πόλιν ἀποκάτω.
 Μέσα στό τεῖχος νά χυθεῖ ποτέ δέν θά τολμήσει·
 πρὶν τό πατήσει, σπάραγμα θά γίνῃ αὐτός τῶν σκύλων».
 Μ' ἄγριο δλέμμα τοῦ ἀπάντησεν ὁ λοφοσεῖστης Ἑκτωρ:

«Δέν μοῦ ἀρέσει παντελῶς ὄ,τ' εἶπες, Πολυδάμα· 285
 μᾶς λέγεις νά γυρίσομε στήν πόλιν νά κλεισθοῦμε·
 ἀκόμη δέν χορτάσατε κλεισμένοι μέσ στά τείχη;
 Ἔλεγαν πρῖν ὄλ' οἱ θνητοί τήν πόλιν τοῦ Πριάμου
 πολύχαλκην, πολύχρυσην, τώρα ἔχαθῆκαν τόσοι 290
 ἀπό τά σίτια θησαυροί, κι ἐπῆγαν πουλημένα,
 στήν Μαιονίαν τήν τερπνήν, καί στήν Φρυγίαν ἄλλα
 ἀφότου μᾶς ἐμίσησεν ὁ ὕψιστος Κρονίδης.
 Καί τώρα ὁπού μᾶς ἔδωκεν εἰς τά καρᾶδια νίκην,
 νά σπρώξομε τοὺς Ἀχαιοὺς στήν θάλασσαν, μή δγάξεις 295
 τέτοιους στά πλήθη στοχασμούς, ὦ σύ ξεμωραμένε·
 δέν θά σ' ἀφοκρασθεῖ κανεῖς, ἐνόσω ζῶ καί πνέω.
 Ἄλλ' ὄ, τι τώρα ἐγῶ εἰπῶ νά τό δεχθοῦμεν ὄλοι.
 Εἰς τόν στρατόν δειπνήσετε στό τάγμα του καθένας
 καί ὄλοι βάλετ' ἄγρυπνον στήν φύλαξιν τόν νοῦν σας· 300
 Κι ἐκεῖνος πού περήφανα βαρύνεται τά πλοῦτη,
 ἄς τά σωρεῦσει χάρισμα τά πλήθη νά τά φάγουν·
 καλύτερα παρ' οἱ Ἀχαιοί νά τά χαροῦν ἐκεῖνοι.
 Καί θά χυθοῦμε τό ταχύ μέ τ' ἄρματα μας ὄλοι 305
 ν' ἀνάψομε τόν πόλεμον ἐμπρός στά κοῖλα πλοῖα.
 Κι ἐάν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς σηκῶθη ἀπό τά πλοῖα,
 τόσο χειρότερα γι' αὐτόν· δέν φεύγω ἀπό τήν μάχην
 ἐγῶ κι ἐμπρός του νά στηθῶ, νά πάρει αὐτός τῆς νίκης 310
 τήν δόξαν ἢ νά πάρω ἐγῶ· εἶναι κοινός ὁ Ἄρης,
 καί παίρνει τήν ζωὴν ἀνδρός κεῖ πού θά ἐφόνευ' ἄλλον».
 Καί οἱ Τρῶες ὄλοι ἀλάαξαν στοῦ Ἐκτορος τοὺς λόγους, 310
 μωροί, καθώς ἦ Ἀθηνᾶ ἐσκότισε τόν νοῦν τους.
 Κι ἐπαίνεσαν τοῦ Ἐκτορος τήν σκέψιν ὀλεθρίαν·
 κανεῖς δέν δέχθη τήν χρυσήν τοῦ Πολυδάμα γνώμην.
 Κι ἐδειπνησαν εἰς τόν στρατόν· ὄλην τήν νύκτα ὡστόσο 315
 οἱ Ἀχαιοί τόν Πάτροκλον πικρομοιρολογοῦσαν.
 Καί ὁ Πηλεΐδης ἄρχιζε τό κλάμα καί εἶχ' ἐπάνω
 στά στήθη τοῦ συντρόφου του τ' ἀνθρωποφόνα χέρια,
 κι ἐσυχνοστέναζε βαριά, σάν λεόντισσα μητέρα.
 ἄν ἀπ' τόν λόγγον κυνηγός τῆς πῆρε τά μικρά της· 320
 ἀπελπισμένη, πού ἦλθε ἀργά, γυρίζει ὄλα τά δάση

εἰς ὅλες τρέχει τέσ ἑρμῖές τὰ χνάρια του ἔρευνώντας,
 ἴσως τόν ἔδρει, ὅτι θυμός δοιμός τήν κατακαίει.
 Κι ἔλεγε μ' ἀναστεναγμούς: «Μάταιον, ὀμένα, λόγον
 ἔδγαλ' ἀπό τὰ χεῖλη μου ἐκείνην τήν ἡμέρα,
 τόν ἦρωα Μειοίτιον ἐνῶ παρηγοροῦσα, 325
 πού στόν Ὀπούντα τόν υἷόν θενά τόν ξαναφέρω
 λαμπρόν τῆς Τροίας πορθητήν μέ μέρος τῶν λαφύρων.
 Ὅσα στοχάζονται οἱ θνητοί δέν τά τελειώνει ὁ Δίας·
 νά βάψουμε τήν ἴδιαν γῆν ἔχει διορίσ' ἡ μοῖρα,
 ἐδῶ στήν Τροίαν σύ κι ἐγώ, ὅτι οὐδ' ἐμένα ὁ γέρος 330
 Πηλεΰς στό σπίτι θά δεχθεῖ καί ἡ Θέτις ἡ μητέρα,
 ἀλλά ἐμένα τοῦτ' ἡ γῆ στά σπλάχνα της θά μ' ἔχει.
 Τῶρ' ἀφοῦ, Πάτροκλε, στήν γῆν θενά ἔμπα ὑστερινός σου,
 δέ θά σέ θάψω πρῖν ἐδῶ τοῦ Ἔκτορος νά φέρω
 τήν κεφαλήν καί τ' ἄρματα, πού σ' ἔσφαξε, ὦ γενναῖε· 335
 καί ἀπό χολήν τοῦ φόνου σου θά σοῦ ἀποκεφαλίσω
 δώδεκα ἐμπρός εἰς τήν πυράν τέκνα λαμπρά τῶν Τρῶων.
 Ὅσοσο θά μου κείτεσαι, ὡς εἶσ' ἐδῶ στά πλοῖα,
 καί γύρω σου οἱ θαθύκολλες Τρωές καί Δαρδανίδες
 ἡμέρα νύκτ' ἀστάλακτο δάκρυ γιά σέ θά χύνουν, 340
 αὐτές, ὅπου ἡ ἀνδρεία μας καί τό μακρú κοντάρι
 ἐπῆρε ὅταν πατούσαμε τέσ πλούσιες πολιτεῖες».

Εἶπε καί τῶν συντρόφων του ὁ θεῖος Ἀχιλλέας
 στήν φλόγα μέγαν τρίποδα παράγγειλε νά στήσουν,
 νά λούσουν ἀπ' τὰ αἵματα τό σῶμα τοῦ Πατρόκλου· 345
 καί αὐτοί λουτρικόν τρίποδα εἰς τήν φωτιάν ἐστήσαν,
 ἔχυσαν μέσα τό νερό καί ξύλα κάτω ἐκαίαν
 καί ζών' ἡ φλόγα τήν κοιλιά καί τό νερό θερμαίνει.
 Καί ἅμα τό εἶδαν πόδραζε στό χάλκωμα πού λάμπει,
 τόν ἔλουσαν, τόν ἔχρισαν μέ σταλαγμένο λάδι, 350
 μέ ἄλοιφήν ἐννιαχρονην γεμίσαν τέσ πληγές του,
 πατόκορφα τόν σκέπασαν στήν κλίνην πού τόν θέσαν
 κι ἕνα σινδόνι καί λευκό σάβανο ἐπάνω ἀπλώσαν.
 Καί ὄλονυκτίς ὀλόγυρα στόν θεῖον Ἀχιλλέα
 οἱ Μυρμιδόνες μέ ὄδυρούς τόν Πάτροκλον ἐκλαῖαν. 355
 Τότ' εἶπε ὁ Ζεὺς στήν σύντροφον καί ἀδελφήν του Ἥραν:

Ἴδού, πού τό κατόρθωσες, ὦ Ἥρα, νά σηκώσεις
τόν Ἀχιλλέα σ' ἄρματα· ἀπ' τά δικά σου σπλάχνα
οἱ κομοφόροι Ἀχαιοὶ τῶντι ἐγεννηθῆκαν».

Τότε σ' αὐτόν ἀπάντησεν ἡ Ἥρα ἡ σεβασμία: 360
«Ποιόν λόγον τώρα ἐπρόφερες, ὦ τρομερέ Κρονίδη;
Ἄνθρωπος σ' ἄνθρωπον μπορεῖ νά κάμει τόν σκοπόν του,
πού εἶναι θνητός καί ὡσάν ἐμεῖς σοφίσματα δέν ξευρεῖ·
κι ἐγώ πού εἶμαι τῶν θεῶν ἡ πρώτη κι ἀπό γένος
καί διότι μ' ἔχεις σύγκλινην ἐσύ, τῶν ἀθανάτων 365
ὄλων ὁ μόνος βασιλεὺς, δέν ἔπρεπε στοὺς Τρῶας,
πού τήν χολήν μου ἐκίνησαν, τόν ὄλεθρον νά πλέξω;»

Ὅσοσο ἡ Θέτις ἔφθανε στό δῶμα τοῦ Ἥφαιστου
ἄφθαρτο, γάλκινο, λαμπρό σάν κατάστρος αἰθέρας,
ἐξαίσιο μέσ στα δώματα τῶν ἀθανάτων ὄλα, 370
πού ὁ ζαβοσκέλης ὁ θεός ὁ ἴδιος εἶχε κάμει·
τόν ἦβρε πού ἴδρωνε μέ διὰ τριγύρω στά φυσούνια·
ὄτ' εἴκοσι ὄλους τρίποδες τότ' ἐφιλοτεχνούσε,
τοίχον μεγάρου στερεοῦ τριγύρω νά στολίσουν.
Κύκλους προσάρμοσε χρυσούς στόν κάθε ποδοστάτην, 375
ὅπως στήν θείαν σύνοδον κυλήσουν μοναχοὶ τους
καί θαῦμα νά τά δεῖ κανεῖς, στό δῶμα νά γυρίσουν.
Ἔτοιμοι ἦσαν, ἔλειπαν μόνον τ' αὐτιά τά ὠραῖα·
τά ἴφτανε τότε κι ἔκοφτε καρφιά νά τά προσδέσει.
Κι ἐνῶ κείνος ἐργάζονταν μέ τήν σοφήν του τέχνην 380
ἔφθασεν ἡ ἀσημόποδη θεά στό δῶμα ἡ Θέτις.
Τήν εἶδε ἡ λαμπρομάντιλη, ὡς προχωροῦσε, ἡ Χάρις,
καλή θεά, πού ὁ δοξαστός νυμφεύθη ζαβολόδης.
Τό χέρι εὐθύς τῆς ἔπιασε: «Σελτή καί ἀγαπημένη
Θέτι, μακρόπεπλη θεά» τῆς εἶπε «πῶς μᾶς ἦλθες; 385
Καί ὡς τώρα ἐδῶ δέν σ' εἶδαμε καθόλου νά συχνάζεις·
μαζί μου ἐδῶ προχώρησε νά σέ φιλοξενήσω».

Εἶπε καί τήν ἀσύγκριτη θεά μέσα ὀδηγοῦσε.
Ν' ἀναπαυθεῖ τήν ἔβαλε εἰς τεχνητό καί ὠραῖο
ἀσημοκάρφωντο θρονί, κι εἶχε ὑποπόδι κάτω· 390
κι ἐφώνηξε τόν Ἥφαιστον, τόν δοξαστόν τεχνητήν:
«Ἐλα ἐδῶ πέρα, Ἥφαιστε, κάτι σέ θέλει ἡ Θέτις».

καί ἀπάντησε ὁ χολός θεός: «Ναί, σεβαστή, μεγάλη
 πατεῖ στό σπίτι μου θεά, πού ἐκείνη μ' ἔχει σώσει
 στήν συμφοράν μου, ὅτ' ἔπεσα πολύ μακριά στά βάθη, 395
 ὡς θέλησ' ἡ ἀδιάντροπη μητέρα νά μέ κρύψει
 ὅτι ἐγεννήθηκα χολός· καί τ' εἶχα ἐκεῖ νά πάθω
 στόν κόλπον ἄν δέν μ' ἐπαιρναν ἡ Θέτις κι ἡ Εὐρυνόμη,
 τοῦ ὀπισθορμήτου Ὁκεανοῦ ἐκεῖν' ἡ θυγατέρα.
 Ἐννιά χρόνια τούς ἐφτιανα λογιῶν καλά στολίδια, 400
 καρφοβελόνες, ἄλυσες, βραχιόλια, δαχτυλίδια
 εἰς ἄντρο μέσα βαθουλό, καί ἀφρίζοντας τό ρεῦμα
 τοῦ Ὁκεανοῦ τ' ἀπέραντο τριγύρω ἀχολογοῦσε·
 καί οὔτε θνητός τό γνώριζε οὔτε θεός κανένας,
 μόνον αὐτές πού μ' ἔσωσαν, ἡ Θέτις κι ἡ Εὐρυνόμη. 405
 Τῶρ' ἦλθ' αὐτή στό δῶμα μας· καί μέγα χρέος ἔχω
 τῆς λαμπροκόμης Θετίδος τά σῶστρα νά πλερώσω.
 Ἄλλά σύ καλοδέξου την, ὡς πρέπει, ὥσπου νά δάλω
 τά σύνεργα στόν τόπον τους μαζί μέ τέσ φουσῶνες».

Καί ἀπό τό ἄμῶνι λεχαστά σηκώθηκε τό τέρας 410
 χωλαίνοντας κι ἐσάλευαν κάτω φτενά τά σκέλη.
 Καί τέσ φουσῶνες μάκρυνεν ἀπ' τήν φωτιά καί ὄλα
 ἐσύναξε τά σύνεργα σ' ἓν ἰογυρό λαρνάκι,
 καί μέ σφουγγάρι ἐκάθαρε τό πρόσωπο, τά χέρια,
 τόν τράχηλον τόν δυνατόν, τά δασερά του στήθη. 415
 Χιτώνα ἐνδύθη, ἐφούχτωσε σκῆπτρο παχύ κι ἐδῆκε
 χωλαίνοντας· καί ἀνάλαφρα τόν κύριον ἐστηρίζαν
 θεράπαινες ὀλόχρυσες, σάν ζωντανά κοράσια.
 Δύναμιν ἔχουν καί φωνήν, νοῦν ἔχουν εἰς τέσ φρένες,
 καί τεχνουργήματ' ἔμαθαν ἀπό τούς ἀθανάτους. 420
 Ἐκεῖνες τόν ἐπρόσεχαν· κι ἐσύρθη αὐτός πλησίον
 στήν Θετίδα κι ἐκάθισε σ' ἓνα θρονί ὠραῖο·
 τό χέρι ἐκείνης ἔσφιξε· «μακρόπεπλη», τῆς εἶπε,
 «Θέτι ὀεπτή καί ἀγαπητή, στό δῶμα μας πῶς ἦλθες;
 Καί ὡς τώρα ἐδῶ δέν σ' εἶδαμε καθόλου νά συχνάξεις. 425
 Λέγε μου εὐθύς ὅ,τι ποθεῖς· καί νά τό πράξω θέλω
 ἄν πράγμα εἶναι πού γίνεται καί πού ἡμπορῶ νά πράξω».

Καί ἡ Θέτις δάκρυα χύνοντας ἀπάντησέ του κι εἶπε:

«Ἦφαιστε, ἅπ' ὅλες τέες θεές τοῦ Ὀλύμπου ξεύρεις ἄλλην,
 τόσα κακά νά ἐθέρισαν καί πόνοι τήν ψυχήν της, 430
 ὅσους σ' ἐμέ προτίμησε πόνους νά δώσει ὁ Δίας;
 Μόνην ἅπ' τέες θαλασσινές ὑπόταξεν ἐμένα
 σ' ἄνδρα θνητόν καί στανικῶς στήν κλίνην τοῦ Πηλέως
 ἔστερξα ἐγώ· καί ἀδύναμος αὐτός στά μέγαρά του
 ἀπό τό γῆρας τήκεται· τώρα ἔχω πίκρες ἄλλες· 435
 ἕναν υἱόν μ' ἀξίωσε νά λάβω καί νά θρέψω
 στούς ἥρωας ἀσύγκριτον καί ὡσάν βλαστάρι κήπου·
 ἀφοῦ τόν γλυκοανάστησα τόν ἔστειλα στήν Τροίαν
 μέ τά κυρτά καρᾶδια του ἐκεῖ νά πολεμήσει.
 Ἄλλά δέν θέλει γύρει αὐτός στά γονικά του πλέον 440
 ἢ ἀγκάλη μου νά τόν δεχθεῖ στό σπίτι τοῦ Πηλέως.
 Καί ὅσο μοῦ ζεῖ καί τοῦ ἡλιοῦ τό φῶς ἀκόμη βλέπει,
 θλίβεται καί δέν δύναμαι νά γίνω βοηθός του.
 Τήν κόρην πού τοῦ διάλεξαν οἱ Ἀχαιοὶ βραβεῖον,
 ἐκείνην ἅπ' τά χέρια του ἐπῆρε ὀπίσ' ὁ Ἄτρείδης. 445
 Ἔτρωγε ἀπό τόν πόνον της ἐκείνος τήν καρδιά του
 καί οἱ Τρῶες εἰς τέες πρύμνες των τοὺς Ἀχαιοὺς ἐκλειοῦσαν.
 Καί δέν τοὺς ἄφηναν νά βγοῦν· καί οἱ γέροι τῶν Ἀργείων
 σ' αὐτόν προσπέφταν καί λαμπρά τοῦ ὀνοματίζαν δῶρα.
 Καί τότε ἀπό τόν ὀλεθρον ὁ ἴδιος νά τοὺς σώσει 450
 δέν ἤθελεν, ἀλλ' ἔστειλε τά ὄπλα του ζωσμένον
 τόν Πάτροκλον στόν πόλεμον καί ἀνδρειωμένα πλήθη,
 γύρω εἰς τέες Πύλες τέες Σκαιές ὀλήμερα ἐμαχόνταν
 καί αὐτοῦ τήν πόλιν θά παιρναν, ἀλλά τόν ἀνδρειωμένον
 Πάτροκλον, ὅπου ἐθέριζε ζωές μέσ στούς προμάχους, 455
 φόνευσε ὁ Φοῖβος κι ἔδωκε τοῦ Ἐκτορος τήν νίκη.
 Γι' αὐτό σ' ἐσέ προσέπεσα, ἄν θέλεις στό παιδί μου,
 ἄχ! τόν ὀλιγοήμερον, ἀσπίδα νά χαρίσεις,
 θώρακα, κράνος καί καλές θηλυκωτές κνημίδες·
 ἔχασε αὐτός μέ τ' ἄρματα καί τόν πιστόν του φίλον 460
 καί χάμου τώρα κείτεται στήν λύπην βυθισμένος».

Καί ὁ ἔνδοξος χωλός θεός σ' ἐκείνην ἀπαντοῦσε:
 «Θάρρου, ὡς πρός τοῦτο παντελῶς ὁ νοῦς σου ἄς μή φροντίζει.
 Ἔτσι ἅπ' τόν μαῦρον θάνατον νά ἡμπόρουν νά τόν κρύψω,

ἀνάμερα, ὅταν ἡ σκληρή φθάσει κοντά του ἢ μοίρα, 465
καθὼς ἄρματα ὑπέρλαμπρα ἐγὼ θά τοῦ ἐτοιμάσω
νά θαμπωθοῦν ὅσοι τὰ ἰδοῦν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων».

Εἶπε καὶ αὐτοῦ τὴν ἄφησε κι ἐπῆγε στὲς φυσοῦνες,
στό πῦρ τὲς στρέφει καὶ γοργά νά ἐργάζονται προστάζει.
Φυσοῦνες εἰκοσι φυσοῦν στὲς κάψες τους καὶ θγάζουν 470
εὐκολοφύσητην πνοὴν σφοδρὴν ἢ μετρημένην,
πότε μέ διὰ πότε σιγά νά ὑπηρετοῦν, ὡς θέλει
ὁ Ἕφαιστος, ὥστ' εὐκολὰ τὸ ἔργον νά τελειώσει·
σκληρὸν χαλκόν, κασίτερον, πολῦτιμο χρυσάφι
καὶ ἀσήμι βάζει στὴν φωτιά, κατόπιν μέγ' ἀμόνη 475
εἰς τὸν κορμὸν τοποθετεῖ καὶ στό δεξιὸν τοῦ χέρι
σφύραν ἀδράχνει δυνατὴν, καὶ τὸ διλάδι στ' ἄλλο.

Κι ἔπλασε πρῶτα δυνατὴν ἀσπίδα καὶ μεγάλην,
ὄλην μέ τέχνην καὶ τριπλὸν λαμπρὸν τριγύρω κύκλον·
μέ πέντε δίπλες ἔγινεν ἢ ἀσπίδα καὶ σ' ἐκείνην 480
λογιῶν εἰκόνες ἔπλαθε μέ τὴν σοφὴν του γνῶσιν.

Τὴν γῆν αὐτοῦ, τὸν οὐρανόν, τὴν θάλασσαν μορφώνει
τὸν ἥλιον τὸν ἀκούραστον, γεμάτο τὸ φεγγάρι,
τ' ἀστέρια ὅπου τὸν οὐρανὸν ὀλοῦθε στεφανώνουν,
τὴν δύναμιν τοῦ Ὠρίωνος, Ἰάδες, Πληιάδες, 485
τὴν Ἄρκτον, πού καὶ Ἄμαξαν καλοῦν, καὶ αὐτοῦ γυρίζει
πάντοτε, τὸν Ὠρίωνα ἀσάλευτα τηρώντας.
Ἢ μόνη πού τ' Ὠκεανοῦ τὸ λούσμα δέν γνωρίζει.

Δυὸ κατόπιν ἔκαμεν ἀνθρώπων πολιτείες
καλές. Στὴν μίαν γίνονταν τοῦ γάμου χαροκόπι·
νυφάδες ἀπ' τὰ γονικά συνόδευαν στὴν πόλιν 490
μέ τὰ δαδιά καὶ ἀλαλαγμὸς σηκώνετο ὑμεναίου·
καὶ ἀγόρια κεῖ στριφογυρνοῦν εἰς τὸν χορὸν τεχνίτες,
αὐλοὶ, κιθάρες ἀντηχοῦν στὴν μέσην καὶ οἱ γυναῖκες
ὀλόρθες εἰς τὰ πρόθυρα θωροῦσαν κι ἐθαυμάζαν. 495

Κι ἦταν λαοῦ συνάθροισις στὴν ἀγοράν, πού δύο
φιλονικοῦσαν ἀνθρωποὶ γιὰ πρόστιμο ἑνὸς φόνου.
Ὁ ἓνας πού ὅλα ἐπλήρωσεν ἐκήρυττε στὰ πλήθη,
ὁ ἄλλος ὅπου τίποτε δέν ἔλαβε· καὶ οἱ δύο
ἐμπρός ἠθέλαν στόν κριτὴν τὸ πράγμα νά τελειώσει. 500

Τοῦ ἑνός καί τ' ἄλλου μέ φωνές τά πλήθη ἐπαίρναν μέρος·
οἱ κήρυκες τά ἡσύχαζαν· καί μέσ στον ἅγιον κύκλον
στά σκαλισμένα μάρμαρα ἐκάθισαν οἱ γέροι,
καί ἀπό τά χέρια λάμβαναν τῶν λιγυρῶν κυρῶν
τά σκήπτρα κι ἐσηκώνονταν κι ἐδίκαζε καθένas. 505
Βαλμένα ἦσαν στήν μέσην τους δύο τάλαντα χρυσάφι
γι' αὐτόν πού δικαιοτέρα τήν κρίσιν του προφέρει.

Τήν ἄλλην πόλιν ἔζωναν δύο στρατοὶ τριγύρω,
πού στ' ἄρματα τους ἔλαμπαν· καί δύο γνῶμες εἶχαν,
νά τήν χαλάσουν παντελῶς ἢ τά μισά νά λάβουν 510
ἀπ' ὅσα κτήματα ἢ λαμπρή χωροῦσε πολιτεία·
ἐκεῖνοι δέν ἐπέιθοντο καί κρύφια γιά καρτέρι
ὀπλίζονταν· ἐφύλαγαν τό τεῖχος οἱ γυναῖκες
μέ ὄλα τ' ἀνήλικα παιδιὰ καί οἱ γέροντες μαζί τους.
Κι ἐκεῖνοι ἐβγαῖναν· ἡ Ἄθηνᾶ καί ὁ Ἄρης ἀρχηγοὶ τους 515
χρῦσοι καί οἱ δύο μέ χρυσά τά ἐνδύματα, μεγάλοι,
ὄμορφοι, ὡσάν ἀθάνατοι, μέ τ' ἄρματα καί πέρα
ξεχωρίζονταν· κι ἐβλεπες μικρά τά πλήθη κάτω·
καί ὄτ' ἐφθασαν ὅπου ἔπρεπε νά στήσουν τό καρτέρι,
στον ποταμόν πού ἐπότιζε καθένas τό κοπάδι, 520
αὐτοῦ καθίσαν σκεπαστοί, μέ τά λαμπρά τους ὄπλα.
Καί δύο ξέμακρα σκοποὶ σταθῆκαν καρτερώντας
πότε νά ἴδουν τά πρόβατα νά φθάσουν κι οἱ ἀγελάδες.
Γρήγορα ἐκεῖνα ἐπρόβαλαν καί δυό βοσκοὶ κατόπιν
καί τοῦτοι ἀνυποψίαστοι μέ σύριγγες ἐπαίζαν. 525
Κι ἐκεῖνοι ἅμα τούς ξάνοιξαν, ἐπάνω τους χυθῆκαν,
μέρος τῶν μόσχων ξέκοψαν καί τῶν λευκῶν προβάτων
κι ἐσφαξαν κει καί τούς βοσκούς· κι οἱ ἄλλοι ὡς ἐνοήσαν
στά βόδια τόσην ταραχήν, σηκώθηκαν ἀπ' ὅπου
κάθονταν στό στρατόπεδο, καί ἀμέσως ἀνεθῆκαν 530
εἰς τ' ἀνεμόποδ' ἄλογα καί γρήγορα τούς φθάσαν.
Κι ἐκεῖ στήν ἀκροποταμίᾳ τήν μάχην ἀρχινήσαν
κι ἀπ' τά δυό μέρη ἐρίχνονταν τά χάλκινα κοντάρια.
Ἡ Ἑρις μέσα ἐγύριζεν, ὁ Κυδοιμός καί ἡ Μοίρα,
πού ἄλλον ἐκράτει ἀλάδωτον, κι αἱματωμένον ἄλλον, 535
ἄλλον ποδόσερνε νεκρόν στήν ταραχήν τῆς μάχης·

κι ἔνδυμα ἐφόρει κόκκινον ἀπ' τῶν ἀνδρῶν τό αἶμα.
 Στρέφονταν κεῖ σάν ζωντανοὶ θνητοὶ κι ἐπολεμοῦσαν,
 καὶ ἀπ' τὰ δύο μέρη τούς νεκρούς στό σιάδι ἐποδοσέραν.

Ἔβαλε ἄλλου τριόργητο καὶ μαλακό χωράφι 540
 ἐκτεταμένον, κάρπιμο καὶ μέσα ζευγολάτες
 πολλοὶ μέ τὰ ζευγάρια τους τό ἐσχίζαν ἄνω κάτω.

Καί ὅταν γυρίζαν κι ἐφθάναν στοῦ χωραφιοῦ τήν ἄκρην,
 ἄνθρωπος τούς ἐπρόσφερεν ποτήρι ὄλο γεμάτο
 γλυκό κρασί, κι ἐγύριζαν στές αὐλακιές ἐκείνοι 545

πρόθυμοι τοῦ μεγάλου ἀγροῦ νά φθάσουν εἰς τήν ἄκρην.
 Μαυρίζει ὀπισθεν ἡ γῆ καὶ δείχνει ἀλετρεμένη
 μ' ὄλον ὀπού 'να ὀλόχρυση, τῆς τέχνης μέγα θάμα.

Φραγμένο κτῆμα θέτει ἄλλου πού 'χε ὑψηλά τὰ στάχια,
 καὶ μέσα ἐργάτες θέριζαν μέ κοφτερά δρεπάνια. 550

Καί ἄλλες χεριές ἐπανωτές στές αὐλακιές ἐπέφταν,
 καὶ ἄλλες μέ καλαμόσχοινα τές δέναν ἐπιστάτες
 τρεῖς διορισμένοι, ἐνῶ παιδιὰ κατόπι τους σηκῶναν

χερόβολα στές ἀγκαλιές καὶ ἀδιάκοπα τὰ ἐδέναν
 καὶ ὁ κύριος στήν αὐλακιά μέ σκῆπτρον εἰς τό χέρι 555
 σιωπηλός ἐστέκονταν κι ἐχαίρετο ἡ ψυχὴ του.

Παρέκει κάτω ἀπὸ 'να δρυῖ σφακτό μεγάλο βόδι
 γιὰ τό τραπέζι ἐτοίμαζαν· καὶ ὥστόσον οἱ γυναῖκες
 πλῆθος ἀλεύρια μούσκευαν φαγί γιὰ τούς ἐργάτες.

Ἀμπέλι μέγα ἔβαλαν ἄλλου καρπὸν γεμάτο, 560
 καλὸ, χρυσὸ κι ἐμαύριζαν ὀλοῦθε τὰ σταφύλια
 τὰ κλήματ' ἦσαν σ' ἀργυρὰ σταλίκια στυλωμένα.

Καὶ λάκκον ἀπὸ χάλυθα καὶ κασιτέρου φράκτην
 ἔσυρε γύρω καὶ ἄνοιξε στήν ἄκρην μονοπάτι
 γιὰ νά περνοῦν, ὅταν τρυγᾶν τό ἀμπέλι, οἱ καρποφόροι. 565

Καὶ ἀγόρια, κόρες λιγερές, ἀμέριμνα στήν γνώμην
 ἐφέραν· τὸν γλυκὺν καρπὸν μέσα εἰς τὰ καλάθια.
 Γλυκιὰν κιθάραν ἐπαιξε στήν μέσσην τους ἀγόρι

καὶ μέ τήν λιγερὴ λαλιά τὸν λίνον τραγουδοῦσε
 μελωδικά, καὶ ὄλοι μαζί τριγύρω του ἐσκιρτοῦσαν 570
 καὶ τές φωνές τους ἔσμιγαν μέ τό γλυκὸ τραγούδι.

Ἀγέλην ἔκαμεν ἄλλου ταύρων ὀρθοκεράτων,

καί οἱ ταῦροι ἐπλάσθησαν χρυσοῦ καί κασσιτέρου ἀκόμη
καί ἅπ' τήν αὐλήν μουγκρίζοντας πρὸς τήν βοσκὴν κινουῖσαν
εἰς τό ποτάμι, ὅπου θροντᾶ στά τρυφερά καλάμια. 575

Χρυσοὶ βαδίζαν τέσσεροι μ' ἐκείνους βοδηλάτες,
κι ἐννέα σκύλοι φύλακες γοργόποδες τριγύρω.

Καί ἀπὸ τοὺς πρώτους τῆς κοπῆς δυὸ τρομερά λιοντάρια
βαρβᾶτον ταῦρον ἄρπαξαν πού ἐμούγκρα ἐνῶ τὸν σέρναν.

Καί οἱ σκύλοι ἐπάνω ἐχούμησαν καί ὁμοῦ τὰ παλικάρια. 580

Καί ἀφοῦ τοῦ ταύρου ἔκοψαν τό δέρμα τὰ θηρία
αἷμα τοῦ ἐροῦφαν κι ἄντερα· τοῦ κάκου οἱ βοδηλάτες
ἐπάνω τὰ γοργόποδα σκυλιά παρακινουῖσαν.

Δέν ἐκοτοῦσαν δάγκαμα νά δώσουν στά λεοντάρια,
ἀλύχταν μόνο ἀπὸ σιμά καί πάλι ἀναμερίζαν. 585

Κι ἕναν πλατύν βοσκοτόπον λευκόμαλλων προβάτων
ἔκαμ' ὁ ἐνδοξος χωλὸς μέσα εἰς καλὸ λαγκαδι,
στάνες, καλύβες σκεπαστές, καί μανδριά μεγάλα.

Κι ἕναν χορόν ἰστόρησεν ὁ μέγας ζαβοπόδης,
ὁμοιον μ' αὐτόν πού ὁ Δαίδαλος εἶχε φιλοτεχνήσει 590

τῆς Ἄρειας τῆς λαμπρῆς εἰς τῆς Κνωσοῦ τὰ μέρη.

Ἄγῳρια ἐκεῖ, πολύπρσιες παρθένες ἐχορεῖαν
κι ἐγύριζαν χεροπιαστοί· καί οἱ κόρες ἐφοροῦσαν

λίνα ἐνδύματα λεπτά, κι εἶχαν τὰ παλικάρια
ἀπὸ τό λάδι λαμπεροὺς καλόγνεστους χιτῶνες. 595

Λαμπρά στεφάνια εἶχαν αὐτές, εἶχαν χρυσά ἐκείνοι
μαχαίρια, πού ἅπ' ἀργυροὺς κρεμιόνταν τελαμῶνες·

καί πότε ἔτρεχαν κυκλικά μέ πόδια μαθημένα,
ὡσάν σταμνάς, ὅπου τροχὸν ἀρμόδιον στήν παλάμη

τόν τριγυρνᾶ καθήμενος νά δοκιμάσει ἂν τρέχει, 600
καί πότε ἀράδα ἔτρεχαν ἀντίκρου στήν ἀράδα.

Καί τὸν ἀσύγκριτον χορόν τριγύρω ἐδιασκεδάζαν
πολὺς λαὸς καί ἀνάμεσα ὁ αἰιδὸς ὁ θεῖος

κιθάριζε· καί ὡς ἄρχιζεν ἐκείνος τό τραγοῦδι
δυὸ χορευτὲς στή μέση-τους πηδοῦσαν κι ἐγυρίζαν. 605

Τὸν ποταμὸν Ὀκεανὸν καί δυνατὸν καί μέγαν
γύρω στὸν κύκλον ἔθεσε τῆς στερεῆς ἀσπίδος.

Καί τήν τρανήν ὡς τοῦ ἄκαμεν ἀσύντριφτην ἀσπίδα,

θώρακα κάμνει π' ἄστραφτεν ὅσο ἡ φωτιά δέν λάμπει,
 κρᾶνος κατόπι στερεόν ἀρμόδιον στό κεφάλι, 610
 καλότεχνο μέ ὀλόχρυσο στήν κορυφήν του λόφον,
 καί ἀπό λεπτόν κασσίτερον μορφώνει τές κνημίδες.

Καί ὅλα τά ὄπλα ὡς ἔκαμε τά σήκωσε ὁ τεχνίτης
 καί τοῦ Ἀχιλλέως τά ἔβαλεν ἐμπρός εἰς τήν μητέρα.
 Καί αὐτή μέ τ' ὄπλα π' ἄστραφταν, τοῦ Ἡφαίστου δῶρο, ἐχύθη 615
 ὡσάν γεράκι ἀπ' τήν κορυφήν τοῦ χιονισμένου Ὀλύμπου.

Καί αὐτοὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι καὶ οἱ θεοὶ ἄλλοι
 καὶ ὅσοι τὰ πλοῖα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἔστησαν
 αἱ οἰκονόμοι, οἱ δὲ καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ
 στήν συνέθεσιν ἐπέστησαν ἄλλοι καὶ ἄλλοι 45
 καὶ τὸν ἔπεισαν ἵνα ἔλθῃ ἡ ἑσπέρη καὶ ἡ
 10 Μὲ χυλὸ ποδὶ ἑσπέρῃ, τὸν δὲ ἔπεισαν ἵνα
 Τυδείδης ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τῆς ἀγορᾆς ἐπέστη
 καὶ ἀκούσασθαι ἡμᾶς ἐπιπέσειν ἄνευ 50
 καὶ τῆς συνέθεσιν ἐπέστησαν ἄλλοι καὶ ἄλλοι
 15 Κατόπι γὰρ ἔπεισαν ἡμᾶς ἐπιπέσειν ἄνευ
 εἶχε καὶ ἔκρινον ἡμᾶς ἐπιπέσειν ἄνευ
 μέ κονταροῦ καὶ ἡμᾶς ἐπιπέσειν ἄνευ
 καὶ ὅς οἱ αἰὲν ἐπὶ τῆς ἀγορᾆς ἐπέστη 55
 στή μῆσιν ἐπέστη ἡμᾶς ἐπιπέσειν ἄνευ
 20 ἔπεισαν ἡμᾶς ἐπιπέσειν ἄνευ
 εἶπε καὶ ἡμᾶς ἐπιπέσειν ἄνευ
 τὰ σωθῆναι καὶ ἡμᾶς ἐπιπέσειν ἄνευ
 25 Νῆα γὰρ τὴν ἐπὶ τῆς ἀγορᾆς ἐπέστη
 καὶ ἡμᾶς ἐπιπέσειν ἄνευ
 30 καὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾆς ἐπέστη
 τότε εἰς τὸν ἀνδράποδον ἵνα τὸν ἐπέστη
 35 καὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾆς ἐπέστη
 ὁ ἑσπέρῃ ἡμᾶς ἐπιπέσειν ἄνευ
 40 καὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾆς ἐπέστη
 ἄλλοι δὲ τὴν ἐπὶ τῆς ἀγορᾆς ἐπέστη 55
 50 καὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾆς ἐπέστη
 30 Παῦρα γὰρ ἐπὶ τῆς ἀγορᾆς ἐπέστη
 καὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾆς ἐπέστη
 καὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾆς ἐπέστη
 καὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾆς ἐπέστη

Τ

Ἄφηνε τοῦ Ὠκεανοῦ τὰ βάθ' ἡ ροδισμένη
 Ἡὼς νά φέρει τῶν Θεῶν τό φῶς καί τῶν ἀνθρώπων·
 κι ἔφερ' ἡ Θείτις τοῦ θεοῦ τὰ δῶρ' αὐτά στά πλοῖα.
 Ἦδρε σιμά στόν Πάτροκλο τόν ποθητόν υἱόν της
 πικρά νά κλαίει, καί πολλοί τριγύρω του ἔθρηνοῦσαν 5
 σύντροφοι, κι ἡ ἀσύγκριτη θεά σιμά τους ἦλθε.

Τό χέρι τοῦ ἴπιασε σφικτά, προσφώνησέ τον κι εἶπε:
 «Παίδι μου, αὐτόν ν' ἀφήσομε, μέ ὄλο μας τόν πόνο,
 νά κείτεται ὡς τόν δάμασε ἡ βουλή τῶν ἀθανάτων·
 τοῦ Ἥφαιστου τώρα δέξου ἐσύ τ' ἄρματα τὰ ὠραῖα, 10
 πού ὅμοια δέν ἐφόρесе κανεῖς θνητός ἀκόμη».

Εἶπε καί καθῶς ἔθεσεν ἔμπρός στόν Ἀχιλλεῖα
 τ' ἄρματα τὰ καλότεχνα, κεῖν' ἀντηχῆσαν ὅλα.
 Οἱ Μυρμιδόνες τρόμαξαν, κανεῖς νά τ' ἀντικρίσει
 δέν ἐτολμοῦσε κι ἔφυγαν· καί ἅμα τὰ εἶδ' ἐκεῖνος 15
 μέσα του ἐχόχλασε ἡ χολή βαθύτερα καί ἀστράψαν
 ὡσάν φωτιά τὰ μάτια του· κι εὐφραίνετο νά πιάνει
 τὰ ὠραῖα δῶρα τοῦ θεοῦ· καί ἀφοῦ νά τά θωρᾷ
 τὰ ἐξαισία κεῖνα θαύματα μέσ στήν ψυχή του εὐφράνθη,

εἶπε πρὸς τή μητέρα του: «Τ' ἄρματα, ὦ μητέρα,
 τέτοια τὰ χάρισε ὁ θεός, καθῶς νά εἶναι ἀρμόξει
 ἔργα θεῶν, καί ὅπου θνητός δέν τὰ κατασκευάζει.
 Καί τώρα ἐγώ θ' ἄρματῶθῶ· μόνον πολύ φοβοῦμαι
 μήπως εἰς τόν ἀνδράγαθον υἱόν τοῦ Μενoitίου 25
 στές ἀνοικτές λαβωματιές αἰσχρές βοηθήσουν μύγες
 καί τὰ σκουλήκια γεννηθοῦν καί τόν νεκρόν νά φθείρουν,
 ἀφοῦ τόν ἄφησε ἡ ψυχή, καί ὄλο σαπεῖ τό σῶμα».

Κι ἡ ἀσημόποδη θεά σ' ἐκεῖνον ἀποκριθῆ:
 «Παίδι μου, αὐτόν τόν στοχασμόν ποσῶς μή βάλει ὁ νοῦς σου.
 Ἄπό τές μύγες, ἄγριες σπορές πού κατατρώγουν 30
 τόν σκοτωμένο μαχητήν, ἐγώ θά τόν φυλάξω·
 κι ἐάν σταθεῖ κειτόμενος, ὅσο νά κλείσει ὁ χρόνος,

ἄβλαπτο καὶ καλύτερο θά στέκεται τό σῶμα.
 Κάλεσε ὠστόσο εἰς σύνοδον τῶν Ἀχαιῶν τοὺς πρῶτους
 καὶ βάλε κάτω τόν θυμόν πού ἔχεις στόν Ἄτρείδη, 35
 κι εὐθύς ρίξου στόν πόλεμον καὶ περιζώσου ἀνδρείαν».

Εἶπε καὶ τόν ἐγέμισεν ἀνδραγαθία καὶ θάρρος
 καὶ στά ρουθούνια τοῦ νεκροῦ ρόδινο στάζει νέκταρ
 καὶ ἀμβροσίαν, ἄφθαρτο τό σῶμα νά κρατήσει.

Καὶ παίρνει τήν ἀκρογιαλιάν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας 40
 καὶ μέ κραυγή τρομακτική σηκώνει τοὺς Ἀργεῖους.
 Καὶ αὐτοὶ πού πάντοτ' ἔμεναν στήν περιοχή τῶν πλοίων,
 καὶ ὅσοι τά πλοῖα κυβερνοῦν καὶ στρέφουν τό πηδάλι,
 οἱ οἰκονόμοι, οἱ μοιρασταὶ τοῦ σίτου, ἐτρέξαν ὅλοι
 στήν σύνοδον πού ἐφάνηκε καὶ πάλιν ὁ Πηλεΐδης 45
 πού τόσοσιν ἔλειπε καιρόν ἀπ' τόν σκληρόν ἀγώνα.

Μέ χωλό πόδι ἐβάδιζαν τοῦ Ἄρη δυό βλαστάρια,
 Τυδείδης ὁ ἀνδράγαθος καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεάς,
 καὶ ἀκοῦμπαν στά κοντάρια τους, ὡς ἦσαν λαβωμένοι,
 καὶ τῆς συνόδου ἐκάθισαν στές ἔδρες πού ἔναι οἱ πρῶτες. 50

Κατόπιν ἦλθεν ὕστερος ὁ μέγας Ἀγαμέμνων,
 εἶχε κι ἐκεῖνος λάβωμα πού στόν σκληρόν ἀγώνα
 μέ κονταριά τοῦ ἄνοιξεν ὁ Ἀντηνορίδης Κῶων·
 καὶ ὡς ὅλοι ὁμοῦ συνάχθησαν οἱ Ἀχαιοί, σηκώθη
 στή μέση τους καὶ ὁμίλησεν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας: 55

«Ἄτρείδη, τάχα ὠφέλησεν ἐκεῖνο ἐμᾶς τοὺς δύο,
 ἐσέ κι ἐμέν', ὅτ' ἄναψε φαρμακερή διχόνοια
 τά σωθικά μας καὶ ὁ θυμός, ἐξ ἀφορομῆς τῆς κόρης;
 Νά' χε την σθῆσ' ἢ Ἄρτεμις μέ βέλος τήν ἡμέρα
 πού ἐπόρθησα τήν Λυρνησσόν, καὶ δούλη τήν ἐπῆρα· 60
 τότε δέν θά ἐδάγκαναν τόσοι Ἀχαιοὶ τό χῶμα
 κάτω ἀπ' τέσ λόγγες τῶν ἐχθρῶν, κι ἦτ' ὁ θυμός μου αἰτία.

Ἄλλ' οἱ Ἀχαιοὶ πολύν καιρόν θαρρῶ θά τήν θυμοῦνται.
 Ἄλλ' ὅ,τι ἐγίνη ἀφήνομεν, ἂν καὶ μᾶς ἔχει πλήξει 65
 καὶ πρέπει νά δαμάσομεν στά στήθη τήν ψυχὴ μας.
 Παύω ἐγώ τῶρα τήν χολήν ὅτι ποσῶς δέν πρέπει
 θυμόν νά τρέφω αἰώνιον· σύ μὴν ἀργεῖς ὠστόσο

στόν πόλεμον τούς Ἀχαιοὺς ἀμέσως νά σηκώσεις·
 ὅτι τούς Τρῶας ἀντικρυθὰ δοκιμάσω ἂν θέλουν
 νά ξενυκτοῦν στὰ πλοῖα μας· θαρρῶ πού ὅσοι προφθάσουν
 νά φύγουν ἀπ' τή λόγχη μου καί ἀπ' τόν δεινόν ἀγώνα
 πολλή χαρά θενά αισθανθοῦν τά γόνατα νά κλίνουν».

Εἶπεν αὐτά κι ἐχάρηκαν οἱ Ἀχαιοὶ γενναῖοι
 πού ἄφησε ὁ μεγαλόψυχος Πηλεΐδης τό θυμό του.
 Καί πρὸς αὐτούς ὁμίλησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων·
 ἐκεῖθεν ὅπου ἐκάθονταν, χωρὶς νά προχωρήσει:
 «Ἡρωες φίλοι Δαναοί, θεράποντες τοῦ Ἄρη,
 ν' ἀκούετ' ἀνεμπόδιστος ὅποιος τόν λόγον ἔχει
 ἢ τάξις θέλει· κι ἔμπειρον ἢ διακοπή πειράζει·
 νά εἰπεῖ, ν' ἀκούσει ποιός μπορεῖ στόν θόρυβον πού κάνουν
 τά πλήθη; Καί ψηλόφωνος δειλιάζει δικηγόρος.
 Εἰς τόν Πηλεΐδην τώρα ἐγώ θά ἐξηγηθῶ κι οἱ ἄλλοι
 Ἄργεῖοι κείνο ὅπου θά εἰπῶ καλά νοήσετ' ὅλοι.
 Πολλές φορές οἱ Ἀχαιοὶ μ' ὄνειδισαν γιά τοῦτο,
 ἀλλ' αἴτιος δέν εἶμ' ἐγώ· ἀλλά εἶναι ὁ Ζεὺς κι ἡ Μοῖρα
 καί ἡ νυκτοπλάνητη Ἐρινύς, πού τήν ἀγρίαν Ἄτην
 τότε μέσα στή σύνοδον ἐθάλαν εἰς τόν νοῦν μου,
 καί τοῦ Ἀχιλλέως πῆρα ἐγώ ὁ ἴδιος τό βραδεῖον.
 Καί τί θά ἔκανα; Ὁ θεός τά πάντα κατορθώνει.
 Σεβαστή κόρη τοῦ Διὸς ἡ Ἄτ' ἢ ὀλεθρία
 κατάρατη ἀερόποδη, τό χῶμα δέν ἐγγίζει
 ἀνάερ' ἀπό τές κεφαλές γυρίζει τών ἀνθρώπων
 γιά νά τούς βλάψει, καί ἄσφαλτα ἔν' ἀπ' τούς δύο τους δένει·
 τόν Δί' ἀκόμη ἔβλαψε, πού ὑπέρτατον τόν λέγουν
 καί οἱ θνητοὶ κι οἱ ἀθάνατοι· ὅμως καί αὐτόν ἡ Ἥρα
 ἀπάτησε, ἂν καί ἀδύνατη, μέ δόλο τήν ἡμέραν
 ἐκεῖνην, ὅπου ἔμελλε στήν πυργωμένη Θῆβην
 τοῦ Ἡρακλῆ τήν δύναμιν ἢ Ἀλκμήνην νά γεννήσει.
 Ὅτ' εἶπε αὐτὸς καυχώμενος στοὺς ἀθανάτους ὅλους:
 «Σεῖς ὅλοι ἀθάνατοι θεοί, θεές καί σεῖς, ἀκοῦτε
 ὅ,τι στά στήθη μου ἡ ψυχὴ νά εἰπῶ παρακινεῖ με·
 θά φέρει σήμερα στό φῶς ἡ ὀδυνοφόρα Εἰλείθυια
 ἄνδρα πού γύρω τῶν λαῶν θά βασιλεύσει ὄλων».

κατάγεται ἀπ' τό αἶμα μου καί ἀπό τήν γενεάν μου». 105
Κι ἡ Ἥρα τοῦ 'πε ἡ σεβαστή μέ δόλον εἰς τόν νοῦν της:
«Θά φανεῖς ψεύτης, δέν θά ἴδεις ὁ λόγος σου νά γίνει.
Κι ὄρκον, Ὀλύμπιε, δυνατόν, ἄν θέλεις ὁμοσέ μου
πού ὄλων τριγύρω τῶν λαῶν θά βασιλεύσει ἐκεῖνος
πού μέσ στά πόδια γυναικός τήν σήμερον θά πέσει 110
πού νά 'ναι ἀπό τό αἶμα σου καί ἀπό τήν γενεάν σου».
Εἶπε καί δέν ἐνόησεν ὁ Ζεὺς ποσῶς τόν δόλον,
καί ὄρκον μέγαν ὁμοσε, καί αὐτό κακό τοῦ ἐγίνη.
Κι ἡ Ἥρ' ἀπό τήν κορυφήν τοῦ Ὀλύμπου ἐχύθη στ' Ἄργος 115
τό Ἀχαιϊκόν, πού ἐγνώριζεν ἐκεῖ τοῦ Περσηιάδου
Σθενέλου τήν ἀσύγκριτη γυναῖκα, ὅπου βαστοῦσε
μέσ στήν γαστέρα της παιδί κι ἐμέτρα ἐπτά φεγγάρια·
καί ἄν καί λειπόμνηρον, στό φῶς τόν ἐβγαλεν ἡ Ἥρα
καί τῆς Ἀλκμήνης κράτησε τή γέννα καί τούς πόνους
κι ἡ ἴδια τό 'πε τοῦ Διός: «Πατέρ' ἀστραποφόρε, 120
ἄκουσε κάτι· πρόωρα ἄνδρας λαμπρός γεννήθη
ὁ Εὐρυσθεύς, πού βασιλεύς θά εἶναι τῶν Ἀργείων,
πατέρας του εἶναι ὁ Σθένελος καί πάππος ὁ Περσεάς,
γένος σου· καί τοῦ στέκεται τό σκῆπτρο τῶν Ἀργείων».
Εἶπε· στά σπλάχνα τοῦ Διός δριμύς ἐμπήκε πόνος. 125
Τήν Ἄτην ἄραξεν εὐθύς ἀπ' τέσ λαμπρές πλεξίδες
μέ τήν χολήν εἰς τήν καρδιά καί ὁμοσε μέγαν ὄρκον:
ποτέ στ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ καί στές κορφές τοῦ Ὀλύμπου
ἡ Ἄτη, ὄλεθρος κοινός, στό ἐξῆς νά μὴν πατήσει.
Εἶπε καί μέ τό χέρι του τήν πέταξε ἀπό τ' ἄστρα 130
σφενδονιστά κι ἔφθασε αὐτή στούς τόπους τῶν ἀνθρώπων.
Πάντοτ' ἐστέναζε ἀπ' αὐτήν ὅταν τόν ποθητόν του
ἐβασανίζαν οἱ ἀπρεπεῖς ἀγῶνες τοῦ Εὐρυσθεῶς.
Ὅμοίως κι ἐγὼ πάντοτε ὅταν ὁ μέγας Ἐκτωρ
ἀκράτητος ἐθέριζε στές πρύμνες τοὺς Ἀργεῖους, 135
ἡ Ἄτη, πού μ' ἐτύφλωσε δέν ἔδγαινε ἀπ' τόν νοῦ μου.
Κι ἐάν τότ' ἐτυφλώθηκα καί ὁ Ζεὺς τό νοῦ μου ἐπῆρε,
νά τό διορθώσω θέλω ἐγὼ μέ ξαγοράν πλουσίαν·
ἀλλά σῆκω στόν πόλεμον καί σῆκωσε τά πλήθη.
Καί ὅλα τά δῶρα εἶν' ἔτομα, κείνα πού στή σκηνή σου 140

ἐχθές πού ἦλθε σοῦ ἴαξεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς·
καί, ἂν θέλεις, στάσου, κράτησε τῆς μάχης τήν ὁρμή σου,
τά δῶρα οἱ θεράποντες ἀπ' τό δικό μου πλοῖον
θενά σου φέρουν γιά νά ἴδεις πού ἐξαΐσια θά τά δώσω».

Καί ὁ πτεροπόδης Ἀχιλλεύς σ' ἐκείνον ἀποκρίθη: 145
«Τά δῶρα εἶναι στό χέρι σου νά δώσεις, ὡς ἀρμόζει,
ἢ νά κρατήσεις· τώρα ἐμεῖς στήν μάχην ἄς χυθοῦμε·
δέν πρέπει ἐδῶ νά τριῖδομε μέ λόγια τόν καιρό μας·
τό μέγα ἔργον ἀπρακτον ἀκόμη μένει ὀπίσω·
καί ὅπως καί πάλι πρόμαχον θά ἴδεῖτε τόν Πηλεΐδην 150
νά κόβει μέ τή λόγγη του τές φάλαγγες τῶν Τρώων,
μ' αὐτό στόν νοῦν ἀνδράγαθα καθεῖς ἄς πολεμήσει».

Σ' ἐκείνον ὁ πολύβουλος ἀπάντησε Ὀδυσσεύς:
«Ὅσο καί ἂν εἶσαι ἀσύγκριτος, θεόμορφε Ἀχιλλέα,
μή πρός τήν Ἴλιον νησιτικούς στόν πόλεμον κινήσεις 155
τούς Ἀχαιοῦς, ὅτι καιρόν δέν θά βαστάξει ὀλίγον
ἡ μάχη, εὐθύς πού οἱ φάλαγγες πιασθοῦν τῶν ἀνδρειωμένων,
καί στά δυό μέρη ἕνας θεός φύσῃσει τήν ἀνδρείαν·
ἀλλά νά φάγουν καί νά πιοῦν στές πρῦμνες πρόσταξέ τους·
δύναμις εἶναι τό φαγί καί τό κρασί τοῦ ἀνθρώπου. 160
Ἄνδρας δέν δύναται κανεῖς ὀλήμερα ὡς τό δεῖλι
τοῦ ἐχθροῦ ἀντίκρου ἀφάγωτος ν' ἀγωνισθεῖ στήν μάχην·
ὄσσην καί ἂν ἔχει προθυμία νά μάχεται ἡ ψυχή του,
σιγά-σιγά τά μέλη του βαραίνουν καί τόν πιάνουν
πέινα καί δίψα καί δειλά τά γόνατά του τρέμουν· 165
ἄλλ' ὅποιος πρῶτ' ἀπό φαγί κι ἀπό κρασί χορτάσει
καί ὀλημερίς ἂν πολεμᾷ μέ τούς ἐχθρούς ἀντίκρου
τό θάρρος ἔχει στήν ψυχήν, τά μέλη δέν τοῦ κόβει
ὁ κόπος κι εἶναι ὁ ὕστερος τόν πόλεμον ν' ἀφήσει.
Σκόρπισε τώρα τόν λαόν καί εἰπέ τους νά ἐτοιμάσουν 170
τό γεῦμα· ὥστός' ὁ βασιλεύς Ἀτρεΐδης ἄς σοῦ φέρει
τά δῶρα ἐδῶ στήν σύνοδον νά τά θωρήσουν ὅλοι
οἱ Ἀχαιοί καί νά χαρεῖς ἐσύ μέσ στήν ψυχήν σου.
Καί ὄρκον αὐτός νά σοῦ ὀρκισθεῖ, στήν μέσην τῶν Ἀργείων,
πού δέν ἀνέδθηκε ποτέ μαζί της εἰς τήν κλίνην 175
ὅπως τό θέλει τῶν ἀνδρῶν καί γυναικῶν ὁ νόμος.

Καί σύ ὁ ἴδιος πρᾶννε στά δάθη τήν ψυχὴν σου.
 Εἰς τήν σκηνήν του μέ λαμπρὸ τραπέζι ἄς σέ ἡμερώσει
 τό δίκαιόν σου ἀνέλλειπα νά λάβεις ὅπως πρέπει·
 καί δικαιοτέρος στό ἐξῆς καί μ' ἄλλους θά 'σαι, Ἄτρεϊδη. 180
 Ὅτι ποσῶς κατάκρισιν δέν ἔχει βασιλέας,
 ἐάν κάποιον παραδίκησε νά τόν καταπραῦνει».

Καί πρὸς αὐτόν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἄγαμέμνων:
 «Ἐχάρηκα ὅπως ἄκουσα τόν λόγον σου, Ὀδυσσεά,
 τά εἶπες ὅλα ὀρθότατα καί ὅπως τά θέλ' ἡ τάξις· 185
 αὐτά θά ὁμόσω πρόθυμος, ὡς καί ἡ ψυχὴ μου θέλει.
 Οὐδέ θά γίνω ἐπίορκος ἐμπρός τῶν ἀθανάτων.
 Καί ἀπ' τήν ὀρμὴν ἄς κρατηθεῖ τῆς μάχης ὁ Πηλεΐδης
 καί ὄλοι ἐδῶ μέινετε μαζί, ὅσο τά δῶρα νά 'λθουν
 ἀπ' τήν σκηνήν καί κάμομε τῶν ὄρκων τήν θυσίαν. 190

Καί εἰς σέ τόν ἴδιον τοῦτο ἐγὼ νά κάμεις παραγγέλλω.
 Διάλεξε τῶν Παναχαιῶν τά πρῶτα παλικάρια,
 τά δῶρα ὅσα ἐτάξαμεν ἐχθές στόν Ἄχιλλέα
 ἀπ' τήν σκηνήν μου φέρετε, καί ἀντάμα τέσ γυναῖκες.
 Κι ἔτοιμον ὁ Ταλθύβιος ἀπ' τό στρατόπεδόν μας 195
 χοῖρον ἄς ἔχει νά σφαγεῖ στόν Ἥλιον καί στόν Δία».

Καί ὁ περοπόδης Ἄχιλλεύς σ' ἐκείνον ἀπαντοῦσε:
 «᾽Ω Ἄγαμέμνων ἀρχηγέ, τρισένδοξε Ἄτρεϊδη
 αὐτά νά συγυρίζετε θ' ἀρμόζει σ' ἄλλην ὥραν
 ὅταν συμβεῖ ξανάσαμα νά γίνει τοῦ πολέμου 200
 καί νά μὴν καίει τόση ὀρμὴ τ' ἀνδράγαθά μας στήθη.
 Σφαγμένοι ἀπό τόν Ἔκτορα, πού ἐδόξασεν ὁ Δίας,
 κείτοντ' ἐκείνοι καταγῆς, καί σεῖς νά εὐφρανθοῦμε
 στό φαγοπότι θέλετε; καλύτερα νά ἠθέλαν
 καί ὀλονήστικ' οἱ Ἀχαιοὶ στόν πόλεμον νά ὀρμήσουν 205
 καί ἅμα θυθίσ' ὁ ἥλιος, νά ἐτοιμασθεῖ μεγάλο
 συμπόσιον, ἀφοῦ τ' ὄνειδος ἐκδικηθοῦμεν ὄλο·
 ὅσο γιά μέ δέν γίνεται φαγὶ νά μοῦ περάσει,
 μήτε πιότῳ κατέμπροσθεν τοῦ σκοτωμένου φίλου,
 πού στήν σκηνήν μου κείτεται μέ πόδια τεντωμένα 210
 νεκρός ἐκεῖ στά πρόθυρα καί γύρω οἱ φίλοι κλαίουν.
 Ὅστε τόν νοῦν μου δέν κινοῦν ἐκεῖνα, ἀλλά μ' ἀνάφτει

φόνος καί αἷμα καί βαρὺς τῶν σκοτωμένων δόγγος».

Σ' αὐτόν τότε ὁ πολύβουλος ἀντεῖπεν Ἵδουσσέας:

«Τῶν Ἀχαιῶν ὑπέρτατε, Πηλείδη Ἀχιλλέα, 215
 ἐμὲ στήν λόγχην ξεπερνᾶς τῶνόντι καί ὄχι ὀλίγο,
 ἀλλ' εἴμ' ἐγὼ στήν νόησιν πολὺ καλύτερός σου,
 ὡς ἔχω χρόνια πλιότερα καὶ πλιότερα ἔχω μάθει
 ὥστε σύ στέρξε τὴν καρδιά στά λόγια μου νά κλίνεις·
 τοῦ ἀνθρώπου γρήγορ' ἔρχεται ὁ κόρος τοῦ πολέμου, 225
 περισσές ὅπου οἱ καλαμιές κομμένες πέφτουν χάμιου
 καὶ ὀλίγος εἶναι ὁ θερισμός, ὁπότεν τοῦ πολέμου
 ὁ οἰκονόμος πού 'ναι ὁ Ζεὺς, τὴν πλάστιγγά του κλίνει·
 μέ τὴν γαστέρ' οἱ Ἀχαιοὶ νά κλάψουν τοὺς νεκροὺς των
 δέν γίνεται, ὅτι ἀμέτρητοι στήν μάχην κάθε ἡμέραν 225
 πέφτουν· καὶ πότε θά 'χαμε ξανάσαμα τῆς λύπης;
 Ἄλλ' ὅσους πῆρε ὁ θάνατος θά θάπτομεν καὶ δάκρυα
 θά χύνομεν ἀδειλίαστα ὀλόκληρην ἡμέραν.
 Ἄλλ' ὅσοι ἀπὸ τόν πόλεμον τόν μισητόν ἐμείναν,
 αὐτοὶ θά φάγουν καὶ θά πιοῦν, ὅπως ἐμψυχημένοι 230
 πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἀδιάκοπα κρατήσομε τὴν μάχην
 μέ τά καλά μας ἄρματα· μηδέ κανεὶς θά στέκει
 δευτέρην ἄλλη προσταγή στόν πόλεμον ν' ἀκούσει·
 ὀλέθρια παρακίνησις θά εἶναι εἰς ὅποιον μείνει
 ὀπίσω εἰς τά καράδια μας· ἀλλ' ὄλοι ἄς πεταχθοῦμε 235
 ν' ἀνάσομε τόν πόλεμον τῶν ἱπποδάμων Τρώων».

Καί ὡς εἶπ' ἐκίνησαν μ' αὐτόν τοῦ Νέστορος τ' ἀγόρια
 καὶ ὁ Θόας καὶ ὁ Μελάνιππος καὶ ὁ Μέγης ὁ Φυλειδῆς
 καὶ ὁ Μηριόνης καὶ μ' αὐτούς ὁ Λυκομήδης, τέκνον
 τοῦ Κρέοντος, καὶ στή σκηνήν ἐπήγαιναν τοῦ Ἄτρεϊδῆ· 240
 καὶ ὅπως εἰπώθη ὁ λόγος του τό ἔργον ἐτελέσθη·
 ἑπτὰ ἐφέρναν τρίποδες, ὅσους τοὺς εἶχε τάξει,
 εἴκοσι λέβητες λαμπρούς, καὶ δώδεκα πουλάρια
 καὶ ἑξαΐσιες στά ἔργα τους κόρες ἑπτὰ καὶ ὀγδόην
 τὴν Βρισηίδα τὴν καλήν· καὶ ἐζύγισ' ὁ Ἵδουσσέας 245
 χρυσάφι δέκα τάλαντα, καὶ ἐκίνησε αὐτός πρῶτος
 καὶ ἔφερναν κατόπι του τά δῶρα οἱ πολεμάρχοι
 καὶ τῆς συνόδου τά ἔθεσαν στήν μέσσην καὶ ἐσηκώθη

ὁ Ἄτρεΐδης· καὶ ὁ θεόφωνος Ταλθύβιος πλησίον
 εἰς τόν ποιμένα τῶν λαῶν τόν χοῖρον ἐκρατοῦσε· 250
 κι ἔσυρ' ὁ Ἄτρεΐδης μάχαιραν ὀπού σιμά στήν θήκη
 τοῦ ξίφους εἶχε πάντοτε, καὶ ἀφου ἀπαρχές τοῦ χοίρου
 τές τρίχες ἔκοψε μ' αὐτήν, κι ὑψώνοντας τά χέρια
 πρὸς τόν Κρονίδην εὐχόνταν, καὶ ὅλοι τόν βασιλέα
 ἤσυχτοι ἄκουαν αὐτοῦ μέ τάξιν οἱ Ἄργεῖοι. 255

Καί αὐτὸς τόν μέγαν οὐρανόν κοιτάζοντας εὐχόνταν:
 «Μάρτυς μου ὁ Δίας, τῶν θεῶν ὁ ἑξαίσιος, ὁ πρῶτος,
 ἡ Γῆ καὶ ὁ Ἥλιος καὶ οἱ θεές, ὀπού στά καταχθόνια
 τοὺς ἐπιόρκους τιμωροῦν, οἱ μαῦρες Ἐρινύες,
 πού χέρι ἐγὼ δέν ἀπλωσα στήν κόρη τοῦ Βρισέως 260
 τῆς κλίνης τό ἀγκάλιασμα, εἴτ' ἄλλο ν' ἀπολαύσω,
 ἀλλ' ἔμεινεν ἀμάλακτη κεῖ μέσα στές σκηνές μου,
 καὶ ἂν ψεύδομαι, ἀπό τοὺς θεοὺς νά πάθ' ὄ,τι παθαίνει
 ὁ ἀσεθῆς πού ψεύτικα τό ὄνομά τους λέγει».

Εἶπε, τόν χοῖρον ἔσφαξε μέ τή σκληρῆ λεπίδα 265
 καὶ στοὺς ἀφρούς τῆς θάλασσας, τά ψάρια νά τόν φάγουν,
 τόν ἔριξε ὁ Ταλθύβιος· καὶ ἀμέσως ὁ Ἀχιλλέας
 ὀρθὸς σηκώθη κι ἔλεγε στή μέση τῶν Ἄργεῖων:
 «Δία πατέρα, τοὺς θνητοὺς πόσο κακά τυφλώνεις·
 ἀλλέως δέν θ' ἀγρίευε στά βάθη τὴν ψυχὴ μου 270

ὁ Ἄτρεΐδης, καὶ στό πείσιμα μου δέν θά 'παιρνε τὴν κόρη
 στήν θέλησίν του ἀμάλακτος· ἀλλ' ἤθελεν ὁ Δίας
 νά μᾶς θερίσει ὁ θάνατος πολλοὺς ἀνδρειωμένους·
 φάγετε τώρα κι ἔπειτα στή μάχη θά χυθοῦμε».

Αὐτὰ πε καὶ τὴν σύνοδον ἀπόλυσε κι ἐκεῖνοι 275
 ἐδῶ κι ἐκεῖ σκορπίσθηκαν καθένας στή σκηνὴ του.
 Ὅσοτσον ἐσυνύριζαν τά δῶρα οἱ Μυρμιδόνες
 καὶ εἰς τό καράβι τά φεραν τοῦ θεοῦ Ἀχιλλέως·
 τά δῶρα ἐθέσαν στές σκηνές καὶ ἔμπασαν τές κόρες
 κι ἐπῆραν οἱ θεράποντες τοὺς ἵππους στήν ἀγέλην. 280

Καὶ ἡ Βρισίς, πού τῆς χρυσῆς ὀμοίαζε Ἄφροδίτης,
 ἄμ' εἶδε αὐτοῦ τόν Πάτροκλον σφαγμένον, τοῦ ἐχύθη
 ἐπάνω μέ ξεφωνητό, καὶ τὴν καλὴν μορφὴ τῆς,
 τά λευκά στήθη ξέσχιζε, τόν ἀπαλὸν λαϊμό τῆς,

κι εἶπε ἡ θεόμορφη γυνή στά δάκρυα της πνιγμένη: 285
 «Πάτροκλ', ἐμὲ τῆς ἄμοιρης, ὦ πολυαγαπημένε,
 σ' ἄφησα, διμένα, ζωντανόν, ὅταν ἀναχωροῦσα,
 γυρίζ', ὦ βασιλέα μου, νά σ' ἔβρω ἀπεθαμένον.
 Ἄπο κακό σ' ἄλλο κακό μέ κατατρέχ' ἡ μοίρα·
 τόν ἄνδρα ὁπού μου ἔδωκαν οἱ σεβαστοὶ γονεῖς μου 290
 τόν εἶδα ἐμπρός στά τείχη μας αἱματοκυλισμένον,
 καί τῆς μητρός μου τρεῖς υἱούς, ἀδελφι' ἀγαπητά μου,
 μου τά ἐπῆρεν ὅλα ὁμοῦ τοῦ ὀλέθρου ἡ μαύρ' ἡμέρα·
 κι ἐνῶ τόν θεῖον ἄνδρα μου, τόν Μύνητα, ὁ Πηλεΐδης 295
 μου φόνευε καί πάτησε τήν πόλιν του, σύ μόνος
 νά κλαίω σύ δέν μ' ἄφηνες, καί νύμφην νά μέ κάμεις
 τοῦ Ἀχιλλέως μου ἕλεγε, στήν Φθίαν νά μέ φέρεις
 νά γίνουν οἱ χαρές αὐτοῦ, πού οἰκοῦν οἱ Μυρμιδόνες·
 γι' αὐτήν σου τήν γλυκύτητα τόσο πικρά σέ κλαίω». 300
 Εἶπε· μαζί της ἔκλαιαν τόν Πάτροκλον κι οἱ ἄλλες 300
 καί ἀντί ἐκείνου ἡ καθεμιά θρηνοῦσε τούς νεκρούς της·
 καί ὀλόγυρά του οἱ βασιλεῖς τροφήν νά πάρει ὀλίγην
 τόν παρακάλουν· ἀλλ' αὐτός στεναρίζοντας ἀρνεῖτο:
 «Ἄν μ' ἀγαπᾶτε, φίλοι μου, μή μέ στενοχωρεῖτε 305
 μέ τό πιετό, μέ τό φαγί νά εὐφράνω τήν καρδιά μου,
 ἐνῶ ἀκόμη φοβερή μέ καταθλίβει λύπη,
 καί νά ὑποφέρω εἶμαι καλός, ὁ Ἥλιος ὡς νά δύσει».

Εἶπε· τούς ἄλλους βασιλεῖς ἀπόλυσε, κι ἐμείναν 310
 οἱ Ἀτρεΐδες, ὁ Ἰδομενεύς καί ὁ θεῖος Ὀδυσσεάς,
 ὁ Νέστωρ μέ τόν Φοῖνικα, καί τόν παρηγοροῦσαν 310
 μέ λόγια φρόνιμα, ἀλλ' αὐτός παρηγοριά δέν εἶχε
 ἢ μέσ στον λάρυνγα νά μπεῖ τοῦ αἵματηροῦ πολέμου·
 καί στεναγμός βγήκε βαθύς ἀπ' τήν ψυχή του κι εἶπε:
 «Ἄλλοτε, ἄμοιρε καί σύ, ὦ φίλε τῆς καρδιάς μου,
 ἐδῶ τό γεῦμα εὐτρέπιζες γρήγορος καί ὅπως πρέπει, 315
 ὅταν ἐδιάζοντ' οἱ Ἀχαιοί νά ὀρμήσουν καί νά φέρουν
 τόν Ἄρη τόν πολύθρηνον στους ἵπποδάμους Τρῶας·
 τώρα σύ κείτεσαι νεκρός κι ἐμένα δέν ἀφήνει
 ὁ πόθος σου μήτε φαγί μήτε πιετό νά πάρω,
 ὅτι κακό χειρότερο νά πάθω δέν μπορούσα 320

καί ἄν ἄκουα ν' ἀπέθανεν ὁ γέρος μου πατέρας,
 ὁπού στήν Φθίαν τήκεται στά δάκρυα, πού τοῦ λείπει
 τέτοιος υἱός κι ἐγὼ μακριά, νά πολεμῶ τούς Τρῶας
 μένω στά ξένα ἐξ ἀφορμῆς τῆς μοσητῆς Ἑλένης
 ἢ αὐτό πού μου ἀνατρέφεται στήν Σκύρον, τό παιδί μου 325
 ὁ θεῖος ὁ Νεοπτόλεμος, ἔαν μοῦ ζεῖ ἀκόμη.
 Ἄλλην ἐλπίδα ἔτρεφα ἐγὼ στά βάθη τῆς ψυχῆς μου,
 μόνος νά πέσω ἐγὼ μακριά ἀπ' τό ἵπποτρόφον Ἄργος
 ἐδῶ στήν Τροίαν, καί νά πᾶς ὀπίσω ἐσύ στήν Φθίαν
 καί ἀπό τήν Σκύρον τό παιδί νά βγάλεις εἰς τό πλοῖον 330
 μαζί σου νά τόν ὀδηγεῖς καί νά τοῦ δείξεις ὄλα,
 τό εἶναι μου, τούς δούλους μου καί τό ὑψηλό παλάτι.
 Ὅτι φοβοῦμαι πού ὁ Πηλεΐδης ἢ πεθαμένος εἶναι
 ἢ ἔχ' ἡμέρες μετρητές καί λύπη τόν μαραίνει
 καί τά κακά γεράματα, καί πάντοτε ἀναμένει 335
 εἰδήσις τοῦ θανάτου μου νά πλήξει τήν καρδιά του».

Ἐλεγε κλαίοντας, καί ὁμοῦ καί οἱ βασιλεῖς στενάζαν,
 θυμούμενος καθέννας τους στό σίπι τ' εἶχε ἀφήσει.
 Εἶδε καί τούς συμπόνεσεν ὁ Ζεὺς ὁπού θρηνοῦσαν
 κι ἔλεγε πρὸς τήν Ἀθηνᾶ: «ᾧ τέκνον μου, τελειῶς 340
 τό πρόσωπόν σου ἔστρεψες ἀπό τόν θεῖον ἄνδρα;
 Τῶντι πλέον εἰς τόν νοῦν δέν ἔχεις τόν Πηλεΐδη;
 Τόν βλέπεις ὁπού κάθεται κατέμπροσθεν στά πλοῖα
 καί κλαίει γιά τόν φίλον του· κι οἱ ἄλλοι ἀναχωρῆσαν
 νά γευματίσουν· καί τροφήν νά πάρει αὐτός δέν θέλει. 345
 Ἄλλά κατέδα, τήν γλυκιά νά στάξεις ἀμβροσίαν
 καί νέκταρ μέσ στά στήθη του, νά μὴν τόν πνίξ' ἢ πείνα».

Καί ὄ,τ' εἶπ' ὁ Ζεὺς ἢ Ἀθηνᾶ τό ἐπιθυμοῦσε πρώτη·
 καί ὁμοια μέ πλατύπτερο ψιλόφωνο γεράκι
 τινάζετ' ἀπ' τόν οὐρανόν καί σχίζει τόν αἰθέρα 350
 κι εὐρέθη ἐκεῖ πού ὀπλίζονταν οἱ Ἀχαιοὶ στήν μάχην·
 καί μέσ στά στήθη τήν γλυκιά τοῦ ἔσταξε ἀμβροσίαν
 καί νέκταρ, μὴν τά γόνата τοῦ κόψ' ἢ μαύρη πείνα,
 καί στοῦ πατρός της γύρισε τοῦ μεγαλοδυνάμου
 τό δῶμα καί ἀπ' τές πρύμνες των ἐχύνονταν ἐκείνοι. 355
 Καί ὡς τοῦ Διὸς χιονοβολές πυκνές πυκνές πετιοῦνται

όπου ὁ αἰθερογέννητος ἐπάγωσε Βορέας,
 ὅμοια πυκνές ἀστράφτοντας οἱ περικεφαλαῖες
 ἀπό τές πρῦμνες χύνονταν κι οἱ ὀμφαλωτές ἀσπίδες,
 οἱ θώρακες οἱ ἀσύντριφτοι, τὰ φράξινα κοντάρια 360
 καί ὁ τόπος ὅλος ἀστραφτεν ἀπ' τοῦ χαλκοῦ τήν λάμψη
 ἕως τὰ ἕψη τ' οὐρανοῦ, καί τῶν ποδιῶν ὁ κτύπος
 ἐβρόντα, καί στήν μέσην τοὺς ὀπλίζετ' ὁ Ἄχιλλέας.
 Τρίζαν τὰ δόντια του φοικιά, φωτιά τὰ μάτια ἐκαίαν,
 θλίψις μεγάλη ἐδάρυνε τὰ στήθη του καί, ὡς ἦταν 365
 νά ξεθυμάνει ἀκράτητος τό μίσος του εἰς τοὺς Τρῶας,
 τὰ ἄροματά του ἐζώνονταν, δῶρα τοῦ Ἥφαιστου θεῖα.
 Πρῶτα τές κνήμες μέ λαμπρές κνημίδες περικλείει,
 ὅπου ἐθηλυκώνονταν μέ ὀλάργυρες περόνες.
 Τά στήθη ἐσκέπασ' ἔπειτα μέ θώρακα πού λάμπει. 370
 χάλκινο, ἀργυροκάρφων ἐκρέμασε ἀπ' τοὺς ὤμους
 ξίφος κι ἐπῆρε τήν τρανήν καί στερεήν ἀσπίδα
 πού ἔριχνε πέρ' ἀναλαμπήν ὡς στρογγυλό φεγγάρι.
 Καί ὡς ὅταν στοὺς θαλασσινοὺς μακρόθεν ἀπό ὄρου 375
 φέγγει φωτιά πού ἀναψαν στήν στάνην οἱ ποιμένες,
 ἀλλά στό μέγα πέλαγος τοὺς σέρν' ἡ ἀνεμοζάλη
 μακράν ἀπό τοὺς ποθητοὺς· παρόμοια στόν αἰθέρα
 ἔφθαν' ἡ λάμψη τῆς καλῆς ἀσπίδος τοῦ Ἄχιλλέως.
 Ἐσήκωσε κι ἐφόρσε τήν περικεφαλαίαν
 τήν στερεήν, καί ἡ χήτη της ὡς ἄστρο ἐπιθοδόλα, 380
 καθώς τριγύρω ἐσειόνταν πυκνές χρυσές πλεξίδες,
 πού ὁ Ἥφαιστος ὀλόγυρα στόν λόφον εἶχε σύρει.
 Κι ἐδοκιμάσθη στ' ἄρομα ὁ θεῖος Ἄχιλλέας
 ἐλεύθερ' ἂν τοῦ ἄρομοζαν πρὸς τὰ λαμπρά του μέλη·
 καί αὐτὰ σηκῶναν σάν φτερά τόν μέγαν πολεμάρχον· 385
 καί ἀπό τήν θήκην ἔσυρε τό πατρικό κοντάρι
 βαρῦ, μεγάλο, στερεό, πού ἄλλος δέν μποροῦσε
 νά σείσει ἀπό τοὺς Ἀχαιοὺς, ἢ ὁ μόνος ὁ Ἄχιλλέας,
 φράξο ἀπ' τό Πήλιο βουνό, πού τοῦ πατροῦς του ὁ Χείρων
 εἶχε χαρίσει φονικό νά εἶναι τῶν ἡρώων. 390
 Ὁ Αὐτομέδων ἔξευε καί ὁ Ἄλκιμος τοὺς ἵππους·
 τοὺς ἔζωναν μέ ὀμορφα ζυγόλουρα κι ἐβάλαν

στά στόματα τούς χαλινούς και ὀπίσω πρὸς τὴν ἔδραν
τά χαλινάρια τέντωσαν· κι ἐπάνω στὸ ζευγάρι
μέ τὴν ὥραιαν μάλιστα ἐπήδησε ὁ Αὐτομέδων. 395

Ὅπισω ἀνέθη ὀλόλαμπρος ὡς ἥλιος ὁ Ἄχιλλεας
κι ἐφώναξε τρομακτικά στοὺς ἵππους τοῦ πατρός του:
«Ξάνθε, Βαλίε, θρέμματα θαυμάσια τῆς Ποδάργης,
τώρα τὸν κυβερνήτην σας καλύτερα σκεφθεῖτε
ὀπίσω νὰ τὸν σώσετε στὼν Δαναῶν τὰ πλήθη 400
ὄλην ἀφοῦ χορτάσομεν τὴν δίψαν τοῦ πολέμου,
ὄχι ὡς τὸν Πάτροκλον νεκρὸν αὐτοῦ νὰ τὸν ἀφήσετε».

Τοῦ ἀντεῖπε κάτω ἀπ' τὸν ζυγὸν ὁ γοργόποδης Ξάνθος
τὴν κεφαλὴν του κλίνοντας βαθιὰ καὶ ὄλ' ἡ χαιτὴ
ἀπὸ τὴν ζεύγην ξέπεσε καὶ ἔφθανε στὸ χῶμα· 405
φωνητικὸν τὸν ἔκαμεν ἡ Ἥρα ἡ λευκοχέρα:

«Γιὰ τώρα θὰ σέ σώσομεν, ἀνδράγαθε Ἄχιλλεα,
ἀλλ' εἶναι ἡ ὥρα σου κοντά, δέν πταῖμ' ἐμεῖς ἀλλ' εἶναι
μέγας θεὸς ὁ αἴτιος κι ἡ ἀνίκητ' εἶναι ἡ μοῖρα·
καὶ ὄχι ἀπὸ ἀμέλειαν ποτέ καὶ ὀκηριὰ δική μας 410
ἀπ' τ' ἄρματα τὸν Πάτροκλον ἐγύμνωσαν οἱ Τρῶες·
ἀλλ' ὁ ἐξαίσιος τῶν θεῶν τὸν φόνευσεν, ὁ Φοῖβος,
μέσ στοὺς προμάχους κι ἔδωσε στὸν Ἔκτορα τὴν δόξαν·
καὶ τοῦ Ζεφύρου τὴν πνοὴν ὀπού γοργότατ' εἶναι,
μποροῦμ' ἐμεῖς νὰ φθάσομεν· ἀλλὰ καὶ σένα ἡ μοῖρα 415
ἀπὸ θεὸν καὶ ἀπὸ θνητὸν διόρισε νὰ πέσεις».

Καὶ ὡς εἶπε τούτου τὴν φωνὴν τοῦ κόψαν οἱ Ἐρινύες.
Ἐθάρυνεν ὁ Ἄχιλλεύς καὶ τοῦ ἵπε: «προμαντεύεις
Ξάνθε, σ' ἐμέ τὸν θάνατον; Καὶ μόνος τό γνωρίζω, 420
ὄτι νὰ πέσω ἐδῶ μακρὰν τῶν ποθητῶν γονέων
ἡ μοῖρα μου διόρισεν ἀλλ' ὅμως δέν θὰ παύσω,
πρὶν ἢ τοὺς Τρῶας ἀρεκτά στὴν μάχην τρικυμίσω».
Εἶπε κι ἐκίνα μέ κραυγὴν τὰ δυνατὰ πουλάρια.

Υ

Ἔτσι ἀρματώνοντ' οἱ ἼΑχαιοὶ πρὸς τὰ κυρτὰ καρὰβια
 ὀλόγυρά σου, ἀχόρταγε στὸν πόλεμον, Πηλεΐδη,
 καὶ οἱ Τρῶες ἀρματώνονταν στὸν ὄχθον τοῦ πεδίου·
 κι εἶπεν ὁ Ζεὺς τῆς Θέμιστος ἀπ' τὴν κορφήν τοῦ Ὀλύμπου,
 νά συναθροῖσει τοὺς θεοὺς, καὶ αὐτὴ παντοῦ γυρνώντας
 5 τοὺς ἐκαλοῦσε στοῦ Διὸς νά συναχθοῦν τό δῶμα.
 Κανεῖς ἀπὸ τοὺς ποταμούς δέν ἔλειπεν ἢ μόνος
 ὁ Ὠκεανός, δέν ἔλειψε καμιὰ νύμφη ἀπ' ὅσες
 κρατοῦν τὰ δάση, τές πηγές καὶ τὰ χλωρὰ λιβάδια·
 καὶ εἰς τό δῶμα ὡς ἔφθαναν τοῦ νεφελοσυνάκτη,
 10 ἐκάθιζαν στές αἴθουσες τές καλοσκαλισμένες,
 πού ὁ νοῦς τοῦ Ἡφαιστου ἐποίησεν εἰς τόν πατέρα Δία.
 Καὶ τῆς θεᾶς ὑπάκουσεν ἀκόμη ὁ κοσμοσεῖστης·
 ἦλθεν ἀπὸ τῆ θάλασσαν στή μέση τῆς συνόδου,
 15 ἐκάθισε καὶ τὴν βουλὴν ἐρώτα τοῦ Κρονίδη:
 «Κεραυνοδόλε, τοὺς θεοὺς τί πάλι συναθροίζεις;
 Μὴ γιὰ τοὺς Τρῶας καὶ ἼΑχαιοὺς σκέπτεται κάτι ὁ νοῦς σου;
 Ὅτι στενά τῶρ' ἀναψαν τὴν μάχην μεταξύ τους».
 «᾽Ω Ποσειδῶν, ἐνόησες», τοῦ ἀπάντησεν ὁ Δίας,
 20 «τὴν σκέψιν πῶς μ' ἐκίνησεν ἐδῶ νά σᾶς καλέσω
 εἰς σύνοδον· πονῶ γι' αὐτούς, ἂν κι εἶναι ἀφανισμένοι·
 ἀλλὰ ἐγὼ καθήμενος στὸν Ὀλυμπον θά μείνω
 νά τέρπομαι κοιτάζοντας· σεῖς κατεβεῖτ' οἱ ἄλλοι
 25 ὄλ' οἱ θεοὶ στὸν πόλεμον τῶν ἼΑχαιῶν καὶ Τρῶων,
 τούτων ἢ ἐκεῖνων βοηθός, καθένας ὅπου κλείνει.
 Ὅτι ἂν κτυπήσει ἀνέμποδα τοὺς Τρῶας ὁ Πηλεΐδης,
 οὐδέ στιγμὴν τὴν δύναμιν ἐκείνου θά κρατήσουν
 30 αὐτοί· καὶ πρὶν τόν ἔτρεμαν καὶ νά τόν βλέπουν μόνον.
 Καὶ τώρα πού τοῦ φίλου του τόν ἀγριεύει ὁ φόνος,
 φοβοῦμαι μὴν καὶ πρόωρα τό τεῖχος τους πατήσει».
 Εἶπε καὶ πόλεμον φρικτὸν ἐσήκωσε ὁ Κρονίδης.

Καί οἱ θεοὶ διχόγνωμα στόν πόλεμον ἐμπήκαν,
 ἢ Ἥρα μέ τήν Ἀθηνᾶ στ' Ἀχαιϊκά καρᾶδια,
 ὁ γεωφόρος Ποσειδῶν, μ' αὐτόν ὁ δωροδότης
 Ἑρμῆς, πού ὁ νοῦς του πάμπολλα σοφίσματα γνωρίζει, 35
 ὁ Ἥφαιστος μέ ἔπαρσιν πολλήν στήν δύναμίν του
 πού ἐχώλαινε καί ἀχαμνά τά σκέλη του ἐσαλεῦαν·
 καί μέ τούς Τρῶας πέρασεν ὁ λοφοσειστής Ἄρης
 μέ τήν τοξεύτραν Ἄρτεμιν καί ὁ μακρομάλλης Φοῖβος
 καί μέ τόν Ξάνθον ἢ Λητώ καί ἢ πρόσχαρη Ἄφροδίτη. 40
 Ὅσο μακράν ἀπ' τοὺς θνητούς οἱ ἀθάνατοι ἀπομέναν,
 περηφανεύοντ' οἱ Ἀχαιοί, διότι ἐξαναφάνη
 ὁ Ἀχιλλεύς πού ἄφηνε τόσον καιρόν τήν μάχην.
 Ἄλλά τῶν Τρῶων ἔπιασε τρόμος φρικτός τά μέλη,
 καθώς ἐμπρός τους ἐβλεπαν τόν γρήγορον Πηλεΐδην 45
 ὁμοιον, στά ὄπλα ὡς ἔλαμπε, τοῦ ἀνθρωποφόνου Ἄρη.
 Καί ὅταν στήν σμιξίν τῶν ἀνδρῶν οἱ Ὀλύμπιοι κατεβῆκαν,
 σηκῶθ' ἢ Ἔρις, δυνατή κινήτρα τῶν ἀνδρείων,
 καί κραυγῆν ἔσυρ' ἢ Ἀθηνᾶ πότε στόν λάκκον ἔξω
 τοῦ τείχους, πότε ὀπού θρονᾶ τό κύμα στ' ἀκρογιάλι. 50
 Καί ἀπ' τ' ἄλλο μέρος σκοτεινός σάν θύελλα ὁ Ἄρης,
 πότε ἀπό τήν ἀκρόπολιν ἐκραύγαζε στοὺς Τρῶας,
 καί πότε ἀπ' τόν Σιμόεντα εἰς τήν Καλλικολώνην.
 Ἔτο' οἱ μακάριοι θεοὶ τοὺς δύο στρατούς κινούσαν
 μέ βαρὺ πείσμα καί χολῆν ν' ἀνοίξουν τόν ἀγῶνα. 55
 Φρικτὰ ἐδρόντησε θεῶν καί ἀνθρώπων ὁ πατέρας
 ἀπό ψηλά καί κάτωθεν τῆς γῆς τ' ἄπειρο πλάτος
 καί τά ὑψικόρυφα βουνά τινάζει ὁ κοσμοσειστής·
 τῆς Ἰδης ὄλες οἱ ποδιές κι οἱ κορυφές ἐσειόνταν
 καί τ' ἄρμενα τῶν Ἀχαιῶν καί ἢ πόλις τοῦ Ποριάμου. 60
 Καί ὁ βασιλέας τῶν νεκρῶν κάτω ἀπ' τήν γῆν φοβήθη
 ὁ Αἰδωνεύς καί μέ κραυγῆν πετάχθη ἀπό τόν θρόνον,
 μή σχίσει ἀπάνω του τήν γῆν ὁ μέγας κοσμοσειστής,
 καί ἰδοῦν θεοὶ καί ἀνθρώποι τήν μαύρην κατοικίαν,
 ὀπού κι οἱ ἀθάνατοι μισοῦν, φρικτὴν καί ἀραχνιασμένην. 65
 Τόσῃν ἀντάραν οἱ θεοὶ σηκῶναν πολεμώντας.
 Διότι ἐνάντια ἐστέκονταν στόν μέγαν Ποσειδῶνα

ὁ Ἀπόλλων Φοῖβος πού κρατεῖ τὰ φτερωμένα βέλη.
 Καί ἡ γλαυκόφθαλμη Ἀθηνᾶ στὸν ἀνδροφόνον Ἄσρη,
 τῆς Ἥρας πάλ' ἡ Ἄρτεμις, ἡ ἀδελφή τοῦ Φοῖβου 70
 πού στοῦ κυνήγι εὐφραίνεται μέ τὰ χρυσά της βέλη
 καί τῆς Λητοῦς ὁ κρατερός Ἐρμῆς ἀγαθοδότης·
 τοῦ Ἥφαιστου ὁ μέγας ποταμός ὁπού τόν λέγουν Ξάνθον
 οἱ ἀθάνατοι, καί Σκάμανδρον οἱ ἄνθρωποι ὀνομάζουν.

Κι ἐνῶ θεῶν ἀντίμαχοι θεοὶ τότ' ἐκינוῦσαν, 75
 ὁ Ἀχιλλεύς τόν Ἔκτορα στοῦ πλήθος ν' ἀντικρίσει
 ἐλαχταροῦσε, ὅτι ἡ ψυχὴ τόν ἔσπρωχνε μ' ἐκείνου
 τό αἶμα νά ποτίσει ἐκεῖ τόν πολεμάρχον Ἄσρη.
 Καί τόν Αἰνεΐαν σήκωσεν ἐνάντια στὸν Πηλεΐδην
 ὁ Φοῖβος καί τοῦ ἐγέμισε τὰ στήθη ἀνδραγαθίαν. 80
 Ὅμοιῶθη τοῦ Λυκάονος εἰς τὴν φωνήν ὁ Φοῖβος,
 τοῦ Πριαμίδη κι ἔλεγεν: «ᾠ βουληφόρ' Αἰνεΐα,
 τί γίναν οἱ φοβέρες σου μέ γεμιστό ποτήρι
 πού ὑπόσχοσουν κατέμπροσθεν στοὺς βασιλεῖς τῆς Τροίας» 85

«Τί μ' ἀναγκάζεις κι ἄθελα», τοῦ ἀπάντησ' ὁ Αἰνεΐας,
 «Πριαμίδη, τόν ἀπόκοτον Πηλεΐδην ν' ἀντικρίσω;
 Δέν θά εἶναι αὐτὴ πρώτη φορά πού θά στηθῶ ἐμπρός του·
 ἄλλοτε μ' ἐκυνήγησεν αὐτός ἀπὸ τὴν Ἴδην,
 σάν ἔπεσε τοὺς μύσχους μας νά λαφυραγωγῆσει 90
 καί τὰ Λυρνήσια πόρθησε καί τὰ Πηδάσια τείχη·
 ἀλλὰ ἐμένα ἐφύλαξεν ἡ δύναμις τοῦ Δία
 πού τὴν καρδιά μου ἐθάρρεψε καί τὰ γοργά μου σκέλη.
 Ἄλλῶς θά μ' ἐφόνευαν τὰ χέρια τοῦ Ἀχιλλέως,
 κι ἡ Ἀθηνᾶ πού ἀνοίγοντας τόν δρόμον ἐμπροσθέν του 95
 τόν ἐκεντοῦσε Λέλεγας καί Τρώας νά θερίζει·
 νά μάχεται δέν δύναται θνητός μέ τόν Πηλεΐδη,
 τ' εἶναι στοῦ πλάγι του θεός πού πάντοτε τόν σκέπει·
 ἔπειτα ἐκείνου ἴσια πετᾶ τό βέλος οὐδέ γέρονι
 πρὶν σχίσει σάρκ' ἀνθρώπινην· καί ἂν ὁ θεός τό τέλος 100
 τῆς μάχης ἴδια ἐτέντωσε, ἐμέ δέν θά νικήσει
 εὐκόλως, ἂν κι ἐπαίρεται στὰ ὀλόχαλκ' ἄρματα του».

«Ἐμπρός, ὦ ἦρως, ζήτησε», τοῦ ἀπάντησεν ὁ Φοῖβος,

«καί σύ τήν χάριν τῶν θεῶν, ἀφθάρτων, αἰώνιων·
 σέ γέννησε ἡ διογέννητη, ὡς λέγουν, Ἄφροδίτη, 105
 καί αὐτός ἀπό κατώτερον θεόν γενιοκρατιέται·
 εἶναι αὐτή κόρη τοῦ Διός, ἡ ἄλλη τοῦ Νηρέως·
 ἀλλ' ἴσια ρίξε τόν σκληρόν χαλκόν, καί μὴ δειλιάσεις
 ἀπό τὰ λόγια τὰ πικρά καί τούς φοβερισμούς του».

Εἶπε καί ἀνδρείαν ἔβαλε πολλήν στόν βασιλέα 110
 πού ὀλόαμπρος μέσ στ' ἄρματα ἐβγήκε στούς προμάχους·
 καί τοῦ Ἄγχιση τόν υἱόν εἶδεν εὐθύς ἡ Ἥρα
 πῶς μέσ στό πλήθος πήγαιεν ἐνάντια τοῦ Πηλείδου·
 τούς ἄλλους σύναξε θεοῦς καί πρός ἐκείνους εἶπε:

«ἜΩ Ποσειδῶν καί Ἀθηνᾶ, σκεφθεῖτε σεῖς οἱ δύο 115
 στόν λογισμόν σας πῶς αὐτά τὰ πράγματα θά γίνουν·

ὁ Αἰνείας ὀλαρμάτωπος ἐνάντια στόν Πηλείδην
 ἐκίνησε ὡς τόν ἔσπρωξε τώρα ἡ φωνή τοῦ Φοῖβου·
 καί ἡμεῖς ἤ θά τόν κάμομεν ἐκεῖθεν νά μακρύνει,
 ἢ κάποιος νά στηθεῖ ἀπ' ἐμᾶς στό πλάγι τοῦ Ἀχιλλέως 120

νά λάβει δύναμιν πολλήν καί στήν ψυχὴν του θάρρος,
 νά μάθει ὅτι τῶν θεῶν τόν ἀγαποῦν οἱ πρῶτοι
 καί εἶν' οἱ ἄλλοι οὐτιδανοί πού ἀπ' ἀρχῆς τούς Τρῶας
 εἰς τούς κινδύνους βοηθοῦν τοῦ φοβεροῦ πολέμου·

καί ὄλ' ἤρθαμε ἀπ' τόν Ὀλυμπον νά σιζήσομε στήν μάχην 125
 τούτην, μὴν πάθει τι κακόν αὐτός ἀπό τούς Τρῶας
 σήμερα, καί μετέπειτα θά πάθει, ὅ,τ' ἡ μοῖρα
 τοῦ ἔγνεσε, ὅταν εἰς τό φῶς τόν ἔβγαλε ἡ μητέρα·

καί ἂν ὄλ' αὐτά θεοῦ φωνή δέν τόν πληροφοροῦρησι
 θά πάρει φόβον, ἂν θεός ἐνάντια του προβάλει 130
 στήν μάχην· εἶναι φοβεροί θεοὶ φανερωμένοι».

Καί ὁ κοσμοσείστης Ποσειδῶν σ' ἐκείνην ἀπαντοῦσε:

«ἜΩ Ἥρα, χωρὶς ἀφορμὴν δέν πρέπει νά θυμῶνεις·
 μάχης ἀρχὴν εἰς τούς θεοῦς νά δώσομε δέν θέλω 135
 ἐμεῖς οἱ ἄλλοι πού ἴμαστε ἀνώτεροι ἀπὸ ἐκείνους·

ἀλλ' ἀπὸ πάτημα μακρᾶν, σ' ἀγνάντιο καθισμένοι
 τώρα θά μείνομεν ἡμεῖς, καί ἄς πολεμοῦν ἐκεῖνοι·
 ἀλλ' ἐάν μάχης κάμει ἀρχὴν ὁ Ἄρης ἢ ὁ Φοῖβος
 ἢ ἐμπόδιον εἰς τόν πόλεμον προσφέρουν τοῦ Ἀχιλλέως,

τότε κι ἔμειψ θά σμίξομε μ' ἐκείνους στὸν ἀγώνα 140
καὶ πολὺ γρήγορα, θαρρῶ, θά φύγουν ἀπ' τὴν μάχην
νά ἔδρουν εἰς τὸν Ὀλυμπον τοὺς ἄλλους ἀθανάτους
ἀπ' τὴν ὀρμὴν τῶν δυνατῶν χειρῶν μας συντριμμένοι».

Ἐίπε κι ἐπροπορεύθηκεν ὁ Ποσειδῶν νά φθάσει
στό τεῖχος τό περιχώστο τοῦ θεοῦ Ἡρακλέους, 145
πού ὑψηλὸν ἦ Ἀθηνᾶ τοῦ ἐσήκωσε καὶ οἱ Τρῶες,
νά τό 'χει καταφύγι του ὅσες φορές τό κήτος
ἀπ' τ' ἀκρογιαλὶ στήν στεριά τὸν κατακνηνηοῦσε.
Κεῖ ὁ Ποσειδῶν μέ τούς θεοὺς ἐκάθισε τούς ἄλλους
κι ἐσκέπασαν μέ σύγνεφο θαμπό τὰ σώματά τους. 150
Καὶ ὀλόγυρά σου, ὦ φωτεινὴ Ἀπόλλων, καὶ τοῦ Ἄρη
ἐκείνοι πέρα ἐκάθιζαν εἰς τὴν Καλλικολώνην.

Συλλογισμένοι ἐκάθονταν καὶ τὰ δυὸ μέρη ὁμοίως
καὶ τοῦ πικροῦ πολέμου ἀρχὴν νά κάμουν δέν ἐστέργαν,
καὶ ὅπου ἐκάθιζε ψηλά ὁ Ζεὺς ἐδιάβαζ' ὄλα. 155
Ἔλαμπε ὡστόσο ἀπ' τὸν χαλκὸν κι ἐγέμισε ἡ πεδιάδα
ἀπ' ἄνδρες κι ἵππους καὶ ὡς ὁμοῦ προδαίναν τρᾶνταζ' ὄλη
ἀπὸ τὰ πόδια τους ἡ γῆ· καὶ ἄνδρες ἐξαίσιοι δύο
ἀνάμεσα τῶν δυὸ στρατῶν νά κτυπηθοῦν ὀρμησαν,
ὁ Αἰνεΐας τοῦ Ἀγχίση υἱὸς καὶ ὁ θεῖος Ἀχιλλέας. 160
Καὶ πρῶτος φοβερυστικά προχώρησεν ὁ Αἰνεΐας
τό βαρὺ κράνος κλίνοντας, καὶ τὴν ἀσπίδα ἐκράτει
ἐμπρὸς στό στήθος κι ἔσειε τό χάλκινο κοντάρι.
Καὶ ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ὁ Ἀχιλλεὺς τοῦ ἐχύθη ὡσάν λεοντάρι
κακοποιό, πού ἄνδρες πολλοὶ ζητοῦν νά τό φονεύσουν, 165
τοῦ τόπου ὄλος ὁ λαός· καὶ πρῶτα ἐμπρὸς προδαίνει
ἀψήφιστα, ἀλλ' ἂν κανεῖς ἐπάνω του ἀκοντίσει,
μαζώνεται νά πεταχθεῖ καὶ ὡς χάσκει ἀφρόν γεμίζων
τά δόντια του καὶ μέσα του δόγγ' ἡ ψυχὴ γενναία.
Τὰ δυὸ πλευρά καὶ τὰ μεριά μέ τὴν οὐρά του πλήττει 170
καὶ τὸν ἑαυτὸν του μόνο του στήν μάχην ἐμψυχώνει,
καὶ μέ τό δλέμμ' ἀστραφτερό, ἐμπρὸς ὀρμᾶ νά κόψει,
κανέναν ἢ νά πέσει αὐτό ἀνάμεσα στοὺς πρῶτους.
Ὅμοια κινοῦσε ἀνδράγαθη καρδιά τὸν Ἀχιλλέα
ἐκεῖ τὸν μεγαλόψυχον Αἰνεΐαν ν' ἀπαντήσει. 175

Καί ὅταν ὄρμησαν καί οἱ δύο ἐδρέθησαν ἀντίκρου.
 Ὁ περοπόδης Ἀχιλλεύς σ' ἐκείνον πρῶτος εἶπε:
 «Αἰνεΐα, τί τόσο μακράν ἐδγήκες ἀπ' τό πληθος
 ἐμπρός μου; Τάχα ἐπιθυμεῖς μ' ἐμέ νά πολεμήσεις;
 Θαρρεῖς θά γίνεις βασιλεύς τῶν ἵπποδάμων Τρώων 180
 καί τοῦ Πριάμου ἰσότημος; Ἄλλά καί ἄν μέ φονεύσεις
 γι' αὐτό σ' ἐσέ ὁ Πριάμος τό σκήπτρο δέν θά δώσει.
 Ἔχει παιδιά καί ἀκέραιον κρατεῖ τόν νοῦν του ἀκόμη.
 Οἱ Τρώες μή σοῦ ἐχώρισαν ἐξαισιο περιδόλι
 νά τό ἔχεις κῆπον εὐμορφον καί κάρπιμο χωράφι, 185
 ἄν μέ φονεύσεις; Εὐκόλα δέν θά τό κατορθώσεις·
 καί ἄλλοτε σ' ἐκυνήγησεν ἡ λόγχη μου πιστεύω.
 Ἦ δέν θυμᾶσαι ὅταν μακράν ἀπό τούς μόσχους μόνον
 μέ τῶν ποδιῶν μου τήν ὀρμήν τῆς Ἰδης ἀπ' τά ὄρη
 σ' ἔδιωξα; Καί δέν ἔστρεψες ποσῶς εἰς τήν φυγήν σου. 190
 Μοῦ ἔφυγες στήν Λυρνησσόν, κι ἐκείνην μέ τό χέρι
 τῆς Ἀθηνᾶς καί τοῦ Διός ἐπόρθησα κι ἐπήρα
 λάφυρα τές γυναῖκες τους νά ζοῦν εἰς τήν δουλείαν.
 Καί σέ τότ' ἔσωσεν ὁ Ζεὺς μέ τούς θεούς τούς ἄλλους.
 Ἄλλά κακά στοχάζεσαι πῶς τώρα θά σέ σώσουν. 195
 Ἄλλά νά μήν ἀντιταχθεῖς σ' ἐμέ σέ συμβουλεύω
 καί στρέψε ὀπίσω στόν στρατόν πρίν πάθεις ἀπ' ἐμένα·
 ἀφοῦ τοῦ γίνει τό κακό, τότε ὁ μωρός μαθαίνει».

Κι εἶπε ὁ Αἰνεΐας πρὸς αὐτόν: «Πηλεΐδη, μήν ἐλπίσεις
 ὡσάν ἀνήλικο παιδί μέ λόγια νά μέ σκιαῖξεις, 200
 ὅτι κι ἐγὼ ξέρω καλά παρόμοια νά προσφέρω
 πειρακτικά πικρότατα· κι ἐμεῖς ὁ ἓνας τ' ἄλλου
 τήν γενεάν γνωρίζομεν καί τούς γονεῖς ὁμοίως
 ἀπό τές φῆμες τῶν θνητῶν, διότι τούς δικούς μου
 ἐσύ δέν εἶδες μήτ' ἐγὼ ποτ' εἶδα τούς δικούς σου. 205
 Ἐσένα λέγουν γέννημα τοῦ σεβαστοῦ Πηλέως
 ἀπ' τήν θαλάσσιαν Θέτιδα μέ τές καλές πλεξίδες·
 καί ὅτ' εἴμ' ἐγὼ πάλιν υἱός τοῦ Ἀγχίση τοῦ γενναίου
 καυχῶμαι καί μητέρα μου τήν Ἀφροδίτην ἔχω.
 Ἦ τοῦτ' ἦ ἐκείνοι σήμερα θά κλάψουν τό παδί τους· 210
 ὅτι δέν θά χωρίσομεν, πιστεύω, ἐμεῖς οἱ δύο

μέ μόνα τά μωρόλογα καί αὐτοῦ νά παύσ' ἡ μάχη.
 Καί μάθ', ἐάν τό ἐπιθυμεῖς, καλά νά τήν γνωρίσεις
 τήν ἰδικήν μας γενεάν, ἄν καί πολλοί τήν ξεύρουν·
 πρῶτον ὁ Ζεὺς τόν Δάρδανον ἐγέννησε καί κτίζει 215
 τήν Δαρδανίαν, πρὶν ἐκεῖ στήν πεδιάδα κάμουν
 πάλιν οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι τήν Ἴλιον τήν ἅγιαν
 καί στές πολύβρυσες πλαγιές τῆς Ἰδῆς κατοικοῦσαν.
 Τόν Ἐριχθόνιον γέννησεν ὁ Δάρδανος ἐκείνον
 τόν βασιλέα ξακουστόν γιά τά πολλά του πλούτη 220
 πού τρεῖς χιλιάδες ἔβοσκαν στόν δάλτον του φοράδες
 περήφανες στά τρυφερά πουλάρια πού ἐγεννήσαν.
 Καί κεῖ πού ἐδόσκαν ἄναψεν ἀπ' ἔρωτα ὁ Βορέας
 καί, μαῦρος ἵππος στήν μορφήν, ἐταίριασε μ' ἐκείνες·
 καί δώδεκα ἐγέννησαν πουλάρια τοῦ Βορέα. 225
 Καί ὅταν σκιροῦσαν ἐλαφρά στήν γῆν τήν σιτοδότρα,
 στό στάχυ ἐπάνω ἔτρεχαν χωρίς νά τό λυγίσουν·
 καί ὅταν εἰς τά διάπλata σκιροῦσαν τῆς θαλάσσης
 στήν κορυφήν τοῦ κύματος ξακρίζαν τόν ἄφρόν της.
 Καί ἀπό τόν Ἐριχθόνιον τῶν Τρώων βασιλέας 230
 ὁ Τρώς γεννήθη καί ἀπ' αὐτόν τρία λαμπρά δλαστάρια
 ὁ Ἴλος, ὁ Ἀσάρακος καί ὁ ἰσόθεος Γανυμήδης,
 πού ἐγεννήθη τῶν θνητῶν ὁ πρῶτος γιά τό κάλλος,
 πού τόν σηκῶσαν οἱ θεοὶ γιά κείνα του τά κάλλη
 νά ζεῖ μ' αὐτούς ἀθάνατος καί κεραστής τοῦ Δία. 235
 Γεννᾶ καί ὁ Ἴλος τόν λαμπρόν Λαιομέδοντα καί τοῦτος
 τόν Τιθωνόν, τόν Πρίαμον, τόν Λάμπον, τόν Κλυτίον,
 ὡς καί τόν Ἰκετάονα κακό τοῦ Ἄρη θρέμμα·
 τόν Κάπυν ὁ Ἀσάρακος, ὁ Κάπυς τόν Ἀγχίσην, 240
 τοῦτος ἐμέ καί ὁ Πρίαμος τόν Ἐκτορα τόν θεῖον·
 τήν γενεάν, τό αἷμ' αὐτό καυχῶμ' ἐγώ πῶς ἔχω.
 Ὁ Ζεὺς αὐξάνει τῶν θνητῶν ἢ κόβει τήν ἀξίαν
 ὡς θέλει ὁ δυνατότατος τῶν ἀθανάτων ὄλων.
 ἀλλ' ἄς μὴ φλυαροῦμ' ἐμεῖς σάν νήπια μωρολόγα
 ἀκίνητ' ἐδῶ μένοντας στήν μέσην τοῦ πολέμου· 245
 κι ἐμεῖς νά εἰποῦμε ὄνειδισμούς ἀμέτρητους μοροῦμε
 πού πλοῖον ἐκατόσκαρμο τό βάρος δέν σηκώνει·

στρεφτή ἴναι ἡ γλῶσσα τῶν θνητῶν καὶ πλῆθος ὀμιλίης
γεννᾷ, καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πλατὺς τῶν λόγων εἶναι ὁ τόπος.
᾿Ωστ' ὅποιον λόγον καὶ ἄν εἰπέις, ὅμοιον καὶ σύ θ' ἀκούσεις· 250
ἀλλὰ τί ἀνάγκην ἔχομε ν' ἀντιφιλονικοῦμεν
ἐμεῖς καὶ νὰ μολύνομεν, ὡς κάμνουν οἱ γυναῖκες,
ὅταν τό πείσμα καὶ ἡ χολή μέσ στήν καρδιά τους θράζει
καὶ ἀντιγλωσσοδέρονται τοῦ δρόμου μέσ στήν μέσην,
μ' ἀλήθειες καὶ μέ ψέματα, ὡς ἡ χολή τὰ πλάθει· 255
καὶ σύ τήν γενναιότητα μέ λόγια δέν θά κάμεις
νὰ χάσω, ὥσπου μέ τ' ἄρματα μ' ἐμέ θά πολεμήσεις.
Κι εὐθύς μέ τὰ κοντάρια μας τῶρ' ἄς δοκιμασθοῦμε».
Κι ἔριξε μέσ στήν φοβερήν ἀσπίδα τό κοντάρι
τό δυνατό καὶ ἐβρόντησεν ἐκείνη ἀπό τόν κτύπον. 260
Καί ἀπό τό σῶμα του μακράν τήν κράτησε ὁ Πηλεΐδης
φοβούμενος μήν εὐκόλα τήν σπάσει πέρα πέρα
τοῦ Αἰνείου τό μακρόσκιον κοντάρι τοῦ ἀνδρειωμένου·
καὶ δέν ἐνόησε ὁ μωρός ὅτι τὰ δοξασμένα
τῶν θεῶν δῶρ' ἀπό θνητούς εὐκόλως δέ νικοῦνται, 265
μηδέ ποσῶς ὑποχωροῦν· καὶ τότε τήν ἀσπίδα
δέν ἔσπασε τό δυνατό κοντάρι τοῦ ἀνδρειωμένου.
᾿Οτι τήν φύλαξε ὁ χρυσός, δῶρο τοῦ Ἥφαιστου θεῖον·
δυό δίπλες ἐδιαπέρασεν καὶ τρεῖς ἦσαν ἀκόμη,
τί πέντε δίπλες ὁ χλωός τεχνίτης εἶχε στρώσει, 270
δυό χάλκινες καὶ μέσαθε τοῦ κασσιτέρου δύο,
μίαν χρυσήν, πού ἐκράτησε τό φράξινο κοντάρι.
Ἐριξε τό μακρόσκιον κοντάρι καὶ ὁ Πηλεΐδης
καὶ τοῦ Αἰνείου κτύπησε τήν στοργγυλήν ἀσπίδα,
ὅπου χαλκός καὶ τόμαρο λεπτά λεπτά τήν ἄκρην 275
ἐζῶναν· τὰ διαπέρασε τό πηλιακό κοντάρι
καὶ τήν ἀσπίδα ἐτράνταξε· ὁ Αἰνεῖας τρομαγμένος
τήν ὕψωσε καὶ ἐμάζωξε τό σῶμα του ἀπό κάτω.
Καὶ τοὺς δυό κύκλους ἔσχισεν ἡ λόγχη τῆς ἀσπίδος,
ἐπάνωθέν του ἐπέταξε καὶ μέσ στήν γῆν ἐστάθη· 280
καὶ ἅμα τήν λόγχη ἐξέφυγεν, ὀρθώθη εὐθύς ὁ Αἰνεῖας
καὶ ἀδημονία σκέπασε βαριά τοὺς ὀφθαλμούς του,
ἀπό τόν τρόμον πόπεσε πολύ σιμά του ἡ λόγχη.

Τότε ὁ Πηλεΐδης ἔσυρε τό ξίφος καί τοῦ ἐχύθη
 φωνάζοντας τρομακτικά· κι ἐφούκτωσ' ὁ Αἰνεΐας 285
 λίθον τρανόν, θεόρατον, πού δέν τόν φέρναν δύο
 τῶν τωρινῶν θνητῶν, καί αὐτός τόν ἔπαιζε καί μόνος.
 Αὐτόν στό κράνος θά ' ριχθεν ἐκείνου ἢ στήν ἀσπίδα
 καί ἀπ' ὄλεθρον θά ἐφύλαγεν ἡ ἀσπίδα τόν Πηλεΐδην
 καί τοῦτος θά τοῦ ἔσχιζε τά στήθη μέ τό ξίφος, 290
 ἂν νά τό ἰδεῖ δέν πρόφθανεν ὁ μέγας κοσμοσεΐστης
 πού ἐστράφη εὐθύς καί ἔλεγε τῶν ἄλλων ἀθανάτων:
 «Ὅμιέ, τόν μεγαλόψυχον λυποῦμαι τόν Αἰνεΐαν,
 ὁπού ὁ Πηλεΐδης γρήγορα στόν Ἕαδην θά τόν στείλει.
 Ὁ ἀνόητος ἐπείσθηκε εἰς ὅ,τι τοῦ εἶπε ὁ Φοῖβος 295
 πού τῶρ' ἀπό τόν ὄλεθρον δέν θά τόν προφυλάξει.
 Διατί τοῦτος ὁ ἄπαιστος θά ὑποφέρει τόσο
 ἀπό ἀλλότρια βάσανα, πού τῶν ἐπουρανίων
 θεῶν προσφέρει πάντοτε χαριτωμένα δῶρα;
 Ἄλλ' ἄς τόν σώσομεν ἐμεῖς ἀπό τήν κακὴν ὥραν, 300
 μήπως ὁ Ζεὺς πάρει χολήν ἐάν τόν θανατώσει
 ὁ Ἄχιλλεύς· καί νά σωθεῖ διόρισεν ἡ μοῖρα.
 Ὅπως μήν ἄσπαρμο χαθεῖ τό γένος τοῦ Δαρδάνου,
 πού ὁ Ζεὺς ὑπεραγάπησεν ἀπ' ὄλα τά παιδιά του,
 ὅσα τοῦ ἐγεννήθηκαν ἀπό θνητές γυναῖκες. 305
 Ὅτ' ἤδη ὁ Ζεὺς ἐμίσησε τό γένος τοῦ Πριάμου
 καί ὄλων τῶν Τρῶων ἔπειτα θά βασιλεύσ' ἡ ρώμη
 τοῦ Αἰνεΐου, καί τῶν τέκνων του τά τέκνα στόν αἰῶνα».
 Σ' αὐτόν ἡ μεγαλόφθαλμη ἀπάντησεν ἡ Ἥρα:
 «ᾧ Ποσειδῶν, ὁ ἴδιος σύ σκέψου ἂν τόν Αἰνεΐαν 310
 θά σώσεις ἀπ' τόν θάνατον ἢ ἂν θά τόν ἀφήσεις
 νά σθῆσουν τήν ἀνδρεία του τά χέρια τοῦ Ἄχιλλέως.
 Διότ' ἡ Ἄθηνᾶ κι ἐγὼ πολλοὺς ὁμόσαμ' ὄρκους
 πολλές φορές κατέμπροσθεν τῶν ἀθανάτων ὄλων,
 ποτέ νά μή φυλάξομεν ἀπ' ὄλεθρον τούς Τρῶας 315
 μηδ' ὅταν σύρριζα καεῖ καί στάκτη γίν' ἡ Τροία
 καμένη ἀπό τῶν Ἀχαιῶν τ' ἀνδρειωμένα χέρια».
 Τά λόγια τοῦτα ὡς ἄκουσεν ὁ μέγας κοσμοσεΐστης,
 στήν μάχην μέσα ἐκίνησε στῶν κονταριῶν τόν κτύπον.

Καί ὡς ἔφθασε ὅπου ἐβρίσκονταν ὁ Αἰνεΐας καί ὁ Πηλεΐδης, 320
 ἄπλωσε πρῶτα καταχνιά στά μάτια τοῦ Ἄχιλλέως,
 κι ἔπειτα εὐθύς τό φράξινο κοντάρι λογχοφόρο
 ἀπ' τήν ἀσπίδα ἐτράδηξε τοῦ ἀνδρειωμένου Αἰνεΐου.
 Καί ἀφοῦ τό ἔθεσεν ἐμπρός στά πόδια τοῦ Ἄχιλλέως,
 ἀπό τήν γῆν ἀνάερα τινάζει τόν Αἰνεΐαν. 325

Καί τάξεις ὑπερπήδησε πολλές ἀνδρῶν καί ἵππων
 ὁ Αἰνεΐας καθώς ὄρμησεν ἀπ' τοῦ θεοῦ τό χέρι,
 ὥσπου στήν ἄκρην ἔφθασε τῆς ταραχώδους μάχης,
 πού ἀρματωμέν' οἱ Καύκωνες στόν πόλεμον κινοῦσαν.
 Σ' αὐτόν τότ' ἐπλησίασεν ὁ Ποσειδῶν καί τοῦ ἔπε: 330
 «Αἰνεΐα, ποῖος τῶν θεῶν τά λογικά σοῦ ἐπῆρε,
 καί σ' ἔβαλε ν' ἀντιταχθεῖς τοῦ φοβεροῦ Πηλεΐδου;
 Κι εἶναι ἀπό σέ καλύτερος ἐκείνος στήν ἀνδρεία
 καί οἱ θεοί τόν ἀγαποῦν, ὅσο θνητόν κανέναν.
 Ἄλλ' ὅπου καί ἄν ἀπαντηθεῖς μ' αὐτόν, τά ὀπίσω κάμε, 335
 μήν κατεβεῖς καί πρόμοιρα στήν κατοικιά τοῦ Ἄδου.
 Καί ὁπότεν ἔδρει ὁ θάνατος καί ἡ μοῖρα τόν Πηλεΐδην,
 τότε πολέμα ξεθαρρα ἐμπρός εἰς τούς προμάχους,
 καί ἄλλος κανεῖς τῶν Ἀχαιῶν ἐσέ δέν θά φονεῖσει».

Εἶπε καί αὐτοῦ τόν ἀφησεν, ἀφοῦ τοῦ ἐξήγησ' ὅλα 340
 καί ἀπό τά μάτια σκόρπισεν ἀμέσως τοῦ Ἄχιλλέως
 τήν καταχνιά, καί ὡς ἀνοιξε πλατιά τούς ὀφθαλμούς του,
 ἔλεγε μέ παράπονο στήν ἀνδρικήν ψυχήν του:
 «Μέγα τό θαῦμα ὅπου θωροῦν τά μάτια τοῦτα ἐμπρός τους·
 τήν λόγῃην βλέπω κατά γῆς καί ὄχι τόν ἄνδρα πλέον, 345
 πού ἐπάνω του τήν ξιριξα γιά νά τόν θανατώσω.
 Ἦταν ἀλήθει' ἀγαπητός εἰς τούς θεούς ὁ Αἰνεΐας,
 κι ἐστοχαζόμουν ὅτι αὐτός στά ψέματα ἐκαυχόνταν.
 Ἄς πάει· καί ἄν ἀπ' τόν θάνατον πρόθυμα τώρα ἐσώθῃ,
 δεύτερα νά δοκιμασθεῖ μ' ἐμέ δέν θά τολμήσει. 350
 Ἄλλ' ἄς κινήσω τόν λαόν τῶν Δαναῶν ἀνδρείων
 εἰς ἄλλους Τρῶας δοκιμή τῆς λόγῃς μου νά γίνει».

Εἶπε, πηδᾶ στά τάγματα καί προσταγῆν τούς δίδει:
 «Τούς Τρῶας πάρτε ἀπό σιμά, ὦ Ἀχαιοί γενναῖοι,
 ἄνδρας πρὸς ἄνδρα ὀρμήσετε, μέ πόθον τοῦ πολέμου. 355

Κι εἶναι γιά μέ πράγμα βαρύ, ὄσσην καί ἄν ἔχω ἀνδρείαν,
 μέ τόσα πλήθη μόνος μου τήν μάχην νά κρατήσω·
 μήτ' ἤ Ἀθηναῖ μήτε ὁ θεός ὁ ἀθάνατος ὁ Ἄρης
 μέ τέτοιο στόμα φοβερό πολέμου θά παλαίαν.
 Ἄλλ' ὅσον ἐγώ δύναμαι, μέ πόδια καί μέ χέρια 360
 καί μέ καρδιά, μηδέ στιγμῆν θά ὀκνήσω στόν ἀγώνα.
 Θά διαπερῶ τέσ φάλαγγες, καί ὅποιος ἀπό τούς Τρῶας,
 ἐμπρός στήν λόγγην μου εὐρεθεῖ δέν θά χαρεῖ πιστεύω».
 Καί ὁ Ἔκτωρ πάλιν μέ κραυγές ἐπρόσταζε τούς Τρῶας,
 καί νά σταθοῦν τούς ἔλεγεν ἐναντία τοῦ Ἀχιλλεύου: 365
 «Μή, Τρῶες γενναιόψυχοι, φοβεῖσθε τόν Πηλεΐδην·
 μέ λόγια καί πρὸς τούς θεούς ἐγώ θά πολεμοῦσα·
 ὄχι μέ τ' ἄρματα, ὅτι αὐτοί πολύ ἔναι ἀνώτεροί μας.
 Οὐδ' ὁ Ἀχιλλεύς τά λόγια του θά κατορθώσει ὅλα
 καί ἀπ' ὅ,τι ἐλπίζει κολοβό μέρος πολύ θά μείνει. 370
 Κι ἐγώ θά πέσω ἐπάνω του καί ἄν πύρινά ἔχει χέρια,
 καί ἄν ἔχει χέρια πύρινα κι ἔχει βαφήν σιδήρου».

Καί μέ τέσ λόγγες σηκωτές προχώρησαν οἱ Τρῶες
 κι ἔσμιξ' ἡ ἀνδρεία τῶν δυό στρατῶν μ' ἀλαλαγμόν καί βρόντον,
 καί τότε ὁ Φοῖβος σίμωσε τόν Ἔκτορα καί τοῦ ἔπε: 375
 «Ἔκτορ, μήν πλέον προμαχεῖς ἐμπρός εἰς τόν Πηλεΐδην,
 ἀλλά στό πλήθος δέξου τον καί ἀπ' ὅπου βράζ' ἡ μάχη,
 μή σ' ἀκοντίσ' ἡ ἀπό σιμά σέ πλήξει μέ τό ξίφος».

Εἶπε καί ὁ Ἔκτωρ ἔστρεψε στές φάλαγγες ὀπίσω
 ὅτι, ὡς ὁμίλησε ὁ θεός τοῦ ἐφόβισε τά στήθη. 380
 Καί μέ κραυγήν, ἀτρόμητος στούς Τρῶας ὁ Πηλεΐδης
 ἐπήδησε κι ἐκτύπησε τόν γόνον τοῦ Ὀτρυντέως
 ἐξαισίον Ἰφιτίωνα, πολλῶν λαῶν προστάτην·
 νύμφη ναῖας τόν γέννησε τοῦ πορθητοῦ πατρός του
 στήν πλούσιαν Ὑδην κάτωθεν τοῦ χιονισμένου Τμώλου· 385
 καί ὡς ἴσια ὄρμουσ' ἐναντία του τόν λόγγισε ὁ Πηλεΐδης
 στήν κεφαλὴν κατάμεσα κι ἐσχίσθη ἐκεῖν' εἰς δύο·
 κι ἐπάνω του, ὅπως βρόντησε, ἐπαίρειτ' ὁ Πηλεΐδης:
 «Κεῖτεσαι, σύ πού τρώμαζες τόν κόσμον, Ὀτρυντεΐδη·
 ἔχεις ἐδῶ τόν θάνατον καί στήν Γυγαίαν λίμνην 390
 τήν γενεάν σου, κι εἶν' ἐκεῖ τό πατρικό σου κτῆμα,

πού ὁ βαθύς Ἔρμος δέχεται τόν ἰχθυοφόρον Ὑλλον».

Εἶπε κι ἐκείνου ἐσκέπασε τούς ὀφθαλμούς μαυρίλα,
 κι οἱ ἄμαξες τῶν Ἀχαιῶν μέ τούς τροχούς τόν κόψαν
 στήν πρώτην τάξιν· καί ὁ Ἀχιλλεύς κυτᾶ τόν πολεμάρχον 395
 ἀνδρείον Δημολέοντα, τοῦ Ἀντήνορος βλαστάρι
 στόν μήλιγγα, ἀνάμεσα στό χαλκινό του κράνος.
 Τό κράνος δέν ἐκράτησε τό χαλκοφόρο ἀκόντι,
 πού ἐσύντριψε τό κόκαλο κι ἐγέμισ' ὄλος αἶμα
 ὁ ἐγκέφαλος· κι ἐνέκρωσε μ' ὄσσην ὀρμήν καί ἄν εἶχε. 400
 Πάλιν τόν Ἴπποδάμαντα πού ἐπήδησε ἀπ' τ' ἄμαξι
 μεσόπλατα τόν λόγχισεν ὡς ἔφευγεν ἐμπρός του
 καί ὡς ξεψυχοῦσ' ἐμούγκριζεν, ὡς κάνει ταῦρος ὄταν
 στοῦ Ἐλικωνίου τόν βωμόν τόν σέρνουν παλικάρια,
 καί ὅπως τούς βλέπει ὁ Ποσειδῶν εὐφραίνεται ἡ καρδιά του. 405
 Τόσο ἐβογοῦσε ὡς ἔβγαينه ἡ ἀδάμαστη ψυχή του.
 Στόν Πριαμίδην ἔπειτα Πολύδωρον ἐχύθη·
 τοῦτον ἀπό τόν πόλεμον ἐμπόδιζε ὁ πατέρας,
 ὄτ' ἦταν τό ὑστερόγεννο καί ἀγαπητό παιδί του,
 ἀνεμοπόδης φοβερός καί τότε ἀπ' ἀγνωσιά του 410
 μέσ στούς προμάχους ἔτρεχε νά δείξει πόσο ἀξίζουν
 τά πόδια του, ὥσπου ἔχασε τήν ποθητήν ζωήν του.
 Ἐκείνον ὁ πτερόποδος ἀκόντισε Πηλεΐδης
 στά νῶτα ἐμπρός του ὡς ἔφευγε, τῆς ζώνης ὅπου οἱ κόμπτοι
 χρυσοί τόν διπλόν θώρακα κλεισμένον ἐκρατοῦσαν. 415
 Καί ἡ λόγχη ἀντίκρου σχίζοντας τόν ὀμφαλόν του ἐδροῖχε·
 σκουίζοντας ἐγονάτισε, τό φῶς δέν εἶδε πλέον
 καί μέ τά χέρια τ' ἄντερα σκυμμένον ἐβαστοῦσε.
 Ἄμ' εἶδε τόν αὐτάδελφον Πολύδωρον ὁ Ἐκτωρ
 χάμω στήν γῆν νά στρέφεται μέ τ' ἄντερα στά χέρια, 420
 θάμπωμα τοῦ ἴθε καί μακράν ἀκόμη νά γυρίζει
 δέν ἔστερξε, ἀλλ' ἐχύθηκεν ἐπάνω στόν Πηλεΐδην
 ὡσάν φωτιά, τινάζοντας τήν λόγχην· καί ὡς τόν εἶδε
 ὁ Ἀχιλλέας ἐσκίρτησε καί ὑπερηφάνως εἶπε:
 «Κοντά ἴναι αὐτός πού μ' ἔκαψε στά σπλάχνα, ὅπου τόν φίλον 425
 τόν ποθητόν μου ἐφόνευσε· καί ὁ ἕνας ἀπ' τόν ἄλλον
 πλέον δέν θά κρυδύμασθε στές δίπλες τοῦ πολέμου».

Καί μ' ἄγριο βλέμμα ἐκοίταξε τόν Ἔκτορα καί τοῦ ἄπε:
 «Πλησίασε, ταχύτερα νά ἰδεῖς τόν ὄλεθρόν σου».

Καί ἀτρόμητος τοῦ ἀπάντησεν ὁ λοφουσεῖστος Ἔκτωρ: 430

«Μή ὡσάν ἀνήλικο παιδί μέ λόγια ἐμέ νά σιαιάξεις,
 Πηλεΐδη, ἐλπίσεις· ἐπειδή κι ἐγώ καλά γνωρίζω
 πειρακτικά πικρότατα παρόμοια νά προφέρω.

Ἔτσι εἶσαι ἀνδρείος κι εἴμ' ἐγώ πολύ κατώτερός σου,·
 τό ξεύρω, ἀλλά στήν δύναμιν τῶν ἀθανάτων μένει 435

ἐάν και ἀδυνατότερος, ὡς εἶμαι, τήν ζωὴν σου
 θά σήησει τούτ' ἢ λόγῃ μου, ὅτι και αὐτὴ πληγώνει».

Εἶπε, τήν λόγῃν τιναχτά ρίχνει, καί ἀπό τό στήθος
 τοῦ Ἀχιλλέως ἢ Ἀθηναίην τήν ἐγυρεν ὀπίσω 440

μέ σιγανή φουσηματιά κι ἐγύρισεν ἢ λόγῃ

κι ἔπεσ' ἐμπρός στοῦ Ἔκτορος τά πόδια, καί ὁ Πηλεΐδης
 τοῦ ἐχύθη ἐπάνω ἀκράτητος μέ ὀρμήν νά τόν φονεύσει

κραυγάζοντας τρομακτικά· ἀλλ' ἄρπαξεν ὁ Φοῖβος
 τόν Ἔκτορ' εὐκόλα ὡς θεός κι ἐσκέπασε μέ ὀμίχλην· 445

καί τρεῖς τοῦ ἐτράθηξε φορές τήν λόγῃν ὁ Πηλεΐδης

καί τρεῖς φορές ἐκτύπησε τόν σκοτεινόν ἀέρα·

καί ὅταν μέ θείαν δύναμιν τήν τέταρτην τοῦ ἐχύθη,
 ἐβροντοφώνησε σ' αὐτόν μέ λόγια φτερωμένα:

«Καί πάλιν, σκύλ', ἐξέφυγες τόν θάνατον· τόν εἶδες
 κοντά σου· πάλιν σ' ἔσωσεν ὁ Φοῖβος καί σ' ἐκείνον 450

εὐχίησου ὀπόταν προχωρεῖς κεῖ πού κροτοῦν τ' ἀκόντια.

Θά σέ ἀπαντήσω κι ὕστερα καί θά σέ τελειώσω,

ἂν κάποιος εἶναι τῶν θεῶν κι ἐμέ νά βοηθήσει·

διά τώρα πάλιν θά χυθῶ στούς ἄλλους ὅποιον ἔβρω».

Εἶπε κι εὐθύς τόν Δρύοπα στόν τράχηλον λογχίζει 455

καί αὐτοῦ τόν ἄφησε νεκρόν· καί τόν Φιλητοριδῆν

Δημοῦχον, μεγαλόσωμον, ἀκόντισε στό γόνα,

καί τήν φυγὴν τοῦ ἔκοψε, κι ἔπειτα μέ τό μέγα

ξίφος τοῦ ἐπῆρε τήν ζωὴν· κατόπιν στά δύο τέκνα 460

τοῦ Βίαντος, Λαόγονον καί Δάρδανον ἐχύθη,

καί κάτω ἀπό τήν ἄμαξαν τούς βρόντησε, τόν ἕναν

μέ τό κοντάρι καί σιμά τόν ἄλλον μέ τό ξίφος.

Καί ὁ Τρώς υἱός τοῦ Ἀλάστορος ἐπρόσπεσεν ἐμπρός του,

ἴσως τόν πιάσει ζωντανόν καί τήν ζωήν τοῦ ἀφήσει,
 ἄν ἤθελε νά σπλαχνισθεῖ τήν ὅμοιαν ἡλικίαν, 465
 μωρός, καί δέν ἐνόησε, πού δέν θά τόν μαλάξει·
 ὅτι δέν ἦταν ἄνθρωπος γλυκός, δέν ἦταν πρᾶος,
 ἀλλ' ἦταν σφόδρ' ἀράθυμος· καί νά τόν ἰκετεύσει
 τόν ἔπιανε ἀπ' τά γόνατα, κι ἐκεῖνος τό συκῶτι
 τοῦ πλήγωσε μέ μάχαιραν, καί ὡς τό συκῶτι ἐχύθη 470
 τό στήθος αἶμα ἐγένεψε, κι ἐσκέπασε μαυρίλα
 τά μάτια του· καί ὁ Ἄχιλλεύς τόν Μούλιον λογχίζει
 στ' αὐτί καί μέσ' ἀπ' τ' ἄλλο αὐτί ξεβγήκε ἡ χάλκιν' ἄκρη.
 Κατόπι εὐθύς τήν κεφαλὴν τοῦ Ἀγνηνορίδου Ἐχέκλου
 ἔσχισε μέ τό ξίφος του, καί ὀλόβολ' ἡ λεπίδα 475
 ἀπό τό αἶμα ἐπύρωσε· καί τοῦ ἔκλεισαν τά μάτια
 ἡ μοῖρα ἡ παντοδύναμη, καί τοῦ θανάτου ὁ σκότος·
 κι ἐκεῖ τοῦ Δευκαλίωνος τήν κλείδωσιν τοῦ ἀγκῶνος
 μέ λόγχην ἐδιατρύπησε καί αὐτός μέ κρεμασμένο
 τό χέρι ἐστάθη κι ἔβλεπε τόν θάνατον ἐμπρός του, 480
 ὥσπου τόν σδέροντο τοῦ ἔκοψεν ἐκεῖνος μέ τό ξίφος
 πού ἡ κεφαλὴ ροδόλησε μακράν μ' ὄλο τό κράνος·
 τότ' ἔξω ἀπό τόν σφόνδυλα πετάχθη τό μεδοῦλι,
 καί αὐτός νεκρός ἐτέντωσε· κατόπιν τόν Πειρείδην
 Ρίγμον τῆς Θράκης, μαχητὴν ἐξαίσιον ἀκοντίζει· 485
 ἐμπήχθ' ἡ λόγχη στήν κοιλία κι ἐβρόντησε ἀπ' τ' ἀμάξι.
 Ὅμοίως τόν Ἀρηίθοον λογχίζει ἀκόλουθόν του,
 μεσόπλατα, ὅπως ἔστρεψε τούς ἵππους καί ἀπ' τ' ἀμάξι
 κάτω στήν γῆν τόν ἔσπρωξε κι οἱ ἵπποι ἐταραχθῆκαν.
 Καί ὅπως σ' ἠλιόκαντο βουνό τρανή φωτιά μανίζει 490
 καί μέσα στές βαθιές λακκιές τά δένδρα καίοντ' ὅλα
 καί ὁ ἄνεμος ἐδῶ κι ἐκεῖ τήν φλόγα περιστρέφει,
 τόσο καί αὐτός ὡσάν θεός ἐλύσσα μέ τήν λόγχην
 ἐδῶ κι ἐκεῖ φονεύοντας, καί ἡ γῆ πλημμύριζ' αἶμα.
 Καί ὡς ὅταν πλατυμέτωπα δύο βόδι' ἀνδρειωμένα 495
 ζεύουν στ' ἄλωνι τ' ὄμορφο, κριθάρι νά πατήσουν
 καί κάτω ἀπό τά πόδια τους ἐκείνο ξεπορτίζει·
 ὅμοια τά στερεόποδα πουλάρια τοῦ γενναίου
 Πηλείδου ἀσπίδες καί νεκρούς πατοῦσαν, καί τ' ἀξόνι

καί τὰ πλευρά τῆς ἄμαξας μαυρίζαν ἀπ' τὸ αἶμα, 500
 ὡς τὸ ραντίζαν οἱ τροχοὶ καὶ οἱ ὄπλές τῶν ἵππων.
 Καὶ πρόθυμος νὰ δοξασθεῖ μέ νίκην ὁ Πηλεΐδης
 εἶχε τὰ χέρι' ἀνίκητα μ' αἶμα πηκτὸ θαμμένα.

καί νά τούς πάρουν πρόσταξεν ἐκεῖθεν εἰς τά πλοῖα
καί αὐτός πετάχθη ὀλόθερμος νά ξαναρχίσει φόνους.

Κι ἔμπρός του τόν Λυκάονα τόν Πριαμίδην ἦδρε
πόφευγε ἀπό τόν ποταμόν, πού ἕναν καιρόν τήν νύκτα 35
τόν εἶχε πιάσει αἰχμάλωτον στόν κῆπον τοῦ πατρός του,
ἐκεῖ πού μιᾶς ἀγριοσυκιάς τά τρυφερά βλαστάρια
σκεπάρονιζε, τῆς ἄμαξας πλευρά νά τά μορφώσει.

Ἐκεῖ, κακόν ἀνέλπιστο, τόν εὔρηκε ὁ Πηλεΐδης,
καί τότε τόν ἐπούλησε καί ἀπόστειλε στήν Λῆμνον 40

καί ἀπ' τόν υἱόν τοῦ Ἰάσονος τήν πληρωμῆν ἐπῆρε.

Κεῖθε ἀκριδιά τόν λύτρωσεν ὁ Ἴμβριος Ἡετίων,

φίλος του, καί τόν ἔστειλε στήν ἱερήν Ἀρίσθην,

κι ἔφυγ' ἐκεῖθε κι ἔφθασε στό σπίτι τοῦ πατρός του.

Ἐνδεκα μέ τούς φίλους του χαροκοποῦσε ἡμέρες 45

ἀπό τήν Λῆμνον νιόφερτος, καί μέσ στήν δωδεκάτην

θεός πάλιν τόν ἔβαλε στά χέρια τοῦ Ἀχιλλεύως

πού ἔμελλε καί ἀθέλητον στόν Ἄδην νά τόν στείλει.

Καί ἅμα τόν γνώρισ' ὁ Ἀχιλλεύς γυμνόν – ὄτ' εἶχε ρίξει

κατά γῆς ὄλ', ἀσπίδα του καί κράνος καί κοντάρι, 50

ὄτι τόν ἔλιων' ἴδρωτας, καθώς ἀπ' τό ποτάμι

ἔφευγε καί ἀπ' τόν κόπον του τά γόνατα τοῦ ἐτρέμαν·

τότ' εἶπε μέ παράτονο στήν ἀνδρικήν ψυχήν του:

«Μέγα τό θαῦμα ὁπού θωροῦν τά μάτια τοῦτα ἔμπρός τους·

ὡς φαίνεται θ' ἀναστηθοῦν μέσ' ἀπ' τό μαῦρο σκότος 55

οἱ Τρῶες μεγαλόψυχοι πού ἡ λόγχη μου ἔχει σήσει

ἀφοῦ καί τοῦτος γύρισεν ἀπ' τήν ἀγίαν Λῆμνον

πού ζωντανόν τόν ἔστειλα, καί ἡ θάλασσα πού τόσους

μακράν κρατεῖ δέν μπόρεσε τόν δρόμον νά τοῦ φράξει.

Ἄλλά τώρα τήν λόγχην μας κι αὐτός ἄς δοκιμάσει, 60

γιά νά γνωρίσω ἄν ἀπό κεῖ πού θά τόν στείλω ὁμοίως

θενά γυρίσ' ἢ ἄν ἡ γῆ θά τόν κρατήσ' ἢ θρέπτρα,

πού καί τόν γενναϊότερον κρατεῖ στό μαῦρο χῶμα».

Μέ τούτους τούς διαλογισμούς ἀνάμενε, ὥσπου ἐκεῖνος

σθησμένος τόν πλησίαζεν, ἔμπρός του νά προσπέσει, 65

νά μήν τόν ἔδρει θάνατος κακός καί μαύρη μοῖρα.

Τήν λόγχην σήκωσ' ὁ Ἀχιλλεύς αὐτοῦ νά τόν πληγώσει·

ἔσκυψ' ἐκεῖνος, ἔτρεξε καί ἀπό τά γόνατά του
 ἐπιάσθη καί ἀπό πίσω του περνώντας στέκ' ἡ λόγχη
 στήν γῆν καί σάρκ' ἀνθρώπινη ποθοῦσε νά χορτάσει. 70
 Καί μ' ἓνα χέρι τοῦ ἔπιανε τά χέρια ὡς ἰκέτης·
 μέ τ' ἄλλο αὐτοῦ στήν γῆν σφικτά κρατοῦσε τό κοντάρι:
 «Ἄ! σ' ἐξορκίζω, σέβου με, λυπήσου με, Ἀχιλλεῖα,
 πού εἶμαι ἰκέτης σεβαστός ἀκόμη ἀπ' τήν ἡμέραν,
 πού μέ σέ πρῶτον γεύθηκα τῆς Δήμητρος τόν σπόρον, 75
 ὅταν ἀπό τόν κῆπον μου αἰχμάλωτον μ' ἐπήρεις,
 καί ἀπ' τόν πατέρα μου μακράν καί ἀπό τούς ποθητούς μου
 νά μέ πουλήσουν μ' ἔστειλεις στήν Λῆμιον τήν ἁγίαν,
 κι ἑκατό βόδι' ἀπόκτησες· καί μ' ἄλλα λύτρα τώρα
 τριδίπλα ἐξαγοράσθηκα· καί δώδεκα ἔχω ἡμέρες 80
 πού ἀφοῦ παραδείρα πολύ στήν Ἴλιον ἐπανήλθα.
 Μοῖρα κακή στά χέρια σου μ' ἔβαλε τώρα πάλιν
 καί ὁ Ζεὺς ὅπου μ' ἐμίσησεν, ὡς φαίνεται, ὁ πατέρας·
 ἐμένα ὀλιγοήμερον ἐγέννησε ἡ μητέρα,
 ἡ Λαοθόη, κόρη αὐτῆ τοῦ γέροντος τοῦ Ἄλτου, 85
 τοῦ Ἄλτου, ὅπου τῶν μαχητῶν Λελέγων βασιλεύει
 στήν Πήδασον τήν ὑψηλήν πού βρέχει ὁ Σατινίσις.
 Ἄπό αὐτὴν ὁμόκλινην, μέ ἄλλες, τοῦ Πριάμου
 δύο γεννηθήκαμε, καί σύ θά σφάξεις καί τούς δύο.
 Τόν θεϊκόν Πολύδωρον ἐκεῖ μέσ στούς προμάχους 90
 ἐνέκρωσεν ἡ λόγχη σου· καί τώρα πάλι ἐμένα
 ἐδῶ μοῦ μέλλεται κακό καί ἀφοῦ ἐμπρός σου ἡ μοῖρα
 μ' ἔφερε, ἀπό τά χέρια σου θαρρῶ δέν θά ξεφύγω.
 Καί ἄλλο θά εἰπῶ νά τό σκεφθεῖς· ἐμένα μή φονεύσεις,
 διότι αὐτάδελφος ἐγώ τοῦ Ἐκτορος δέν εἶμαι, 95
 πού ἐφόνευσε τόν φίλον σου τόν ἀγαθόν καί ἀνδρεῖον».

Μέ τοῦτα τόν ἰκέτευεν ὁ γόνος τοῦ Πριάμου,
 ἀλλ' ὅμως λόγον ἄσπλαχρον ἀντάκουσε ἀπό ἐκεῖνον:
 «Μή μοῦ φλυαρεῖς, ἀνόητε, καί λύτρα μὴν προβάλλεις,
 ὅτι, πρὶν ἔβρει ὁ Πάτροκλος τῆς μοῖρας του τό τέλος, 100
 κάπως μοῦ τό ἔδινε ἡ καρδιά νά λυπηθῶ τούς Τρῶας
 καί ζωντανούς πῆρα πολλούς κι ἐπούλησα στά ξένα.
 Ἄλλὰ τώρα τόν θάνατον κανεῖς δέν θά ξεφύγει

τῶν Τρῶων, πού στά χέρια μου στήν Ἴλιον ἀποκάτω
 βάλει ὁ θεός, καί μάλιστα τά τέκνα τοῦ Πριάμου. 105
 Ἄλλά, ὦ φίλε, ἀπόθανε καί σύ· τί τόσο κλαίεις;
 Ἀπέθανε καί ὁ Πάτροκλος, πολύ καλύτερός σου·
 δέν βλέπεις πόσο εἶμαι καλός καί μέγας καί πατέρα
 ἔχω ἀπό γένος καί θεάν μητέρα καί ὁμως εἶναι
 ἡ μοῖρα ἡ παντοδύναμη καί ὁ θάνατος κοντά μου; 110
 Αὐγή θά εἶναι ἡ δειλινό ἢ θά ἔναι μεσημέρι,
 ὁπού κι ἐμένα τήν ζωὴν κανέννας θά μοῦ πάρει
 μέ τό κοντάρι ἀπό κοντά ἢ ἀπό μακριά μέ θέλος».

Εἶπε· κείνου τά γόνατα κοπῆκαν καί ἡ καρδιά·
 τήν λόγχην ἄφησεν αὐτοῦ καί ἀπλώνοντας τά χέρια 115
 ἐκάθισε· κι ἔσυρ' εὐθύς τό ξίφος ὁ Πηλεΐδης
 στόν σδέροκον τόν ἐκτύπησε, καί μέσα ἐμπήκεν ὅλη
 ἡ δίστομη λεπίδα του, κι ἐπίστομα ἐξαπλώθη
 ἐκείνος καί κατάπινεν ἡ γῆ τό μαῦρον αἷμα.
 Καί ἀπό τόν πόδ' ὁ Ἀχιλλεύς τόν πιάνει καί τόν ρίχνει 120
 μέσ στό ποτάμι νά συρθεῖ καί ὑπερηφάνως εἶπε:
 «Κεῖ μέ τά ψάρια πλάγιασε, τό αἷμα θά σοῦ γλείψουν
 ἀπ' τήν πληγὴν ἀφρόντιστα· στήν κλίνην νά σέ κλάψει
 δέν θά σέ βάλ' ἡ μάνα σου, ἀλλά μέ τές στροφές του 125
 θά σέ κυλήσει ὁ Σκάμανδρος στά πλάτη τῆς θαλάσσης
 καί ψάρια θά πηδοῦν ψηλά στά μαυροσουφρωμένα
 κύματα, στοῦ Λυκάονος τό πάχος νά χορτάσουν.
 Κακό σας, ὡς νά φθάσομε στήν Ἴλιον τήν ἅγίαν,
 φεύγοντας σεῖς καί ὀπίσω ἐγώ νά σᾶς κατασυντριβῶ· 130
 μήτε τό καλοκύλητο ποτάμι θά σᾶς σώσει
 πού πληθος ταύρων πάντοτε τοῦ σφάζετε καί μέσα
 στά ρεύματα τά ζωντανά βυθίζετε πουλάρια.
 Θά κατοθανάτισετε ὡς νά πληρώσεν ὅλοι
 τόν φόνον τοῦ Πατρόκλου μου καί τήν σφαγὴν πού τότε,
 πού ἔλειπα ἐγώ, τῶν Ἀχαιῶν ἐκάμετε στά πλοῖα». 135
 Εἶπε καί τότε ὁ ποταμός χειρότερα ἐχολώθη,
 κι ἐξήτα μέ τόν νοῦν του πῶς νά παῦσει τοῦ Ἀχιλλέως
 τήν λύσσαν καί ἀπ' τόν ὄλεθρον τοὺς Τρῶας νά φυλάξει.
 Ὡστόσο μέ τό ἀπέραντο κοντάρι του ὁ Πηλεΐδης

τοῦ Ἄστεροπαίου χύθηκεν υἱοῦ τοῦ Πηλεγόνος 140
 πού ἡ Περίβοια γέννησεν ὠραία θυγατέρα
 ἡ πρώτη τοῦ Ἄκεσσαμενοῦ καί ὁ ποταμός ὁ μέγας
 ὁ Ἄξιός, πού ἐπλάγιασεν ἐρωτικά μ' ἐκείνην.
 Καί ὅπως ὀρμοῦσε ὁ Ἀχιλλεύς, ἐμπρός του ἀπ' τό ποτάμι
 ὁ Ἄστεροπαῖος στήθηκε κρατώντας δυό κοντάρια, 145
 ὅτι τόν ἐγκαρδίωσεν ὁ Ξάνθος χολωμένος
 πού τόσοις ἔσφαξ' ἄπονα στό ρεῦμα του ὁ Πηλεΐδης·
 καί ὅποταν ἐπροχώρησαν κι ἐβρέθησαν ἀντίκρυ,
 πρῶτος ὁμίλησ' ὁ Ἀχιλλεύς: «Ποιός εἶσαι καί ἀπό ποῖον
 ἀνθρώπων γένος πού τολμᾶς ἐμπρός μου νά προδάλεις; 150
 Τέκνα γονέων δυστυχῶν τήν ρώμην μου ἀντικρίζουν».
 «Πηλεΐδη μεγάλῳψυχε», τοῦ ἀντεῖπε ὁ Ἄστεροπαῖος,
 «τήν γενεάν μου τί ἐρωτᾶς; Ἀπό τήν Παιονίαν
 εἶμαι τήν μεγαλόσβωλην τήν ἀπομακρυσμένη 155
 καί τῶν Παιόνων ἀρχηγός τῶν μακρολογχοφόρων·
 ἡ ἐνδεκάτη ἔφεξε αὐγή πού ἔφθασα στήν Τροίαν,
 κατάγομαι ἀπ' τόν Ἄξιόν, πλατύρροο ποτάμι,
 τό ὠραιότερο τῆς γῆς, καί ὁ Πηλεγῶν υἱός του,
 περίφημος κονταριστής, ἐγέννησεν ἐμένα.
 Καί τῶρ' ἄς πολεμήσομε, λαμπρότατε Πηλεΐδη». 160
 Εἰς τές φοβέρες σήκωσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας
 τήν λόγχην καί τές δύο του ὁ Ἄστεροπαῖος ἦρωσ,
 ὅτι τοῦ ἐρχόνταν βολικά καί ἀπό τά δυό του χέρια.
 Μέ τήν μιάν λόγχην κτύπησε τόν κύκλον τῆς ἀσπίδος,
 ἀλλά τήν κράτησε ὁ χρυσός, τό δῶρημα τό θεῖο. 165
 Κι ἡ ἄλλη λόγχη ἐχάραξε τήν δεξιάν ἀγκάλην,
 κι ἔρρευσεν αἷμα· ἐπέταξεν ἐπάνω του κι ἐστάθη
 στήν γῆν ἡ λόγχη, πρόθυμη μέ σάρκα νά χορτάσει.
 Τότε ὁ Ἀχιλλεύς τό φράξινον, ἀλάθευτο κοντάρι
 μέ φόνου ὀρμήν ἀκόντισεν εἰς τόν Ἄστεροπαῖον· 170
 καί ἀντί ἐκείνου ἐκτύπησε τοῦ ποταμοῦ τήν ὄχθην,
 καί ὡς εἰς τήν μέσσην ἔχωσε τό φράξινο κοντάρι·
 τό ξίφος ἔσυρεν εὐθύς κι ἐπάνου του ὁ Πηλεΐδης
 ἐπήδησεν ἀκράτητος· κι ἐκεῖνος τοῦ Ἀχιλλέως
 τό φράξο δέν ἐδύνατο νά βγάλει ἀπό τήν ὄχθην, 175

και τρεις τό ἐτίναξε φορές μέ τό βαρύ του χέρι
 και τρεις τοῦ ἐκόπ' ἢ δύναμις· κι ἐνῶ νά τό λυγίσει
 και νά τό σπάσει τέταρτην φοράν ἔλαχταροῦσε,
 τόν πρόλαβε και τήν ζωήν τοῦ ἐπήρε μέ τό ξίφος
 στόν ὀμφαλόν κτυπώντας τον· τά ἔντερά του χάμου 180
 χυθῆκαν· τόν ἐσκέπασε στόν ἀγκομαχητό του
 θανάτου σκότος και ὁ Ἄχιλλεύς πατώντας τον στά στήθη
 τόν ἐγδυσσε κι ἐφώναξε: «Μεῖνε ἐκεῖ τώρα ὡς εἶσαι.
 Ἦταν βαρύ μέ τοῦ Διός τοῦ μεγαλοδυνάμου,
 ἄν και ποταμογέννητος, τά τέκνα νά παλαίσεις. 185
 Ἄν ἀπό μέγαν ποταμόν ἐσύ γενοκρατιέσαι,
 στήν γενεάν καυχῶμ' ἐγώ τοῦ ὑπερτάτου Δία·
 ὁ Αἰακίδης γέννησεν ἐμένα, ὁ βασιλέας
 τῶν Μυρμιδόνων, ὁ Πηλεΰς, τόν Αἰακόν ὁ Δίας·
 και ὡς εἶναι ὁ Ζεὺς τῶν ποταμῶν, πού στά πελάγη ρέουν, 190
 ἀνώτερος, ἀνώτεροι γεννοῦντ' οἱ ἀπόγονοί του.
 Μέγαν κοντά σου ποταμόν ἔχεις και συμβοηθόν σου
 ἄν ἠμποροῦσεν, ἀλλά ποιός μετριέται μέ τόν Δία;
 Πού μήτε ὁ μέγας πρός αὐτόν συγκρίνεται Ἀχελῶος,
 μήτ' ἢ ὀρημὴ τοῦ Ὠκεανοῦ μέ τό βαθύ του ρεῦμα, 195
 ἀπ' ὅπου ὄλες οἱ θάλασσοι και οἱ ποταμοὶ πηγάζουν
 και ὄλες οἱ θρύσσοι εἰς τήν γῆν και τά βαθιά πηγάδια·
 τρέμει και αὐτός τόν κεραυνόν τοῦ φοβεροῦ Κρονίδου,
 ὅταν θροντᾶ τρομακτικά ἀπό τά οὐράνια κάτω».
 Εἶπε και τό κοντάρι του ἀνάσπασε ἀπ' τήν ὄχθη 200
 και αὐτόν, ὅπου ἐθανάτωσε, ἀφῆκε αὐτοῦ στόν ἄμμο
 κειτάμενον νά θρέχεται ἀπό τό μαῦρο κύμα
 και χέλια τόν τριγύρισαν και ψάρια στριμωγμένα
 κι ἐκόφταν και ἄρπαζαν γοργά τῆς νεφραμῆς τό πάχος.
 Και αὐτός στό πλῆθος ὀρημσε τῶν ἱπικῶν Παιόνων, 205
 πού ἄμ' εἶδαν ἀπ' τό κτύπημα τοῦ ξίφους τοῦ Ἄχιλλέως
 νά πέσει ὁ πρῶτος ἄνδρας τους, ἐφεῦγαν τρομασμένοι
 στόν ποταμόν ὀλόγυρα· κι ἐκεῖνος τούς ἀνδρείους
 ἔστρωσ' ἐκεῖ, Θερσίλοχον, Μύδωνα και Θρασίον
 και Ἀσύπυλον και Αἴνιον και Μνήσον και Ὀφελέστην. 210
 Και πλῆθος ἄλλους Παίονας θά ἐφόνευσε ὁ Πηλεΐδης

ἀλλ' ἔχολώθη ὁ ποταμός καί ἀπό τὰ βάθη ἐφάνη
 ὡσάν θνητός κι ἐφώνηξε: «Καθώς εἶσαι, ὦ Πηλεΐδη,
 στήν ρώμην πρῶτος τῶν θνητῶν καί στ' ἄδικα εἶσαι πρῶτος,
 ὅτι θεοί σέ βοηθοῦν· καί ἄν ν' ἀφανίσεις ὅλους 215
 τούς Τρῶας σοῦ ἴδωκεν ὁ Ζεὺς, μέσ' ἀπό τὰ νερά μου
 διῶξε τους καί τήν λύσσαν σου ξεθύμα στήν πεδιάδα·
 ὅτι νεκρούς ἐγέμισαν τὰ πρόσχαρά μου ρεῖθρα,
 καί δέν μ' ἀφήνουν οἱ νεκροί τό ρεῦμα νά προχύνω
 στήν θείαν θάλασσαν, καί σύ τρομακτικά φονεύεις. 220
 Ἔλ' ἄφησέ με, καί ἀπορῶ, μεγάλε πολεμάρχε».

Κι ὁ γοργοπόδης Ἄχιλλεύς ἀπάντησέ του κι εἶπε:
 «᾽Ω Σκάμανδρε διόθρεφτε, θά γίνει αὐτό πού θέλεις·
 νά σφάζω δέν θά παύσω ἐγώ τούς ἐπιόρκους Τρῶας
 ὡς νά κλεισθοῦν καί ἀντίστηθα νά δοκιμάσω μόνον 225
 τόν Ἐκτορα νά ἰδοῦμε ποιός ἀπό τούς δύο θά πέσει».

Εἶπε κι ἐχύθη ὡσάν θεός τῶν Τρῶων μέσ στα πλήθη·
 καί ὁ ποταμός τότε ὁ βαθύς ἐφώνηξε τοῦ Φοῖβου:
 «Διογέννητε, ἀργυρότοξε, τήν θέλησιν τοῦ Δία
 δέν ἐσεβάσθης πού θερμά σοῦ εἶχε παραγγεῖλει 230
 τῶν Τρῶων νά ἴσαι ὑπέρμαχος, ὥσπου νά ἴθαι τό δεῖλι
 καί νά σκιάσει τούς ἀγρούς στήν γῆν τήν σιτοφόραν».

Καί ὁ Ἄχιλλεύς στόν ποταμόν ἐπήδησε ἀπ' τήν ὄχθην,
 καί ὁ ποταμός ἐνάντια του σηκώθη φουσκωμένος·
 βάζει ἄνω κάτω τὰ νερά καί τούς νεκρούς ἀμπώθει 235
 πολλούς ὅπου τοῦ ἐσώρευσαν οἱ φόνου τοῦ Ἄχιλλέως·
 τούς ἔβγαλ' ἔξω στήν στεριάν κι ἐμούγκριζε ὡσάν ταῦρος
 κι ἐφύλαγε τούς ζωντανούς στά ὄμορφα νερά του,
 πού τούς ἐκρῦβαν θολωτά στά βάθη τῶν ρευμάτων.
 Φρικτό σηκώθη φουσκωτό τό κύμα ὀλόγουρά του 240
 κι ἐκτύπα τήν ἀσπίδα του· πού νά σταθοῦν δέν εἶχαν
 τά πόδια του· κι ἐπιάσθηκεν ἀπό φτελιά μεγάλην·
 τ' ὠραῖο δένδρο σύρριζα κάτω θροντᾶ καί σέρνει
 τήν ὄχθην ὅλην κι ἐπιασε μέ τὰ πυκνά κλαδιά του
 τ' ὠραῖο ρεῦμα κι ἐγινε γεφύρι στό ποτάμι· 245
 καί ἀπό τόν φόβον ὁ Ἄχιλλεύς πετάχθη ἀπό τό κύμα
 κι ἐχύθηκεν ἀκράτητος νά φύγει στήν πεδιάδα.

Ἄλλ' ὁ θεός, ὁ φοβερός, μαυροκορυφωμένος ἔπιτοιοι ὁ ρηθόλοχ' ἰαυ
 ἀκράτητος ἐπάνω του ροδόλαε νά κόψει ἰαυ
 τήν φονικὴν ἐκείνου ὄρμην καὶ νά σωθοῦν οἱ Τρῶες. 250
 Ἐκεῖθ' ἐσκήρτησ' ὁ Ἀχιλλεύς ὅσο τ' ἀκόντι φθάνει,
 καθὼς ὁ μαῦρος ἀετός ὁ ἀρπακτικός, πού στ' ἄλλα
 πετούμενα γιά δύναμιν καὶ γιά φτερά πρωτεύει.
 Ὅμοια πετοῦσε καὶ ὁ χαλκός στά στήθη του θροντοῦσε ἰαυ
 τρομακτικά, καὶ ὡς ξέφευγεν ἀνάμεσ' ἀπ' τό κύμα ἰαυ
 κατάποδά του ὁ ποταμός μέ κρότον ροβολοῦσε. 255
 Καί ὡς ἀπό κεφαλόδροσο κόβει νερό καὶ παίρνει
 ὁ ποτιστής καὶ τ' ὀδηγεῖ μέσ στά φυτά τοῦ κήπου
 καὶ μέ τήν δίκοπη ἀφαιρεῖ τά μπόδι' ἀπό τ' αὐλάκι
 καὶ ροβολᾷ μέ τό νερό κάθε μικρὸ χαλίκι 260
 κι ἐκεῖνο μέ κελάδισμα τό πλάγι κατεδαίνει
 τόσο γοργό πού τ' ὀδηγοῦ τό χέρι δέν τό φθάνει,
 ὁμοίως τόν πτερόποδον ἐπρόφθανε Ἄχιλλέα
 τό κύμα, ὅτι τῶν θνητῶν ἀνώτερο οἱ θεοὶ ἴναι.
 Καὶ ὅσες φορὲς ὁ Ἀχιλλεύς ἐστρέφονταν νά μείνει 265
 ν' ἀντισταθεῖ, νά μάθει ἄν τόν κατατρέχουν ὄλοι
 οἱ ἐπουράνιοι θεοί, τόσες τό μέγα κύμα
 τοῦ διογεννήτου ποταμοῦ στοὺς ὄμους τόν κτυποῦσε.
 Ἐπὶ δ' αὐτὸς ἀνάερα μέ τήν καρδιά κομμένη
 καὶ φουσκωτός ὁ ποταμός τά γόνατ' ἀπό κάτω 270
 τοῦ ἴκοφτε καὶ ἀπ' τά πόδια του τό χῶμα τοῦ ρουφοῦσε.
 Κι ἐκοίταξε τόν οὐρανὸν κι ἐκλαιετ' ὁ Πηλεΐδης:
 «Πατέρα Δία, τῶν θεῶν κανεῖς δέν μ' ἐλυπήθη,
 νά μὴ μέ πάρει ὁ ποταμός! καὶ ἄς πάθαινα κατόπι.
 Καὶ ἄλλος οὐρανοκάτοικος θεὸς σ' ἐμέ δέν πταίει 275
 ὅσο ἢ μητέρα μου πού αὐτὴ μέ πλάνεσε, ὅταν εἶπε
 πού ἐμπρός στήν πόλιν πυργωτὴν τῶν χαλκοφόρων Τρῶων
 θά πέσω ἀπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τά πτεροφόρα βέλη.
 Ὁ Ἐκτωρ θά μέ φόνευσεν, πολεμιστὴς τῶν πρώτος·
 ἀνδρεῖος κἄν θά ἐφόνευσεν, θά ἐγύμνωνεν ἀνδρεῖον 280
 ἀλλὰ τό θέλ' ἢ μοῖρα μου νά κακοθανατήσω
 ἀπὸ μεγάλον ποταμόν, καθὼς στό πέρασμά του
 πνίγεται ἀπὸ νεροσυρμὴ χοιροβοσκοῦ κοπέλι».

Εἶπε κι εὐθύς ὁ Ποσειδῶν κι ἡ Ἄθηνᾶ μέ σῶμα
 ἀνθρώπινο τοῦ στήθηκαν στό πλάγι καί τοῦ σφίξαν 285
 τό χέρι, καί τοῦ ὁμίλησαν θάρρος σ' ἐκείνους νά 'χει.

Καί ὁ κοσμοσείστης Ποσειδῶν τόν λόγον εἶπε πρώτος.
 «Πηλειδη, μήν ἀδημονεῖς καί μήν τρομάξεις τόσο
 ἰδοῦ πού εἴμαστε βοηθοί θεοί μεγάλοι δύο 290
 ἐμεῖς, ἐγώ κι ἡ Ἄθηνᾶ, καί τοῦτο στέργει ὁ Δίας.

Δέν θέλει ἀπό τόν ποταμόν ν' ἀφανιστεῖς ἡ μοῖρα,
 καί γρήγορα, θαρρῶ, θά ἴδεις ἐκείνος νά λουφάζει·
 καί λόγον ἄκου φρόνιμον νά τόν ἀκολουθήσης·
 μήν παύσεις ἀπ' τόν πόλεμον, ὅμοιο κακόν εἰς ὄλους, 295
 ὅσο τούς Τρῶας, στριμωχτούς, νά κλείσεις εἰς τά τείχη.

Καί σύ, ἀφοῦ τόν Ἔκτορα φονεύσεις, γύρε ὀπίσω
 στά πλοῖα καί σοῦ δίδομεν τό δόξασμα τῆς νίκης».

Εἶπαν καί ὀπίσω ἐγύρισαν στούς ἄλλους ἀθανάτους.
 Καί θαρρετός στόν λόγον τους κινήθη αὐτός στό σιάδι
 πού ἀπό τά ξέχειλα νερά πλημμύριζε κι ἐπλέαν 300
 ἄρματα πλήθος λαμπερά καί λείψαν' ἀνδρειωμένων.

Καί μέ τά γόνατα ὑψηλά στό ρεῦμα ἐπάν' ὀρμοῦσε·
 καί ὅπως τόν γέμισ' ἡ Ἄθηνᾶ μέ δύναμιν μεγάλην
 δέν τό κρατοῦσε ὁ ποταμός πλατύς καί φουσκαωμένος.
 Δέν ἔπαυ' οὐδ' ὁ Σκάμανδρος, ἀλλ' αὔξαινε ὁ θυμός του 305
 στόν Ἀχιλλέα καί ὑψηλά κορύφωνε τό κύμα,
 κι ἔβαλε στόν Σιμόεντα φωνήν νά τόν καλέσει:

«Ἐλ' ἄς κρατήσομε, ἀδελφέ, τούτου τοῦ ἀνδρός τήν λύσσαν
 πρὶν ἢ τήν μεγαλόπολιν πατήσει τοῦ Πριάμου,
 κι ἐμπρός του οἱ Τρῶες δύσκολα κρατοῦν εἰς τόν ἀγῶνα. 310

Γρήγορα βόηθ', ἀπό πηγές τό ρεῦμα σου ἄς πληθύνει,
 ξεκίνα κάθε χείμαρρον καί ὄρθωσε μέγα κύμα·
 κύλα μέ τάραχον σφοδρόν καί λίθαρα καί ρίζες,
 νά σθῆσομε τή δύναμιν τοῦ ἀνδρός αὐτοῦ τοῦ ἀγρίου
 πού ὡσάν θεός ὑπερνικᾶ καί κρατημόν δέν ἔχει. 315

Ἡ ρώμη μήτ' ἡ ὁμορφιά δέν θά τόν σώσουν μήτε
 ἐκεῖνα τά λαμπρ' ἄρματα, πού θά ταφοῦν στό βάθος
 τῆς λίμνης, μέσ στόν βοῦρκο της, κι ἐκείνον θά τυλίξω
 στήν ἀμμουδιά σωρεύοντας χῶματα καί κοιλιάδια.

Οὐδέ θά φθάσουν οἱ Ἄχαιοὶ νά ἔβρουν τά κόκαλά του · 320
 μέ τόσες λάσπες τρῖσβαθα ἐγὼ θά τόν σκεπάσω.

Αὐτό θά ἴναι τό μνημα του καί ἄλλο δέν θά ἴναι χρεῖα
 νά τοῦ σηκώσουν οἱ Ἄχαιοί, ὅποταν θά τόν θάψουν».

Εἶπε καί ὀρθῶθη φουσκωτός ἐπάνω στόν Πηλεΐδην
 κι ἐξέρινα μουρμουρίζοντας ἀφρόν, κορμιά καί αἷμα. 325

Καί ὀλόμαυρο σηκώνετο τό κύμα μανιωμένο
 τοῦ διογεννήτου ποταμοῦ νά σύρει τόν Πηλεΐδην.

Κι ἡ Ἥρα τότ' ἐδόησε φοβούμενη γιά κείνον
 μήπως τόν πάρει ὁ ποταμός βαθύρροος καί μέγας.

Κι ἐστράφη πρὸς τόν Ἥφαιστον, τόν ποθητόν υἱόν της: 330
 «Σηκώσου, τέκνο μου χωλό· τό ἔχουμε εἰπεῖ πού ὁ Ξάνθος

θά ἦταν, ὁ βαθύρροος, καλὸς ἀντίμαχός σου·
 δόηθα γοργά, φανέρωσε τέσ φλόγες ὅσες ἔχεις.

Κι ἐγὼ θά πάω τόν Ζέφυρον νά ἔβρω καί τόν Νότον
 νά φέρω ἀπό τήν θάλασσαν κακὴν ἀνεμοζάλην 335

νά απρώχνει ἐμπρὸς τέσ φλόγες σου καί τ' ἄρματα νά καίει
 τῶν Τρώων καί τέσ κεφαλές· στές ὄχθες σύ τοῦ Ξάνθου

τά δένδρα καίε, φλόγιζε καί αὐτόν καί μή σέ κάμουν
 ἡμερον τά γλυκόλογα καί οἱ παρακάλεσές του.

Θ' ἀκολουθεῖς ἀδάμαστος, καί μόν' ὅταν μ' ἀκούσεις 340
 φωνήν νά βάλω, τοῦ πυρός τήν δύναμιν νά παύσεις».

Εἶπε καί πῦρ θεόφλογον ὁ Ἥφαιστος ἀνάδει
 στό σιάδι πρῶτα κι ἔκαιε τά λείψανα πού ἐπλέαν

πολλά, πού μέσ στόν ποταμόν ἐσώριασε ὁ Πηλεΐδης.
 Καί ὄλο τό σιάδι ἐξέρινε κι ἐστάθηκε ἡ πλημμύρα. 345

Καί ὅπως στεγνώνει μονομιάς νεοποτισμένον κῆπον
 Βορέας φθινοπωρινός, χαρά τοῦ γεωργοῦ του·

ὅμοια τό σιάδι ἐστεγνώσε καί οἱ νεκροὶ καῖχαν,
 κι ἔστρεψε αὐτός στόν ποταμόν τήν φλόγα τήν μεγάλην·

καί οἱ φτελιάδες καίονταν, οἱ ἱτιές καί τά μυρξία, 350
 ἐκαίονταν ἡ κύπερη, τό βουῖρο, τό τριφύλλι,

πού στοῦ ὠραίου ποταμοῦ τέσ ἄκρες ἐδλαστοῦσαν·
 καί μέσ στά δάθη ἐπάθαιναν κι ἐδῶ κι ἐκεῖ σκιροτοῦσαν

χέλια καί ψάρι' ἀπ' τήν πνοήν τοῦ πολυβούλου Ἥφαιστου·
 καί ἡ δύναμις τοῦ ποταμοῦ καιόνταν, ὥσπου ἐκείνος 355

φώναξε κι εἶπεν: «Ἦφαιστε, κανεῖς θεός μέ σένα
 δέν δύναται νά μετρηθεῖ· κι ἐγώ στήν φλογερήν σου
 φωτιά δέν ἀντιστέκομαι· καί παῦσ' ἐδῶ τήν μάχην,
 καί ἄς διώξει εὐθύς ὁ Ἀχιλλεύς τούς Τρῶας ἀπ' τήν πόλιν.
 Τί θέλω ἐγώ νά πολεμῶ καί ὑπέρμαχος νά γίνω;» 360

Εἶπε καί ὥστόσο ἐκόχλαζαν τά ὄμορφα νερά του.
 Καί ὅπως στήν φλόγα π' ἀναψαν ξύλα πολλά φρυμένα
 βράζει λεβέτι λιώνοντας τρυφεροῦ χοίρου πάχος
 καί ὄλο κοχλάζει μέσα του ἀπό τήν φλόγα, ὁμοίως
 ἀνάβραζαν καιόμενα τά ὄμορφα του ρεῖθρα 365
 καί νά κυλᾶ δέν ἤθελεν· ἔστεκε αὐτοῦ σθημένος
 ἀπό τήν ἄχνα τήν καυτή τοῦ πολυβούλου Ἦφαιστοῦ
 ὅσο πού αὐτός ὀλόθερμα τῆς Ἦρας ἐδεήθη:

«Ἦρα, γιατί τό τέκνο σου νά πέσει ν' ἀφανίσει
 ξεχωριστά τό ρεῦμα μου· καί τόσο ἐγώ δέν πταίω 370
 ὅσον οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι πού βοηθοῦν τούς Τρῶας.
 Θά παύσω ἐγώ τόν πόλεμον, ἂν τοῦτο ἐσύ προστάξεις,
 καί ἄς παύσει τοῦτος ἐν ταυτῶ· καί ὄρκον ἐγώ θά ὁμόσω,
 τούς Τρῶας ἀπ' τόν ὄλεθρον ποτέ νά μή φυλάξω,
 μήδ' ὅταν σύρριζα καεῖ καί στάκτη γίν' ἡ Τροία, 375
 καμένη ἀπό τῶν Ἀχαιῶν τά χέρια τ' ἀνδρειωμένα».

Ἄμα ἡ θεά τόν ἄκουσεν, ἡ Ἦρα ἡ λευκοχέρα,
 ἐφώναξε τόν Ἦφαιστον τόν ποθητόν υἱόν της:
 «Ἦφαιστε, στάσου, δοξαστό παιδί μου, καί δέν πρέπει
 θεός τόσο νά κρούεται γι' ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων». 380

Τότε τές φλόγες ἔσθησεν ὁ Ἦφαιστος καί ὀπίσω
 στόν ποταμόν ἐκύλησαν τά πρόσχαρα νερά του.

Καί ἅμα ἐδαμάσθ' ἡ δύναμις τοῦ Ξάνθου, ἐκεῖνοι ἐπαῦσαν
 καθώς ἡ Ἦρα ἠθέλησεν, ἂν κι ἦταν χολωμένη·
 τότε ἔχθρα ἔπεσε βαριά στούς ἄλλους ἀθανάτους 385
 κακή καί μέσα ἔπνεε διχόγνωμα ἡ ψυχή τους.

Καί ὡς ἔπεσαν νά συγκρουσθοῦν, βρόντησε ἡ γῆ καί γύρω
 σάλπισε ὁ μέγας οὐρανός, τούς ἄκουεν ὁ Δίας
 καθήμενος στόν Ὀλυμπον κι ἐγέλασε κι ἐχάρη
 νά βλέπει κάτω πού οἱ θεοί μέ πείσμα ἐπολεμοῦσαν· 390
 καί ὥραν πολλήν δέν ἔμειναν μακράν· καί ἀρχήν ὁ Ἄρης

ὁ ἀσπιδοσπάστης ἔκαμε καί μέ βαρὺ κοντάρι
 ἐχύθηκε στήν ἾΑθηνᾶ, ὀνειδίσαέ την κι εἶπε:
 «Σκυλόμουγα, τί στοὺς θεοὺς ν' ἀνάψεις μάχην πάλιν
 σ' ἔφερε ἡ ἀδιάντροπη καὶ ἀκράτητη ψυχὴ σου; 395
 Ἦ δέν θυμᾶσαι πόβαλες ἐπάνω τόν Τυδεΐδην
 νά μέ λαβῶσει κι ἔπιασες σ' ὄλους ἐμπρός τήν λόγχην;
 Κι ἴσια σ' ἐμέ τήν ἄμπωσες καί τό λαμπρό μου σῶμα
 ἐχάραξες· καί ὅσα ἴκαμες θά μοῦ πλερώσεις τώρα».

Εἶπε καί τήν ἐκτύπησε στήν κροσσωτὴν αἰγίδα 400
 φρικτὴν, πού μήτε τοῦ Διὸς ὁ κεραυνὸς τήν σχίξει·
 ἐκεῖ τήν λόγχην ἄμπωσεν ὁ ἀνδροφόνος ἾΑρης.
 ἼΕσύρθη αὐτὴ κι ἐσῆκωσε μέ τό βαρὺ της χέρι
 ἕνα λιθάρι ἀπὸ τήν γῆν μαῦρο, τραχύ, μεγάλο,
 π' ἄνδρες ἀρχαίας γενεᾶς γιά τέρμινα εἶχαν στήσει· 405
 μέ αὐτό τόν ἾΑρη κτύπησε στόν σβέρον, καί τά μέλη
 τοῦ ἔλυσε, καί πέφτοντας ἐγέμισε ἐπτὰ πλέθρα,
 χωματίαισ' ὄλ' ἡ κόμη του καί ἠχῆσαν τ' ἄρματά του.
 ἼΕγέλασεν ἡ ἾΑθηνᾶ καί ὑπερηφάνως εἶπε:
 «Μωρότατε, ὅταν θέλησες νά μετρηθεῖς μ' ἐμένα, 410
 δέν τό ἐσοκέφθης πού εἶμ' ἐγὼ πολὺ καλύτερὴ σου.
 Τές ἼΕρινύες μ' ὄλα αὐτὰ πλερώνεις τῆς μητρός σου,
 πού σέ ξετροῦχει ἀπὸ χολήν, πού ἠθέλησες ν' ἀφήσεις
 τοὺς ἾΑχαιοὺς καί βοηθεῖς τοὺς ἐπιόρκους Τρῶας».

Εἶπε καί ὀπίσω ἐγύρισε τά φωτεινὰ της μάτια 415
 κι ἡ ἾΑφροδίτη τόν θεόν ὀδήγ' ἀπὸ τό χέρι
 πού μόλις ἐψυχοπίανε καί θλιβερά βογοῦσε·
 καί ἅμα ἡ θεά τήν νόησεν ἡ ἼΗρα ἡ λευκοχέρα,
 τήν ἾΑθηνᾶ προσφώνησε μέ λόγια φτερωμένα:
 «ἾΩ, κοίτα, κόρη ἀδάμαστη τοῦ αἰγιδοφόρου Δία, 420
 πάλ' ἡ σκυλόμουγα ὀδηγεῖ τόν ἀνδροφόνον ἾΑρη
 μέσ' ἀπ' τῆς μάχης τήν βοήν· καί δράμε νά τοὺς φθάσεις».

Εἶπεν, ἐχάρ' ἡ ἾΑθηνᾶ, κι ἐπάνω της ἐχύθη,
 στά στήθη τήν ἐκτύπησε μέ τό βαρὺ της χέρι
 καί αὐτῆς ἐδείλιασε ἡ καρδιά, τά γόνατα ἐκοπήκαν, 425
 καί οἱ δύο κείτονταν αὐτοῦ στήν γῆν τήν πολυθρέπτραν.
 Τότ' ἐκαυχῆθ' ἡ ἾΑθηνᾶ καί ὑπερηφάνως εἶπε:

μέ τούτους τώρα νά 'μοιαζαν ὄλ' οἱ βοηθοὶ τῶν Τρώων,
ὅποταν τοῦτοι πολεμοῦν τούς θωρηκτοὺς Ἄργεῖους
καὶ ψυχεροὶ καὶ ἀκλόνητοι, καθὼς ἡ Ἄφροδίτη 430
ἦλθε τοῦ Ἄρη βοηθὸς στήν ῥώμην μου ἐναντία·
θά 'χαμε ρίξει πρό πολλοῦ τούς πύργους τῆς Ἰλίου
καὶ τώρα θά ἡσυχάζαμεν ἕμεις ἀπ' τόν ἀγώνα».

Εἶπε, κι ἐγλυκογέλασεν ἡ λευκοχέρα Ἥρα.

Καὶ τότε ὁ μέγας Ποσειδῶν προσφώνησε τόν Φοῖβον: 435
«Φοῖβε, τί μένομεν ἕμεις; Δέν βλέπεις πῶς οἱ ἄλλοι
κάμαν ἀρχήν, κι εἶν' ἐντροπή στόν Ὀλυμπον ὀπίσω
νά γύρωμε ἀπολέμητοι, στό δῶμα τοῦ Κρονίδου.

Ἄρχισε, ὡσάν νεώτερος· σ' ἐμένα δέν ἀρμόζει,
ὡς εἶμαι μεγαλύτερος στά χρόνια καὶ στήν γνῶσιν. 440

Τί ἔκανες, ἀνόητε! καὶ δέν θυμάσαι πόσα
ἕμεις ἐπάθαμε κακά στήν Ἰλιον τριγύρω
μόνοι ἀπ' ὄλους τούς θεούς, ὅποταν στόν ἀνδρεῖον
Λαομέδοντα ἐδουλεύσαμε σταλμένοι ἀπό τόν Δία
γιά χρόνον ἕναν μέ ρητόν μισθόν, στούς ὀρισμούς του. 445

Κι ἐγώ τῶν Τρώων ἔκτισα τεῖχος πλατύ καὶ ὠραῖο
ὀλόγυρα στήν πόλιν τους, ἀπόρθητη νά γίνει·
καὶ σύ στά πλάγια τά πολλά τῆς δενδρωμένης Ἰδης
ἔβοσκες τά στριψτόποδα κερατοφόρα βόδια.

Καὶ ὅταν τό τέλος ἔφεραν οἱ χαροδότρες ὄρες, 450
δυναστικῶς μᾶς κράτησεν ἐκεῖνος τόν μισθόν μας,
ὁ πάγκακος καὶ μέ φρικτές μᾶς ἔδιωξε φοβέρες·
φοβέριζε χερόποδα νά μᾶς ἀλυσοδέσει
καὶ νά μᾶς στείλει εἰς μακρινά νησιά νά μᾶς πουλήσει
καὶ νά μᾶς κόψει καί τ' ἀντία μέ χάλκινην λεπίδα. 455

Κι ἕμεις ὀπίσω ἐγύραμε μέ σπλάχνα χολωμένα,
πού τόν μισθόν δέν πλέρωσε πού 'χε δεχθεῖ νά δώσει.
Καὶ τώρα σύ χαρίζεσαι πρός τούς λαοὺς ἐκεῖνου
ἀντί μ' ἐμᾶς νά προσπαθεῖς ν' ἀφανισθοῦν οἱ Τρώες
οἱ ἄδικοι, ὅλοι σύρριζα, γυναῖκες καὶ παιδιὰ τους». 460

Σ' ἐκεῖνον τότε ὁ τοξευτῆς ἀπάντησεν ὁ Φοῖβος:

«Ἦ Ποσειδῶν, γιά φρόνιμον, θαρρῶ, πού δέν θά μ' ἔχεις,
ἄν γιά τούς ἄμοιρους θνητοὺς μέ σένα πολεμήσω·

πού ὡσάν τά φύλλα πρόσκαιροι πότε φωτιά γεμάτοι
χαίρονται τούς καρπούς τῆς γῆς, καί πότε νά μαραίνουν 465
τούς βλέπεις ὡσπου σβήνονται· κι ἔμεις ἀπό τήν μάχην
ἄς παύσομε, καί μόνοι τους ἄς πολεμοῦν ἐκείνοι».

Εἶπεν αὐτά κι ἐστράφη ἄλλου· τό σέβας τόν κρατοῦσε
ἐπάνω στόν πατράδελφον τό χέρι νά σηκώσει.
Κι ἡ ἀδελφή του τῶν θεριῶν θεά προσκυνημένη, 470
Ἄρτεμις, ἡ ἀγριοκάτοικη, πολύ τόν ἀποπῆρε:
«Φεύγεις, τοξότη, ἄφησες τοῦ Ποσειδῶνος ὀλην
τήν νίκην καί τόν ἔκαμες ἀδίκως νά καυχᾶται·
ἀνόητε τό τόξο αὐτό φορεῖς εἰς τά χαμένα·
νά μή σ' ἀκούσω στό ἐξῆς στό δῶμα τοῦ πατρός μας 475
νά τό καυχᾶσαι, ὡς ἔκανες, ἐμπρός τῶν ἀθανάτων,
πού εἶσαι καλός ν' ἀντισταθεῖς ἐσύ στόν Ποσειδῶνα».

Εἶπε καί δέν ἀπάντησεν ὁ μακροβόλος Φοῖβος,
κι ἡ σεβασμία τοῦ Διός ὁμόκλινη ἐχολώθη
καί τήν τοξεύτραν Ἄρτεμιν ὄνειδισε καί εἶπε: 480
«᾽Ω σκύλ' ἀδιάντροπη, τολμᾶς σύ νά σταθεῖς ἐμπρός μου;
Κακά μετριέσαι σύ μ' ἐμέ καί ἄς εἶσαι τοξοφόρα,
ἀφοῦ σέ διόρισεν ὁ Ζεὺς λεοντάρι στές γυναῖκες,
καί νά φονεύεις σοῦ ἴδωκεν ὅποιαν ἐσύ θελήσεις.
Καλύτερό σου στά βουνά ἀγρίμια κι ἐλαφίνες 485
νά ρίχνεις ἢ νά μάχεσαι μέ τούς καλύτερους σου.
Καί ἂν πάλιν θέλεις πόλεμον, δοκίμασε νά μάθεις
σύ πού μ' ἐμέ συγκρίνεσαι, πὸς εἶμαι ἀνώτερή σου».

Εἶπε καί αὐτῆς τά χερία μέ τό ζερβί της πιάνει
μέ τ' ἄλλο τήν τοξοσκευήν τῆς παίρνει ἀπό τούς ὤμους 490
καί στά ριζαῦτια τήν κτυπᾶ γελώντας μέ τά βέλη·
κι ἐστρέφετ' ὀλη κι ἐπεφταν τά βέλη ἀπ' τήν φαρέτραν.
Κλαίοντας ἔφυγε ἡ θεά, καθὼς πετᾶ τρυγόνα
ἀπό γεράκι φεύγοντας εἰς χαραμάδα βράχου,
ὅτι γι' αὐτήν δέν ἔφθασεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου· 495
ὁμοίως ἔφυγε ἡ θεά καί ἀφήκε αὐτοῦ τά βέλη.

Καί τῆς Λητοῦς ὁ μηνυτῆς ὁμίλησε Ἄργοφόνος:
«Λητώ, δέν πολεμῶ μ' ἐσέ· καί ποῖος μέ γυναῖκες
θέλει στά χερία νά πιασθεῖ τοῦ βροντοφόρου Δία.

Ἄλλά σ' ἀφήνω νά χαρεῖς ἐμπρός τῶν ἀθανάτων, 500
νά καυχηθεῖς πού ἐνίκησες ἐμένα κατά κράτος».

Εἶπε, κι ἐσύναξε ἡ Λητώ τά κυρτωμένα τόξα,
πού ἦσαν πεσμένα ἐδῶ κι ἐκεῖ στόν στρόβιλον τῆς σκόνης.

Κι ἔφυγ' ἐκείνη παίρνοντας τῆς κόρης της τά τόξα·
καί τούτ' ἦλθε στόν Ὀλυμπον στό δῶμα τοῦ Κρονίδη, 505

καί στοῦ πατρός τά γόνατα ἐκάθισε νά κλαίει,
κι ἔτρεμεν ὄλο ἐπάνω της τ' ἀμβρόσιον ἔνδυμά της.

Τήν δέχθηκε στόν κόλπον του κι ἐγέλασε ὁ πατέρας,
κι ἐρώτα: «Ποῖος τῶν θεῶν σοῦ ἴκαμε αὐτά, παιδί μου,

ὡς νά 'χε σ' ἔδρει φανερά κάποιο κακό νά πράξεις;» 510
Σ' αὐτόν ἡ καλοστέφανη ἀντεῖπε κυνηγήτρα:

«Ἢ Ἦρα σου ἡ λευκόχερη μέ ἔπληξε, πατέρα,
καί τήν διχόνοιαν ἔσπειρεν αὐτή στούς ἀθανάτους».

Τοὺς λόγους τούτους ἔλεγαν ἐκείνοι ἀνάμεσόν τους·
ἀλλά στήν θείαν Ἰλιον ἐμπῆκε τότε ὁ Φοῖβος, 515

ὅτι ἐφοβεῖτο οἱ Δαναοί μήν πρόμοιρα πατήσουν
τήν πόλιν τήν καλόκτιστην ἐκείνην τήν ἡμέραν.

Κι οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοί στόν Ὀλυμπον ἐγύραν,
ἄλλοι μέ πολλήν ἔπαρσιν καί ἄλλοι χολωμένοι,

σιμά στόν μαυρονέφελον πατέρα τους καί ὠστόσο 520
τούς Τρῶας καί τούς ἵππους των ἀφάνιζε ὁ Πηλεΐδης·

καί ὡς ὅταν χώρα χάνεται, καί ὡς τ' οὐρανοῦ τόν θόλον
καπνίζ' ἡ φλόγα, π' ἀναψεν ἡ ὀργή τῶν ἀθανάτων,

καί ὄλους παθιάζει καί πολλοὺς εἰς τήν καρδιά πληγώνει,
ὅμοια τούς Τρῶας πάθιαζε κι ἐπλήγωνε ὁ Πηλεΐδης. 525

Τότε ὁ σεβάσμιος Πρίαμος ἀπό τόν θείον πύργον
νόησε τόν θεόρατον Πηλεΐδη καί τούς Τρῶας

πού μέ ροπήν ἀκράτητην ἐφεύγαν ἔμπροσθέν του.
Καί ἀπό τόν πύργον βόγγοντας χάμω κατέβη ὁ γέρος

τούς θυρωρούς πού φύλαγαν τά τείχη νά διατάξει: 530
«Ἀνοίξετε καί δλάνοικτον κρατεῖτε τόν πυλώνα,

ὅσο πού νά 'μπουν οἱ λαοί· κι ἐγγύς εἶναι ὁ Πηλεΐδης
τοῦτος ὅπου τούς κυνηγᾷ· μέγα κακό προβλέπω.

Καί ἄμ' ἀναπνεύσουν οἱ λαοί, στά τείχη τέσ σανίδες
σεῖς πάλιν συναρμόσετε· ὅτι πολύ φοβοῦμαι 535

μή φθάσει μές στά τείχη μας νά πέσει τό θηρίον».

Καί αὐτοί τέσ πύλες ἀνοιξαν κι ἐσῆκωσαν τούς σύρτες
κι ἤβραν τά πλήθη ἀνάσασιν· καί ὁ Φοῖβος πήδησ' ἔξω
τούς Τρῶας ἀπό τήν ὁρμήν νά σώσει τοῦ Ἀχιλλέως,
πού σκονιομένοι ἔτρεχαν, φρυμένοι ἀπό τήν δίψαν 540
κατά τήν πόλιν φεύγοντας καί τά ὑψηλά τους τείχη·
κι ἐπάνω τους ἀκράτητος λυσομοανοῦσ' ἐκεῖνος
μέ τό κοντάρι καί πολύ διψοῦσε γιά τήν νίκην.

Τότε θά ἐπαῖρναν οἱ Ἀχαιοί τήν πυργωμένην Τροίαν,
ἄν τόν λαμπρόν Ἀγήνορα δέν ἐκινούσε ὁ Φοῖβος, 545
ἐξαίσιον τοῦ Ἀντήνορος υἱόν ἀνδρειωμένον.

Τοῦ ἔβαλε θάρρος στήν καρδιά, κι ἐστήθη αὐτός σιμά του
μή δάλουν χέρι ἐπάνω του οἱ μοῖρες τοῦ θανάτου.

Κι εἰς ἓνα φράξο ἀκούμπησε σ' ὀμίχλη τυλιγμένος.
Καί ἄμ' ὁ Ἀγήνωρ νόησε τόν πορθητήν Πηλεΐδην 550
ἐστάθη καί στά στήθη του τρικύμιζε ἡ καρδιά του.

Καί εἶπε μέ παράπονον στήν ἀνδρικήν ψυχήν του:
«᾿Ω συμφορά μου, ἄν φύγα ἐμπρός τοῦ δυνατοῦ Πηλεΐδου,
ὅπου φευγάτοι ροβολοῦν οἱ ἄλλοι, θά μέ πιάσει
τόσο καί τόσο καί ὡς δειλόν θά μ' ἀποκεφαλίσει. 555

Κι ἐάν αὐτούς νά βάζει ἐμπρός ἀφήσω τόν Πηλεΐδην,
καί ἀπό τά τείχη ξέμακρα στό Ἰλιακό πεδῖον
πετάξω καί τά πόδια μου μέ φέρουν εἰς τά πλάγια
τῆς Ἰδης, μέσα νά κρυφθῶ στά φουντωτά της δάση,
τό βράδυ τότε θά ἴλουα τόν ἴδρω στό ποτάμι 560
καί θά κινούσα ἦσυχος στήν Ἰλιον νά γυρίσω.

Ἄλλά τί διαλογίζεται τοῦτα ἡ ψυχή μου τώρα;
Καί ἄν μέ νοήσει, ἐνῶ ἀπ' ἐδῶ πετιοῦμαι στήν πεδιάδα,
θά μοῦ χυθεῖ σάν ἀστραπή καί ἀφεύκτως θά μέ πιάσει
καί τότε ἀπό τόν θάνατον κανεῖς δέν θά μέ σώσει. 565

᾿Οτ' εἶναι αὐτός στήν δύναμιν ὁ πρῶτος τῶν ἀνθρώπων.
Κι ἐάν στήν πόλιν ἐμπροσθεν ἀντίμαχος του μείνω,
εἶναι στό σῶμα λαβωτός ἀπ' τόν χαλκόν κι ἐκεῖνος
καί μίαν ἔχει τήν ψυχήν καί ὄλοι θνητόν τόν λέγουν·
μόνον πού ὁ Ζεὺς τόν προτιμᾷ καί δόξαν τοῦ χαρίζει. 570

Εἶπ', ἐμαζώχθη ἀκλόνητος ἐμπρός στόν Ἀχιλλέα

καί ἄναφτε γιά πόλεμον ἢ ἀνδράγαθη ψυχὴ του.
Καί ὅπως ἡ πάρδαλις ὄρμα τοῦ λόγγου ἀπὸ τό βάθος
ἐνάντια στόν κυνηγόν, καί μέσα στήν ψυχὴ της
δέν τρέμει τ' ἀλκυτίσματα τῶν σκύλων ἂν ἀκούσει· 575
καί ἂν τήν λογχίσει ὁ κυνηγός ἢ καί τήν ἀκοντίσει
καί μέ τό βέλος στό κορμί, δέν παύει ἀπό τήν μάχην
ὥς νά πιασθεῖ πρῶτα μ' αὐτόν ἢ πέσει σκοτωμένη·
ὁμοίως ὁ λαμπρός υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος νά φύγει
δέν ἤθελεν πρὶν δοκιμὴν νά κάμει τοῦ Ἀχιλλέως. 580
Κι ἐπρόβαλε κι ἐκράτει ἔμπρός τήν κυκλωτὴν ἀσπίδα,
κι ἐκραύγαζ' ἐνῶ σκόπευεν αὐτόν μέ τό κοντάρι:
«Θαυροῦσες ὅτι θά 'παιρνες, λαμπρότατε Ἀχιλλέα,
σήμερα τήν ἀκρόπολιν τῶν ἀγερώχων Τρῶων·
κι ἐκείνη, ἀνόητε, πολλοὺς θά καταθλίψει ἀκόμη. 585
"Ὅτι τήν Ἴλιον πολλοὶ φυλάγομε ἀνδρειωμένοι,
νά σώσομε τοὺς γέρους μας γονεῖς καί τές γυναῖκες
καί τά παιδιά μας· καί σύ ἐδῶ θά βρεῖς τόν θάνατόν σου,
καί φοβερός καί ἀτρόμητος πολεμιστὴς ὡς εἶσαι».

Εἶπε· τήν λόγχην ἔριξε μέ τ' ἀνδρειωμένο χέρι, 590
τήν κνήμην τοῦ ἐκτύπησε στό γόνα του ἀποκάτω·
δρόντησε ἢ κασσιτέρινη νεόχυτη κνημίδα
καί τοῦ θεοῦ δῶρο καί αὐτὴ σταμάτησε τήν λόγχην
κι ἡ λόγχη ὀπίσω ἐγύρισε ἀπ' ὅπου εἶχε κτυπήσει·
στόν θεῖον τότε Ἀγήνορα ἐχύθηκε ὁ Πηλεΐδης 595
καί ὁ Φοῖβος δέν τόν ἄφησε τόν δόξαν ν' ἀποκτήσει·
σήκωσε τόν Ἀγήνορα μέ νέφος τυλιγμένον,
κι ἤσυχον τόν προβόδησε νά φύγει ἀπὸ τήν μάχην,
καί ἀπ' τόν λαόν ἐμάκρυνε μέ τέχνην τόν Πηλεΐδην·
ὁμοιώθηκε ἀπαράλλακτα τοῦ Ἀγήνορος κι ἔμπρός του 600
ἔμενε καί ὄρμησε ὁ Ἀχιλλεύς καί τόν ἐκυνηγοῦσε·
κι ἐνῶ αὐτὸς κατόπι του στό κάρπιμο πεδίον
τόν ἔστρεφε ἀκροπόταμα τοῦ βαθυρροῦ Ἐάνθου,
καί ὀλίγο τοῦ ἐπρότρεχε νά τόν πλανέσει ὁ Φοῖβος
γιά νά θαυρεῖει πάντοτε πῶς θά τόν καταφθάσει, 605
οἱ ἄλλοι Τρῶες φεύγοντας περίχαροι ἐχυθῆκαν
στήν πόλιν πού ὄλη ἐγέμισε· καί ἔξω ἀπὸ τό τεῖχος

κανείς δέν ἐπερίμενε τόν ἄλλον διά νά μάθει
 ποιός ἔπесе στόν πόλεμον, ποιός πρόφθασε νά φύγει,
 ἀλλά στήν πόλιν νά κλεισθοῦν περίχαροι ὅλοι ὀρμησαν 610
 ὄσοι ποδιῶν τούς ἔσωσε γοργότης καί γονάτων.

X

Καί μές στήν πόλιν τρέμοντας ὡσάν ἐλαφομόσχια
 δροσολογιούνταν, ἔπιναν, τήν δίψαν τους ἐσοῦνταν,
 στά ὥραϊα τείχη πλαγιαστοί· κι οἱ Ἄχαιοί στό τείχος
 πλησίαζαν στούς ὤμους των κρεμώντας τέσ ἀσπίδες.
 Καί ἡ μοίρα ἐκράτησε ἡ κακή τόν Ἔκτορα νά μείνει 5
 ἔμπροσθεν τῶν Σκαιῶν Πυλῶν καί τῆς ἱερῆς Ἰλίου.
 Καί ὁ Φοῖδος τότε ὁμίλησεν αὐτοῦ στόν Ἀχιλλέα:
 «Πηλεΐδη, τί μέ κυνηγᾶς μέ τά γοργά σου πόδια
 μέ τόν ἀθάνατον θεόν ἐσύ θνητός καί ἀκόμη
 πού ἔμει θεός δέν ἐνιωσες, καί ἀκράτητα μανίζεις· 10
 τῶν Τρώων, ὅπου σκόρπισες, ὁ ἀγῶνας δέν σέ μέλει,
 καί ἀφοῦ σύ ξεμίμεις ἐδῶ, στήν πόλιν ἐκλεισθήκαν·
 μέ δέν φονεύεις ὅτι ἐμέ ὁ θάνατος δέν πιάνει».
 «Μ' ἀνάκοψες», τοῦ ἀπάντησε μέ βάρος ὁ Πηλεΐδης,
 «Φοῖδε, κακοβουλότερε τῶν ἀθανάτων ὄλων, 15
 πού ἀπό τό τείχος μ' ἐγυρες ἐδῶ, καί ἀλλιῶς πρίν φθάσουν
 στήν Ἰλιον θά ἐδάγκαναν ἄλλοι πολλοί τό χῶμα.
 Δόξαν λαμπρῆν μοῦ ἀφαίρεσες κι ἐλύτρωσες ἐκείνους
 ἦσυχος, ὅτι ἐκδίκησιν νά φοβηθεῖς δέν εἶχες,
 κι ἐγώ θά σ' ἐκδικούμην ἄν ἀρκοῦσε ἡ δύναμις μου». 20

Εἶπε, μέ φρόνημα ὑψηλόν κινήθη πρός τήν πόλιν,
 ὡς ἵππος τρέχει ἀγωνιστής πού μ' ὄλο τ' ὄχημά του
 τετραποδίζει τανυστά στήν ἀνοικτήν πεδιάδα·
 τόσο τά πόδια γρήγορα κινοῦσε καί ὁ Πηλεΐδης.

Πρῶτος ὁ γέρος Πριάμος τόν εἶδε στήν πεδιάδα, 25
 ὀλόλαμπρος νά χύνεται σάν τ' ἄστρο πού προβάλλει
 τό φῶς του καλοκαιρινά καί στά πολλά τ' ἀστέρια
 ἀνάμεσα φεγγοβολεῖ στό νυκτικό σκοτάδι,
 πού σκύλον τοῦ Ὠρίωνος τόν ὀνομάζουν κι εἶναι
 λαμπρότατ' ἄστρο ἀλλά κακό στόν οὐρανόν σημεῖον 30
 καί τούς βασιόμοιρους θνητούς μέ θέρμες κατακαίει.

Τόσο κι εκείνου, ὡς ἔτρεχεν, ἀστράφταν τ' ἄρματά του.
 Ὑψωσε ὁ γέρος κλαίοντας τὰ χέρια καί κτυπώντας
 τὴν κεφαλὴν του ἐξόρκιζε τὸ ἀγαπητὸ παιδί του
 μέ κραυγὴν πόνου· ἄλλ' ἔστεκε στὰ τεῖχη ἔμπρός ἐκείνος, 35
 κι ἐλαχταροῦσε ἀντίμαχον νά ἔχει τὸν Πηλεΐδην.
 Καί ὁ γέρος τοῦ ἔλεγε κλαυτὰ προβάλλοντας τὰ χέρια:
 «᾽Ω Ἐκτορ, μὴ μοῦ καρτερεῖς, παιδί μου, αὐτὸν τὸν ἄνδρα
 μόνος καί ἀδοήθητος, μὴ ἐβρεῖς τὸν θάνατόν σου,
 ὅτι ὁ κατάρατος πολὺ στὴν ρώμην σέ ὑπερβαίνει· 40
 ἄχ! οἱ θεοὶ νά τοῦ ἔλεαν ὅσο κακό τοῦ θέλω·
 γύπες καί σκύλοι γρήγορα νεκρὸν θά τὸν ἐτρῶγαν
 καί ὁ πόνος θά ἔπαυε ὁ σκληρὸς μέσα στὰ σωθικά μου·
 πού ἀπό πολλὰ μέ ὀρφάνευσεν αὐτὸς παιδιὰ γενναῖα
 ἢ σκοτωμένα ἢ στὰ νησιά τὰ πέρα πουλημένα. 45
 Καί τώρα σ' ὄλον τὸν λαόν πού ἐκλείσθηκε στὴν πόλιν
 δέν φαίνεται ὁ Πολύδωρος, δέν φαίνεται ὁ Λυκάων,
 παιδιὰ μου ἀπὸ τὴν δέσποιναν μεγάλην Λαοθόην.
 Καί ἂν ζοῦν ἀκόμη στὸν στρατόν, θά λυτρωθοῦν κατόπι·
 χρυσάφ' ὑπάρχει καί χαλκὸς ὅτι πολλὰ ἔχε δώσει 50
 εἰς τὸ παιδί του ὁ γέροντας ὁ ξακουσμένος Ἄλτης.
 Καί ἂν ἤδη ἀπέθαναν αὐτοὶ καί κατοικοῦν στὸν Ἄδη
 ἐμεῖς πού τοὺς γεννήσαμεν, ἐγὼ μέ τὴν μητέρα,
 ἀλλὰ ὁ πόνος τῶν λαῶν δέν θά κρατήσῃ τόσο,
 ἂν τοῦ Ἀχιλλέως ἢ ἀνδρεία καί σέ δέν θανατώσει. 55
 Στὸ τεῖχος ἔμπα, τέκνον μου, γιὰ νά μᾶς σώσεις ὅλους,
 μὴ θέλεις δόξαν ὑψηλὴν νά δώσεις τοῦ Πηλεΐδη
 καί ὁ ἴδιος νά στερηθεῖς τὴν ποθητὴν ζωὴν σου.
 Κι ἔπειτα ἐμέ τὸν δύστηχον, πόχω τὸν νοῦν μου ἀκόμη,
 λυπήσου, πού κακόμοιρο στὰ γερατεῖά μου τέλος 60
 θά δώσει ὁ Δίας, ἀφοῦ ἰδῶ κάθε κακὸν ἔμπρός μου,
 τ' ἀγόρια μου νά σφάζονται, τέσ κόρες μου νά σέρονουν,
 νά μᾶς πατοῦνται οἱ θάλαμοι καί στὸν φρικτὸν ἀγῶνα
 νά σκάν τὰ βρέφη καταγῆς, καί νά τραβοῦν τὰ χέρια
 τῶν Ἀχαιῶν τὰ διδελυρά τέσ ἄμοιρες νυφάδες. 65
 Κι ἐμέ τὸν ἴδιον ὕστερον στὰ πρόθυρά μου οἱ σκύλοι
 οἱ ὠμοφάγοι θά τραβοῦν, ἀφοῦ μ' ἀκόντ' ἢ λόγχην

κάποιος από τά μέλη μου πετάξει τήν ψυχήν μου.
 Τοῦ τραπεζιοῦ μου θρέμματα οἱ θυρωροί μου σκύλοι
 ἀπό τό αἷμα μου ἀφοῦ πιοῦν θά πέφτουν ζαλισμένοι 70
 στά πρόθυρά μου· ἀλίμονον! τοῦ νέου στέκουν ὄλα,
 ὅταν στήν μάχην ἔπεσε μέ τό κορμί κομμένο
 καί πεθαμένος, ὄλα του καί ἄν φαίνονται εἶναι ὠραία.
 Ἄλλά σφαγμένοι γέροντος νά τοῦ ἀσχημίζουν σκύλοι
 τές σάρκες, τ' ἄσπρα του μαλλιά, καί τά λευκά του γένηια 75
 ἄλλο στούς ἄμοιρους θνητούς φρικτότερο δέν εἶναι».

Καί ὡς τά ἔλεγεν ὁ γέροντας τραβοῦσε τά μαλλιά του
 σύριζα, ἀλλά δέν ἄλλαζε τοῦ Ἑκτορος τήν γνώμην.
 Καί ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἔκλαιε καί ὀδύρευτο ἡ μητέρα
 καί ἐπρόβαλεν, ἀνοίγοντας τόν κόρφο, τό θυζί της 80
 καί κλαίοντας τοῦ ἔλεγεν: «Ἑκτορ, παιδί μου, τοῦτα
 σεβάσου καί λυπήσου ἐμέ· θυμήσου, ὦ ποθητέ μου,
 ἄν τά παυσίλυπα θυζιά σου ἔδωκα μιά μέρα·
 ἄν μ' ἀγαπᾶς ἀντίστηθα τόν ἄγριον κείνον ἄνδρα
 μὴν πολεμᾶς, ἀλλ' ἀπ' ἐδῶ στά τείχη μας κλεισμένος· 85
 καί ἄν σέ φονεύσ' ὁ ἄσπλαχνος δέ θά σέ κλάψω, ἐπάνω
 στήν κλίνην, περιπόθητο τῶν σπλάχνων μου βλαστάρι,
 μήτε ἡ λαμπρή σου σύντροφος, ἀλλά μακράν στές πρῦμνες
 τῶν Ἀχαιῶν γοργόποδοι θενά σέ φάγουν σκύλοι».

Καί Αὐτά ἔλέγαν κλαίοντας στόν ποθητόν υἱόν τους,
 παρακαλώντας, ἀλλ' αὐτός τόν μέγαν Ἀχιλλέα,
 πού ἐπροχωροῦσ' ἐπάνω του, στόν τόπον καρτεροῦσε.
 Καί ὡς δράκος στήν μονιά του ἐμπρός τόν ἄνθρωπον προσμένει
 γεμάτος βότανα κακά καί, ὡς ἡ χολή τόν καίει,
 στρέφεται γύρω στή μονιά μέ μάτια ὀπού τρομάζουν, 90

ὁμοίως μ' ἄσθεστην ἀνδρεία δέν τό κινοῦσ' ὁ Ἑκτωρ
 μέ τήν ἀσπίδα τήν λαμπρήν στόν πύργον στηριγμένην.
 Κι ἔλεγε μέ παράπονο στήν ἀνδρικήν ψυχήν του:
 «᾿Ω συμφορά μου! ἄν ἔμπα ἐγώ στές πύλες καί στά τείχη
 ὁ Πολυδάμας ὄνειδος σ' ἐμέ θά ρίξει πρῶτος, 100
 ὀπού τούς Τρῶας μόλεγε στήν πόλιν νά ὀδηγήσω
 τήν νύκτα ἐκείνην τήν φρικτήν, πού ἐφάνηκε ὁ Πηλεΐδης.
 Νά ἔχα δεχθεῖ τήν γνώμην του· καί τώρα ὀπού οἱ δικές μου

ἀλαζονεῖες τόν λαόν ἀφάνισαν, φοβοῦμαι
καί τῶν ἀνδρῶν τό πρόσωπο καί τῶν σεμνῶν μητέρων, 105
μήν κι εὐρεθεῖ κάποιος νά εἰπεῖ πολύ κατώτερός μου:

«Ἐχασ' ὁ Ἐκτωρ τόν λαόν μέ τήν ἀποκοτιά του».

Ἄχ! παρά ἐκεῖνα νά μοῦ εἰποῦν μοῦ ἐσύμφερε ἤ ν' ἀνέβω
στά τείχη ἀφοῦ μαχόμενος φονεύσω τόν Πηλεΐδη
ἤ γιά τήν πόλιν ἔνδοξα νά πέσω σκοτωμένος. 110

Καί ἄν βάλω κάτω τήν λαμπρήν ἀσπίδα καί τό κράνος
καί κλίνω τό κοντάρι μου στό τεῖχος, καί προσπέσω
ὁ ἴδιος εἰς τό πρόσωπο τοῦ θεῖου Ἄχιλλέως
καί τοῦ κάμω ὑπόσχασιν νά δώσω τήν Ἑλένην
μ' ὅσους ἐπῆρε θησαυρούς στά βαθουλά καράβια 115

στήν Τροίαν ὁ Ἀλέξανδρος, πού ἦταν ἡ ἀρχή τῆς ἔχθρας
εἰς τούς Ἀτρεΐδες, κι ἔπειτα νά λάβουν τό ἕνα μέρος
οἱ Ἀχαιοί τῶν θησαυρῶν πού ἡ πόλις ταύτη κλείει·
καί ὄρκον νά κάμουν ἔπειτα οἱ γέροντες τῶν Τρώων
πώς ὄλα εἰς δύο θά μοιρασθοῦν, χωρίς τό οὐδέν νά κρύψουν, 120
ἀπ' ὅσα κλείει μέσα τῆς ἡ ζηλεμένη πόλις.

Ἄλλά τί διαλογίζεται στά στήθη μου ἡ ψυχή μου;
Νά μήν προσπέσω ἐγώ σ' αὐτόν· δέν θέλει μ' ἐλεήσει
καί στόν ἱκέτην ἀσεβῆς θά μέ φονεύσει ὡς θά ἔμαι
γυμνός ἀπ' ὄλα τ' ἄρματα, σάν ἀνανδρη γυναῖκα. 125

Μ' αὐτόν δέν γίνεται ἀπό δρυ ν' ἀρχίσ' ἤ ἀπό πέτραν
κανεῖς ἐδῶ νά φλυαρεῖ, καθῶς τό συνηθίζουν
μονάχοι νά γλυκομιλοῦν ἀγόρι καί παρθένα.
Καί νά ριχθοῦμε εἶναι καλόν ἀμέσως στόν ἀγώνα
νά ἰδοῦμε εἰς ποῖον θέλει ὁ Ζεὺς τήν νίκην νά χαρίσει». 130

Μέ αὐτά στό νοῦ περίμενε, κι ἐπάνω του ὁ Πηλεΐδης
ἦλθεν ὡσάν ὁ μαχητής κορυφοσειστής Ἄρης
μέ τό δεξι τινάζοντας τό φράξο τοῦ Πηλίου
φρικτό καί τ' ἄρματα ἔλαμπαν ὀλόγυρά του, ὡς λάμπει
φλόγ' ἀναμμέν' ἤ τήν αὐγήν τό πρῶτο φῶς τοῦ ἡλίου. 135

Ἄμα τόν εἶδε ἐτρόμαξεν ὁ Ἐκτωρ καί νά μείνει
στήν πύλην δέν τοῦ δάσταξεν, ἀλλ' ἔφυγεν ἐμπρός του
καί θαρρετός στά πόδια του τοῦ ἐχύθηκε ὁ Πηλεΐδης
καθῶς στά ὄρη μέ ὀρημῆν πού ἄλλο πουλί δέν ἔχει

χύνεται στήν δειλόψυχην τρυγόνα τό ξεφτέρι. 140
 Καί ὅπως τοῦ φεύγει αὐτή ξυστά κρώζει κατόπι ἐκείνο
 καί τήν στενεύει ἀπό κοντά, μέ λύσσαν νά τήν πιάσει·
 μέ τόσην κυνηγοῦσε ὁρμήν τόν Ἔκτορα ὁ Πηλεΐδης
 κι ἔτρεχ' ἐκείνος ἀστραπή στό τεῖχος ἄκρη ἄκρη.
 Καί ἀφοῦ τήν ἄγρια συκιά περάσαν καί τήν ράχιν 145
 ἔξ' ἀπ' τό τεῖχος πάντοτε μέ τόν μέγαν δρόμον,
 ἔφθασαν ὅπου δυό κρουνιές καθάριες ἀναβρῦζουν
 κι εἶναι τοῦ βαθυρέματου Σκαμάνδρου οἱ νερομάνες.
 Τῆς μίας ρέουν καθαρά τά χλιαρά νερά της
 καί ἀχνός σηκώνεται ἀπ' αὐτήν ὡς νά ἔβγαине ἀπό φλόγα. 150
 Τῆς ἄλλης εἶναι τά νερά κατάκρυα σάν χαλάζι
 ὡσαν τό χιόν' ἢ κρούσταλλος καί μέσ στό καλοκαίρι.
 Κι ἦσαν ἐκεῖ τά πλυσταριά, πλατύχωρα καί ὠραῖα,
 λίθινα, ὅπου ἐλεύκαιναν οἱ ὁμόκλινες τῶν Τρώων
 καί οἱ κόρες οἱ καλόμορφες τά ἐνδύματα τά ὠραῖα, 155
 ὅταν, πρὶν ἔλθουν οἱ Ἄχαιοί, καιρούς εἰρήνης εἶχαν·
 κεῖ προσπεράσαν, φεύγοντας ὁ ἕνας ἄν καί ἀνδρείος,
 διώκτης ὁ ἄλλος, στήν ἀνδρεία πολὺ ἀνώτερός του,
 μέ ὁρμήν σφοδράν ὅτι γι' αὐτούς τοῦ δρόμου τό βραβεῖον
 δέν ἦτ' αὐτά πού δίδονται, σφακτό ἢ δέσμα ταύρου, 160
 ἀλλ' ἡ ζωὴ τοῦ Ἐκτορος μέγαν πολεμάρχου.
 Καί ὡς ἵπποι στερεόποδες τά τέρματα γυρίζουν
 σφοδρά τετραποδίζοντας κι ἔχουν βραβεῖον μέγα
 σ' ἀγώνα πεθαμένου ἀνδρός ἢ τρίποδα ἢ γυναῖκα,
 ὁμοια μέ πόδι ἀκράτητο τήν πόλιν τοῦ Πριάμου 165
 κείνοι ἐγυρίσαν τρεῖς φορές· καί ὅλ' οἱ θεοὶ τοὺς βλέπαν,
 καί ἄρχισε τότε τῶν θεῶν καί ἀνθρώπων ὁ πατέρας:
 «Ἄχ! ἀνδρα βλέπω ἀγαπητόν κακά κυνηγημένον
 ἐκεῖ στά τεῖχη δλόγυρα, καί τήν καρδιά μου σφάζει
 τοῦ Ἐκτορος ὁ κίνδυνος πού τόσα μόχει κάψει 170
 μόσχων μηριά στές κορυφές τῆς Ἴδης καί ἄλλα ἐπάνω
 εἰς τήν ἀκρόπολιν καί ἰδοῦ τόν κατατρέχει τώρα
 ὁ γοργοπόδης Ἀχιλλεύς δλόγυρα εἰς τήν Τροίαν.
 Τώρα σκεφθεῖτε το, ὦ θεοί, νά σώσομεν, ἄν πρέπει
 τόν Ἐκτορα ἀπ' τόν θάνατον, ἢ ἐξαίσιος ὅπως εἶναι, 175

θενά τόν ὑποτάξομεν στήν λόγῃν τοῦ Ἄχιλλέως».

Καί ἡ γλανκόματη Ἄθηνᾶ τοῦ ἀπάντησε καί εἶπε:
 «Πατέρα μαυροσύννεφε, κεραυνοφόρε, τί εἶπες!
 Ἄνδρα θνητόν, πού ἀπ' ἀρχῆς δέν ἔχει δῶσ' ἡ μοῖρα,
 ἀπ' τά δεσμά τοῦ ἄχαρου θανάτου θ' ἀπολύσεις; 180
 Κάμε το, ἀλλά μήν καρτερεῖς νά σοῦ τό στέρξομ' ὄλοι.

Καί τῆς ἀπάντησεν ὁ Ζεὺς ὁ νεφελοσυνάκτης:
 «ᾧ τέκνον μου, κάμε καρδιά, μέ τήν ψυχὴν δέν εἶπα
 τόν λόγον ὅπου ἐπρόφερα καί μαλακόν θά μ' ἔβρεις.
 Καί ὅ,τι στό νοῦ σου ἐπιθυμεῖς, νά κάμεις μήν ἀργήσεις». 185
 Μέ αὐτά τήν αὐτοπρόθυμην θεάν παρακινουῖσε
 κι εὐθύς ἀπό τές κορυφές τοῦ Ὀλύμπου ἐχύθη ἐκεῖνη.

Καί ἀδιάκοπα τόν Ἔκτορα κατάτρεχε ὁ Πηλεΐδης
 σάν σκύλος ὅπου σήκωσεν ἀλάφι ἀπ' τήν μονιά του
 καί στοῦ βουνοῦ τά σύλλακκα, στούς λόγγους τό ξετρέχει 190
 καί ἄν κάτω ἀπό χαμόδεντρο κρυμμένο τοῦ ξεφύγει
 ὁ σκύλος τρέχει ὡς νά τό ἔβρεῖ στά χνάρια του πατώντας.
 Ὅμοίως δέν ἐκρῦβονταν ὁ Ἔκτωρ τοῦ Ἄχιλλέως.

Καί ὄσες φορές μέ σκίρτημα πρὸς τές Δαρδάνιες πύλες
 ἐχύνετο νά πεταχθεῖ στούς πύργους ἀποκάτω, 195
 νά τόν δοηθήσουν ἄνωθεν ἐκεῖνοι μέ τ' ἀκόντια,
 πρόφθανε καί τόν ἔσπρωχνε κατά τήν πεδιάδα

ὁ Ἄχιλλεύς, κι ἔτρεχε αὐτός στῆς πόλεως πρὸς τό μέρος.
 Καί ὅπως στόν ὕπνον δέν μπορεῖς νά καταφθάσεις ἄλλον
 καί τοῦτος νά ξεφύγει σέ, παρόμοια νά τόν πιάσει 200
 δέν ἠμποροῦσ' ὁ Ἄχιλλεύς, οὔτε νά φύγει ἐκεῖνος.

Καί πῶς ἀπό τό θάνατον θά εἶχε φύγει ὁ Ἔκτωρ,
 ἄν δέν εἰσίμων' ὕστερη φορά σιμά του ὁ Φοῖβος
 στά γόνατά του δύναμιν καί στήν ψυχὴν νά δώσει;
 Καί ἄν δέν ἠμπόδιζ' ὁ Ἄχιλλεύς μέ νεύματα τά πλήθη 205
 νά ρίχνουν εἰς τόν Ἔκτορα, μήπως τήν δόξαν λάβει
 ἄλλος πού πρωτοκτύπησε, κι ὕστερος κείνος ἔλθει;

Ἄλλ' ὅταν τέταρτην φοράν εἰς τές πηγές ἐφθάσαν,
 τότε ἔστησε τ' ὀλόχρυσο στατέρι του ὁ πατέρας
 καί δύο μοῖρες ἔβαλε τοῦ τεντωτοῦ θανάτου, 210
 μοῖραν ἐδῶ τοῦ Ἔκτορος κι ἐκεῖ τοῦ Ἄχιλλέως.

Τό σήκωσε καί ἔγυρε τοῦ Ἐκτορος ἡ μοῖρα
 ὡς εἰς τόν Ἄδην, κι ἔφυγεν ἀπό σιμά του ὁ Φοῖβος.
 Καί ἦλθε τότε ἡ Ἄθηνᾶ στό πλάγι τοῦ Πηλεΐδη
 καί τοῦ ἔλεγε: «Δίφιλε, λαμπρότατε Ἀχιλλέα, 215
 τώρα θά πάρομεν ἐμεῖς δόξαν λαμπράν, ἐλπίζω,
 τοῦτον νεκρόν νά φέρομεν σῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα,
 τόν Ἐκτορα, ὁπού ἄσβεστον πολέμου δίψαν εἶχε·
 δέν γίνεται ἀπ' τά χέρια μας τώρα νά φύγει πλέον
 ὅσα καί ἄν κάμει χάριν του ὁ μακροβόλος Φοῖβος, 220
 καί ἄν κυλισθεῖ γονατιστός πρὸς τόν πατέρα Δία.

Ἄλλά δῶ μείνε ἀνάσασιν νά πάρεις καί πηγαῖνο
 καί θά τόν πείσω ἀντίστηθα μέ σέ νά πολεμήσει».

Τῆς Ἀθηνᾶς ὑπάκουσε καί ἐχάρηκε ὁ Πηλεΐδης,
 κι ἐστάθη στό χαλκόλογχο κοντάρι ἀκουμπισμένος· 225
 αὐτοῦ τόν ἄφησε ἡ θεά, καί σ' ὄλο της τό σῶμα
 καί στήν ἀκούραστην φωνήν τοῦ Δηϊφόδου ὁμοιῶθη.

Κι ἦβρε τόν θεῖον Ἐκτορα, πλησίασε καί τοῦ ἔπε:
 «Στά στενά σ' ἔχει, ἀγαπητέ, ὁ γρήγορος Πηλεΐδης,
 πού ὀλόγυρα σέ κυνηγᾶ στά τείχη τοῦ Πριάμου· 230
 ἀλλ' ἄς μείνομε ἀκλόνητοι μαζί ν' ἀνισταθοῦμεν».

Καί ὁ μέγας τῆς ἀπάντησεν, ὁ λοφοσειστής Ἐκτωρ:
 «Δηϊφοῦ ἔγώ πάντοτε σέ πρῶτον ἀγαποῦσα
 ἀπ' ὅσους γέννησ' ἀδελφούς ἡ Ἐκάβη τοῦ Πριάμου,
 ἀλλά τώρ' ἀκριβότερα θά σέ τιμήσει ὁ νοῦς μου. 235

Ἄφου μ' εἶδαν τά μάτια σου, νά θγεις ἀπό τό τεῖχος
 ἐτόλμησες γι' ἀγάπη μου κι οἱ ἄλλοι μέσα μένου».

Τότε ἡ γλαυκόφθαλμη θεά σ' ἐκείνον ἀπαντοῦσε:
 «Ἀγαπητέ, καί ἡ σεβαστή μητέρα καί ὁ πατέρας
 καί οἱ φίλοι ὄλοι ἀραδικῶς θερμά μ' ἐπαρακάλουν 240
 νά μείνω αὐτοῦ· τόσο πολύς ὄλους τούς πῆρε τρόμος.

Ἄλλά ἐμέ βασάνιζεν ὁ πόνος σου, ἀδελφέ μου.
 Καί ἄς πεταχθοῦμε τώρα εὐθύς στήν μάχην καί ἄς θροντήσουν
 γενναῖα τά κοντάρια μας, νά ἰδοῦμε ἄν ὁ Πηλεΐδης
 τά αἱματωμένα λάφυρα θά πάρει τῶν κορμιῶν μας 245
 στές πρύμνες ἢ ἀπ' τήν λόγχην σου θά ξεψυχήσει ἐκεῖνος».

Εἶπε ἡ θεά καί δίβουλα ξεκίνησε αὐτή πρώτη

καί ὅταν αὐτοί προχώρησαν κι εὐρέθησαν ἀντίκρου
ὁ Ἔκτωρ πρωτομίλησεν: «Ἐμπρός σου δέν θά φύγω,
Πηλείδη, πλέον ὡς προτοῦ, πού ὀλόγουρα εἰς τά τείχη 250
τρεῖς μ' ἐκνήγησες φορές, καί ἀντίκρου εἰς τήν ὀρμὴν σου
νά μείνω δέν ἐτόλμησα· τώρα ἡ ψυχὴ μου θέλει
ἀντίμαχα νά σοῦ στηθῶ· θά πέσεις ἢ θά πέσω.
Καί πρῶτ' ἄς συμφωνήσουμε καί μάρτυρες μεγάλοι
θά 'ναι οἱ θεοὶ καί ἔφοροι στό λόγο πού θά εἰποῦμε. 255
Ἄπρεπα ἐγὼ τό σῶμα σου δέν θά χαλάσω, ἂν ἴσως
μοῦ δώσει ὁ Δίας δύναμιν καί τήν ζωὴν σοῦ πάρω·
γυμνόν ἀπ' τ' ἄρματα λαμπρά τό σῶμα σου, ὦ Πηλείδη,
θά δώσω ἐγὼ τῶν Ἀχαιῶν· ὅμοια καί σύ νά πράξεις».

Μ' ἄγριο βλέμμ' ἀπάντησεν ὁ γρήγορος Πηλείδης: 260
«Μὴ μοῦ προφέρεις σύμβασες, ὦ Ἔκτορ μισητέ μου,
λεοντάρια καί ἀνθρώποι ποτέ δέν ὄμοσαν εἰρήνην,
λύκοι καί ἀρνιά δέν γίνεται ποτέ νά ὀμογνωμήσουν
ἀλλ' ἔχθραν ἔχουν ἀσπονδὴν κακὴν ἀνάμεσόν τους.
Τόσο κι ἐγὼ δέν δύναμαι ποτέ νά σ' ἀγαπήσω 265
καί ὄρκους δέν θά ὀμοσομε πρὶν ἕνας ἀπ' τοὺς δύο
χορτάσει μέ τό αἷμα του τόν ἀνδρειωμένον Ἄρην.
Κάθε ἀρετὴν πολεμικὴν νά θυμηθεῖς εἶν' ὦρα
καλὸς νά δεῖξεις λογχιστὴς καί μαχητὴς ἀνδρείος·
ἀποφυγὴν δέν ἔχεις πλιά, στήν λόγχην μου ἀποκάτω 270
θά σέ δαμάσ' ἢ Ἀθηνᾶ· καί θά πλερώσεις ὅλον
τόν πόνον τῶν συντρόφων μου πού ἡ λόγχη σου ἔχει σφάξει».

Εἶπε καί τό μακρόσκιον ξετίναξε κοντάρι.
Καθὼς τό εἶδε ἐκάθισε νά τό ξεφύγει ὁ Ἔκτωρ
κι ἐπέταξε ἀπ' ἐπάνω του τό χάλκινο κοντάρι 275
καί αὐτοῦ στυλώθη μέσ στήν γῆν κι ἡ Ἀθηνᾶ τό παίρνει
καί ἀπό τόν Ἔκτορα κρυφά τό δίδει τοῦ Ἀχιλλέως.
Ὁ Ἔκτωρ τότε ὀμίλησε στόν ἄψογον Πηλείδην:
«Δέν πέτυχες, ἰσόθεε Πηλείδη, μήτε ὁ Δίας
σοῦ εἶπε ἀκόμα, ὡς ἔλεγες, τό πότε θ' ἀποθάνω. 280
Ἄλλ' ἔχεις λόγια στρογγυλά καί κλεφτολόγος εἶσαι
νά μέ δειλιάσεις, στήν ψυχὴν τό θάρρος νά νεκρώσεις.
Δέν φεύγω ἐγὼ, τήν λόγχην σου στές πλάτες νά μοῦ ἐμπήξεις

ἀλλά στό στήθος, πού ἄντικρυς προβάλλω, πέρασέ την,
 ἄν τοῦτο θέλησε ὁ θεός· ὥστόσο ἀπ' τήν δικήν μου 285
 φυλάξου, κι εἴθε ὀλόβολη στά σπλάχνα σου νά φθάσει·
 στούς Τρῶας ἐλαφρότερον θά κάμει τόν ἀγώνα
 ὁ θάνατός σου, ὅτι σ' ἐσέ τήν συμφοράν τους βλέπουν».

Εἶπε καί τό μακρόσκιον ξετίναξε κοντάρι
 καί τοῦ Πηλεΐδη ἐπέτυχε στήν μέσην τήν ἀσπίδα. 290
 Ἄλλά τινάχθηκε μακράν ἀπ' τήν ἀσπίδα ἐκεῖνο.

Χαμένο εἶδε τ' ἀκόντι του ὁ Ἔκτωρ κι ἐχολώθη,
 κατηφιασμένος ἔμεινε, πού ἄλλην δέν εἶχε λόγχην.

Κι ἔσυρε δυνατήν φωνήν νά εἰπεῖ τοῦ Δηϊφόδου
 κοντάρι νά τοῦ φέρει εὐθύς, καί αὐτός ἐκεῖ δέν ἦταν. 295
 Καί ὁ Ἔκτωρ τό ἐννόησε στό πνεῦμα του καί εἶπε:

«Τό βλέπω, ὀμίενα, πού οἱ θεοί μ' ἐκάλεσαν στόν Ἄδην·
 τόν ἥρωα Δηϊφόδον ἐπίστευα κοντά μου
 κι εἶναι στό τεῖχος· ἡ Ἄθηνᾶ μ' ἐτύφλωσε μέ δόλον.
 Θάνατος τώρα μ' εὔρηκε κακός, μακράν δέν εἶναι. 300

Ἄχ! τοῦτο ἠθέλαν ἀπ' ἀρχῆς ὁ Ζεὺς καί ὁ μακροβόλος
 υἱός του, αὐτοί πού πρόθυμα μέ προστατεύαν πρῶτα.

Καί ἡ μοῖρα τώρα μ' ἔπιασεν. Ἄλλά χωρίς ἀγώνα
 ἄδοξα δέν θά πέσω ἐγώ καί πρῶτα κάτι μέγα
 θά πράξω καί ὅσοι γεννηθοῦν κατόπιν νά τό μάθουν». 305

Εἶπεν αὐτά κι ἔσυρ' εὐθύς ἀκονημένο ξίφος
 πού στό μηρί του ἐκρέμουνταν καί δυνατό καί μέγα,
 μαζώχθη καί ὡσάν ἀετός ἐχύθ' ὑψηλοπέτης
 πού στήν πεδιάδα χύνεται μέσ' ἀπό μαύρα νέφη
 λαγόν ν' ἀρπάξει ἄναδρον ἢ τρυφεράν ἀρνάδα· 310
 τόσο καί ὁ Ἔκτωρ ὄρμησε τινάζοντας τό ξίφος.

Πετάχθη πάλιν καί ὁ Ἀχιλλεύς μέ ὄρμην πολέμου ἀγρίαν,
 τήν ἐξαισιάν πρόβαλεν ἀσπίδα του εἰς τό στήθος,
 μέ τό κεφάλι ἔκλιν' ἐμπρός τήν περικεφαλαίαν,
 καί ὀλόγυρ' ἀναδεύονταν οἱ ὀλόχρυσες πλεξιίδες, 315
 πού ἀπό τόν κῶνον ἔσυρε πυκνές τοῦ Ἥφαιστου ἡ τέχνη·
 καί ὅπως μέσ' σ' ἄστρα προχωρεῖ λαμπρός ὁ ἀποσπερίτης,
 πού εἶναι τ' ὠραιότερο μέσ' σ' οὐρανοῦ τ' ἀστέρια
 τόσοσιν ἡ λόγχη ἔλαμπε, πού στό δεξί του ἐκείνος

ἐτίναξε κακόγνωμα στόν Ἔκτορα τόν θεῖον 320
 κοιτώντας ξέσκεπον νά ἔβρει τό τρυφερό του σῶμα.
 Τό ἄλλο σῶμα ἐσκεπάζαν τά χάλκιν' ἄρματα του
 τά ὠραῖα, πού ἀπ' τό λείψανον ἐπήρε τοῦ Πατρόκλου·
 ἀλλ' ὄχι ὅπου ὁ τράχηλος χωρίζει ἀπό τόν ὦμον
 καί ὅπου ἀπίστευτην ροπήν σθῆν' ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου· 325
 ἐκεῖ τόν λόγχισ' ὁ Ἀχιλλεύς, ἐπάνω του ὡς ὀμοῦσε
 καί ἀπ' τόν ἀπαλόν τράχηλον ἀντίκρου ἐβγήκε ἡ λόγχη·
 δέν τοῦ ἔκοψε τόν λάρυγγα τό χαλκοφόρο ἀκόντι,
 διὰ νά ἔχει ἀκόμη τήν λαλιά στόν ἄλλον ν' ἀπαντήσει·
 κι ἐπάνω του, ἀφοῦ ἔπεσε, καυχῆθηκε ὁ Πηλεΐδης: 330
 «᾽Ω Ἔκτορ, ὅταν φόνευες τόν Πάτροκλον, νά πάθεις
 δέν εἶχες φόβον, οὔτ' ἐμέ πού ἔλειπα ἐστοχάσθης,
 ἀνόητε, κι ἐδρίσκομουν ἐγώ στά κοῖλα πλοῖα
 ἐκδικητῆς του, στήν ἀνδρεία πολὺ καλύτερός σου,
 πού τώρα σέ θανάτωσα· καί σέ θά σύρουν σκύλοι, 335
 ἐνῶ ἐκείνον οἱ Ἀχαιοὶ μέ μνημα θά τιμήσουν».

Καί ὁ Ἔκτωρ τοῦ ἀπάντησε μέ τήν ψυχὴν στό στόμα:
 «Ἄχ! τήν ζωὴν σου νά χαρεῖς καί τῶν γλυκῶν γονέων
 μή θέλεις βρῶσιν τῶν σκυλιῶν στές πρύμνες νά μ' ἀφήσεις·
 δέξου ἀπό τόν πατέρα μου καί τήν σεπτὴν μητέρα 340
 λῦτρα χρυσάφι καί χαλκόν, καί σύ στά γονικά μου
 ὀπίσω δός τό σῶμα μου, κι ἐμέ τόν πεθαμένον
 θά καταλύσουν στήν πυράν οἱ ἄνδρες καί οἱ μητέρες».

Μ' ἄγριο βλέμμ' ἀπάντησεν ὁ γρήγορος Πηλεΐδης:
 «Μή μ' ἐξορκίζεις, σκύλαρε, σ' ὅ,τι ἀγαπᾷ ἡ καρδιά μου. 345
 Τόσο νά μ' ἄφηνε ἡ ψυχὴ κομμάτια νά σοῦ φάγω
 ὦμόν ἐγώ τό σῶμα σου, γιά ὅσα μόχεις κάμει,
 ὅσο ἀπ' τό στόμα τῶν σκυλιῶν κανεῖς τήν κεφαλὴν σου
 δέν θά φυλάξει καί ἂν ἐδῶ ζυγοστατοῦσε δῶρα
 εἰκοσαπλάσια πάντοτε καί ἂν ὑποσχόνταν καί ἄλλα· 350
 καί ὁ Δαρδανίδης Πριάμος νά πρόσφερε χρυσάφι
 τοῦ σώματός σου ἐξαγοράν· ποτέ δέν θά σέ κλάψει
 ἢ μάνα ὀπού σ' ἐγέννησε, στήν νεκρικὴν σου κλίνην
 ἀλλά ἐσέ συγκόκαλον τ' ἀγορῖμια θά σπαράξουν».

Καί ξεψυχώντας τοῦ ἔλεγεν ὁ λοφοσειστής Ἔκτωρ. 355

«Τό βλέπω ἀπό τήν ὕψιν σου, πώς δέν θά σέ μαλάξω
 κι εἶναι ἡ καρδιά σου σίδερο· μόνον στοχάσου τώρα,
 μή ἔξ ἀφορμῆς μου ὀργή θεϊκή σέ ἔβρει τήν ἡμέραν
 πού ἐμπροσθεν τῶν Σκαιῶν Πυλῶν ὁ Ἄλέξανδρος καί ὁ Φοῖδος
 θενά σοῦ πάrouν τήν ζωήν, ἐξαΐσειε πολεμάρχε». 360

Μέ αὐτά τά λόγῳ ἀπέθανε καί παραπονεμένη
 τοῦ ἄφησε τῆς νεότητος καί τῆς ἀνδρείας τήν χάριν
 ἀπό τά μέλη του ἡ ψυχὴ κατέβαινε στόν Ἄδην·
 καί κείνον πάλιν καί νεκρόν προσφώνησε ὁ Πηλεΐδης:
 «Πήγαινε κι ἐγὼ καρτερῶ τήν ὥραν τοῦ θανάτου 365
 πού ὁ Ζεὺς κι οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι γιά μέ θ' ἀποφασίσουν».

Καί ἀφοῦ τήν λόγῳ τράδηξε καί ἀπόθεσε ἀπ' τό σῶμα,
 τόν γύμνωσε ἀπό τ' ἄρματα στό αἷμα του θαμμένα
 κι ἔτρεχαν ὄλ' οἱ Ἀχαιοὶ καί γύρω θεωροῦσαν
 τοῦ Ἐκτορος τό ἀνάστημα, τήν ὁμορφὴν εἰδῆ του 370
 καί δέν ἐσίμωσε κανεὶς χωρὶς νά τόν κεντήσει.

Καί τότε κάποιος ἔλεγε κοιτώντας τον πλησίον:
 «᾽Ω, πόσο μαλακότερα πιάνετ' ὁ Ἐκτωρ τώρα,
 παρ' ὅταν ἔβαλλε φωτιά νά κάψει τά καράβια».
 Αὐτὰ ἔλέγαν κι ἔπειτα σιμά τόν ἐκεντοῦσαν. 375

Καί ἀφοῦ τόν ἀπογύμνωσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας
 ἐστήθη αὐτοῦ καί ὁμίλησε τῶν Ἀχαιῶν στήν μέσην:
 «᾽Ω φίλοι σεῖς, ὧ ἀρχηγοὶ προστάτες τῶν Ἀργείων,
 ἀφοῦ μᾶς δῶκαν οἱ θεοὶ νά πέσει αὐτός ὁ ἄνδρας
 πού ὄλοι δέν μᾶς πλήγωσαν ὅσον αὐτός καί μόνος, 380

τήν πόλιν των ἄς ζώσομεν ἐμεῖς μέ τ' ἄρματά μας
 νά ἰδοῦμε τί ἔχουν κατά νοῦν νά πράξουν τώρα οἱ Τρῶες.
 Θ' ἀφήσουν τήν ἀκρόπολιν τώρα πού αὐτός ἐχάθη
 ἢ καί χωρὶς τόν Ἐκτορα θ' ἀγωνισθοῦν ἀκόμη.
 Ἄλλὰ τί διαλογίστηκε τοῦτα ἡ ψυχὴ μου τώρα; 385

Ἄκλαυτος, ἄθαπτος, νεκρός κείτετ' ἐκεῖ στές προύμενος
 ὁ Πάτροκλος, πού ἐγὼ ποτέ δέν θά τόν λησμονήσω,
 ἐνόσω μέ τούς ζωντανούς κινῶ τά γονατά μου.
 Κι ἐάν οἱ πεθαμένοι ἐκεῖ στόν Ἄδη λησμονοῦνται
 κι ἐκεῖ θενά θυμᾶμαι ἐγὼ τόν ποθητόν μου φίλον. 390

Τώρα, παιδιά τῶν Ἀχαιῶν, ἄς γύρομε στά πλοῖα

μέ τοῦτον καί ἄς σηκώσομε παιάνα νικηφόρον·
 νίκην λαμπρὴν ἐπήραμεν· φονεύσαμεν τὸν θεῖον
 Ἔκτορα, ὅπου τὸν δόξαζαν ὡσάν θεόν οἱ Τρῶες».

Αὐτὰ ἔπε κι ἔργ' ἀπάνθρωπα στόν Ἔκτορα ἐσοφίσθη· 395
 τῶν δυό ποδιῶν τοῦ ἐτρύπησε τὰ νεῦρ' ἀπό τές φτέρες
 ὡς τ' ἀστραγάλι, καί λουριά τούς πέρασε ἀπό μέσα,
 τὸν κρέμασε ἀπ' τὴν ἄμαξαν νά σέρνει τό κεφάλι,
 σήκωσε τὰ λαμπρῶ ἄρματα καί ἀνέβη αὐτός στ' ἀμάξι,
 καί τὰ πουλάρια ἐράβδισε πού πρόθυμα ἐπετάξαν. 400
 Σκόνην ἐσήκωνε ὁ νεκρός, καί τὰ μαλλιά ἀπλωμένα
 στό χῶμα καί ὄλ' ἠ κεφαλή, χαριτωμένη πρῶτα,
 πού τώρα ὁ Ζεὺς τὴν ἔδωκεν εἰς τῶν ἐχθρῶν τὰ χέρια
 νά τὴν χαλάσουν ἄσχημα στήν γῆν τὴν πατρικὴν του.

Καί ἄμ' εἶδ' ἐκεῖ νά σύρεται στό χῶμα τό παιδί της 405
 ἔβαλε τὰ ξεφωνητά καί ἀνέσπα τὰ μαλλιά της
 καί τὴν λαμπρὴν μαντίλαν της ἐπέταξε ἠ μητέρα·
 μ' αὐτὴν καί ὁ γέρος ἔκλαιε, καί ὀλόγουρα εἰς τὴν πόλιν
 ὄλος ὀδύρετ' ὁ λαός, φρικτὰ θρηνολογοῦσε.

Κι ἐφαίνετο ἀπαράλλακτα σάν νά ἔρωγαν οἱ φλόγες 410
 πατόκορφα τὰ ὑψηλά πυργώματα τῆς Τροίας·
 καί ὁ γέρος, εἰς τὸν πόνον του, νά πεταχθεῖ καί νά ἔβγει
 ἀπό τές πύλες ἠθέλε, καί μόλις τὸν κρατοῦσαν·
 στήν λάσπην ἐκυλίωνταν, κατ' ὄνομα καθέναν
 παρακαλοῦσε κι ἔλεγε: «Ὅσο καί ἂν μ' ἀγαπᾶτε, 415
 μὴ μέ κρατεῖτε, φίλοι μου, ἀφήσετέ με μόνον
 νά ἔβγω καί νά φθάσω ἐγὼ στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα·
 στόν ἄνδρα τὸν ἀνόσιον, τὸν ἄγριον, νά προσπέσω,
 ἴσως τὰ χρόνια σεβασθεῖ καί λυπηθεῖ τό γῆρας.

Ὅμηλίκόν μου ἔχει αὐτός πατέρα, τὸν Πηλέα 420
 πού τοῦτον γεννοανάστησε νά γίνει συμφορὰ μας,
 κι ἐμένα μάλιστα σκληρὰ τὰ σπλάχνα νά πληγῶσει,
 πού τόσα μοῦ ἔσφαξε παιδιὰ, περήφανα βλαστάρια.

Ὅλα τὰ κλαίγω ἀλλὰ τοῦ ἐνός δρυμὺς μέ σφάζει ὁ πόνος 425
 τοῦ Ἔκτορος, καί γρήγορα στόν Ἄδη θά μέ φέρει·
 νά ἔχε πεθάνει κἂν αὐτός εἰς τές δικές μου ἀγκάλες,
 καί θά ἐξεθυμαίναμε στὰ δάκρυα, στοὺς θρήνους,

ἐγώ καί, ὁπού τόν γέννησεν, ἡ ἄμοιρη μητέρα».
 Ἔλεγε κλαίοντας καί ὁμοῦ στενάζαν κι οἱ πολῖτες
 καί πρώτη ἐμοιρολόγησε τῶν γυναικῶν ἡ Ἐκάδη· 430
 «Τέκνον, τί ἔπαθα ἡ πικρή! καί ἀκόμη ἐγώ θά ζήσω
 ἀφοῦ μου ἀπέθανες ἐσύ· πού ἡμέρα νύκτα ἦσουν
 τό ζηλευτό καμάρι μου, καί οἱ Τρώισσες καί οἱ Τρῶες
 σωτήρα σ' εἶχαν καί ὡς θεόν σέ καλοδέχοντ' ὅλοι·
 ὄτ' εἶχαν δόξαν ἀπό σέ μεγάλην, ὅσο ἀκόμη 435
 ἐξοῦσες, τώρα σ' εὔρηκεν ὁ θάνατος καί ἡ μοίρα».

Κι εἶδισιν γιά τόν Ἔκτορα δέν εἶχε λάβει ἀκόμα
 ἡ σύντροφός του ὅτι κανεῖς νά τῆς εἰπεῖ δέν ἦλθε,
 πώς ἔμενεν ὁ ἄνδρας τῆς ἀπό τές πύλες ἔξω.

Ἄλλά μέσ στά δωμάτια τῆς εἶχε στό χέρ' ὑφάδι 440
 διπλό, πορφύρεο, καί πολλά πλουμίδια τοῦ κεντοῦσε·
 καί εἰς τές καλές θεράπαινες εἶπε στήν στία νά στήσουν
 τρίποδα μέγαν, ἔτοιμα θερμά λουτρά νά γίνουν
 τοῦ Ἔκτορος πού ἔμελλε νά γύρει ἀπό τήν μάχην·
 καί πού νά ξεύρει ὅτι μακράν ἀπό λουτρά τόν εἶχε 445
 ἦδ' ὑποτάξ' ἡ Ἄθηνᾶ στήν λόγχην τοῦ Ἀχιλλέως!
 Καί ὡς ἄκουσε ξεφωνητά καί κλάυματ' ἀπ' τόν πύργον,
 ἐσείσθηκαν τά μέλη τῆς, τῆς ἔπεσε ἡ περόνη
 κι εἶπε πρὸς τές θεράπαινες: «Μαζί μου ἐλάτε δύο,
 τό τί συμβαίνει θενά ἰδῶ· τῆς σεβαστῆς μου Ἐκάδης 450
 τήν φωνήν ἄκουσα· ἡ καρδιά στό στήθος μου σπαράζει
 κατά τό στόμα· ἐπέτρωσαν τά γόνατά μου κάτω·
 κάτι κακόν εἶναι κοντά στά τέκνα τοῦ Πριάμου.
 Πολύ φοβοῦμαι –καί ἄμποτε τ' αὐτιά μου μήν τ' ἀκούσουν–
 τόν Ἔκτορα τόν τολμηρόν μή μόχει ἀπομονώσει 455
 ὁ Ἀχιλλεύς κατάποδα μακράν ἀπό τά τείχη,
 καί τήν πικρὴν του ἀνδραγαθία γιά πάντοτ' ἔχει σβήσει.
 Ὅτι ποτέ δέν ἔμενε στό πλήθος καί στήν τάξιν,
 ἀλλά προέτρεχε πολύ μέ ἀτρόμητον ἀνδρείααν».

Εἶπε καί ἀπό τό μέγαρο πετάχθη φρενιασμένη 460
 μέ κτυποκάρδι τρομερό, καί ὀπίσω τῆς οἱ κόρες.

Καί ὅταν στόν πύργον ἔφθασε μέσ στῶν ἀνδρῶν τό πλήθος,
 ὀρθή στό τεῖχος κοίταξε, κι ἐμπρός στήν πόλιν κάτω

τόν εἶδε αὐτοῦ συρόμενον, καί τὰ γοργά πουλάρια
ἀφρόνιστα σῶν Ἀχαιῶν τές πρῦμες τόν τραβοῦσαν. 465

Μαῦρο σκοτάδι ἐσκέπασε τό φῶς τῶν ὀφθαλμῶν της
κι ἔπεσε ὀπίσω ἀνάσκελα μέ τήν ψυχὴν στό στόμα.

Μακρὰν της τά γιαδέματα πετάχθησαν τά ὠραία,
τό διάδημα, μέ τήν λαμπρὴν μαντίλα καί τό δίκτυ

καί τό μαγνάδι ὁπού ἦ χρυσή τῆς χάρισε Ἀφροδίτη, 470
ὅταν τοῦ Ἡετίωνος τήν πῆρε ἀπό τό σπίτι

νύμφην ὁ Ἔκτωρ μέ πολλὰ πού ἔχε της δώσει δῶρα.

Κι οἱ ἀνδράδελφες δέν ἔλειπαν αὐτοῦ καί οἱ συννυφάδες
πού τήν βαστοῦσαν ἔτοιμην ἐκεῖ νά ξεψυχήσει.

Καί ἅμα ἐπῆρε ἀναλποήν ἐξέσπασε στήν κλάψαν, 475
κι ἔλεγε μέ τές Τρώισσες: «Ἐκτωρ! ὀιμέ τήν ἔρμην!

μέ μίαν γεννηθήκαμε μοῖραν ἔμεις οἱ δύο·
στήν Τροίαν εἶδες σύ τό φῶς στό δῶμα τοῦ Πριάμου,

ἐγώ στές Θῆβες κάτωθεν τῆς δενδρομένης Πλάκου,
στό δῶμα τοῦ Ἡετίωνος, πού ἀνάτρεφέ με βρέφος 480

ἄμοιρος τήν βασιόμοιρην, νά μή μ' εἶχε γεννήσει·
σύ τώρα κάτω ἀπό τήν γῆν στόν Ἄδην κατεβαίνεις,

κι ἐμέ χήραν περίλυπην στό ἔρμον σπίτι ἀφήνεις,
κι εἶναι παιδάκι τρυφερό τό ἀγόρι πού ἐγεννήθη

ἀπό ἐμᾶς τούς δυστυχεῖς· καί μήτε σύ βοηθός του 485
θά εἶσαι, ἀφοῦ ἀπέθανες, μήτε βοηθός σου ἐκεῖνος.

Καί ἂν ἀπ' τόν πολυδάκρυτον τῶν Ἀχαιῶν ἀγῶνα
ξεφύγει, λύπες πάντοτε πικρές τόν περιμένουν·

καί ξένοι τά χωράφια του θά τοῦ ξετερομονίσουν.
Πάντερμον κάνει τό παιδί τῆς ὀρφανιάς ἢ μέρα· 490

κορμί γέρονι καί πρόσωπο μέ μάτια δακρυσιμένα.
Τόν φέρν' ἦ χρεῖα ν' ἀνεβεῖ στους φίλους τοῦ πατρός του,

τραβᾷ τοῦ ἑνός τό φόρεμα, τοῦ ἄλλου τόν χιτῶνα·
καί ἂν κάποιος τόν ψυχοπονεῖ, κανκί μικρό τοῦ δίδει,

δροσιά στά χεῖλη καί ποτέ στήν ἄκρην τ' οὐρανίσκου. 495
Καί κάποτε κτυπώντας τον ἀγόρι εὐτυχισμένο

τόν διώχνει ἀπό τήν τράπεζαν, σκληρά τόν ὀνειδίζει:
«Γκρεμίσου, καί ὁ πατέρας σου στόν δειπνον μας δέν εἶναι!»

Κλαμένο πάει τό παιδί στήν χήραν του μητέρα

ὁ Αστυάναξ, ὅπου πρὶν στό γόνα τοῦ πατρός του 500
 μεδούλι μόνον ἔτρωγε καὶ ἀπὸ θρεφτάρια πάχος·
 καὶ ἀφοῦ στά παιδιαρίσματα τὸν ἔπιανεν ὁ ὕπνος
 εἰς κλίνην μαλακότατην, στόν κόλπον τῆς βυζάστρας
 κοιμόνταν ἀπὸ ζηλευτές τροφές θεραπεμένους.
 Τώρα πού τοῦ ἔλειψε ὁ γονιός κακὰ πολλά θά πάθει 505
 ὁ Ἀστυάναξ μ' ὄνομα πού τόβγαλαν οἱ Τρῶες·
 ὅτι σὺ μόνος ἔσωξες τὴν πυργωμένην πόλιν.
 Τώρα μακράν ἀπ' τοὺς γονεῖς στές πρὺμνες σέ θά φάγουν
 πυκνά σκουλήκια, ἀφοῦ σκυλιά στό σῶμα σου χορτάσουν
 γυμνόν, καὶ ὁμως στά μέγαρα ὑπάρχουν τόσα ὥραϊα 510
 ἐνδύματα λεπτότατα τῶν γυναικῶν ὑφάδια.
 Ἄλλά στές φλόγες ὄλα ἐγὼ θενά τά καταλύσω,
 ὄχι ὄφελός σου, ἀφοῦ γιά σέ νεκροστολή δέν εἶναι
 ἀλλά μέ αὐτό νά δοξασθεῖς εἰς τόν λαόν τῆς Τροίας».

Τά ἔλεγε κλαίοντας καὶ ὄμοῦ στενάζαν οἱ γυναῖκες. 515

Ψ

Ἐκεῖ στήν πόλιν ἔκλαιαν· καί ὥστόσοον εἶχαν φθάσει
στά πλοῖα τους οἱ Ἄχαιοί, στήν ἄκρην τοῦ Ἑλλησπόντου,
καθένας εἰς τήν πρύμνην του· τούς Μυρμιδόνας ὁμως
νά διαλυθοῦν δέν ἄφηνεν ὁ ἰσόθεος Πηλεΐδης,
καί τῶν συντρόφων ἔλεγεν: «Ἄνδρεῖοι Μυρμιδόνες,
ὦ ποθητοί μου σύντροφοι, τ' ἄλογ' ἀπό τ' ἀμάξια
τόρα δέ θά ξεξέψομεν, ἀλλά μαζί μ' ἐκεῖνα
θά προχωρήσομε σιμά νά κλάψομε τόν φίλον
Πάτροκλον, μόνη προσφορά πού τῶν νεκρῶν ἀνήκει.
Καί ἀφοῦ τοῦ πικροῦ κλάυματος τήν ἠδονήν χαροῦμεν,
τ' ἄλογα θά ξεξέψομε κι ἐδῶ θά γίνει ὁ δεῖπνος».
Εἶπε καί ὅλοι ἐθρήνησαν καί πρῶτος ὁ Πηλεΐδης
κι ἔφεραν γύρω εἰς τόν νεκρόν τρεῖς γύρες μέ τούς ἵππους
κλαίοντας καί στά κλάυματα τούς ἐκινούσε ἡ Θέτις.
Δάκρυα στόν ἄμμον, δάκρυα στά ὄπλα τους ἐκύλαν 15
τόσον τούς ἦταν ποθητός ὁ μέγας πλεμάρχος.
Καί ὁ Πηλεΐδης ἄπλωσε στοῦ φίλου του τά στήθη
τ' ἀνθρωποφόνα χέρια του κι ἔκανε ἀρχήν τοῦ θρήνου:
«Ἀγάλλον, ὦ Πάτροκλε, καί αὐτοῦ πού εὐρίσκεισαι στόν Ἔαδην,
ὅτι ὅλα ὅσα σοῦ ἔταξα τά τελειῶνω τώρα, 20
τόν Ἔκτορα νά σύρω ἐδῶ, στούς σκύλους νά τόν δώσω,
καί εἰς τήν πυράν σου δώδεκα τέκνα λαμπρά τῶν Τρώων
ἀπό χολήν τοῦ φόνου σου νά σοῦ ἀποκεφαλίσω».
Αὐτά ἔπε καί σκληρόψυχα τόν Ἔκτορα τόν θεῖον
ξάπλωσε προύμητα σιμά στήν κλίνην τοῦ Πατρόκλου 25
στό χῶμα· κι ἐξεζώνονταν ὥστόσο οἱ Μυρμιδόνες
τά χάλκινά τους ἄρματα κι ἐξεξέψαν τούς ἵππους
καί ὅλοι ἐκαθίσαν ἐμπροσθεν στήν πρύμνην τοῦ Ἀχιλλέως
πού εὐφραντικό τούς ἔκανε νεκρώσιμο τραπέζι.
Καί βόδια κάτασπρα πολλά σφαζόμενα ἐβογοῦσαν, 30
ἐσφάζοντο καί ἀρνιά πολλά κι ἐρίφια πού βελάζαν·

χοῖροι πολλοί λευκόδοντες, πού ἀπό τό πάχος λάμπαν,
 στοῦ Ἡφαίστου ἐκαψαλίζονταν τήν φλόγα τεντωμένοι,
 καί στόν νεκρόν ὀλόγυρα τό αἶμα ἐπλημμυροῦσε.
 Καί οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀχαιῶν τόν μέγαν Ἀχιλλέα, 35
 ὡς ἦταν ἀπ' τόν θάνατον τοῦ φίλου χολωμένος,
 μέ κόπον τόν κατάπεισαν νά τοὺς ἀκολουθήσει
 εἰς τοῦ Ἀτρείδη τήν σκηνήν· καί ἀμέσως, ἅμα ἐφθάσαν,
 τοὺς ψιλοφόνους κήρυκες ἐπρόσταξαν νά στήσουν
 τρίποδα μέγαν στήν φωτιά, νά πείσουν τόν Πηλεΐδη 40
 ἀπ' τά πηγμένα αἵματα τό σῶμα νά καθάρει.
 Καί αὐτός ἀρνεῖτο στερεά καί μέγαν ὄμοσ' ὄρκον:
 «Μά τόν Κρονίδην τῶν θεῶν ἐξαίσιον καί πρῶτον,
 λούσιμο αὐτή μου ἢ κεφαλή δέν θά δεχθεῖ πρῖν βάλω
 εἰς τήν πυράν τόν Πάτροκλον, καί τοῦ σηκώσω τάφον 45
 καί τά μαλλιά μου κουρευθοῦν, ὅτι παρόμοιος πόνος
 δέν θά μοῦ πλήξει τήν ψυχήν ὅσον καιρόν καί ἂν ζήσω.
 Ἄλλά γιά τῶρ' ἄς στέρξομε τό θλιβερό τραπέζι.
 Καί πρόσταξ' αὐριον ἐνωρίς, ὦ Ἀτρείδη βασιλέα,
 ξῖλα νά φέρουν κι ἔπειτα νά ἐτοιμάσουν ὅσα 50
 τοὺς πεθαμένους προβοδοῦν εἰς τόν ἀνήλιον τόπον.
 Γρήγορα τοῦτος ἄφαντος νά γίνει ἀπ' ἔμπροσθέν μας
 μέσα εἰς τήν φλόγα καί ὁ λαός τά ἔργα του νά πιάσει».
 Εἶπε καί ὅλοι πρόθυμοι στόν λόγον του ὑπακοῦσαν· 55
 καί ἀφοῦ τό δεῖπνο ἐτοίμασαν σπουδακτικά καθένας
 ἔτρωγαν, καί ὅλοι ἐχάρηκαν τό ἰσόμοιο τραπέζι·
 κι ἀφοῦ ἐφάγαν κι ἔπιαν ὅσο ἤθελε ἡ ψυχή τους,
 εἰς τήν σκηνήν ἐγύρισε καθένας νά πλαγιασει·
 ἀλλ' ὁ Πηλεΐδης κείτονταν στό ἐλεύθερο ἀκρογιάλι 60
 στεναζόντας καί ὀλόγυρα τῶν Μυρμιδόνων πλῆθος,
 καί ὁ ὕπνος, ὁπού τῆς ψυχῆς κάθε φροντίδα σήνει,
 θαθὺς τοῦ περιχύθηκε στά μέλη τά γενναῖα
 κοπιασμέν' ἀπ' τόν βαρύν ἀγῶνα πού 'χε κάμει
 νά κυνηγᾷ τόν Ἔκτορα στά τείχη ἔμπρός τῆς Τροίας.
 Κι ἦλθε ἡ ψυχὴ τοῦ δύστυχου Πατρόκλου καί ὁμοιαξ' ὅλη 65
 μ' ἐκείνον εἰς τ' ἀνάστημα καί στά λαμπρά του μάτια
 καί στήν φωνήν καί ὅμοια τά ἐνδύματα ἐφοροῦσε.

Στήν κεφαλὴν του ἐστάθηκεν ἔπάνω καὶ τοῦ εἶπε:
 «Κοιμᾶσαι καὶ μέ λημονεῖς, γλυκύτατε Πηλεΐδη,
 νεκρόν, καὶ ὄτ' ἤμουν ζωντανός εἰς τὴν καρδιά σου μ' εἶχες. 70
 Θάψε μ' εὐθύς νά διαδῶ τοῦ Ἄδη τόν πυλώνα·
 μακρὰν μέ διώχουν οἱ ψυχές, σκιές ἀναπαυμένων
 νά μὴ διαδῶ τόν ποταμόν καὶ ἀπόπερα τές σμίξω,
 κι ἐμπρός στές πύλες τές πλατιές τοῦ Ἄδη παραδέρνω.
 Δός μου τό χέρι, κλαίομαι· καὶ ὀπίσω ἀπό τόν Ἄδη 75
 δέν θά ἴθω, ἀφοῦ μέσ στήν πυρὰν μέ βάλετε τοῦ τάφου.
 Ὅτι ὄχι πλέον ζωντανοὶ καθήμενοι μονάχοι
 θενά τά λέγομε ὡς καὶ πρὶν· κι ἐμένα ἢ μοῖρα ἢ μαῦρη
 μ' ἄρπαξε ὡς διορίσθηκεν ἀπό τὴν γενετὴν μου.
 Καὶ σένα ἢ μοῖρα διόρισεν, ἰσόθεε Πηλεΐδη, 80
 κάτω ἀπ' τὰ τεῖχη νά σθησθεῖς τῶν ἀνδρειωμένων Τρώων.
 Καὶ ἄλλο ἀκόμη θά σοῦ εἰπῶ κι ἐλπίζω νά τό στέρξεις·
 μὴ ἀπ' τὰ δικά σου χωριστά τά κόκαλά μου βάλεις·
 ἀλλ' ὅπως εἰς τό σπῆτι σου μ' ἀνάθρεψαν μαζί σου,
 ὅταν παιδί στήν σκέπην σας μέ ἔφερε ὁ πατέρας 85
 ἀπ' τόν Ὀπούντα, ἐξ ἀφορμῆς κακῆς ἀνδροφονίας,
 ὅταν τοῦ Ἀμφιδάμαντος ἐφόνευσσα τ' ἀγόρι
 ἀθέλητα, ὡς ἐθύμωσα μ' αὐτόν στούς ἀστραγάλους·
 τότε μ' ἐδέχθηκε ὁ Πηλεὺς καὶ καλοανάθρεψέ με
 στό σπῆτι, καί μ' ὀνόμασεν αὐτός ἀκόλουθόν σου. 90
 Γι' αὐτό τῶν δύο τά κόκαλα μιά θήκη ἄς κλείσει μόνη,
 ἢ χρυσή στάμνα, πού ἢ σεπτὴ σοῦ ἐχάρισε μητέρα».
 Σ' ἐκεῖνον ὁ γοργόποδος ἀπάντησε Ἀχιλλέας:
 «Τ' ἤλθεις, σεπτὴ μου κεφαλὴ, νά μ' ἔβρεις καὶ νά κάμω
 μοῦ παραγγέλεις ὄλ' αὐτά; Κι ἐγὼ θά σέ ὑπακούσω 95
 καὶ ὅλα θά γίνουν, ὡς ποθεῖς· ἀλλ' ἔλα ἐδῶ σιμά μου,
 ὅπως καὶ ὀλίγες κἀν στιγμὲς ἐδῶ περιπλεγμένοι
 τοῦ πικροῦ κλάυματος μαζί τὴν ἡδονὴν χαροῦμε».
 Καὶ τές ἀγκάλες ἀπλώσεν ἀλλ' ἔπιασεν ἄερα·
 ὄτ' ἢ ψυχὴ κάτω ἀπ' τὴν γῆν ὡσάν καπνός ἐχάθη 100
 τρίζοντας· καὶ ὁ Ἀχιλλεύς πετάχθη σαστισμένος
 κτύπησε τές παλάμες του καὶ μέ παράπον' εἶπε:
 «Θεοὶ μου, καὶ στήν κατοικιὰ τοῦ Ἄδη, καθὼς βλέπω,

εἶναι ψυχὴ καὶ φάντασμα, ἀλλὰ δὲν ἔχει σπλάχνα.
 Ὅτ' ἡ ψυχὴ τοῦ δύστιχου Πατρόκλου μου ὀληνύκτα 105
 μ' ἐκείνον ἀπαράλλακτη ἐπάνω μου ἐστεκόνταν
 καὶ μοῦ παράγγελε πολλά, στὰ δάκρυα τῆς πνιγμένης».

Εἶπε καὶ εἰς ὄλους κίνησε τὸν πόθον τῶν δακρῶων·
 καὶ ἡ αὐγὴ τοὺς ἤβρε ὀλόγυρα στὸ λείψανο νά κλαίουν.

Καὶ τότε ἀπ' ὄλες τὲς σκηνές, ὡς ὄρισεν ὁ Ἄτρείδης, 110
 ἄνδρες μέ τὰ μουλάρια τους κινουῦσαν γιὰ τὸν λόγγον
 νά φέρουν ξύλα, κι ἔφορος ὁ ἐξαίσιος Μηριόνης
 τοῦ πολεμάρχου ἀκόλουθος, μεγάλου Ἰδομενέως·

καὶ ἀξίνες καὶ καλόπλεκτα σχοινιά βαστοῦσαν ὄλοι
 μέ τὰ μουλάρια τους ἐμπρός, καὶ ἀνεβοκατεβήκαν 115
 ῥάχες πολλές, λοξά, στριφτά μέσ' στ' ἄγρια μονοπάτια.

Καὶ ὄτ' ἐφθασαν στὰ σύλλακκα τῆς δροσισμένης Ἰδης,
 γοργὰ τὰ ὑψηλά δρυά μ' ἀκονητές ἀξίνες
 ἔκοφταν καί, ὅπως ἔπεφταν τὰ δένδρ', ἀχοῦσε ὁ τόπος.

Καί, ἀφοῦ τὰ ἐσχίζαν, ἔδεναν τὰ ξύλα στὰ μουλάρια· 120
 καὶ ἀπὸ τὸν λόγγον πρόθυμα νά φθάσουν στὴν πεδιάδα
 ἐκεῖνα ἐτετραπόδιζαν· καὶ ἀκόμ' οἱ ξυλοκόποι
 φέρνουν γογγύλι' ἐπάνω τους, ὡς εἶπε ὁ Μηριόνης,

τοῦ Ἰδομενέως ὀπαδός· κατόπιν στ' ἀκρογιάλι
 τὰ ἐδάξαν ἀραδιαστά στὸ μέρος, πού ὁ Πηλεΐδης 125
 μνήμα νά στήσει ἐσκέφθηκεν αὐτοῦ καὶ τοῦ Πατρόκλου·
 καὶ ἀφοῦ μέ ξύλ' ἀμέτρητα τὸν τόπον ἐσκεπάσαν

καθήμενοι ἐπερίμεναν· ὥστόσον ὁ Πηλεΐδης
 τοὺς Μυρμιδόνας πρόσταξε νά ζώσουν τὰ ἄρματά τους,
 καὶ κάτω ἀπὸ τὲς ἄμαξες νά ζέψουν τὰ πουλάρια· 130
 καὶ ἄρματωμένοι ἀνέδηκαν στ' ἀμάξια οἱ κυβερνήτες

καὶ οἱ μαχηταὶ στὸ πλάγι τους, καὶ ὀπίσω ἀκολουθοῦσαν
 σάν μαῦρο σύγνεφο οἱ πεζοί· ἐδάσταζαν στὴν μέσην
 τὸν Πάτροκλον οἱ σύντροφοι καὶ ὄλον μέ τὰ κομμένα
 μαλλιά τους τὸν ἐκέπασαν, καὶ ὀπίσω τοῦ βαστοῦσε 135
 τὴν κεφαλὴν ὁ ἰσόθεος Πηλεΐδης, πικραμένος

πού σύντροφον ἐξαίσιον στόν Ἄδι προδοδοῦσε.
 Καὶ ὅταν στὸ μέρος ἐφθασαν πού ἔδειξε ὁ Πηλεΐδης,
 τὸν δάλαν κάτω καὶ ἄφθονα τοῦ ἐστοίβασαν τὰ ξύλα.

Τότε ἄλλο ἐκέφθη ὁ Ἀχιλλεύς· ἀπ' τὴν πυρὰν ἐστράφη, 140
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τήν ξανθήν κόμην ἔκοψε πού τήν καλλιεργοῦσε
τοῦ ποταμοῦ τοῦ Σπερχειοῦ καλὴν νά τήν προσφέρει.

Κι εἶπε μέ πόνον τῆς καρδιάς κοιτώντας τὰ πελάγη:
«Ἄλλα σοῦ εὐχήθη, ὦ Σπερχειέ, τό στόμα τοῦ πατρός μου,
ὅταν ἐκεῖ θά ἐγύριζα στήν γῆν τήν πατρικὴν μου, 145
νά δώσει ἐσέ τήν κόμην μου καί ἀγίαν ἑκατόμβην,
καί αὐτοῦ στό κτῆμα, στές πηγές, πόχεις βωμόν εὐώδη
πεντήκοντ' ἀμουνούχιστα κριάρια νά μοῦ σφάζει.
Ἄλλά σύ δέν ἐκτέλεσες αὐτά πού εὐχήθη ὁ γέρος·
τῶρ' ἀφοῦ δέν θά ξαναἰδῶ τήν ποθητὴν πατρίδα 150
ἄς πάρει ὁ ἦρωσ Πάτροκλος τήν κόμην μου στόν Ἄδη».

Εἶπε, τήν κόμην ἔβαλε στοῦ ἀγαπημένου φίλου
τά χέρια καί ὅλους ἔκαμε τὰ δάκρυα ν' ἀρχινήσουν.

Καί ὁ ἥλιος θά βασίλευε καί ἀκόμη αὐτοῖ θά κλαίαν,
ἐάν στόν Ἀγαμέμνονα δέν ἔλεγε ὁ Πηλεΐδης: 155
«Ἄτρείδη, ἐπειδὴ πρόθυμα τῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη
στούς λόγους ὅλα πείθονται, καί ὁ θρῆνος κόρον φέρνει,
ἀπ' τήν πυράν νά σκορπισθοῦν καί δεῖπνον νά ἐτοιμάσουν
εἰπέ τους· κι ἔπειτ' ὅλοι ἐμεῖς, πού τόν νεκρόν πονοῦμε,
ὅλα θά συγυρίσομε καί οἱ πολεμάρχοι ἄς μείνουν». 160

Τά λόγια τοῦτ' ἄμ' ἀκουσεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
τόν λαόν ὅλον σκόρπισε στά ἰσόπλευρα καράβια,
κι ἐμείναν οἱ ἐνταφιασταί καί μέ κορμούς ἐκάμαν
πυράν ὅπου ἔχεν ἑκατόν ποδάρια μάρκου πλάτου,
καί τόν νεκρόν περίλυποι στήν κορυφὴν ἐβάλαν. 165
Κι ἐγδερναν κι ἐσυγύριζαν ἀρνιά πολλά καί βόδια
πρός τήν πυράν καί, παίρνοντας ἀπ' ὅλα τό κνισάρι,
τό λείψανον ἐσκέπαζε πατόκορφα ὁ Πηλεΐδης,
καί ὀλόγυρα ἐπανώτιαζε τὰ σώματα γδαρμένα,
καί στάμνες μέλι καί ἀλειμμα νά γέρουν πρὸς τήν κλίνην 170
ἔβαλε αὐτοῦ, καί τέσσερους ἀνδρειωμένους ἵππους
ἔριξε μέσα στήν πυράν, κι ἐστέναζε ὁ θλιμμένος.
Καί ἀπό τὰ ἐννέα πότρεφε τραπεζικά σκυλιά του
ἔριξε δυό μέσ στήν πυράν ἀποκεφαλισμένα,
καί ἀγόρια δώδεκα καλά τῶν ἀνδρειωμένων Τρώων 175
ἔσφαξε κι ἔριξεν αὐτοῦ, κι εἶχε κακό στόν νοῦ του.

Καί ἄσβεστην ἔβαλε φωτιά, γιά νά τούς δαπανήσει.
 Ἐβαρυστέναξ' ἔπειτα καί πρὸς τόν φίλον εἶπε:
 «Χαῖρε μου, ὦ Πάτροκλε, καί αὐτοῦ πού εὗρίσκεσαι στὸν Ἄδη
 ὅτι ὄλα ὄσα σοῦ ἔταξα τὰ τελειώνω τώρα. 180
 Ἄγῶρια δώδεκα λαμπρά τῶν ἀνδρειωμένων Τρώων
 τό πῦρ τὰ τρώγει ὄλα μέ σέ, καί τοῦ πυρός δέν δίδω
 τόν Πριαμίδην Ἐκτορα τροφή ἀλλά τῶν σκύλων».
 Τοῦτα ἐφοβέριζε, ἀλλ' αὐτόν σκυλιά δέν ἐπλησιάζαν
 ἡμέρα νύχτα τὰ δῖωχεν ἡ ἀθάνατη Ἄφροδίτη 185
 καί μ' ἄφθαρτο τόν ράντιζε τριανταφυλλένιο λάδι
 νά μή γδαρθεῖ τό σῶμα του, ὡς τό ἴσερνε ὁ Πηλεΐδης.
 Καί μαῦρο ἀπό τόν οὐρανόν στήν πεδιάδα ὁ Φοῖβος
 κατέβασ' ἕνα σύννεφο, κι ἐσκέπασε τό μέρος
 ὄλον ὄσ' ἔπιανε ὁ νεκρός, νά μή μπορεῖ τοῦ ἡλίου 190
 ἡ δύναμις τὰ νεῦρα του νά φρύξει καί τὰ μέλη.
 Ἄλλ' ἡ πυρά δέν ἀναφτε τοῦ ἄψυχου Πατρόκλου,
 καί τότε ἄλλο σοφίσθηκεν ὁ ἰσόθεος Πηλεΐδης·
 ἀνάμερ' ἀπό τήν πυράν εὐχήθη στούς ἀνέμους,
 τόν Ζέφυρον καί τόν Βοριά κι ἐτάχθηκε θυσίες, 195
 καί μέ χρυσό σπονδίζοντας ποτήρι ἐπαρακάλει
 νά ἔλθουν κι ἔτσι γρήγορα τὰ ξύλα πάρουν φλόγα
 καί καταλύσει τούς νεκρούς· καί ἄμ' ἄκουσεν ἡ Ἴρις
 τήν δέησίν του, ἐχύθη εὐθύς μηνύτρα στούς ἀνέμους.
 Εἰς τό τραπέξι ἐκάθονταν τοῦ ὀρμητικοῦ Ζεφύρου 200
 ὄλοι μαζί, καί ὡς πάτησε στό πέτρινο κατώφλι
 ἡ Ἴρις ὄλη διαστική, κι ἐκεῖνοι αὐτοῦ τήν εἶδαν
 ἐσηκωθῆκαν καί καθεῖς σιμά του τήν καλοῦσε·
 κι ἐκεῖνη δέν ἠθέλησε, «δέν κάθομαι», τούς εἶπε,
 «στοῦ Ὁκεανοῦ τό ρεῦμα εὐθύς ὀπίσω θά πηγαίνω, 205
 τῶν Αἰθιοπῶν εἰς τήν γῆν, πού σφάζουν ἑκατόμβες
 τῶν ἀθανάτων, ὡς κι ἐγώ τό μέρος μου νά λάβω.
 Ἄλλ' ὁ Ἀχιλλεύς παρακαλεῖ, καί τάζεται θυσίες,
 ὁ Ζέφυρος ὁ ἠχηρός νά τρέξει καί ὁ Βορέας
 εἰς τήν πυράν νά δώσετε πνοήν νά πάρει φλόγα 210
 ἐκεῖ πού κείται ὁ Πάτροκλος π' ὄλοι οἱ Ἀχαιοί τόν κλαίουν».
 Αὐτὰ ἔπε καί ἀνεχώρησε, κι ἐκεῖνοι ἐπεταχθῆκαν

μέ θόρουδον, ταράζοντας τά σύγνεφα ἔμπροσθέν τους.
 Καί ὡς διάβαιναν τό πέλαγος, ἀπ' τήν σφοδρήν πνοήν τους
 σηκώνονταν τά κύματα· καί ἅμ' ἔφθασαν στήν Τροίαν 215
 ἔπεσαν μέσα στήν πυράν, κι ἐβρόντα εὐθύς ἡ φλόγα.
 Καί ὀλονυκτίς ἀπ' τήν πυράν, καί οἱ δυό φουσομανώντας
 τές φλόγες σήκωναν ψηλά· καί ὀλόνυκτα ὁ Πηλεΐδης
 ἀπό κρατήρα ὀλόχρυσο, μέ δίκουπο ποτήρι
 ἔχυνε χάμου τό κρασί κι ἐπότιζε τό χῶμα, 220
 καί τήν ψυχὴν τοῦ ἄμοιρου Πατρόκλου ξεφωνοῦσε.
 Καί ὡς κλαίει πατέρας καίοντας τά κόκαλα παιδιοῦ του
 πού νιόγαμπρος ἀπέθανε τῶν ἄμοιρων γονέων,
 ὅμοια ὁ Πηλεΐδης καίοντας τά κόκαλα τοῦ φίλου
 ἐστέναζε κι ἐσέρονταν τριγύρω εἰς τήν πυράν του. 225
 Τήν ὥραν ὅπου προμηναῖ τό φῶς ὁ Ἐωσφόρος
 καί ἡ χρυσή προβαίει' Ἡώς ἀπ' τά θαλάσσια δάθη,
 ἡ πυρκαϊά μαραίνονταν καί ἔπαυσεν ἡ φλόγα.
 Οἱ ἄνεμοι στόν τόπον τους ἐγύρισαν καί ὁ λόντος
 ὁ Θράκιος ὀλοφούσκωτος στό διάδα τους βογγοῦσε. 230
 Καί ἀνάμερ' ἀπό τήν πυράν κατάκοπος ἐσύρηθι
 ὁ Ἄχιλλεύς κι ἐπλάγιασε, κι ὕπνος γλυκός τόν πήρε·
 καί στόν Ἀτρείδη ὀλόγυρα συνάζονταν οἱ ἄλλοι,
 καί ὡς ἔρχονταν ὁ κτύπος των τόν ἐγειρε ἀπ' τόν ὕπνον.
 Σηκώθη ὀρθός ὁ Ἄχιλλεύς καί πρὸς ἐκείνους εἶπε: 235
 «Ἀτρείδη, τῶν Παναχαιῶν καί σεῖς οἱ πολεμάρχοι,
 τήν πυρκαϊάν μέ τό λαμπρό κρασί θά σθήσεται ὅλην
 ὅσο πού ἐδόσκησ' ἡ φωτιά· κατόπιν τοῦ Πατρόκλου
 τά κόκαλ' ἄς συνάξομε, καλά ξεχωρισμένα.
 Καί εἴν' εὐκολογνωρίστα, πού στής πυρᾶς τήν μέσην 240
 ἐκεῖνονταν καί ἀνάμερα στές ἄκρες γύρω οἱ ἄλλοι
 ἀνάμικτα ὄλοι ἐκαίονταν ἄνδρες ὁμοῦ καί ἵπποι·
 κι ἐκεῖνα εἰς στάμνα ὀλόχρυσην, καί διπλωτό κνισάρι
 θά θέσομεν ὥσπου κι ἐγώ νά κατεβῶ στήν Ἄδην·
 καί τάφος νά τοῦ σηκωθεῖ πολύ τρανός δέν θέλω, 245
 ἀλλά σωστός ὡς συνηθοῦν· κατόπιν μέγαν ἄλλον
 καί ὑψηλόν θά κάμετε ὅσοι Ἀχαιοὶ στά πλοῖα
 θά εὐρεθεῖτε ζωντανοὶ κατόπιν ἀπό ἐμένα».

Εἶπε κι ἐκείνοι ἐδέχθησαν τούς λόγους τοῦ Πηλεΐδῃ·
 τὴν πυρακαϊά μέ τό λαμπρό κρασί ἐδοῦσαν ὄλην, 250
 ὅσον ἐδόσκησε ἡ φωτιά, καί βαθιά στάκτη ἐγίνη·
 καί κλαίοντας τά κόκαλα τοῦ ἀγαπημένου φίλου
 εἰς χρυσὴν στάμνα ἐσύναζαν μέ διπλωτό κνισάρι,
 καί εἰς τὴν σκηνὴν τά ἐσκέπασαν μ' ἓνα λεπτό σινδόνη.
 Καί στὴν πυρὰν ὀλόγυρα τοῦ τάφου ἐσύραν κύκλον, 255
 θεμέλια κτίσαν καί σωρό τά χῶματα ἐσηκῶσαν.
 Καί ἅμα τελειῶσαν, τὸν λαόν ἐκράτησε ὁ Πηλεΐδης
 καί εἰς πλατύν γύρον ἔκαμε τά πλήθη νά καθίσουν,
 κι ἔβγαλε ἀπ' τὰ καρᾶδια του τοῦ ἀγῶνος τά βραβεῖα,
 ἵππους, μουλάρια, βόδια καί καλόζωνες γυναικες 260
 καί λέβητες καί τρίποδες καί σίδηρο ἐργασμένο.
 Ἔθεσε πρῶτα στοὺς ταχεῖς ἵππεις λαμπρό βραβεῖο
 νά πάρει ὁ πρῶτος ἄξιαν, σ' ἔργα λαμπρά, γυναίκα
 καί μέ τ' αὐτιά του τρίποδα, πού μέτρα εἰκοσιδύο
 χωροῦσε· καί στόν δεῦτερον μίαν ἄστρωτην φοράδα 265
 ἐξάχρονην, πού ἔμελλε μουλᾶρι νά γεννήσει·
 τοῦ τρίτου λέβητ' ἄκαφτον, ὅλον λευκόν ἀκόμη,
 λαμπρόν, πού μέτρα τέσσερα χωροῦσε, κάτω βάζει·
 καί τοῦ τετάρτου ἔστησε δυό τάλαντα χρυσάφι·
 τοῦ πέμπτου ἓνα διχέρουλον ἀφλόγιστο ποτήρι. 270
 Καί ὀρθός ἐστάθη καί ἄρχισε νά λέγει στοὺς Ἀργεῖους:
 «Ἀτρεΐδῃ, καί τῶν Ἀχαιῶν οἱ ἄλλοι πολεμᾶρχοι,
 αὐτὰ στήν μέσην ἔθεσα γιά τούς ἵππεις βραβεῖα·
 ἂν τόν ἀγῶνα ἐκάναμε δι' ἄλλον πεθαμένον,
 τά πρῶτα ἐγώ θά ἔπαιρνα βραβεῖα στήν σκηνὴν μου. 275
 Γνωρίζετ' ἂν οἱ ἵπποι μου πρωτεύουν στήν ἀνδρεία·
 ἀθάνατ' εἶναι, ὁ Ποσειδῶν τούς ἔχει δώσει πρῶτα
 εἰς τόν πατέρα μου καί αὐτός τούς ἔδωκε σ' ἐμένα.
 Ὅθεν θά μείνω ἀνάμερα κι ἐγώ καί τ' ἄλογά μου·
 ὁ κυβερνήτης ὁ ἀγαθός δέν τούς δοξάζει πλέον, 280
 ὅπου συχνά τούς ἔλουζεν ἀπό καθάρια βρύση
 καί ὄλες τέσ χαῖτες ἔριαινε μ' εὐωδιασμένο λάδι.
 Ἐκείνον τῶρ' αὐτοὶ πενθοῦν, τέσ χαῖτες των κρεμώντας
 κάτω ὡς τό χῶμα, ἀκίνητοι στόν πόνον τῆς ψυχῆς των.

Κι έτοιμασθειτ' οί άλλοι σεις όσοι στά στερεά σας 285
 άμάξια θάρρος έχετε και στά καλά πουλάρια».

Είπε ο Πηλείδης και ταχείς ίππεις έπεταχθήκαν.
 'Ο πολεμάρχος Εύμηλος σηκώθη άπ' όλους πρώτος,
 υίός του 'Αδμήτου, δοξαστός στους ίππικούς άγώνας·
 κατοπι εύθύς ο δυνατός σηκώνεται ο Διομήδης, 290

τούς ίππους ζευει του Τρωός, πού 'χε του Αίνεα πάρει
 τότε, όπου τουτον έσωσε στον κίνδυνόν του ο Φοΐδος.

Σηκώθη τότε και ο Ξανθός διογέννητος 'Ατρείδης
 κι έξευεν, ο Μενέλαος, δυό γρήγορα πουλάρια,
 μέ τόν δικόν του Πόδαργον τήν Αϊθην του άδελφού του, 295
 πού χάρισ' ο 'Εχέπωλος σ' αυτόν ο 'Αγχισιάδης,

γιά νά μήν τόν άκολουθει στά τείχη εμπρός της Τροίας,
 και αυτού μέσ στην πλατύχωρη πατρίδα Σικυώνα
 νά ευφραίνεται' όλα τά καλά πού του 'χε δώσει ο Δίας·
 κείνην τότ' έξευεν αυτός λαχταριστήν φοράδα. 300

Τέταρτος ο 'Αντίλοχος, κλωνάρι παινεμένο
 του Νηληιάδη Νέστορος, δυό, θρέμματα της Πύλου,
 έφερεν κάτω άπ' τόν ζυγόν καλότριχα πουλάρια.
 Τότε τόν έπλησίασεν ο σεβαστός πατέρας

κι είπε καλά και φρόνιμα στό φρόνιμο παιδί του: 305
 «Νέον άκόμ', 'Αντίλοχε, σ' αγάπησεν ο Δίας
 και ο Ποσειδών και σου 'δειξαν της ίππικής τέσ τέχνες·
 όθεν έσύ νά διδαχθεις πολλή δέν είναι χρεια·

ξεύρεις γύρω στά τέρματα νά στρέφεις· έχεις όμως
 ίππους όκνούς· γιά τουτο έγώ καλό δέν περιμένο. 310

Κι εκείνοι όπου ταχύτερους τυχαίνει νά 'χουν ίππους
 πάλιν δέν έχουν νόημα καλύτερο από σένα.

'Αλλ' άκουσέ με, αγαπητέ, και σκέψου στην ψυχήν σου
 της τέχνης κάθε σόφισμα, μή χάσεις τά θραβεία·
 μέ σόφισμα παρά μ' άνδρεία προκόβει ο δενδροκόπος· 315
 μέ σόφισμα στής θάλασσας τ' άγριωμένα πλάτη

τό άνεμόδαρτ' οδηγεί καράδι ο κυβερνήτης·
 μέ σόφισμα και ήνίοχος ήνίοχον περνάει.

'Αλλ' όποιος εις τούς ίππους του θαρρώντας και στ' άμάξι
 έδωθ' εκείθε άστόχαστα πολύν γυρίζει τόπον, 320

οἱ ἵπποι του παραστρατοῦν, τοῦ φεύγουν ἀπ' τὸ χέρι·
καί μ' ἄλογο κατώτερο ὅποιος τὲς τέχνες ξέρει
στό τέρμα στρέφει ἀδιάκοπα, πάντοτ' ἐμπρός του τὸ ἔχει,
ἀπ' τὴν στιγμὴν πού ἐτέντωσε τοὺς χαλινούς τῶν ἵππων
ἴσια τοὺς φέρνει καὶ τηρᾷ τὸν πρῶτον νὰ περάσει. 325

Κι ἓνα σημάδι θὰ σοῦ εἰπῶ, πού εὐκόλως θὰ γνωρίσεις·
ξύλον ὀρθώνεται ξερό, ὅσον ὀργιὰ, στό χῶμα,
δρυός ἢ πεύκου καὶ ἢ βροχὴ καθόλου δέν τὸ σέπει·
καὶ ἀπ' τὰ δυὸ μέρη κάτασπροι στυλώνονται δυὸ λίθοι
στό στένωμα κι εἶν' ὀμαλός ὁ ἵππόδρομος τριγύρω. 330

εἶτ' εἶναι μνημῆμα κανενός πού ἀπέθανε τὸ πάλαι,
ἢ γιὰ καμπτόν κεῖ τὸ ἔβαλαν ἓναν καιρόν οἱ ἀρχαῖοι,
καὶ τώρα τέρμα τὸ ἔθεσαν ὁ ἰσόθεος Πηλεΐδης.
Σ' ἐκεῖνο ἐγγύς σύ νὰ ὀδηγεῖς τ' ἀμάξι μὲ τοὺς ἵππους,
καὶ ἀπ' τὸ καλόπλεκτο θρονί στ' ἀριστερὰ τῶν ἵππων 335

νὰ χαμηλώνεις τὸ κορμί καὶ τὸ δεξιὸ πουλάρι
μὲ βοήν κέντα καὶ ἄφησε λυτὰ τὰ χαλινάρια·
εἰς τὸν καμπτόν ὁ ἀριστερός σου ἵππος νὰ κολλήσει,
νὰ φαίνεται πού τοῦ καλοῦ τροχοῦ τὸ κεφαλάρι
τὸν ξάκιρσε, καὶ πρόσεχε στόν λίθον μὴ σκουντήσεις 340

μήπως λαβῶσεις τ' ἄλογα καὶ σπᾶσεις καὶ τ' ἀμάξι·
χαρὰ στοὺς ἄλλους, ὄνειδος πολὺ στόν ἑαυτὸν σου
θὰ εἶναι· ἀλλὰ μὲ φρόνησιν φυλάξου, ἀγαπητέ μου,
ὅτι ἂν στό τέρμα δυνηθεῖς τὸν ἄλλον νὰ περάσεις,
μὴ φοθηθεῖς ἄλλος κανεῖς ἄλλου νὰ σέ προφθάσει 345

κι ἐάν ὀπίσω σου κεντᾷ τὸ γρήγορο πουλάρι
τοῦ Ἀδρήστου, τὸν Ἀρίονα πού ἔναι ἀπὸ γένος θεῖον
ἢ ἐκεῖνα τοῦ Λαομέδοντος, θρέμμα λαμπρὸ τῆς Τροίας».
Εἶπε καὶ πρὸς τὴν θέσιν του ἐγύρισε ὁ Νηλεΐδης,
ὄλους ἀφοῦ ἐφανέρωσε τοὺς τρόπους στόν υἱὸν του. 350

Πέμπτος τοὺς ἵππους ἔξεψε κατόπι ὁ Μηριόνης.
Στοὺς θρόνους τότε ἀνέβηκαν, καὶ τοὺς λαχνούς ἐρίξαν.
Τοὺς τίναξεν ὁ Ἀχιλλεύς, κι ἐβγήκε τοῦ Ἀντιλόχου
ὁ πρῶτος κληρὸς, κι ἔλαχε ὁ δεύτερος τοῦ Εὐμήλου,
κατόπιν ὁ Μενέλαος ὁ δοξαστὸς Ἀτρεΐδης, 355

ὁ Μηριόνης ἔπειτα, κι ὕστερος ὁ Τυδεΐδης,

ἅπ' ὅλους ὁ καλύτερος, τοῦ ἀγῶνος πῆρε κλῆρον.
 Εἰς τὴν ἀράδα ἐστάθηκαν, καὶ ξέμακρα στό σιάδι
 τὰ τέρματα ἔδειξ' ὁ Ἀχιλλεύς· καὶ τηρητὴν πλησίον
 βάζει τὸν θεῖον Φοῖνικα, τὸν φίλον τοῦ πατρὸς του, 360
 γιὰ νὰ προσέχει καὶ σωστά νὰ κρίνει τὸν ἀγῶνα.
 Καὶ ἀφοῦ στοὺς ἵππους σήκωσαν τὲς μάλιστα τους ὄλοι
 μέ τὰ λουριά τούς ἀναφταν καὶ μέ τὰ λόγι' ἀκόμη.
 Κι ἔτρεχαν κείνοι ἀκράτητοι στό σιάδι ἀπὸ τὰ πλοῖα·
 καὶ κάτω ἀπὸ τὰ στήθη τους ἡ σκόνη στὸν ἀέρα 365
 σηκώνονταν σάν σύννεφον ἢ μαύρη ἀνεμοζάλη
 καὶ οἱ χαῖτες ἐτινάζονταν στό φύσημα τοῦ ἀνέμου,
 καὶ πότ' ἐγγίζαν εἰς τὴν γῆν τ' ἀμάξια, πότε ἐπάνω
 ψηλά πετιόνταν· καὶ ὄλοι ὀρθοὶ στοὺς θρόνους οἱ ἐλατήρες
 ἐστέκονταν, κι ἐσπάραζε τῆς νίκης ἢ λαχτᾶρα 370
 ὄλων τὰ στήθη καὶ καθεὶς βοοῦσε στ' ἄλογά του,
 κι ἐκεῖνα ὡς νὰ ἴσαν φερωτά τὴν πεδιάδα ἐσχίζαν.
 Καὶ ὅταν στήν ἄκρην ἔφθασαν οἱ ἵπποι νὰ γυρίσουν
 πρὸς τ' ἀκρογιάλι ἐδειχέτο τοῦ καθενὸς ἢ ἀνδρεία
 κι οἱ ἵπποι σφόδρα ἐτάνυσαν καθένας τὴν ὀρμὴν του. 375
 Τότε οἱ φοράδες ἔβγαῖναν τοῦ Εὐμήλου ἅπ' ὅλους πρῶτες,
 εὐθύς κατόπι τοῦ Τρωῶς οἱ ἵπποι τοῦ Διομήδη
 πετοῦσαν ὄχι ξέμακρα, ἀλλὰ σιμά του τόσο
 πού πάντοτε, σοῦ ἐφαίνετο, τὸν θρόνον θά πατήσουν,
 κι ἡ ἄχνα τους ἐθέρμαινε τὲς πλάτες τοῦ Εὐμήλου, 380
 ἐπάνω του ὡς ἀπίθωναν αὐτοὶ τὲς κεφαλές τους·
 καὶ θά τὸν πέρνα ἢ θά ἴκανεν ἀμφίβολην τὴν νίκην,
 ἂν τοῦ Διομήδη ἀπὸ χολὴν πού ἐπῆρε τότε ὁ Φοῖβος
 δέν τοῦ πετοῦσαν ἔξαφνα τὴν μάλιστα' ἅπ' τό χέρι.
 Καὶ ἅπ' τὸν θυμὸν του ἐδάκρυσε νὰ βλέπει ὁ Διομήδης 385
 πῶς οἱ φοράδες ἐμπροσθεν πολὺν ἐπαῖρναν δρόμον
 καὶ οἱ δικοὶ του ἀκέντητοι ὀπίσω ἐσπεδισθῆκαν.
 Ἄλλ' εἶδε πῶς πανούργησεν ὁ Φοῖβος τὸν Τυδείδην
 ἢ Ἀθηνᾶ, κι ἔδραμ' εὐθύς σιμά στὸν πολεμάρχον,
 τοῦ ἀπόδωσε τὴν μαστίγα κι ἐγκάρδιωσε τούς ἵππους. 390
 Καὶ θυμωμένη τρέχοντας στὸν Εὐμηλον ἐπάνω
 τὸν ζυγὸν τοῦ ἴσασε ἢ θεά· κι ἐδῶ κι ἐκεῖ τοῦ δρόμου

ἔφυγαν οἱ φοράδες του κι ἐρίζαν τό τιμόνι.
 Κι ἐκεῖνος στὸν τροχὸν σιμά ροδόλησε ἀπ' τὸν θρόνον,
 οἱ ἀγκῶνες του ἐγδάρθηκαν, ἡ μύτη καὶ τό στόμα, 395
 τό μέτωπό του ἐσύντριψε, τὰ μάτια του ὅλα δάκρυα
 ἐγέμισαν κι ἐκόπηκεν ἡ ἀνδρική φωνή του.
 Τότε στὸν δρόμον ἔγυρε τούς ἵππους ὁ Τυδεΐδης
 καὶ ὅλους τούς ἄλλους πέρασε πολὺ, καθὼς τούς ἵππους
 τοῦ ἀναφτεν ἡ Ἄθηνᾶ καὶ τοῦ ἴδινε τὴν νίκην. 400
 Καὶ αὐτοῦ κατόπιν ὁ ξανθὸς Μενέλαος προχωροῦσε.
 Κι ἐφώνηξ' ὁ Ἀντίλοχος στοὺς ἵππους τοῦ πατρός του:
 «Καὶ σεῖς πατήσετε γερά, τεντῶστε τὴν ὁρμὴν σας·
 μ' ἐκεῖνους νὰ παλαίσετε δέν λέγω τοῦ Τυδεΐδη
 τούς ἵππους, πού τούς ἔδωκε μεγάλην γρηγοράδα 405
 ἡ Ἄθηνᾶ, καὶ ἠθέλησε νὰ δώσει αὐτοῦ τὴν νίκην·
 ἀλλὰ γοργὰ προφθάσετε τοῦ Ἀδμήτου τό ζευγάρι,
 θά ναι ἐντροπή σας θηλυκό νὰ γίνει ἀνώτερό σας
 ἡ Αἶθη· ἀκόμη ὀπίσω της θά μείνετε, ὦ γενναῖοι;
 Καὶ ἰδοὺ τί λέγω φανερά καὶ ὁ λόγος μου θά γίνει· 410
 δέν θά σᾶς περιποιηθεῖ στό ἔξῃς ὁ μέγας Νέστωρ,
 ὁ ἴδιος ἀλύπητα θενά σᾶς κόψει, ἀνίσως
 πάρομε ὀκηρευόμενοι κατώτερο βραβεῖον·
 ἀλλὰ νὰ μέ συντρέξετε μέ τὴν ὁρμὴν σας ὅλην·
 καὶ ὁ νοῦς μου θά μηχανευθεῖ μέ τρόπον νὰ γλιστρήσω 415
 τοῦ δρόμου ἐκεῖ στό στένωμα κι ἔτσι θά μοῦ ξεφύγει».
 Κι ἐκεῖνοι ἀπ' τούς φοβερισμούς πού ἀκοῦσαν τοῦ κυρίου
 τό τρέξιμό τους σπούδαξαν, ὥσπου σ' ὀλίγην ὥραν
 τοῦ κοίλου δρόμου τό στενό τοῦ Ἀντιλόχου ἐφάνη·
 εἶχεν ὁ δρόμος σχίσμα γῆς πού μαζευμένα ἐκάμαν 420
 τὰ χειμωνιάτικα νερά κι ἐθύθισεν ὁ τόπος.
 Ἐκεῖ μέ φόβον μή συμβεῖ σμίξεις τροχῶν τραβοῦσε
 ὁ Ἀτρεΐδης· τότ' ὁ Ἀντίλοχος ἔξω τοῦ δρόμου στρέφει
 τούς ἵππους, γέρνει πλαγινά καὶ ὀρμᾶ νὰ τὸν προφθάσει.
 «Ἄνόητε», τοῦ ἐφώνησεν ὁ Ἀτρεΐδης φοβισμένος, 425
 «πῶς κυβερνάς; Τούς ἵππους σου κράτησε, κι εἶναι ὁ δρόμος
 στενός, παρέκει στό πλατύ, θαρρῶ, θά προσπεράσεις,
 μὴν ἀφανίσεις καὶ τούς δυὸ κυλώντας μέ τ' ἀμάξι».

Ἄλλά ὡσάν τά λόγια του ποσῶς νά μή ἔχε ἀκούσει
 ὁ Ἄντίλοχος σφοδρότερα τούς ἵππους ἐκεντοῦσε. 430
 Καί ὄσπν ὁ δίσκος ἔχει ὀρμὴν ριγμένος ἀπὸ χέρι
 ἀνδρός, πού ὄλην τὴν δύναμιν τῆς νιότης δοκιμάζει,
 τόσο διασκέλισαν καί αὐτοί· κι ἐκείνοι τοῦ Ἄτρείδῃ
 τὰ ὀπίσω ἐκάμαν, ὅτι αὐτός ἠθέλησε κι ἐμείναν,
 μήπως συμπλέξουν καί τὰ δυό ζευγάρια μέσ στόν δρόμον 435
 καί τὰ καλόπλεκτα θρονιά γυρίσουν ἄνω κάτω
 κι οἱ ἴδιοι χάμου κυλισθοῦν ζηλεύοντας τὴν νίκην.
 Τότε ὁ ξανθὸς Μενέλαος τὸν ἀποπῆρε κι εἶπε:
 «Ἄντίλοχε, καί ποιὸς θνητὸς ὀλέθριος εἶναι, ὡς εἶσαι;
 Ἐσφάλαμε ὀπού δίκαιον σ' ἐλέγαμε, ὦ χαμένε· 440
 ἀλλ' ὁμως πρῶτα θά ὀρκισθεῖς πρὶν πάρεις τό βραβεῖον».
 Εἶπε· κατόπι ἐφώνασε στά δυνατὰ πουλάρια.
 «Μὴ μοῦ σταθεῖτε ἀκίνητοι καί καταπικραμένοι·
 ἐκείνων θενά κουρασθοῦν τὰ γόνατα καί οἱ φτέρνες
 πρὶν ἀπὸ σᾶς· ὅτι καί οἱ δυό τὰ νιάτα πλιά δέν ἔχουν». 445
 Καί τότ' ἐκείνα ἀπ' τὴν βοήν πού ἀκούσαν τοῦ κυρίου
 ὀρμησαν καί δέν ἄργησαν τούς ἄλλους νά προφθάσουν.
 Στόν κύκλον κεῖ καθήμενοι θωροῦσαν οἱ Ἄργεῖοι
 τούς ἵππους πού μ' ἀκράτητην ὀρμὴν τετραποδίζαν.
 Πρῶτος ὁ ἄρχος τῶν Κρητῶν, Ἰδομενεύς, τούς ἵππους 450
 ἐνόησε, ὡς ἐκάθονταν ψηλά τοῦ κύκλου ἀπ' ἔξω·
 καί ὡς ἄκουσεν ἀπὸ μακριά βοήν τοῦ κυβερνήτῃ
 ξεχώρισε περήφανο πουλάρι νά προβαίνει
 πού ἔχε τὴν τρίχα ὀλόξανθην καί μόνον ἐν' ἀσπράδι
 ὡσάν φεγγάρι στρογγυλό, στό μέτωπο ἐφαινόταν. 455
 Τότ' ἐσηκώθη καί ἄρχισε νά λέγει στοὺς Ἄργεῖους:
 «Ἦ τῶν Ἄργεῖων ἀρχηγοί, καλοὶ μου πολεμάρχοι,
 τάχα ἐγὼ μόνος ἦ καί σεῖς βλέπετ' ἐκεῖ τούς ἵππους;
 Ἄλλοι ἀπ' αὐτούς πού ἐπρότρεχαν μοῦ ἐφαίνονταν καί ἄλλος
 φαντάζει ὁ κυβερνήτης των· καί κάπου ἐμποδισθῆκαν 460
 αὐτές πού ἐκεῖ ἐκέρδισαν στόν δρόμον οἱ φοράδες.
 Πρῶτα στό τέρμα ὀλόγυρα τέσ ἔβλεπα νά τρέχουν,
 τώρα ἀπ' ἐμπρός μου χάθηκαν, ἄν καί παντοῦ γυρίζω
 τὰ μάτια μου νά τέσ ἰδῶ στό Τρωικὸ πεδίον.

Ἦ θά τοῦ ἐφύγαν τὰ λουριά καί δέν μπορούσε πλέον 465
νά τές κρατήσει στρέφοντας τό τέραμα ὁ κυβερνήτης.

Ἐκεῖ, θαρρῶ, θά ἔπесе αὐτός καί θά ἔσπασε τ' ἀμάξι
καί ξαγριομένες σκίρτησαν κι ἐφύγαν οἱ φοράδες·
ὀρθοὶ κοιτάζετε καί σεῖς· ἴσως καλά δέν βλέπω
ἐγώ, ἀλλά μοῦ φαίνεται, πώς κείνος αὐτοῦ πέρα 470
εἶναι τό γένος Αἰτωλός, καί στ' Ἄργος βασιλεύει,
καί τοῦ Τυδέως εἶν' υἱός, ὁ δυνατός Διομήδης».

Καί ὁ Αἶας τόν κακόδρισεν ὁ γρήγορος Ὀϊλείδης:
«Ἰδομενέα, φαφλατᾶς παράκαιρα· καί πέρα
ἀνάερα σηκώνονται πετώντας οἱ φοράδες. 475

Μές στούς Ἄργειους, ὡς θαρρῶ, τόσο δέν εἶσαι νέος,
καί μάτια τόσο καθαρά δέν ἔχ' ἡ κεφαλή σου·
πάντοτ' ἐσύ ἔσαι φαφλατάς, ἀλλ' ὅπου εὐρίσκοντ' ἄλλοι
ἄνδρες καλύτεροι ἀπό σέ, πρὸς τί νά φαφλατίζεις;

Ἐκεῖνες εἶναι πού ἀπ' ἀρχῆς προτρέχαν οἱ φοράδες 480
τοῦ Εὐμήλου καί τές κυβερνᾶ μέ τὰ λουριά στό χέρι».

Εὐθύς ὁ ἄρχος τῶν Κρητῶν τοῦ ἀντεῖπε χολωμένος:
«Αἶας φιλονικότατε, κακόγνωμε καί στά ἄλλα
μές στούς Ἄργειους ὕστερος, ὅτ' εἶναι ὦμός ὁ νοῦς σου.

Κι ἔλ', ἄς στοιχηματίσομεν ἢ τρίποδα ἢ λεβέτι 485
καί ποιό ζευγάρι τρέχει ἐμπρός κριτῆς ἄς μαρτυρήσει
ὁ Ἀγαμέμνων· τότε σύ πλερώνοντας θά μάθεις».

Εἶπε κι εὐθύς πετάχθηκεν ὁ φτεροπόδης Αἶας
καί θυμωμένος ἐμελλε κακά νά τοῦ ἀπαντήσει·
καί θ' ἀναφτε χειρότερη σ' αὐτούς φιλονικία, 490

ἄν δέν σηκώνετ' ὁ Ἀχιλλεύς ὁ ἴδιος, πού τούς εἶπε:
«Τά λόγια τοῦτα τὰ κακά νά παύσουν μεταξύ σας,
Αἶας σύ καί Ἰδομενεύς, ὅτι δέν εἶναι πρέπον,
πού σ' ἄλλον ἄν τό ἐδλέπετε θά σᾶς ἀγανακτοῦσε·
ἀλλά στόν κύκλον ἤσυχτοι τούς ἵππους θεωρεῖτε, 495

καί δέν θ' ἀργήσουν τώρα ἐδῶ νά φθάσουν, ὡς τούς διάζει
ζῆλος τῆς νίκης· τότ' ἐσεῖς θέλει γνωρίσεν ὅλοι
τῶν ἵππων τίνες ὕστεροι καί τίνες εἶναι πρῶτοι».

Τόν λόγον δέν ἀπόειπε κι ἔφθασεν ὁ Τυδείδης
τούς ἵππους του κατάπλατα ραβδίζοντας κι ἐκείνοι 500

ἐκόφταν μέ ἀνάερα διάσκελα τόν δρόμον.
 Καί ἀπό τήν σκόνη εὐφραίνονταν ἐπάν' ὁ κυβερνήτης,
 καί ὀπίσω στά φτερόποδα πουλάρια ροβολοῦσε
 τ' ἀμάξι χρυσοκόλλητο μέ δίπλες κασιτέρου·
 καί τά στεφάνια τῶν τροχῶν μικρόν αὐλάκι ἀφῆκαν 505
 στό λεπτό χῶμα ὀπίσω τους κι ἐκεῖνα ἐμπρός πετοῦσαν.
 Στόν κύκλον μέσα ἐστάθηκε καί ἴδρωτες στό χῶμα
 ρονιές τά στήθη ἐστάλαζαν καί οἱ κεφαλές τῶν ἵππων·
 καί αὐτός ἀπό τ' ὀλόλαμπρον ἐπήδησε θρονί του
 καί στόν ζυγόν ἀπόθεσε τήν μάστιγα· καί ἀμέσως 510
 ὁ ἀνδρειωμένος Σθέnelος ἐπῆρε τό βραβεῖον
 καί μέ τόν καλόν τρίποδα παράδωσε τήν κόρη
 εἰς τοὺς συντρόφους καί ἄρχισε τοὺς ἵππους νά ξεξέψει.

Κατόπιν ἦλθ' ὁ Ἀντίλοχος, αὐτός πού τόν Ἀτρεΐδην
 μ' ἐπιβουλήν του ἐπέρασε καί ὄχι μέ ὀρμήν τῶν ἵππων. 515
 Καί ὅμως τοῦτος πολὺ ἐγγύς ἐράβδιζε τοὺς ἵππους
 καί ὅσον ἀπέχει ἀπ' τόν τροχόν πουλάρι ὀπού στό σιάδι
 μ' ὄλο τ' ἀμάξι ταυστά τραβᾷ τόν κύριόν του,
 πού ἐγγίζουσι μόλις τόν τροχόν οἱ τρίχες τῆς οὐράς του·
 κι ἐκεῖνο τρέχει κολλητά στ' ἀμάξι καί δέν μένει 520
 τόπος πολὺς ἀνάμεσα, ὅσον κι ἂν πάρουν δρόμον·
 τόσον ἀπ' τόν Ἀντίλοχον ἔμενε ὀπίσω ὁ Ἀτρεΐδης.
 Ἄλλά καί δύο δισκοβολές ἔμεν' ὀπίσω πρῶτα,
 ἀλλά γοργά τόν πρόφθασε μέ τήν καλήν ἀνδρεία
 τῆς Αἴθης, τῆς καλότριχης φοράδας τοῦ ἀδελφοῦ του· 525
 καί ἀκόμη ἂν ἀγωνίζονταν παρέχει τόν περνοῦσε
 ὁ Ἀτρεΐδης καί δέν θ' ἀφηναν ἀμφίβολην τήν νίκην.
 Κι ἔμενε ἀπ' τόν Μενέλαον μιάν κονταριάν ὀπίσω
 ὁ Μηριόνης, ὀπαδός λαμπρός τοῦ Ἰδομενέως,
 ὄτ' ἦσαν ἀργοκίνητα τά εὐμορφα ἄλογά του 530
 καί κείνος πάλι ἀδύνατος πολὺ νά κυβερνήσει.
 Καί ἀπ' ὄλους ἦλθε ὑστερινός ὁ Εὐμηλος κι ἐτράβα
 τ' ὄμορφο ἀμάξι κι ἐμπροσθεν κεντοῦσε τ' ἄλογά του.
 Τόν εἶδε κι ἐσυμπόνεσεν ἐκείνον ὁ Πηλεΐδης
 καί αὐτοὺς τοὺς λόγους εἶπε' εὐθύς στήν μέσην τῶν Ἀργείων: 535
 «Ὑστερος ὁ καλύτερος μέ τ' ἄλογό του φθάνει

ἄλλ' ὅπως πρέπει, ἄς τοῦ δοθεῖ τό δεύτερο βραβεῖον
καί τοῦ Τυδέως ὁ υἱός ἄς λάβει τά πρωτεῖα».

Ἔπειτα οἱ Ἄχαιοί συμφώνησαν νά γίνει αὐτό πού εἶπε
καί τήν φοράδα παρευθύς θά τοῦ ἔδιδε ὁ Πηλεΐδης 540

ἐάν δέν ἐσηκόνονταν νά εἰπεῖ τό δίκαιόν του
ὁ Ἄντιλοχος, τοῦ Νέστορος υἱός, στόν Ἀχιλλέα:

«Θά σοῦ θυμώσω δυνατά, Πηλεΐδη, ἄν τοῦτο κάμεις·
σύ τό βραβεῖο μοῦ ἀφαιρεῖς, θαρρῶ, γιατί τοῦ ἐπάθαν

τά γρήγορα πουλάρια του, τ' ἀμάξι του κι ἐκεῖνος, 545
ὁ ἑξαίσιος· ἄλλ' ἄς ἔκαμνεν εὐχέες τῶν ἀθανάτων

καί τότε δέν θά ἔρχονταν ὁ ὕστερος ἀπ' ὅλους.
Ἄλλ' ἄν σοῦ εἶναι ἀγαπητός κι ἐγκάρδια τόν λυπεῖσαι,

πλήθιο χρυσάφι καί χαλκός ὑπάρχει στήν σκηνήν σου,
πρόβατα, δοῦλες καί λαμπρά πτερόποδα πουλάρια· 550

πάρε ἀπ' αὐτά καί δώσε του, κατόπ' ἣ ἀμέσως τώρα
βραβεῖον καί λαμπρότερο νά σ' ἐπαινέσουν ὅλοι.

Καί τούτην δέν θά δώσω ἐγώ· καί ὅποιος θελήσει ἀνδρεῖος
νά μοῦ τήν πάρει ἄς ἔλθει ἐδῶ μ' ἐμέ νά πολεμήσει».

Εἰς τοῦτα ἔχαμογέλασεν ὁ ἰσόθεος Πηλεΐδης, 555
τοῦ ἄρεσ' ὁ Ἄντιλοχος ὁ ἀγαπητός του φίλος

καί πρὸς αὐτόν ἀπάντησε: «Κι ἐάν θελήσεις κι ἄλλο
ἀπό δικό μου, Ἄντιλοχε, τοῦ Εὐμήλου ἐγώ νά δώσω

θενά τό κάμω πρόθυμα· τόν θώρακα νά λάβει
αὐτόν πού ἐπῆρα λάφυρον ἀπ' τόν Ἀστεροπαῖον, 560

χάλκινον, καί κασσύτερος λαμπρός τόν περιχύνει·
θά τό ἔχει κτῆμ' ἀτίμητο». Κι εὐθύς στόν ποθητόν του

εἶπε τόν Αὐτομέδοντα τόν θώρακα νά φέρει
ἀπ' τήν σκηνήν· τόν ἔφερην ἐκεῖνος καί τοῦ Εὐμήλου

τόν ἔδωκε, ὀπού ὀλόχαρος στά χέρια του τόν πῆρε. 565

Τότε βαρῦς ἀπ' τήν χολήν πού εἶχεν τοῦ Ἄντιλόχου
σηκώθηκε ὁ Μενέλαος· καί ὁ κήρυκας στό χέρι

σκῆπτρο τοῦ δίδει καί σιωπὴν κηρύττει τῶν Ἀργείων.
Καί ὁ θεῖος ἄνδρας ἄρχισεν: «Ἔω φρόνιμε ὄχι πλέον 570

Ἄντιλοχε, τί ἔκαμες! Μοῦ ἐθόλωσες τήν δόξαν,
ἐκεῖνα τά ὀκνότατα πουλάρια σου ἔμπροσθέν μου
ἔσπρωξες καί μοῦ ἐμπόδισες τούς ἵππους εἰς τόν δρόμον.

Ἄλλά σεις ὄλ' οἱ ἀρχηγοὶ προστάτες τῶν Ἀργείων
χωρὶς νά προτιμήσετε κανέναν κρίνετέ μας,
μήν κάποιος τῶν Ἀχαιῶν τοῦτον εἰπεῖ τόν λόγον:

«Μέ ψέματα ὁ Μενέλαος ἐπῆρε τήν φοράδα
τοῦ Ἀντίλοχου, ἄν κι εἶχε αὐτός χειρότερους τούς ἵππους,
ἀλλ' εἶναι αὐτός ἀνώτερος πολύ στό μεγαλεῖον».

Ἄλλά θά κρίνω εὐθύς ἐγώ, καί δέν θά μέ ἀποπάρει
τῶν Δαναῶν, θαρρῶ, κανείς. Θά εἶμαι δικαιοκρίτης.

Ἀντίλοχε διόθρεφτε, ἔλα, σάν θέλει ὁ νόμος
στήσου στήν ἄμαξαν ἐμπρός ὀλόρθος καί στούς ἵππους,
πάρε τήν ἴδια μάστιγα, πού πρῶτα ἐκυβερνοῦσες,
καί πιάνοντας τούς ἵππους σου, τοῦ Ποσειδῶνος κάμε
ὄρκον πού δέν μοῦ ἐμπόδισες μ' ἐπιβουλήν τ' ἄμαξι».

Καί ὁ φρόνιμος Ἀντίλοχος ἀπάντησέ του κι εἶπε:
«Πραῦνου τώρα, ὄτ' εἶμ' ἐγώ πολύ νεώτερός σου,
σεπτέ Μενέλαε, καί σύ καλύτερός μου εἰς ὅλα·
γνωρίζεις πόσον εὐκόλα παρανομοῦν οἱ νέοι·
ὁ νοῦς τους γοργοκίνητος ἰσχνήν τήν σκέψιν ἔχει.

Ἦθελος καί καλύτερο, σοῦ τό ἴδιον ὀλοψύχως,
παρ' ἀπό σέ, διόθρεφτε, νά χάσω τήν ἀγάπην
ὀλοζῶῃς μου καί σ' ἐμέ ὀργή νά πέσει θεία».

Καί τήν φοράδα ὀδήγησεν εὐθύς ὁ Νεστορίδης
κι ἔδωκε στόν Μενέλαον, πού στήν καρδιά του εὐφράνθη,
καθώς εἰς τά πυκνά σπαρτά πού τόν ἀγρόν σκεπάζουν
καλή δροσιά ζωογονεῖ τά φουντωμέν' ἀστάχια·
ὁμοίως, ὦ Μενέλαε, μέσα ἡ καρδιά σου εὐφράνθη·
καί πρός αὐτόν ἀπάντησε μέ λόγια φερωμένα:

«Καί ἀφ' ἑαυτοῦ μου, Ἀντίλοχε, συγκρίνω τόν θυμόν μου
νά παύσω, ὅτι ἀστόχαστος καί ἀσύστατος δέν ἦσουν
ποτέ σου, ἀλλά ἐδῶ τόν νοῦν ἐνίκησε ἡ νεότης·
καλύτερους σου στό ἐξῆς φυλάξου ν' ἀπατήσεις.

Κι εὐκόλα δέν θά μ' ἔπειθε τῶν Ἀχαιῶν κανένας·
ἀλλ' ἔπαθες ἐσύ πολλά κι ἐμόχθησες γιά μένα
σύ καί ὁ πατέρας σου ὁ λαμπρός μέ τόν αὐτάδελφόν σου·

μου ἐπρόσπεσες καί τοῦτο ἀρκεῖ· καί τήν φοράδ', ἄν κι εἶναι
δική μου, λάβε τήν ἐσύ, γιά νά γνωρίσουν ὅλοι 610
ὅτι καρδιά περήφανη καί ἀμάλακτην δέν ἔχω».

Εἶπε καί τοῦ Νοήμονος, συντρόφου τοῦ Ἄντιλόχου,
τήν ἔδωκε, κι ἐπῆρε αὐτός τό λαμπερό λεθέτι.
Τέταρτος δύο τάλαντα χρυσάφι ὁ Μηριόνης.

Πέμπτον βραβεῖον ἔμενεν ἡ δίχερη φιάλη. 615
Ἐκείνην ἔφερ' ὁ Ἀχιλλεύς ἀνάμεσα στό πλῆθος
στόν Νέστορα καί, «λάβε αὐτό», τοῦ εἶπε, «γέροντά μου,
σάν τοῦ Πατρόκλου ἐνθύμημα νά τό ἔχεις ὀπού ἐτάφη·
τί ἐκείνον πλέον δέν θά ἴδεις στήν μέσην τῶν Ἀργείων.

Καί τό βραβεῖον τοῦτο ἐγώ σοῦ δίνω χαρισμένο· 620
ὅτι καί σύ ν' ἀγωνισθεῖς, θαρρῶ, δέν θά θελήσεις
στό πάλαιμα ἢ στό γρόνθισμα, στό τρέξιμο ἢ στ' ἀκόντι
ὅτι ἀπ' τό γῆρας τό κακόν ἐκόπ' ἡ δύναμις σου».

Καί τήν φιάλην τοῦ ἔβαλε στά χέρια· τήν ἐπῆρε
περίχαρος ὁ γέροντας καί εἶπε τοῦ Ἀχιλλέως: 625

«Λόγια τῶντι ἀληθινά, ἐπρόφερές, παιδί μου·
ἐμάργωσαν τά μέλη μου, τά πόδια καί τά χέρια
πού ἐδῶ στούς ὤμους φτερωτά κινοῦνταν καί τά δύο.

Ποῦ εἶναι ἡ νιότη μου κι ἡ ἀνδρεία πού στό Βουπράσι ἐφάνη
σάν ἔθαπταν οἱ Ἐπειοί τόν μέγαν πολεμάρχον 630
Ἄμαρυγκέα, κι ἔθεσαν ἀγώνα τά παιδιά του.

Ἐκεῖ κανεῖς τῶν Ἐπειῶν μ' ἐμέ δέν ὁμοιώθη
ἢ τῶν γενναίων Αἰτωλῶν, ἀλλ' οὔτε τῶν Πυλίων.

Τόν Κλυτομήδη ἐνίκησα στούς γρόνθους Ἡνοπίδην,
στήν πάλην τόν Πλευρώνιον, κατόπι τόν Ἀγκαῖον, 635
καί τόν ἐξαίσιον Ἴφικλον στά πόδια καί κατόπι
στ' ἀκόντι τόν Πολύδωρον καί ἀντάμα τόν Φυλέα.

Μόνον οἱ Ἀκτορίωνες στούς ἵππους μ' ἐπεράσαν,
διπλοί μου σπρώχθηκαν ἐμπρός μέ ζῆλον νά κερδίσουν
ἐκεῖνα πού ἦσαν ὕστερα λαμπρότατα βραβεῖα. 640

Δίδυμοι αὐτοί, καί σταθερῶς ἐκυβεροῦσ' ὁ ἕνας,
ἐκυβεροῦσε σταθερῶς κι ἐμάστιζεν ὁ ἄλλος.
Ἴδού ποιός ἤμουν μιά φορά· στούς νέους τῶρ' ἀφήνω
ἔργα παρόμοια· κι ἐγώ στό μαῦρο γῆρας πρέτει

νά ὑπακούσω, ἂν κι ἔλαμπα στήν μέση τῶν ἡρώων. 645
 Ἄλλ' ἄμε κι ἐνταφίαζε τόν φίλον σου μέ ἀγῶνες·
 μοῦ εἶναι ἀκριβό τό χάρισμα καί χαιρεται ἡ ψυχή μου
 πού ἐμέ τόν φίλον πάντοτε θυμάσαι καί γνωρίζεις
 πόση τιμή, τῶν Ἀχαιῶν ἀνάμεσα μοῦ πρέπει·
 καί οἱ θεοί μ' ὄ,τι ἀγαπᾶς νά σοῦ τό ἀνταποδώσουν». 650

Τό ἐγκώμιον ὄλον ἄκουσε τοῦ Νέστορος κι ἐβγήκε
 μέσ' ἀπ' τό πλήθος ὁ Ἀχιλλεύς καί τῆς γρονθομαχίας
 τῆς τρομερῆς κατέθεσεν ἀμέσως τά βραβεῖα.

Ἔφερε κι ἔδесεν ἐκεῖ τοῦ κύκλου μέσ στή μέση
 ἄστρωτο, κακοδάμαστο ἐξάχρονο μουλάρι· 655
 κι ἕνα ποτήρι δίκουπο νά λάβει ὁ νικημένος.

Καί ὀρθός ἐστήθη κι ἔλεγε στήν μέση τῶν Ἀργείων:
 «Ἄτρεῖδες καί ὄλ' οἱ Ἀχαιοί μέ τέσ καλές κνημίδες,
 ἄς ἔλθουν δύο δυνατοί γι' αὐτά ν' ἀντισηκώσουν
 πολύ ψηλά τούς γρόνθους των καί εἰς ὅποιον ἀπ' τούς δύο 660
 ὁ Ἀπόλλων δώσει δύναμιν, κι οἱ Ἀχαιοί τό κρύνουν,
 ἄς πάρει τό φερέπονο μουλάρι στήν σκηνήν του
 καί ὁ νικημένος νά χαρεῖ τό δίκουπο ποτήρι».

Στόν λόγον του ἐπετάχθη εὐθύς ἄνδρας τρανός καί ὠραῖος
 ὁ Πανοπείδης Ἐπειός, ἐξαισίος γρονθομάχος. 665

Καί πιάνοντας τό ἐργατικό τετράποδο τούς εἶπεν:
 «Ἐμπρός, ὅπου τό δίκουπο ποτήρι θενά πάρει·
 καί τό πουλάρι ἐδῶ κανεῖς μέ τήν γρονθομαχίαν

δέν θά κερδίσει, ὄτ' εἴμ' ἐγώ στήν τέχνην τούτην πρώτος.
 Δέν φθάνει πού στόν πόλεμον εἴμ' ἔλλιπής; Καί ποῖος 670
 δύναται νά εἶναι ποτέ σ' ὄλα καλός τεχνίτης;

Καί ἰδού τό λέγω φανερά καί ἄσφαλτ' αὐτό θά γίνει·
 τέσ σάρκες θά τοῦ σχίσω ἐγώ, τά κόκαλα νά σπάσω,
 ὥστε σιμά του ἄς στέκονται ὅσοι πονοῦν γιά κείνον
 ἀπό τά χερία νεκρόν ἐδῶθε νά τόν πάρουν». 675

Εἶπε, καί ὄλοι ἐσώπαιναν· καί ὀνος του ἐπετάχθη
 ὁ ἰσόθεος Εὐρύαλος υἱός τοῦ Τηλανίδη
 τοῦ Μηκιστέως, τοῦ λαμπροῦ ἐκείνου πολεμάρχου
 πού ἄλλοτ' ἐπῆγε στήν ταφήν τοῦ σκοτωμένου Οἰδίπου
 στές Θῆβες καί ὄλων νικητῆς ἐβγήκε τῶν Καδμείων. 680

Τώρα σιμά του ὁ δοξαστός Τυδείδης ἐνεργοῦσε
 καὶ λόγια τοῦ ἔλεγε καλά ποθώντας νά νικήσει.
 Τό ζῶμα τοῦ ἔβαλεν αὐτός, τοῦ ἔδωκε κατόπι
 ἀπό τομάρι ταύρινο λουριά καλοκομμένα.
 Κι ἀφοῦ ζωσθῆκαν, στάθηκαν τοῦ κύκλου ἐκεῖ στήν μέσην 685
 καί ἀντίκρου ὡς σήκωσαν καί οἱ δύο τά χέρια τ' ἀνδρειωμένα,
 ὁμοῦ βροντῆσαν κι ἔσμιξαν οἱ δυνατοί τους γρόνθοι.
 Τρίζαν τά δόντια τους φοικτά, καί ἴδρωτες ἐρρέαν.
 Καί ὁ θεῖος χύνει Ἐπειός στόν ἄλλον πού ἐτηροῦσε
 πού νά τόν κρούσει, καί τοῦ σπᾶ τά μάγουλα· κι ἐκείνος 690
 ἐτρέκλισε ὡς τοῦ ἐλύγισαν τ' ἀνδρειωμένα μέλη.
 Καί μέ τό κροῦσμα ἐσκίρτησε σάν ψάρι πού ὁ Βορέας
 ἔξω στό φύκι ἐπέταξε μέ κύμα σουφρωμένο.
 Τότε ὁ γενναῖος Ἐπειός τόν ἔπιασε ἀπ' τά χέρια
 καί ὀρθόν τόν ἔβαλε· κι εὐθύς οἱ φίλοι τόν ἐπήραν 695
 μέσ' ἀπ' τόν κύκλον πόσερνε τά πόδια μετά βίας
 κι ἐφτυοῦσεν αἵματα πηχτά, μέ δίπλα τό κεφάλι.
 Καί ἀναίσθητον τόν ἔβαλαν σιμά τους νά καθίσει,
 κι ἔπειτα ἐπήγαγ' κι ἔφεραν τό δίκουπο ποτήρι.
 Τά τρίτα εὐθύς ὁ Ἀχιλλεύς κατέθεσε βραβεῖα 700
 τοῦ τρομεροῦ παλαίσματος καί τά ἔδειχνεν εἰς ὄλους·
 σ' ὄποιον νικήσει τρίποδα μέγαν πυροστάτην
 πού νά ἔχει βόδια δώδεκα οἱ Ἀχαιοὶ λογιάζαν.
 Καί μίαν κόρην ἔθεσε σ' ἔργα πολλά τεχνίτραν,
 πού εἶχε βόδια τέσσερα, νά λάβει ὁ νικημένος. 705
 Καί ὀρθός στήν μέσην ἔλεγεν: «Ἄς σηκωθοῦν ἐκείνοι
 πού θέλουν νά δοκιμασθοῦν καί εἰς τοῦτον τόν ἀγώνα».
 Καί ὁ μέγας ἐσηκώθη εὐθύς, ὁ Τελαμώνιος Αἴας
 καί ὁ πολύνους Ὀδυσσεύς τεχνάσματα γεμάτος.
 Ζωσμένοι ἀφοῦ προχώρησαν τοῦ κύκλου αὐτοῦ στήν μέσην 710
 ἐπιάσθηκαν ἀγκαλιαστά μέ τά βαριά τους χέρια,
 ὡς ὅταν ἄξιος ξυλουργός ψαλίδες σφικτοδένει
 σ' ὑψηλό δῶμα, ἀκλόνητος ἀπ' τές ἀνεμοζάλες.
 Καί ὡς τές τραβοῦσαν δυνατά τά λυσσερά τους χέρια
 τρίζαν οἱ πλάτες φοδερά καί ἴδρωτες ἐρρέαν, 715
 βαμμένες αἶμα στά πλευρά, στούς ὤμους φουσκαλίδες

πυκνές ἀνασηκώνονταν, κι ἐκείνοι μανιωμένοι
 γιά τόν ὠραῖον τρίποδα μέ πείσμα ἀγωνιζόνταν.
 Μήτ' ὁ Ὀδυσσεάς δύνονταν τόν Αἴαντα νά ρίξει
 καί μήτ' ὁ Αἴας δύνονταν, τὸς ἦταν τοῦ Ὀδυσσεως 720
 ἡ δύναμις ἀδάμαστη, κι ἐβάρυναν τὰ πλήθη
 καί τότε ὁ μέγας τοῦ ἔλεγε ὁ Τελαμώνιος Αἴας:
 «Λαερτιάδη εὐρετικέ, διογέννητ' Ὀδυσσεά,
 ἢ σήκωνέ με ἢ σένα ἐγώ· κι ἔπειτ' ἄς κάμει ὁ Δίας».

Εἶπε καί τόν ἐσήκωσε· δέν ἀστοχᾶ τούς δόλους 725
 ὁ Ὀδυσσεύς καί τόν κτυπᾶ στό κούφιο τοῦ γονάτου·
 ἔπесе αὐτός τ' ἀνάσκελα, μαζί του καί ὁ Ὀδυσσεάς
 κατάστηθα κι ἐθαύμαζαν ὀλόγυρα τὰ πλήθη.
 Δεύτερος ὁ πολύπαθος τόν σήκωνε Ὀδυσσεάς,
 τόν ἀροκίνησε ἀπ' τήν γῆν, χωρίς νά τόν σηκώσει, 730
 ἀλλά τόν ἐπεδίκλωσε κι ἔπесαν εἰς τό χῶμα
 κι ἐλέρωσαν τὰ μέλη τους, πλάγι μέ πλάγι οἱ δύο
 καί σηκωμένοι θ' ἀρχίζαν τρίτην φορᾶν τήν πάλην.
 Ἄλλ' ἐσηκώθη κι ἔκαμε νά μείνουν ὁ Πηλεΐδης:
 «Ἄρκεϊ, μή ἀντιστυλῶνεσθε καί μὴν ταλαιπωρεῖσθε· 735
 καί οἱ δυὸ νικᾶτε· καί ὅμοια θά πάρετε βραβεῖα·
 ἀμέτε καί ἄλλοι Ἀχαιοὶ ν' ἀγωνισθοῦν εἰν' ὦρα».

Εἶπε κι ἐκεῖν' ὑπάκουσαν καί ἀφοῦ καθαρισθῆκαν
 ἀπό τήν σκόνην πέρασαν στό σῶμα τούς χιτῶνες.
 Βραβεῖα στήν γοργότητα τὸτ' ἔθεσε ὁ Πηλεΐδης, 740
 καλόν κρατήρα ὀλόγυρο κι ἔξι ἐχωροῦσε μέτρα
 καί ταῖρι του στήν ὁμορφιά δέν εἶχε ὁ κόσμος ὅλος,
 τί εὐμορφα τόν σκάλισαν καλότεχνοι Σιδόνες
 καί Φοῖνικες τὰ πέλαγα διαβαίνοντας τόν φέραν
 καί χάρισμα τοῦ Θόαντος τόν δῶσαν γιά νά ἀράξουν». 745

Κι ἔπειτα, τόν Λυκάονα Πριαμίδην νά λυτρῶσει,
 ὁ Ἰασονίδης Εὐνης τόν δίδει τοῦ Πατρόκλου.
 Τώρα στοῦ φίλου τήν ταφήν, τό ἔθεσε ὁ Πηλεΐδης
 βραβεῖον σ' ὅποιον θά ὄγαινε γοργότερος ἀπ' ὅλους·
 ἔθεσε βόδι ὀλόπαχο, μεγάλο τοῦ δευτέρου 750
 καί μισό τάλαντο χρυσό γιά ὕστερο βραβεῖον.
 Καί ὀρθός στήν μέσην ἔλεγε: «Ἄς ἔλθουν τώρα ἐκείνοι

πού θέλουν νά δοκιμασθοῦν καί εἰς τοῦτον τόν ἀγώνα».

Ὁ Αἶας τότε, ὁ γρηγόρος Ὀϊλείδης ἐσηκώθη,
 ὁ θεῖος ἔπειτα Ὀδυσσεύς, κατόπι ὁ Νεστοριδῆς 755
 Ἀντίλοχος, στό τρέξιμο τῶν ὀμηλίκων πρῶτος.
 Τά τέραμα' ἔθεσ' ὁ Ἀχιλλεύς, κι ἐκείνοι ἀραδιασθῆκαν·
 ἀπ' τήν βαλβίδα ὄρμησαν κι ἔβγαιν' ἐμπρός τῶν ἄλλων
 ὁ Αἶας καί πολύ σιμά κατόπιν ὁ Ὀδυσσεύς·
 ὅσον ἡ πήχ' εἶναι σιμά στής γυναικός τό στήθος 760
 πού τήν τεντάνει τεχνικά τά γνέματα τραδώντας
 ἀπ' τό κουδάρι καί κρατεῖ τήν πήχη πρὸς τό στήθος·
 σιμά του τόσον ὁ Ὀδυσσεύς στοῦ Αἴαντος πατοῦσε
 τά χνάρια, πρὶν ἐπάνω του τοῦ πρώτου φθάσει ἡ σκόνη.
 Κι ἔτρεχε τόσο ἀκράτητα πού ἔσμιγε ἡ πνοή του 765
 τήν κεφαλὴν τοῦ Αἴαντος· καί ὀλόγυρα τά πλήθη
 μέ ἀλαλαγμούς ἐγκάρδιωναν τόν ζῆλον του τῆς νίκης.
 Ἀλλά στόν γύρον ὕστερον μῆς στήν καρδιά του εὐχήθη
 τῆς Ἀθηνᾶς ὁ Ὀδυσσεύς: «Θεά, συνάκουσέ με,
 καί τῶν ποδιῶν μου δύναμιν εὐδόκησε νά δώσεις». 770
 Αὐτά δεήθη καί ἡ θεά τήν δεήσιν του ἐδέχθη·
 τά μέλη τοῦ 'καμ' ἔλαφρά, τά πόδια καί τά χέρια.
 Καί ὄτ' ἔμελλαν νά πεταχθοῦν ἀμέσως στό βραβεῖον,
 τόν Αἴαντ' ἔκαμ' ἡ Ἀθηνᾶ στήν κόπρον νά γλιστρήσει
 πού εἶχε ἀπομείνει ἀκόμα ἐκεῖ σωρός ἀπό τά βόδια, 775
 ὅσα ὁ Πηλεΐδης ἔσφαξε στόν τάφον τοῦ Πατρόκλου,
 κι ἐκείνου ἐγέμισαν βουνιές ἡ μύτη καί τό στόμα.
 Καί τόν κρατήρα ἐσήκωσεν ὁ Ὀδυσσεύς, πού πρῶτος
 ἔφθασε, καί κατόπιν του τό βόδι ἐπῆρ' ὁ Αἶας.
 Ἐστάθη ὀρθός καί πιάνοντας τά κέρατα τοῦ ταύρου 780
 καί φτυώντας πέρα τήν βουνιά, τούς εἶπε: «Συμφορὰ μου
 τά πόδια μου ἄμπωσε ἡ θεά πού πάντοτε βοηθός του
 ὡσάν μητέρα στέκεται στό πλάγι τοῦ Ὀδυσσεύς».

Εἶπε καί ὄλοι ἐγέλασαν νά βλέπουν τόν καημόν του.
 Κι ἐσήκωσεν ὁ Ἀντίλοχος τό ὕστερο βραβεῖον 785
 γλυκογελώνοντας κι ἔλεγε τῶν Ἀχαιῶν στήν μέσην:
 «ὦ φίλοι, ἂν τό ξεύρετε, θενά τό εἶπῶ, πού ἀκόμα
 δίδουν οἱ ἀθάνατοι τιμὴν εἰς τοὺς παλαιότερους.

Κι ἰδοὺ στά χρόνια πρῶτος μου ὁ Αἴας εἶναι ὀλίγο·
 τοῦτος τῆς ἄλλης γενεᾶς καὶ χρόνων εἶναι ἀρχαίων, 790
 γέροντας ἀλλ' ἀδάμαστος· καὶ μόνος ὁ Πηλεΐδης
 μπορεῖ μ' αὐτόν νά μετρηθεῖ στοῦ δρόμου τόν ἀγώνα».

Ὁ λόγος του τόν γρηγόρον ἐδόξαζε Ἄχιλλέα.
 Καὶ πρὸς αὐτόν ἀπάντησεν καὶ τοῦ ἔπεν ὁ Πηλεΐδης:
 «Τόν ἔπαιμόν μου ἀνώφελα δέν εἶπες, Νεστοριδίη· 795

δεύτερο μισό τάλαντο χρυσάφι θά σοῦ δώσω».
 Καὶ τό ἔβαλε στά χέρια του καὶ αὐτός φαιδρός τό ἐπῆρε.
 Τότε ὁ Πηλεΐδης ἔθεσε μακρόσκιο κοντάρι
 κράνος καὶ ἀσπίδ' ἀκόμη αὐτοῦ, καὶ τ' ἄρματα ἦσαν κείνα
 πού ἔχε ἀφαιρέσει ὁ Πάτροκλος ἀπό τόν Σαρπηδόνα. 800

Ὁρθός ἐστάθη κι ἔλεγε στήν μέσην τῶν Ἀργείων:
 «Γιά τοῦτα δύο δυνατοὶ νά ἔλθουν πολεμάρχοι
 μέ τ' ἄρματα μέ κοφτερό κοντάρι στήν παλάμη
 ἐμπρὸς μας τὴν ἀνδρείαν τους ἐδῶ νά δεῖξουν ὄλην·
 καὶ ὅποιος τοῦ ἄλλου τό καλὸ κορμί λογίσει πρῶτος 805
 ὡς εἰς τὰ σπλάχνα μέσα του καὶ θγάλει μαῦρον αἶμα,
 τό ξίφος τό ἀσημόκουμπο τό θρακικὸ θά λάβει
 τοῦτο πού ἐπῆρα λάφυρον ἐγὼ τοῦ Ἀστεροπαίου·
 καὶ αὐτὰ θά πάρουν τ' ἄρματα κοινὰ καὶ οἱ δύο νά τὰ ἔχουν
 καὶ εἰς τὴν σκηνὴν θά δάλουμε σ' αὐτούς καλὸ τραπέζι». 810

Ὁ μέγας ἐσηκώθη εὐθύς ὁ Τελαμώνιος Αἴας
 καὶ ὁμοῦ σηκώθη ὁ δυνατὸς Διομήδης τοῦ Τυδέως
 καὶ ἀφοῦ τὰ ὄπλα ἐξώσθησαν ἀνάμερ' ἀπ' τὰ πλήθη
 στήν μέσην ἐπροχώρησαν διψώντας γιὰ τὴν μάχην,
 μ' ἄγριο δλέμμα, καὶ οἱ λαοὶ τοὺς δλέπαν ξιπασμένοι. 815

Καὶ ὅταν ἀντίκρου ἐχύθησαν ὁ ἕνας πρὸς τόν ἄλλον,
 ὄρμησαν τρεῖς φορές καὶ οἱ δύο καὶ τρεῖς φορές ἐσμίξαν.
 Ὁ Αἴας τόν ἐκτύπησε στήν στρογγυλὴν ἀσπίδα·
 ἀλλὰ καλὸς ὁ θώρακας τόν φύλαξε, κι ἐκεῖνος
 ἐπάνω ἀπ' τὴν ἀπέραντην ἀσπίδα ἐπροσπαθοῦσε 820

στόν τράχηλον τοῦ Αἴαντος τὴν λόγχην του νά σπρώξει·
 καὶ τότε γιὰ τόν Αἴαντα τὰ πλήθη φοβισμένα
 νά παύσουν εἶπαν καὶ ὅμοια νά πάρουν τὰ βραβεῖα.
 Ἄλλ' ὁ Πηλεΐδης ἔδωκε τό ξίφος στόν Τυδεΐδην

μέ τό θηκάρι καί καλό μ' ἐκεῖνο κρεμαστάρι. 825

Καί δίσκον τότε ἀτόφιον ἐπρόβαλε ὁ Πηλείδης
πού πρῶτα ὁ μεγαλοδύναμος τόν ἔριχν' Ἡετίων,
ἀλλ' ἐκεῖνον ἐφόνευσεν ὁ ἰσόθεος Πηλείδης
κι ἐπήρε στά καράβια του τόν δίσκον μ' ὄλα τ' ἄλλα.

ἽΟρθός ἐστήθη κι ἔλεγε στήν μέσην τῶν Ἀργείων: 830

«Ἐλάτε, δοκιμάσετε καί τοῦτον τόν ἀγῶνα·
καί εἰς μέρη ἔρημ' ἄς εὔρεθοῦν οἱ καρποφόροι ἀγροί του
γιά πέντε χρόνια σίδερο θά παίρνει ἀπό τόν δίσκον.

Δέν θενά πᾶ γιά σίδερο βοσκός ἢ βοδολάτης
στήν πόλιν, ὅτι θά 'χει αὐτός νά δίδει ἀπό δικό του». 835

Εἶπε καί αὐτοῦ σηκώθη εὐθύς ὁ ἀνδρείος Πολυποίτης,
καί ἡ δύναμις ἡ ἀδάμαστη τοῦ θεῖου Λεοντεύς,

ὁ Αἴας Τελαμώνιος καί ὁ Ἐπειός ὁ θεῖος.

Καί ἅμ' ἀραδιάσθηκαν καί οἱ τρεῖς φουκτώνοντας τόν δίσκον
τόν ἐσφενδόνισ' ὁ Ἐπειός κι ἐγέλασαν τά πλήθη. 840

Δεύτερος πάλιν ὁ Λεοντεύς, τοῦ Ἄρη τό βλαστάρι,
τρίτος ὁ Αἴας ἔριξε μέ τό βαρú του χέρι

καί ὁ δίσκος ὄλα ἐπέρασε τῶν ἄλλων τά σημάδια.

Ἄλλ' ὅταν τόν ἐφούκτωσεν ὁ ἀνδρείος Πολυποίτης,
εἰς ὅσο μᾶκρος ἀπολνᾶ βουκόλος τήν ἀγκύλα 845

κι ἐκεῖνη στριφογυριστά πετᾶ μέσ σ' ἀγελάδια,

τόσο τούς ἄλλους πέρασε· κι ἐδόησαν τά πλήθη

καί οἱ σύντροφοι ἐσηκώθηκαν τοῦ ἀνδρείου Πολυποίτη

κι ἔφεραν τό βραβεῖον του στά θαθουλά καράβια.

Τό σίδερο τό μελαψό τῶν τοξευτῶν βραβεῖον, 850

ἀξίνες δέκα δίστομες, δέκα μονές προβάλλει,

καί ἀφοῦ κατάρτι ἔστησε πέρα ὑψηλό στόν ἄμμον,

σ' ἐκεῖνο μέ λεπτήν κλωστήν προσδένει περιστέρι

ἀπό τό πόδι, καί σ' αὐτό τούς λέγει νά τοξεύσουν. 855

«Κεῖνος πού τό δειλόψυχο πετύχει περιστέρι,

ὄλες θά πάρει σπίτι του τές δίστομες ἀξίνες.

Καί ὅποιος πετύχει τήν κλωστήν, χωρίς τό περιστέρι,

θά πάρει ἐκεῖνος τές μονές, κατώτερος τοξότης».

Εἶπε, κι εὐθύς σηκώθηκαν ὁ Τεῦκρος πολεμάρχης
καί ὁ Μηριόνης ὀπαδός λαμπρός τοῦ Ἰδομενέως. 860

Εἰς ἓνα κράνος χάλκινο ἐτίναξαν τούς κλήρους
 καί ὁ Τεῦκρος πρῶτος ἔλαχε· κι ἔριξ' εὐθύς τό βέλος
 σφοδρότατα, καί τοῦ θεοῦ δέν ἔταξε νά δώσει
 ἀπό ἀρνιά πρωτότοκα ἐξαίσιαν ἑκατόμβην.
 Καί τό πουλί δέν πέτυχεν, ὅτι ἀντιστάθῃ ὁ Φοῖβος· 865
 κι ἐπῆρε μόνον τήν κλωστήν στό πόδι του δεμένη
 τό βέλος καί τήν ἔκοψε· κι εὐθύς τό περιστέρι
 πέταξε πρὸς τόν οὐρανόν, καί αὐτοῦ ξετεντωμένη
 πρὸς τήν γῆν ἔκλινε ἡ κλωστή καί ἀλάλαξαν τά πλήθη.
 Τό τόξον εὐθύς ἄρπαξε τοῦ Τεῦκρου ὁ Μηριόνης 870
 καί βέλος ἀπό τήν ἀρχήν στό χέρι του κρατοῦσε.
 Κατόπι εὐθύς ἐτάχθηκε τοῦ μακροβόλου Φοῖβου
 ἀπό ἀρνιά πρωτότοκα ἐξαίσιαν ἑκατόμβην.
 Τό περιστέρ' εἶδε ὑψηλά στά σύννεφ' ἀπό κάτω
 νά φέρνει γύρες ἤσυχα, καί κάτω ἀπ' τήν φτερούγα 875
 κατάστηθα τό ἐτόξευσε κι ἐγύρισε τό βέλος
 κι ἐμπρός του ἐμπήχθη μέσ στήν γῆν· κι εὐθύς ἡ περιστέρα
 εἰς τό κατάρτι ἐκάθισε μέ τά φτερά λυμένα,
 καί τόν λαίμον ἐκρέμασε, κι ἐπέταξε ἡ ψυχὴ της
 ἀπό τά μέλη τά νεκρά καί πέρα ἐκεῖ στόν ἄμμον 880
 ἔπεσε χάμω καί οἱ λαοὶ θωροῦσαν κι ἔθαιμάζαν.
 Ὁ Μηριόνης πῆρ' εὐθύς τές δίστομες ἀξίνες
 κι ἔφερε ὁ Τεῦκρος τές μονές μέσα στά κοῖλα πλοῖα.
 Πάλι ὁ Πηλεΐδης ἔθεσε μακρόσκιο κοντάρι
 καί λέβητα ὀλοπλούμιστον πού ἄξιζ' ἓνα βόδι. 885
 Εὐθύς αὐτοῦ σηκώθηκαν ἀκοντισταὶ μεγάλοι,
 ὁ μέγας ἐσηκώθηκεν Ἄτρεΐδης Ἀγαμέμνων
 καί ὁ Μηριόνης, ὀπαδὸς λαμπρὸς τοῦ Ἴδομενέως.
 Καί ὁ πετροπόδης Ἀχιλλεύς ἀνάμεσόν τους εἶπε:
 «Ἄτρεΐδη, τό γνωρίζομεν πὼς εἶσαι ἀπ' ὄλους πρῶτος, 890
 στήν δύναμιν, στ' ἀκόντισμα πόσο ὑπερβαίνεις ὄλους·
 τοῦτον λοιπόν στά πλοῖα σου τόν λέβητα νά πάρεις
 καί τό κοντάρι ἄς δώσομε τοῦ Μηριόνη, ἂν θέλεις
 ν' ἀποδεχθεῖς τόν λόγον μου». Τό ἔστρεξεν ὁ Ἄτρεΐδης·
 τότε ὁ Πηλεΐδης ἔδωκε τό χάλκινο κοντάρι 895
 τοῦ Μηριόνη, κι ἐν ταυτῷ παρέδιδεν ὁ Ἄτρεΐδης
 τοῦ Ταλθυβίου κήρυκος τό ὑπέρλαμπρον βραβεῖον.

Ω

Διαλύθηκεν ἡ σύναξις κι ἐσκόρπιζαν τὰ πλήθη
 καθένας εἰς τές πρύμνες των, τόν δεῖπνον νά ἐτοιμάσουν
 καί νά πλαγιάσουν ὕστερα· ἀλλ' ἔκλαιγε ὁ Πηλεΐδης
 τόν φίλον του ἀλησμόνητα, καί ὁ ὕπνος ὁπού ὅλους
 δαμάζει, αὐτόν δέν ἐπιανε, καί ἀνάπαυσιν δέν εἶχε· 5
 καί τοῦ Πατρόκλου του ἡ καλή καί ἀνδράγαθη νεότης,
 καί ὄσ' ἀγωνίσθηκε μ' αὐτόν, ὄσα ἴπαθε μαζί του
 καί τῶν πολέμων κίνδυνα καί τῆς φρικτῆς θαλάσσης,
 ὅλα τοῦ ἔρχονταν στόν νοῦν καί ὀδύρευτο μέ πόνον
 δεξιᾶ, ζερδιᾶ, τ' ἀνάσκειλα ἤ προύμυτα στήν κλίνην· 10
 κι ἔξαφνα ἐσηκάνονταν καί στό ἀκρογιάλι μόνος
 παράδερνε καί τῆς αὐγῆς ἄμ' ἔβλεπε τὰ πρῶτα
 ροδίσματα στήν θάλασσαν καί στ' ἀκρογιάλια πέρα,
 τοὺς ταχεῖς ἵππους ἔξευε καί ὀπίσω ἀπό τ' ἀμάξι
 σφικτόδενε τόν Ἔκτορα συρτόν καί ἀφοῦ τρεῖς γύρες 15
 ὀλόγυρα τόν ἔσερνε στοῦ φίλου του τόν τάφον,
 εἰς τήν σκηνήν του ἠσύχαζε, κι ἐπίστομα στό χῶμα
 τόν ἄφηνεν· ἀλλ' ἀσχημέες δέν πάθαινε τό σῶμα,
 ὅτι τόν ἄνδρα καί νεκρόν τόν ἔλυπειτ' ὁ Φοῖβος
 καί τόν ἐπερισκέπαζε μέ τήν χρυσήν αἰγίδα 20
 νά μή γδαρθεῖ τό σῶμα του στά χῶματα συρμένο.

Τόσα τόν θεῖον Ἔκτορα ἐκάκωνεν ἐκεῖνος.

Ἔβλεπαν οἱ μακάριοι θεοί καί τόν λυποῦνταν
 κι ἐπαρακίναν τόν Ἑρμῆν τόν Ἔκτορα νά κλέψει.
 Ὅλ' οἱ θεοί τό ἠθελαν, ἀλλ' ὄχ' ἡ Ἥρα, μήτε 25
 ὁ Ποσειδῶν, μήτ' ἡ Ἀθηνᾶ πού πάντοτ' ἐμισοῦσαν
 τήν Ἴλιον, τόν Πρίαμον καί ὄλον τόν λαόν του,
 ἀφοῦ ὁ Πάρις τές θεές, στήν στάνην του ὅταν ἦλθαν,
 ὁ ἀσεδέης, ἀδίχησε κι ἐπαίνεσεν ἐκείνην,
 ὁπού σ' ὀλέθριον ἔρωτα τοῦ ἐγίνη προξενήτρα. 30
 Καί ὅταν στόν κόσμον ἔφεξεν ἡ δωδεκάτ' ἡμέρα

ὁ Φοῖβος τότε ὁμίλησεν ἐκεῖ τῶν ἀθανάτων·
 «Εἴσθε κακόπραχτοι, ὦ θεοί· ποτέ του ἐνόσω ἐξοῦσε
 ὁ Ἔκτωρ δέν σᾶς ἔκαψε βοδιῶν μεριά κι ἐρίφων;
 Καί δέν σᾶς εἶπεν ἡ καρδιά μηδέ τόν πεθαμένον 35
 νά σώσετε νά τόν ἰδοῦν ἡ χώρα του, οἱ γονεῖς του,
 τό ἀνήλικό του καί ὁ λαός, πού εὐθύς θά τόν ἐκαίαν
 καί θά τόν ἐνταφίαζαν μ' ὅσες τιμές τοῦ πρέπουν,
 ἀλλά χαρίζεσθε, ὦ θεοί, στόν πάγκακον Πηλεΐδην,
 πού μήτε σπλάχνα δίκαια καί μήτε πνεῦμα πράον 40
 ἔχει στά στήθη, ἀλλ' ἄγρια φρονεῖ σάν τό λεοντάρι
 πού δυνατό, ἀκράτητο τήν πείναν νά χορτάσει
 ὄρμᾶ στά ποιμνία τῶν θνητῶν· ὁμοίως τοῦ Ἀχιλλέως
 ἀπ' τήν ψυχὴν τό ἔλεος ἐχάθη καί τό σέβας,
 πού τούς θνητούς πότε ὠφελεῖ καί πότε ζημιώνει. 45
 Χάνει ἀδελφός τόν ἀδελφόν, πατέρας τό παιδί του·
 τί μεγαλύτερος καημός; Καί ὅμως ἀφοῦ τόν κλάψουν
 παύουν ἀπό τά δάκρυα στό τέλος, ὅτ' οἱ μοῖρες
 ψυχὴν ὑπομονητικὴν ἐδῶκαν τῶν ἀνθρώπων·
 καί αὐτός ἀφοῦ ἐθανάτωσε τόν Ἔκτορα τόν θεῖον 50
 ὀλόγουρα στοῦ φίλου του τόν τάφον μέ τούς ἵππους
 τόν σέρνει· καί ὄφελος, θαρρῶ, καί δόξαν δέν θά λάβει·
 ἂν καί γενναῖος δύναται νά πέσει στήν ὀργήν μας
 ἀφοῦ γῆν ἀλαλήν αὐτός κακοποιεῖ μέ λύσσαν».
 Καί μέ χολήν τοῦ ἀπάντησεν ἡ Ἥρα, ἡ λευκοχέρα: 55
 «Θά ἔστεκε, ἀργυρότοξε, ὁ λόγος σου, ἂν ὁμοίαν
 τοῦ Ἔκτορος θά δώσετε τιμὴν καί τοῦ Ἀχιλλέως.
 Θνητός ὁ Ἔκτωρ καί θνητῆς ἐδύζαξε τό γάλα.
 Γόνος θεᾶς ὁ Ἀχιλλεύς, πού γλυκοαναθρεμμένη
 ἀπό ἐμέ, τήν ἔδωκα γυναῖκα τοῦ Πηλέως 60
 πού ὄλοι ἀγαποῦσαν οἱ θεοί. Καί στές χαρές τῶν γάμων
 ὄλοι καθίζετε, ὦ θεοί, καί αὐτοῦ μέ τήν κιθάραν
 καί σύ, ὦ πάντοτ' ἄπιστε καί τῶν ἀχρείων φίλε».
 Καί ὁ Δίας τῆς ἀπάντησεν ὁ νεφελοσυνάκτης: 65
 «Ἥρα, μήν τόσ' ὀργίζεσαι μέ τούς θεούς, καί ὁμοίως
 δέν θά τούς δώσομε τιμὴν, ἀλλά καί ὁ Ἔκτωρ ἦταν
 εἰς τούς θεούς ἀγαπητός, ὅσο κανεῖς τῶν Τρώων,

καθώς σ' ἐμέ πού μ' εὐφραине μέ τά καλά του δῶρα·
 ὅτι ποτέ δέν ἔλειψε τραπέζι στόν δωμόν μου
 σπονδή καί κνίσα, τῶν θεῶν ἑξαίρετο μοιράδι. 70

Καί τώρα ἰδοῦ· νά κλέψομε κρυφά 'πό τόν Πηλεΐδην
 τόν Ἔκτορα δέν γίνεται· τί νύκτα – ἡμέρα ἢ Θέτις
 δέν λείπει ἀπό τό πλάγι του· ἀλλ' ἄς μοῦ προσκαλέσει
 κανένας ἀπό τούς θεούς τήν Θέτιδα ἔμπροσθέν μου
 νά τήν διδάξω ἐγώ τό πῶς τόν Ἔκτορα θά λύσει 75
 ὁ Ἀχιλλεύς, ἀφοῦ δεχθεῖ τά δῶρα τοῦ Πριάμου».

Καί ἄμ' ἄκουσ' ἐτινάχθηκεν ἡ ἀνεμόποδ' Ἴρις
 καί κεῖ τῆς Σάμου ἀνάμεσα καί τῆς τραχείας Ἴμβρου
 ἔπεσε μέσ στήν θάλασσαν κι ἐγόγγυσεν ὁ κόλπος,
 καί μέσ στά βάθη ἐδύθισεν ὡσάν τήν μολυβήθραν, 80
 ὁπού μέ ταύρου κέρατα δεμένη κατεβαίνει
 στά ὠμοφάγα ψάρια τόν θάνατον νά φέροι.

Εἰς ἄντρο μέσα εὗρηκε τήν Θέτιν μέ τέσ ἄλλες
 θαλάσσιες κόρες, πόκλαιε τοῦ ἄψογου παιδιοῦ της
 τήν μοίραν πού διορίζε πρό ὥρας νά τόν χάσει 85
 στήν Τροίαν τήν καλὸσβωλῆν μακράν ἀπ' τήν πατρίδα.

Καί ἡ φτερόποδη θεά: «σῆκω», τῆς εἶπε, «ὦ Θέτις·
 σέ θέλει ὁ Ζεὺς πού ἀθάνατα βουλευύματα ἔχει ὁ νοῦς του».

Κι ἡ ἀργυρόποδη θεά τῆς εἶπε: «Τί μέ θέλει
 ὁ ὑπέρτατος αὐτός θεός; Περιλύπη ὅπως εἶμαι 90
 δέν μοῦ βαστᾶ νά φαίνομαι ἔμπρός τῶν ἀθανάτων·
 ὁμως θά ὑπάγω, καί ὄ,τ' εἰπεῖ δέν θά τό εἰπεῖ χαμένα».

Εἶπε, κι ἡ ἀσύγκριτη θεά μέ γιάδεμα ἐσκεπασθη
 πού ἔνδυμα μαυρύτερο δέν ἦταν ἀπό κείνο.

Κι ἡ Ἴρις ἡ ἀνεμόποδη ἔμπρός κι ἐκείνη ὀπίσω 95
 κινήσαν κι ἐχωρίζετο τό κύμα, ὡς ἀνεβαῖναν.

Ἀπ' τ' ἀκρογιάλι ἐπέταξαν στόν οὐρανόν κι ἐβροῆκαν
 τόν Βροντητήν καί γύρω του οἱ ἀθάνατοι ἐκαθόνταν
 ὄλ' οἱ μακάριοι θεοί· καί ἀπ' τοῦ Διός τό πλάγι
 σηκώθη εὐθύς ἡ Ἀθηνᾶ κι ἐκάθισεν ἡ Θέτις. 100

Κι ἡ Ἥρα γλυκομίλητη τῆς πρόσφερε ποτήρι
 ὀλόχρυσο, καί ἄμ' ἔπιεν τό ἀπίθωσεν ἡ Θέτις.

Ἄρχισε τότε τῶν θεῶν καί ἀνθρώπων ὁ πατέρας:

«Ἄνεόηρες στὸν Ὀλυμπον, ὦ Θέτις, ἂν καὶ λύπη
 μεγάλην ἔχεις στὴν ψυχὴν, καθὼς καλὰ γνωρίζω· 105
 ἀλλ' ὅμως πάλιν θά σοῦ εἰπῶ πρὸς τί σ' ἔχω καλέσει.
 Τώρα ἐννιά μέρησ οἱ θεοὶ λογομαχοῦν κι αἰτίαν
 ὁ Ἔκτωρ ἔδωκε ὁ νεκρὸς καὶ ὁ πορθητὴς Πηλεΐδης·
 καὶ τὸν Ἑρμῆν παρακαλοῦν τὸ λείψανο νά κλέψει.
 Ἄλλὰ τὴν δόξαν θέλω αὐτὴν νά δώσω τοῦ Ἀχιλλέως 110
 τὸ σέβας του καὶ τὴν καλὴν καρδιά σου νά φυλάξω·
 ἀλλ' ἄμ' εὐθύς εἰς τὸν στρατὸν τοῦτο νά εἰπῆς τοῦ υἱοῦ σου·
 ὅτ' οἱ θεοὶ τοῦ ὀργίζονται, κι ἐξόχως ἡ ψυχὴ μου
 σφόδρα μ' αὐτὸν χολεύεται πού ὡσάν ξεφρενιασμένους 115
 ἀλύτρωτον τὸν Ἔκτορα κρατεῖ στὰ κοῖλα πλοῖα·
 ἴσως φοβοῦμενος ἐμέ τὸν Ἔκτορ' ἀπολύσει.
 Καὶ μέ τὴν Ἴριν θέλω ἐγὼ μηνύσει τοῦ Πριάμου
 νά κατεβῆ στέσ πρῦμνες τους μέ δῶρα στὸν Πηλεΐδην
 νά τὸν πρᾶνῃ, τὸ ἀκριβὸ παιδί νά τοῦ ἀπολύσει».

Εἶπε καὶ πρόθυμα ἡ θεὰ τὸν ἄκουσεν ἡ Θέτις 120
 καὶ ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου ἐχύθηκε τέσ κορυφές στὰ πλοῖα
 καὶ τὸν υἱὸν τῆς εὗρηκε πού μέσα εἰς τὴν σκηνὴν του
 ὀδύρετο στενάζοντας· καὶ οἱ σύντροφοι τριγύρω
 κοπίαζαν σπουδακτικά τὸ γεῦμα νά ἐτοιμάσουν,
 μ' ἄρνι μεγάλο μαλλιάρὸ πού εἶχαν σφάξει ἐκεῖνοι· 125
 στό πλάγι του ἐκάθισεν ἡ σεβαστὴ μητέρα
 τὸν χάιδεψε καὶ τοῦ ἔλεγε: «Ἀγαπητὸ μου τέκνο,
 ὡς πότε μέσ στὰ κλάυματα θά τρώγεις τὴν καρδιά σου;
 Καὶ τὸ φαγὶ λησμόνησες καὶ τὴν γλυκιά σου κλίνην,
 πού γυναικὸς ἀγκάλιασμα πολὺ τὸν ἄνδρα εὐφραίνει· 130
 καλὰ τὸ ἤξεῦρ' ὅτι πολὺν καιρὸν δέν θά μοῦ ζήσεις,
 κι εἶναι σιμὰ σου ὁ θάνατος καὶ ἡ δύναμις τῆς μοίρας.
 Ἄλλ' ἄκουσέ με· τοῦ Διὸς ἔρχομ' ἐγὼ μηνύτρα·
 πού ὀργίζοντ', εἶπεν, οἱ θεοὶ, κι ἐξόχως ἡ ψυχὴ του
 σφόδρα μέ σέ χολεύεται νά βλέπει πὼς μανίζεις 135
 καὶ ἀλύτρωτον τὸν Ἔκτορα κρατεῖς ἐδῶ στέσ πρῦμνες·
 ἀλλὰ τὰ λῦτρα νά δεχθεῖς καὶ τὸν νεκρὸν νά λύσεις».

Καὶ ὁ πτεροπόδης Ἀχιλλεὺς ἀπάντησέ της κι εἶπε:
 «Ἄς γίνῃ, ἄς λάβῃ τὸν νεκρὸν ὅποιος τὰ λῦτρα φέρῃ,
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἀφοῦ τοῦ Ὀλύμπου ὁ θεὸς τό θέλει, τό προστάζει». 140

Κι ἐνῶ στές πρύμνες μόνοι τους ὁ υἱὸς μέ τήν μητέρα
συνομιλοῦσαν πάμπολλα, στήν Ἴλιον τήν ἀγίαν
νά ξεκινήσει ἐπρόσταζε τήν Ἴριδα ὁ Κρονίδης:

«Πετάξου ἀπό τόν Ὀλυμπον, ὦ ἀνεμόποδ' Ἴρις,
μέσα στήν Ἴλιον νά εἰπείς τοῦ σεβαστοῦ Πριάμου 145

νά κατεβεί στές πρύμνες του μέ δῶρα στόν Πηλεΐδην,
νά τόν πρᾶναι, τ' ἀκριβό παιδί νά τοῦ ἀπολύσει·

ἄς πάει μόνος καί μ' αὐτόν ἄλλος κανεῖς τῶν Τρώων·
ἕναν ἄς ἔχει κήρυκα σιμά του γηραλέον,
νά κυβερνᾷ τ' ἀμάξι του, πού ἔπειτα εἰς τήν πόλιν 150

θά φέρει αὐτόν πού τήν ζωήν τοῦ ἐπῆρεν ὁ Πηλεΐδης,
καί μή φοβεῖται θάνατον ἢ ἄλλο τι νά πάθει·

σιμά του θά ἔχει τόν Ἐρμῆν πού θά τόν προβοδῆσει
ἕως νά τόν φέρει ἐμπροσθεν τοῦ θεοῦ Ἀχιλλέως.

Καί ἀφοῦ τόν φέρει εἰς τήν σκηνήν δέν θέλει τόν φονεύσει 155
ἐκείνος ἀλλά μάλιστα θά τόν φυλάξει ἀπ' ἄλλους,
ὅτι μωρός ἢ ἀνόητος, ἢ ἀδικητής δέν εἶναι

καί ὡς πρέπει θά ἔλεθηθῆ τόν ἄνδρα πού προσπέφτει».

Εἶπε κι ἡ Ἴρις κίνησε τό μήνυμα νά φέρει
καί θρήνους ἦβρε καί ὀδυρμούς στό σπίτι τοῦ Πριάμου. 160

Στήν αὐλήν μέσα τά παιδιά στό πλάγι τοῦ πατρός τους
ἐκλαΐαν καί στήν μέσην τους ὁ γέρος τυλιγμένος

μές στήν χλαμύδα ἐντυπωτός· καί ἡ κεφαλή του ἡ θεία
ἀπό τό χῶμα ἐμαύριζε πού ἐκείνος εἶχε θάλει

μέ τέσ δυό φοῦνκτες ἀπ' τήν γῆν πού ὡς τότ' ἐκυλιόνταν. 165
Καί οἱ θυγατέρες ἐκλαΐαν στό σπίτι καί οἱ νυφάδες·

κι ἦταν γιά κείνους ὁ καημός ὅπου πολλοί καί ἀνδρεῖοι
ἐπέσαν ἀπ' τῶν Δαναῶν τά χέρια σκοτωμένοι·

Κι ἡ Ἴρις χαμηλόφωνα, στό πλάγι τοῦ Πριάμου,
τοῦ εἶπε καί τοῦ ἔπιασε τά μέλη μέγας τρόμος. 170

«ᾠ Δαρδανίδη Πριάμε, μή φοβηθεῖς καί θάρρουν·
ὅτι μέ μήνυμα κακό δέν ἦλθα ἐγώ νά σ' ἔβρω

ἀλλά μέ γνώμην ἀγαθήν· κι ἐμ' ἔστειλε ὁ Κρονίδης
πού ἀπό μακράν σέ συμπονεῖ πολύ καί σέ λυπεῖται.

Νά ξαγοράσεις θέλει ὁ Ζεὺς τόν Ἐκτορα τόν θεῖον 175

καί δῶρα· γιά νά ἡμερωθεῖ, νά φέρει τοῦ Ἄχιλλέως·
 θά ὑπάγεις μόνος καί μέ σέ ἄλλος κανεῖς τῶν Τρώων·
 ἕνα νά ἔχεις κήρυκα σιμά σου γηραλέον
 νά κυδερνᾷ τήν ἄμαξαν, πού ἔπειτα στήν πόλιν
 θά φέρει αὐτόν πού ἐφόνευσεν ἡ λόγχη τοῦ Πηλεΐδῃ. 180
 Καί μή φοβεῖσαι θάνατον ἢ ἄλλο τι νά πάθεις,
 σιμά σου θά ᾄχεις τόν Ἑρμῆν πού θά σέ προβοδῆσει
 πάντοτε ὥσπου στό πρόσωπον νά ἰδεῖς τόν Ἄχιλλέα.
 Καί ἀφοῦ σύ ἀφήσεις τήν σκηνήν δέν θέλει σέ φονεύσει
 ὁ Ἄχιλλεύς καί μάλιστα θά σέ φυλάξει ἀπ' ὄλους, 185
 μήτε τρολλός, μήτε μωρός, μήτε κακοῦργος εἶναι
 καί ὡς πρέπει θά ἐλεηθεῖ τόν σεβαστόν ἰκέτην».

Εἶπε κι ἐκεῖθ' ἐπέταξεν ἡ ἀνεμόποδ' Ἴρις
 καί ὁ γέρος εἶπε τῶν παιδιῶν ἀμάξι νά ἐτοιμάσουν
 μουλούσυρτο καί κάλαθον ἐπάνω του νά δέσουν. 190
 Στόν μυροδόλον θάλαμον ὥστόσο αὐτός κατέδη
 κέδρινον, ὑψηλόσκευον πού ἔχε κειμήλια πλήθος,
 καί μέσα ἐπροσκάλεσε τήν σύντροφόν του Ἐκάβην:
 «Ἄμοιρη, ὁ Ζεὺς μοῦ ἐμήνυσε νά κατεβῶ στά πλοῖα
 τῶν Ἀχαιῶν, τό ἀγαπητό παιδί μας νά λυτρώσω· 195
 καί δῶρα νά ἡμερωθεῖ νά φέρω τοῦ Ἄχιλλέως.
 Εἶπέ μου πῶς τό βλέπεις σύ· ὅτι καί ἀφ' ἑαυτοῦ της
 σφόδρα μ' ἐβίαζε ἡ ψυχὴ νά κατεβῶ στά πλοῖα
 τῶν Ἀχαιῶν διαβαίνοντας τό μέγα στρατεύμα τους».

Καί τότε μέ ξεφωνητό τοῦ ἀπάντησεν ἡ γραία: 200
 «Ὅμιέ, πού ἐπῆγε ἡ γνώση σου καί ἡ φρονιμάδα ἐκείνη
 καί εἰς τούς ξένους ξακουστή καί σ' ὅλον τόν λαόν σου;
 Πῶς θέλεις μόνος σύ νά πᾶς στῶν Ἀχαιῶν τέσ πρῶμνες
 τόν ἄνδρα πού σοῦ ἔσφαξε τέκνα πολλά καί ἀνδρεῖα
 νά ἰδεῖς στά μάτια; Σίδερο εἶναι ἡ καρδιά σου, ὦ γέρε. 205
 Καί ὅταν στά χέρια του εὔρεθεῖς, λύπην ἢ σέβας τάχα
 ἐλπίζεις ἀπ' τόν ἄπιστον ἐκεῖνον καί ὠμοφάγον;
 Ἄλλά στό σπίτι ἄς μείνομε μακρόθεν νά τόν κλαῖμε,
 ὅτι ἄμα τόν ἐγέννησα τοῦ ἔχει λινογένεσι
 ἡ μοῖρα ἡ παντοδύναμη τούς σκύλους νά χορτάσει 210
 ἀπ' τούς γονεῖς του ἔρημος στά χέρι' ἀνδρός ἀγρίου.

Ἄχ! καρφωμένη ἐπάνω του τό σκώτι πέρα πέρα
θά τοῦ ἄρωγα νά πλερωθοῦν τά πάθια τοῦ παιδιοῦ μου.
Ἔτι δέν μοῦ τόν φόνευσεν ὅπου ψυχομαχοῦσε,
ἀλλά ἐκεῖ πού ἀκλόνητος ἐμάχονταν νά σώσει 215
τούς ἄνδρες καί τές σεβαστές μητέρες τῆς Τρωάδος».

Σ' αὐτήν ὁ θεῖος Πρίαμος ἀπάντησε καί εἶπε:
«Τό θέλω, μή ἀντιστέκεσαι· κι ἡ ἴδια σύ στό σπίτι
κακό σημάδι μή γενεῖς· ποτέ δέν θά μέ πείσεις·
ὅτι ἂν ἀπ' ἄνθρωπον θνητόν τό πρόσταγμα εἶχ' ἀκούσει 220
εἶτ' ἱερέας τύχαιεν εἶτε ἱερογνώστης,
πλάν' ἤμποροῦσε νά φανεῖ καί ἀποστροφὴν νά κάμει·
ἀλλ' ἀφοῦ τώρα τὴν θεάν ἄκουσα ἐγώ καί εἶδα,
θά πάω καί ὄ,τ' εἶπα θά γενεῖ· τό στέργω, ἡ μοῖρ' ἂν θέλει,
στῶν χαλκοφόρων Ἀχαιῶν τές πρῦμνες ν' ἀποθάνω· 225
νά σφίξω στές ἀγκάλες μου τό ἄμοιρο παιδί μου
νά ξεθυμάνω κλαίοντας καί ἄς μέ φονεύσει ἐκεῖνος».

Εἶπε καί ἀπό τ' ἀρμάρια του ἐσήκωσε τά ὠραῖα
σκεπάσματα καί δώδεκα πέπλους λαμπροῦς ἐπῆρε.
Καί χλαῖνες δώδεκα μονές, καί τάπητες ὁμοίως 230
καί τόσα ἐπανωφόρια, τόσους κοντά χιτῶνες
καί δέκ' ἀκόμη τάλαντα χρυσάφι ζυγισμένο,
τέσσερις λέβητες καί ὁμοῦ δύο τρίποδες πού ἐλάμπαν
κι ἓνα ποτήρι ὑπέρλαμπρο, βαρύτιμο πού οἱ Θράκες
τοῦ εἶχαν δωρήσει τόν καιρόν πού ἐπῆγε ἀπεσταλμένος· 235
καί μηδ' ἐκεῖνο ἐκράτησεν ὁ γέρος, τόσην εἶχε
λαχτάραν τό ἀγαπητό παιδί νά ξαγοράσει.

Κι ἔδιωχνε ἀπὸ τὴν αἴθουσαν ὅλους ὁμοῦ τούς Τρῶας:
«Ἦ λῶδες, σύρετ' ἀπὸ δῶ! Τά σπίτια σας δέν ἔχουν
λύπην καί αὐτά καί ἤλθετε νά πλήξετε κι ἐμένα; 240
Μικρὴ σᾶς φαίνεται ἡ πληγὴ, πού μοῦ ἔδωκε ὁ Κρονίδης,
νά χάσω τό καλύτερον ἀπ' ὄλα τὰ παιδιὰ μου;
Θά τό αἰσθανθεῖτε γρήγορα καί σεῖς πού αὐτός ἐχάθη,
ὅταν σᾶς κόψουν εὐκόλα τῶν Ἀχαιῶν οἱ λόγχεις.
Ἄχ! νά κλειστοῦν τά μάτια μου προτοῦ νά ἰδοῦν τὴν πόλιν 245
νά τὴν πατήσουν οἱ ἐχθροὶ καί νά τὴν ἐρημάζουν».

Εἶπε, καί μέ τό σκῆπτρο του κτυπώντας τους ὁ γέρος

τούς ἔθγαλε κι ἐφώναξε στά τέκνα του πού ἐμείναν·
 ἔννέα ἦσαν· Ἐλενος καί Πάρις καί Ἄγαθων
 καί Πάμμων καί Ἀντίφονος, Πολίτης, ὁ γενναῖος 250
 Δηίφοβος καί Ἴπλόθοος καί ὁ δοξασμένος Δίος.
 Σ' ὄλους αὐτούς ἐφώναξε: «Τί δέν μέ βοηθεῖτε,
 κακά μου τέκνα, ἐλεεινά· νά ἔχετε ὄλοι ἀντάμα
 ἀντί τοῦ Ἐκτορος χαθεῖ στές πρύμνες σκοτωμένοι·
 ὀμιμένα τόν βαριόμοιρον, δέν μόμεινε κανένα 255
 ἀπ' τά ἑξαίσια τέκνα μου πού ἐδόξασαν τήν Τροίαν·
 πού εἶναι ὁ Μῆστωρ ὁ λαμπρός, ὁ ἰπλόμαχος Τρωῖλος,
 ὁ Ἐκτωρ, ὁπού ἐθέιζε μέσ σῶν θνητῶν τά γένη,
 πόμοιαζε γέννημα θεοῦ, καί ὄχι θνητοῦ στό θῶρι,
 καί ὄλους τούς ἀφάνισεν ὁ Ἄρης καί ἀπομείναν 260
 οἱ ἄχρειοί, ψεῦτες, στό χορό λαμπρότατοι τεχνίτες
 καί ἀρνιά κι ἐρίφια τοῦ κοινοῦ ν' ἀρπάζουν μαθημένοι·
 δέν πᾶτε νά μοῦ ζέψετε τ' ἀμάξι εὐθύς καί τοῦτα
 ἐπάνω του νά θέσετε, νά μή χρονοτριθῶσ;»
 Εἶπε, κι ἐκείνοι τέσ φωνές τρομάξαν τοῦ πατρός τους 265
 κι ἐσήκωσαν καλότροχο φορτωτικόν ἀμάξι
 καινούριο καί τόν κάλαθον ἐπάνω του προσδέσαν,
 κατέβασαν καί τόν ζυγόν ἀπό τά ξυλοκάρφια·
 πύξινος ἦτ' ὀμφαλωτός κι ἐταίριαζε στούς κρίκους·
 ἔφεραν κι ἐννεάπηχο μαζί του ζυγολούρι. 270
 Καί τόν ζυγόν ἀπίθωσαν στό γυαλιστό τιμόνι
 στήν κορυφήν κι ἐπέρασαν τόν κρίκον στό παπούλι·
 καί ἀπ' τά δυό μέρη τρεῖς φορές τό ζυγολούρι ἐδέσαν
 στόν ὀμφαλόν, κι ἐγύρισαν κατόπι τό γλωσσίδι
 κι ἔφεραν ἀπ' τόν θάλαμον τά λύτρα τά ὠραῖα 275
 τοῦ Ἐκτορος καί τά ἄβαλα στό στιλβωτόν ἀμάξι
 κι ἔξεψαν τά σκληρόνυχα μουλάρι' ἀνδρειωμένα,
 πού οἱ Μυσοί, δῶρον λαμπρόν ἐδῶκαν τοῦ Πριάμου.
 Ἐπειτα γιά τόν Πριάμον ἐτοίμασαν τούς ἵπλους
 πού ἀνάθρεψεν ὁ ἴδιος στό στιλβωτό παχνί του. 280
 Κι ἐνώ στά ψηλά δώματα τό ζέψιμο ἐτηροῦσαν
 ὁ Πριάμος καί ὁ κήρυκας γνώμη καί νοῦν γεμάτοι,
 ἡ Ἐκάδη τούς ἐσίμωσεν, ἡ καταπικραμένη,
 μ' ἕνα ποτήρι ὀλόχρυσο γλυκό κρασί γεμάτο,

αὐτοῦ νά κάμουν τές σπονδές προτοῦ νά ξεκινήσουν. 285
 Ἐμπρός στους ἵππους στάθηκε καί εἶπε: «Λάβε, ὦ γέρε,
 σπόνδισε τοῦ πατρός Διός, καί νά γυρίσεις εὖχου
 ἀπό τά χέρια τῶν ἐχθρῶν, ἀφοῦ ἡ ψυχὴ σέ σπρώχνει
 στά πλοῖα τους νά κατεβείς κι ἐμένα δέν ἀκούεις·
 ἀλλ' εὖχου κἀν στόν βροντητὴν Κρονίδην τόν Ἴδαϊον, 290
 πού ἀπ' ὅπου στέκεται ψηλά θωρεῖ τὴν Τροίαν ὄλην
 καί νά σοῦ στείλει ζήτησε τό ἀγαπητό πουλί του
 πού ἔναι γοργός του μηνυτῆς μέ δύναμιν μεγάλην
 στά δεξιὰ σου νά τό ἴδεις ὁ ἴδιος καί, σ' ἐκεῖνο
 θαρρώντας, νά πορεύεσαι σῶν Δαναῶν τά πλοῖα. 295
 Κι ἐάν τόν μηνυτὴν του ὁ Ζεὺς σοῦ ἀρνηθεῖ νά στείλει
 ἐγὼ θά σέ συμβούλευα, μ' ὅσον καί ἄν ἔχεις ζῆλον,
 νά μὴν κινήσεις γιὰ νά πᾶς στές πρῦμες τῶν Ἀργείων».
 Καί ἀπάντησεν ὁ Πριάμος: «Προθύμως, ὦ γυναῖκα,
 θά κάμω αὐτό πού ἐπιθυμεῖς· καλό ἔναι πρὸς τόν Δία 300
 τά χέρια μας νά ὑψώσομε, γιὰ νά μᾶς ἐλεήσει».
 Καί ὁ γέρος ἐπαράγγειλεν εὐθύς τὴν οἰκονόμα
 νερό νά φέρει ἀμίαντο στά χέρια του νά ρίξει·
 καί μέ λεκάνην ἦλθε αὐτὴ στά χέρια καί προχύτην·
 ἐνίφθη καί ἀπ' τὴν σύντροφον ἐπῆρε τό ποτήρι 305
 καί ὀρθὸς στὴν μέσσην τῆς αὐλῆς ἐσπόνδιζε κι εὐχόνταν
 τά μάτια πρὸς τόν οὐρανόν, καί αὐτοὺς τοὺς λόγους εἶπε:
 «Δία πατέρα, δοξαστέ, πού ἀπὸ τὴν Ἴδην βλέπεις,
 δῶσ' μου νά μ' ἔβρει ἐλεεινόν ὁ ἄσπονδος Πηλείδης,
 εὐδόκησε τό ἀγαπητό πουλί σου νά μοῦ στείλεις, 310
 πού εἶναι γοργός σου μηνυτῆς, μέ δύναμιν μεγάλην
 στά δεξιὰ μου νά τό ἴδῶ ὁ ἴδιος καί σ' ἐκεῖνο
 θαρρώντας νά πορεύομαι σῶν Δαναῶν τά πλοῖα».
 Καί τὴν εὐχὴν του ἄκουσεν ὁ πάνσοφος Κρονίδης
 καί τοῦ ἔστειλε τόν ἀετόν, ἀλάθευτο σημάδι, 315
 τόν μαῦρον καί ἀρπακτικόν, πού καί περκνόν τόν λέγουν.
 Καί ὡσάν θυρόφυλλο ὑψηλοῦ θαλάμου ἀνδρός πλουσίου
 τρανό κατασκευάσθηκε μέ κλειθρ' ἀσφαλισμένο,
 τόσο μεγάλη ἀπλώνονταν ἡ κάθε του φτεροῦγα·
 καί δεξιὰ τους φάνηκεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πόλιν, 320

καί ἅμα τόν εἶδαν χάρηκαν μέ τήν καρδιά τους ὅλοι.
 Ἄνέβη ὁ γέρος σπυδακτά στό σιλδωτό θρονί του,
 ἐκίνησε ἀπ' τό πρόθυρο καί ἀπ' τήν αὐλήν τούς ἵππους.
 Ἐμπρός του τό τετράπυκλον ἀμάξι τά μουλάρια
 τραβοῦσαν καί ὁ συνετός τό κυβερνοῦσε Ἰδαῖος· 325
 ὅπισ' ὁ γέρος ράβδιζε διαβαίνοντας τήν πόλιν
 τούς ἵππους του μέ ὀρμήν πολλήν· καί ὄλ' οἱ δικοί του ἐκλαῖαν
 κατόπι του, ὡς νά πήγαινε ἐκεῖνος τοῦ θανάτου.
 Καί ὅτε ἀπ' τήν πόλιν ἐφθασαν στήν πεδιάδα κάτω,
 στήν Ἴλιον κείνοι ἐγύρισαν, τά τέκνα καί οἱ γαμπροί του. 330
 Καί ἅμα τούς εἶδε νά φανοῦν ἐκεῖ στήν πεδιάδα,
 ὁ μέγας Ζεὺς ἀπό ψηλά τόν γέροντα ἐλυπήθη
 κι εὐθύς ἐστράφη στόν Ἑρμῆν, τό ἀγαπητό παιδί του:
 «Ἑρμῆ, πού τόσο ἀγαπᾶς τήν συντροφίαν τοῦ ἀνθρώπου
 ὅσο κανεῖς ἄλλος θεός, καί ἀκούεις ὅποιον θέλεις, 335
 κατέβα καί τόν Πριάμον σῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα
 ὀδήγη νά μὴν τόν ἰδεῖ κανεῖς ἢ τόν νοήσει
 ἀπό τούς ἄλλους Δαναοὺς, πρὶν φθάσει στόν Πηλεΐδην».

Καί ἅμα τόν λόγον ἄκουσεν ὁ μέγας Ἀργοφόνος,
 τά σάνδαλα ἐποδέθηκε τά ὀλόχρυσα, τά ὠραῖα, 340
 τ' ἄφθαρτα πού τόν σήκωναν σάν ἄνεμος ἐπάνω
 στήν γῆν ὄλην τήν ἄπειρον καί στά θαλάσσια πλάτη,
 τό ραβδί πῆρε πού μ' αὐτό τά βλέμματα κοιμίζει
 ὅποιον θνητοῦ θελήσει αὐτός καί ὅποιον κοιμάτ' ἐγείρει. 345
 Μ' αὐτό στά χέρια πεταχτά στήν ἄκρην τοῦ Ἑλλησπόντου,
 στήν Τροίαν ἐφθασ' ὁ Ἑρμῆς καί στήν μορφῆν ὁμοιώθη
 μέ ἀγόρι γενεᾶς λαμπρῆς, πόχει τό πρῶτο χνούδι,
 καιρός πού ἡ νιότη φαίνεται μέ ὄσην χάριν ἔχει.

Καί ἀφοῦ τό μνημα ἐπέρασαν τοῦ Ἴλου, ἐσταματήσαν
 εἰς τό ποτάμι, τ' ἄλογα νά πιοῦν καί τά μουλάρια· 350
 πού ἤδη ἀπλώνονταν στήν γῆν τῆς νύκτας τό σκοτάδι.
 Καί τόν Ἑρμῆν πού εἰσίμωνεν ἐνόησεν ὁ κήρυξ,
 καί εἶπε πρὸς τόν Πριάμον: «ᾧ Δαρδανίδα, σκέψου·
 σκέψις ἐδῶ χρειάζεται· βλέπ' ἀνθρωπον κοντά μᾶς,
 θενά μᾶς σφάζει ἀσφαλτα· κι εὐθύς ἄς ἀνεβοῦμε 355
 στ' ἀμάξι σου νά φύγομεν· ἢ καί τά γόνατά του

πιάνοντας ἄς προσπέσομεν ἴσως μᾶς ἐλεήσει».

Καί ὡς τ' ἄκουσεν ὁ γέροντας ζαλίσθη ἀπό τόν τρομόν
καί ὀρθές σ' ὄλα τά μέλη του οἱ τρίχες σηκωθῆκαν
κι ἔμεινε ἀκίνητος βουβός· ἦλθε ὁ θεός σιμά του 360
καί ἀπό τό χέρι ἔπιασε τόν γέροντα καί τοῦ ἔπε:

«Γιά ποῦ, πατέρα, τό κινᾶς μέ ἵππους καί μουλάρια
τήν θείαν νύκτα, ὅπου οἱ θεοί γλυκοκοιμοῦνται ὅλοι;
Καί τούς ἀνδρείους Ἀχαιοῦς ποσῶς δέν ἐφοθήθης,
πού ἐχθροί σου εἶναι θανάσιμοι καί ὅπου σιμά τούς ἔχεις; 365

Καί ἂν ἀπ' αὐτούς κανεῖς σέ ἰδεῖ μέσα στήν μαύρην νύκτα,
τόσους νά φέρεις θησαυρούς, τί θά αἰσθανθεῖς φαντάσου·
νέος δέν εἶσαι, γέροντας κι αὐτός ὁ σύνοδος σου,
καί ἂν πέσει ἐπάνω σας κανεῖς, πῶς θά τοῦ ἀντισταθεῖτε;
Ἄλλ' ἀπό ἐμέ μή φοβηθεῖς καί μάλιστα σιμά σου 370
θά σέ φυλάξω, ἂν χρειασθεῖ, τί ὁμοιάζεις τοῦ πατρός μου».

Καί τότε ὁ θεῖος Πρίαμος τοῦ ἀπάντησεν ὁ γέρος:

«Αὐτά τῶόντι στέκονται, παιδί μου, ὅπως τά λέγεις,
ἀλλά γιά μέ κάποιος θεός τό χέρι του ἔχει ὑψώσει,
πού καλοσυναπάντητον μοῦ ἔστειλε ὁδοιπόρον, 375
ὁποῖος εἶσαι, θαυμαστός στήν ὄψη καί στό σῶμα
καί συνετός ἀπό γονεῖς, πού τούς καλοτυχίζω».

Καί πρὸς αὐτόν ὁ μηνυτής ἀπάντησε Ἀργοφόνος:

«Εἶναι καλά καί φρόνιμα, ὦ γέρε, αὐτά πού εἶπες·
ἀλλ' αὐτό θέλω νά μοῦ εἰπεις καλά νά μοῦ ἐξηγήσεις, 380
βγάξεις αὐτούς τούς θησαυρούς ἀπό τήν πόλιν ἔξω
εἰς τόπον ξένον νά σταλοῦν, νά εἶναι ἀσφαλισμένοι,
ἢ δειλιασμένοι ἀφήνετε τήν Ἴλιον τήν ἁγίαν
ὅλοι, ἀφοῦ ὁ πρῶτος σας ἐχάθη πολεμάρχος
ὁ υἱός σου, πού τούς Ἀχαιοῦς στήν μάχην δέν φοβόνταν;» 385

Καί ὁ γέρος τοῦ ἀποκρίθηκεν: «᾽Ω θαυμαστέ, ποιός εἶσαι,
ποῖοι θνητοί σ' ἐγέννησαν, ἐσύ πού τόσ' ὥραῖα
μοῦ εἶπες γιά τόν θάνατον τοῦ ἄμοιρου παιδιοῦ μου;»

Σ' αὐτόν ἀπάντησε ὁ θεός: «Μέ δοκιμάζεις, γέρε,
καί γιά τόν θεῖον Ἐκτορα πού μ' ἐρωτᾶς, λογιάζω· 390
πολλές φορές στόν πόλεμον, ὅπου δοξάζοντ' ἄνδρες
τόν εἶδα μέ τά μάτια μου, καί ὁπότεν πρὸς τα πλοῖα

ἔκυνηγοῦσε κι ἔσφαζε τά πλήθη τῶν Ἀργείων.
 Μακρόθεν τόν θαυμάζαμεν ἡμεῖς, ὅτι ὁ Πηλεΐδης
 μᾶς ἔκρατοῦσε, ἀπ' τόν καιρόν πού ἐθύμωσε τοῦ Ἄτρεϊδῆ· 395
 ὄτ' εἶμαι ἐκείνου ἀκόλουθος φερμένος σ' ἓνα πλοῖον·
 τό γένος εἶμαι Μυρμιδῶν, μ' ἐγέννησε ὁ Πολύκτωρ,
 ἄνθρωπος εἶναι ἀμπλουτος καί αὐτός, ὡς εἶσαι, γέρος·
 κι ἐγώ εἶμαι ὁ νεώτερος ἀπό τὰ ἑφτά παιδιά του.
 Καί νά ἴθω ἐδῶ στόν πόλεμον μοῦ ἔλαχεν ὁ κλῆρος· 400
 στήν πεδιάδα ἐκίνησα προτῶρ' ἀπό τές πρύμνες,
 ὄτ' οἱ Ἄχαιοί τό χάραμα τήν πόλιν θά κτυπήσουν.
 Ἄγανακτοῦν πού κάθονται καί λαχταροῦν τήν μάχην
 καί οἱ βασιλεῖς δέν δύνανται νά τοὺς κρατήσουν πλέον».

Σ' αὐτόν ὁ γέρος Πρίαμος ἀπάντησεν ὁ θεῖος: 405
 «Κι ἐάν ἐσύ ἀκόλουθος τοῦ Ἀχιλλέως εἶσαι,
 εἰπέ μου τώρα καθαρά νά μάθω ἂν εἰς τές πρύμνες
 ὁ υἱός μου ἀκόμα σώζεται, ἢ ἂν κομματιασμένον
 εἰς τὰ σκυλιά του σπάραγμα τόν ἔριξε ὁ Πηλεΐδης;»

Καί πρὸς αὐτόν ὁ μηνυτῆς ἀπάντησε Ἄργοφόνος: 410
 «᾽Ω γέρε, μήτε ὄρνεα τόν φάγαν μήτε σκύλοι,
 ἀκόμη κείτεται σιμά στήν πρύμνην τοῦ Ἀχιλλέως·
 κι ἔφεξ' ἡ δωδεκάτη αὐγή στό λείψανό του ἐπάνω
 καί ὅμως αὐτό δέν σέπεται, σκουλήκια δέν τόν τρώγουν
 πού δαπανοῦν τά σώματα πού ἔκαψεν ὁ Ἄρης. 415
 Τόν σέρνει, ἀλήθεια, ὀλόγυρα στοῦ φίλου του τόν τάφον
 τήν κάθε αὐγὴν ἀπόνετα καί δέν τόν ἀσχημίζει·
 ὁ ἴδιος ἂν τόν ἔβλεπες, θά ἐθαύμαζες πῶς εἶναι
 δροσερός ὄλος καθαρός ἀπό τό μαῦρον αἶμα·
 παντοῦ καλός, καί θά ἔβλεπες κλεισμένες τές πληγές του, 420
 πού ἦσαν πολλές, ὅτι πολλοί τοῦ ἐκέντησαν τό σῶμα·
 τόσο πονοῦν οἱ μάκαρες θεοί γιά τόν υἱόν σου,
 νεκρόν ἀκόμη, ὅτι πολύ τόν ἀγαποῦσαν ὄλοι».

Στά λόγια τοῦτα ἐχάρηκεν ὁ γέρος καί ἀποκρίθη:
 «Παῖδί μου, ἰδοῦ πῶς ὠφελεῖ τά δῶρα ὀπού τοὺς πρέπουν 425
 εἰς τοὺς θεοὺς νά δίδομεν, ὡς ἔκανεν ὁ υἱός μου,
 πού στήν ἐστίαν του ποτέ δέν τοὺς ἐλησημονοῦσε
 καί ἰδοῦ τόν ἐθυμήθηκαν αὐτοί καί πεθαμένον

καί τώρα δέξου, ἄν μ' ἀγαπᾷς τ' ὄμορφο αὐτό ποτήρι·
σῶσε με, καί μέ τῶν θεῶν τό χέρι ὀδήγησέ με 430
ἀπειράρατος εἰς τήν σκηνήν νά φθάσω τοῦ Ἀχιλλέως».

Σ' αὐτόν ἀπάντησε ὁ θεός: «ᾧ γέρε, ἐμέ τόν νέον
νά ξελογιασῆς προσπαθεῖς· ἀλλά δέν θά μέ πείσεις
δῶρ' ἀπό σένα νά δεχθῶ κρυφά 'πό τόν Πηλεΐδην.
Φόβον τοῦ ἔχει τρομερόν καί σέβας ἡ καρδιά μου 435
καί ἄν λάβω δῶρ' ἀπόκρυφα, φοβοῦμαι μήπως πάθω.
'Αλλά πιστός σου ὀδηγός στερεᾶς ἦ καί θαλάσσης
καί ὡς τ' Ἄργος τό ἔξακουστό θά γίνω ἄν εἶναι χρεῖα·
καί ἄν μ' ἔχεις εἰς τό πλάγι σου μή φοβηθεῖς κανέναν».

Εἶπε καί ἀνέθηκε ὁ θεός· στ' ἀμάξι τοῦ Πριάμου 440
στά χέρια του καί μᾶστιγα καί χαλινούς ἐπῆρε,
καί εἰς τούς ἵππους ἔβαλεν ἀνδρεία καί στά μουλάρια.
Καί ὀπόταν εἰς τόν χάντακα ἐφθάσαν καί στούς πύργους,
ἦβραν τούς νυκτοφύλακας, πού ἐτοίμαζαν τόν δεῖπνον 445
καί ὄλους τούς ἐθύθισεν στόν ὕπνον ὁ Ἄργοφόνος,
τούς σύρτες ἔσπρωξ' ἀνοιξε τέσ πύλες καί τ' ἀμάξι
ἔμπασε μέ τόν Πριάμον καί τά λαμπρά του δῶρα.
Κι εὐθύς κατόπιν στήν σκηνήν ἐφθάσαν τοῦ Ἀχιλλέως
τήν ὑψηλήν πού μ' ἔλατα σχισμένα οἱ Μυρμιδόνες 450
ἔφτιασαν τοῦ κυρίου των, κι ἐπάνω τήν σκεπάσαν
μέ χνουδωτά καλάμια κομμέν' ἀπό λιβάδι·
αὐλήν τριγύρω ἀπλόχωρην μέ πάλους περιφράξαν
κι ἕνας λοστός ἐλάτινος ἀσφάλιζε τήν θύραν,
καί τρεῖς χρειάζοντο Ἀχαιοί νά βάλουν εἰς τήν θύραν 455
τό μέγα ἐκεῖνο μάνταλο καί τρεῖς νά τό σηκώσουν
καί ὁ Ἀχιλλεύς ἐδύνονταν νά τό σηκώσει μόνος.
Καί τότε τ' ἀνοιξε ὁ θεός τοῦ γέρου νά περάσει
μέ τά λαμπρά πού ἔφερεν τοῦ Ἀχιλλέως δῶρα.
Κι ἔπειτα χάμου ἐπήδησεν ἀπό τ' ἀμάξι κι εἶπε:
«Ἐμφαρτος ἦλθα ἐγώ θεός, ὦ γέρε, στό πλευρό σου, 460
ὁ Ἑρμῆς, τί μ' ἔστειλε ὀδηγόν νά μ' ἔχεις ὁ πατέρας.
'Αλλ' ἐγώ τῶρ' ἀναχωρῶ, κι ἔμπρός στόν Ἀχιλλέα
νά μέ ἰδεῖ δέν ἔρχομαι, καί ἄπρεπο θά ἦταν
τόσον ἀντίκρυ ἀθάνατοι νά σμίγουν τούς ἀνθρώπους·

ἀλλ' ἔμπα σύ καί πρόσπεσε νά τόν, καθικετεύσεις 465
 στόν γέροντα πατέρα του, εἰς τήν θεάν μητέρα
 καί στό παιδί του, τήν καρδιά στά βάθη νά τοῦ ἐγγίξεις».

Εἶπεν ὁ Ἑρμῆς κι ἐπέταξε στές κορυφές τοῦ Ὀλύμπου·
 καί ξεπεξεύει ὁ Πρίαμος καί ἀφήνει τόν Ἰδαῖον 470
 αὐτοῦ στόν τόπον νά φυλᾷ τά δυό ζεμέν' ἀμάξια.

Καί ἴσια ἐπῆγε στήν σκηνήν πού ἔμενε ὁ Πηλεΐδης·
 τόν ἦβρε αὐτοῦ καί ἀνάμερα οἱ σύντροφοι ἐκαθίζαν·
 μόνοι νά τόν ὑπηρετοῦν στεκόνταν ὁ Αὐτομέδων
 μέ τόν γενναῖον Ἄλκιμον, ὅτ' εἶχε ἀποδειπνήσει
 κι ἦταν ἀκόμη ἀσήκωτον ἐμπρός του τό τραπέζι. 475

Ἐμπῆκε ὁ μέγας Πρίαμος χωρίς νά τόν νοήσει
 αὐτοῦ κανεῖς, καί ἄμ' ἔφθασε σιμά στόν Ἀχιλλέα,
 τά γόνατα τοῦ ἀγκάλιασε καί τ' ἀνδροφόνά χέρια
 ἐφίλησε, πού τοῦ ἴσφαξαν τόσα λαμπρά παιδιά του.
 Καί ὡς ὅταν ἕνας πάνερμος, πού φόνον ἔχει κάμει 480

εἰς ξένον τόπον ἔρχεται, στό σπῖτι ἀνδρός πλουσίου
 θαυμάζουν ὅσοι τόν ἰδοῦν, ὁμοίως ὅταν εἶδε
 ἐκεῖ τόν θεῖον Πρίαμον ἐθαύμαζε ὁ Πηλεΐδης,
 θαύμαζαν καί ἐκοιτάζονταν κι οἱ ἄλλοι δλόγυρά του.

Ἄρχισε τότε ὁ Πρίαμος νά τόν παρακαλέσει:
 «Θυμήσου τόν πατέρα σου, ἰσόθεε Πηλεΐδη,
 ὁπού καί αὐτόν, ὡσάν ἐμέ τό ἔρμο γῆρας ἦβρε. 485

ἴσως καί τόν στενοχωροῦν οἱ γείτονες τριγύρω
 καί ἀπό τόν ὄλεθρον κανεῖς δέν εἶναι νά τόν σώσει.
 Ἄλλά ἐκεῖνος χαίρεται καί ἀπό μακριά ν' ἀκούει 490

ὁπού τοῦ ζεῖς καί ὀλοκαιρίς ἐλπίζει νά 'λθ' ἡ μέρα
 νά ἰδεῖ τόν ποθητόν του υἱόν νά φθάσει ἀπό τά ξένα·
 ἀλλ' ὁ βαριόμοιρος ἐγώ, δέν μόμεινε κανένα

ἀπ' ὅσα τέκνα ἐγέννησα κι ἐδόξαζαν τήν Τροίαν.
 Εἶχα πενήντα ὅτ' ἔφθασαν τῶν Ἀχαιῶν τά πλήθη. 495

Τά δεκαννιά γεννήθηκαν ὄλ' ἀπό μιά γαστέρα
 τά ἐπίλοιπ' ἀπό σπιτικές γυναῖκες, καί ἀπό τόσα
 μόςφαξ' ὁ Ἄρης πάμπολλα καί αὐτόν πού ἀκόμα ἄλλος
 τήν πόλιν φύλαγε κι ἐμᾶς, τόν φόνευσες προτώρα,
 τόν Ἐκτορα, μαχόμενον νά σώσει τήν πατρίδα. 500

Γι' αὐτόν τώρα κατέβηκα στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα
 μέ πληθια λύτρα πόφερα, γιά νά τόν ἀποδώσεις.
 Σέβου, ὦ γενναῖε, τούς θεούς, λυτήσου με, θυμήσου
 τόν γέροντά σου· κι εἴμ' ἐγώ ἐλεεινότερός του,
 πόπαθ' αὐτό πού ἄλλος θνητός δέν ἔχει πάθει ἀκόμη,
 τοῦ ἀνδρός ὁπού μ' ὀρφάνεψε τό χέρι νά φιλήσω». 505

Τά λόγια τοῦτα ὡς ἄκουσε, λαχτάρισε ὁ Ἀχιλλέας
 νά κλάψει τόν πατέρα του καί πιάνοντας τό χέρι
 τοῦ γέροντος, τόν ἄμπωσεν ἀγάλι ἀπό σιμά του.
 Καί οἱ δύο, μέ τόν πόνον του καθένας τους, ἐκλαῖαν. 510

Ἐκεῖνος γιά τόν Ἔκτορα στά πόδια τοῦ Ἀχιλλέως,
 τοῦτος γιά τόν πατέρα του καί ἀκόμη γιά τόν φίλον
 Πάτροκλον, καί ἀπ' τὰ κλάυματα τὰ δώματ' ἀντηχοῦσαν.

Καί ἀφοῦ στό κλάμα εὐφράνθηκεν ὁ ἰσόθεος Πηλεΐδης,
 ὀρθώθη ἀπ' ὄπου ἐκάθονταν καί σήκωσε ἀπ' τό χέρι
 τόν γέροντα λυπούμενος τήν ἄσπρην κεφαλήν του,
 καί πρὸς αὐτόν ὁμίλησε: «᾽Ω δύστυχε, τῶντι 515

πίκρες πολλές καί θάσανα ὑπέφερε ἡ καρδιά σου.
 Πῶς μπόρεσες στῶν Ἀχαιῶν τέσ πρῦμνες νά ἴθεις μόνος
 τόν ἄνδρα ὁπού σοῦ ἐφόνευσε τόσα παιδιά γενναῖα 520

νά ἴδεις στά μάτια; Σίδερον ἔχ' ἡ καρδιά σου, ὦ γέρε.
 Ἄλλ' ἔλα τώρα κάθισε, καί, ἄν καί λυπημένοι,
 τούς πόνους τῶρ' ἄς κλείσομεν στά βάθη τῆς ψυχῆς μας·
 καί τίποτε δέν ὠφελοῦν τὰ μαῦρα κλάυματά μας· 525

ὅτι στοὺς ἄμοιρους θνητοὺς οἱ ἀθάνατοι δωρήσαν
 νά ζοῦν στόν πόνον καί ἄλυποι μόνον ἐκεῖνοι μένουν.
 Ὅτι ἀπ' ὄσα δίδει ὁ Ζεὺς πιθάρια δύο σιμά του
 ἔχει, τό ἓνα τῶν κακῶν, τῶν ἀγαθῶν τό ἄλλο.

Καί σ' ὅποιον δώσει ἀνάμικτα ὁ θρονητῆς Κρονίδης,
 ἐκεῖνος πότε ἔχει κακές, πότε ἀγαθές ἡμέρες, 530
 καί σ' ὅποιον μόνον τὰ πικρά, τόν κάμνει μαῦρον κι ἔρμον
 καί σ' ἄγιο πρόσωπο τῆς γῆς φρικτῆ τόν σέρνει ἀνάγκη
 καί ἀτίμητος ἀπό θεούς καί ἀνθρώπους παραδέρνει.

Καί τοῦ Πηλέως οἱ θεοὶ λαμπρὰ χάρισαν δῶρα,
 πανευτυχῆς καί ὑπέρπλουτος νά γίνει στοὺς ἀνθρώπους,
 τῶν Μυρμιδόνων βασιλιάς καί τόν καταξιῶσαν 535

θεάν νά λάβει ὁμόκλινην, ἄν καί θνητός ἐκείνος.
 Ἄλλὰ τοῦ ἐδῶσαν καί κακόν, στό σπίτι του δέν ἔχει
 παιδιὰ νά γίνουν βασιλεῖς, παρ' ἔν' ἀγόρι μόνον
 ὀλιγοήμερον, κι ἐγὼ νά τόν γηροκομήσω 540
 δέν δύναμ' ἐπειδὴ μακρὰν ἀπ' τὴν γλυκιὰν πατρίδα
 μένω στήν Τροίαν, συμφορὰ σ' ἐσέ καί στά παιδιὰ σου.
 Καί σύ, ὦ γέρε, ἀκούομεν πανευτυχῆς πῶς ἦσουν·
 λέγουν πού ἀπ' ὄσους κατοικοῦν στοῦ Μάκαρος τὴν χώραν
 στήν Λέσβον, στὸν Ἑλλήσποντον κι ἐπάνω στήν Φρυγίαν 545
 γιὰ πλοῦτη καί λαμπρὰ παιδιὰ σύ εἶχες τὰ πρωτεῖα.
 Ἄλλ' ἀφοῦ τοῦτο τό κακόν οἱ ἀθάνατοι σοῦ ἐφέρανε,
 ὀλόγουρα στήν πόλιν σου μάχες καί φόνους ἔχεις.
 Ὑπόφερε, ἄς μὴν τήκεται στήν λύπην ἢ καρδιά σου·
 τό πεθαμένο σου παιδί μέ δάκρυα ν' ἀναστήσεις 550
 δέν ἠμπορεῖς, καί ἀπ' τόν καημόν καί ἄλλο κακό μὴ πάθεις».

Καί τότε ὁ θεῖος Πρίαμος ἀπάντησέ του κι εἶπε:
 «Πῶς νά καθίσω διόθρεπτε, ἐνόσω εἰς τέσ σκηνές σου
 ὁ Ἐκτωρ κείνεται ἀταφος· ἅ! τώρα λύσε μού τον,
 νά τόν ἴδουν τὰ μάτια μου, καί σύ τὰ λύτρα λάβε 555
 ὅπου σοῦ ἐφέραμε πολλά· νά τὰ χαρεῖς νά φθάσεις
 εἰς τὴν πατρίδα σου, ὦ καλέ, πού τόσο μ' ἐλυπήθης
 καί τὴν ζωὴν μου ἐχάρισες, τοῦ ἡλιοῦ τό φῶς νά βλέπω».

Μέ ἄγριο βλέμμ' ἀπάντησε σ' ἐκείνον ὁ Πηλεΐδης:
 «Μὴ μ' ἐρεθίζεις, γέροντα, καί ἀφ' ἑαυτοῦ μου θέλω 560
 νά λύσω ἐγὼ τόν Ἐκτορα· μού ἐμήνυσε καί ὁ Δίας
 μέ τὴν θεάν μητέρα μου, τὴν κόρην τοῦ Νηρέως.
 Καί ἀκόμη σέ, ὦ Πρίαμε, τό ἐνόησα, τό εἶδα,
 κάποιος θεός σέ ὀδήγησε στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα.
 Πῶς θά ἐρχόνταν στὸν στρατόν θνητός, κι ἄν νέος ἦταν, 565
 ἀπὸ τούς φύλακες κρυφά, πῶς θά ἠμποροῦσε μόνος
 τῆς θύρας μου τό μάνταλο τό μέγα νά σηκώσει;
 Μὴ, ὦ γέρε, τὴν κατάπικρην ψυχὴν μου ἐξαγαριώνεις
 μήπως καί σένα, ἰκέτης μου, ὡς εἶσαι στήν σκηνήν μου,
 δέν λυπηθῶ καί παραδῶ τὴν προσταγὴν τοῦ Δία». 570

Εἶπε, φοβήθη ὁ γέροντας καί ὑπάκουσε τόν λόγον
 καί ὡσάν λεοντάρη ἀπ' τὴν σκηνήν πετάχθηκε ὁ Πηλεΐδης,

ὁ Ἄλκιμος κατόπιν του καὶ ὁ ἦρως Αὐτομέδων
 ἀκολουθοῦσαν, σύντροφοι πού ἐπροτιμοῦσε ἀπ' ὅλους
 ὕστερ' ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ ποθητοῦ Πατρόκλου. 575
 Καὶ τὰ μουλάρια ξέξεψαν ἐκεῖνοι καὶ τοὺς ἵππους
 κι ἔμπασαν μέσα στὴν σκηνὴν τὸν κήρυκα τοῦ γέρου
 καὶ τὸν ἐκάθισαν ἐκεῖ· καὶ ἀπ' τὸ λαμπρὸν ἀμάξι
 τ' ἄπειρα λύτρα ἐσήκωσαν τοῦ Ἐκτορος καὶ δύο
 γλαμύδες ἄφησαν ἐκεῖ κι ἓναν καλὸν χιτώνα 580
 νά πάρει σπίτι τὸν νεκρὸν μ' ἐκεῖνα σκεπασμένον.
 Κι εἶπε στὲς δοῦλες τὸν νεκρὸν νά λούσουν καὶ νά χρίσουν
 ἀνάμερα, μὴ ὁ Πρίαμος θωρῶντας τὸ παιδί του
 μὲς στὴν καρδιά του τὴν ὀργὴν τοῦ πόνου δέν κρατήσει 585
 καὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἡ ψυχὴ ξαγριωθεῖ καὶ ἀμέσως
 τὸν σφάζει παραβαίνοντας τὴν προσταγὴν τοῦ Δία.
 Καὶ ἀφοῦ τὸν λοῦσαν κι ἔχρισαν οἱ δοῦλες μὲ τὰ μύρα
 καὶ τὸν ἐνεκροστόλισαν, τὸν σήκωσε ὁ Πηλεΐδης
 ὁ ἴδιος καὶ τὸν ἀπλωσε στὸ νεκρικὸ κρεβάτι
 καὶ οἱ σύντροφοι τὸν ἔβαλαν εἰς τὸ λαμπρὸν ἀμάξι. 590
 Τότ' εἶπε ἀναστενάζοντας: «Ἄκου, γλυκέ μου φίλε,
 μήν, Πάτροκλε, μοῦ χολωθεῖς, αὐτοῦ στὸν Ἄδη ἂν μάθεις
 πού ἔλυσα τὸν Ἐκτορα τοῦ γέροντος πατρός του,
 ἐπειδὴ λύτρα ὄχι κακὰ μοῦ ἔδωσε καὶ ἀπ' ὅλα
 ὅ,τι σοῦ πρέπει, ἀγαπητέ, θά σοῦ χαρίσω μέρος». 595
 Καὶ στὴν σκηνὴν ἐγύρισε ὁ ἰσόθεος Πηλεΐδης
 καὶ στὸ θρονί του ἐκάθισε πρὸς τὸν ἀντίκρου τοῖχον
 κι ἔλεγε πρὸς τὸν Πρίαμον: «Ἦ γέρε, ὡς ἐποθοῦσες
 ὁ υἱός σου τώρα ἐλύθηκε καὶ κείτεται στὴν κλίνη· 600
 καὶ τὸ πρῶι θά τὸν ἰδεῖς, μαζί σου νά τὸν πάρεις.
 Καὶ τώρα νά δειπνήσομεν, ὦ γέρε, ἄς στοχασθοῦμε
 ὅτι δέν ἐλησμόνησε μήτε ἡ λαμπρὴ Νιόβη
 τροφὴν νά πάρῃ ἡ δύστυχη σ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν
 πού εἶδε δώδεκα παιδιά στό σπίτι πεθαμένα,
 ἔξι ἀνδρειωμένῃ ἀγόρια της καὶ ἔξι θυγατέρες· 605
 τ' ἀγόρια ὁ Φοῖβος φόνευσε μὲ τ' ἀργυρὸ τοῦ τόξου,
 τὲς κόρες πάλ' ἡ Ἄρτεμις ἀπὸ χολὴν πού ἐπῆραν,
 ὅτι μὲ τὴν καλὴν Λητώ ἰσώνετο ἡ Νιόβη,

πώς αὐτὴ γέννησε πολλὰ κι ἐκεῖνη δύο μόνον.
 Καί ὅμως οἱ δύο τούς πολλούς ἀφάνισαν, κι ἐννέα 610
 στό αἶμα ἡμέρες ἔμειναν, καί ἄνθρωπος νά τούς θάψει
 δέν ἦταν, ὅτι τούς λαούς ἐλίθωσεν ὁ Δίας.
 Κι οἱ ἐπουράνιοι θεοὶ τούς δέκα τούς ἐθάψαν
 ἀλλὰ στά δάκρυ' ἀπόκαμε κι ἐκεῖνη κι ἐνθυμήθη
 τροφήν νά πάρ' ἢ δύστυχη· καί τώρα στοῦ Σιπύλου 615
 τά ἔρμα ὄρη τ' ἄγρια, κεί πού ἡσυχάζουν νύμφες
 ἀπό χορούς πού ἔστησαν στές ἄκρες τοῦ Ἀχελώου,
 τόν πόνον πόχει ἀπ' τούς θεούς καί πέτρα ὡς εἶναι τρέφει.
 Καί, ὦ θεῖε γέρε, τήν τροφήν κι ἐμεῖς ἄς θυμηθοῦμε.
 Θά κλαίγεις εἰς τήν Ἴλιον τό ἀγαπητό παιδί σου 620
 κατοπιν· ὅτι δάκρυα πολλὰ θά σοῦ γεννήσει».

Εἶπε, σηκώθη κι ἔσφαξεν ἀρνί λευκό σάν χιόνι,
 τό γδάραν τό συγύρισαν οἱ σύντροφοί του ὡς πρέπει,
 μέ τέχνην τό ἐλιάνισαν, τό πέρασαν στές σουδβλες
 καί ὄμορφα ἀφοῦ τό ᾤψησαν ἀπ' τήν φωτιά τό σύραν· 625
 καί στό τραπέζι ἐμοίραζε τόν ἄρτον ὁ Αὐτομέδων,
 μέσα στά ὠραῖα κάνιστρα, τά κρέατα ὁ Πηλεΐδης·
 καί ἄπλωσαν ὄλοι στά καλά φαγιά πού ἐμπρός τους εἶχαν.
 Καί ἀφοῦ ἐφάγαν κι ἐπιαν ὄσο ἤθελε ἡ ψυχὴ τους,
 ὁ Πριάμος ἐθαύμαζεν ἐκεῖ τοῦ Ἀχιλλέα 630
 τήν πλάση καί τ' ἀνάστημα πού ὡσάν θεοῦ φαντάζαν.
 Καί τοῦ Πριάμου τήν εἰδὴ τήν ἀγαθὴν κοιτώντας
 καί τήν λαλιά του ἀκούοντας ἐθαύμαζε ὁ Πηλεΐδης.
 Καί ἀφοῦ ν' ἀντικοιτάζοντα εὐφράνθησαν καί οἱ δύο
 πρῶτος ὁ θεῖος Πριάμος πρὸς τόν Πηλεΐδην εἶπε: 635
 «Βάλε με, ὦ θρέμμα τοῦ Διός, ἀμέσως νά πλαγιάσω
 καί τήν γλυκιάν ἀνάπαυσιν εἶν' ὦρα νά χαροῦμε·
 καί μάτι ἐγὼ δέν ἔκλεισα, Πηλεΐδη, ἀπό τήν ὦρα
 πού ἀπέθανε ἀπ' τά χέρια σου τό ἀγαπητό παιδί μου,
 ἀλλὰ στενάζω πάντοτε, τήν λύπην δέν χορταίνω 640
 ἡμέρα νύκτα στής αὐλῆς τήν λάσπην κυλισμένος·
 χασιά ψωμί, ρουφιά κρασί δέν εἶχα βάλ' εἰς τοῦτο
 τό στόμα, ὥσπου μ' ἔκαμες μαζί σου νά δειπνήσω».

Καί στούς συντρόφους ὁ Ἀχιλλεύς τὸτ' εἶπε καί στούς δούλους

κάτωθε ἀπό τήν αἶθουσαν κρεβάτια νά τούς στρώσουν 645
 μέ πορφυρά παπλώματα καί τάπητες ἐπάνω,
 καί μέ χλαμύδες χνουδωτές νά σκεπασθοῦν μ' ἐκεῖνες.
 Καί οἱ δοῦλες ἀπ' τό μέγαρον ἐβγήκαν μέ λαμπάδες
 καί γρήγορα καί ὁμορφα τούς ἔστρωναν δυό κλίνες·
 καί ἀκρογελώντας ὁ Ἀχιλλεύς τότ' εἶπε τοῦ Πριάμου: 650
 «Ἐξω θά πᾶς νά κοιμηθεῖς, ἀγαπητέ μου γέρε,
 τῶν βουληφόρων Ἀχαιῶν μήν κάποιος ξάφνου φθάσει,
 ὡς συνηθοῦν νά ἔρχονται γιά νά συμβουλευθοῦμε·
 καί ἂν κάποιος ἀπ' αὐτούς σέ ἰδεῖ, μέσα στήν μαύρην νύκτα
 μή δώσει εὐθύς τήν εἶδσιν στόν ἀρχηγόν Ἀτρεΐδην 655
 καί τοῦ νεκροῦ τήν λύτρωσιν μήν τύχει ν' ἀντισκόψει·
 εἰπέ μου τώρα φανερά, πόσες ἡμέρες θέλεις
 νά θάψεις τόν λαμπρόν σου υἱόν, καί τόσες θά ἡσυχάζω
 ἀπό τόν πόλεμον ἐγώ καί θά κρατῶ τά πλήθη».

Καί ἀπάντησεν ὁ Πρίαμος: «Πηλεΐδη, ἀφοῦ τό στέργεις 660
 νά κάμ' ὡς πρέπει τήν ταφήν εἰς τόν λαμπρόν υἱόν μου,
 αὐτήν τήν χάριν κάμε μου· γνωρίζεις ὅπου οἱ Τρῶες
 κλειστοί ἔναι καί περίφοβοι στήν πόλιν, καί θά φέρουν
 πέρ' ἀπό δάσος μακρινό τοῦ ἐνταφιασμοῦ τά ξύλα·
 ἐννέα ἡμέρες θέλομε στό σπίτι νά τόν κλαίμε, 665
 στές δέκα θά γινεῖ ἡ ταφή καί νεκρικό τραπέζι·
 στές ἔνδεκα θά ὑψώσομεν ἐπάνω του τόν τάφον,
 στές δώδεκα ὁ πόλεμος θ' ἀρχίσει ἂν εἶναι ἀνάγκη».

Καί πρὸς αὐτόν ὁ Ἀχιλλεύς ἀντεῖπε ὁ φτεροπόδης: 670
 «Θά γίνουν, γέρε Πρίαμε, καί τοῦτα ὅπως τά λέγεις·
 τόν πόλεμον, ὅσον καιρόν ἠθέλησες θά παύσω».

Αὐτά ἔπε καί τοῦ ἔπιασε τήν δεξιάν παλάμην 675
 ἀπ' τόν ἄρμόν, ὅτ' ἤθελε νά μή φοβεῖται ὁ γέρος.
 Καί ἔξω αὐτοῦ στόν πρόδρομον ἐπλάγιασαν ἐκεῖνοι·
 ὁ κήρυξ καί ὁ Πρίαμος, ἄνδρες κι οἱ δυό μέ γνώση.
 Καί μέσ στά δάθη τῆς σκηνῆς κοιμήθηκε ὁ Πηλεΐδης
 κι εἶχε καλήν του ὁμόκλινην τήν κόρην τοῦ Βρισέως.

Θεοί καί ἄνθρωποι γλυκά στόν ὕπνον δυθισμένοι 680
 ὄλονυκτίς ἡσύχαζαν· ὁ ἀγαθοδότης μόνον
 Ἐρμῆς μάτι δέν ἔκλειε, στόν νοῦν του μεριμνώντας

δρόμον ν' ανοίξει ἀκίνδυνον τοῦ γέροντος Πριάμου,
χωρίς νά ἰδοῦν οἱ θυρωροί, νά φύγει ἀπό τές πρῦμες·

στήν κεφαλήν του ἐσθήθηκεν ἐπάνω καί τοῦ εἶπε:

«ἦ γέρε, πόσο ἀμέριμνα στήν μέση τῶν ἐχθρῶν σου
κοιμάσαι ἀφοῦ σ' ἐθάρρεψε τό ἔλεος τοῦ Ἀχιλλέως. 685

Μ' ἄπειρα λύτρα ἐλύτρωσες τό ποθητό παιδί σου·

ἀλλά γιά σένα ζωντανόν καί τριδίπλα θά δίδαν

τά τέκνα ὁπού σου ἔμειναν, ἐάν ὁ Ἀγαμέμνων

καί ὄλ' οἱ ἄλλοι Ἀχαιοί πῶς εἶσ' ἐδῶ γνωρίσουν». 690

Φοδῆθηκε κι ἐσῆκωσεν ὁ γέρος τόν Ἴδαϊον.

Κι ἔξεψ' ὁ Ἑρμῆς τές ἀμαξες κι ἐκεῖνος ὀδηγοῦσε

εἰς τόν στρατόν ἀνάμεσα, χωρίς νά ἰδεῖ κανέναν.

Καί ὅταν στόν Ξάνθον ἔφθασαν, διογέννητο ποτάμι,

ὁ Ἑρμῆς ὀπίσω ἐγύρισε στές κορυφές τοῦ Ὀλύμπου,

καί ἡ χρυσόπεπλη Ἡώς τήν γῆν ἐφώτιζ' ὄλην, 695

κι ἐκεῖνοι μέ τό λείψανο πού ἐφέραν τά μουλάρια

μέ δάκρυα, μέ ξεφωνητά τραβοῦσαν πρὸς τήν πόλιν

καί δέν τούς νόησε κανεῖς παρά ἡ Κασσάνδρα μόνη,

ἡ κόρη ὁπού τῆς χρυσῆς ὀμοίαζε Ἀφροδίτης.

Εἶχε ἀνεβεί στήν Πέργαμον κι ἐκεῖθ' εἶδε στ' ἀμάξι 700

τόν ποθητόν πατέρα της μαζί μέ τόν Ἴδαϊον,

καί ὡς εἶδε τόν κειτάμεμον στό νεκρικό του στρωῶμα

μές στ' ἄλλο ἀμάξι, ἔσκουζεν ἡ κόρη καί στήν πόλιν

ἔβαλε τό ξεφωνητό: «ἦ Τρώισσες, ὦ Τρώες,

κοιτᾶτ' ἐκεῖ τόν Ἔκτορα, πού ἄλλοτε ἀπ' τήν μάχην 705

νά σᾶς γυρίζει ζωντανός εὐφραίνεται ἡ καρδιά σας

ὁπού τόν εἶχεν ὁ λαός χαρά κι ἐλπίδα μόνην».

Τότε ψυχή δέν ἔμεινε στήν πόλιν, μήτε ἄνδρας,

μήτε γυναίκα ὅτι σφοδρός τούς συνεπῆρε πόνος·

καί τόν νεκρόν προϋπάντησαν ἐκεῖ σιμά στήν πόλιν· 710

πρῶτη ἡ γυνή του ἐχύθηκε στ' ἀμάξι καί ἡ μητέρα

τήν κεφαλήν τοῦ ἀγκάλιαζαν, ἐκλαΐαν, ἐμαδιόνταν,

καί ὁ λαός ἀκίνητος ὀλόγυρα ἐθρηνοῦσε.

Καί ὁ ἥλιος θά ἐβασίλευε καί ἀκόμη αὐτόν θά κλαΐαν

τόν πεθαμένον Ἐκτορα ἐκεῖ ἐμπρός στές πύλες, 715

ἂν ἀπ' τ' ἀμάξι ὁ γέροντας δέν ἔλεγε στά πλήθη:

«Τόπον στές μούλες κάμετε· κατόπι ἀφοῦ στό σπίτι
 τόν φέρω, ξεθυμαίνετε τόν πόνον τῆς ψυχῆς σας».
 Καί ὡς εἶπ' ἐκείνοι ἐχώρισαν τ' ἀμάξι νά περάσει·
 καί ἀφοῦ στά ὠραία δώματα τό λείψανο ἀνεβάσαν, 720
 στήν κλίνην τόν ἀπόθεσαν, κι ἐκάθισαν στό πλάγι
 τούς θρηνωδούς, τό θλιβερό τραγούδι ν' ἀρχινήσουν.
 Καί ἀντιφωνοῦσαν κλαίοντας στόν θρήνον οἱ γυναῖκες.
 Καί ἡ λευκοχέρ' ἀρχίνησε τόν θρήνον Ἀνδρομάχη
 στήν κεφαλὴν τοῦ Ἐκτορος ἀπλώνοντας τά χέρια: 725
 «Ἄνδρα μου, νέος πέθανες, κι ἐμέν' ἀφήνεις χήρα
 στό σπίτι μέ τό τρυφερό παιδί πού ἐμεῖς οἱ δύο
 οἱ ἄμοιροι ἐγεννήσαμεν· καί δέν θά μεγαλώσει
 ὀμιμένα, ὅτι γρήγορα τούτη θά πέσ' ἡ πόλις
 τώρα πού ἐσύ ἐχάθηκες, ὁ στύλος της, ἡ ἀσπίδα, 730
 πού τά παιδιὰ της ἔσωζες καί τές σεμνές μητέρες,
 πού γρήγορα στά πλοῖα τους θενά μᾶς ρίξουν ὄλες
 καί σύ μαζί μου, τέκνον μου, θά εἶσαι νά δουλεύεις
 μέ κόπον σ' ἔργα οὐτιδανά καταδυναστεμένος
 κάτω ἀπό κύριον σκληρόν, ἄν πρῶτα δέν σέ ρίξει 735
 ἀπό τοῦ πύργου τήν κορφὴν νά κακοθανατίσεις
 κανεῖς ὅπου τοῦ φόνευσεν ὁ Ἐκτωρ τόν πατέρα,
 τόν ἀδελφόν ἢ τό παιδί, διότι ἀπό τό χέρι
 ἐκείνου πλήθος Ἀχαιῶν ἐδάγκασαν τό χῶμα.
 Ὅτι ὁ πατέρας σου ἀπαλός στόν πόλεμον δέν ἦταν: 740
 γιά τοῦτο σήμερα ὁ λαός ὀλόκληρος τόν κλαίει,
 καί λύπη θά ᾽σαι ἀμίλητη, ὦ Ἐκτορ, στούς γονεῖς σου,
 μόν' ἄλλος εἶναι ὁ πόνος μου· στήν κλίνην σου, ὦ γλυκέ μου,
 δέν πέθανες, τό χέρι σου στό χέρι μου ν' ἀπλώσεις,
 καί κάποιον λόγον φρόνιμον νά βάλεις στήν καρδιά μου 745
 ἡμέρα νύκτα μέσ στόν νοῦ νά τό ἔχω καί νά κλαίω».

Καί μέ τόν θρήνον πόκαμνε στενάζαν οἱ γυναῖκες
 καί ἀνάμεσόν τους ἄρχισε κι ἡ Ἐκάβη νά θρηνήσει:
 «Ἐκτορ, ὦ τό ἀκριβότερο ἀπ' ὅλα τά παιδιὰ μου,
 καί ὅταν μοῦ ἐξοῦσες, οἱ θεοί, γλυκέ μου, σ' ἀγαποῦσαν 750
 καί τώρα μέσ στόν θάνατον ἀκόμη σέ λυποῦνται.
 Τ' ἄλλα παιδιὰ μου, ὅσα ἔπιανεν ὁ γρήγορος Πηλεΐδης

ἀπόπερ' ἀπ' τήν θάλασσαν στά ξένα τά ἐπουλοῦσε
 στήν Λήμνον τήν σκοταδερή, στήν Σάμον καί στήν Ἴμβρον·
 καί σύ, ἀφοῦ σ' ἐνέκρωσεν ἡ λόγχη του καί γύρω 755
 τοῦ φίλου ὁπού τοῦ ἐφόνευσες τόν τάφον σ' ἔχει σύρει,
 καί ὅμως μέ αὐτό δέν ἔκαμε τόν φίλον ν' ἀναζήσει,
 ἐμπρός μου τώρα δροσερός καί ἀνέγγιχτος στό σπίτι
 κείτεσαι, ὡσάν τόν ἄνθρωπον πού τήν ψυχὴν τοῦ ἐπῆρε
 ὁ Φοῖδος ὁ ἀργυρότοξος μέ τ' ἄλυπά του βέλη». 760

Καί ἡ κλάψα της ἐσήκωσε γύρω ὀδυρμόν καί θρήνους.
 Καί τρίτ' ἡ Ἑλένη ἄρχισε τόν θρήνον της κι ἐκεῖνη:
 «᾽Ω Ἐκτορ μου, ὁ ἀκριβότερος τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἀνδρός μου,
 κι εἶν' ἄνδρας μου ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος πού ἐμένα 765
 ἐδῶ στήν Τροίαν ἔφερε· νά 'χα πεθάνει πρῶτα.
 Χρόνοι ἐπεράσαν εἴκοσιν ἀφ' ὅτου ἐκείθεν ἦλθα
 καί ἄφησα τήν πατρίδα μου· καί ἀπ' τά δικά σου χεῖλη
 λόγον ποτέ δέν ἄκουσα κακόν νά μέ πικράνει.
 Καί ἄν κάποιος ἀπ' τοὺς ἀδελφούς ἢ ἀπό τές ἀδελφές σου
 ἢ ἀπό τές συννυφάδες μου μέ ἀπόπαιρνεν ἢ ἀκόμη 770
 ἢ πεθερά μου – ὁ πενθερός μέ ἀγάπα ὡσάν πατέρα –
 σύ μόνος τόν ἡμέρωνες μέ λόγια μελωμένα
 μέ τήν ἀγαθοσύνην σου· γιά τοῦτο σένα κλαίω
 καί ἀντάμα ἐμέ τήν ἄμοιρην καί σχίζεται ἡ καρδιά μου.
 Ὅτι κανεῖς δέν μόμεινεν εἰς ὄλην τήν Τρωάδα 775
 νά εἶναι φίλος τῆς καρδιᾶς καί μ' ἀποστρέφοντ' ὅλοι».

Καί ὡς ἔκλαιε τριγύρω της ἐστέναζαν τά πλήθη.
 Καί τότε ὁ γέρος Πρίαμος ἐπρόσταξε στά πλήθη:
 «Στήν πόλιν, Τρῶες, φέρετε τά ξύλα, μή φοβεῖσθε
 καρτέρι ἀπό τοὺς Ἀχαιοὺς· μοῦ ἔταξε ὁ Πηλεΐδης 780
 ὅταν ἀπό τές πρῦμες του αὐτός μ' ἐπροβοδοῦσε,
 πρὶν φέξ' ἡ δωδεκάτη αὐγὴ νά μῆ μᾶς πολεμήσει».

Καί αὐτοὶ τές μοῦλες ἔξεψαν στ' ἀμάξια καί τούς ταύρους
 καί μέ σπουδὴν συνάχθησαν ἐμπρός στήν πόλιν ὅλοι
 κι ἐννία ἡμέρες ἔφερναν ἀπό τό δάσος ξύλα· 785
 καί ἅμα ἡ δεκάτη ἐφάνη αὐγὴ τόν κόσμον νά φωτίσει
 τότε ἔδγαλαν τόν Ἐκτορα καί κλαίοντάς τόν θέσαν
 εἰς τῆς πυρᾶς τήν κορυφήν, κατόπι τήν ἀνάψαν.

Καί ἄμα ἡ ροδοδάκτυλη Ἥως στὸν κόσμον ἐφάνη,
 εἰς τὴν πυρὰν ὀλόγυρα τοῦ Ἐκτορος τοῦ ἀνδρείου 790
 ὄλος συνάχθηκε ὁ λαὸς κι ἄφθονον πρῶτα ἐχῦσαν
 κρασί μές στήν πυρκαϊά καὶ τὴν ἐσθῆσαν ὀλην
 ὡς κεῖ πού ἐδόσκησε ἡ φωτιά, κι οἱ αὐτάδελφοι καὶ οἱ φίλοι
 κατόπιν ὄλα ἐσύναξαν τὰ ἄσπρα κόκαλά του,
 κι ἔτρεχαν δάκρυα θερμά ἀπὸ τὰ μάγουλά τους. 795
 Καί μέσα εἰς χρυσὴν λάρνακα τὰ ἔθεσαν κατόπι
 μὲ πορφυρά καὶ μαλακά σεντόνια τυλιγμένα·
 κατόπι τὰ ἐκατέβασαν μές στοῦ βαθῦ κιβούρι
 κι ἐπάνω ἐστοίβασαν πυκνά λιθάρια καὶ μεγάλα·
 καὶ ἀφοῦ τάφον ἐσήκωσαν μὲ χῶματα ἐκαθόνταν 800
 φύλακες, ἀπ' τοὺς Ἀχαιοὺς τό μῆμα νά φρουρήσουν.
 Καὶ ἀφοῦ τό μῆμα ἐτοίμασαν, συναθροισθῆκαν ὄλοι
 μὲ τάξιν καὶ ἐκάθησαν στοῦ θαυμαστό τραπέζι
 μέσα στὰ ὑψηλά δώματα τοῦ σεβαστοῦ Πριάμου.
 Αὐτὸς τοῦ ἀνδρείου Ἐκτορος ὁ ἐνταφιασμός ἐγένη.

ΣΧΟΛΙΑ

A

1* *θεά*: Ἡ Μούσα, πού ὑπαγορεύει στὸν ποιητὴ αὐτὰ πού πρόκειται νὰ ἀφηγηθεῖ. Ἄς θυμηθοῦμε καὶ τὸν πρώτο στίχο τῆς Ὀδύσσειας. Γιὰ τὴν ἀντίληψη τῆς ἐποχῆς, τὸ ἔργο τοῦ ᾄοιδοῦ εἶναι θεόπνευστο καὶ ἡ ἐπίκληση αὐτῆ ἦταν ἡ δέηση ἐνὸς πιστοῦ, πού ξέρεי πόσο δύσκολο ἀλλὰ καὶ πόσο σημαντικὸ εἶναι τὸ λειτουργημά του. Ἄκόμα, καθὼς δέν ἦταν ὁ ποιητὴς ἀλλὰ ἡ Μούσα πού μιλοῦσε μὲ τὸ στόμα του ποιητῆ, ὁ ᾄοιδὸς μποροῦσε νὰ περιγράφει σκηνές πού διαδραματίζονται στὸν Ὀλυμπο. Γιατὶ, μὴν ξεχνοῦμε πὼς ὁ,τι ἔλεγε ἦταν γιὰ τὸν ἴδιο καὶ τοὺς ἀκροατὲς του ἀλήθεια.

τρομερός: Στὸ πρωτότυπο ὁ θυμὸς τοῦ Ἀχιλλέα χαρακτηρίζεται *καταραμένος*. Τὸ χαρακτηρισμὸ αὐτὸ τὸν αἰτιολογεῖ ἡ ἀναφορικὴ πρόταση πού ἀκολουθεῖ: *ποὺ ἔγινε (ὄχι πὼς ἔγινε) στοὺς Ἀχαιοὺς ἀρχὴ πολλῶν δακρυῶν*. Ἡ ἐπόμενη πρόταση συνδέεται παρατακτικὰ μὲ τὴν προηγούμενη ἀναφορικὴ αἰτιολογικὴ: *καὶ ῥοβόλησε πολλὰς ψυχὰς στὸν Ἄδη*.

Ἀχιλλέας: Γιὸς τοῦ Πηλέα καὶ ἔγγονός τοῦ Αἰακοῦ. Τὸν θυμόμαστε ἀπὸ τὴν Ὀδύσεια, ἰδιαιτέρως τὴν ἀπάντησή του στὸν Ὀδυσσεύα, πού τὸν μακάρισε γιὰ τὴν τιμὴ πού εἶχε ὡς ζοῦσε καὶ τὴν ἐξουσία πού ἔχει στὸν Ἄδη: Ὁ θάνατος δέν παίρνει παρηγόρια! Θὰ προτιμοῦσα νὰ δούλευα ζωντανὸς σὲ κάποιου φτωχοῦ τὸ κτήμα παρά νὰ βασιλεύω στὸν Ἄδη πάνω στοὺς νεκροὺς. Τὰ λόγια αὐτὰ δείχνουν πόσο δεμένος μὲ τὴ ζωὴ ἦταν ὁ ἥρωας. Καὶ στὴν Ἰλιάδα θὰ δοῦμε τὴν ἴδια αὐτὴ ἀγάπη τοῦ Ἀχιλλέα γιὰ τὴ ζωὴ. Ὡστόσο, θὰ τὴ θυσιάσει πρόθυμα, γιὰ νὰ ἐκδικηθεῖ τὸ θάνατο τοῦ ἀγαπημένου του φίλου, τοῦ Πατρόκλου. Καὶ μποροῦμε νὰ ἀναμετρήσουμε πόσο μεγάλη ἀξία εἶχε γιὰ τὸν Ἀχιλλέα ἡ θυσία αὐτῆ, ἀκριβῶς ἐπειδὴ αὐτὸ πού θυσίαζε τοῦ ἦταν πολὺ ἀκριβό. Τὸν καημὸ του γιὰ τὴ ζωὴ ὁ Ἀχιλλέας τὸν βασιτὰ ἀκόμα καὶ στὸν Ἄδη.

3 *ἀνδράγαθος*: Γενναῖος.

ροβολῶ: Τὸ ρῆμα χρησιμοποιεῖται συνήθως ὡς ἀμετάβατο: *κατεβαίνω ἀπὸ ἕψωμα πρὸς τὰ χαμηλά, καταραυλῶ*. Ἐδῶ χρησιμοποιεῖται ὡς μεταβατικὸ: *τίς ἔστειλε νὰ κατεβούν*.

4 *αὐτοῦς*: Τὰ σώματά τους σὲ ἀντιδιαστολὴ μὲ τὴν ψυχὴ.

ἄπραγμα: Αὐτὸ πού ἔχω ἀρπάζει, ἡ λεία, ἡ βορὰ.

5 *ὄρνεο*: Ἄγριο, ἀρπακτικὸ πουλί.

* Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται σὲ στίχους τῆς ραψωδίας.

βουλή: Ἡ θέληση, ἡ ἀπόφαση. Ὁ ποιητής ἐννοεῖ τὴν ὑπόσχεση πού ἔδωσε ὁ Δίας στὴ Θέτιδα νά τιμῆσει τὸν Ἀχιλλέα δίνοντας τὴ νίκη στοὺς Τρῶες (524ξξ...):
γίνουμαι: Πραγματοποιούμαι, ἐκπληρώνομαι.

Κρονίδης: Ὁ γιὸς τοῦ Κρόνου, ὁ Δίας.

6 ἐφιλονίκησαν καὶ ἐχωριστήκαν: Τό δεύτερο ρῆμα δίνει τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πρώτου: τράβηξε ὁ καθένας τὸ δρόμο του, ἔπαψαν νά ἀγωνίζονται μαζί γιὰ τὸν κοινὸ σκοπὸ.

πρῶτα: Γιά πρώτη φορά.

6 ἐξ. ἀπ' ὅτ' ἐφιλονίκησαν καὶ ἐχωριστήκαν πρῶτα / ὁ Ἀτρεΐδης, ἄρχος τῶν ἀνδρῶν, καὶ ὁ θεὸς Ἀχιλλέας: Γιά τὸ ἐρώτημα πῶς ὁ Ὀμηρος μπορεῖ νά μὴν ἀρχίσει τὴν ἀφήγησή του ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ πολέμου ἀλλὰ ἀπὸ κάποιο ἐπεισόδιό του, βλ. Εἰσαγωγή, σελ. 11 ἐξ.

Ὁ Ἀγαμέμνωνας χαρακτηρίζεται συχνά ἄρχος τῶν ἀνδρῶν, ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ: ἔχει ἀναλάβει τὴν ἀρχηγία τῆς ἐκστρατείας, γιατί ἐβασίλευε στό πιὸ ἰσχυρὸ κράτος τῆς ἐποχῆς, τίς πολύχρυσες Μυκῆνες. Πρβ. 277ξξ.

Ὅταν ὁ ποιητής μιλά γιὰ τὸν Ἀτρεΐδη, φυσικό εἶναι νά ἐννοεῖ αὐτόν, ὄχι τὸν ἀδελφὸ του τὸ Μενέλαο.

7 θεῖος: Στὸ πρωτότυπο *διος*, πού κατάγεται ἀπὸ τὸ Δία. Ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτὸς ἀποδίδεται στοὺς βασιλιάδες, γιατί θεωροῦνται διογέννητοι, περηφανεύονται πῶς κατάγονται ἀπὸ τὸ Δία. Ὁ ποιητής τοὺς χαρακτηρίζει καὶ *διογέννητους* (337 καὶ ἄλλου) καὶ *διοθρευτους* (176 καὶ ἄλλου).

Ὅπως σέ μᾶς τὸ θεῖος, ἔφθασε καὶ τὸ *διος* νά σημαίνει: ἔξοχος, ἀνυπέρβλητος. Σέ ποῖο βαθμὸ ἡ ἀρχικὴ σημασία τοῦ ὄρου πού κληρονόμησε ὁ Ὀμηρος ἀπὸ τὴν πρὶν ἀπὸ αὐτόν ἐπική ποίηση ἦταν ζωντανή στὴ σκέψη τοῦ ἀκροατῆ δέν μποροῦμε νά τὸ ξέρουμε μέ βεβαιότητα.

9 ὅπου ὀργίστηκε: Ἡ ἀναφορική αὐτὴ πρόταση ἐξηγεῖ γιατί, ἀπὸ ὄλους τοὺς θεοὺς, ὁ Ἀπόλλωνας εἶναι ἐκεῖνος πού προκάλεσε τὴ σύγκρουση ἀνάμεσα στοὺς δύο ἥρωες.

10 λάβρα: Ἡ λέπρα: Ὁ μεταφραστής πρέπει νά χρησιμοποιήσῃ τὸν ὄρο μέ κάπως γενικότερη σημασία: κακιὰ ἀρρώστια· γιατί ὁ Ἀπόλλωνας δέν ἔστειλε στοὺς Ἀχαιοὺς λέπρα, ἔστειλε πανοῦκλα, λοιμικὴ. Στὸ συμπέρασμα αὐτὸ μᾶς ὀδηγεῖ ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ Ἀπόλλωνα *Σμινθέας* (38). Σμινθέας εἶναι ὁ θεὸς τῶν ποτικῶν (σμίνοσ ποτικὸς). Στὴν Τρωάδα καὶ ἄλλου λάτρευαν τὸν Ἀπόλλωνα ὡς θεὸ πού ἔδωχε τὶς ἀρρώστειες. Ξέρουμε πῶς ἡ πανοῦκλα μεταδίδεται ἀπὸ τὰ ποτικία καὶ ὁ *Σμινθέας* Ἀπόλλωνας ἦταν ὁ θεὸς πού εἶχε τὴ δύναμη νά προκαλεῖ καὶ νά δῶχνει τὴ λοιμικὴ.

12 γρήγορα: Σταθερὸ παραδοσιακὸ ἐπίθετο τῶν καραβιῶν, κοσμητικὸ· αὐτὸ θά πεῖ πῶς δέν εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὸ νόημα, βοηθᾷ ὅμως νά μὴν περάσουν τὰ καράβια ἀπαρατήρητα, ἀλλὰ νά σταματήσουμε μιά στιγμὴ καὶ νά τὰ χαροῦμε αὐτὰ καθαντὰ, ὅσχετα ἂν τὰ ἑλληνικά καράβια εἶναι ἐδῶ καὶ ἐννέα ὀλόκληρα χρόνια τραβηγμένα στὴ στεριά.

14 στό χρυσο σῆπτρο τιλικτό τοῦ Φοῖβου τό στεφάνι: στό πρωτότυπο ἔχουμε τὸν

δρο στέμματα: ἦταν οἱ χαλαρές ἄκρες ἀπὸ μιά ταινία ἀπὸ μαλλί, μέ θρησκευτική σημασία, τυλιγμένη στὴν κορφή τοῦ σκήπτρου ποῦ κρατοῦσε ὁ ἱερέας. Ὁ Χρῦσης εἶναι ἐδῶ καὶ ἱκέτης καὶ ἱερέας καὶ γι' αὐτὸ ἀξίζει νά τόν σεβαστοῦν διπλά. Εἶναι πολὺ πιθανὸν τὰ στέμματα αὐτὰ νά ἦταν στὴν πραγματικότητα τοῦ Ἀπόλλωνα, νά στόλιζαν δηλαδή τὸ ἄγαλμά του μέσα στὸ ναὸ καὶ ὁ Χρῦσης νά τὰ ἔφερε μαζί του σάν ἐπιβεβαίωση τῆς σχέσης του μέ τὸ θεό.

Ἐνδεικτικὴ γιὰ τὴ σημασία τους εἶναι ἀκόμα καὶ ἡ ἔκταση ποῦ παίρνουν: ἕναν ὀλόκληρο στίχο καὶ ἕνα μέρος ἀπὸ τὸν ἐπόμενο. Τὸ νιώθουμε κιόλας πῶς δίπλα στὸν πονεμένο πατέρα στέκει ὁ μεγάλος θεὸς καὶ πῶς δέν εἶναι τὰ λύτερα, εἶναι τὰ στέμματα τοῦ θεοῦ ποῦ θά βοηθήσουν τὸ Χρῦση.

20 ἔξ. ἄν.../ τόν... Ἀπόλλωνα εὐλαβεῖσθε: Πίσω ἀπὸ τὴν πρόταση αὐτὴ κρύβεται ἡ βασικὴ αἰτία γιὰ τὴν ἀποδοχὴ τῆς δέησης τοῦ Χρῦση.

μακροβόλος τοξεντής: Ὁ Ἀπόλλωνας εἶναι ὁ τοξότης θεός, ποῦ καὶ ἀπὸ μακριὰ χτυπώντας πετυχαίνει τὸ στόχο του. Μέ τὸ χαρακτηρισμὸ μακροβόλος, ποῦ συνοδεύει συχνὰ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, πρέπει ὅμως ἐδῶ νά εἶναι φορτωμένος σημασιολογικὸ βάρος, ὁ ποιητὴς προετοιμάζει τὴ σκηνὴ τῶν στίχων 44ἔξ., ὅπου θά δοῦμε τὸν μακροβόλο Ἀπόλλωνα σὲ δράση.

24 στέργω: Δέχομαι, ἀποφασίζω.

26 κοῖλα: Σταθερὸ παραδοσιακὸ ἐπίθετο τῶν πλοίων, πρβλ. γρήγορα, σχ. 12.

30 Μέ τὸ ὄνομα Ἀργος ὁ ποιητὴς ἐννοεῖ ἄλλοτε τὴν ἐπικράτεια τοῦ Ἀγαμέμνονα στὴν Ἀργολίδα, ὅπως ἐδῶ, ἄλλοτε τὴν πόλιν Ἀργος, ποῦ κρατᾶ ὡς σήμερα τὸ ἴδιο ὄνομα (Δ 52), ἄλλοτε τὴ νότια Ἑλλάδα, ἰδιαίτερα τὴν Πελοπόννησο, σὲ ἀντιδιαστολή μέ τὴ βόρεια (Ζ 152), ἄλλοτε τὴν Ἑλλάδα ὀλόκληρη (Ι 246, πρβλ. Α 382 καὶ ἄλλου Ἀργεῖοι = Ἕλληνες).

Αὐτὸ ποῦ θέλει βέβαια νά τονίσει ὁ ποιητὴς μέ ὅλη αὐτὴ τὴ συσσώρευση ἀπὸ τοπικῶς προσδιορισμοὺς σχεδόν συνώνυμους εἶναι ἡ ἀπόσταση ποῦ θά χωρίζει τὴν κόρη ἀπὸ τὸν πατέρα της: θά τὴν πάρω πολὺ μακριὰ καὶ δέ θά τὴν ξαναδεῖς πιά.

34 Μέ τὸ ἐπίθετο ἡχηρὴ ὁ ποιητὴς σταματᾷ τὴν προσοχὴ μας γιὰ μιά στιγμή στὴ θάλασσα· παράλληλα, δημιουργεῖται μιά ἔντονη ἀντίθεση ἀνάμεσα στὴν ἡχηρὴ θάλασσα καὶ στὸν σιωπηλὸ Χρῦση.

35 ἔξ. τὸν γόνον τῆς ὥραϊας/Λητοῦς: Ὁ Ἀπόλλωνας εἶναι γιὸς τοῦ Δία καὶ τῆς Λητοῦς.

37 ἀργυρότοξος: Ποῦ ἔχει ἀσημένιο τόξο. Σταθερὸ παραδοσιακὸ ἐπίθετο τοῦ Ἀπόλλωνα, ποῦ ὁ ποιητὴς τὸ χρησιμοποιεῖ ἐδῶ οὐσιαστικοποιημένο: Ἀπόλλωνας.

37 Χρῦση: Πόλιν κοντὰ στὴν Τροία, ὅπου ὁ Χρῦσης ἦταν ἱερέας τοῦ Ἀπόλλωνα.

37 ἔξ. θεία/Κίλλα: Ἴερος (θεία στὴ μετάφρασή μας): ποῦ ἀνήκει στὴ δικαιοδοσία τῶν θεῶν, ὄχι τῶν ἀνθρώπων, μιά θυσία π.χ. (94, 431 καὶ ἄλλου). Ὡς χαρακτηρισμὸς πόλεων, πρέπει νά σημαίνει: ποῦ τὴν προστατεύουν οἱ θεοί. Σὲ τελευταία ἀνάλυση, ὅλες οἱ πόλεις μποροῦν νά χαρακτηρισθοῦν ἱερές, γιατί ἀνάγουν τὸ κτίσμά τους σὲ κάποιο ἥρωα, ἀπόγονο θεοῦ, καὶ ἔχουν κάποιο θεὸ προστάτη.

Κίλλα: Πόλιν κοντὰ στὴν Τροία.

Τένεδος: "Ένα μικρό νησί έξω από την Τρωάδα. Κρατά ως τώρα τό όνομά της, τήν κατέχουν όμως οί Τούρκοι.

Ἐπίσης ἀπό τούς στίχους αὐτούς καταλαβαίνουμε πώς στήν περιοχή τῆς Τρωάδας πρέπει νά ὑπῆρχε λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνα.

39 ἐξ. Ἐπιφάνεια: Ἐπιφάνεια... ἔπιφάνεια... ἔπιφάνεια... Μιά τυπική ἔκφραση δέησης: Ἐπιφάνεια σέ εὐχαρίστησα, βοήθησέ με τώρα.

Ἡ ὑπόθεση εἶναι πιά πολύ σχῆμα λόγου, γιατί ὁ Χρῆστος τό ξέρει πώς ἔχει εὐχαρίστησει τό θεό, ἔχει λοιπόν κάθε λόγο νά ἐλπίζει στή συμπαράστασή του. Ὁ ποιητής προετοιμάζει τήν ἐπέμβαση τοῦ θεοῦ.

Ἐπιφάνεια μεριά καλοθερεμμένα ταύρων καί ἐρίφων: Ὅταν θυσιάζαν, συνῆθιζαν νά καίνε στό βωμό τοῦ θεοῦ τά μεριά τοῦ σφαγμένου ζώου, ἀφοῦ πρώτα τά ἀλειβαν μέ διπλό στρώμα ἀπό λίπος, γιά νά καίονται πιά γρηγορά. Ἐπίσης ἀπό πάνω ἔβαζαν κομμάτια ἀπό ἄλλα μέρη τοῦ θύματος, γιά νά δίνεται ἡ ἐντύπωση πώς προσφερόταν δλόκληρο τό ζώο. Τήν ὥρα πού καιόταν, τό ράντιζαν μέ κρασί, σπονδή στό θεό. Τά σπλάχνα καί τά ὑπόλοιπα κομμάτια μοιραζόταν στούς πιστούς.

42 τά βέλη τοῦ θεοῦ εἶναι βέβαια ἡ λοιμική.

45 ὀλόκλειστη φαρέτρα: Ἦταν μία μακρόστενη θήκη γιά τά βέλη, πού ἔκλεινε μέ σκέπασμα καί ἀπό πάνω, ὅταν δέν τή χρησιμοποιούσαν.

50 ἐξ. Γιατί ὁ θεός σημαδεύει πρώτα τά ζῶα καί ὕστερα τούς ἀνθρώπους; – Φαίνεται πώς ἔτσι γίνεται καί στήν πραγματικότητα: ἡ λοιμική προσβάλλει πρώτα τά ζῶα καί ὕστερα τούς ἀνθρώπους. Ἄσχετα όμως μέ αὐτό, ὁ ποιητής προχωρεῖ ἀπό τό πιά ἀσημαντό, τό θάνατο τῶν ζῶων, στό πιά σημαντικό, τό θάνατο τῶν ἀνθρώπων.

πικροφόρα: Πού φέρνουν, πού προκαλοῦν πίκρα, πρβλ. θανατηφόρα.

ἀκόντια: Ἐνοεῖ τά πολύ μικρά καί λεπτά ἀκόντια, μέ τήν αἰχμή μπροστά καί τά πτερόγυια πίσω, πού ἐκτοξεύονται μέ τό τόξο, τά βέλη.

52 καί τῶν νεκρῶν παντοῦ πυρές ἔκαϊαν: Στά χρόνια τοῦ Ὀμήρου οἱ ἄνθρωποι τοῦς ἔκαϊαν τοῦς νεκρούς των. Ὡστόσο ὁ ποιητής περιγράφει γεγονότα πού ὑποτίθεται ὅτι διαδραματίστηκαν γύρω στό 1180, πρὸς τό τέλος τῆς Μυκηναϊκῆς περιόδου καί ξέρουμε πώς οἱ Μυκηναῖοι τοῦς ἔθαβαν τοῦς νεκρούς των. Πρόκειται λοιπόν γιά ἀναχρονισμό: ὁ ποιητής προβάλλει τή συνήθεια τῆς δικῆς του ἐποχῆς στήν παλιά ἐποχή.

53 ἐννιά: Τυπικός ἀριθμός, πολλαπλάσιο τοῦ 3, πού δηλώνει τή διάρκεια: μέρες καί μέρες. Δώδεκα μέρες κρατά τό ταξίδι τῶν θεῶν στούς Αἰθίοπες (425), δώδεκα μέρες βασανίζει ὁ Ἀχιλλεύς τό σῶμα τοῦ νεκροῦ Ἐκτορα (Ω 31).

55 ἐξ. ὡς ἡ θεά τόν δίδαξε: Κατά πού τόν δίδαξε, ὅπως τόν δίδαξε.

λενοκχέρα: Σταθερό ἐπίθετο κοσμητικό, πού μᾶς ἀφήνει νά χαροῦμε κάτι ἀπό τήν ὁμορφιά τῆς θεᾶς. Ὁ ποιητής τό χρησιμοποιεῖ καί γιά τήν Ἑλένη (Γ 121), τήν Ἀνδρομάχη (Ζ 371) καί ἀλλοῦ.

πού ἐθλίβονταν: Ἀναφορική αἰτιολογική, πού αἰτιολογεῖ τήν ἐπέμβαση τῆς Ἥρας.

νά βλέπει: Αἰτιολογεῖ τή θλίψη τῆς θεᾶς.

Τὴν Ἥρα θά τῆ δοῦμε πάντα προστάτισα τῶν Ἑλλήνων. Μυθολογικά ἡ στάσις τῆς ἐρμηνεύεται ἀπὸ τὴν προσβολή πού τῆς εἶχε κάνει ὁ Πάρις μέ τὴν κρίσις του.

58 γοργοπόδης: Ἐπίθετο παραδοσιακό, σταθερό, κοσμητικό, πού ἀποδίδει μιὰ ιδιότητα τοῦ Ἀχιλλέα ἀσχετη μέ τῆ στιγμή πού περιγράφει (πρβλ. φτερόποδος 121 καί ἄλλου).

61 φθέρων: Φθειρώ. Κατά τό ἔμεινα-μένω ἔγιναν ἔγειρα-γέρνω, ἔσπειρα-σπέρνω, ἔστειλα-στέλνω κτλ. Ὁ μεταφραστής μέ βάση τό σύστημα αὐτό προχώρησε σέ ἕναν ἀναλογικό σχηματισμό: ἔφθειρα-φθέρων.

62 μάντης: Ἔργο τῶν μάντεων ἦταν νά ἐρμηνεύουν στούς ἀνθρώπους τά σημάδια τῶν θεῶν, πού ἀπεκάλυπταν τό μέλλον: βροντές, πέταγμα τῶν πουλιῶν κτλ. Στό ρ τῆς Ὀδύσσειας (383) ἀναφέρονται ἀνάμεσα στούς *δημιουργούς*, δηλαδή σ' αὐτούς πού προσφέρουν κάποια δημόσια ὑπηρεσία.

ἱερέας: Εἶναι μιὰ ἔννοια πλατύτερη ἀπὸ τοῦ μάντη. Ὁ ἱερέας ἦταν ὑπεύθυνος γιά ὅλες τίς τελετουργίες στούς θεούς, θυσίες κτλ., καί ὑποτίθεται ὅτι ἤξερε τίς ἐπιθυμίες τοῦ θεοῦ πού ὑπηρετοῦσε (βλ. στ. 65).

63 ὄνειροκρίτης: Πού ἐρμηνεύει τά ὄνειρα, πού τά ἔστειλαν οἱ θεοί – ἐδῶ ἀναφέρεται μόνο ὁ Δίας – καί ἦταν πολλές φορές ἀποκαλυπτικά γιά τό μέλλον γιά ἐκείνους πού ἤξεραν νά τά ἐρμηνεύουν.

63 ἐξ. Ἡ παράθεση ἀπὸ οὐσιαστικά πού δέν εἶναι ἀκριβῶς συνώνυμα, βρίσκονται ὅμως σηματολογικά πολύ κοντά τό ἕνα στό ἄλλο, ὑπογραμμίζει πόση σημασία ἔχει τῆ στιγμή αὐτή γιά τοὺς Ἕλληνες ἢ ἀποκάλυψη τῆς αἰτίας τοῦ θύμου τοῦ Ἀπόλλωνα. Εἶναι σάν νά λέει ὁ Ἀχιλλέας πρέπει νά μάθουμε μέ κάθε τρόπο.

65 ἑκατόμβη: Θυσία ἑκατό βοδιῶν καί γενικά πλούσια θυσία (βλ. καί 309 καί ἄλλου).

Στό στ. 99, 431 καί ἄλλου χαρακτηρίζεται *ἱερωή* (ἀγία, θεία στή μετάφρασή μας), γιὰτὴν ἀνήκει στὸν κόσμον τῶν θεῶν. Βλ. καί σχ. 37ἔξ.

69 Κάλχας: Ὁ μάντης τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ.

71 ὀδήγησε στήν ἴλιον τῶν Ἀχαιῶν τά πλοῖα: Ὁ ποιητής πρέπει νά ὑπαινίσσεται τῆ θυσία τῆς Ἰφιγένειας.

Ὁ ὑπαινιγμός εἶναι ἀκόμα πιό καθαρὸς στό 106ἔξ. Ὁ Ὀμηρος δέν ἀναφέρει ρητά τῆ θυσία τῆς Ἰφιγένειας, ἴσως γιὰτὴν πρόκειται γιά ἀνθρωποθυσία, ἕνα γεγονός θλιβερό, πού βαρβαίνει τοὺς Ἕλληνες καί ἰδιαίτερα τὸν Ἀγαμέμνονα, τὴν ἤξερε ὅμως ὅποσοδήποτε καί κεῖνος καί οἱ ἀκροατές του καί τὴν ὑπαινίσσεται ὅπου ἡ ἀνάγκη τό καλεῖ, ὅπως ἐδῶ πού θέλει νά παρουσιάσει τὸν Κάλχα ἢ στό ἔξοπασμα τοῦ θύμου τοῦ Ἀγαμέμνονα ἐναντίον τοῦ μάντη.

72 μ' αὐτό τό πνεῦμα μαντικὸ πού τοῦ'χε δώσει ὁ Φοῖβος: Μ' αὐτή τῆ μαντικῆ ἱκανότητα, πού τοῦ τὴν εἶχε δώσει ὁ Ἀπόλλωνας ὡς θεὸς τῆς μαντικῆς.

75 διύφιλος: Πού τὸν ἀγαπᾶ ὁ Δίας. Εἶναι ἕνα ἐπίθετο παραδοσιακό, πού ἀποδίδεται σέ πολλοὺς ἥρωες, ὅπως στό Φοῖνικα (I 168), τὸν Ἐκτορα (K 49), τὸν Ὀδυσσεά (Λ 41) καί ἄλλους. Πρβλ. θεῖος, σχ. Α 6ἔξ.

76 ὁμόνω: Ὁρκίζομαι.

81 ἂν χωνεύσει τὴ χολή: Ἐάν καταπιεῖ τὸ δυνατό θυμὸ του.

82 ἄσπονδος: Ἄνεξιλέωτος, ἄσβητος.

85 χρησμός: Τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ὅπως ἀποκαλύπτεται στό μάντη.

86 ἐξ, μὰ τὸν Ἀπόλλωνα, πού τίς εὐχέσ ἀκούει, / Κάλχα, καί σὺ τῶν Δαναῶν προσφέρεις τοὺς χρημούς του: Μὰ τὸν Ἀπόλλωνα, πού σ' αὐτόν ἐσὺ, Κάλχα, προσεύχεται καί φανερώσεις στοὺς Δαναοὺς τίς βουλές του. Τῆ μαντικῆ του ἱκανότητα ὁ Κάλχας τὴν ἀντίει ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα (βλ. καί σχ. 72).

91 τῶν Ἀχαιῶν καυχᾶται ὅτι εἶναι ὁ πρῶτος: Τὰ λόγια αὐτὰ δέν εἶναι μομφή γιὰ τὸν Ἀγαμέμνονα: εἶναι ὁ ἀρχιστράτηγος, ὁ πιὸ μεγάλος βασιλιάς (βλ. σχ. 6ἔξ.).

Τὸ νὰ πεῖ ὁ Ἀχιλλέας στό μάντη: Μὴ φοβᾶσαι, θά σταθῶ δίπλα σου, ἀκόμα καί ἂν χρειαστεῖ νὰ ἀντιμετωπίσω τὸν ἴδιο τὸν ἀρχιστράτηγο, εἶναι κάτι φυσικό. Παράλληλα ὁμως ὁ ποιητὴς προετοιμάζει τὴ σύγκρουση τοῦ Ἀχιλλέα μὲ τὸν Ἀγαμέμνονα.

92 ἀκατάκρητος: Ὁ τέλειος, ὁ χωρὶς ψεγάδι, ὁ φημιμένος. Ἐπίθετο ἐπικό, πού ἀποδίδει ἕναν ἔπαινο καθολικό καί ἀναφέρεται πιὸ πολὺ στὴν κοινωνικὴ θέση τοῦ ἥρωα: ἄς θυμηθοῦμε τὸν ἄ ψ ε γ ο Αἴγισθο στό α τῆς Ὀδύσειας (39), ὅπου ἀποκλείεται κάθε ἠθικό χρώμα.

94 ἀψηφῶ: περιφρονῶ. Ἐδῶ τὸ νόημα εἶναι: δέν τὸν τίμησε, δέν τὸν σεβᾶσθηκε ὅπως ἔπρεπε, τὸν προσβάλε. Βλ. καί 244.

96 θλίβω: Στεναχωρῶ: γι' αὐτὸ μᾶς ἔδωσε πόνους.

98 λαμπρομάτα: Μὲ τὰ ἀστραφτερά μάτια. Ἐπίθετο κοσμητικό, πού δίνει κάτι ἀπὸ τὴν ὁμορφιά τῆς Βρισηίδας.

99 ἄλυτρη, ἀνεξαγόραση: Ὁ Χρῦσης εἶχε ἔρθει μὲ πλοῦσια λύτρα, γιὰ νὰ ἐξαγοράσει τὴν κόρη του. Ἡ Χρυσήδα πρέπει νὰ δοθεῖ πίσω στὸν πατέρα τῆς χωρὶς νὰ χρειαστεῖ νὰ τὴν ἐξαγοράσει μὲ λύτρα.

100 τότ' ἴσως ἴλεως γίνει: Ἴσως τὸν ἐξιλεύσουμε, τὸν ἐξευμενίσουμε.

102 πολλῶν κυρίαρχος λαῶν: Σταθερὸς χαρακτηρισμὸς τοῦ Ἀγαμέμνονα, πρβλ. ἄρχος τῶν ἀνδρῶν (7): ὁ Ἀγαμέμνονας μὲ τὴν πλατιά ἐξουσία.

103 τὰ μαῦρα σωθικά του: Θά μπορούσαμε νὰ ὑποθέσουμε πὼς τὰ σωθικά εἶναι μ α ὕ ρ α ἀπὸ τὸ θυμὸ, πρβλ. μαύρισε ἢ καρδιά μου. Ἐπειδὴ ὁμως σὲ ἄλλες περιπτώσεις τὰ μ α ὕ ρ α σωθικά γεμίζουν μὲ ὀρμὴ, μὲ δύναμη, μὲ κουράγιο, πιὸ σωστό εἶναι νὰ ποῦμε πὼς τὰ σωθικά χαρακτηρίζονται μαῦρα, γιὰτὶ βρίσκονται στό ἐσωτερικό τοῦ σώματος, ἔχουμε λοιπὸν νὰ κάνουμε μὲ ἕνα ἐπίθετο τυπικό, πού δέν ἀναφέρεται στὴν εἰδικὴ περίπτωσή πού μᾶς ἀπασχολεῖ.

105 βλέμμα κακοσήμετο: Βλέμμα πού προδίδει ἔχθρα, θυμὸ.

108 οὔτ' ἔχεις πράξει: οὔτε τὸν ἔχεις κάνει πράξη. Μὲ ἄλλα λόγια, οὔτε εἶπες οὔτε ἔκανες ποτέ κάτι καλὸ.

113 τῆς νυμφετῆς: Ἀπὸ τὴ νόμιμη γυναῖκα μου.

115 κλάση: Ἡ κατασκευή τοῦ σώματος.

118 δῶρο: Τό τιμητικό δῶρο πού ἔπαιρναν οἱ βασιλιάδες ἀπό τά λάφυρα (120, 123 καί ἄλλου).

125 Ὅσα ἀπό τίς χῶρες (πιό καλά πολιτείες) *πήραμε, ἔμοιραστήκαν δλα:* Τά λόγια αὐτά τοῦ Ἀχιλλέα πρέπει νά τά συνδυάσουμε μέ αὐτά πού λείει στό στ. 163 ἔξ., γιά νά σχηματίσουμε μία εἰκόνα κάπως πιό ολοκληρωμένη γιά τόν τρόπο πού πολεμοῦσαν οἱ Ἕλληνες ὄσα χρόνια πολιορκοῦσαν τήν Τροία: Ἐκάναν μικροεκστρατείες, κυριεῖαν πολιτείες τῆς Τρωάδας, τίς λεηλατοῦσαν καί, ὅταν ἐπέστρεφαν, μοίραζαν τά λάφυρα. Βλ. καί Εἰσαγωγή, σελ. 10ἔξ. Στή μοιρασιά ὁ Ἀγαμέμνωνας, ὡς ἀρχιστράτηγος, ἔπαιρνε τά πολυτιμότερα λάφυρα, ἐνῶ ριψοκινδύνευε λιγότερο ἀπό τοὺς ἄλλους. Βλ. καί I 328 ἔξ.

129 πυργωμένη: Ὁχυρή. Σταθερό ἐπίθετο τῆς Τροίας.

130 μέγας: Στό πρωτότυπο: ὁ βασιλιάς, ὁ ἄρχοντας.

132 θεῖος: Ἐδῶ: ὁμοιος μέ θεό, θεόμορφος.

138 Αἴας: Ὁ μέγας Αἴας, ὁ γιός τοῦ Τελαμῶνα, ἀρχηγός τῶν Σαλαμινίων (B 557, 768ἔξ.).

141 θεία θάλασσα: Θεία χαρακτηρίζεται στόν Ὅμηρο καί ἡ γῆ, τά ποτάμια, ὁ αἰθέρας, δλα αὐτά τά στοιχεῖα πού ἐπιβάλλονται στόν ἄνθρωπο, γιὰτί ξεπερνοῦν τίς δυνάμεις του.

μαῦρο: Σταθερό ἐπίθετο τῶν καραβιῶν, πρβ. γρήγορα, σχ. 12, κοῖλα, σχ. 26. Χαρακτηρίζονται *μαῦρα*, ἴσως γιὰτί τά ἄλειψαν μέ πίσσα γιά συντήρηση.

144 βουληφόρος: Πού δίνει γνώμη, τό μέλος τῆς βουλῆς, τῆς συνέλευσης τῶν ἀρίστων.

145 Ἴδομενέας: Γιός τοῦ Δευκαλίωνα. Ἀπό τοὺς σημαντικούς ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων, ἀρχηγός τῶν Κρητῶν, βλ. B 645.

146 τῶν ἀνδρῶν ὃ τρομερό καί μόνε: Πιό ἀπλά: ὁ πιό τρομερός ἀπό ὄλους τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ ποιητής βάζει τόν Ἀγαμέμνονα νά ἐξαιρεῖ τόν Ἀχιλλέα. Μέ τί ὁμως ἀπόχρωση χρησιμοποιεῖ τό χαρακτηρισμό αὐτό καί γενικότερα τί κρύβεται πίσω ἀπό τήν ἔξαρση αὐτή δέν μπορούμε νά τό ξέρομε μέ βεβαιότητα: προσπαθεῖ νά τόν κατευνάσει ὁ Ἀγαμέμνωνας τόν Ἀχιλλέα ἢ μήπως πίσω ἀπό τήν ἔξαρση κρύβεται κάποια ἐλαφριά εἰρωνεία;

147 μέ τίς εὐχές σου τό θεό νά μᾶς ἐξιλεώσει: Καλύτερα: Γιά νά κάνεις τίς θυσίες καί νά μᾶς ἐξιλεώσει τό θεό.

150 θά δράμει: Θά τρέξει.

152 λογχοφόρος: Λόγχη εἶναι ἡ αἰχμή τοῦ κονταριοῦ καί λογχοφόροι ἐκείνοι πού πολεμοῦν μέ τό κοντάρι.

155 μεγαλόσβωλη: Μέ μεγάλους σβῶλους γῆς, πλούσιο γόνιμο ἔδαφος.

ἀνδροθρέπτρα: Πού τρέφει τοὺς ἄνδρες, εὐφορη.

Φθία: Ἀποτελεῖ μαζί μέ τήν Ἑλλάδα τό βασικό τμήμα τῆς ἐπικράτειας τοῦ Πηλέα (B 683), στή νότια Θεσσαλία, στήν περιοχὴ τοῦ Σπερχειοῦ καί γύρω ἀπό τό

Μαλιακό κόλπο. Τήν ἐποχή τοῦ Ὁμήρου Ἑλλάδα ἦταν μιά περιοχή τῆς Θεσσαλίας, δέν ἦταν ὀλόκληρη ἡ χώρα μας. Οἱ κάτοικοι τῆς Φθίας καί τῆς Ἑλλάδας ὀνομάζονταν Μυρμιδόνες καί Ἑλληνες καί Ἀχαιοί. Πῶς καί γιατί τό ὄνομα Ἑλλάδα ἀπλώθηκε ἀμέσως ἔπειτα (Ἡσίοδου Ἔργα καί Ἡμέραι 653. Ὁ Ἡσίοδος εἶναι ὁ μεγάλος ἐπικός ποιητής πού ἔζησε λίγο μετά τόν Ὁμηρο καί ἔγραψε διδακτικό μένος. Ἔργα καί Ἡμέραι εἶναι ἕνα ἀπό τά σημαντικά του ἔργα.) σέ ὀλόκληρη τή χώρα εἶναι ἕνα πρόβλημα πολυσυζητημένο, πού δέ βρῆκε ἀκόμα τήν ὀριστική λύση του.

158 *ἔξ*, ἀλλά γιά τόν Μενέλαο καί, ἀναίσχυντε, γιά σένα/ἤλθομεν ὄλοι ἐκδίκησιν νά πάρουμε τῶν Τρώων. Πιό καλά: ἀλλά γιά τό χатиρι σου ἤρθαμε, ἀναιδέστατε, γιά νά χάρεσαι ἐσύ, καθώς παλεύουμε νά πάρουμε ἀπό τούς Τρώες ξεπληρωμή γιά τό Μενέλαο καί γιά σένα σκυλοπρόσωπε.

Σέ ὀλόκληρη τήν Ἰλιάδα οἱ Ἕλληνες παρουσιάζονται νά πολεμοῦν, γιά νά πάρουν ἐκδίκηση γιά τήν τιμή τήν προσβεβλημένη τοῦ Μενελάου. Ὁ πόλεμος εἶναι ὑπόθεση τῶν Ἀτρεϊδῶν. Ἡ ἔννοια μιάς πανελληνίας ἐθνικῆς συνείδησης, πού θά ἔσπρωχνε τούς Ἕλληνες νά πολεμήσουν, γιάτί στό πρόσωπο τοῦ Μενελάου ἔχει προσβληθεῖ ὀλόκληρη ἡ Ἑλλάδα, δέν ὑπάρχει ἀκόμα. Στήν Ἰφιγένεια τοῦ Εὐριπίδη ἀκούμε τήν ἠρωίδα νά λέει: Γιά τήν πατρίδα, γιά ὄλη τήν Ἑλλάδα αὐτοθέλητα δίνω τή ζωή μου... (1553ἔξ.). Ὁ Τρωικός πόλεμος ἔχει ὑψωθεῖ ἀπό προσωπική σέ ἐθνική ὑπόθεση. Ἐχουν περάσει ὄμως κάπου τρεῖς αἰῶνες κι ἔχουν προηγηθεῖ τά Περσικά, πού ἔνωσαν τούς Ἕλληνες ἀπέναντι στόν κοινό ἔχθρο.

Ἄν ὄμως ἡ ἀρπαγή τῆς Ἑλένης ἦταν προσωπική ὑπόθεση τῶν Ἀτρεϊδῶν, τότε γιάτί συγκεντρώθηκαν στήν Αὐλίδα οἱ Ἕλληνες βασιλιάδες; – Ἀπό τόν Ἡσίοδο μαθαίνουμε πῶς ὁ πατέρας τῆς Ἑλένης, ὁ Τυνδάρεος, εἶχε ἀπαιτήσει ἀπό ὄλους τούς μνηστήρες τῆς κόρης του νά ὀρκιστοῦν πῶς, ἂν κάποιος ἀρπάξει μέ τή βία τήν Ἑλένη, θά πάρουν ἐκδίκηση ὄλοι μαζί. Εἶχαν τότε ὄλοι πρόθυμα ὀρκιστεῖ, γιάτί ὁ καθένας ἤλπιζε πῶς ἐκεῖνος θά ἔπαιρνε τήν Ἑλένη, καί γι' αὐτό μαζεύθηκαν ὄλοι μαζί στήν Αὐλίδα, πιστοί στόν ὄρκο τους. Ὁ μόνος πού πῆρε μέρος στήν ἐκστρατεία χωρίς νά εἶναι δεμένος μέ ὄρκο ἦταν ὁ Ἀχιλλέας, πού δέν ἀνῆκε στούς μνηστήρες τῆς Ἑλένης, γιάτί τήν ἐποχή ἐκείνη ἦταν πολύ μικρός.

160 *σκυλοπρόσωπος*: Πού ἔχει χάσει κάθε αἴσθηση ντροπῆς, ἀναιδής. Βλ. καί 225.

164 *καλά τειχόκαστρα*: Οἱ μικρές πολιτείες τῆς Τρωάδας, πού κυριεῖαν καί κούρσεναν οἱ Ἕλληνες (βλ. καί σχ. 125). *καλά*: πλούσιες, εὐτυχισμένες. *Τειχόκαστρα*: πολιτείες ὄχρωμμένες μέ τείχος.

168 *ἀπό τόν σκληρόν ἀγῶνα τοῦ πολέμου*: Ἀφοῦ πιά κουρασῶ πολεμώντας. Ἡ ὀσηματική σύνταξη ὑπογραμμίζει ἄλλη μιά φορά πόσο μεγάλο μέρος τοῦ ἀγῶνα σῆκωνε στούς ὄμους του ὁ Ἀχιλλέας.

170 *κυρτά*: Ἐπειδή ἡ πρύμη καί ἡ πλώρη σχηματίζουν καμπύλη. Σταθερό ἐπίθετο τῶν καραβιῶν. (Πρβλ. κοῖλα, 26, μαῦρο, 141).

172 *μέγας*: Ὁ ἀρχηγός τοῦ στρατοῦ. Σταθερός χαρακτηρισμός τοῦ Ἀγαμέμνονα. (Βλ. καί Σχ. 102).

175 *θά μέ δοξάσουν*: Πιό σωστά: θά μέ τιμήσουν. Ὁ Ἀγαμέμνονας πιστεύει πῶς ὁ Ἀχιλλέας δέν τόν τίμησε ὡς ἀρχιστράτηγο.

κι ἔξοχα ὁ Δίας: Ἐπειδὴ ἡ τιμὴ, τὸ τιμητικὸ τους ἀξίωμα ἦταν δοσμένο στοὺς βασιλιάδες ἀπὸ τὸ Δία. (βλ. Β 196).

177 *ὅτι τὴν ἔριδα διψᾶς, τίς μάχες, τοὺς πολέμους:* Γιά νά καταλάβουμε καλύτερα τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἀγαμέμνονα, πρέπει νά θυμηθοῦμε μιὰ παράδοση: Στὸν ἐρχομὸ τους γιὰ τὴν Τροία, οἱ Ἕλληνες πάτησαν τὴν Τένεδο. Οἱ ἀρχηγοὶ ὀργάνωσαν τότε πάνω στό νησί ἓνα μεγάλο συμπόσιο, πρὶν ὅμως ἀρχίσει κατὰ κατὰ τὸ γλέντι, ὁ Ἀχιλλέας θύμωσε μέ τὸν Ἀγαμέμνονα, γιατί δέν τὸν εἶχε καλέσει ἀπὸ τοὺς πρώτους, ὅπως θά ταίριαζε σ' ἓναν μεγάλο ἥρωα καί γιό θεᾶς. Καί ἐπειδὴ μιὰ τέτοια μείωση τῆ θεωροῦσε βαριά προσβολή, ἀπειλοῦσε νά πάρει τὸ στρατὸ του καί νά γυρίσει πίσω στὴν Ἑλλάδα. Ἄδικα δοκίμασαν οἱ ἄλλοι βασιλιάδες νά τὸν μαλακώσουν. Τελικὰ ἀναγκάστηκε ἡ Θέτιδα νά ἀνέβει ἀπὸ τὸ βυθὸ τῆς θάλασσας καί νά τὸν πείσει νά συμφιλῶθαι μέ τὸν Ἀγαμέμνονα.

Στὴ συνέχεια τοῦ συμποσίου, νέο ἐπεισόδιο: ζωνηρὴ συζήτηση ἀνάμεσα στὸν Ἀχιλλέα καί στὸν Ὀδυσσεά: ὁ Ἀχιλλέας ὑποστηρίζει πὼς θά πάρουν τὴν Τροία μέ τὴν παλικάριά, ὁ Ὀδυσσεάς πὼς θά τὴν πάρουν μέ τὸ δόλο, μέ τὸ μυαλό, μέ τὰ λόγια. Καθὼς τοὺς ἀκοῦει, ὁ Ἀγαμέμνονας χαίρεται, γιατί βλέπει νά ἐκπληρώνεται ὁ χρησμός τοῦ Ἀπόλλωνα στὴν ἀρχὴ τῆς ἐκστρατείας, ὅτι δηλαδή τὴν Τροία θά τὴν ἐπαιρνε, ὅταν θά ἄκουε νά μαλώνουν οἱ πιὸ ἀντρεπωμένοι ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς.

Οἱ Ἀχαιοὶ βλέπουν πιὰ τὴν Τροία μπροστά τους, ἔχουν ἐπίγνωση τῆς δυνάμεως τους, ἔχουν πιεὶ καί κρασί καί τὸ ρίχνουν στίς καυχησιές, πὼς ὁ καθένας τους στὸν πόλεμο θά στεκόταν ἀντίκρου σέ ἑκατὸ καί διακόσιους Τρῶες. Ἐχουν ξεχάσει τὴ ματαιότητα τοῦ Κάλχα πὼς θά περνοῦσαν δέκα ὀλόκληρα χρόνια κάτω ἀπὸ τὰ τεῖχη τῆς Τροίας (Β 300ἔξ.). Γιὰ τὸν κανγαῖ Ἀχιλλέα Ὀδυσσεά βλ. θ Ὀδύσειας 75ἔξ., γιὰ τίς καυχησιές τῶν Ἀχαιῶν Θ 228, μόνο πού ἐδῶ τὸ γλέντι τοποθετεῖται στὴ Λῆμνο.

Ἡ σύγκρουση Ἀγαμέμνονα Ἀχιλλέα ἀπὸ λόγους φιλοτιμίας θυμίζει τὸ ἐπεισόδιό μας τοῦ Α καί ἴσως ἀποτελεῖ τὸ πρότυπό του. Τὰ λόγια τοῦ Ἀγαμέμνονα: ὅτι τὴν ἔριδα διψᾶς... εἶναι πιθανὸ νά εἶναι ὑπαινιγμὸς στό ἐπεισόδιο τῆς Τενέδου, ἴσως καί στὴ σύγκρουση Ἀχιλλέα Ὀδυσσεά.

180 *λογιάζω:* Λογαριάζω, σκέπτομαι.

181 *στὴν χολὴν σου ἀδιαφορῶ:* Δέ σκοτίζομαι πού θύμωσες.

κι ἰδοὺ τί σοῦ κηρύττω: Καί νά καί ἡ φοβέρα μου.

184 *κόρη τοῦ Βρισηά:* ἡ Βρισηίδα: Ὁ Ἀχιλλέας τὴν εἶχε πάρει σκλάβο του, ὅταν κυριεύσε τὴ Λυρνησό, πόλη τῆς νότιας Τρωάδας, ὕστερα ἀπὸ σκληρὸ πόλεμο (Β 690). Μέσα στό θῆνη της γιὰ τὸν νεκρὸ Πάτροκλο (Τ 291ἔξ.) ἀκοῦμε γιὰ τὴν ἱστορία της, μιὰ ἱστορία πού μοιάζει μέ τῆς Ἀνδρομάχης καί εἶναι κοινὴ στίς γυναῖκες πού βεβήθησαν σέ πολιτείες πού πατήθησαν: θάνατος, χαλάσματα, σκλαβιά.

187 *ἄλλος μ' ἐμέ νά συγκριθεῖ καί ὁμοιος νά γίνε ἐμπρός μου:* Νά μοῦ μιᾶ σάν ἴσο πρὸς ἴσο καί νά κάνει τὸν ὁμοιο μπροστά μου.

189 *ἔστρεψε δύο στοχασμούς:* Ἡ ψυχὴ του ταλαντεύτηκε.

δασιά: δυνατά, γενναῖα.

192 *ἢ νά οἰγάσει τὴν ὀργὴν κρατώντας τὴν ψυχὴν του:* Ἢ νά ἐπιβάλλει σιωπὴ στὴν ὀργή του, νά τὴν καταπραῖνει, καί νά δαμάσει τὴν ψυχὴ του, τὸ πάθος τῆς ψυχῆς

του, πού τόν ἐσπρωχνε νά κάνει μιά ἐνέργεια.

194 οὐρανόθεν: Στόν Ὅμηρο οἱ θεοὶ παρουσιάζονται νά κατοικοῦν στόν Ὀλύμπο ἀλλά καί στόν οὐρανό, ἀφοῦ οἱ πανύψηλες κορφές τοῦ Ὀλύμπου, πού ξεπερνοῦν τά σύννεφα, μοιάζουν νά φτάνουν ὡς τόν οὐρανό. Ὁ ποιητής τούς χαρακτηρίζει ἄλλοτε Ὀλύμπιους καί ἄλλοτε Οὐρανίωνες.

Γιά τήν ἐπέμβαση τῆς Ἀθηνᾶς βλ. σχ. Η 69.

Καί ἡ Ἀθηνᾶ ἀντιμάχεται τούς Τρῶες γιά τόν ἴδιο λόγο μέ τήν Ἥρα, βλ. σχ. 55.

197 τοῦ ἐστήθη ὀπίσω: Στάθηκε ἀπό πίσω του.

198 φανερό: Ὁρατή.

199 ξιπάζομαι: Ξαφνιάζομαι, τά χάνω.

200 πού εἶχε: Ἀναφορική μέ ἀπόχρωση αἰτιολογική: Τήν ἀναγνώρισε, ἐπειδή εἶχε.

201 φτερωμένα λόγια: Εἶναι μιά παλιά ποιητική ἔκφραση, πού βασίζεται στό δεδομένο ὅτι τά λόγια διασχίζουν τόν ἀέρα, γιά νά φτάσουν ἀπό τό στόμα ἐκείνου πού μιλά στό αὐτί ἐκείνου πού ἀκούει.

202 καί σύ: Κοντά σέ ὅλα τά ἄλλα, μαζί μέ ὅλους τούς ἄλλους.

αἰγιδόφορος: Πού κρατᾶ τήν αἰγίδα. Σταθερό ἐπίθετο τοῦ Δία.

αἰγίδα: Ἡ μετάλλινη ἀσπίδα τοῦ Δία, φιλοτεχνημένη ἀπό τόν Ἥφαιστο. Σέ ἐξαιρετικές περιπτώσεις τή χρησιμοποιεῖ ἡ Ἀθηνᾶ καί ὁ Ἀπόλλωνας. Ὅταν τήν ἔσειε ὁ θεός πού τήν κρατοῦσε ἀπέναντι στόν ἐχθρό, προκαλοῦσε τόν πανικό (μέ ἀστραπές καί βροντές: *καταίγιστα*, Ο 229, 308, 318).

Περιγραφή τῆς ἔχουσε στό Ε 738 ἐξ. Πῶς ἀκριβῶς φαντάζεται ὁ ποιητής τήν κυκλική παράσταση τῆς Φυγῆς (πιό καλά μέ κεφαλαῖο) δέν μποροῦμε νά τό ξέρουμε. Γενικότερα ὁ ποιητής ἀφήνει ἐλευθερή τή φαντασία μας νά συλλάβει τίς παραστάσεις τῆς Ἐριδας, τῆς Δύναμης καί τοῦ Διωγμοῦ. Ὅσο γιά τή Γοργῶ (ἢ Μεδουσα), ἦταν ἓνα τέρας πού τό πρόσωπό της προκαλοῦσε τόν πανικό καί ἀπεικονίζεται κατά κανόνα στήν ἀσπίδα τῆς Ἀθηνᾶς ἀλλά καί στήν αἰγίδα τοῦ Δία. Τό θέμα τοῦ κεφαλιοῦ τῆς Γοργῶς στό κέντρο τῆς ἀσπίδας ἦταν συνηθισμένο στήν ἐπική ποίηση καί στήν τέχνη τῆς ἀρχαϊκῆς ἐποχῆς (βλ. ἀσπίδα τοῦ Ἀγαμέμνονα, Α 36 ἐξ.).

πού δείχνει τῶν θνητῶν ὁ Δίας: σημάδι τοῦ Δία (φυσικά κακό).

203 ἀδικία: Καλύτερα: ὑπεροπτικό, προσβλητικό φέροισμο.

204 ἀλλά σοῦ λέγω καθαρά καί πιστεῦσε: Ἀλλά θά σοῦ πῶ ἓνα λόγο καθαρά, πού νομίζω πῶς θά γίνει πραγματικότητα.

205 ἔπαρση: Ξιπασιά.

γρήγορα θά χάσει τήν ζωήν του: Ἀπό τόν ἴδιο τόν Ἀχιλλεῖα, ἀπό κάποιον ἄλλο, δέν τό ξέρουμε. Ὁ ποιητής τό ἀφήνει σέ ἀβεβαιότητα.

206 γλαυκόφθαλμη: Μέ γαλανά μάτια. Σταθερό ἐπίθετο τῆς Ἀθηνᾶς.

210 ἐξ. μάχη: Ὁ κανγᾶς ὁ ἔνοπλος σέ ἀντιδιαστολή μέ τά λόγια: Σταμάτα τόν ἔνοπλο κανγᾶ, ὅμως μέ λόγια βρῖσε τον καί πές του τί πρόκειται νά συμβεῖ. περιμένει.

213 ἀτίμητος: Ἀνεκτίμητος, πολυτιμότητας.

214 ἴβρη: Προσβολή.

κρατήσου: Συγκράτησε τόν ἑαυτό σου.

219 εἶπε καί ἀπό τήν ἀγρυρῆν λαβήν μέ τό βαρῦ του χέρι στήν θήκην ἄμπωσε πάλι τό μέγα ξίφος: Πιό ολοκληρωμένα: εἶπε καί συγκράτησε τό βαρῦ (δυνατό) του χέρι πάνω στήν ἀσημένια λαβή καί ἔσπρωξε πίσω τό μακρῦ του ξίφος μέσα στή θήκη.

222 μέσ στους θεούς: Μαζί μέ τούς ἄλλους θεούς.

δώματα: Τό παλάτι, ἡ κατοικία.

225 μέ καρδιάν ἐλάφου: Δεῦλός.

226 ἐξ. Νά προσεξοῦμε τή διαφοροποίηση ἀνάμεσα στή μάχη, τόν ἀνοιχτό πόλεμο, ὅπου παίρνει μέρος ὅλος ὁ στρατός καί στό καρτέρι, τήν ἡρωϊκή ἀπεγνωσμένη προσπάθεια, ὅπου παίρνουν μέρος οἱ ἀριστείς, βλ. Ν 275ἔξ.

231 λαοφάγος: Πού κατατρῶει τά ἀγαθά πού ἀνήκουν σέ ὀλόκληρο τό στρατό, βλ. 125 ἔξ.

Τό νόημα εἶναι: Εἶσαι λαοφάγος, ἐπειδή αὐτοί πού κυβερνάς εἶναι ἀχρειοί, τιποτένιοι. Ἄν δέν ἦταν τιποτένιοι, αὐτή θά ἦταν ἡ τελευταία προσβολή πού κάνει. Βλ. καί 293 ἔξ.

233 ὁμόνω: Βλ. σχ. 76.

234 ἐξ. Ὁ Ἀχιλλέας ὀρκίζεται στό σκῆπτρο πού κρατᾶ, ἱερό σύμβολο ἐξουσίας. Ἐπειδή ἦταν προπάντων σύμβολο τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος, τό κρατοῦν κυρίως οἱ βασιλιάδες, πού ὀνομάζονται γι' αὐτό σκῆπτροχοί (σκῆπτροφόροι στή μετάφρασή μας (278).

Ἄν ὁ Ἀχιλλέας ἀναφέρεται εἰδικά στή στιγμή πού οἱ βασιλιάδες τό κρατοῦν ὡς δικαιοκρίτες (στόν Ὅμηρο τή δικαστική ἐξουσία τήν ἀσκοῦν οἱ βασιλιάδες), εἶναι γιὰ αὐτό πού ζητᾶ εἶναι δικαιοσύνη.

Τό σκῆπτρο τό κρατοῦν ἀκόμα οἱ ἱερεῖς, οἱ μάντιες, οἱ κήρυκες. Ἦταν γενικά τό σύμβολο τῆς ἐπίσημης δημόσιας ἐνέργειας, γι' αὐτό καί αὐτός πού σηκωνόταν νά μιλῆσει στήν ἀγορά ἔπρεπε νά κρατᾶ σκῆπτρο, πού τοῦ τό ἔδινε ὁ κήρυκας. Ὑποθέτουμε πῶς τό σκῆπτρο πού κρατοῦσε ὁ Ἀχιλλέας ἦταν αὐτό πού τοῦ εἶχε δώσει ὁ κήρυκας, ὅταν ὁ ἦρωας πῆρε τό λόγο στή συνέλευση.

Γιατί ὅμως ὀλη αὐτή ἡ ἐπιμονή στό ὅτι τό σκῆπτρο δέ θά βγάλει ποτέ πιά φύλλα καί κλαδιά, ἀφού... – Εἶναι ἕνας τρόπος νά ἐκφράσουμε τό ἀδύνατο. Εἶναι σάν νά λέει ὁ Ἀχιλλέας: Ἄν βγάλει αὐτό τό σκῆπτρο φύλλα καί κλαδιά, τότε κι ἐγώ θά ξαναβῶ στόν πόλεμο.

χαλκός: Τό κοφτερό ἐργαλεῖο ἀπό χαλκό, τό μαχαίρι.

242 ἡ λόγη: Ἡ σιδερένια αἰχμή τοῦ κονταριοῦ καί τό κοντάρι γενικότερα.

243 ἀνθρωποφόνος Ἐκτορας: Ὁ Ἐκτορας, γιός τοῦ βασιλιά τῆς Τροίας Πριάμου καί τῆς Ἐκάβης, εἶναι ὁ ἀρχηγός τῶν Τρώων (Β 816), ὁ πιό γενναῖος ὑπερασπιστής τῆς Τροίας.

Ὁ ποιητής τόν χαρακτηρίζει καί ἄλλοῦ μέσα στό ἔργο ἀνθρωποφόνος (Ζ 498 ἀνδρoφόνος, Π 77, Ρ 428, 616, 638, Σ 149 κτλ.), ὅμως ἐδῶ ὁ χαρακτηρισμός πρέπει νά χρησιμοποιήθηκε μέ ὄλο του τό σημασιολογικό βάρος καί προαναγγέλλει

δλη τή μελλοντική πολεμική δράση του Τρώα ἥρωα.

245 *χρυσοκαρφωμένο σκήπτρο*: Σκήπτρο στολισμένο στο ἔπάνω μέρος με χρυσά καρφιά. Κάτι ἀνάλογο ἔχουμε με τὸ ἀργυροκάρφωτο σπαθί (Π 135 καὶ ἄλλο).

247 *τοῦ Ἀτρεΐδῃ ἔβραζε ἡ χολή*: Ὁ Ἀγαμέμνωνας ἔδειχνε βαριά ὀργισμένος, φρένιαιζε.

247 *ἔξ. Νέστορας*: Γιὸς τοῦ Νηλέα, πού ἦταν γιὸς τοῦ Ποσειδῶνα, Βασιλιάς τῆς Πύλου, στὴ δυτικὴ παραλία τῆς Πελοποννήσου. Τὸ βασίλειό του ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα ἰσχυρά τῆς Μυκηναϊκῆς περιόδου.

λιγυρός: Πού ἡ φωνὴ του ἦταν καθαρὴ, διαπεραστικὴ. Χαρακτηρισμὸς κολακευτικὸς γιὰ ἓνα ρήτορα.

πρόσκαιροι: Θνητοί

συνομήλικοι καὶ συνανάστροφοι: Πού εἶχαν γεννηθεῖ καὶ μεγαλώσει μαζί του. Ὁ Νέστορας πρέπει νὰ ἦταν 75 κάπου χρονῶν, ἀφοῦ ἡ γενιά εἶναι 30 χρόνια καὶ ὁ Νέστορας βασιλευε στὴν τρίτη. Εἶναι ὁ συνετὸς συμβουλάτορας τῶν Ἑλλήνων, πού ἐμπνέει σὲ ὄλους τὸ σεβασμὸ. Τὸ βασικὸ μέσο πού χρησιμοποιοεῖ στοὺς παραινειτικούς του λόγους εἶναι τὸ παράδειγμα.

254 *στὴ γῆ τῶν Ἀχαιῶν*: Στὴν Ἑλλάδα.

255 *Πριάμος*: Γιὸς τοῦ Λαομέδοντα καὶ ἐγγονὸς τοῦ Ἴλου. Ὁ σεβάσιμος ἡλικιωμένος βασιλιάς τῆς Τροίας, μακρινὸς ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου, πού ἦταν γιὸς τοῦ Δία.

259 *ἔξ. ὄτ... / ὄτι*: Αἰτιολογικά.

ἔσμιξα: Συναναστράφηκα, ἤρθα σὲ ἐπαφή.

καλντερούς σας: Πιὸ γενναίους ἀπὸ σας.

263 *ἔξ. Στο παράδειγμά του ὁ Νέστορας ἀναφέρεται στὴ σύγκρουση ἀνάμεσα στοὺς Κενταύρους καὶ στοὺς Λαπίθες, τὴν περιφρημ Κενταυρομαχία. Οἱ Κένταυροὶ ἦταν ἀπὸ τὴ μέση καὶ πάνω ἄνθρωποι καὶ ἀπὸ τὴ μέση καὶ κάτω ἄλογα καὶ ζοῦσαν στὴν περιοχή τοῦ Πηλίου (ἄγρια θηρία βουνήσια, 268). Ξεχωριστὸς ἀνάμεσα τους ὁ Χείρωνας, ὁ σοφὸς καὶ ἥπιος Κένταυρος, ὁ δάσκαλος τοῦ Ἀχιλλέα, τοῦ Ἰάσωνα καὶ ἄλλων ἥρώων.*

Οἱ Λαπίθες ἦταν ἓνας λαὸς θεσσαλικὸς. Ὅταν γιόρταζε τοὺς γάμους του ὁ βασιλιάς τους ὁ Πειρίθοος, ἐκάλεσε καὶ τοὺς γείτονες Κενταύρους. Οἱ Κένταυροι μέθυσαν καὶ θέλησαν νὰ ἀρπάξουν τὶς γυναῖκες τῶν Λαπιθῶν. Στὴ μάχη πού ἀκολούθησε νικήθηκαν οἱ Κένταυροι (268).

Ὁ Θησεύς, ὁ γιὸς τοῦ Αἰγαία (Αἰγείδης), εἶναι ὁ γνωστὸς μας ἀθηναῖος ἥρωας, φίλος τοῦ Πειρίθοου.

Τὰ ἄλλα ὀνόματα πού ἀναφέρονται εἶναι ὀνόματα Λαπιθῶν.

θεῖος: Ὅμοιος μεθεὶς. ἔξαιρετος. Πρβλ. 265: ἰσόθεος.

¹¹ *Κενταυρομαχία* πρέπει νὰ ἦταν γνωστὴ στοὺς ἀκροατὰς τοῦ Ὀμήρου, κι ὁ ποιητὴς πού τὴν ὑπενίσταται (βλ. Εἰσαγωγή, σελ. 11 ἔξ.).

Ὅσο γιὰ τὴ συμμετοχὴ τοῦ Νέστορα στὴ μάχη αὐτὴ (269ἔξ.), δὲν μποροῦμε νὰ ξέ-

ρουμε μέ βεβαιότητα ἂν ἀναφερόταν σέ κάποιο παλαιότερο ἔπος πού δέ μᾶς σώθηκε ἢ ἂν τήν ἐπινόησε ὁ Ὀμηρος, γιά νά προσαρμόσει τό μῦθο στήν ἀνάγκη τῆς στιγμῆς. Ἴσως ἡ δευτέρα ἄποψη εἶναι ἡ πιό πιθανή.

μέσ' ἀπό μέρη μακρινά: Ἀπό μακριά, ἀπό χώρα μακρινή.

ἔκανα ἐγώ τό μέρος μου στίς μάχες: Πολεμοῦσα ὡς ἀνεξάρτητος πολεμιστής γιά λογαριασμό μου, χωρίς νά εἶμαι ἐξαρτημένος ἀπό τούς Λαπίθες ἢ: ἄλλοι μου, χωρίς νά ἔχω φέρει μαζί μου στρατό.

272 *δέν θά μετριόνταν:* Δέ θά μπορούσε νά τά βάλει μαζί τους.

273 *στίς συμβουλές μου ἐκλίναν:* Ἄκουαν τίς συμβουλές μου μέ προσοχή.

275 *μεγαλόφυχε:* Ἡ βασική ἀντιδιαστολή (280-281) εἶναι ἀπό τή μιά ἡ δύναμη πού δίνει τό ἀξίωμα καί ἀπό τήν ἄλλη ἡ παλικάριά, πρέπει λοιπόν νά ἐξηγηθῶμε τόν χαρακτηρισμό πού ἀποδίδει ὁ Νέστορας στόν Ἄγαμέμνονα στό 275: δυνατός. Τό νόημα εἶναι: Μήν τοῦ πάρεις τό τιμητικό δῶρο κάνοντας χρήση τῆς δύναμης πού σοῦ δίνει τό ἀξίωμά σου ὡς ἀρχιστράτηγου.

276 *τοῦ ἐδώρησαν:* Τοῦ τήν ἔδωσαν ὡς τιμητικό δῶρο.

278 *ἔξ, διότι κάτι ἀνώτερο τιμᾶται ὁ σκηπτροφόρος/ἐκεῖνος ὅπου εὐδόκησε νά τόν δοξάσει ὁ Δίας:* Γιατί δικαιούται νά τόν τιμοῦν περισσότερο ὁ σκηπτροφόρος βασιλιάς, πού ὁ ἴδιος ὁ Δίας τοῦ ἔδωσε τή δόξα αὐτή.

Σκηπτροφόρος βασιλιάς εἶναι φυσικά καί ὁ Ἀχιλλέας, ὁμοίως ὁ Ἄγαμέμνονας εἶναι πιό μέγας βασιλιάς (281, πρβλ. I 160) καί αὐτή ἡ πιό μεγάλη ἐξουσία πρέπει νά εἶναι καί αὐτή δοσμένη ἀπό τόν Δία.

280 *θεά σ' ἐγέννησε μητέρα:* Ὁ Ἀχιλλέας εἶναι γιός τοῦ θνητοῦ Πηλέα καί μιάς θαλασσινῆς θεότητας, τῆς Νηρηίδας Θετίδας. Ἴσως αὐτό νά εἶναι μία ἀπό τίς αἰτίες πού ὁ ποιητής τόν διάλεξε γιά πρωταγωνιστή, ὅταν ἀποφάσισε νά ψάλει τήν ὑπέρμετρη ὄργη ἐνός ἥρωα: Ἦταν ὁ ἄλλος ἀπό τούς ξενιτεμένους Ἕλληνες, πού μπορούσε νά ἐπικοινωνεῖ μέ τή μητέρα του, ἀφοῦ ἦταν θεά. Ἔτσι ὁ Ὀμηρος μπορούσε νά προσθέτει κάθε τόσο, μέσα σέ ἕνα ἔργο γεμάτο ἀπό τή φορική τοῦ πολέμου, μιά νότα ἀνθρώπινη, καθώς, κοντά στόν πολεμικό ἥρωα στέκει στίς δύσκολες ὥρες μιά γυναικεία μορφή, ἡ μητέρα (A 351ἔξ., Σ 34ἔξ.). Ἦταν ἀκόμα ἐξαιρετικά γενναῖος καί ἔτσι ἡ ἀπουσία του μπορούσε νά προκαλέσει τήν ἡττα τῶν Ἀχαιῶν καί τό χατίρι του ἦταν πολύ μεγάλο στό Δία. (394ἔξ., 503ἔξ.).

283 *ἔξ, ἀσάλευτη προφυλακή τοῦ φθαρτικοῦ πολέμου:* Τό ἀκλόνητο προπύργιο, κάστρο, ἀπέναντι στόν καταστρεπτικό πόλεμο.

289 *αὐτό κανεῖς δέν θά δεχθεῖ, πιστεύω:* Αὐτό νομίζω πώς κάποιος δέ θά τό δεχθεῖ. Πίσω ἀπό τόν γενικό κάποιος κρύβεται βέβαια ὁ ἴδιος ὁ Ἄγαμέμνονας.

291 *ὄνειδος:* Κατηγορία, λόγια προσβλητικά.

301 *ἄβουλά μου:* Χωρίς ἐγώ νά τό θέλω.

303 *μαῖρο:* Ὅταν μείνει καί στεγνώσει στήν πληγή, τό αἷμα μαυρίζει. Ὁ ποιητής χρησιμοποιεῖ τόν χαρακτηρισμό καί ἐδῶ προληπτικά, γιατί τόν αἷμα πού θά τρέξει τή στιγμή τοῦ τραυματισμοῦ θά εἶναι κόκκινο· ὅταν στεγνώσει, θά μαυρίσει.

στην λόγῃ μου θά τρέξει: Θά ξεπηδήσει μέ όρμη γύρω από τό κοντάρι μου.

305 σῶν Ἀχαιῶν τά πλοία: Κοντά στά πλοία τῶν Ἀχαιῶν.

307 Μενoitιάδης: Ὁ Πάτροκλος, ὁ γιός τοῦ Μενoitίου, ὁ πίο στενός φίλος τοῦ Ἀχιλλέα. Ὁ ποιητής τόν ἀναφέρει μόνο μέ τό πατρωνυμικό του, γιατί τόν προϋποθέτει γνωστό στοὺς ἀκροατές του, βλ. Εἰσαγωγή, σελ. 11 ἔξ.

310 ἀνέβασε τή Χρυσίδα: Τήν ὁδήγησε καί τήν ἀνέβασε πάνω στό καράβι.

311 συντός: Χαρακτηριστικό ἐπίθετο τοῦ Ὀδυσσεά, πού ἀποδίδει μία ἀπό τίς βασιικές ἰδιότητες τοῦ ἥρωα.

313 ἔξ. παράγγειλε νά καθαρισθοῦν τά πλήθη / κι ἐκεῖνοι ἐκαθαρίζονταν καί τ' ἀποπλύματ' ὅλα ἔριχναν μέσ στην θάλασσαν: Πρόκειται γιά ἕναν τελετουργικό καθαρισμό ὅλου τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, τώρα πού σταμάτησε ἡ λοιμική. Ὁ καθαρισμός γινόταν μέ τρεχούμενο νερό ἀπό ποτάμι ἢ πηγὴ, πού πίστευαν πὼς καθαρίζει καί ἀπό τή σωματική καί ἀπό τή ψυχική ἀκαθαρσία. Τά ἀποπλύματα τά ἔριχναν στή θάλασσα, πού μένει ἀμόλυντη καί ξεπλένει κάθε κακό τοῦ ἀνθρώπου.

τέλειες: Πού πετυχαίνουν τό σκοπό τους, εὐπρόσοδεκτες.

317 κληνός εὐωδιασμένος: Ἡ κνίσια, ἡ μυρωδιά ἀπό τό κρέας πού ψηνόταν, πού ἀνέβαινε μέ τόν κληνὸ ὡς τόν οὐρανό.

321 κήρυκες: Ἀνθρώποι ἐλεύθεροι, πού πρόσφεραν τίς ὑπηρεσίες τους ἄλλοτε σέ ἕναν ὀρισμένο βασιλιά, ὅπως ἐδῶ στὸν Ἀγαμέμνονα, καί ἄλλοτε σέ μιά ὀλόκληρη ὀμάδα, τοὺς Τρῶες ἢ τοὺς Ἕλληνες. Τούς θεωροῦσαν ὅτι ἦταν κάτω ἀπό τήν ἄμεση προστασία τοῦ Δία καί ἦταν ἱεροὶ καί ἀπαρabiαστοι, γι' αὐτὸ χαρακτηρίζονται θεῖοι (Κ314), ἀγγελιοφόροι τοῦ Δία (334:Η 274), ἀγαπημένοι τοῦ Δία (Θ 517, σεβαστοὶ στή μετάφρασή μας). Καί αὐτὸς πού συνόδευαν ἦταν βέβαια ἀπαρabiastos (1 170).

326 δυνατός: Σκληρός, ἄγριος.

332 τοὺς νόησε: Τό κατάλαβε ὁ ἴδιος του.

335 ἔμπρός: Πιο κοντά.

338 αὐτοί: Οἱ δύο κήρυκες.

341 ἀρχεῖος: Ἀταρίαστος, ἐπονείδιστος.

τοὺς ἄλλους: Πρέπει νά ἐννοεῖ τοὺς ἄλλους Ἕλληνες σέ ἀντιδιαστολή μέ τόν ἐπεύθυνο Ἀγαμέμνονα, ὅπως φαίνεται ἀπό τή συνέχεια.

343 δέν γνωρίζει τά ἔμπρός νά ἰδεῖ καί τά κατόπι: Δέν μπορεῖ νά δεῖ τό ἄμεσο καί τό ἄπώτερο μέλλον, κάτι πού προϋποθέτει αὐτοκυριαρχία καί διαύγεια τοῦ νοῦ.

351 κοντόχρονος: Λιγὸς ζωός.

352 βροντητής: Σταθερὸ ἐπίθετο τοῦ Δία, πού εἶναι ὁ θεός τοῦ οὐρανοῦ καί τοῦ καιροῦ, τῆς ἀστρατῆς, τῆς βροντῆς, τοῦ κεραυνοῦ, Πρβλ. Β ρ ο ν τ ο φ ὀ ρ ο ς (589, ὅπου τό ἐπίθετο χρησιμοποιεῖται οὐσιαστικοποιημένο, καί ἄλλου).

353 καί ἀντίς: Τώρα ὁμοῦ ἀντίθετα.

355 μέγας: Ὁ Ἀγαμέμνωνας μέ τήν πλατιά ἐξουσία, βλ. 102.

356 αὐτός: Χωρίς να ρωτήσῃ οὔτε τό στρατό οὔτε τούς ἡγεμόνες, αὐθαίρετα, μέ τό ἔτσι θέλω.

δῶρο: Βλ. 118 καί 125.

358 στά βάθη ὅπ' ἔμενε σιμά στόν γέροντα γονέα: Πατέρας τῶν Νηρηίδων ἦταν ὁ Νηρέας, μιά θαλασσινή θεότητα πού ζοῦσε στά βάθη τῆς θάλασσας, ὁ γέρος τῆς θάλασσας (537, 555).

Τῆ Θέτιδα (280) αὐτή τῆ στιγμή ὁ ποιητής μᾶς τῆ δίνει νά βροῖσεται κοντά στόν πατέρα τῆς, στά βάθη τῆς θάλασσας, στή θεϊκή τῆς ὄψη, (βλ. καί Σ 35ἔξ.). Ἐχε φύγει ἀπό τό παλάτι τοῦ θνητοῦ, ὅταν ὁ Ἀχιλλέας ἦταν ἀκόμα μορό: στή μυθική παράδοση καμιά θεά πού πήρε θνητό δέν ἐξῆσε πολὺ κοντά του. Ὡστόσο, ὅταν τό ἐπιβάλει ἡ ποητική ἀνάγκη, ὁ Ὅμηρος δέ διατάζει νά βάλει τῆ Θέτιδα στό παλάτι τῆς Φθίας, κοντά στό θνητό σύντροφό τῆς, τόν Πηλέα (βλ. 396, ὅπου ἡ Θέτιδα παρουσιάζεται νά ζεῖ στό παλάτι τῆς Φθίας καί νά μεγαλώνει ἡ ἴδια τόν Ἀχιλλέα).

359 σάν οὐίχλη: Ἐπειδή εἶναι θαλασσινή θεότητα καί οἱ ὑδρατοῖοι πού ἀνεβαίνουν ἀπό τῆ θάλασσα θυμίζον πολλές φορές ἀπό μακριά ἀνθρώπινη μορφή. Τῆ φαντασία λοιπόν τοῦ ποιητῆ τήν κέντρισε μιά εἰκόνα παρμένη ἀπό τήν πραγματικότητα. Δέν ἀποκλείεται ὅμως πίσω ἀπό τήν εἰκόνα τῆς θεότητας πού ἀναδύεται ἀπό τῆ θάλασσα σά ν ὁ μί χ λ η, γιά νά πάρει ἀμέσως ὕστερα τήν πραγματική τῆς ὄψη, νά κρῦβεται καί κάποιο παραμυθικό θέμα, πού ἀσφαλῶς τό ξέχουμε ἀπό τά παραμύθια πού ἀκούγαμε παιδιά: Ὁ ἦρωας, πού νιώθει ἀδύναμος καί μόνος, κλαίει καί παρακαλεῖ τήν κοντινή του θεότητα, συχνά τῆ Μοῖρα, πού πολλές φορές δέν εἶναι ἄλλη ἀπό τῆ νεκρή του μητέρα, νά τόν βοηθήσῃ· ἡ θεότητα βγαίνει ἀπό τῆ θάλασσα σά ν ὁ μί χ λ η καί τόν βοηθεῖ. Ἐτσι θά μπορούσαμε νά ἐξηγήσουμε κάπως καλύτερα καί τό θρήνο τοῦ Ἀχιλλέα, πού, ὅσο δικαιολογημένος καί ἂν εἶναι, γιατί εἶναι φυσικό τό ξέσπασμά του, ὅταν νιώθει δίπλα του τόν πιό δικό του ἄνθρωπο, φαίνεται ἴσως κάπως ὑπερβολικός, καθώς ἐρχεται καί ξαναέρχεται ἐπίμονα: ἐκλαίγει, μέ δάκρυα, αὐτοῦ πού ἐκλαίει, τί κλαῖς.

Φυσικά ἡ μία ἐρμηνεῖα δέν ἀποκλείει τήν ἄλλη καί μπορεῖ ὁ συνδυασμός ὄλων αὐτῶν τῶν στοιχείων νά ἐνέπνευσε στόν Ὅμηρο τήν εἰκόνα πού μᾶς ἀπασχολεῖ.

366 Θήβη: Πόλη κοντά στήν Τροία, κτισμένη στους πρόποδες τῆς Πλάκου, βουνοῦ τῆς Μυσίας. Τήν κατοικοῦσαν οἱ Κίλικες. Γιά τήν τραγική τῆς μοῖρα θά μᾶς μιλήσει πιό ὕστερα καί ἡ Ἀνδρομάχη, ἡ γυναίκα τοῦ Ἐκτορα, πού ἦταν κόρη τοῦ βασιλιά τῆς, τοῦ Ἡτίωνα (Ζ 394ἔξ.). Στό Ζ 413ἔξ. ἀκούμε πῶς, ὅταν οἱ Ἕλληνες κυρίευσαν τήν πόλη, ὁ Ἀχιλλέας σκότωσε τόν Ἡτίωνα καί τούς ἐπτά του γιούς καί ἔπιασε σκλάβο τῆ βασίλισσα. Βλ. καί σχ. Α 184.

Γιά τό χαρακτηρισμό *ἰε ρ ἡ* (ἀγία στή μετάφρασή μας) βλ. σχ. 37ἔξ.

374 προσέφτω: Θερμοπαρακαλώ, ἱκετεύω.

375 ἔσοχα: Πιό πολὺ ἀπ' ὄλους.

στούς βασιλεῖς Ἀτρεΐδες: Στούς Ἀτρεΐδες, τούς ἀρχηγούς τοῦ στρατοῦ.

380 μέ χολήν: Ἀγανακτισμένος, ὀργισμένος (Προβλ. σχ. 81).

382 Ἀργεῖοι: Ἕλληνες, βλ. σχ. 30

382, 383 βέλος κακό, βέλη: Ἡ λοιμική (σχ.42).

όλοῦ: Πρὸς ὄλες τὶς κατευθύνσεις, παντοῦ.

384 ἀπέραντο: Εὐδύχοφο, ἐκτεταμένο.

385 ὁ γνώστης: Τῆς μαντικῆς τέχνης, τῆς βουλῆς τοῦ θεοῦ.

ὅ,τι τοῦ εἶπε ὁ Φοῖβος: Τό χρησμό, τό θέλημα τοῦ θεοῦ, βλ. 85.

386 νά ἴλωθεῖ: Νά ἐξιλωθεῖ, νά τόν ἐξευμενίσουμε, βλ. σχ. 100.

388 λόγον εἶπε φοβερόν, πού εἶναι τελειωμένος: Εἶπε ἓνα λόγο ἀπειλητικό, μιά ἀπειλή πού τήν ἔχει πραγματοποιήσει.

389 καί οἱ Ἀχαιοί: Γιατί οἱ Ἀχαιοί: Μέ τό κ α ἰ εἰσάγεται ἡ ἐπεξήγηση αὐτοῦ πού εἶπε ὁ Ἀχιλλέας ἀμέσως πρῖν: ὁ Ἀγαμέμνωνας πραγματοποιοῖ τήν ἀπειλή του. Κατονικά θά ἔπρεπε νά ἀκολουθήσει σέ κύρια πρόταση: οἱ κήρυκες μού πήραν τή Βρισηίδα καί σέ δευτερεύουσα χρονική αἰτιολογική: ἀφοῦ πρῶτα (ἐπειδή) οἱ Ἀχαιοί προβόδησαν τήν κόρη στή Χρῦση. Ὅμως ὁ ποιητής δίνει τὶς δύο ἐνέργειες μέ τή χρονολογική τους σειρά καί μέ παράταξη καί ἀντιθέτει τήν ἐπιστροφή τῆς Χρυσίδας μέ τό πάροισμο τῆς Βρισηίδας ἀπό τή σκηνή τοῦ Ἀχιλλέα.

391 ἀπό τώρα: Τώρα μόλις, πρῖν λίγο.

393 Ὁ χαρακτηρισμός κ α λ ὁ δέν ὑπάρχει στό πρωτότυπο: τό παιδί σου.

397 μαυροσύννεφος: Ἐπίθετο τοῦ Δία: ὁ καλυμμένος ἀπό μαύρα σύννεφα, προβλ. βροντητής (352) καί νεφελουσνάκτης (511, 560 καί ἄλλοῦ): πού μαζεῦει τὰ σύννεφα.

391 ἐπήγαν: Θέλησαν.

398 ὄλεθρον ἀχρεῖον : Βλ. σχ. 341.

402 τόν μέγαν ἑκατόγχειρον: Οἱ τρεῖς ἑκατόγχειρες, ὁ Βριάρεως, ὁ Γῆης καί ὁ Κόττος, ἦταν γίγαντες μέ ἑκατό χέρια καί πενήντα κεφάλια ὁ καθένας, παιδιά τοῦ Οὐρανοῦ καί τῆς Γῆς.

403 ἀπ' τοὺς θεοῖς Βριάρεως καί ἀπ' τοὺς θνητοὺς Αἰγαίονας: Ἡ περιπέτωση δέν εἶναι μοναδική: στό Β 813 ἔξ. ἀκοῦμε πὼς κάποιος λόφος τῆς τρωικῆς πεδιάδας οἱ θεοὶ τόν ἔλεγαν τάφο τῆς Μυρτίνας, οἱ ἄνθρωποι Βάτεια· στό Ξ 290 πὼς κάποιος πουλί οἱ θεοὶ τό ἔλεγαν κ.α.κίδα, οἱ ἄνθρωποι κύμινδη· τέλος, στό Υ 73 ἔξ. πὼς τόν ποταμὸ τῆς τρωικῆς πεδιάδας πού οἱ θεοὶ τόν ὀνόμαζαν Ξάνθο οἱ ἄνθρωποι τόν ὀνόμαζαν Σκάμανδρο. Στό ἐρώτημα γιατί αὐτὴ ἡ διαφοροποίηση ἀνάμεσα στὰ ὀνόματα πού ἔδινε ἡ γλῶσσα τῶν θεῶν καί στὰ ὀνόματα πού ἔδινε ἡ γλῶσσα τῶν ἀνθρώπων δέν ἔχει δοθεῖ ὀριστική ἀπάντηση. Ἡ πιθανότερη ἐρμηνεία εἶναι πὼς ἡ γλῶσσα τῶν θεῶν ἀντιπροσωπεύει τήν παλιὰ ποιητικὴ γλῶσσα, πού ἔφθασε ὡς τόν Ὅμηρο ἀπὸ τό παρελθόν, ἐνῶ ἡ γλῶσσα τῶν ἀνθρώπων τήν κοινὴ καθημερινὴ γλῶσσα πού ἤξερε ὁ ποιητής.

396 ἔξ. Ὀλόκληρος ὁ μῦθος αὐτός γιά μιά ἀπόπειρα ἐξέγερσης ἐναντίον τοῦ Δία, πού τήν ἐμπόδισε ἡ Θέτιδα, δέ μᾶς παραδίδεται ἀπὸ καμιά ἄλλη πηγὴ καί εἶναι πιθανὸ πὼς ἔχομε νά κάνουμε μέ μιά ἐπίνοια τοῦ ποιητῆ καί ὄχι μέ ὑπαινιγμὸ σέ

ένα μύθο που προϋπήρχε. Ὁ ποιητής ἀναζήτησε μιὰ αἰτία πού θά ἔκανε τὸ Δία νὰ χρωστά εὐγνωμοσύνη στὴ Θέτιδα καὶ τὴν ἔπλασε, κάτι ἀνάλογο μὲ τὴ συμπαράσταση τοῦ Νέστορα στοὺς Λαπίθες (σχ. 263 ἔξ.).

Ἡ Ἥρα, ἡ Ἄθηνά καὶ ὁ Ποσειδῶνας εἶναι οἱ θεοὶ πού συμπαραστέκουν στὴν Ἰλιάδα τούς Ἑλληνες καὶ βέβαια θά ἔκαναν ὅ,τι μπορούσαν γιὰ νὰ ἀντιστρατευθοῦν στὴν πραγματοποίηση τῆς δέησης τῆς Θέτιδας στὸ Δία νὰ δώσει τὴ νίκη στοὺς Τρῶες (408). Αὐτὸ τὸ ρόλο τῆς ἀντίδρασης στὸ Δία ὁ ποιητής τὸν πρόβαλε στὴν ἀπόπειρα γιὰ ἐξέγερση ἐναντίον του, ἂν βέβαια ὁ σχετικὸς μύθος εἶναι, ὅπως ὑποθέτουμε, ἐπινοία δική του.

404 *στή δύναμη περνᾷ καὶ τὸν πατέρα*: Γιατί αὐτὴ ἡ πληροφορία; - Γιὰ νὰ ἀπαντήσουμε πρέπει ἴσως νὰ θυμηθοῦμε μιὰ ἄσχετη παράδοση, πού μᾶς μιλά γιὰ τὴ Θέτιδα (βλ. καὶ σχ. 280): Ἦταν, λέει, πάρα πολὺ δημοφῆ, καὶ τὴν ἀγάπησαν ὁ Δίας καὶ ὁ Ποσειδῶνας. Ἡ Θέμιδα ὁμως, θεὰ τοῦ Νόμου καὶ συμβουλάτορας τοῦ Δία, πού ἤξερε τῆς Μοίρας τὰ γραμμένα, εἶπε στοὺς δύο θεοὺς, πού ἦταν ἐτοιμοὶ νὰ μαλώσουν γιὰ τὸ χατίρι τῆς Θέτιδας, πὼς τῆς ἦταν γραμμένο νὰ γεννήσει γιὸ πιὸ δυνατό ἀπὸ τὸν πατέρα του. Τότε οἱ θεοὶ φοβήθηκαν πὼς ὁ γιὸς πού θά τούς γεννοῦσε ἢ θεὰ θά τούς ἔπαιρνε τὴ βασιλεία τοῦ κόσμου, πού τὴν εἶχαν μοιράσει ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς ἀγῶνες, καὶ ἀποφάσισαν νὰ τὴν παντρέψουν μὲ θνητό. Δὲν ἀποκλείεται ἡ μνεία πὼς ὁ Βριάρεως ἦταν πιὸ δυνατὸς ἀπὸ τὸν πατέρα του νὰ εἶναι μιὰ λανθάνουσα συσχέτιση μὲ τὴν παράδοση τῆς Θέτιδας. Τουλάχιστον τὸ μοτίβο εἶναι τὸ ἴδιο.

407 *τὰ γόνατά του ἀγκάλιασε*: Ἡ στάση τοῦ ἱκέτη ἦταν νὰ ἀγκάλιασει μὲ τὸ ἓνα του χέρι τὰ γόνατα τοῦ προσώπου πού ἱκέτευε καὶ νὰ ἀγγίσει μὲ τὸ ἄλλο τὸ πηγούνι του (πρβλ. 500ἔξ.).

409 *ἔξ. ἀκρόγιαλα τούς Ἀχαιοὺς νὰ κλείσει πρὸς τές πρῦμες/νὰ σφάζονται*: Νὰ περιορίσει, νὰ στριμώξει τούς Ἀχαιοὺς στὶς πρῦμες καὶ γύρω στὴ θάλασσα, καθὼς θά σφάζονται.

411 *ὁ κραταῖος Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνονας*: Ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνονας μὲ τὴν πλατιά ἔξουσία (102, 355).

412 *πόσο ἐνυφλώθη*: Πρόκειται γιὰ τὴν ἄτη, πού, σύμφωνα μὲ τὴν δημοτικὴ ἀντίληψη, εἶναι μιὰ τρέλα, πού ἀφαιρεῖ προσωρινά τὴν κρίση τοῦ ἀνθρώπου, τὸν τυφλώνει, θά λέγαμε, καὶ τὸν κάνει νὰ συμπεριφέρεται ὅπως δέ θά συμπεριφερόταν κανονικά.

ν' ἀψηφᾷ: Πού δὲν τίμησε, ἀφοῦ δὲν τίμησε.

414 *τὸν μικρογεννημένον*: Πού σέ γέννησα γιὰ νὰ δοκιμάζουμε πίκρες καὶ σὺ καὶ γώ. Οἱ ἐπόμενοι στίχοι, πού μιλοῦν γιὰ τὴ μοῖρα τοῦ Ἀχιλλεῖα, ἐρμηνεύουν τὸ ἐπίθετο (πρβλ. Σ 54).

418 *ἄμοιρα*: Γιὰ κακὴ μοῖρα, δική σου καὶ δική μου.

419 *βροντοφόρος*: Καλύτερα: πού χαίρεται μὲ τούς κερανοὺς, πού ἀγαπᾷ τούς κερανοὺς. Πρβλ. 352 καὶ 397.

420 *ἂν θά μ' ἀκούσει*: Μήπως καὶ μὲ ἀκούσει.

421 *ἔξ. Ὡστόσο*: Ὡσπου νὰ πάω στὸ Δία. Τὸ νόημα εἶναι: ὦσπου νὰ πάω στὸ Δία.

ἔσθ', καθισμένος κοντά στα καράβια, νά βαστάς τό θυμό σου μέ τούς Ἀχαιοούς καί νά κρατιέσαι ἐντελώς μακριά ἀπό τόν πόλεμο.

423 καί ὁ Δίας: Γιατί ὁ Δίας. Τό ταξίδι τῶν θεῶν στούς Αἰθίοπες καί ἡ διάρκειά του προσδιορίζουν τό ὥστόσο τοῦ στ. 421. Βλ. καί σχ. 53.

423 ἐξ. Οἱ Αἰθίοπες ἦταν ἕνας λαός εὐσεβής, πού κατοικοῦσε μακριά, στό νοτιοανατολικό ἄκρο τῆς γῆς, στόν Ὠκεανό, γιατί, κατά τήν ὀμηρικῆ ἀντίληψη, ἡ γῆ εἶναι ἕνας ἐπίπεδος δίσκος πού τόν περιβρέχει ὁ ποταμός Ὠκεανός.

Χαρακτηρίζονται ἀψεγάδιοι (θεῖοι στή μετάφρασή μας), γιατί εἶναι εὐσεβεῖς, ἐκτός ἂν πρόκειται γιά ἕναν τυπικό ἐπαινετικό χαρακτηρισμό μέ ἐντελώς γενικό χαρακτήρα.

426 χαλκόστρωτα: Τό παλάτι τοῦ Δία εἶχε πάτωμα ἀπό χαλκό. Τό ἐπίθετο εἶναι βέβαια κοσμητικό.

427 νά τοῦ προσπέσω ταπεινά: Νά τόν παρακαλέσω πιάνοντάς του τά γόνατα (407).

429 ὁμορφόζωνη: Ἡ ὁμορφα ζωσμένη, κοσμητικό ἐπίθετο, πού δίνει κάτι ἀπό τή χάση τῆς κόρης.

430 δυναστικῶς: Μέ τή βία, ἄθελά του.

433 κάτω: Μέσα στό πλοῖο.

434 θήκη τοῦ καταρτιοῦ: Ἐνα ξύλο μέ μιά διχάλα στήν ἄκρη, στήν πρύμη τοῦ καραβιοῦ. Γιά νά χαμηλώσουν τό κατάρτι, ἔτσι ὥστε νά ἀκουμπήσει στή θήκη αὐτή, χαλάρωναν τά ξάρτια, τά δυό σχοινιά πού συνέδεαν τήν κορυφή τοῦ καταρτιοῦ μέ τήν πλώρη τοῦ καραβιοῦ.

435 ἄρασμα: Τό σημεῖο τό κατάλληλο γιά τό ἄραγμα τοῦ καραβιοῦ μέσα στό λιμάνι, τό ἀραξοβόλι.

436 καί τά πρυμνόσχοιν' ἔδεσαν κι ἐρίζαν τίς ἀγκύρες: Τό καράβι ἄραζε μέ τήν πλώρη πρὸς τή θάλασσα καί τό ἔδεναν ἀπό τήν πρύμη στήν παραλία μέ τά πρυμνόσχοινα.

Οἱ ἀγκυρες ἦταν πέτρες βαριές μέ μιά τρύπα, ἀπό ὅπου περνοῦσαν ἕνα μεγάλο σχοινί καί τίς ἔριχναν στή θάλασσα ἀπό τήν πλώρη.

440 πολύγνωμος: Συνετός, βλ. σχ. 311.

442 ὁ μέγας: Βλ. σχ. 172.

445 πόβαλε εἰς πολυτένακτες ὀδύνας τούς Ἀργείους: Πού ἔστειλε στούς Ἀργείους λύπες, πού στάθηκαν αἰτία πολλῶν στεναγμῶν.

446 ἐξ. Ἡ ἄνω στιγμή μετά τό ἔδωσε, ὄχι μετά τό κόρην.

449 τό κριθάρι: Χοντροαλεσμένο κριθάρι, πού, πρῖν ἀπό τή θυσία, τό ἔπαιρναν ἀπό ἕνα καλάθι καί τό ἔχυναν ἀνάμεσα στά κέρατα τῶν ζώων πού θά θυσιάζαν. Μέ τόν τρόπο αὐτό πίστευαν πῶς ἔκαναν πιό μεγάλη τή δύναμη τῆς προσευχῆς.

452 ὑπέρωμαχε: Προστάτη.

454 ἐπλήγωσες: Χτύπησες σκληρά.

459 στρέψαν τούς λαίμους: Σήκωσαν προς τὰ πάνω τὰ κεφάλια τῶν ζώων, γιὰ νά μπορέσουν νά τὰ σφάζουν.

460, 462, 463 Βλ. σχ. 40.

σχίζες: Μικρά κομμάτια ἀπό σχισμένο ξύλο, πελεκουδία.

λαμπρό: Πού σπιθίζει.

πεντόσσυβλα: Εἶδος μεγάλων πηρουσιῶν μέ πέντε μύτες (σοῦβλες), ὅπου ἐπάνω πρέπει νά ἔψηναν τὰ σπλάχνα, ἀφοῦ ἀμέσως ἔστερα ἀκούμε πῶς τὰ ἔφαγαν.

468 ἰσόμοιρα: Ὁ καθένas πήρε τὸ μερίδιό πού τοῦ ταίριαζε, ἀνάλογα μέ τὸ ἀξίωμα καί τὴν ἀξία του, σύμφωνα μέ τὴν ὀμηρική συνήθεια.

470 κρατήρας: Μεγάλὸ ἀγγεῖο, ὅπου μέσα ἀνακάτευαν τὸ κρασί μέ νερό, γιατί οἱ ἀρχαῖοι τὸ κρασί τὸ ἔπιναν συνήθως νερωμένο.

471 ἔδωκαν σ' ὄλους ἀπαρχές στά ὀλόγεμα ποτήρια: Ἐριζαν, ὅπως τὸ συνήθιζαν, στό ποτήρι τοῦ καθενός ἀπὸ τοὺς παρόντες λίγες σταλαγματιές κρασί, γιὰ νά κάνει σπονδές στοὺς θεούς, πρὶν τοῦ τὸ γεμίσουν γιὰ νά πιεῖ.

472 τούς θεούς: Τὸ θεὸ Ἄπόλλωνα.

473 παιάνας: Ὕμνος ἐξιλαστήριος στὸν Ἄπόλλωνα ὡς θεὸ πού θεραπεύει.

476 προμνόσχοινα: Βλ. σχ. 436

478, καί 484 ἀπέραντος: Βλ. σχ. 384.

482 καρίνα: Τὸ κάτω μέρος τοῦ καραβιοῦ.

μαῦρο κύμα: Σκοτεινὸ, ὅταν ἡ θάλασσα εἶναι φουρτουνιασμένη.

486 στυλώματα: Πέτρες ἢ δοκάρια, πού στήριζαν τὸ καράβι, ὅταν ἦταν τραβηγμένο στὴ στεριά.

487 θύμωνε: Βαστοῦσε τὸ θυμὸ του.

490 σύνοδος: Ὁ ἀρχαῖος ὄρος ἀγορά σημαίνει: τὴ συγκέντρωση τοῦ στρατοῦ (ἢ τοῦ λαοῦ) τὸν τόπο τῆς συνέλευσης καί τίς ἀγορεύσεις πού ἀκούονται στὴ συνέλευση.

ὅπου δοξάζοντ' οἱ ἄνδρες: Βλ. I 441: τῶν ὀμιλιῶν (πιο καλὰ τῶν συνελεύσεων), ὅπου διακρίνονται οἱ ἄνδρες.

494 ἐβράδιζεν ἐμπρός τους ὁ Κρονίδης: Προπρογεύταν ὡς ὁ ἀνώτατος ἀπὸ ὄλους τοὺς θεούς. Βλ. E 756, Θ 31: σὺ πού εἶσαι πιὸ δυνατὸς ἀπὸ ὄλους τοὺς κυβερνήτες.

498 βροντόφωνος: Μέ τὴ δυνατὴ, τὴ βροντερὴ φωνή. Ἐπίθετο τοῦ Δία ὡς θεοῦ τῆς βροντῆς. Πρβλ. 352: βροντητῆς.

499 στήν ἄκρην κορυφῆν: Στὴν πιὸ ψηλὴ κορυφή.

πολύλοφος: Μέ τίς πολλές κορφές.

502 ἔψιστος: Ὁ βασιλιάς Δίας, ὁ Δίας πού προστατεύει.

505 ὀλιγοημερότατος: Βλ. 351, 416ξ.

507 αὐτός: Βλ. σχ. 356.

508 ἔξ, δικαίωσέ τον: Τίμησέ τον.

δικαιώσουν: Τιμήσουν

ὑπερδοξάσουν: Θά τόν ἀποζημιώσουν τιμώντας τον.

514 ἄσφαλτην δῶσ' μου ὑπόσχεσιν μ' ἐκεῖνο σου τό νεῦμα: Δώσε μου ὑπόσχεση πού θά τήν πραγματοποιήσεις καί ἐπιβεβαίωσέ την μέ ἓνα σου νεῦμα (524).

516 τό ἐξουθένωμα τῶν ἀθανάτων ὄλων: Ἡ πύο περιφρονημένη ἀπό ὄλες τίς θεές.

517 μέ βάρος: Μέ δυσφορία, πολύ συγχυσμένος.

518 νά ὀργισθῶ: Νά τσακωθῶ.

518 ἐξ. Τό Δία τόν εἶδαμε ὡς τώρα ὡς τόν ἀνώτατο ἀπό ὄλους τούς θεούς, πού, χωρίς τή θέλησή του, τίποτε σημαντικό δέ συμβαίνει στόν κόσμο (5). Τόν εἶδαμε ἀκόμα ὡς θεό τοῦ οὐρανοῦ καί τοῦ καιροῦ (352, 397, 511, 419, 498). Τώρα εἶναι ὁ πατέρας μιάς μεγάλης οἰκογένειας, πού δυσκολεύεται νά τῆς ἐπιβληθεῖ, ἰδιαίτερα στήν Ἥρα.

520 μοῦ κλαίεται: Μέ κατηγορεῖ, τά βάζει μαζί μου.

526 ἐξ. *ὀ,τι μέ τῆς κεφαλῆς τό σκύνψιμο κηρύξω/δέν ἀπατά:* Ἐνας λόγος δικός μου, πού θά τόν βεβαιώσω κατανεύοντας μέ τό κεφάλι, δέ βγαίνει ψεύτικος.

528 τά μαῦρα φρύδια του χαμήλωσε: Μέ τά μαῦρα του φρύδια κατάνευσε.

529 ἐξ. *ἔκλινε.../ἡ θεία κόμη:* Κινήθηκε ζωηρά, κυμάτισε.

τοῦ κυρίου: Τοῦ βασιλιά (502).

537 ἀργυρόποδη: Πού τά πόδια της εἶναι ἄσπρα καί ἀστράφτουν σάν τό ἀσήμ. Σταθερό κοσμητικό ἐπίθετο τῆς Θέτιδας.

538 εἶχε συνακουσθεῖ: Εἶχε σκεφθεῖ μαζί του γιά κάτι, εἶχε μιλήσει μαζί του γιά κάτι.

551 μεγάλῳφθαλμη: Πρβλ. 206.

552 σκληρότατος: Φοβεροτατος.

555 τοῦ γέρον τῆς θάλασσας ἡ κόρη: Βλ. σχ. 358.

557 κλιτή: Σκυμμένη.

558 θά τῆς ἔστειρες: Θά τῆς ὑποσχέθηκες.

566 ἐξ. Ὅπως καί ἄλλου (Θ Ιεξ. π.χ.), ὁ Δίας, ὅταν ἀντιμετωπίζει ἀντίδραση ἀπό τούς ἄλλους θεούς, ἀπειλεῖ πῶς θά κάνει χρήση τῆς σωματικῆς του δύναμης. Ὡστόσο, οἱ ἀπειλές αὐτές μένουσιν μόνο λόγια. Φαίνεται πῶς εἶναι μιά ὀχρή ἀνάμνηση ἀπό ἓνα στάδιο παλαιότερο, ὅπου, σύμφωνα μέ τήν παράδοση, οἱ συγκρούσεις αὐτές ἀνάμεσα στούς θεούς ἦταν πραγματικά ἄγριες. Στόν Ὅμηρο, βσιοκόμαστε σέ ἓνα στάδιο ἐξελιγμένο: ὁ Δίας ἔχει ἐπιβάλει τήν ἐξουσία του καί βασιλεύει τάξη. Ἔτσι, αὐτά πού ἡ παράδοση παραδεχόταν πῶς παλαιότερα εἶχαν γίνει, ἔχουν μετατραπεί στόν Ὅμηρο σέ ἀπειλές πού δέν πραγματοποιοῦνται.

572 ὁ Ἥφαιστος, ὁ ἔνδοξος τεχνίτης: Θεός τῆς φωτιᾶς καί τῆς χαλκευτικῆς, γιός του Δία καί τῆς Ἥρας.

575 νά ὀλοβοεῖτε φοβερά: Νά ξεσηκώνετε δυνατό θόρυβο, ἀναταραχή, πού κατα-

οτρέφει τή γαλήνη καί τήν ξεινοισιά τῶν θεῶν.

τῆς καλῆς τραπέζης: Ἐπί τὸ ἀρχοντικό, τὸ πλούσιο τραπέζι μας.

576 ἀφοῦ νικᾶν τ' ἀρχεῖα: Ἀφοῦ νικᾷ τὸ κακό: τὰ μαλώματα, ἡ ἀναταραχὴ.

579 τὴν τράπεζαν μᾶς βάλει ἐπάνω κάτω: Ἀναστατώσει τὸ τραπέζι μας, ταράξει τὴν ἡσυχία τοῦ τραπέζιου μας.

580 νά θέλει: Φτάνει νά θέλει.

584 δίκουπο ποτήρι: (κούπα ποτήρι): Ἐνα διπλό ποτήρι, πού τὸ ἀποτελοῦν δύο ποτήρια ἐνωμένα. Ἔχουν βρεθεῖ τέτοια ποτήρια ἀπὸ τὴ Μινωικὴ Κρήτη, τὴν Κύπρο καί τὴν κυρίως Ἑλλάδα, γιατί ὁμως τὰ ἔκαναν δίκουπα δέν τὸ ξέρομε.

589 ὁ θλιβερός: Μόλο πού θά πικραίνομαι.

ἀντίσταση δέν ἔχει: Δέν μπορεῖ κανεὶς νά τοῦ ἀντισταθεῖ.

590 τὸ ἐτόλμησα: Νά σέ βοηθήσω.

591 τοῦ Ὀλύμπου ἀπ' τὸ κατώφλι: Ἀπὸ τὸ κατώφλι τοῦ παλατιοῦ τοῦ Δία στὸν Ὀλυμπο.

592 ἐγύριζα: Γκρεμιζόμουνα.

593 στή Λῆμνο: Νηοὶ τοῦ Αἰγαίου κοντὰ στήν Τροία. Ἦταν ὁ κυριότερος τόπος λατρείας τοῦ Ἥφαιστου. Οἱ κάτοικοι τῆς ὀνομάζονταν Σίντιες.

591 ἔξ. Γιά τόν Ἥφαιστο πίστευαν πὼς ἦταν χωλὸς καί εἶχε ἀδύνατες κνήμες (βλ. Σ 393, 411). Οἱ θεοὶ τῆς μεταλλουργίας παρουσιάζονται καί σέ μυθολογίες ἄλλων λαῶν χωλοὶ, ἴσως γιατί ὅσοι δουλεύουν τὸ μέταλλο μέ τὸ σφυρὶ ὄρες δόλοκληρες δρθιοι μπροστά στοῦ ἀμόνι ἔχουν γερά χέρια, ἀλλὰ ἀδύνατα πόδια.

Στὸ Σ 393 ἔξ. θά δοῦμε τὴν Ἦρα νά γκρεμίζει τόν Ἥφαιστο ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, μόλις γεννήθηκε. Αὐτὴ τὴν ἱστορία, πού ἦταν ἡ πιὸ γνωστὴ, μετασχηματίζει ἐδῶ ὁ ποιητής, γιὰ νά τὴν προσαρμόσει στήν ποιητικὴ ἀνάγκη τῆς στιγμῆς: τόν Ἥφαιστο, πού θέλησε νά παρασταθεῖ στὴ μητέρα του, τόν γκρέμισε ὁ Δίας. Ἔτσι ὑπογραμμίζεται ἄλλη μιά φορὰ ἡ ἀκαταμάχητη δύναμη τοῦ μεγάλου θεοῦ.

596 γελώντας: Χαμογελώντας.

598 δεξιά: Ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιά, γιατί αὐτὴ τὴν κίνηση τὴ θεωροῦσαν καλὸ αἰῶνὸ καί τὴν τηροῦσαν αὐστηρά.

600 νά ὑπηρετεῖ: Πιὸ καλά: νά σπεύδει νά λαχανιάζει.

602 ἰσόμοιρο: Βλ. σχ. 468.

603 ἔξ. Τὸ τραγοῦδι τῶν Μουσῶν, πού τὸ συνοδεύει ὁ Ἀπόλλωνας μέ τὴ λύρα του, ἦταν τὸ ἀπαραίτητο συμπλήρωμα στὰ συμπόσια τῶν θεῶν.

559 ἔξ. Ἡ σύγκρουση ἀνάμεσα στοὺς δύο θεοὺς καταλήγει σέ ἓνα χαρούμενο συμπόσιο: γιὰ τὴν ὀμηρικὴ ἀντίληψη, ἀντίθετα μέ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ μακάριοι θεοὶ ζοῦν εὐκόλα, χωρὶς βάσανα, καί τίποτα δέν μπορεῖ νά ταράξει γιὰ πολὺ τὴν ἀνέφελη ζωὴ τους.

Ε

1 Διομήδης: Γιός του Τυδέα. Ἡ ἐπικράτειά του ἐκτείνεται στή νοτιοανατολική Ἀργολίδα (Ἄργος, Ἐπίδαυρος, Τροιζήνα, Ἐρμώνα (B 559έξ.), συνορεύει λοιπόν μέ του Ἀγαμέμνονα.

Ὁ Διομήδης εἶναι κάτι σάν ὑποκατάστατο του Ἀχιλλέα. Θά ἦταν δύσκολο νά τούς φανταστούμε νά πρωταγωνιστοῦν καί οἱ δύο μαζί. Ὅταν ὁ Ἀχιλλέας ἐπιστρέφει στή μάχη στίς τελευταῖες ραψωδίες, ὁ Διομήδης εἶναι πληγωμένος καί ἔχει φύγει ἀπό τό προσκήνιο.

Ὁ Διομήδης παρουσιάζεται στήν Ἰλιάδα πάρα πολύ δεμένος μέ τόν πατέρα του, τόν Τυδέα, πού, χάρι ρήην παλικαριά του, εἶχε ἐξασφαλίσει τήν ἰδιαίτερη εὐνοια τῆς Ἀθηνᾶς. Μαζί μέ τή βαριά κληρονομιά ενός πατέρα ξεχωριστοῦ, πού πρόβαλε κάθε στιγμή σάν μέτρο σύγκρισης γιά τόν ἦρωα, ὁ Διομήδης κληρονόμησε καί τήν ἰδιαίτερη εὐνοια τῆς θεᾶς, πού στέκει δίπλα του σέ ὀλόκληρο τό ἔργο καί τόν προστατεύει.

2 ἐξ. ὥστε ἐξαίσια στά πλήθη τῶν Ἀργείων νά δοξαστεῖ καί ὑπέρολαμπρη φήμη παντοῦ νά λάβει: Ὡστε νά ξεχωρίσει μέσα σέ ὄλους τούς Ἀργείους καί νά ἀποκτήσει δόξα μεγάλη.

4 ἀπό τό κράνος του ἀναβε (ἢ Ἀθηνᾶ) **κι ἀπ'τὴν ἀσπίδα φλόγα:** Γεμάτους φωτιά καί λάμψη δείχνει ὁ Ὅμηρος τούς πολεμιστές, ὅταν πρόκειται νά ἀριστεύουν (Bλ. π.χ. Σ 226, X 26).

5 τό ἄστρο τοῦ φθινοπώρου: Ὁ Σείριος, πού παρουσιάζεται στόν οὐρανό στίς ἀρχές τοῦ φθινοπώρου. Καθώς οἱ Ἀρχαῖοι φαντάζονταν τή γῆ σάν ἓνα δίσκο ἐπίπεδο, πού τόν περιβρέχει ὁ Ὠκεανός, ὁ μεγαλύτερος ποταμός τῆς γῆς, ὁ ἥλιος, τό φεγγάρι καί πολλά ἄστρα ἀνατέλλουν ἀπό τόν Ὠκεανό καί δύνουν σ'αὐτόν.

10 ἄψευτος: Bλ. Σχ. Α 92. Τό ἐπίθετο, πού χρησιμοποιεῖται ἐδῶ κατηγορηματικά, πρέπει νά ἔχει κάποιο σημασιολογικό βάρος, κάποιο ἠθικό περιεχόμενο.

12 κινήσαν ἐναντίον του κι οἱ δυό τους ἀπ'τὴν τάξη: Ἀποσπάστηκαν ἀπό τούς δικούς των καί ὤρμησαν ἐναντίον του.

17 ξάκρισε ἡ λόγχη ἀριστερά τόν ὄμο: Ἡ μύτη τοῦ κονταριοῦ πέρασε πάνω ἀπό τόν ἀριστερό ὄμο.

18 δέν τόν πῆρε: Δέν τόν χτύπησε.

19 στό στηθοκόκαλο: Κατάσθηθα.

20 ἐξ. οὐδ' ἔλαβε τήν τόλμη/τοῦ φονευμένου του ἀδελφοῦ φρουρός αὐτοῦ νά μείνει: Γιά νά προστατευθεῖ τό σῶμα του. Χαρακτηριστικό τῆς ὀμηρικῆς μάχης ἦταν ὅτι ὁ πολεμιστής προσπαθοῦσε νά γίνει κύριος τῶν ὄπλων καί, ἂν μποροῦσε, καί τοῦ σώματος τοῦ ἀντιπάλου πού μόλις εἶχε σκοτώσει. Φυσικά οἱ σύντροφοι τοῦ νεκροῦ ἀγωνίζονταν νά τόν σώσουν ἀπό μιά τέτοια ταπεινώση.

- 23** τόν ἔξωσε μέ σκότος: Μερικές φορές κάποιος θεός γλιτώνει ἀπό τή μάχη ἕνα γιό του ἢ ἕναν ἀγαπημένο του ἥρωα καλύπτοντάς τον μέ ἕνα πυκνό σκοτεινό σύννεφο. Πρβλ. 344έξ.
- 31** τειχοπλήκτης: Σταθερό ἐπίθετο τοῦ Ἄρη: πού πλησιάζει τά τεῖχη τῶν πόλεων μέ ἐχθρικό σκοπό, πού πολιορκεῖ τίς τειχοσιμένες πολιτείες.
- 34** ἀπό τή μέση ἄς λείψομε, μήπως σ' ἐμᾶς θυμώσει (ὁ Δίας): Ὁ Δίας δέν ἐχει ἀκόμα δώσει ἐντολή στούς θεούς νά κρατηθοῦν μακριά ἀπό τή μάχη. Αὐτό γίνεται στήν ἀρχή τοῦ Θ. Ὡστόσο ἡ Ἄθηνά ἀπομακρύνει τόν Ἄρη, γιά νά μπορεῖ ὁ Διομήδης νά δρᾷσει πιό ἐλεύθερα.
- 36** νά ἀναπανθεῖ: Νά καθίσει.
Σκάμανδρος: Ποταμός τῆς Τρωϊκῆς πεδιάδας.
- 37** ἔγειραν: Ἐτρεψαν σέ φυγή.
- 39** τρανός: Μεγαλόσωμος.
- 40** Ἀλιζῶνες: Λαός τῆς νότιας παραλίας τοῦ Εὐξείνου Πόντου.
- 40** ἐξ, ὡς πρῶτος ἠστράφη, ἐμπήχθη τ' ἀκόντι μέσ στούς ὤμους του καί ἀπό τά στήθη ἐμγήκε: Καθώς πρῶτος ἐκείνος γύριξε νά φύγει, τοῦ ἐμπήξε τό δόρυ (δόρυ καί ἀκόντιο, κοντάρι, εἶναι τό ἴδιο) στήν πλάτη ἀνάμεσα στούς ὤμους καί τοῦ τό πέρασε μέσα ἀπό τό στήθος.
- 43** Τάφνη: Πόλη τῆς Μαιονίας, τῆς περιοχῆς τῆς κατοπίνης Λυδίας.
- 44** μεγαλόβολη: Βλ. σ. Α 155.
Μαιονίδης: Ἀπό τή Μαιονία.
- 46** λόγησεν: Τόν κάρφωσε, τόν πλήγωσε μέ τή μύτη τοῦ κονταριοῦ του.
ὁ μέγας στρατηλάτης: Ὁ Ξακουστός στό κοντάρι.
- 48** τόν γύμνωσαν: Ἀπό τά ὄπλα του, βλ. σχ. 20έξ.
- 49** μέ λόγη: Μέ τό μυτερό του κοντάρι.
- 51** ὅτι τόν εἶχ' ἡ Ἄρτεμη ἡ ἴδια μορφωμένο: Τόν εἶχε διδάξει ἡ ἴδια ἡ Ἄρτεμη: μιά σπάνια ἱκανότητα σέ διδῆλοτε τήν ἀπέδιδαν στήν εὐνοια κάποιου θεοῦ. Τό δεδομένο αὐτό ὁ ποιητής τό δίνει μέ προσωποποίηση: τόν δίδαξε ἡ Ἄρτεμη, ἡ θεά τοῦ κυνηγιοῦ.
- 52** λόγος: Δάσος.
- 53** τοξεύτρα: Σταθερό ἐπίθετο τῆς Ἄρτεμης, ὡς θεᾶς τοῦ κυνηγιοῦ.
- 54** οἱ μακροβολίες του: Οἱ ριζιές του πού πετύχαναν καί ἀπό μακριά, ἡ ἱκανότητά του νά τοξεύει καί ἀπό μακριά.
πού ... τόν δοξάσαν: Ὡς τότε.
- 56** μέ λόγη: Μέ τό κοντάρι του, μέ τή μύτη ἀπό τό κοντάρι του.
μέσ στούς ὤμους: Ἀνάμεσα στούς ὤμους.
- 58** πίτομα: Μέ τό στόμα πρὸς τό ἔδαφος, μπροῦμιμτα.

ἐπάνω: Του.

59 Μηριόνης: Γιός του Μόλου, σύντροφος του Ίδομενέα, ὁ πιό σημαντικός ἴσως ἀπό τούς ἥρωες τῆς δευτέρας κατηγορίας στήν Ἰλιάδα. Ὁ ποιητής τοῦ ἀποδίδει μερικῆς ἀπό τίς πιό ἄσχημες πληγές πού περιγράφονται μέσα στό ἔργο, γιά νά τοῦ δώσει μιᾶ ξεχωριστή ὄντοτητα, πρβλ. Ν 567 καί 651.

Ἡ περιγραφή παρουσιάζει, καί ἀπό τήν ἀποψη τῆς ἀνατομίας, μιᾶ ἀκριβεία πού ξαφνιάζει.

60ἔξ. πού μέ τά χέρια θανάσια τεχνουργοῦσε: Ἦταν ἕνας ἐξαιρετικά ἐπιδέξιος τεχνίτης τοῦ ξύλου.

ὄτι ἡ Ἄθηνᾶ περίσσα τόν ἀγάπα: Πρβλ. σχ. 51.

Ἡ Ἄθηνᾶ εἶναι ἡ θεά προστάτισα κάθε τέχνης, ἐπισημῶς καί τῆς ναυπηγικῆς.

62 ἰσόπλευρα: Ναυπηγημένα μέ συμμετρία, μέ καλές ἀναλογίες. Σταθερό ἐπίθετο τῶν πλοίων.

63 ἀρχέκακα: Πού στάθηκαν ἡ πρώτη ἀρχή τοῦ κακοῦ.

64 σήματα: Οἱ βουλές.

65 Καί αὐτόν ὡς τόν κατάρχευεν προφθάνει ὁ Μηριόνης: Μόλις ὁ Μηριόνης πρόφθασε τό Φέρεκλο, καθώς τόν κατεδίωκε.

66 ἡ λόγχη: Ἡ μύτη, ἡ αἰχμή.

67 φούσκα: Ἡ κύστη.

69 Μέρης: Γιός του Φυλέα, Β 625ἔξ.

Τό Δουλίχιο εἶναι νησί πού δέν ἔχει ταυτιστεῖ μέ βεβαιότητα.

Οἱ Ἐχινάδες εἶναι μικρά νησιά ἀπέναντι στίς ἐκβολές τοῦ Ἀχελώου, στήν ἔξοδο τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου.

70 νόθον καί αὐτόν: Πού ἦταν νόθος.

Θεανῶ: Ἰέρεια τῆς Ἀθηνᾶς στήν Τροία.

73 ἀντικέφαλο: Τό πίσω μέρος τοῦ κεφαλοῦ.

μέ ἀκονισμένη λόγχη: Μέ τό μυτερό του κοντάρι.

74 ὁ χαλκός: Ἡ μύτη τοῦ κονταριοῦ, πού ἦταν καμωμένη ἀπό χαλκό.

Ἄν καί τήν ἐποχή τοῦ Ὀμήρου ἡ χρῆση τοῦ σιδήρου ἦταν εὐρύτατα διαδεδομένη, ἡ ἐπική παράδοση μιλά σταθερά γιά ὄπλα ἀπό χαλκό, γιατί τῆ Μυκηναϊκῆ ἐποχῆ τᾶ ὄπλα ἦταν ἀπό χαλκό.

75 τό σίδηρο: Τό χαλκό.

77 ἱερέας τοῦ Σκαμάνδρου: Οἱ ποταμοί εἶχαν ὄλοι θεϊκή ὑπόσταση.

79 Εὐρύπυλος: Γιός του Εὐαίμονα, ἀρχηγός ἐκείνων πού ἦρθαν ἀπό τό Ὀρμένιο, πόλη τῆς Θεσσαλικῆς Μαγνησίας, Β 734ἔξ.

λαμπρός: Ὀμορφος.

81 μάχαιρα: Τό ξίφος, Πρβλ. Α 190.

84 *ἐξ*. ἔτσι ἐνεργοῦσαν: Αὐτοί.

καί τότε δέν θά γνῶριζες μέ ποιούς εἶναι ὁ Τυδεΐδης: Γιά τόν Τυδεΐδη ὅμως δέ θά μπορούσες νά πεις ...

87 *σιάδι*: Τό ἴσιο ἔδαφος, ἡ πεδιάδα.

φουσκοῦ ποτάμι: Ποτάμι πού ἔχει ξεχειλίσει.

88 *πρόχωμα*: Χῶμα, πού τό ἔχουν συσσωρεύσει, γιά νά ἐμποδίσει τά νερά τοῦ ποταμοῦ νά ξεχειλίσουν, πρόχωμα.

93 *ἐτάραξε*: Κλόνηξε, ἔτρεπε σέ φηγή.

95 *ὁ γίος τοῦ Λυκάονα*: Ὁ Πάνδαρος, πού, παρασυρμένος ἀπό τήν Ἴθηνά, πλῆγωσε στό Δ (124ἔξ.) ἑλαφρά τό Μενέλαο καί πάτησε τούς ὄρκους τῆς συνθήκης (Γ 276ἔξ.). Μέ τήν ἐπιτορκία δικαιολογεῖται ἠθικά ἡ ἥττα τῶν Τρώων, γιά νά πραγματοποιηθεῖ ἡ βουλή τοῦ Δία.

ὁ ἐπαινεμένος: Στό πρωτότυπο ὁ λαμπρός: σταθερό ἐπίθετο τοῦ Πανδάρου καί ἄλλων ἡρώων, βλ. 241, πού πρέπει νά ἀναφέρεται πιο πολύ στήν ὁμορφιά τοῦ ἥρωα.

98 *κύτος*: Τό καμπύλο ἔλασμα τοῦ θώρακα.

99 *τό ἀκόντι*: Πιο καλά τό βέλος.

102 *κεντηταί τῶν ἵππων*: Πού κεντρίζουν τά ἄλογα, πού ὀδηγοῦν καλά τά ἄλογα.

103 *θά πέσει/ ἀπ'τό σφοδρό μου ἀκόντισμα, ἄν μ'ἔσπρωξε τῶνόν/ ὁ Ἀπόλλωνας*: Ὡς τοξότης θεός (Πρβλ. Β 827: τό τόξο του τό εἶχε χαρίσει στόν Πάνδαρο ὁ ἴδιος ὁ Ἀπόλλωνας, αὐτό θά πεί πῶς ἦταν ἐξαιρετικός τοξότης, πρβλ. σχ. 51), ἡ ὡς θεός προστάτης τῶν Τρώων.

τό σφοδρό μου ἀκόντισμα: Τό δυνατό μου βέλος.

105 *ὡς* (ὄταν) *ἦλθ'ἀπ'τὴν Λυκία*: Ὡστόσο ὁ λαός πού κυβερνᾶ ὁ Πάνδαρος χαρακτηρίζεται Τρωεὺς (Β 824 καί Ε 200) καί στό Β 824ἔ. ἀκούμε πῶς κατοικοῦσαν στή Ζέλεια, στοὺς πρόποδες τῆς Ἰδης, βουνοῦ τῆς Τρωάδας, ἐνῶ ἡ γνωστὴ Λυκία (βλ. Β 876 ἔξ.) βρίσκεται στά νότια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Μία πιθανὴ λύση στό πρόβλημα θά ἦταν ἡ ὑποθέσουμε πῶς δέν πρόκειται γιά τὴ γνωστὴ Λυκία, ἀλλὰ γιά κάποια Λυκία τρωική, βορειότερα ἀπὸ τὴν Τροία.

107 *ἀναμερίζω*: Μετακινῶμαι, ἀπομακρύνωμαι ἀπὸ τὴ θέση μου.

108 *Σθένελος*: Γιός τοῦ Καπανέα. Σύντροφος τοῦ Διομήδη καί ἠνιχός του.

109 καί 111 *ἀκόντι*: Βέλος.

ἀπὸ τόν ὦμον μέσαθε τοῦ ἐτράβηξε τό ἀκόντι: Τοῦ τράβηξε ἀπὸ τόν ὦμο τό βέλος, πού εἶχε περάσει πέρα πέρα.

112 *κρουστός*: Πυκνοῦφασμένος.

χιτώνας: Ροῦχο ἐσωτερικό, πού τό φοροῦσαν κατάσαρκα, ἀντίστοιχο μέ τό σημερινό πουκάμισο.

114 *ἀδάμαστη*: Ἀκούραστη, ἀκαταλόνητη.

115 **ἐξ**. ἂν ποτέ .../... ἀγάπησε κι ἐμέ: Προβλ. Α 39ἔξ.

119 **δός νά τόν φθάσῃ λόγῃ μου**: Νά ξερθεί στή βολή τοῦ κονταριοῦ μου.

122 **λόγια φτερωμένα**: Βλ. σ. Α 201.

125 **ἀσιδοφόρος**: Πιό καλά: αὐτός πού χειρίζεται καλά τήν ἀσπίδα, πού τήν κινεῖ ἀνάλογα μέ τόν κίνδυνο.

126 **ἐξ**. Πώς οἱ θεοὶ παρουσιάζονται συχνά μέ τή μορφή θνητῶν εἶναι γνωστό, καί φυσικά τό νά τά βάζει ἕνας θνητός μέ τούς θεούς εἶναι τρομερά ἐπικίνδυνο· γι'αὐτό ἡ Ἄθηνά δίνει στόν ἥρωα τό προνόμιο νά ξεχωρίζει ἂν αὐτός πού τόν πολεμᾷ εἶναι θεός ἢ ἄνθρωπος. Αὐτή τήν ἐκδήλωση εὐνοίας δέν τή συναντοῦμε ἄλλοῦ μέσα στό ἔργο.

Μέ τήν ἐξαίρεση τῆς Ἄφροδίτης, πού κάθε ἄλλο παρά γιά πολέμους εἶναι καωμένη, ὁ ποιητής προετοιμάζει ἕνα χαριτωμένο ἐπεισόδιο, πού ξεκουράζει λίγο ἀπό τήν ἐντύπωση τοῦ πολέμου, μέσα σέ μιὰ ραψωδία πού εἶναι ὀλόκληρη μιὰ περιγραφή μάχης.

131 **μέ λόγῃ**: Μέ τή μύτη τοῦ κονταριοῦ σου.

137 **σκαρφίζω**: Καρφώνω: καί τό πάρει ξυστά, τό πληγώσει ἐλαφρά.

139 **τά ἔρημα**: Τά πρόβατα ἔρημα, ἐγκαταλειμμένα, τό βάζουν στά πόδια, σκορπίζονται.

140 **ἐπανωτιάζονται**: Σωριάζονται τό ἕνα πάνω στό ἄλλο.

141 **στήν ἐξοχή**: Ἐξω ἀπό τή μάντρα.

143 **ἄρχος**: Ὁ ἀρχηγός.

144 **λογχοφόρο ἀκόντι**: Τό ἀκόντιό του, πού εἶχε χάλκινη αἰχμή.

145 **μέσα στήν ὠμοπλάτη**: Στό κλειδί κοντά στόν ὄμο.

κλειδί: τό κόκαλο ἀνάμεσα στό στέγνο καί τήν ὠμοπλάτη.

146 **νώτα**: Ἡ πλάτη.

151 **νεκρούς τούς γύμνωσεν**: Βλ. σχ. 20ἔξ.

156 **ἐξ**. **ἄκληρος**: Πού ἔμεινε χωρίς ἀπογόνους, δυστυχισμένος.

πού δέν τούς δέχθη: Ἀναφορική αιτιολογική.

159 **αὐτοῦ**: Χρονικό: τήν ὥρα ἐκείνη, τότε.

161 **κοπή**: Τό κόπαδι.

164 **κακόσυρε**: Τούς κατέβασε ἀπό τό ἀμάξι ἄσχημα, χωρίς νά τό θέλουν.

166 **Αἰνεῖας**: Γιός τοῦ Ἀγχίση καί τῆς Ἄφροδίτης (βλ. 247ἔξ.), ὁ πιό γενναῖος Τρώας πολεμιστής μετά τόν Ἑκτορα. Ἐπειδή ὁμως δέν ἀνήκει στόν κύριο κλάδο τῆς βασιλικῆς οἰκογένειας, ὁ ποιητής τόν κρατᾷ στό περιθώριο.

στρώνει: Ρημάζει.

167 **ταραχή**: Ἡ μάχη.

- 168 *ισόθεος*: Τυπικό επίθετο τῶν ἡρώων γιὰ τὴν καταγωγή τους, τὴ δύναμή τους καὶ τὰ ἄλλα τους προσόντα.
- 170 *ἔμεινε*: Στάθηκε.
- 175 *μανίζει*: Πιὸ καλά: ἔχει πολλή δύναμη.
- 177 *ἔξ. ὀργίσθη διὰ θυσίης/ στούς Τρῶες*: Θύμωσε μέ τούς Τρῶες, ἐπειδὴ δέν τοῦ ἔκαναν θυσίες.
- 180 *χαλκόφρακτοι*: Πού φοροῦν χάλκινο θώρακα. Σταθερό επίθετο λαῶν.
βουλήφόρος: Βλ. σχ. Α 144.
- 182 *κράνος*: Ἡ περικεφαλαία.
- 185 *δέν εἶναι ἀνθρώπου ἢ λύσσ' αὐτή*: Δέ λυσσάζει ἔτσι χωρὶς τὴ βοήθεια κάποιου θεοῦ.
- 187 *ἔγειρε ἄλλοῦ*: Ἐστρεψε ἄλλοῦ, ἔδωσε ἄλλη κατεύθυνση.
ἀκόντι: βέλος
πού τόν πῆρε: Τὴ στιγμή πού τόν πετύχαινε.
Τό νόημα εἶναι: Κάποιος θεός, ἀόρατος, ἔλλαξε τὴν πορεία τοῦ βέλους καὶ τὴν ἔκανε λιγότερο ἐπικίνδυνη γιὰ τό Διομήδη.
- 189 *τοῦ θώρακα τό κύτος*: Βλ. σχ. 98.
- 190 *Ἄιδωνέας*: Ὁ θεός τοῦ Κάτω Κόσμου, ὁ Ἄδης.
- 194 *νέα*: καινουριοφτιαγμένα.
πέπλοι: Σκεπάσματα, καλύμματα.
- 196 *ζεῖα*: Εἶδος δημητριακοῦ, πού χρησίμευε γιὰ τὴν τροφή τῶν ἀλόγων.
- 199 *εἰς τ' ἄμαξια μου καί σ' ἄλογ' ἀναβάτης*: Πάνω ἀπὸ τό ἄρμα.
- 203 *εἰς τόπον, ὅπου κλειοῦν ἔχθροί*: Ἐκεῖ ὅπου οἱ ἄνθρωποι θά ἦταν ἀποκλεισμένοι.
- 204 *ἔξ. θαρρώντας/ στό τόξο*: Ἐχοντας ἐμπιστοσύνη, βασισμένοι στό τόξο.
- 206 *ἔξ. Γιὰ τόν τραυματισμό τοῦ Μενελάου βλ. σχ. 95.*
διὰ ν' ἀγριεύσουν πλέον: Τό ἀποτέλεσμα ἦταν νά ἀγριέψουν περισσότερο.
- 210 *τερπνή*: Ὁμορφη, πού προξενεῖ χαρά.
- 211 *ισόθεος*: Στό πρωτότυπο: θεῖος, βλ. σχ. Α 7.
- 218 *παντελῶς τό πράγμα δέν θ' ἄλλάξει*: Δέν μπορεῖ νά γίνει τίποτε διαφορετικό πρὸ πρῖν, ἂν δέν ...
- 219 *ἔξ. ἀπ' τὴν ζεμένη ἄμαξα ἂν δέν δοκιμασθοῦμε / στόν ἄνδρα τοῦτον ἄντικρυ*: Ἄν δέν ἔρθουμε μέ τό ζεμένο μας ἄρμα ἀπέναντι σαυτόν τόν ἄνδρα, νά πολεμήσουμε μαζί του.
- 226 *τά λαμπρά λουριά*: Τά ἡνία ἔλαμπαν, γιατί τά ἄλειβαν μέ μιὰ λιπαρή οὐσία ἢ γιατί τά στολίζαν μέ μέταλλινα κοσμήματα.

- 227 *ἐξ, δέξου/ τοῦ ἀνδρός ἐκείνου τὴν ὀρμή*: Ἀντιμετώπισέ τον ἐσύ.
- 231 *ἐξ, θά παίρουνιν/ τ'ἀμάξι*: θά τραβήξουν τό ἄρμα.
- 233 *ἐξ, μὴν ἀπό φόβον ὀκνηρά .../ ... ἀρνηθοῦν*: Μήπως φοβηθοῦν καί χασομερήσουν καί οὔτε θελήσουν ...
- 238 *μέ λόγῃ*: Μέ τό μυτερό μου ἀκόντιο.
- 239 *ῥωαῖσμένο*: Δουλεμένο, σκαλισμένο.
- 247 *ἐξ, γιός τοῦ Ἀγχίση καί τῆς Ἀφροδίτης*: Ἐπειδή ἡ Ἀφροδίτη ἐνέπνεε στούς ἄλλους θεούς ἀγάπη γιά θνητούς, ὁ Δίας θύωσε καί τὴν καταδίκασε νά ἀγαπήσει καί κείνη θνητό, τόν Ἀγχίση. Βλ. καί 312ἐξ.
- 249 *ἔλα σ'ἀμάξι ἀνάμερα μ'ἐμέ*: Ἐλα νά ὑποχωρήσουμε πάνω στό ἄρμα μας.
- 251 *μέ λοξό βλέμμα*: Μέ βλέμμα πού ἔδειχνε θυμό.
- 254 *ἀσάλευτη ἔχω καρδιά ἀκόμη*: Ἡ δύναμή μου, ἡ παλικάριά μου μένει πάντα ἡ ίδια.
- 255 *μοῦ ναι τ'ἀμάξι βαρετό*: Διστάζω, μοῦ εἶναι δύσκολο νά ἀνέβω στό ἀμάξι.
- 260 *πολύβουλη*: Μέ τίς πολλές σκέψεις. Ἐπίθετο τῆς Ἀθηνᾶς.
- 261 *ἐξ, τ'ἄλογα σύ κράτει τά δικά σου/ αὐτοῦ καί ἀπό τὴν ἄμαξα τοὺς χαλινοὺς τῶν δέσε*: Δέσε τά χαλινάκια τῶν ἄλογων σου ἀπὸ τό ἄρμα, γιά νά μὴν μποροῦν νά φύγουν.
- 265 *ἐξ, ὁ Κρονίδης/ τοῦ Τρώα ἔδωκε ἀμοιβὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Γανυμήδη*: Τό γιό τοῦ Τρώα τό Γανυμήδη, πού ἦταν πάρα πολύ δημοφές, τόν ἀρπαξε ὁ Δίας στὸν Ὀλυμπο, γιά νά εἶναι ὁ οἰνοχόος τῶν θεῶν δίνοντας ὡς ἀμοιβή στὸν Τρώα τά πιό δημοφῆ ἄλογα πού ὑπῆρχαν στὸν κόσμο.
- 269 *κρηφ' ἀπ' τὸν Λαιομέδοντα*: ὁ Λαιομέδοντας ἦταν θεῖος τοῦ Ἀγχίση καί εἶχε κληρονομήσει ἀπὸ τὸν Τρώα τὴ γενιά ἐκείνη τῶν ἄλογων.
- 272 *πρόξενα φνηγῆς*: Πού ξερουν νά τρέπουν τὸν ἐχθρό σέ φυγή, φοβερά γιά τὸν ἐχθρό.
- 274 *ἐξ, ἐκείνοι*: Ὁ Σθένελος καί ὁ Διομήδης.
οἱ δύο: Ὁ Πάνδαρος μέ τὸν Αἰνεΐα.
- 277 *σιδηρόκαρδος*: Καρτερικός, ἀτρόμητος.
- 280 *μακροσῆλιο*: Πού ρίχνει μακριά σκιά, ἓνα ἐπίθετο σταθεροῦ τοῦ κονταριοῦ, πού ὑπογραμμίζει τό μήκος του.
- 284 *λαγρόνι*: Τό μέρος τοῦ σώματος πού βρίσκεται ἀνάμεσα στό ἰσχίο καί στά πλευρά.
- περαστά*: Πέρα γιά πέρα.
- 288 *ἔσφαλες*: Δέν πέτυχες τό στόχο.
- 289 *χορτάσω*: Πιό καλά χορτάσει: αὐτός πού θά πέσει. Ὁ μεταφραστής ἔβαλε ὡς

υποκείμενο τό Διομήδη, πού, προκαλώντας τό θάνατο, θά κάνει τόν αντίπαλο νά χορτάσει μέ τό αίμα του τό θεό τοῦ πολέμου.

291 ἢ Ἐθηνᾶ τ' ὀδήγησε: Ἡ Ἐθηνᾶ φροντίζει γιά τήν τιμωρία τοῦ ἐπιόρκου, κι ἄς τόν παρέσυρε ἡ ἴδια στήν ἐπιτορκία (Δ 85ἔξ.) σύμφωνα μέ τήν ἐντολή τῆς Ἥρας πού μισεί τούς Τρῶες (64ἔξ.). Οἱ θνητοί πληρώνουν τά πάθη τῶν θεῶν, πού δέν ἔχουν ἀνάγκη νά τηροῦν τήν ἀνθρώπινη ἠθική στίς πράξεις τους.

291 ἔξ. Ἡ περιγραφή τοῦ τραύματος δημιουργεῖ κάποια δυσκολία: ὁ Πάνδαρος πρέπει νά βρίσκεται σέ πιό ὑψηλό ἐπίπεδο, ἀφοῦ εἶναι πάνω στό ἄρμα· ὡστόσο λέγεται πῶς τό δόρυ χτύπησε τόν ἥρωα στή μύτη, πέρασε ἀπό τό στόμα καί βγήκε στό σαγόνι κάτω. Ὁ ποιητής θέλησε νά περιγράψει ἕνα τραυματισμό ἀδιαφορώντας γιά τή λεπτομέρεια αὐτή. Ἐρμηνεῖες ρεαλιστικές, ὅπως ὅτι ὁ Πάνδαρος ἔσκυψε γιά νά γλιτώσει, θά πρέπει ἴσως νά τίς ἀποφύγουμε, ἀφοῦ ὁ ποιητής δέ λέει τίποτε τέτοιο.

295 εὔμορφα, ὀλόλαμπρα: Καί τά δύο ἐπίθετα ὑπογραμμίζουν τή λάμψη τῶν μετάλλινων ὄπλων.

299 ἔξ. διασκελοῦσε / γύρω του μέ τ' ἀκόντι ἐμπρός: Πιό καλά: στεκόταν πάνω ἀπό τόν νεκρό, τόν ἔσκεπε, καί κρατοῦσε μπροστά ἀπό κείνον τό δόρυ. Βλ. καί σχ. 21ἔξ.

γλιστή: Στό πρωτότυπο: ὀλοστρόγγυλη.

303 ἔξ. δέν θά τήν παίρῃαν / δύο τῶν τωρινῶν θνητῶν: Ἡ πίστη πῶς οἱ παλαιότεροι ἄνθρωποι ἦταν πολύ πιό δυνατοί ἀπό τούς τωρινούς ὑπάρχει ἀκόμα καί σήμερα στόν ἑλληνικό λαό.

305 ἔξ. στό μέρος, ὅπου/ στρέφεται ὁ γόφος στό μερί: Στό κόκαλο τοῦ ἰσχίου, ἐκεῖ ὅπου τό κόκαλο τοῦ μηροῦ γυρίζει μέσα στό ἰσχίο.

κουτάλα: (κοτύλη): Τό κοίλωμα τοῦ ἰσχίου, ὅπου μπαίνει ἡ κεφαλή τοῦ μηροῦ καί ἀποτελεῖται ὁ γόφος.

309 παχύ: Δυνατό, πρβλ. Α 219.

311 ὁ βασιλιάς: Ὁ κυβερνήτης τοῦ στρατοῦ.

313 σῶν μόσων τέσ βοσκές τόν γέννησε τοῦ Ἀγχίση: Τόν εἶχε γεννήσει μέ τόν Ἀγχίση, ἐκεῖ πού ἔβοσκε τά βόδια του.

315 πέπλος: Μάλλινο φόρεμα, πού τό φοροῦσαν πάνω ἀπό τό χιτόνα.

φωτοβόλος: Πού ἄστραφτε, λαμπερός.

316 φράγμα στά βέλη: Γιά νά τόν προστατεύσει ἀπό τά βέλη.

ἀκόντι χαλκοφόρο: Τό ἀκόντιο μέ τή χάλκινη αἰχμή.

321 τόν κρότο: Τῆς μάχης.

323 καλότριχα: Μέ τό ὁμορφο τρίχωμα. Σταθερό ἐπίθετο τῶν ἀλόγων.

327 βαθιά: Λαξευτά, κοῖλα. Σταθερό ἐπίθετο τῶν πλοίων, πρβλ. Α 26.

328 ὀλόλαμπρα: Βλ. σχ. 226.

329 στερέοποδα: Πού ἔχουν στερεές ὀπλές. Σταθερό ἐπίθετο τῶν ἀλόγων.

πρός τόν Τυδείδην σπράχνει: Ὀδήγησε τά ἄλογα πρὸς τὸ Διομήδη.

330 Κύπριδα: Ἡ Ἀφροδίτη: πατρίδα τῆς θεᾶς ἦταν ἡ Κύπρος, ὅπου καὶ λατρευόταν ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια.

Στὴν Παλαίπαφο τῆς Κύπρου σώζονται ἐρείπια ναοῦ τῆς θεᾶς ἀπὸ τὴν ἀρχαϊκὴ ἐποχῇ.

333 πορθήτρα Ἐννώ: Θεά τοῦ πολέμου, πού σχετίζεται μὲ τὸν Ἄρη.

Ἡ Ἄθηνά εἶναι πολεμικὴ θεά καὶ ἡ ἑπωνυμία τῆς Παλλάδα ἐτυμολογεῖται ἀπὸ τὸ πάλλω: ἡ θεά πού πάλλει τὸ δόρυ.

335 τινάχθη, ἐπήδησε: Χύθηκε ἐναντίον τῆς καὶ πηδώντας τὴν πλήγωσε.

337 πέπλος: Βλ. σχ. 315.

ἀμβρόσιος: Πού εὐωδιάζει.

Χάριτες: Κόρες τοῦ Δία καὶ τῆς Εὐρυνόμης, τῆς κόρης τοῦ Ὠκεανοῦ, πού, ὅπως θὰ δοῦμε στὸ Σ 393έξ., δέχθηκε μαζί μὲ τὴ Θέτιδα τὸν Ἥφαιστο, ὅταν τὸν ἔριξε ἡ Ἥρα ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο, ἐπειδὴ ἦταν κουτσός. Χαρίζουν χάρη, ὁμορφιά, νιάτα, καὶ φυσικὰ εἶναι ἀκόλουθες τῆς Ἀφροδίτης.

339 ἄφθαρτο: Θεϊκό, ἀθάνατο.

344 ἐξ, τὸν ζώνει μὲ νέφος μαῦρο: Βλ. σχ. 23.

345 ἐξ, βλ. 316έξ.

349 ἀνανδρες: Ἀδύναμες.

350 ἄν εἰς πόλεμον καὶ πάλιν λάβεις μέρος: Ἄν ἐξακολουθεῖς νά τριγυρνᾷς μέσα στὸν πόλεμο.

351 μακρὰν: Ἀπὸ μακριά.

352 μὲ ζάλη: Ἐξω ἀπὸ τὸν ἑαυτό τῆς, σάν τρελή.

353 σῶμα: Στὸ πρωτότυπο: δέρμα.

354 Ἴριδα: Ἡ ἀγγελιοφόρος τῶν θεῶν, πού μεταφέρει τίς ἐντολές τους, κατὰ ἀνάλογο μὲ αὐτὸ πού κάνουν οἱ κήρυκες γιὰ τοὺς βασιλεῖς.

Ἐδῶ παραστέκει τὴν Ἀφροδίτη καὶ τὴν βγάζει ἔξω ἀπὸ τὸ πλήθος.

ἀνεμόποδη: Πού ἔχει πόδια γρήγορα σάν τὸν ἄνεμο.

356 δμίσχη σκέπαζε τὴν λόγχη (τὸ δόρυ) καὶ τοὺς ἵππους: Γιὰ νὰ μὴ φαίνονται, πρβλ. σχ. 23 καὶ 187.

358 χρυσοστέφανα: Βλ. καὶ 720 (στὴ μετάφρασή μας χρυσοσφάλαρα: φάλαρα: κοσμήματα στὸ μέτωπο τῶν ἀλόγων).

362 μάχη θά ἔκαμνε καὶ στὸν πατέρα Δία: Θὰ τὰ ἔβαζε καὶ μὲ τὸν πατέρα Δία.

364 θλιβερή: Λυπημένη, παραπονεμένη.

369 τροφή ἀμβροσία: Τροφή τῶν θεῶν, γιατί τὰ ἄλογα εἶναι θεϊκά.

370 στὸν κόλπο: Στὸ πρωτότυπο: Στὰ γόνατα.

371 Διώνη: Ὡς τύπος εἶναι τὸ θηλυκὸ τοῦ Δία. Σύμφωνα με μία ἀπὸ τίς προσηγορικές παραδόσεις, πού τὸν ἀποχόη της τὸν βροσκομε ἐδῶ, πρέπει νά ἦταν γυναίκα τοῦ Δία καί μητέρα της Ἀφροδίτης.

375 φιλόγελη: Πού της ἀρέσουν τὰ χαμόγελα.

Εἶναι ἓνα ὄραϊο παράδειγμα σταθεροῦ ἐπιθέτου, ἀφοῦ ἀποδίδει μιά χαρακτηριστική ιδιότητα τῆς θεᾶς ἄσχετη, κάτι περισσότερο ἀταίριαστη γιὰ τή στιγμή.

Ἴσως ὁ ποιητής νά τὸ χρησιμοποιήσε ἀκριβῶς γιὰ νά ὑπογραμμίσει πὼς ὁ κόσμος τῆς Ἀφροδίτης εἶναι ὁ κόσμος τῆς χαρᾶς, δέν εἶναι ὁ κόσμος τοῦ πολέμου, βλ. καί τὰ λόγια τοῦ Δία. (428εξ.).

376 μεγαλόφροχος: Μὲ τὴν ἔννοια: ὑπερήφανος, ἀλαζονικός.

382 ἐξ. Ὁ λόγος τῆς Διώνης εἶναι ἓνα παράδειγμα γιὰ τὸ πὼς χρησιμοποιοῦνται τὰ μυθολογικά παραδείγματα, γιὰ νά παρηγορήσουν.

Οἱ τρεῖς μῦθοι γιὰ τὸν Ἄρη, τὴν Ἥρα καί τὸν Ἄδη, πού κακοποιήθηκαν ἀπο θνητούς, δέν ἀναφέρονται σὲ καμιά ἄλλη ἀπὸ τίς πηγές πού μᾶς σόθησαν, καί θά μποροῦσαμε νά ὑποθέσουμε ὅτι ἐπινοήθηκαν ἀπὸ τὸν Ὅμηρο, γιὰ νά ἐξυπηρετήσουν τὴν ποιητικὴ ἀνάγκη τῆς στιγμῆς.

Ἐπειδὴ στὸ Λ 689εξ. ἀκοῦμε γιὰ ἐκστρατεία τοῦ Ἡρακλῆ ἐναντίον τῆς Πύλου καί ἓνα σχετικὸ σχόλιο τῆς Ἀλεξανδρινῆς περιόδου μᾶς πληροφορεῖ πὼς τὴν Πύλο τὴν ὑποστήριζαν τρεῖς θεοί, ὁ Ποσειδῶνας ἢ Ἥρα καί ὁ Ἄδης, ἔχει διατυπωθεῖ ἡ ὑπόθεση πὼς ὁ τραυματισμὸς τῆς Ἥρας καί τοῦ Ἄδη ἔχει ὡς πηγὴ ἐμπνευσης τὴ σύγχευση αὐτῆ. Παράλληλα ὁμως ζωντανὴ στὴ σκέψη τοῦ ποιητῆ ἦταν καί ἡ παράδοση πὼς ὁ Ἡρακλῆς κατέβηκε στὸν Κάτω Κόσμο, σύμφωνα με τὴν ἐντολὴ τοῦ Εὐρουσθέα, γιὰ νά πάρει τὸν Κέροβρο, τὸ σκύλο τοῦ Ἄδη: ὁ Ἡρακλῆς τραυμάτισε τὸν Ἄδη εἰς τὸν νεκρὸν τὴν πύλην (397), τὴν ὥρα πού ὁ θεὸς τοῦ Κάτω Κόσμου ὑπερασπιζόταν ἐναντίον τοῦ Ἡρακλῆ τῆς πύλης τοῦ βασιλείου του.

384 ὡς ἐμεῖς δίδομε ἀφορμὴν κακῶν ἀνάμεσόν-μας: Ἐπειδὴ προξενοῦμε βαριές πίκρες ὁ ἓνας θεὸς στὸν ἄλλο.

388 ὁ Ἄρης θά ἔχανόνταν: Ὁ ποιητής προωθεί τὸν ἀνθρωπομορφισμό τῶν θεῶν ὡς τὰ ἔσχατα ὄρια του. Βλ. ἀντίθετα στ. 402.

389 ἐξ. Ἡ Ἡεριβοίη εἶναι μητριὰ τοῦ Ὠτου καί τοῦ Ἐφιάλτη, πρέπει λοιπὸν νά διορθώσουμε τοὺς.

Ἐχομε τὸ λαοφυμικὸ θέμα τῆς γυναίκας πού ξέρει ἓνα μυστικὸ (που εἶχαν κρυφτεῖ ὁ Ὠτος καί ὁ Ἐφιάλτης) τὸ πιθάρι με τὸν Ἄρη) καί τὸ ἀποκαλύπτει καί φυσικά ἡ μητριὰ εἶναι πολὺ κατάλληλο πρόσωπο γιὰ ἓναν τέτοιο ρόλο.

Ὁ Ἐρμῆς, θεὸς τῆς κλεψιάς, ἦταν ὁ πιὸ ἐνδεδειγμένως, γιὰ νά κλέψει τὸν Ἄρη.

392 ὁ δεινὸς Ἀμφιτρονιάδης: Ὁ δυνατὸς Ἡρακλῆς, γιὸς τοῦ Ἀμφιτρούνα καί τοῦ Δία (396): στοὺς μεγάλους ἥρωες ἡ παράδοση ἀποδίδει συχνά ἓνα θνητὸ πατέρα καί ἓνα θεό, γιατί ὅλα τὰ ἥρωικά γένη ἤθελαν νά περηφανεύονται πὼς κατὰγονται ἀπὸ κάποιο θεό.

Ὁ Ἡρακλῆς δέν παίζει σημαντικὸ ρόλο στὴν Ἰλιάδα, γιατί ἀνήκει στὴ γενιά τῶν ἡρώων πού προηγήθηκε ἀπὸ τοὺς τρωικούς (Πηλέας, Τυδέας κτλ.).

393 ἀκόντι τρίγωνο: Βέλος με τρεῖς μύτες.

399 *ἔξ, στήν καρδιά τόν ἔπιαναν οἱ πόνοι, / ὅτι τόν μέγα ὤμο του τ' ἀκόντ' εἶχε περάσει*: Τό βέλος ἦταν χωμένο στόν δυνατό του ὤμο καί τοῦ βασάνιζε τήν ψυχή.

401 *Παιήνας*: Ὁ γιατρός τῶν θεῶν, θεός τῆς θεραπείας, πού ἀργότερα ταυτίστηκε μέ τόν Ἀπόλλωνα.

403 *ἔξ, ὁ ἀθθαδέστατος ἐργάτης ἀσεβείας*: Πού ἔκανε ἔργα βίαια, ἀνόσια, πού δέν ντρεπόταν νά κάνει δουλειές ἀνόσιες.

κτυποῦσε: Βασάνιζε μέ τό τόξο του.

406 *ἔξ, ἔβαλε*: Ἐσῆκωσε.

δέν σκέπτεται ὁ μορός...: Ἡ Διώνη διατυπώνει μιὰ σκέψη καθαρά ἑλληνική: ἐκεῖνος πού τολμά νά τά βάζει μέ τούς θεούς δέ ζεῖ γιά νά χραεῖ ἦσυχά γεράματα.

409 *πατά*: μπαμπά.

412 *Ἀδρησίνη*: Κόρη τοῦ Ἀδράστου, πού ἦταν βασιλιάς στό Ἄργος.

νυμφεντός: Νόμιμος.

ἰπτόδαμος: Πού δαμάζει τά ἄλογα. Συνηθισμένο ἐπίθετο τῶν ἡρώων.

Ἡ μείλια τῆς γυναίκας τοῦ Διομήδη πού θά θρηνοῦσε εἶναι βέβαια μιὰ ἀπειλή. Καμιά ἀπό τίς παραδόσεις γιά τό Διομήδη δέν εἶναι σύμφωνη μέ τήν εἰκόνα πού δίνει ἔδω ἡ Διώνη, πρέπει λοιπόν νά ποῦμε πώς περιγράφει αὐτό πού μπορεῖ νά συμβεῖ σέ κείνους πού τά βάζουν μέ τούς θεούς, ὄχι αὐτό πού θά συμβεῖ στό Διομήδη σύμφωνα μέ τήν παράδοση.

416 *ἰχώρας*: Βλ. 339ἔξ.

418 *τηράζω*: Κοιτάζω.

419 *μετωριστικά*: Πειραχτικά.

424 *ἔξ, λαμπρόπεπλος*: Πού ἔχει ὁμορφο φόρεμα. Βλ. σχ. 315.

βελόνη: Ἡ πόρπη πού χρησιμοποιοῦσαν, γιά νά στερεώνουν τό φόρεμα. Τά λόγια τῆς Ἀθηνᾶς εἶναι ἕνας ὑπαινιγμός στό δεδομένο πώς ἡ Ἀφροδίτη ἐσπρωξε τήν Ἑλένη νά ἀκολουθήσει τόν Πάρι.

Γενικά πίσω ἀπό τό μίσος τῆς Ἥρας καί τῆς Ἀθηνᾶς γιά τούς Τρώες εἶναι κρυμμένη ἡ δυσαρέσκειά τους γιά τήν κρίση τοῦ Πάρι.

426 *ὁ ὄψιστος πατέρας*: Ὁ πατέρας τῶν θεῶν καί τῶν ἀνθρώπων, ὁ Δίας.

427 *χρυσή*: Ἐπίθετο τῆς Ἀφροδίτης, πού δίνει κάτι ἀπό τή λάμψη καί τήν ὁμορφιά τῆς θεᾶς.

429 *ζηλευτές*: Εὐχάριστες.

430 *μανιωμένος*: Γρήγορος, ὀρμητικός.

434 *ἔξ, ἀλλά καί ἀέναντι θεοῦ μέγαλον, θά φονεῦσει / καί... θά γδύσει*: γιατί οὔτε πού σεβόταν τόν μεγάλο θεό, μόνο ἐπιθυμοῦσε πάντα νά σκοτώσει καί... νά γδύσει...

436 *ἔξ, τρεῖς ἐχύθηκε φορές... / καί τρεῖς τοῦ ἐτίναξε ὁ θεός τήν ἀσπίδα* / ἀλλά τήν τέταρτη φορά: Ὁ ἀριθμός τρεῖς εἶναι τυπικός στίς λαϊκές διηγήσεις ἀπό τήν ἀρχαιότητα ὡς σήμερα. Βλ. καί σχ. Α 53.

Τό ειδικό ἐπικό θέμα: τρεῖς φορές χύνεται νά χτυπήσει ὁ ἦρωας καί τόν ἀποκρούει ὁ θεός καί τήν τέταρτη τόν ἀνακόβει ὀριστικά φωνάζοντας τό βρισκομε καί στό Π 702Ξξ. γιά τόν Πάτροκλο.

φωτεινή: Ἦταν μετάλλινη καί ἀστραφτε στόν ἥλιο.

δαίμονας: Θεός.

στρέψε αὐτοῦ: Κάνε πίσω, ὑποχώρησε.

445 *τό πλήθος*: Τά στρατεύματα πού συγκροοῦνταν, τό σημεῖο τῆς σύγκρουσης.

446 *Πέργαμος*: Ἡ ἀκρόπολη τῆς Τροίας.

Γιά τό χαρακτηρισμό *ἰερεή*, βλ. σχ. Α 37Ξξ.

447 *Λητό*: Μητέρα τοῦ Ἀπόλλωνα καί τῆς Ἄρτεμης.

448 *λάμψη τοῦ χαρίζαν*: Τοῦ ἔδιναν τήν προηγούμενη ὁμορφιά του.

449 καί **451** *πλάσμα, φάσμα*: Εἶδωλο, ὁμοίωμα.

στό φάσμα ἐκείνο: Γύρω ἀπό τό εἶδωλο ἐκείνο.

452 *Ξξ. πελεκοῦσαν*: Ἔσπαζαν.

ἀσπίδες ὀλοστρόγγυλες καί ἐλαφρά σκοντάρια: Ἀσπίδες βρισκομε στόν Ὅμηρο δύο λογιά: τίς μεγάλες, πού καλύπτουν ὀλόκληρο τό σῶμα τοῦ πολεμιστή, χαρακτηριστικό παράδειγμα τοῦ Αἴαντα (Η 219Ξξ.), καί εἶναι καμωμένες ἀπό δέρμα βοδιῶν, καί τίς μικρές, πού εἶναι ὀλοστρόγγυλες καί χάλκινες.

Ὁ χαρακτηρισμός *ὀλοστρόγγυλες* τῆς μετάφρασης γιά τίς μεγάλες προβληματίζει: Πῶς μπορεῖ νά ἀσπίδα ὀλόσωμη νά εἶναι ὀλοστρόγγυλη; Στό πρωτότυπο χαρακτηρίζονται *εὐκκλοι*, μέ ὠραίους κύκλους, πού ἴσως σημαίνει: μέ καλοδουλεμένη περιφέρεια.

Γενικά δέν μποροῦμε νά εἴμαστε βέβαιοι γιά τήν ἔννοια ὀρισμένων ἐπιθέτων κομητικῶν. Ἄς θυμηθοῦμε πῶς εἶχαν φθάσει ἀπό τήν ἐπική παράδοση ὡς τόν Ὅμηρο ἐκφράσεις τυποποιημένες, ἐπίθετο + οὐσιαστικό, ὅπου ἴσως οὔτε ὁ ἴδιος νά μὴ ἤξερε τί ἀκριβῶς σημαίνουν τά ἐπίθετα, ἀφοῦ περιγράφουν στοιχεῖα ἐνός πολιτισμοῦ πού εἶχε ἀνῆσει τέσσερις κάπου αἰῶνες πρὶν ἀπό τόν ποιητή.

459 *δαίμονας*: Βλ. σχ. 436Ξξ.

462 *ἐκינוῦσ' ἐμπρός τές φάλαγγες*: Ἔδινε θάρρος στίς φάλαγγες.

468, 469 *δοξαστός*: Γενναῖος.

469 *κτύπος*: Ἡ τύρβη, ἡ βοή τῆς μάχης.

471 *Σαρπηδόνας*: Γιός τοῦ Δία, ἀρχηγός τῶν Λυκίων (Β 876Ξξ.), ὁ πιό σημαντικός ἀπό τοὺς ἀρχηγούς τῶν συμμάχων τῶν Τρώων.

471 *Ξξ*. Τό θέμα ἀνανεωμένο ξαναγυρίζει στό Π 537Ξξ.

472 *ἀνδραγαθία*: Παλικαριά, πρβλ. ἀνδράγαθες, Α 3.

473 *λαοί*: Στρατός.

βοηθοί: Οἱ ἐπίκουροι, οἱ σύμμαχοι.

479 *Ξάνθος*: Ποταμός τῆς Λυκίας.

481 *τό ποθοῦν ἐκεῖνοι πού δέν τό 'χουν:* Μέ τήν ἀπουσία τοῦ Σαρπηδόνα τό μεγάλο του βίος εἶναι βέβαια πολύ πιό ἐκτεθειμένο σέ ποικίλους κινδύνους.

483 *ἐξ, δέν ἔχω πράγμα / νά μοῦ ἀφαιρέσουν οἱ 'Αχαιοί ἢ πέρα νά τό πάρουν:* Δέν ἔχω τίποτε ἐδῶ, πού νά τό σηκώσουν καί νά μοῦ τό πάρουν οἱ 'Αχαιοί.

487 *ἐξ, ὡς ἀπό δίχτυ ὀλάραπαγο πιασμένοι στές θηλιές τους, / μήν ἤνρεμα καί σπά-
ραγμα γενεῖτ' ἐχθρῶν ἀνθρώπων:* Φυλάξουν μήπως, πιασμένοι στίς θηλιές κάποιου δικτυοῦ πικνοῦ (πού τά πιάνει ὄλα), γίνετε λεία καί ἔρμαιο στούς ἐχθρούς.

494 *ἀπό τ' ἀμάξι ἐβρόντησε στή γῆ ἀρματωμένοι:* Πήδησε κάτω ἀπό τό ἀμάξι μέ τά ὄπλα του.

495 *λόγχη:* Μυτερό κοντάρι.

498 *πυκνοί:* Συνασπισμένοι.

499 *ἱερά:* Ὁ χαρακτηρισμός πρέπει νά ὀφείλεται στή σχέση τῆς Δήμητρας μέ τήν καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν. Ξέρομε πῶς, τήν ἐποχή τοῦ θερισμοῦ καί τοῦ ἀλωνί-
σματος, γινόταν στά ἀλώνια μιὰ γιορτή, τά Θαλύσια, γιά νά τιμήσουν τούς θεούς καί
ἰδιαίτερα τή Δήμητρα.

λιχνίζουν: Ὑποκείμενο: οἱ ἄνδρες.

500 *σπρώχουν:* Φυσοῦν δυνατά.

501 *ξανθή:* Τό ἐπίθετο δίνει κάτι ἀπό τήν ὁμορφιά τῆς θεᾶς.

ἡ Δήμητρα... χωρίζει: Τό ξεχώρισμα τοῦ σταριοῦ, πού ὡς βαρύτερο πέφτει
κατευθείαν κάτω, ἀπό τό ἄχυρο, πού, ὡς πιό ἑλαφρό, παρασύρεται ἀπό τόν ἀνεμο
καί σωριάζεται λίγο πιό μακριά, εἶναι βέβαια ἕνα φυσικό φαινόμενο, πού ἀποδίδεται
στή θεά, ὅπως ὁ κεραυνός καί ἡ βροχή ἀποδίδονται στό Δία.

502 *ἀχυριά:* Τό μέρος, ὅπου συσσωρεύεται τό ἄχυρο.

504 *χάλκινος:* Γιά τοὺς Ἀρχαίους ὁ οὐρανός ἦταν ἕνας χάλκινος θόλος.

504 *ἐξ, σήκωνε ποδόκτυπος τῶν ἵππων, / ὅπου στήν σμίξη ἔμπαζαν ὀπίσω οἱ κυ-
βερνήτες, κι ἴσια τόν κτύπο ἔφεραν:* Σήκωναν τά πόδια τῶν ἀλόγων χτυπώντας,
καθώς οἱ στρατοὶ ἔσμιγαν πάλι καί οἱ ἠνίοχοι γύριζαν τά ἄλογα· καί αὐτοὶ (ὁ κάθε
ἀγωνιστής πού βρίζεται πάνω στό ἄρμα πλάι στόν ἠνίοχο) πολεμοῦσαν ὁ ἕνας ἀντί-
κρυ στόν ἄλλο.

506 *ἐξ, ὁ Ἄρηξ ἔριξε σκοτάδι, γιά νά βοηθήσει τοὺς Τρῶες στή μάχη:* Πῶς ἀκριβῶς
θά βοηθοῦσε ὁ θεός τοὺς Τρῶες μέ τό σκοτάδι πού ἔριξε δέν τό ξεκαθαρίζει ὁ Ὀμη-
ρος. Ὅπως ὀδηποτε, τό σκοτάδι συμβολίζει πάντα κάτι κακό καί τό θεόσταλο σκο-
τάδι πρέπει νά συνδέεται μέ κάτι ἀπειλητικό, δυσόϊωνο: ὅταν ὁ Ὀμηρος βάζει τόν
Ἄρη νά σκοπεῖε τό πεδίο τῆς μάχης μέ σκοτάδι, πιστεύει ὅτι τό σκοτάδι ἐπιδρά
ἀνασταλτικά πάνω στή δραστηριότητα τῶν Ἀχαιῶν καί μόνο ὡς κακό σημάδι πού
εἶναι.

Ἄς μὴ ρωτήσουμε πῶς τό σκοτάδι δέ δυσκολεῖει πρακτικά καί τοὺς Τρῶες καί πότε
διαιρέθηκε, γιατί θά ἦταν ὀρθολογισμός ἀπαράδεκτος.

508 *παντοῦ φερόμενος:* Τρέχοντας σ' ὄλες τίς μεριές.

μ' αὐτό: Μέ τό σκοτάδι, μέ τή βοήθεια πού πρόσφερε στοὺς Τρῶες.

- 509** *χρυσόξιφος*: Μέ χρυσό σπαθί: Ἐπίθετο τοῦ Ἀπόλλωνα.
- 510** *ἔξ, ἅμ' εἶδεν ὅτι ἡ Ἀθήνη / ἀναχωροῦσε*: Βλ. στ. 132 καί 455ἔξ., ὅπου διαβά-
ζουμε τήν αἰτία πού πρόβαλε ὁ Ἀπόλλωνας, ὅταν προέτρεψε τόν Ἄρη νά παρέμβει.
- 511** *ἐκεῖνος*: Ὁ Ἀπόλλωνας.
- 516** *δέν τήν ρώτησαν*: Τίποτε.
- 518** *ἡ λυσσερή τῆς Ἐριδᾶς μανία*: Ἡ Ἐριδα (κατώτερη θεότητα τῆς μάχης στήν
ὑπηρεσία τοῦ Ἄρη), πού μαίνεται ἀδιάκοπα.
- 519** *Οἱ Αἴαντες*: Ὁ μέγας, βλ. σχ. 138, καί ὁ μικρός, ὁ γιός τοῦ Ὀϊλέα, ἀρχηγός
τῶν Λοκρῶν (Β 527ἔξ. *λινοθώρακω μένος*: Φοροῦσε θώρακα ἀπό χοντρό
λίνο).
- 520** *καί τοῦτοι*: Καί οἱ ἴδιοι ὅμως.
- 521** *κτύποι*: Ἐφοδοί.
θόρυβος: Ὁρμη.
- 525** *πού ἐκεῖνοι διασκεδάζουν*: Οἱ ἄνεμοι σκοπρίζουν.
- 530** *ἔξ, ἐντραπέιτε, ἐντροπή*: Γιά τόν ὀμηρικό ἥρωα ἡ ἔννοια τῆς ντροπῆς παίζει
τεράστιο ρόλο, βλ. ἐνδεικτικά τά λόγια τοῦ Ἐκτορα στήν Ἀνδρομάχη (Ζ 441ἔξ.
φ ο β ο ὕ μ α ι: στό πρωτότυπο: ντρέπομαι).
- 532** *δύναμη καί δόξα δέν γεννᾶται*: Οὔτε ἡ δόξα τους μεγαλώνει οὔτε καμιά βο-
ήθεια βρίσκουν ὁ ἕνας ἀπό τόν ἄλλο.
- 538** *ἔξ, χαλκός, λόγχη*: Ἡ χάλκινη αἰχμή τοῦ κονταριοῦ.
- 539** *ζωστήρας*: Ἡ ζώνη πού φοροῦσαν οἱ πολεμιστές ἀμέσως κάτω ἀπό τό θώρακα,
γιά νά προφυλάσσουν τήν κοιλιά τους.
- 542** *ἔξ, Γιά τό Διοκλή ἀπό τή Φηρή λέγεται στήν Ὀδύσεια πώς πρόσφερε
φιλοξενία στόν Τηλέμαχο στή μέση τοῦ ταξιδιοῦ του ἀπό τήν Πύλο στή Σπάρτη (γ
488 καί ο 186).*
- 544** *Ἀλφειός*: Ποταμός τῆς δυτικῆς Πελοποννήσου. Γιά τόν ἀνθρωπομορφισμό τῶν
ποταμῶν, βλ. σχ. 77.
- 550** *εὔπλη*: Πού ἔχει καλά ἄλογα. Ἐπίθετο τῆς Τρωάδας.
- 551** *ἔξ, διά τούς Ἀτρεΐδεις / ... ἐκδίκηση νά πάρουν*: Βλ. σχ. Α 158ἔξ.
- 554** *λόγγος*: Βλ. σχ. 52.
- 559** *ὡς τούς ἔπιασεν ἡ δύναμη τοῦ Αἰνεΐα*: Πιό καλά: σκοτωμένοι ἀπό τά χέρια τοῦ
Αἰνεΐα.
- 562** *λαμπρά*: Σταθερό ἐπίθετο τῶν ὀπλων, πρβλ. σχ. 295.
- 563** *λόγχη*: Τό κοντάρι του.
- 563** *ἔξ, ὄλερά τόν ἔσπρωχνε ὁ Ἄρης / ὅπως τόν φέρει θάνατο νά λάβει ἀπ' τόν
Αἰνεΐα*: Τήν ὀρμή του τήν ξεσήκωνε ὁ Ἄρης μ' αὐτό τό σκοπό: νά σκοτωθεῖ κάτω

ἀπό τὰ χέρια τοῦ Αἰνεΐα.

565 Ἀντίλοχος: Γιός τοῦ Νέστορα, ἀπό τοὺς πολεμιστὲς μὲ τίς περισσότερες ἐπιτυχίες ἀνάμεσα στοὺς νεώτερους ἥρωες.

567, (570) βασιλιάς: Ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ.

πολύ τοὺς βλάψει τὸν ἀγῶνα: Ματαιώσει τὸν ἀγῶνα τους, πάνε ὅλοι οἱ κόποί τους χαμένοι.

573 ἐξ. ἐκείνοι: Ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Ἀντίλοχος.

τ' ἄμοιρα παιδιά: Ὁ Κρήθωνας καὶ ὁ Ὀρσίλοχος.

576 Πυλαιμένης: Βλ. Β 851ἐξ.

Παφλαγονία: Χώρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας στὴ νότια παραλία τοῦ Εὐξεινίου Πόντου.

577 ἀσπιστές: Ὀπλισμένοι μὲ ἀσπίδες.

579 κλειδοκόκαλο: Βλ. σχ. 145.

583 ἐλεφαντόλαμπρα: Ἄσπρα ἀπὸ τὸ ἐλεφαντόδοντο: τὰ γέμισμα εἶχαν ἐπάνω στολίδια ἀπὸ ἐλεφαντόδοντο.

586 καύκαλο: Τὸ κρανίο. Ἐδῶ: τὸ πάνω μέρος, ἡ κορυφή τοῦ κεφαλίου.

588 τετραποδίζοντας οἱ ἵπποι τὸν ξαπλώσαν: Πιὸ καλά: τὰ ἄλογα χτυπώντας τὸν τὸν ἐριξαν κάτω, τὸν ἐσπρωξαν καὶ τὸν ἐριξαν κάτω.

589 ράβδιζε: Πιὸ σωστά: τὰ χτυποῦσε μὲ τὸ λουρί, μὲ τὸ μαστίγιο.

592 ἡ σεπτή δέσποινα Ἐννώ: Ἡ σεβάσμα Ἐννώ, βλ. σχ. 333.

593 φόνος: Μάχη.

600 σύρθηκε: Ἐκανε πίσω.

610, (618) μέγας: Μεγαλόσωμος.

612 Ἀπαισός: Περιοχὴ τῆς Τρωάδας στὴ δυτικὴ ἄκρη τῆς Προποντίδας.

618 ἔχυναν: Ἐριξαν πάνω του.

620 ἀντιπατώντας: Πατώντας πάνω του.

621 ἐξ. δέν τὸν ἄφηναν τ' ἀκόντια νά τὸν γδύσει / ἀπὸ τὰ ἄρματα του: Βλ. σχ. 20ἐξ.

λαμπρά: Βλ. σχ. 295.

623 ἀγέρωχοι: Ὑπερήφανοι, εὐγενικοί. Ὁ Ὅμηρος χρησιμοποιεῖ τὸ χαρακτηρισμὸ κατὰ κανόνα γιὰ τοὺς Τρῶες, δέν ξέρουμε γιατί. Μπορεῖ νά εἶναι καὶ τυχαῖο. Ὅπως δὴποτε πρόκειται γιὰ ἔπαινο.

625 ἂν κι εἶχε μέγα θαυμαστό παράστημα καὶ ὠραῖο: Ἄν καὶ ἦταν μεγαλόσωμος καὶ γενναῖος καὶ θαυμαστός.

626 τινάχθηκε: Φοβήθηκε.

628 ἐξ. Τληπόλεμος: Γιός τοῦ Ἡρακλῆ, ἀρχηγὸς τῶν Ροδίων (Β 653ἐξ.).

ὁ ἔγγονός τοῦ Δία: Ὁ Τληπόλεμος, ἀφοῦ ὁ Ἡρακλῆς εἶναι γιός τοῦ Δία, βλ. σχ. 392.

ὁ υἱός τοῦ Δία: Ὁ Σαρπηδόνας, βλ. σχ. 471.

632 ἔξ. Μιά τέτοια συζήτηση πρὶν ἀπὸ τὴ σύγκρουση δὲν πρέπει νὰ μᾶς ξαφνιάζει, γιὰτὸ πόλεμος γίνεται ἀπὸ πολὺ κοντὰ καὶ εἶναι ἀνθρώπινο οἱ ἀντιπαλοὶ νὰ ἀνταλλάσσουν λόγια πρὶν ἀπὸ τὴ μάχη. Κάτι ἀνάλογο γινόταν καὶ στὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1821, ὅπως μαθαίνουμε ἀπὸ τὰ Ἀπομνημονεῦματα τῶν ἀγωνιστῶν τῆς.

634 νὰ κρύβεσαι: Πιὸ καλὰ: νὰ ζαρώνεις ἀπὸ φόβο.

638 ἔξ. Ὁ βασιλιάς τῆς Τροίας Λαομέδοντας ἀρνήθηκε νὰ δώσει στὸν Ποσειδῶνα καὶ στὸν Ἀπόλλωνα τὴν ἀμοιβὴ πού εἶχε ὑποσχεθεῖ στοὺς δύο θεοὺς (βλ. Φ 441ἔξ.). Θυμωμένος ὁ Ποσειδῶνας ἔστειλε τότε ἐναντίον τῆς χώρας ἓνα θαλάσσιο τέρας, πού κατὰτρωγε τοὺς κατοίκους. Τὸ μαντεῖο πού συμβουλευτήκαν εἶπε πῶς, γιὰ νὰ μαλακώσουν τὸ θυμὸ τοῦ Ποσειδῶνα, ἔπρεπε νὰ θυσιάσουν στὸ τέρας τὴν κόρη τοῦ βασιλιά, τὴν Ἡσιόνη. Τὴν ἔδεσαν λοιπὸν σ' ἓνα βράχο, γιὰ νὰ τὴ φάει τὸ τέρας. Ὁ Ἡρακλῆς, πού ἐφθάσε τότε στὴν Τρωάδα, προσφέρθηκε νὰ ἐλευθερώσει τὴν Ἡσιόνη καὶ ζήτησε σὰν ἀντάλλαγμα τὰ ἄλογα τοῦ Λαομέδοντα (βλ. σχ. 265ἔξ. καὶ 269). Ὁ Λαομέδοντας δέχθηκε, ὅταν ὁμοῦς ὁ Ἡρακλῆς ἀπελευθέρωσε τὴν Ἡσιόνη, ὁ Λαομέδοντας ἀρνήθηκε νὰ δώσει τὰ ἄλογα. Τότε ὁ Ἡρακλῆς, γιὰ νὰ ἐκδικηθεῖ, ὀργάνωσε μιά ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς Τροίας καὶ τὴν κυρίευσε. Αὐτὴ ἦταν ἡ πρώτη ἄλωση τῆς Τροίας.

646, (653) λόγη: Τὸ μυτερὸ κοντάρι.

649 σεβαστός: Πιὸ καλὰ: πού προκαλοῦσε τὸ θαυμασμό, λαμπρός. Ἐνα ἐπίθετο τυπικὸ, πού ἀποδίδει ἓνα γενικὸ ἔπαινο.

655, (694) φράξινο: Ἀπὸ ξύλο φράξου, μελιά, ἓνα εἶδος βαλανιδιάς.

656 σύγχρον' ἀπὸ τὰ χέρια τους τ' ἀκόντια τιναχθήκαν: Ἐνδεικτικὸ γιὰ τὴν ἀμοιβαία ἐχθρὰ ἀνάμεσα στοὺς δύο ἥρωες, πού δὲν προσπάθησαν νὰ ἀμυνθοῦν ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλο. Κατὰ κανόνα οἱ πολεμιστὲς χτυποῦν μὲ τὴ σειρὰ ὁ ἓνας μετὰ τὸν ἄλλο.

657 ζνίχι: Αὐχέννας, σβέρκος.

660 ἡ μακριὰ λόγη: Τὸ μακρὸ κοντάρι.

661 μανιωμένη ξάκρισε ἐνστά τὸ κόκαλό του: Ἡ αἰχμὴ τοῦ κονταριοῦ ὀρμητικὴ προχώρησε καὶ ἐφθασε ὡς τὸ κόκαλο.

662 ἀκόμη ἀπὸ τὸν θάνατο τὸν φύλαγε ὁ πατέρας: Τὸ Σαρπηδόνα θὰ τὸν σκοτώσει ὁ Πάτροκλος (Π 478ἔξ.).

663 θεῖος: Στὸ πρωτότυπο: ἴσος μὲ θεό, πρβλ. σχ. Α 132. Ἐπίθετο τῶν ἡρώων, πού ἀποδίδει ἓναν καθολικὸ ἔπαινο.

665 βιαζόμενοι καὶ στενοχωρημένοι: Πιὸ καλὰ: Ἐπειδὴ βιαζόταν καὶ ὁ μόχθος πού τοὺς βάραινε ἦταν πολὺς.

666 ὅπως: Τελικὸ: γιὰ νὰ.

672 βαρῦκτυπος: Πού βροντᾶ δυνατὰ. Σταθερὸ ἐπίθετο τοῦ Δία, πρβλ. σχ. Α 352.

674 *λόγχη*: Μυτερό κοντάρι.

ὕψηλός στό φρόνημα: Μεγαλόκαρδος, γενναίος.

676 *τόν ἔκλινε*: Τοῦ γύρισε τήν ὁρμή.

679 *θά ἔκοφτε*: Θά σκότωνε.

680 *λοφοσειστής*: Πού σείει τό λοφίο, τή φούντα τῆς περικεφαλαίας του. Σταθερό ἐπίθετο τοῦ Ἑκτορα.

683 *θλιβερά τοῦ εἶπε*: Τοῦ εἶπε λόγια γεμάτα θλίψη, παράπονο.

684 *ἔξ*, *Πριαμίδη, μή σῶν Δαναῶν τά χέρια ἄω μ' ἀφήσεις / ἀλλά βοήθεια δῶσε μου· κάν στή δική σας πόλη / ἄς ξεψυχῶσω*: Πρβλ. σχ. 20ἔξ, καί X 338ἔξ.

693 *ὀξιά*: Πρόκειται γιά μιὰ ἄγρια βαλανιδιά, κοντά στίς Σκαιές πύλες, ἀφιερωμένη στό Δία, βλ. καί H 59 (φ ρ ὰ ξ ο ς : βλ. σχ. 655).

696 *ἔχανε... τήν ψυχήν*: Λιποθύμησε.

702 *ἔξ*. Ἔνα κόμμα μετά τό πάντοτε.

εὐθύς πού νόησαν τόν Ἄρη μέσ στους Τρῶες: Ἐνας νεότερος συγγραφέας θά ἔλεγε: ὁ θεός τοῦ πολέμου ἦταν μέ τό μέρος τῶν Τρῶων. Τό δεδομένο αὐτό ὁ Ὅμηρος τό δίνει μέ προσωποποίηση, βασισμένος στόν ἀνθρωπομορφισμό τῶν θεῶν: φόνευσε ὁ Ἄρης, βλ. καί 842ἔξ., ὅπου ὁ Ἄρης παρουσιάζεται νά ἀφαιρεῖ τά ὄπλα ἑνός νεκροῦ Ἑλληνα πολεμιστή. Πρβλ. σχ. 51.

704 *χάλκοφόρος*: Ὀπλισμένος μέ χάλκινα ὄπλα. Σταθερό ἐπίθετο τοῦ Ἄρη.

705 *πλήξιππος*: Πού χτυπᾶ τά ἄλογα μέ τό μαστίγιο, πού τά κεντρίζει, ὁ ἰκανός ἱππῆας. Σταθερό ἐπίθετο ὀρισμένων ἡρώων.

706 *λογχιστής*: Πού πολεμᾷ μέ τό κοντάρι.

707 *λαμπρόζωνος*: Μέ τήν ἀστραφτερή ζώνη: ἕνα εἶδος μετάλλινης ζώνης, πού προσώτατε τή μέση.

Ἔλη: Πόλη τῆς Βοιωτίας.

709 *Κηφισίδα*: Ἡ σημερινή λίμνη Κωπαίδα.

713 *λόγια φτερωμένα*: Βλ. A201

714 *ἀδάμαστη*: Βλ. σχ. 114.

716 *ἔξ*, *Ἀτρείδης*: Στό πρωτότυπο: Μενέλαος.

Ἡ ὑπόσχεση τῶν δύο θεαινῶν στό Μενέλαο, ἂν δέν εἶναι στιγμαία ἐπίνοια τοῦ ποιητή, γιά νά δικαιολογήσει τήν ἐνέργεια τῆς θεᾶς, πρέπει νά ἀναφέρεται στήν ἱστορία τῆς κρίσης τοῦ Πάρι, ἢ σχετική ὁμως πηγὴ δέ μᾶς σώθηκε.

720 *εὐτρεπίζω*: Ἐτοιμάζω.

721 *κόρη τοῦ Κρόνου*: Ἡ Ἥρα, ἢ πιό σημαντική ἀπό ὅλες τίς θεές, εἶναι ἡ πρωτότοκη κόρη τοῦ Κρόνου, δέν εἶναι λοιπόν μόνο σύζυγος ἀλλά καί ἀδελφὴ τοῦ Δία.

ἕψιστος: Μεγάλος, πολύ δυνατός, πρβλ. 434, ὅπου ὁ Ἀπόλλωνας χαρακτηρίζεται *μεγάλος θεός*.

721 Ἦβη: Θεά τῆς νεότητος.

Κόρη τοῦ Δία καί τῆς Ἥρας. Προσφέρει ποικίλες ὑπηρεσίες στοὺς θεοὺς.

721 ἐξ. Στοὺς στίχους αὐτοὺς ὁ ποιητὴς περιγράφει τὴ συναρμολόγηση τοῦ θεϊκοῦ ἄρματος, πού μᾶς τὸ ζωντανεῖν σέ ὄλη του τὴ μεγαλοπρέπεια.

Τὸ νὰ ρωτήσουμε γιατί δὲν ἦταν συναρμολογημένο θὰ ἦταν ὀρθολογισμὸς ἀπαράδεκτος.

725 ἐξ. στεφάνια: Τὰ μετάλλινα ἐπικαλύμματα τῶν τροχῶν.

κεφαλᾶρι: Ὁ κεντρικὸς κύκλος τοῦ τροχοῦ, πού πάνω του μῆγονται οἱ ἀκτίνες καί πού συγκρατεῖ τὸν ἄξονα, ὥστε νὰ μὴ κινεῖται.

ὀλόγωνα, χρυσά: Ἀσημένια καί χρυσά.

θρόνος: Ἡ κάσα τοῦ ἄμαξιτοῦ, ἐκεῖ πού στεκόταν ὁ ἥνιοχος καί ὁ πολεμιστὴς.

ἔνα πλευρὸ κερτὸ στό κάθε μέρος: Ἐνα διπλὸ κάγκελο, πού ἔξωνε τὸ ἄρμα ἀπὸ ἐμπρὸς καί ἀπὸ τὰ δύο πλάγια. Ἀπὸ τὸ πίσω μέρος τὸ ἄρμα ἦταν ἀνοικτό, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ ἀνεβοκατεβαίνουν.

εἰς τὸ τιμόνι ὀλόγωνα σμίγει... / ζυγὸ μέ τὰ ζυγόλογρα: Στὸ ἀσημένιο τιμόνι (εἶναι ὁ ἄξονας τοῦ ἄμαξιτοῦ, πού στὴν ἐμπρὸς ἄκρη του στερέωναν τὸ ζυγὸ) στερέωσε τὸ ζυγὸ καί ἀπὸ αὐτὸν πέρασε τὰ ζυγόλογρα: Πλατιά λουριά πού μπαίνουν γύρω ἀπὸ τὸν τριᾶχιλο τῶν ἀλόγων καί τὰ συνδέουν μέ τὸ ζυγὸ: χάμουρα.

732 τὴν ἔριδα... καί τὸν ἀγάνα: Πιὸ καλά: τὴ μάχη καί τὸ θόρυβο τῆς μάχης.

734 ἐξ. ἔδαφος: Πιὸ καλά τὸ πάτωμα. Πιὸ ἐλεύθερα: ἄφησε νὰ πέσει τὸ φόρεμά της στό παλάτι τοῦ πατέρα της.

πέπλος: Βλ. σχ. 315.

ἀγανός: Μαλακός, λεπτός.

πού ἔχει ποιήσει ἐκείνη: Βλ. σχ. 60ἐξ., πρβλ. I 390.

736 χιτώνας: Ὁ θώρακας, ἀμυντικὸ ὄπλο.

ἀστραπόδορος: Βλ. σχ. A 352.

738 ἀσπίδα: Στὸ πρωτότυπο: αἰγίδα, βλ. σχ. A 202.

743 δικέφαλο: Πιὸ καλά: μέ δύο κέρατα.

τετράλοφο: Μέ τέσσερις στρογγυλές προεξοχές.

744 ἀντισηκωνε: Ἦταν στολισμένη μέ... Εἶχε ἐπάνω της μορφές πού παρίσταναν...

745 φλογερό: Πιὸ καλά: ἀστραφτερό.

746 φουκτώνει μέγα, στερεά μ' αὐτὸ δαμάζει: Πιὸ σωστά: φουκτώνει μέγα, στερεὸ (προσδιορισμὸς στό κοντάρι), πού μ' αὐτὸ δαμάζει...

747 φοικτός: Πιὸ καλά: δυνατός.

750 ἐξ. Τίς πύλες τοῦ οὐρανοῦ τίς ἀποτελοῦν τὰ σύννεφα· φύλακές τους εἶναι οἱ Ὁρές, οἱ θεοὶ τῶν ἐποχῶν, πού ρυθμίζουν τίς καιρικὲς συνθήκες.

754 Βλ. σχ. A 499.

757 ἀρέγουν: Ἀρέσουν.

759 *ἐπάνω*: Τὴν Ἀφροδίτη τὴν ἔχουμε ἀφήσει στὸν Ὀλυμπο (367ἔξ.) καὶ τὸν Ἀπόλλωνα στὴν Πέργαμο (450).

761 Βλ. 455ἔξ., 506ἔξ.

766 *συνθηθᾶ μάλιστα* (πάρα πολὺ) *αὐτῆ μ' ὀδύνας νά τὸν πλήττει*: Ὁ ποιητὴς πρέπει νά ὑπαινίσσεται τὴν ἀντίθεση ἀνάμεσα στὴν Ἀθηνά, πολεμικὴ βέβαια θεά, ἀλλὰ πού προστατεύει τὸν πόλεμο πού γίνεται μὲ φρόνηση, μὲ τὸν Ἄρη, τὸν παράφορο θεὸ τοῦ πολέμου. Βλ. Ε 826ἔξ. καὶ Φ 391ἔξ.

770 *ἄερας*: Διάστημα.

774 *Σιμόεις*: Ποταμὸς τῆς Τρωικῆς πεδιάδας.

776 *ὀλόγυρα μὲ καταχνιά τὰ ζώνει*: Πρβλ. σχ. 23.

777 *ἀμβρόσια φύλλα*: Θεϊκὴ τροφή γιὰ θεϊκὰ ἄλογα.

778 *μὲ τὸ βάδισμα π' ἔχει δειλὴ τρυγὸνα*: Τὸ ἐπίθετο *δειλὴ* εἶναι τυπικὸ καὶ χαρακτηριστὸ τὰ πουλιά. Γιατί ὁ ποιητὴς παρομοιάζει τὸ βάδισμα τῶν δύο θεαινῶν μὲ τῆς τρυγόνας δὲν μποροῦμε νά τὸ ξερούμε.

783 *ἀδάμαστά' χον στήθη*: Ἡ δύναμή τους εἶναι μεγάλη.

785 *Στέντορας*: Ἑλληνας ἥρωας γνωστός γιὰ τὴν ἐξαιρετικὰ δυνατὴ φωνή του.

χάλκιν' εἶχε στόμα: Εἶχε φωνὴ χάλκινη, ἀτσάλνια, πάρα πολὺ δυνατὴ.

787 *ἄχραιοι*: Δειλοί, τιποτένιοι.

789 *πύλη Δαρδανικὴ ἢ Σκαίης πύλες*: Ἡ πιὸ σημαντικὴ πύλη τῆς Τροίας.

790 *τῆς λόγχης του τὸ βάρος*: Τὸ δυνατό του κοντάρι.

794 *ἔδραμε*: Ἐτρεξε, βλ. καὶ σχ. Α 150.

795 *τὸ λάβωμα πού τοῦ ἄνοιξε τὸ βέλος τοῦ Πανδάρου*: Βλ. 98ἔξ.

796 *ἀπ' τόν... ζωστήρα*: Κάτω ἀπὸ τόν...

ζωστήρας: Τὸ λουρί πού συγκρατοῦσε τὴν ἀσπίδα καὶ πού πρέπει νά περνοῦσε πάνω ἀπὸ τὸν δεξιὸ ὦμο.

797 *κυκλωτὴ ἀσπίδα*: Ἡ μικρὴ στρογγυλὴ ἀσπίδα, Βλ. σχ. Ε 452ἔξ.

801 *ἔξ*. Ἡ Ἀθηνά χρησιμοποιεῖ ἓνα μυθολογικὸ παράδειγμα, γιὰ νά ἐνθαρρύνει τὸ Διομήδη, πρβλ. τοῦ Νέστορα (Α 259ἔξ.) καὶ τῆς Διώνης (Ε 382ἔξ.).

μηνιτῆς: Ἀπεσταλμένος.

νά ἡσυχάζει... τοῦ ἴλεγα στὴν τράπεζα μαζί τους: Νά τρώει ἡσυχὸς μέσα στοῦ παλάτι.

Τὸ ἐπεισόδιο ἀναφέρεται στὴ γνωστὴ ἐκστρατεία τῶν ἑπτὰ Ἀργείων βασιλιάδων ἐναντίον τῆς Θήβας. Βλ. καὶ Δ 384.

821 *μὲ λόγχη*: Μὲ μυτερὸ κοντάρι.

831ἔξ. Ἡ νίκη γέρνει πότε μὲ τὸν ἓνα ἀντίπαλο καὶ πότε μὲ τὸν ἄλλο. Μὲ βάση τὴν ἀντίληψη πὼς οἱ θεοὶ παρουσιάζουν ἀδυναμίες ἀνθρώπινες, ὁ Ὅμηρος ἐκφράζει τὴν

- ἀλήθεια αὐτῆ ἀποδίδοντας στὸν Ἄρη χαρακτῆρα ἄσατο.
Ἡ ὑπόσχεση τοῦ Ἄρη φαίνεται νὰ ἐπινοήθηκε, γιὰ νὰ δικαιολογηθεῖ ὁ θυμὸς τῆς Ἀθηνᾶς ἐναντίον του.
- 836 ἀναμμένη: Γεμάτη ὀρμή.
- 837, 853 θρόνος: Βλ. σχ. 725Ξ.
- 838 βρόντησε: Ἐτριξε.
- 839 ἐξαίσιο: Πιὸ καλά: γενναϊότατο.
- 843 ἐγύμνωσε: Βλ. σχ. 20Ξξ.
- 845 ἐκρύφθη τοῦ Ἄδη τὴν περικεφαλαία: Τὸ θέμα νὰ γίνεται κανεὶς ἀθέατος φροντὰς μιὰ μαγικὴ περικεφαλαία ἀπαντᾷ καὶ σὲ λαϊκὲς ἱστορίες.
- 851 ξαμῶνω: Ἀπλώνω τὸ χέρι γιὰ νὰ χτυπήσω. Ἐπιτίθεμαι.
- 855 ἀμπώθω: Σπρώχνω.
- 856 ζώστρα: Ἐνα εἶδος μεταλλικῆς ζώνης, ποὺ προστάτευε τὴ μέση, πρβλ. σχ. 539.
- 857 *κι ἔφαγε τὴν τρομερὴ του σάρκα*: Πιὸ καλά. Ξέσκισε τὸ ὄμορφό του δέρμα.
- 859 ἀνέσπασε: Τὸ πήρε πάλι πίσω.
- 864 ἔξ, ὁ ἀέρας: Ἡ ἀτμόσφαιρα.
ὅτε: Καθῶς.
ἀπὸ τὸ καῦμα: Ὑστερα ἀπὸ πολλὴ ζέστη.
- 871 λόγια φτερωμένα: Βλ. σχ. Α 201.
- 874 *δταν παίρνομε μὲ τοὺς ἀνθρώπους μέρος*: Ὅταν κάνουμε τὸ χατίρι τῶν ἀνθρώπων.
- 875 Ἔχεις γεννήσει: Ἐ σὺ. Πρβλ. 880: ἐσὺ ὁ ἴδιος τὴ γέννησες κακῆ.
Ὁ ποιητὴς ὑπαινίσσεται τὴ γέννηση τῆς Ἀθηνᾶς ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ Δία.
- 876 τρελή: Πιὸ καλά: ἀμυαλή.
κακότροπη: Πιὸ καλά: Καταραμμένη.
- 878 κλίνει: Γέρνει τὸ κεφάλι.
- 887 ἄψυχος ζωντόνεκρος: Ζωντανὸς ἀλλὰ ξέψυχος, χωρὶς καθόλου δύναμη.
Οἱ λόγχες: Οἱ χάλκινες μύτες τῶν κονταριῶν.
- 892 ὀρμή: Ἐμπάθεια, πείσμα.
βαρεία: Ἀνυποχώρητη, ἀκατανίκητη.
- 886 ἐλεινοί: Ἀξιολύπητοι
- 894 αὐτὴ σὲ πρόσταξε: Βλ. 757Ξξ.
- 902 πνιᾶ: Τὸ πρῶτο γάλα τῆς προβατίνας μετὰ τὸν τοκετό, ποὺ τὸ χρησιμοποιοῦν, γιὰ νὰ πῆξουν τὸ γάλα καὶ νὰ κάνουν τυρὶ ἢ γιαούρτι.
- 905 τὸν ἔλουσε ἡ Ἥβη: Ὅπως θυμόμαστε καὶ ἀπὸ τὴν Ὀδύσεια, τὸ μᾶνιο ἐνός

σημαντικοῦ ξένου ἦταν χρέος τῆς ἀνύπαντρης κόρης τῆς οἰκογένειας.

λαμπροφόρος: Μὲ ὠραία φορέματα.

908 Ἄργισσα: Ἡ Ἥρα ἦταν πολιοῦχος τοῦ Ἄργους.

σώστρα: Ἡ προστατίσση τῶν πόλεων.

Η

1 Πύλες: Οἱ Σκαιές, βλ. σχ. Ε 789.

4 ἀπό θεοῦ ἐστάλη: Γεγονότα πού δέν μποροῦν εὐκόλα νά ἐξηγηθοῦν, φυσικά φαινόμενα, γιά παραδειγμα, ὅπως ἡ ἀλλαγὴ τῆς κατεύθυνσης τοῦ ἀνέμου, ἀποδίδονται σέ κάποιο θεό.

6 καλόξυστα: Καλοροκανισμένα, λεία, καλοεπεξεργασμένα.

8 Ἄρηνη: Πόλη τῆς Βοιωτίας (Β 507).

9 Ἀρηίθοος: Βλ. στ. 138ἔξ.

11 λογχίζει: Χτυπᾷ μὲ τὸ μυτερό του κοντάρι.

12 στεφάνι: Ὁ γύρος τῆς περικεφαλαίας.

καλόχαλκο: Ἀπὸ χαλκὸ καλοδουλεμένο.

13 Γλαῦκος: Γιὸς τοῦ Ἱππολόχου, σύντροφος τοῦ Σαρπηδόνα, ἀρχηγὸς καὶ αὐτὸς τῶν Λυκίων. (Β 876ἔξ.).

19 ἱερόη: Βλ. σχ. Α 37ἔξ.

22 οἷζα φράξον. Βλ. σχ. Ε 693 καὶ στ. Η 59.

25 καθὼς σ' ἔσπρωξεν ἡ μεγαλοψυχία: Πιὸ καλά: γιά πού σέ σπρώχνει ἡ μεγάλη σου ὀρμή; Φυσικά μετὰ τὸ ὄ ρ μ η σ ε ε ξ ἔρωτηματικό.

31 σᾶς τῶν θεῶν τῶν δύο: Ἐσένα καὶ τῆς Ἥρας.

38 φλογερὴ καρδιά: Δυνατὴ ὀρμή.

44 Πριαμίδης Ἐλενος: Ἀδελφὸς τοῦ Ἐκτορα, ὁ μάντης τῶν Τρώων.

ἐνόησε τὴ γνώμη: Τὴν ἄκουσε μέσα του, τὴν ἔνιωσε.

52 ὅτι δέν ἦλθ' ἡ ὥρα σου στὸν πόλεμο νά πέσεις: Ὁ Ἐλενος δίνει θάρρος στὸν ἀδελφό του καὶ ὁ ποιητὴς προειδοποιεῖ τὸν ἀκροατὴ. Θά ἦταν ὀρθολογισμὸς ἀπαράδεκτος νά πούμε πὼς μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἡ παλικάριά τοῦ Ἐκτορα μειώνεται: τὸ θέμα τῆς προειδοποίησης ξεχνιέται, μόλις ἐκτελέσει τὸν ποιητικὸ του προορισμό.

55 ἐχώρισε τὲς φάλαγγες τῶν Τρώων: Τίς ἀναχαίτισε, τίς ἔσπρωξε πρὸς τὰ πίσω.

56 κι ἔσφιξε λόγχη: Βαστώντας τὸ δόρυ του ἀπὸ τὴ μέση.

60 στή μορφή γυπαιτοί: Οἱ θεοὶ μποροῦν νά πάρουν τὴ μορφή πουλιῶν, γιά νά εἶναι ἀθάτατοι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

67 λαμπροκνημιδοφόροι: Μέ τις ὁμορφες κνημίδες. Σταθερό ἐπίθετο τῶν Ἀχαιῶν.

Οἱ κνημίδες ἦταν μετάλλινες ἢ δερμάτινες γκέτες, πού προσάτευαν τήν κνήμη.

69 τούς ὄρκους: Στό Γ Ἑλληνες καί Τρῶες εἶχαν κάνει ἔνορξη συμφωνία πῶς θά μονομαχοῦσε ὁ Πάρις μέ τό Μενέλαο κι ὅποιος νικοῦσε θά ἔπαιρνε τήν Ἑλένη καί τούς ἀρπαγμένους θησαυρούς. Οἱ ἄλλοι θά ἔκλειναν ὀπωσδήποτε εἰρήνη μεταξύ τους. Οἱ ὄρκοι πατήθηκαν τή στιγμή πού ὁ Πάνδαρος τραυμάτισε τό Μενέλαο, βλ. καί σχ. Ε 95.

τούς ὄρκους δέν στερέωσε (ἐκπλήρωσε) ὁ Κρονίδης: Εἶναι ἀνθρώπινο νά ἀποδίδουμε τίς ἀποτυχίες μας στό θεῖο: καί μεῖς μπορεῖ νά πούμε σήμερα: δέ θέλησε ὁ Θεός νά γίνει. Αὐτό δέ σημαίνει βέβαια ὅτι ἀπαλασσομένα ἀπό τήν εὐθύνη. Κάτι ἀνάλογο ἔχουμε στό Α 194έξ.: ὁ Ἀχιλλέας μποροῦσε πολύ καλά νά αὐτοκτοναρχηθεῖ καί ἡ ἐπέμβαση τῆς Ἀθηνᾶς δέ μειώνει διόλου τήν ἀξία τῆς νίκης τῶ ἥρωα πάνω στόν ἴδιο του τόν ἑαυτό. Αὐτό πού σήμερα θά λέγαμε: ὁ Ἀχιλλέας ξεπέρασε τόν ἑαυτό του ὁ ἐπικός ποιητής τό λέει: ὁ ἥρωας τό πέτυχε μέ τήν ἐπέμβαση κάποιου θεοῦ καί, βασισμένος στόν ἀνθρωπομορφισμό τῶν θεῶν, βάζει τήν Ἀθηνᾶ νά κατεβαίνει ἀπό τόν οὐρανό, γιά νά συγκρατήσει τόν θυμωμένο ἥρωα.

70 ὑψίθρονος: Πού ἔχει τό θρόνο του ψηλά. Σταθερό ἐπίθετο τοῦ Δία.

77 ἡ λόγῃ του: Τό μυτερό του κοντάρι.

79 θ' ἀποδώσει: Ἄς τό ἀποδώσει: Ἡ φροντίδα τοῦ Ἐκτορα γιά τήν ταφή του εἶναι προμήνυμα τῆς τραγικῆς ἱστορίας πού θά ζήσουμε στό Χ. Ὅσο γιά τήν ἐπιθυμία του νά μή χαθεῖ ἡ δόξα του στή μνήμη τῶν ἀνθρώπων (89έξ.), εἶναι φυσική: Ὅσο πιό μεγάλη ἡ ἀξία τοῦ παλικοριοῦ στόν Ὅμηρο, τόσο πιό μεγάλη ἡ ἀπαίτησή του γιά τιμή καί δόξα.

83 στόν ναό του... Φοῖβου: Βλ. Ε 446.

85 κομοτρόφοι: Μέ τά μακριά μαλλιά. Σταθερό ἐπίθετο τῶν Ἀχαιῶν.

88 πολύσκαρμο: Σκαρμοί: οἱ μικροί πάσσαλοι, ἀπό ὅπου δένονται τά κουπιά, πού λύκουπο. Σταθερό ἐπίθετο τῶν караβιῶν.

μελαψά: Μέ σκοῦρο πορφυρό χρώμα. Σταθερό ἐπίθετο τῆς θάλασσας.

90 μέγας: Φημισμένος, γενναῖος.

94 ἐξ. πονεμένος / ἐγκάρδια: Ἀπό μέσα ἡ καρδιά του ἦταν πικραμένη.

95 φοβερολόγοι: Κομπαστές, καυχισιάρηδες.

99 αἶμα: Στό πρωτότυπο: χῶμα Μακάρι νά γίνετε χῶμα καί νερό: Αἰκίη ἔκφραση, πού σημαίνει: νά διαλυθεῖτε στά βασικά συστατικά σας, νά χαθεῖτε.

100 μέ τήν ψυχή χαμένη: Χωρίς ψυχή, χωρίς κουράγιο.

102 οἱ κορυφές: Ἡ τελική ἔκβαση.

104 θά ἔβρες: Θά ἔβρισκες.

105 πού ἦτο: Ἀναφορική αἰτιολογική.

107 μέγας: Βλ. σχ. Α 102.

118 τό γόνα θά λυγίσει: Γιά νά ξεκουραστεί.

122 θεράποντες: Ἄνθρωποι ἐλεύθεροι, εὐγενικῆς καταγωγῆς, πού πρόσφεραν τίς ὑπηρεσίες τους σέ κάποιο ἥρωα. Οἱ σύντροφοί του: Ὁ Πάτροκλος εἶναι θεράποντας τοῦ Ἀχιλλέα (Π 653).

125 ἱππόμεχος: Πού κυβερνᾶ τά ἄλογα. Πρβλ. Ε 415 ἰ π π ὀ δ α μ ο ς, σχ. Ε 408έξ.
θά ἐγόγγυζε: Θά θηρηνοῦσε.

126 βουληφόρος: Βλ. σχ. Α 144.

127 ἔναν καιρό στό σπίτι του...: Ὅταν ὁ Νέστορας μαζί μέ τόν Ὀδυσσεά γύριζαν τήν Ἑλλάδα γιά νά συγκεντρώσουν στρατό γιά τήν Τρωϊκή ἐκστρατεία.

132 έξ. Ὅσα ἀφηγεῖται ὁ Νέστορας ὁ ποιητής πρέπει νά τά ἀντλεῖ ἀπό μιά παλιότερη ἐπική παράδοση, πού τήν προσαρμόζει στήν ἀνάγκη τῆς στιγμῆς, τό μυθολογικό παράδειγμα πού παραδειγματίζει. Ἄν ἡ συμμετοχή τοῦ Νέστορα ἀνήκει στήν ἀρχική παράδοση γιά τόν Ἀρηίθοο ἢ ἂν εἶναι ἐπίνοια τοῦ Ὀμήρου δέν μποροῦμε νά τό ξέρομε μέ βεβαιότητα.

133 Κελάδοντας: Ποταμός ἄγνωστος, ὑποθέτομε στά σύνορα τῆς Πύλου καί τῆς Ἀρκαδίας.

134 καλοί κονταροφόροι: Ἀσκημένοι στό κοντάρι. Ἐπίθετο γενναίων πολεμιστῶν.

135 Φειά: Ἀγνωστη πόλη τῆς Πύλου ἢ τῆς Ἀρκαδίας.

ρεῖθρα: Τό ρέμα, ἡ κοίτη.

Ἰάρδανος: Ἀγνωστος ποταμός τῆς Ἡλιδας, κάπου ἀνάμεσα στήν Πύλο καί στήν Ἀρκαδία.

136 ἐκείνων: Στούς Ἀρκαδες.

138 λαμπρός: Στό πρωτότυπο: θεῖος.

139 λόγῃ: Κοντάρι.

144 μέ λόγῃ: Μέ τό κοντάρι του.

146 πού ἔχε σ' αὐτόν δωρήσει ὁ Ἄρης: Εἶναι ἕνας τρόπος νά πει ὁ ἐπικός ποιητής πώς ὁ Ἀρηίθοος ἦταν ἕνας ἐξαιρετικά γενναῖος πολεμιστής. Βλ. καί σχ. Ε 103έξ.

149 καλό: Πιό σωστά: ἀγαπημένο.

θεράποντα: Βλ. σχ. 122.

161 ἐννέα: Τυπικός ἀριθμός, πολλαπλάσιο τοῦ 3, πρβλ. Α 53.

162 ὁ δυνατός, ὁ μέγας Ἀγαμέμνονας: Ὁ ἀρχηγός τοῦ στρατοῦ Ἀγαμέμνονας, πρβλ. ἄρχος (Α7).

167 λαμπρός: Βλ. σχ. Ε 95.

Θόας: Γιός τοῦ Ἀνδραίμονα, ἀρχηγός τῶν Αἰτωλῶν. (Β 638έξ.).

170 Γεργήνος: Σταθερό ἐπίθετο τοῦ Νέστορα: ἀπό τή Γεργήνια, ἄγνωστη πόλη τῆς

Ἡλιδας, ὅπου λέγεται ὅτι ὁ ἥρωας κατέφυγε, ὅταν κάποτε ἐξορίστηκε ἀπὸ τὴν Πύλο.
ἱπλότης: Ἱππέας, ἀρματομάχος. Σταθερὸ ἐπίθετο ἡρώων, πρβλ. *ἱπτόμαχος*, 125.

171 *νά τιναχοῦν τώρα οἱ λαχνοί*: Νά βάλουν τώρα κληρο ὄλοι.

175 *ἐσημείωσε*: Ἐβαλε ἓνα χαρακτηριστικὸ σημάδι.

179 *τοῦ Αἴαντα*: Ἀφοῦ γίνεται λόγος γιὰ τὸν Αἴαντα, χωρὶς ἄλλο προσδιορισμὸ, πρόκειται γιὰ τὸν μεγάλο, τὸ γιό τοῦ Τελαμώνια, βλ. σχ. Α 138.

180 *αὐτοῦ πού στές πολύχρονες Μυκῆνες βασιλεύει*: Βλ. σχ. Α 6, ἐξ.

Μορφικὰ ἐξαίρεται ὁ ἀρχιστράτηγος, αὐτὸ ὅμως δέ σημαίνει πὼς ὁ ποιητὴς τοῦ δίνει καὶ τὸ οὐσιαστικὸ προβάδισμα: φαίνεται νὰ τὸ ἔχει ἐδῶ ὁ Αἴας πού ἀναφέρεται πρῶτος, βλ. καὶ 182ἐξ. Ἔτσι προετοιμάζεται ἡ δρᾶση τοῦ ἥρωα, ἐνῶ ἡ μνεῖα τοῦ Διομήδη θυμίζει τὴν ἀριστεία του στό Ε.

183, 188 *κῆρυκας*: Βλ. σχ. Α 321.

201 *κάποιος*: Πιὸ καλά: ὁ καθένας.

202 *βλέπεις*: Πιὸ σωστά: Κυβερνᾷς.

Ἰδη: Βουνὸ τῆς Τρωάδας στό νότο τῆς Τροίας.

κυβερνᾷς ἀπὸ τὴν Ἰδη: Ὡς θεὸς τοῦ καιροῦ, ὁ Δίας ταυτίζεται συχνά με κορυφές βουνῶν.

207 *στά καλά τὰ ἄρματα τὰ μέλη του εἶχε κλείσει*: Φόρεσε ὅλα του τὰ ὄπλα γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα του.

211 *ὁ πύργος*: Τὸ προπύργιο, ἢ ὑπεράσπιση. Πρβλ. σχ. Α 283ἐξ.

212 *μέ χαμόγελο στό ἄγριο πρόσωπό του*: Ἡ ἀντίθεση πού φέρνει τὸ μειδίαμα πάνω σ' ἓνα φοβερὸ πρόσωπο γεννᾷ πιὸ πολὺ τὸν τρόμο.

213 *ἐτίναξε*: Ἐκράδαινε, ἔσειε.

μακροδιασκελώντας: Προχωρώντας με μεγάλα βήματα.

217 *νά συρθεῖ μές στόν στρατό του*. Νά χωθεῖ μέσα στό πλῆθος τοῦ στρατοῦ του.

219 *μ' ἀσπίδα ὡσάν πύργο*: Ἡ παλιά μυκηναϊκὴ ὀλόσωμη ἀσπίδα, πού εἶχε σχῆμα ἡμικυλινδρικοῦ καὶ ἔφτανε ἀπὸ μόνη τῆς γιὰ νὰ προστατεύσει τὸν πολεμιστὴ (βλ. καὶ σχ. Ε 452ἐξ.). Στὴν προσπάθειά του νὰ ζωντανέψει τὴν ἐποχὴ τῶν γεγονότων πού περιγράφει, ὁ ποιητὴς χρησιμοποιεῖ ἓνα στοιχεῖο τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, πού ἡ ἐπική παράδοση διατήρησε ὡς τὰ χρόνια του.

220 *κὸ μ μ α μετὰ τὸ δέματα*.

Τυχίος: Ὁ ποιητὴς ἔνωσε τὴν ἀνάγκη νὰ ἀναφέρει καὶ τὸν τεχνίτη μᾶς τόσο φημιομένης ἀσπίδας. Τὸ ὄνομα Τυχίος εἶναι πλάσμα τῆς φαντασίας του.

223 *ὀπλά*: Φύλλο.

224 *στά στήθη ἐπρόβαλε*: Κρατοῦσε μπροστά στό στέρνο του.

226 *μόνος με μόνον*: Μόνος κατάμονος.

- 230 *στόν πρώτο ἀρχηγό*: Στόν κυβερνήτη τοῦ στρατοῦ.
- 233 *μέγας*: Μεγαλόσωμος.
- 247 *δίπλες*: Σθρώματα.
- 248 *τῆς λόγξης*: Τῆς μύτης τοῦ κονταριοῦ.
- 250 *στρογγυλή*: Ἡ μικρή ὀλοστρογγυλή μετάλλνη ἀσπίδα, πού διαδέχθηκε τή μυκηναϊκή. Ἦταν ὀλη ἀπό μέταλλο καί ἐπομένως πιό ἀνθεκτική. Βλ. καί σχ. Ε 452ξξ.
- 251 *Ἡ λόγξη*: Τό δόρυ.
φωτεινή: Λαμπερή, γιατί εἶναι ἀπό χαλκό.
- 252 *θώρακας*: Ὅπλο ἀμυντικό, πού προστάτευε τό πάνω μέρος τοῦ σώματος ἀπό τό λαμό ὡς τή μέση.
- 253 *χιτώνας*: Τό ρούχο πού φοροῦσαν ἄνδρες καί γυναῖκες κατάσαρκα, χωρίς μαϊκία, κάτι ἀνάλογο μέ τό δικό μας πουκάμισο.
- 255 *ἀπ' τές ἀσπίδες ἔσθραν τές λόγξης των καί οἱ δύο*: Ἀπέσπασαν τήν ἴδια στιγμή καί οἱ δύο τά δόρατά τους ἀπό τίς ἀσπίδες (δπου ἦταν σφηνωμένα).
- 259 *ἡ λόγξη δέν τήν ἔσπασε, ὡστ' ἐκρωτόθ' ἡ ἄκρη*: Ὁ χαλκός δέν τήν τρύπησε, μόνο λύγισε ἡ μύτη τοῦ κονταριοῦ.
- 260, 262 *λόγχη*: Τό κοντάρι.
- 268 *βράχο*: Πέτρα.
- 269 *μ' ἀμέτρητη ἀνδρεία*: Βάζοντας ἀμέτρητη δύναμη.
- 270 *ἡ μυλόπετρα*: Ἡ πέτρα πού ἦταν μεγάλη σάν μυλόπετρα.
- 272 *ἔξαφνα*: Ἀμέσως, γρήγορα.
- 277 *στό μέσον των*: Ἀνάμεσα στους δύο ἡρωες.
- 275 *οἱ κήρυκες*: Εἶχαν παῖξει τό ρόλο τοῦ διαιτητή, βλ. καί σχ Α 321.
- 276 *Ταθύβιος*: Ὁ κήρυκας τοῦ Ἀγαμέμνονα.
- 278 *Ἰδαῖος*: Ὁ κήρυκας τῶν Τρώων.
- 285 *τούς πολεμάρχους*: Τούς πιό γενναίους.
- 289 *στή λόγχη*: Στό δόρυ.
- 295 *οἱ σύντροφοι καί οἱ φίλοι*: Ὁ πρῶτος ὄρος σημαίνει περισσότερο τούς πολεμικούς συντρόφους, ὁ δεύτερος ἐκείνους ἀνάμεσά τους πού εἶναι δεμένοι μέ τόν Αἴαντα μέ προσωπική φιλία.
- 298 *νά εὐχηθοῦν*: Νά προσευχηθοῦν
Στόν ἁγιασμένο τόπο: Στή συνέλευση τῶν θεῶν, πού ὑποτίθεται ὅτι μαζεύονται ὅλοι μαζί, γιά νά δεχθοῦν τούς πιστούς τους.
- 299 *ἔξαῖσια*: Περιφίμα – Εἶναι φυσική στήν ἡρωϊκή ἐποχή ἡ ἀνταλλαγή δώρων σέ μιά τέτοια στιγμή. Θά κρατήσουν ἀσβηστη τήν ἀνάμνησή της.

- 301 *στῆς διχονοίας πιάστηκαν τόν φονικό ἀγώνα*: Πολέμησαν σέ φονική μάχη.
- 303 *ἔξ. ἀργυροκαρφωμένο*: Πού ἡ λαβή του ἦταν στολισμένη μέ ἀργυρά καρφιά, βλ. καί σχ. Α 245.
- κρεμαστήρι*: Ὁ τελαμώνας, τό λουρί ἀπό ὅπου κρέμεται τό ξίφος, πρβλ. σχ. Ε 796.
- 305 *μέ κόκκινη βαφή*: Πού ἀστραφτε ἀπό τό χρῶμα τῆς πορφύρας.
- 306 *λαό*: Στρατό.
- 312 *τοῦ θείου Ἀγαμέμνονα εἰς τήν σκηνή ἐπήραν*: Τόν ὀδήγησαν στόν θεῖο Ἀγαμέμνονα.
- 314 *τές σκηνές*: Πρέπει νά φανταστοῦμε πῶς ὁ Ἀγαμέμνωνας διέθετε ἕνα σύμπλεγμα ἀπό σκηνές.
- 315 *ὁ μέγας βασιλέας*: Βλ. ὄχ. 162.
- 316 *ἕψιστος*: Παντοδύναμος, Σταθερό ἐπίθετο τοῦ Δία.
- 317 *τό τεταρτιάσαν*: Στό πρωτότυπο τό ἔκοψαν σέ μεγάλα κομμάτια.
- 318 *τό ἐλιάνισαν*: Τό ἔκοψαν σέ μικρά κομμάτια.
- 321 Βλ. σχ. Α 468.
- 322 *μέγας*: Μέ τήν πλατιά ἐξουσία. Βλ. σχ. Α 102.
- 323 *μ' ὀλόκληρη τή νεφραμιά*: Δίνοντάς του συνέχεια κομμίγια ἀπό τήν πλάτη τοῦ ζώου, πού θεωρεῖται μερίδα ἐκλεκτή.
- 324 *σκέψη ἐμπρός νά φέρει*: Νά τοὺς ὑφαίνει, νά τοὺς ἐκθέτει τό σχέδιό του.
- 325 *ὡς πρῶτα ἐπροτιμήθη*: Τοὺς εἶχε φανεῖ καί προηγουμένως πάρα πολύ καλή.
- 329 *μαῦρο*: Βλ. σχ. Α303.
- 331 *ἔξ. ὄθεν ἀπό τόν πόλεμο θά παύσεις καί, ἅμα φέξει, ἐδῶ θά μεταφέρουμε... τοὺς νεκροὺς μαζί καί θά τοὺς καύσομε*: Γι' αὐτό πρέπει, μόλις φέξει, νά σταματήσεις τόν πόλεμο καί νά μεταφέρουμε ἐδῶ... τοὺς νεκροὺς μας καί νά τοὺς κάψουμε...
- 334 *ἔξ. καί τῶν ἀγαπημένων του τά κόκαλα θά πάρει καθείς*: Γιά νά πάει ὁ καθένας μας στά παιδιά τους τά κόκαλα τους στά σπῖτια τους... Ἡ σκέψη αὐτή εἶναι ἀπόλυτα ἀνθρώπινη καί τό νά ἀναρωτηθοῦμε πῶς θά γίνηι τό ξεχώρισμα τῶν ὄστων, ἀφοῦ ὁ τάφος εἶναι ὀμαδικός, θά ἦταν ὀρθολογισμός ἀπαράδεκτος.
- 336 *ἀπ' τό πεδίο*: Μαζεύοντας χῶμα ἀπό τήν πεδιάδα.
τάφο: Τύμβο, λόφο ἀπό χῶμα πάνω ἀπό τήν τέφρα τοῦ νεκροῦ.
- 337 *ἔξ. θά κτισθοῦν στό πλάγι / πύργ' ὑψηλοί...*: Τείχος μέ πύργους... Ἡ σκέψη εἶναι νά ὑψώσουν τύμβο καί νά τόν χρησιμοποιήσουν ὡς ἀφετηρία γιά μιά σειρά ἀπό ὀχυρωματικά ἔργα γύρω ἀπό τό στρατόπεδο.
- 339 *πύλες... θά κάμουμε στοὺς πύργους*: Οἱ πύλες γίνονται κάτω ἀπό τοὺς πύργους, ὥστε νά προστατεύονται ἀπό αὐτούς.

- 342 *όπoταν*: Πιό καλά: μήπως κάποια στιγμή.
- 345 *πύλες τοῦ Πριάμου*: Τοῦ παλατιοῦ τοῦ Πριάμου.
- 346 *μέ κρότο*: Πιό σωστά: μέ φόβο.
- 347 *Ἀνήνορας*: Ἀπό τούς πιό συντετοῦς Τρῶες ἡγεμόνες.
- 348 *Δάρδανοι*: Κάτοικοι τῆς Δαρδανίας, μιᾶς μικρῆς χώρας πιό πάνω ἀπό τήν Τροία, κοντά στόν Ἑλλάσποντο. Τήν κυβερνοῦσε ὁ Αἰνείας.
- 350 *Ἀργισσα*: Σταθερό ἐπίθετο τῆς Ἑλένης. Μπορεῖ νά σημαίνει: ἀπό τήν Πελοπόννησο (ἀποκλείεται νά σημαίνει: ἀπό τό Ἄργος, γιατί ἡ Ἑλένη καταγόταν ἀπό τή Σπάρτη) ἢ ἀπό τήν Ἑλλάδα, ἄν σκεφθοῦμε ὅτι ἦταν ἡ μόνη Ἑλληνίδα μέσα στήν Τροία. Βλ. καί σχ. Α 30.
- 351 *πατήσαμε τούς ὄρκους*: Πού δόθηκαν στό Γ πρὶν ἀπό τή μονομαχία τοῦ Πάρι με τό Μενέλαο καί πού πατήθηκαν στό Δ ἀπό τόν Πάνδαρο, βλ. καί σχ. 69.
- 356 *λόγια φτερωμένα*: Βλ. σχ. Α 201.
- 359 *μέτωρο*: Ἀστεῖο.
- 361 *ἵπποδάμων*: Πού δαμάζουν τά ἄλογα. Σταθερό ἐπίθετο τῶν Τρώων, πρβλ. σχ. Ε 408ξξ. (415).
- 362 *τή νέα*: Στό πρωτότυπο: τή γυναίκα.
- 370 *καθώς γίνεται*: Ὅπως τό κάνατε καί πρὶν.
- 371 *ἄλοι*: Ὁ καθένας μέ τή σειρά του.
- 374 Ἔνα κ ὀ μ μ α μετά τό: ὁ Ἀλέξανδρος.
τί προβάλλει: Τι λειπ.
- 380 *στό στρατό... στήν τάξη του...*: Στό στρατόπεδο... μέ τό λόχο του, μέ τήν ομάδα ὅπου ἀνήκε.
Οἱ Τρῶες ἔχουν τό στρατόπεδο μέσα ἀπό τά τείχη (στήν πόλη, 370).
- 383 *θεράποντες τοῦ Ἄρη*: Γενναῖοι πολεμιστές.
- 384 *γλυκόφωνος*: Στό πρωτότυπο: μέ τή δυνατή, τή βροντερή φωνή.
- 386 *σεβαστοί*: Στό πρωτότυπο: λαμπροί: ἐπίθετο πού ἀποδίδει ἕναν γενικό ἔπαινο. Πρβλ. σχ. Ε649.
- 392 *γυναίκα νυμφενή*: Βλ. σχ. Α 113.
- 403 *Ἀχαιοπαῖδες*: Στό πρωτότυπο: οἱ γιοί τῶν Ἀχαιῶν. Περιφραση: οἱ Ἀχαιοί. Πρβλ. τῶν φρονίμων τά παιδιά (οἱ φρόνιμοι) πρὶν πεινάσουν μαγειρεῦσιν.
- 405 *ὁ μέγας*: Ὁ βασιλιάς, ὁ ἄρχοντας. Βλ. σχ. Α 130.
- 410 *παρηγοριά μέ τήν πυρά στό πνεῦμα*: τούς νά δώσει: Σύμφωνα μέ τήν πίστη τῆς ἐποχῆς, ἡ ψυχὴ τοῦ νεκροῦ δέν μποροῦσε νά διαβῆι τίς πύλες τοῦ Ἄδη καί νά γαληνέψει, ἄν δέν ἔκαιγαν τό σῶμα του. Βλ. Ψ 71ξξ.
- 412 *ἔψωσε τό σκήπτρο*: Γιά νά ἐπικαλεστεῖ τούς θεούς καί νά ἐπισφραγίσει τόν ὄρκο.

414 *Δαρδανίδες*: Οί απόγονοι του Δαρδάνου. Έννοει τούς Δαρδάνους, βλ. σχ. 348.

421 *ὁ ἥλιος φωτοβολοῦσε πάλι*: Προέκειται γιά τήν ἴδια μέρα. Ὁ Ἰδαίος εἶχε πάει στό ἑλληνικό στρατόπεδο πρῖν χαράξει.

421 *ἔξ. ὁ ἥλιος... / ... ἀπ' τόν Ὁκεανό ἐπάνω / στόν οὐρανό ἀνέβαινε*: Βλ. σχ. Ε 5. *σιγαλός*: Πού κυλᾶ ἤσχα.

424 *ἔξ. μέ κόπο ἐξεχώριζε καθένας τόν νεκρό του· / ἀλλ' ἔπλεναν...*: Ἦταν δύσκολο νά ξεχωρίσουν τόν κάθε ἄνδρα· γι' αὐτό ἔπλεναν...

433 *ἀκόμα δέν γλυκόμεγε*: Τελειώνει ἡ μέρα τῆς ταφῆς τῶν νεκρῶν καί, πρῖν ἀκόμα ξεμερώσει ἡ 24η, ἀρχίζει τό χτίσιμο τοῦ τείχους.

435-40 Βλ. 336-41 μέ τήν ἀναγκαία μεταβολή στούς χρόνους τῶν ρημάτων.

442-63 Ἐξαιρέται τό ὀχρωματικό ἔργο τῶν Ἀχαιῶν καί ἐρμηνεύεται στόν μικρασιατική ἀκροατή τό δεδομένο ὅτι δέν ἔβλεπε οὔτε ἴχνος ἀπό τό τεῖχος αὐτό, πού ὑπόθηκε μόνο μέ τῆ φαντασία.

445 *κοσμοσεΐτης*: Πού τραντάζει τῆ γῆ. Σταθερό ἐπίθετο τοῦ Ποσειδῶνα ὡς θεοῦ τῶν σεισμῶν.

452 *ἔξ. ἐγώ κι ὁ Φοῖβος / τοῦ... Λαομέδοντα σηκώσαμε*: Ὁ Δίας εἶχε κάποτε προστάξει τόν Ποσειδῶνα καί τόν Ἀπόλλωνα γιά τιμωρία νά ὑπηρετήσουν τό βασιλιά τῆς Τροίας τό Λαομέδοντα, τόν πατέρα τοῦ Πριάμου. Οἱ δύο θεοί εἶχαν χτίσει τό μεγάλο τεῖχος στήν πόλη τῆς Τροίας.

454 *βάρυνε*: Συγχύστηκε.

455 *δυνατέ, μεγάλε κοσμοσεΐτη*: Πιό σωστά: μεγαλοδύναμε, κοσμοσεΐτη.

458 *τό ἄκουμά σου*: Ἡ δόξα σου.

467 *ἔξ. Ὅπως φαίνεται, ὑπῆρχαν ἐμπορικές σχέσεις ἀνάμεσα στούς Ἀχαιοὺς καί στόν Εὐνηο (ἄχι Εὐηνο)*.

469 *ἀρχηγός ἀνδρῶν*: Βασιλιάς.

470 *μέτρο*: Μονάδα χωρητικότητας, πού δέν μποροῦμε νά τήν προσδιορίσουμε.

473 *λαμπρός*: Πού ἀστράφτει.

475 *ἀνδράποδα*: Σκλάβοι.

λαμπρό: Πλούσιο.

479 *σ' αὐτούς*: Στούς Τρῶες καί στούς Ἀχαιοὺς.

I

1 *αὐτοῦ οἱ Τρῶες φύλαγαν*: Σύμφωνα μέ τήν ἐντολή τοῦ Ἐκτορα, οἱ Τρῶες κάθοντα ἔλη τῆ νύχτα καί φρουροῦν τό διάστημα πού τούς χωρίζει ἀπό τόν ἐχθρό (Θ 553 ἔξ.).

θανμάσιος: Θεόπνευστος, πάρα πολύ δυνατός.

5 Ζέφυρος: Δυτικός άνεμος.

Ἡ μνεία βορείου καί δυτικού ανέμου πού φυσοῦν ἀπό τή Θράκη τοποθετοῦν τόν ποιητή στή δυτική ἀκτὴ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

6 κορυφώνεται τό κύμα καί μαυρίζει: Τό μαῦρο, τό σκοτεινό κύμα φουσκώνει.

8 ζάλη ἐχώριζε τῶν Ἀχαιῶν τά στήθη: Σχιζόταν ἡ καρδιά μέσα στά στήθη τῶν Ἀχαιῶν.

9 ἄκρος: Πολύ μεγάλος.

ὁ Ἀτρείδης: Ἀφοῦ δέ λέγεται τό ὄνομα, εἶναι ὅπωςδήποτε ὁ Ἀγαμέμνωνας (βλ. σχ. Α 6, ἔξ.).

10 φιλόφωνοι: Μέ τήν ὀξεῖα, τή δυνατὴ φωνή.

12 ἐργάζετο αὐτὸς πρώτος: Ἀπό τούς πρώτους ἔτρεχε καί ὁ ἴδιος γι' αὐτὴ τὴ δουλειά.

14 μαυρόνερη: Ἐνας μεγάλος ὄγκος νεροῦ, πού δέν τόν διαπερνοῦν οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, φαίνεται μαῦρο. Καί σήμερα τά νερά τῆς Στύγας στήν Ἀρχαδία λέγονται Μαυρόνερι.

18 μ' ἐτύφλωσε καί μ' ἐμπλεξε: Μέ ἔδωσε μέ βαριά συμφορά, μέ βαριά τύφλωση τοῦ νοῦ.

17 προστάτες: Σύμβουλοι.

21 Ἄργος: Βλ. σχ. Α 30. Τί ἔννοεῖ ἐδῶ ὁ ποιητὴς δέν μποροῦμε νά τό ξέροουμε μέ βεβαιότητα. Τό πιθανότερο εἶναι νά ἔννοεῖ τὴν Ἑλλάδα σέ ἀντιδιαστολή μέ τὴν Τροία, χωρὶς νά ἀποκλείεται ἡ δυνατότητα νά ἔννοεῖ τὴν ἐπικράτειά του ἢ καί τὴν Πελοπόννησο.

23 τοῦ ὑπερηφάνου: Στόν παντοδύναμο, βλ. καί σχ. Η 316.

25 κορυφές: Τά πιό ὑψηλά σημεῖα, τά κάστρα.

33 κύριε: Βασιλιά.

συννόδον τάξη εἶναι: Ὅπως εἶναι νόμιμο, ὅπως συνηθίζεται στή συνέλευση.

34 ἔξ. μ' ὀνειδίσαις...: Στό Δ 370ἔξ., ὅπου ὁ Ἀγαμέμνωνας κατηγοροῦσε τό Διομήδη γιὰ δειλία.

38 τὴ δόξα σοῦ ὄωκε τοῦ σκήπτρον ἐπάνω σ' ὄλους: Σοῦ ἔδωσε νά σέ τιμοῦν περισσότερο ἀπὸ ὄλους γιὰ τὴ βασιλικὴ σου ἐξουσία.

40 παράδοξε: Ἀστόχαστε, ἀνόητε.

41,50 Ἀχαιόπεδα: Βλ. σχ. Η 403.

48 θά μείνω μέ τόν Σθένελο, ὥσπου νά πέσῃ ἡ Τροία: Τό θέμα τῆς ἄλωσης τῆς Τροίας ἀπὸ δύο μόνο ἥρωες πρέπει νά εἶναι ἀνάμνηση τῆς παράδοσης ὅτι ἡ πρώτη ἄλωση τῆς Τροίας ἔγινε ἀπὸ τόν Ἡρακλῆ καί τό φίλο του τόν Ἰόλαο (βλ. καί σχ. Ε 640ἔξ.). Πρβλ. καί Π 97ἔξ.

49 ὅπως μᾶς ἔστειλεν ἐδῶ τῶν ἀθανάτων γνώμη: Ἔχουμε ἐρθει ἐδῶ μέ τή συμπαράσταση τοῦ θεοῦ: Πρέπει νά ἔννοει πῶς ἔχουν τό δίκιο μέ τό μέρος τους, ἀφοῦ ὁ Πάρης εἶχε πατήσει τούς νόμους τῆς φιλοξενίας.

52 ἵππευτής: Βλ. σχ. Η 170.

54 βουλή: Τό συμβούλιο.

56 ἀφησες τό πλήρωμα τῶν λόγων: Δέν ὀλοκλήρωσες τό λόγο σου.

62 μέγας: Ὁ βασιλιάς, πρβλ. σχ. Α 130.

63 νόμο δέν ἔχει οὔτε φυλή, ἀλλ' οὔτε ἐστία ἔχει: Δέν ἀνήκει, δέν ἐντάσσεται στό κοινωνικό του περιβάλλον.

66 ἔξ. ἀπ' ἔξω / τοῦ τείχους: Ἐξω ἀπό τό τεῖχος.

εἰς τόν χάνδακα: Βλ. Η 440ἔξ.

70 γέροντες: Τά μέλη τῆς βουλῆς, οἱ σύμβουλοι τοῦ βασιλιᾶ.

80 ἔξ. τούς νυκτοφύλακες... / ἐκίνησαν: Οἱ φρουροί ἔτρεξαν γρήγορα γύρω ἀπό τό Θρασυμήδη...

82 ὁ Ἀσκάλαφος καί ὁ Ἰάλμενος ἦταν γιοί τοῦ Ἄρη καί βασιλεύαν στόν Ὀρχομένο τῆς Βοιωτίας.

92 ἔξ. Η 323ἔξ.

99 καί νόμιμα καί σκῆπτρο, διά νά βουλευέσαι σ' αὐτούς: Τή νόμιμη ἐξουσία, γιά νά φροντίζεις γι' αὐτούς.

102 τό ἔργο θά κρέμεται ἀπό ἐσέ, πό 'δειξ' ἐκείνου ὁ λόγος: Ἀπό σένα θά ἐξαρτηθεῖ νά γίνει πράξη αὐτό πού ἐκεῖνος προτείνει.

108 ἄν καί πολύ σ' ἐμπόδιζα...: Α 275ἔξ., 282ἔξ.

109 μεγαλόκαρδη: Συχνά τό οὐσιαστικό ψυχή συνοδεύεται ἀπό τό ἐπίθετο μεγαλόκαρδη μέ τήν ἔννοια τοῦ: γενναία. Ἐδῶ ἴσως ἔχει πιό πολύ τήν ἔννοια τοῦ: περήφανη, ἀλαζονική.

113 πρόσχαρα: Εὐπρόσδεκτα.

114 μέγας: Ὁ ἀρχηγός τοῦ στρατοῦ, πρβλ. Α 7.

119 ἄν καί τόσο ἔλεεινά τυφλώθη τότε ὁ νοῦς μου: Ἐπειδή ὁμοῦ τυφλώθηκα κινημένος ἀπό πάθος ὀλέθριο.

122 τρίποδας: Καζάνι μέ τρία πόδια γιά μαγείρεμα, ζέσταμα νεροῦ κτλ. Γιά τήν ἀπόλυτη ἀκρίβεια, μιά βάση μέ τρία πόδια, ὅπου ἐπάνω ἀκουμποῦσαν συνήθως ἕνα καζάνι, ἀλλά καί ἕναν κρατήρα, ἕνα ὁποιοδήποτε ἄλλο σκεῦος.

ἄκαντος: Πού δέν μπῆκε ἀκόμα στή φωτιά, ὀλοκαίνουριος.

τάλαντο: Μονάδα βάρους, πού δέν μποροῦμε νά τήν προσδιορίσουμε μέ ἀκρίβεια.

123 λέβητας: Σκεῦος μαγειρικό μετάλλιο, πού διέφερε ἀπό τόν τρίποδα μόνο στό σχῆμα.

λαμπρός: Ἄστραφτερός.

129 ἔξ. *δταν πόρθησε τή Λέσβο αὐτός*: Στό 328ἔξ. ὁ Ἀχιλλέας λέει πῶς εἶχε κάνει εἰκοσιτρεῖς ἑκστρατεῖες ἐναντίον μικροτέρων πόλεων στήν περιοχή τῆς Τροίας. Μία ἀπό αὐτές πρέπει νά εἶναι καί αὕτη πού ἔκανε ἐναντίον τῆς Λέσβου.

εἶχε διαλέξει: Στό πρωτότυπο: εἶχα διαλέξει: ἀπό τό σωρό τῶν λαφύρων πρῖν ἀπό τή διανομή ὡς τιμητικό δῶρο ξεχωριστό, ἕνα δικαίωμα πού εἶχε ὁ ἀρχιστράτηγος, πρβλ. 331ἔξ., ὅπου ὁ Ἀχιλλέας παραπονιέται γιά τή συνήθεια τοῦ Ἀγαμέμνονα νά διαλέγει γιά τόν ἑαυτό του τό καλύτερο μέρος ἀπό τά λάφυρα.

136 ὑψηλή: Πιό καλά: μεγάλη, δυνατή.

141 Ἄργος Ἀχαϊκό: Πρέπει νά ἐννοεῖ τήν ἐπικράτεια του.

τῆς γῆς μαστᾶρι: Εὐφορη χώρα.

φθάσει: Στό πρωτότυπο: φθάσουμε.

144 στερεό: Καλοκτισμένο.

τρεις: Ὁ Ἀγαμέμνωνας πρέπει νά εἶχε τέσσερις κόρες: ἡ Ἰφιγένεια ἔχει θυσιαστέι στήν Αὐλίδα.

145 ἀδώρητα: Χωρίς δῶρα. Στόν Ὅμηρο κανονικά ὁ γαμπρός προσφέρει δῶρα στόν πατέρα τῆς νύφης. Παράλληλα ὁμως ἔχουμε καί περιπτώσεις, ὅπου ὁ πατέρας τῆς νύφης προικίζει τήν κόρη του (147ἔξ.).

149 ἔξ. Οἱ ἐπτά πόλεις πού ὑπόσχεται ὁ Ἀγαμέμνωνας πρέπει νά ἀνήκουν στήν ἐπικράτεια τοῦ Νέστορα (ἡ τοῦ Μενελάου). Πῶς θά μπορούσε ὁ Ἀγαμέμνωνας νά τίς διαθῆσει, ἀφοῦ δέν ἦταν δικές του; – Ἴσως ὁ ποιητής ἤθελε νά ὑψώσει τήν ἐξουσία τοῦ βασιλιά τῶν Μυκηνῶν, μέ τό νά τοῦ ἀποδοθοῦν δικαίωμα πάνω στήν ἐπικράτεια ἄλλων βασιλείων μέ μικρότερη ἐξουσία.

150 τό θεῖο πόλιμα: Στό πρωτότυπο: πανίερες, βλ. σχ. Α 37ἔξ.

152 λαμπρή: Ὁμορφη.

155 ἔξ. *θά τοῦ δίδουν / τά διορισμένα δίκαια, στό σκήπτρο ἀποκάτω*: Θά πληρώνουν κάτω ἀπό τό σκήπτρο του μεγάλους φόρους.

158 ἄσπονος: Ἄλύγιτος.

160 ἄς κλίνει: Ἄς ὑποχωρήσει.

163 ἀρχηγέ: Τοῦ στρατοῦ: Α 7.

168 Φοίνικας: Ὁ παιδαγωγός τοῦ Ἀχιλλέα. Ἐχει ἀντικαταστήσει στήν Ἰλιάδα τόν μυθικό Χείρωνα, πού ἦταν Κένταυρος, μισός ἀνθρώπος μισός ἄλογο, γιατί τό ἔπος ἀποφεύγει ὅ,τι δέν εἶναι σύμφωνο μέ τή φύση.

Πῶς βρέθηκε ὁ Φοίνικας στή σκηνή τοῦ Ἀγαμέμνονα; Ὁ ποιητής ἤθελε ἀνάμεσα σέ κείνους πού θά προσπαθοῦσαν νά μαλακώσουν τόν Ἀχιλλέα κι ἕναν πολύ δικό του ἀνθρώπο. Ἄν τώρα θελήσουμε νά προχωρήσουμε περισσότερο, πρέπει νά φανταστοῦμε πῶς κάποιοι Μυρμιδόνες θά ἐρχόταν σέ ἐπαφί μέ τόν ὑπόλοιπο ἑλληνικό στρατό, ἀνήσυχτοι γιά τήν ἐξέλιξη τῆς κατάστασης, χωρίς νά τό ξέρει φυσικά ὁ Ἀχιλλέας.

- 170 *οί κήρυκες*: Βλ. σχ. Α 321: Ἐδῶ συνοδεύουν μιά ἐπίσημη σημαντική ἀποστολή.
- 171 *νίψιμο*: Νερό γιά τά χέρια: Τό πλύσιμο τῶν χεριῶν ἦταν ἓνα εἶδος συμβολικοῦ καθαρισμοῦ πρὶν ἀπό τήν προσευχή.
- 175 *κρατήρες*: Βλ. σχ. Α 470.
στεφάνωσαν. Τούς γέμισαν ὡς ἀπάνω.
- 176 *ἔδωκαν* (ὄχι ἔδωκε) *σ' ὄλους ἀπαρχή* *στά γεμιστά ποτήρια*: Βλ. σχ. Α 471.
- 179 *σίσταινε σ' αὐτούς μέ λόγο καί μέ νεῦμα*: Τούς ἔδινε πολλές παραγγελίες γυρίζοντας τά μάτια του στόν καθένα.
- 183 *μεγαλόκαρδη*: Βλ. σχ. 109.
- 186 *καλή*: Ὅμορφη.
κιθάρα: Φόρμιγγα στό πρωτότυπο (βλ. 194): ἓνα ἔγχροδο μουσικό ὄργανο.
πήχης: Τό ραβδί, ὅπου ἐπάνω στερέωναν καί τέντωναν τίς χορδές.
- 199 *παράμερα*: Πιό μέσα.
- 201 *κρατήρας*: Βλ. σχ. Α 470.
- 202 *ἔξ. μέ κρασί γενναῖο / συγκέρνα τον*: Κάνε τό κρασί πιό δυνατό.
- 206 *αὐτός*: Ὁ Ἀχιλλέας.
στή φωτεινή γωνία: Μπροστά στή λάμπη τῆς φωτιᾶς.
- 207 *κι ἐρίφι σαρκωμένο*: Πιό σωστά: καί τήν πλάτη ἀπό ἐρίφι σαρκωμένο.
- 208 *Ἀυτομέδοντας*: Σύντροφος τοῦ Ἀχιλλέα.
- 213 *τ' ἀνθρώκια*: Ἡ θράκα.
ψηστες: Στηρίγματα σέ σχῆμα διχάλας, ὅπου πάνω ἀκουμποῦσαν τίς σοῦβλες.
- 214 *ἄγιο*: Ἴσως γιὰ εἶναι στοιχεῖο τῆς φύσης βγαλμένο ἀπό τή θάλασσα.
- 219 *τήν προσφορά νά κάμει*: Νά θυσιάσει στούς θεούς.
- 220 *ἀπαρχές*: Τά κομμάτια τό κρέας πού προοριζόταν γιά θυσία.
- 224 *ἐπρόπτε τοῦ Ἀχιλλέα*: Χαιρέτησε τόν Ἀχιλλέα, σήκωσε τό π. τήρι στήν ὕγεια του.
- 227 *ισόμοιρο*: Βλ. σχ. Α 468.
- 237 *μανίζω*: Μαίνομαι, φρενιάζω.
- 240 *Ἡώς*: Ἡ Αὐγή θεοποιημένη.
- 241 *ἀκρόπρυμνα*: Οἱ πιό ψηλές ἄκρες τῶν καρabiῶν στίς πρύμνες.
- 246 *Ἄργος*: Ἡ Ἑλλάδα.
- 247 *ἄστα*: Στό πρωτότυπο: σήχω.
τῶν Ἀχαιῶν τά τέκνα: Βλ. σχ. Η 403.
- 252 *γλυκέ μου*: Πιό καλά: καλέ μου φίλε.

τὴν ἡμέρα: Ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ Νέστορας γύρισαν ὅλη τὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ μαζέψουν στρατό, καὶ φυσικὰ πέρασαν καὶ ἀπὸ τῆ Φθία. Βλ. καὶ σχ. Η 127.

254 ἔξ. *τές νίκες... / ... ἀλλὰ σύ:* Μὲ τὴν ἀντιδιαστολή ὑπογραμμίζεται ἡ προσωπικὴ εὐθύνη τοῦ ἥρωα σχετικὰ μὲ τὸ ἂν θά αὐτοκυριαρχηθεῖ ἢ ὄχι, ἄλλα ἀν ὅλα, καὶ τὸ νὰ ξεπεράσει κανεὶς τὸν ἑαυτό του, ἐξαρτῶνται ἀπὸ τοὺς θεοὺς.

Τὰ λόγια πού ἀποδίδει ὁ Ὀδυσσεύς στὸν Πηλέα (254-258) πρέπει νὰ εἶναι ἐπίνοια γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς στιγμῆς.

257 *κακόπρακτη:* Πού φέρνει κακό.

259 *καὶ σύ:* Πιὸ σωστά: ὅμως ἐσύ.

260 *πληγὴ φαρμακωμένη:* Πού τρώει τὴν ψυχή.

264-99 = 122-57 μὲ ἐλάχιστες ἀλλαγές ἀπαραίτητες, ἐπειδὴ ἀλλάζει τὸ πρόσωπο.

308-429 Ὁ Ἀχιλλεύς στάθηκε ἡ ἐνοάρκωση τοῦ ἥρωϊκοῦ ἰδανικοῦ: Ἐξῆσε γιὰ τὴν τιμὴ, σκοπὸς του ἦταν νὰ εἶναι ὁ ἄριστος, νὰ ξεπερνᾷ τοὺς ἄλλους. Ἡ πίκρα γιὰ τὴν ἄδικη προσβολή τὸν κάνει νὰ ἀναρωτηθεῖ γιὰ τὸ θεμέλιο δόλοκληρῆς τῆς ζωῆς του: ἀξιζεῖ ἄραγε ἡ τιμὴ περισσότερο καὶ ἀπὸ τὴ ζωὴ τὴν ἴδια, ὅταν τοῦ φέρονται ἔτσι ὕστερα ἀπὸ ὅσα ἔχει προσφέρει;

312 *τοῦ Ἄδη οἱ πύλες:* Ὁ θάνατος.

316 *χάρη δὲν εἶχε ὁ πόλεμος:* Δὲν εἶδα νὰ μοῦ χρωστοῦν καμιά χάρη γιὰ τὸν πόλεμο.

323 *χαμιά:* Μασημένη τροφή πού προσφέρουν τὰ πουλιὰ στὰ μικρά τους.

327 *ἔξ ἀφορμῆς τῶν γυναικῶν τους μόνον:* Οἱ γυναῖκες τοῦ νικημένου ἐχθροῦ ἀποτελοῦν ἕνα σημαντικὸ μέρος ἀπὸ τὰ λάφυρα. Συχνὰ λέγεται γιὰ τοὺς Τρῶες πὺς πολεμοῦν γιὰ τίς γυναῖκες καὶ τὰ μικρά τους παιδιά.

328 ἔξ. Ὁ Ἀχιλλεύς πῆρε μέρος σὲ ἐκστρατείες πού ἔγιναν στὴν περιοχὴ γύρω ἀπὸ τὴν Τροία μέσα στὰ ἑννέα πρῶτα χρόνια τοῦ πολέμου, ὅταν οἱ Ἕλληνες πολιορκοῦσαν τὴν πόλη καὶ οἱ Τρῶες δὲν εἶχαν βγεῖ νὰ πολεμήσουν ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη (352ἔξ.). Σὲ μὰ ἀπὸ αὐτές πρέπει νὰ πιάστηκαν αἰχμάλωτες ἢ Χρυσίδα καὶ ἡ Βρισηίδα.

333 ἔξ. Ἡ *βασικὴ ἰδέα:* Ὁ Ἀγαμέμνωνας πολλὰ κρατοῦσε γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ λίγα μοίραζε στοὺς ἄλλους (πρβλ. Α 166ἔξ.). Τὸ ἄλλα (334) ξαναπαίρνει τὸ λίγα, γιὰ νὰ προετοιμάσει τὴν ἀντίθεση πού ἀκολουθεῖ: αὐτὰ τὰ λίγα πού εἶχε δώσει τὰ ἀφήνει στοὺς ἄλλους, ἀπὸ ἐμένα ὅμως...

πολέμαρχοι: Οἱ ἄρχηγοί, οἱ ἄρχοντες, αὐτοὶ πού ἔρχονται ἀμέσως μετὰ τοὺς βασιλεῖς.

338 *ἀνέβασε:* Ὁδήγησε ὡς ἐδῶ.

345 *τόν γνώστη του:* Αὐτόν πού τὸν ξέρει καλά.

348 ἔξ. Βλ. Η 436ἔξ.

349 *πάλος:* Πάσσαλος.

353 ἔξ. *φράξος τῶν Σκαιῶν Πυλῶν:* Βλ. σχ. Ε 693 καὶ 789.

362 *ὁ θεῖος:* Στὸ πρωτότυπο: πού τραντάζει τὴ γῆ, βλ. σχ. Η 455.

- 366** λάφυρα δικά μου από τόν κληρο: Ὅσα πήρα, ὅσα μοῦ ἔπρεσαν στό μερτικό μου.
- 368** ὕβριστικῶς: Προσβάλλοντάς με.
 ὁ κραταιός: Ὁ βασιλιάς, ὁ ἄρχοντας. Βλ. σχ. Α 130 (ὁ μέγας).
- 376** ἀμέρμονος: Χωρίς ἐμπόδιο, χωρίς ἀνάμειξη ἀπό μέρους μου.
- 377** ἀφοῦ τό νοῦ του ἀφαίρεσε ὁ ... Κρονίδης: Κι ὡστόσο δέν παύει νά τόν θεωρεῖ ὑπεύθυνο.
- 381** Ὀρχομενός: Πόλη τῆς Βοιωτίας.
 Αἰγύπτιας Θῆβες: Ἀρχαία πρωτεύουσα τῆς ἄνω Αἰγύπτου κοντά στό Νεῖλο.
 Καί τοῦ Ὀρχομενοῦ καί τῶν Θηβῶν ἡ δύναμη ἀνήκουν στή Μυκηναϊκή ἐποχή.
- 387** τό μέγ' ἀδίκημά του: Πιό σωστά: τήν προσβολή πού μοῦ τρώει τήν καρδιά.
- 389** χρυσή: Σταθερό ἐπίθετο τῆς Ἀφροδίτης: γιά τά χρυσά κοσμήματά της, τά ξανθά της μαλλιά, τή λαμπερή ὁμορφιά της.
- 390** μέ τήν Ἀθηνά: Βλ. σχ. Ε 60 ἔξ.
- 398** ἀνδρική: Περήφανη.
- 401** ψυχή: Ζωή.
- 402** ἡ λαμπρή: Πιό σωστά: ἡ καλοκατοικημένη, ἡ πλοῦσια. Πρβλ. σχ. Α 164.
- 404** ἔξ. οὐδ' ὅσα κλείει μέσα του τό λίθινο κατώφλι / του... Ἀπόλλωνα στήν... Πυθώνα: Τό μαντείο ἦταν πλούσιο ἀπό τά ἀφιερώματα τῶν πιστῶν.
 τό λίθινο κατώφλι: Ὁ περίβολος.
 πτερωτή: Ἀπόκρημνη.
 Πυθώνα: Συνώνυμο τοῦ Δελφοί.
- 408** λάφυρο δέν γίνεται οὔτε κτήμα: Δέν μποροῦμε οὔτε νά τήν ἀρπάξουμε ὡς λάφυρο οὔτε νά τήν ἀποκτήσουμε δίνοντας κάποιο ἀντάλλαγμα.
- 410** ἔξ. πρόωρος ἔνδοξος θάνατος κάτω ἀπό τά τείχη τῆς Τροίας ἢ ζωῆ μακροχρόνη ἀλλά ἄδοξη: Στό Α 351ἔξ. ὁ ποιητής βασίζεται στήν παράδοση πού ἤθελε τόν Ἀχιλλεῦ νά σκοτώνεται νέος κάτω ἀπό τά τείχη τῆς Τροίας καί βάζει τόν ἦρωα νά ζητᾶ ὡς ἀντάλλαγμα τῆς σύντομης ζωῆς τήν τιμή.
 Ἐδῶ παρουσιάζεται νά ἔχει τή δυνατότητα τῆς ἐκλογῆς, γιά νά μπορεῖ νά πει πῶς διαλέγει τή μακροχρόνια ἄδοξη ζωῆ καί νά ὑπογραμμιστεῖ μέ τόν τρόπο αὐτό ἔντονα πόσο βαθιά εἶχε πικραθεῖ ἀπό τήν ἄδικη προσβολή.
 Στό Π 50ἔξ. θά τόν δούμε νά ἀρνιέται κατηγορηματικά πῶς ἄκουσε ἀπό τή μητέρα του χρῆσιμό, γιατί μοναδική αἰτία τῆς ἐμμονῆς του νά κρατιέται μακριά ἀπό τόν πόλεμο πρέπει νά εἶναι ἡ πικρία του ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονα. Τέλος, στό Σ 97ἔξ. ὁ ποιητής βάζει τόν ἦρωα νά διαλέγει ἐλεύθερα, μέ τή θέλησή του, τόν πρόωρο θάνατο πού τοῦ ἔγραφε ἡ μοῖρα σύμφωνα μέ τήν παράδοση. Ὅλα αὐτά εἶναι παραλλαγές, ἀνάλογα μέ τήν ποιητική ἀνάγκη τῆς στιγμῆς, τοῦ θέματος πῶς οἱ ἀγαπημένοι τῶν θεῶν πεθαίνουν νέοι.
- 418** ὕψηλῃ: Ἡ Τροία ἦταν κτισμένη πάνω σέ λόφο καί βέβαια πρέπει νά φανταστοῦμε καί τά τείχη τῆς ὕψηλά.

- 421 τῶν γερόντων: Βλ. σχ. 70.
- 424 λαμπρότατε: Ἐνδοξότατε.
- 438 καί: Πιό καλά νά τό παραλείψουμε.
- 441 τῶν λαμπρῶν ὀμιλιῶν: Πρόκειται γιά τά συμβούλια.
- 446 ἀκρόνεος: Πάρα πολύ νέος.
- 447 Ἑλλάδα: Ὅπως ξέρουμε, ἦταν μιά περιοχή ἀπό τήν ἐπικράτεια τοῦ Πηλέα, βλ. σχ. Α 155. Ἡ χρήση τοῦ ὄρου δημιουργεῖ λοιπόν ἐδῶ κάποια δυσκολία. Ἴσως ὁ ποιητής ἔννοεῖ μιά εὐρύτερη περιοχή τῆς Θεσσαλίας καί ὄχι μόνο τό τμήμα πού ἀνήκε στήν ἐπικράτεια τοῦ Πηλέα· ἴσως πάλι νά περιορίζει ἐδῶ τό βασίλειο τοῦ Πηλέα μόνο στή Φθία (βλ. 478-79). Ὅπωςδήποτε, τό πρόβλημα μένει ἄλυτο, ἔνα παραπάνω πού στό Κ 265 ἐξ. ἀναφέρεται πῶς τό σπίτι τοῦ Ἀμύντορα ἦταν στήν Ἑλεώνα, πόλη τῆς Βιωτίας.
- καλλιγύναικα: Μέ τίς ὁμορφες γυναῖκες.
- 450 αὐτή: Ἡ μητέρα μου.
- 451 νά πέσω: Νά σμιζῶ.
- 454 Ἐρινύες: Θεότητες τῆς ἐκδίκησης. Ἐδῶ παρουσιάζονται ὡς ἐκτελέστριες μιᾶς πατρικῆς κατάρας.
- 455 σπέρμα μου: Δικός μου γιός.
- 457 ὁ χθόνιος / Δίας: Ὁ Πλούτωνας.
ἄσπονδη: Φοβερή.
Τίς κατάρες τίς εἰσακούουν οἱ θεοί τοῦ Κάτω Κόσμου.
- 458 νά κόψω: Νά σκοτώσω.
- 464 ἐξ. συγγενεῖς, ἐξάδελφοι καί φίλοι: Στό πρωτότυπο δέν ὑπάρχει ὁ ὄρος συγγενεῖς: οἱ στενοί συγγενεῖς καί αὐτοί πού ἐρχονται ἀμέσως μετά: μακρινοί συγγενεῖς, φίλοι.
Γιατί οἱ συγγενεῖς καί οἱ δικοί παρακαλοῦν μέ τόση ἐπιμονή τό Φοῖνικα νά μὴ φύγει δέν μπορούμε νά τό ξέροντε μέ σιγουριά. Ἴσως γιατί ἡ οἰκογένεια, μέ τήν πολύ πλατιά σημασία τοῦ ὄρου, ζοῦσε πολύ στενά δεμένη καί δέ θά ἤθελε νά ἔχει ἀνάμεσά της ἔνα φυγάδα.
- 467 ἐξ. φλόγα τοῦ Ἥφαιστου: Ἡ φωτιά, ἀφοῦ ὁ Ἥφαιστος ἦταν ὁ θεός τῆς φωτιᾶς.
- 470 ἐννέα: Ὁ γνωστός τυπικός ἀριθμός, βλ. σχ. Α 53.
- 472 γύρος: Ἡ ὑπόστεγη στοά.
μέσα στό γύρο τῆς αὐλῆς: Στίς δύο πλευρές τῆς αὐλόπορτας ἀπό τή μέσα μεριά.
- 473 στόν πρόδομο: Στή στοά πού ὑπῆρχε ἀπό τή μία καί ἀπό τήν ἄλλη πλευρά τῆς εἰσόδου τοῦ παλατιοῦ καί πού γειτόνευε μέ ὑπνοδομάτια.
θάλαμος: Ὑπνοδομάτιο.
- 478 μακρᾶν νά φύγω ἐδιάβηκα ἔπο τήν... Ἑλλάδα: Ἐπειτα ἔφευγα μακριά περῶν-τας μέσα ἀπό τήν... Ἑλλάδα, βλ. καί σχ. Ι 447.

- 479** *καλόσβωλον*: εὐφορη: Πρβλ. σχ. Α 155.
- 491** *ἐξεχειλοῦσαι*: Ἐβγαζες ἔξω ἀπὸ τὸ στόμα σου.
- 492** *ἐξ*. Τὸ κ ὀ μ μ α δέ χρειάζεται να ἔστερα ἀπὸ τὸ νοῦ μου, γιατί τὸ ὅτι πὸ ἀκολουθεῖ εἶναι εἰδικό.
- 495** *ἀπὸ θάνατο κακό*: Καί γενικότερα ἀπὸ μεγάλη συμφορά.
- 497** *ἀνήλεος*: Ἄσπλαχνος.
- 500** *θυμίαμα*: Ἡ εὐωδία πὸ ἔβγαине, ὅταν ἔκαιγαν τὸ ξύλο ἀπὸ ἓνα δένδρο πὸ δέν ἔχει ταυτιστεῖ. Γενικότερα κάθε θυσία.
- 502** *ἐξ*. Ἰκεσίαι: Οἱ προσωποποιημένες καί θεοποιημένες παρακλήσεις.
 Ἄτη: Ἡ τύφλωση τοῦ νοῦ, πὸ ἔρχεται στὸν ἄνθρωπο ἀπὸ ἔξω καί τὸν σπρώχνει νά κάνει κάτι πὸ κανονικά δέ θά τὸ ἔκανε.
- χολές*: Γιατί ὁ ἄνθρωπος ἐνεργεῖ πολὺ γρήγορα, ὅταν παρασύρεται ἀπὸ τὴν παραφορά, γι' αὐτὸ καί ἡ Ἄτη ἔχει γερά πόδια καί εἶναι πολὺ γερή, ἀργεῖ ὅμως πολὺ νά ἐκδηλώσει τὴ μετάνοιά του μέ παρακλήσεις.
- ἀλλήθωρες καί ζαρωμένες*: Ὁ ποιητὴς ἀποδίδει στίς Ἰκεσίαις τὴν ἔκφραση ἐκείνου πὸ παρακαλεῖ, ἄς πούμε τοῦ Ἀγαμέμνονα: δέν ἔχει τὸ θάρρος νά κοιτάξει στὸ πρόσωπο ἐκεῖνον πὸ πρόσβαλε ἄδικα (ἀλλήθωρες) κι ἡ ἔκφρασή του εἶναι θλιμμένη γιὰ τὸ ἄδικο πὸ ἔκανε (ζαρωμένες).
- φροντισμένες*: Μέ σπουδή, μέ φροντίδα.
 Ἀπὸ τὴν ἀλληγορία ὀλόκληρη ὑπογραμμίζεται πὸσο εὐκόλα τυφλώνεται ὁ ἄνθρωπος, πὸσο δύσκολα ὑποχωρεῖ στὰ παρακάλια, καί κυρίως πὸση σημασία ἔχουν οἱ Ἰκεσίαις, ἀφοῦ εἶναι κόρες τοῦ Δία.
- 514** *καλῶν*: Πιὸ σωστά: ἀνδρειωμένων, δοξασμένων.
- 529** *ἐξ*. Ἐνα μυθολογικὸ παράδειγμα. Πρβλ. τοῦ Νέστορα στὸ Α 259ἔξ. καί τῆς Διώνης στὸ Ε 383 ἔξ.
- 529** *Κουρήτες*: Λαὸς γειτονικός μέ τοὺς Αἰτωλοὺς.
- 530** *Καλυδῶνα*: Πόλη τῆς Αἰτωλίας.
- 531** *πάντερπνη*: Ὁμορφη, πὸ προκαλεῖ εὐχαρίστηση.
- 532** *στήν ὀρμή τῆς λόγῃς*: Μέ πόλεμο.
- 533** *πληγή*: Μεγάλο κακό, συμφορά.
- 534** *ἀπαρχές τοῦ θερισμοῦ δέν πρόσφεραν ἐκείνης*: Πρόκειται γιὰ τὴν εὐχαριστήρια θυσία τῶν πρώτων καρπῶν στὴ γιορτὴ τοῦ θερισμοῦ.
- 535** Ὁ *Οἰνέας*: Βασιλιάς τῆς Καλυδῶνας στὴν Αἰτωλία.
- 537** *δέν τὸ ἔχε σκεφθεῖ*: Τὸ ἀψήφισε, δέν τοῦ ἔδωσε σημασία.
- 538** *θεογέννητη*: Ἡ Ἄρτεμη εἶναι κόρη τοῦ Δία.
- 549** *γιὰ τὴν κεφαλὴ καί γιὰ τὸ δέσμα τοῦ χοίρου*: Γιατί αὐτὸ θά ἦταν ἡ ἀπόδειξη γιὰ τὸ ποιὸς σκότωσε τὸν ἀγριόχοιρο.

550 ὁ δεινός: Πιό σωστά: ὁ γενναῖος πολεμιστής.

551 ἔξ. ἐβιάζαν τούς Κουρητες / νά μείνουν στά τείχη: Πρέπει νά φανταστοῦμε πώς, μέ ἀρχηγό τό Μελέαγρο, οἱ Αἰτωλοί εἶχαν πολιορκήσει τήν Πλευρώνα καί ἐμπόδιζαν τούς Κουρητες νά βγοῦν ἀπό τά τείχη: ἡ περίπτωση εἶναι ἴδια μέ τῶν Τρώων, ὅσο πολεμοῦσε ὁ Ἀχιλλέας.

556 νυμφευτή: Ἡ νόμιμη σύζυγος.

557 ἔξ. Ὁ ποιητής διηγεῖται παρενθετικά τήν ἱστορία τῆς Μάρπησας, τῆς μητέρας τῆς Κλεοπάτρας, πού τήν ἀγάπησαν ἕνας ἥρωας, ὁ Ἴδας, καί ἕνας θεός, ὁ Ἀπόλλωνας. Ὁ Ἴδας παντρεύτηκε τή Μάρπησα. Ὁ Ἀπόλλωνας τοῦ τήν ἄρπαξε κι ἐκεῖνη τότε ἔκλαψε πικρά. Μέ τήν ἐπέμβαση τοῦ Δία ὁ Ἴδας ξαναπῆρε πίσω τή Μάρπησα.

καλόφτερην: Μέ τά δημοῦρα σφυρά. Κοσμητικό ἐπίθετο, πού δίνει κάτι ἀπό τήν ὁμορφιά τῆς Μάρπησας. (557, 560).

Εὐνήνη: Κόρη τοῦ Εὐήνου.

561 ἐκείνης: Τῆς Κλεοπάτρας.

Ἀλκονόη: Ἦταν κόρη τοῦ Αἰόλου, τοῦ βασιλιᾶ τῶν ἀνέμων, καί εἶχε παντρευτεῖ τόν Κήρυκα. Τό ζευγάρι ἦταν τόσο εὐτυχημένο, πού τόλμησε νά συγκριθεῖ μέ τό Δία καί τήν Ἥρα. Οἱ δύο θεοί θύμωσαν γιά τήν τόση ἔπαρση καί τούς μεταμόρφωσαν σέ πουλιά. Ἐκεῖνη μεταμορφώθηκε σέ ἀλκυνόη, ἕνα θαλασσινό πουλί. Ἡ Ἀλκυνόη ἔκανε τή φωλιά της στήν ἀκρῆ τῆς θάλασσας καί τά κύματα τῆς τῆ χαλοῦσαν ἀλύπτητα. Ὁ Δίας πού τή σπλαχνίστηκε ἔδωσε διαταγή στούς ἀνέμους νά γαληνέψουν τίς ἐπτά μέρες πού προηγούνται καί τίς ἐπτά μέρες πού ἀκολουθοῦν τῆ χειμερινῆ ἰσημερία, περίοδο πού ἡ ἀλκυνόη κλωσά τά αὐγά της. Εἶναι οἱ γνωστές ἀλκυνονίδες μέρες, πού χαρακτηρίζονται ἀπό νηνεμία.

564 ἀπ' τόν κόλπο της τήν πῆρε ὁ μακροβόλος: ἡ Μάρπησα ἔκλαιγε, ἐπειδή τήν ἄρπαξε ὁ Ἀπόλλωνας. Ὁ μεταφραστής πρέπει νά ἔννοει: ἀπό τήν ἀγκαλιά τῆς κόρης της, τῆς Κλεοπάτρας.

565 τήν πίκρα τῆς χολῆς του: Τό θυμό πού πικραίνει, πού τρώει τήν καρδιά.

566 ἔξ. ἔκλαιε τό φόνου / τοῦ ἀδελφοῦ της: Ὁ Μελέαγρος εἶχε σκοτώσει τόν ἀδελφό τῆς μητέρας του στόν πόλεμο πού ξέσπασε ἀνάμεσα στούς Αἰτωλοῦς καί στούς Κουρητες γιά τό κεφάλι καί τό δέρμα τοῦ κάπρου. Ὁ θεῖος του ἦταν ἀρχηγός στούς Κουρητες.

572 ἡ Ἐρινία: Θεά τῆς ἐκδίκησης.

Ἐρεβος: Τό σκοτάδι τοῦ Κάτω Κόσμου.

573 ἔξ. εἰς τές πύλες / τῶν πύργων: Τῆς Καλυδῶνας.

οἱ γέροι: Βλ. σχ. 70.

582 ὑψηλός: Ὑψηλοτάβανος.

583 κολητές σανίδες: Τά σανιδένια θυρόφυλλα πού ἔμειναν κλειστά.

587 ἔξ. ἔφτασε ὁ κτύπος / στό θάλαμο: Οἱ ριξιές ἔφταναν ἀπανωτές στό θάλαμο.

596 λαμπρά: Βλ. σχ. Ε 295.

- 597 από δική του θέληση: Ὑπακούοντας στή φωνή τῆς καρδιάς του.
- 599 καί χάρισμ' ἀπ' τόν ὄλεθρο τούς ἔσωσε εἰς τό τέλος: Ὅπωςδήποτε καί ἔτσι τούς ἔδιωξε τή συμφορά.
- 600 Ὅμοια μή σκέπτεσαι καί σύ: Μήν περιμένεις τήν τελευταία στιγμή.
- 601 κακός θεός: Μιά ἀόριστη ὑπεράνθρωπη δύναμη.
- 604 ἐξ. ἄν κατεβεῖς ἀδώρητος... / ὅμοια ἀπ' τή νίκη σου τιμῆ δέν θ' ἀπολαύσεις: Δέ θά ἔχεις τήν ἴδια τιμή, καί ἄν ἀκόμα μάς γλιτώσεις ἀπό τόν πόλεμο. Τά δῶρα ἔχουν τεράστια σημασία, ἀκριβῶς γιατί εἶναι ἀπόδειξη τιμῆς.
- 608 τοῦ Δία ἡ μοῖρα: Ἡ θέληση τοῦ Δία, αὐτό θά πει ἡ δύσκολη θέση τῶν Ἀχαιῶν.
- 613 ἐξ. νά κάμεις: Θέλοντας νά κάμεις.
ὡς σ' ἀγαπῶ: Μόλο πού σ' ἀγαπῶ.
ἀγαπήσεις: Ἀγαπᾶς.
- 624 πολύτεχνος: Πολυμήχανος, ἐπινοητικός. Σταθερό ἐπίθετο τοῦ Ὀδυσσεά, πού τό θυμόμαστε καί ἀπό τήν Ὀδύσεια.
- 625 ἐξ. ὁ λόγος μας... / ...δέν κατορθώνεται: Ἡ συζήτησή μας δέ θά φέρει ἀποτέλεσμα.
- 631 ὡς ἔξοχο τῶν ἄλλων: Περισσότερο ἀπό ὄλους τούς ἄλλους.
- 633 πρόστιμο: Ἀποζημίωση.
- 634 στόν τόπο μένει: Δέν εἶναι ὑποχρεωμένος νά ἐγκαταλείψει τόν τόπο του, ὅπως ἐπέβαλε κανονικά ὁ νόμος γιά τό φονιά.
- 636 καρδιά: Ὁ θυμός: οἱ ἀθάνατοι σοῦ ἔβαλαν στό στήθος θυμό πού δέν ἐξιλεώνεται, κακό.
- 639 δέξου τό ἔλεος εἰς τά στήθη: Γίνου εὐμενής, εὐνοϊκός.
- 641 ἀπ' τόν λαό τῶν Δαναῶν: Σταλμένους.
- 645 μέ τήν καρδιά μου φαίνεται πού ὁ λόγος σου ταιριάζει: Ὅλα τά εἶπες σύμφωνα καί μέ τή δική μου ἀποψη, ὅπως τά νιώθω καί ἐγώ.
- 648 ὡς ξένο, δπ' οἱ ἐγκαίτοικοι πολῖτες ἀτιμάζουν: Σάν κανένα περιφρονημένο μετανάστη, ξενομερίτη: Γενικά αὐτόν πού ἐρχόταν ἀπό ξένο μέρος οἱ ντόπιοι τόν ἐβλεπαν μέ δυοπιστία, μέ περιφρόνηση, γι' αὐτό καί οἱ ξένοι βρισκόταν κάτω ἀπό τήν προστασία τοῦ Ξένιου Δία, ἀκόμα περισσότερο, ὅταν πρόκειται γιά ἕναν ὅποιοδήποτε ἀσημαντο ξενομερίτη: ὁ Ἀγαμέμνωνας μοῦ φέρθηκε σάν νά ἤμουναι ἕνας ἀγνωστος, ἀσημαντος ξένος.
- 651 ἐξ. ὥσπου... νά ἰδῶ: Πρίν ὁ Ἐκτορας φτάσει στίς σκηνές καί στά καράβια τῶν Μυρμιδῶνων, σκοτώνοντας τούς Ἀχαιοούς, καί κάψει τά πλοῖα μέ φωτιά.
- 655 πρόθυμος: Γεμάτος ὀρμή.
- 656 δίκουπο: Βλ. σχ. Α 584.
- 657 στά πλοῖα γύριζαν κατόπιν τοῦ Ὀδυσσεά: Πιο σωστά: γύριζαν πάλι στά πλοῖα.

Πρώτος πήγαινε ὁ Ὀδυσσεύς.

658 *στούς ἄνδρες*: Στούς συντρόφους του.

660 *τάπητες*: Ἐνα εἶδος μάλλινα σκεπάσματα, κάτι σάν κιλίμα.

662 *ἄφραρτη*: Θεία.

664 *ἀπό τῆ Λέσβο*: Βλ. σχ. 129έξ. καί 328έξ.

667 *καλόζωνη*: Βλ. σχ. Α 429.

668 *σῆ Σκύρο* *δτε ἀνέβηκε*: Ὅταν κυρίευσε τῆ Σκύρο. Τί ὑπαινίσσεται ὁ ποιητής; Δέν ἔχουμε μαρτυρία γιά πολεμική ἐκστρατεία τοῦ Ἀχιλλέα ἐναντίον τῆς Σκύρου, οἱ ἐκστρατείες τῶν ἐννέα πρώτων χρόνων τοῦ πολέμου γίνονταν στήν Τρωάδα, καί ἡ Σκύρος εἶναι τό νησί, ὅπου εἶχε περάσει τά πρώτα νεανικά του χρόνια ὁ Ἀχιλλεύς. Ἡ ὑπόθεση πῶς δέν πρόκειται γιά τό γνωστό νησί Σκύρο ἀλλά γιά κάποια ἄλλη Σκύρο, πού δέν τήν ξέρομε ἀπό ἄλλου, εἶναι λύση ἀνάγκης πού δέν ἱκανοποιεῖ, καί τό πρόβλημα μένει ἄλυτο.

670 *σ' αὐτούς ἐπρόπιναν*: Τούς καλωσόριζαν, τούς ὑποδεχόταν.

τῶν Ἀχαιῶν οἱ παῖδες: Βλ. σχ. Η 403.

μέγας: Ὁ ἀρχηγός τοῦ στρατοῦ, βλ. σχ. Α 172.

672 *μέγας*: Ὁ ἀρχηγός τοῦ στρατοῦ, βλ. σχ. Α 172.

674 *φλογερό*: Ἐχθρικό.

675 *μεγάλη*: Βλ. σχ. 109.

676 *πολύπαθος*: Σταθερό ἐπίθετο τοῦ Ὀδυσσεύς, πού τό θυμόμαστε καί ἀπό τήν Ὀδύσεια.

677 *ἀρχηγέ*: Τοῦ στρατοῦ.

678 *έξ, φλόγα παίρνει / χειρότερη*: Θυμώνει ἀκόμα περισσότερο.

683 *ἰσόπλευρα*: Βλ. σχ. Ε 62.

684 *έξ, Πρβλ. 417έξ.*

695 *τῶν Ἀχαιῶν οἱ παῖδες*: Βλ. σχ. Η 403.

697 = 677.

698 *ἔξοχος*: Πιό σωστά: χωρίς ψεγάδι.

Κ

3 *τοῦ ἀρχηγοῦ*: Τοῦ στρατοῦ, βλ. καί σχ. Η 230.

5 *λαμπρόκομη*: Μέ τά ὄμορφα μαλλιά. Σταθερό ἐπίθετο γιά θεές καί θνητές.

8 *μέγας λάρυγκας* (στόμα) *τοῦ... πολέμου*: Ὁ πόλεμος παρομοιάζεται μέ τίς σαγόνες ἑνός ἀγρίου θηρίου, πού καταβροχθίζει.

- 10 λακτίζω: Κλωτσῶ.
- 12 μέ πλήξη... θωροῦσε: Στό πρωτότυπο: θαύμαζε, ἔβλεπε μέ περιέργεια.
- 13 σύριγγα: Πολλοί αὐλοὶ ἐνωμένοι πλάι πλάι, κάτι σάν φουσαρμόνικα.
αὐλός: Μουσικό ὄργανο, αὐλός, φλογέρα.
- 15 ἔξ. πρὸς τὸν Δία / ἐπάνω: Γιά νά τόν λυπηθεῖ ὁ Δίας, πού ἦταν ψηλά.
- 16 ἀδημονοῦσε: Ἄνησυχούσε καί στέναζε.
- 21 χιτώνας: Βλ. σχ. Ε 112.
- 22 λαμπρά: Λεῖα, μαλακά.
- 29 πάροδος: Πάρεδαλη, πάνθηρας.
- 30 κράνος: Περικεφαλαία.
- 31 λόγχη: Δόρυ.
- 37 σεπτός: Στό πρωτότυπο: ἀγαπητός.
- 44 βουλή: Συμβουλή, σκέψη, γνώμη, σχέδιο.
- 45 γνώμη, νοῦς: Ἡ διάθεση.
- 46 δῶρα: Οἱ θυσίες.
- 52 πρὶν τ' ἀστογήσουν: Πρὶν πάψουν νά τὰ συλλογίζονται.
- 56 τάγμα: Σῶμα πολεμιστῶν.
Ἄ χαρακτηρισμός ἱερό (θεῖο στή μετάφρασή μας) πρέπει νά ἔχει ἐδῶ τὴν ἔννοια τοῦ: δυνατό, γενναῖο. Βλ. 180-88.
- 67 στρατός: Τό στρατόπεδο.
- 68 ἔξ. κάλεσε καθέναν / μέ τοῦ πατέρα του τ' ὄνομα: Ὁ εὐγενικός, τιμητικός τρόπος προσφώνησης, βλ. 86.
- 69 ἔπαρση μὴν ἔχεις μεγαλείου: Μὴν περηφανεύεσαι μέσα στήν ψυχὴ σου.
- 71 ταλαιπωρία: Συμφορά, δυστυχία.
- 74 εἰς τὴν σκηνὴ πλησίον: Ὁ Νέστορας κοιμάται ἔξω ἀπὸ τὴ σκηνὴ του, ὅπως καὶ ὁ Διομήδης, 150ἔξ.
- 76 δόλολαμπρη: Πού ἀστραφτε.
- 77 ζωνάρι: Βλ. σχ. Ε 539.
ἄμορφο: Στολισμένο μέ πολλά στολίδια.
- 78 λαός: Στρατός.
- 79 κακό: Δυσάρεστο, βαρὺ, πού προξενεῖ κακό.
- 84 φύλακας: Γενικά πού προστατεύει, πού ἀγρυπνεῖ γιὰ τοὺς ἄλλους.
- 93 ἔξ. ἡ ψυχὴ τὴ σάση της δέν ἔχει, / ἀδημονῶ: Ἡ καρδιά μου δέν κρατιέται στή θέση της, ἀλλὰ ἀνησυχῶ πολύ.

103 *ἀρχηγέ*: Τοῦ στρατοῦ.

110 *ταχύς Αἴας*: Πρόκειται γιὰ τόν μικρό Αἴαντα, τό γιό τοῦ Ὀϊλέα, βλ. σχ. Ε 519, πού ἦταν ἐξαιρετικά γρήγορος στά πόδια (βλ. Ξ 520ξξ.).

112 *Αἴας, Ἰδομενέας*: Βλ. στ. 53 καί 125.

131 *ἐξ.* = 21ἐξ.

133 *περόνησε*: Καρφίτισωσε, συνέδεσε μέ πόρπη, μέ παραμίνα.

ἐπανωφόρι: Χλαίνα: ἓνα ρούχο ἐξωτερικό, πού τό φοροῦσαν πάνω ἀπό τό χιτῶνα.

134 *φοντωμένο*: Σγουρό.

139 *ἀχός*: Φωνή.

146 *ἐξ. καί ἄλλους... καλούς, νά δώσουν γνώμη / στά συμβούλια, τή φυγή νά ἐκλέξομε ἢ τή μάχη*: Καί ἄλλους... ὅποιοι ταιριάζει νά παίρνουν ἀποφάσεις, ἂν θά φύγομε ἢ θά πολεμήσομε.

148 *εὔμορφη*: Στολισμένη μέ πολλά στολίδια.

152 *φωτεινές*: Πού ἄστραφταν.

156 *λαμπρό*: Μέ ζωηρά, φωτεινά χρώματα.

157 *κι ἐσήκωσε*: Καί τόν σήκωσε, τόν ξύπνησε.

159 *ἀπανθίζω τόν ἕπνο*: Χαίρομαι τόν ἕπνο.

160 *ὄχθος τοῦ πεδίου*: Τό πιό ὑψηλό σημεῖο τῆς πεδιάδας.

161 *καί ἀπό τά πλοῖα διάστημα μικρό τούς διαχωρίζει*: Φυσικά καί ἀπό ἐμάς.

175 *ταχύς Αἴας καί Φυλειδης*: Βλ. στ. 110.

187 *ἀδημονοῦσαν*: Ἀνησυχοῦσαν, κάθονταν ἄπνο.

194 *διάβηκε τόν χάντακα*: Οἱ φρουροί βρίσκονται στό διάστημα ἀνάμεσα στό τείχος καί στό χαντάκι (1 87). Οἱ ἠγεμόνες περνοῦν τώρα στήν ἀνοικτή πεδιάδα.

196 Πρβλ. 57-58.

198 *ἀπ' τόν σκαμμένο χάντακα*: Ἀφοῦ πέρασαν τό σκαμμένο χαντάκι.

201 *ὅταν ἐφθασε νά τούς χωρίσ᾽ ἡ νύκτα*: Βλ. Θ 485ξξ.

206 *ἐξ. εἰς κάποιαν ἄκρη...* / *πλανώμενο*: Πού νά ἔχει μείνει πίσω πίσω.

207 *στό λαό*: Ἀνάμεσα στούς Τρῶες.

212 *ἐξ. κάτω ἀπό τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ θά ἔβγει τ' ἄκουσμά του / στούς θνητοῦς ἄλλους, καί λαμπρό δῶρο...* Πολύ μεγάλη δόξα, ἀπλωμένη σ' ὀλόκληρη τή γῆ, καί πολύτιμο δῶρο... Ἄν κρίνομε καί ἀπό τά δῶρα πού ὑπόσχεται ὁ Ἀγαμέμνωνας στόν Ἀχιλλέα στό Ι, γιά τούς δημηρικούς ἥρωες ἡ τιμή ἐκφράζεται μέ ὑλικά δῶρα.

214 *ἀπό τά καράβια μας οἱ πολεμάρχοι πρώτοι*: Ὅσοι ἀρχηγοί κυβερνοῦν στά καράβια, οἱ ἀρχηγοί τῶν Ἑλλήνων.

216 *πλοῦτος*: Ἀπόκτημα, δῶρο. Πρόκειται γιὰ ὑπερβολή: ὁ Νέστορας ἐξαίρει φυσικά τὸ δῶρο ποῦ προτείνει νὰ δοθεῖ.

217 *θέση θά λάβει ἐκεῖνος*: Θά παίρνει μέρος στὰ συμπόσια μας, κάτι πολὺ τιμητικό.

220 *ἀνδρική*: Γενναία.

221 ἓνα κὸ μμα πρὶν ἀπὸ τὸ: *τῶν Τρώων*, γιατί εἶναι ἐπεξηγήση.

222 *θάρρος θερμότερο θά ἔπαιρνα καὶ τόλμη*: Πιὸ καλὴ παρηγοριά καὶ πιὸ πολὺ θάρρος.

228 *τοῦ Ἄρη δορυφόρος*: Βλ. σχ. Η 383.

229 *Νεστορίδης*: ὁ Θρασυμήδης: Βλ. στ. Ι 81.

233 *μέγας*: Κυβερνήτης τοῦ στρατοῦ.

245 ἢ Ἄθηνά τὸν ἔχει ἀγαπητό της: Εἶναι προικισμένος μὲ σύνεση, ἀποφασιστικότητα καὶ παλικάριά, πρβλ. σχ. Ε 51.

255 *ἔξ.* καὶ **260** Ὁ Θρασυμήδης καὶ ὁ Μηριόνης εἶναι βέβαια ὀπλισμένοι, ἀφοῦ βρίσκονται σὲ ἐπιφυλακὴ (180ἔξ.). Ἔτσι, μποροῦν νὰ δανείσουν ὄπλα στὸ Διομήδη καὶ στὸν Ὀδυσσεά, ποῦ ἦρθαν στὴ συγκέντρωση λίγο πολὺ ὀσπλιο.

δίστομο: Δίκοπο, ἀκονισμένο καὶ ἀπὸ τίς δύο μεριές.

257 *ἔξ. κῶνος*: Ὅπου ἐμπαινε ἢ φούντα.

καίτη: Ἡ φούντα.

ταῦρινο: Ἀπὸ δέρμα ταύρου.

καταίτυξ: Εἶδος περικεφαλαίας, ποῦ ἀναφέρεται καὶ περιγράφεται μόνο ἐδῶ.

Οὔτε ὁ μετάλλινος κῶνος οὔτε ἡ φούντα ταίριαζαν στὴ δράση τῶν δύο ἡρώων ὡς κατασκόπων.

259 *καλά ἀγόρια*: Τά γερά παλικάρια.

260 *φαρέτρα*: Βλ. σχ. Α 45.

261 *ἔξ. κράνος / δερμάτινο...*: Ἡ παλαιότερη μορφή κράνου ποῦ ἔχει βρεθεῖ στὴν κρυφίως Ἑλλάδα· ἔπαψε νὰ χρησιμοποιεῖται πρὶν ἀπὸ τὸ τέλος τῆς Μυκηναϊκῆς περιόδου, τὴ λεπτομερειακὴ λοιπὸν περιγραφή του, αὐτὴν ποῦ ἔχουμε ἐδῶ, πρέπει νὰ τὴ διατήρησε ὡς τὸν Ὅμηρο ἢ ἐπικὴ παράδοση.

μαλλί: Πιεσμένο, ἓνα εἶδος τσόχας, ποῦ χρησίμευε ὡς φόδρα στὴν περικεφαλαία καὶ ποῦ τὸ στερέωναν μὲ λουριά.

265 *ἔξ. Αὐτόλυκος*: Γιὸς τοῦ Ἐρμῆ, τοῦ θεοῦ τῆς κλεψιάς, πατέρας τῆς Ἀντίκλειας, τῆς μητέρας τοῦ Ὀδυσσεά, φημισμένος γιὰ τοὺς δόλους καὶ τίς κλεψιές του.

Ἐλεώνας: Πόλη τῆς Βοιωτίας (Β 500).

Ἀμύντορας: Γιὸς τοῦ Ὁρμενον: Προβληματικὴ μένει ἡ ταύτισή του μὲ τὸν πατέρα τοῦ Φοίνικα, ποῦ βασιλεύε στὴν Ἑλλάδα (Ι 447ἔξ.).

ἐτρύπησε τὸ δῶμα: Τὸ παραβίασε, ἔσπασε τίς πόρτες του.

267 *ἔξ. Σκάνδεια*: Λιμάνι τῶν Κυθήρων, νησιοῦ στὸν Λακωνικὸ κόλπο, νοτιοανα-

τολικά του Μαλέα.

ἐνθύμημα τῆς ξενίας: Τίς φιλικές σχέσεις πού εἶχαν δημιουργηθεῖ ἀπό τή φιλοξενία τίς ἐπισφράγιζαν τὰ δῶρα πού πρόσφερε ὁ οἰκοδεσπότης στό φιλοξενοῦμένο του τήν ὥρα πού ἐφευγε (βλ. α 313, τέτοια πού δίνουν οἱ φιλοξενητές στους φιλοξενομένους τους ἀπό ἀγάπη.) ἢ πού ἀντήλλασαν μεταξύ τους φιλοξενητές καί φιλοξενοῦμενος, ἀνάμνηση τῆς φιλίας τους καί ὑπόσχεση πῶς θά κρατήσει γιά πάντα.

273 πολεμάρχους: Τούς ἀρχηγούς.

274 ἐρωδιός: Νυχτοκόρακας.

279 ἅμα κινουῖμαι, βλέπεις: Μέ παρακολουθεῖς, δέ μέ ξεχνάς, ὅταν ἐπιχειρῶ νά κάνω κάτι.

286 ἐξ. στίς Θῆβες: Βλ. σχ. Ε 801ἐξ.

Ἄσωπός: Ποταμός στή Νότια Βοιωτία.

294 ἀφοῦ τά κέρατα χρυσῶσω: Συνήθιζαν νά καλύπτουν μέ φύλλα χρυσοῦ τά κέρατα τοῦ θύματος, γιά νά κάνουν τήν προσφορά μεγαλοπρεπέστερη. (γ 432-38).

305 ὑψηλόαιμα: Σταθερό ἐπίθετο τῶν ἀλόγων.

312 σβησμένοι: Ἐποκαμωμένοι.

314 τοῦ θείου κήρυκα: Βλ. σχ. Α 321

319 Περβλ. 220.

321 τό σκῆπτρο σήκωσε: Ὅταν ὀρμιζόταν, σήκωναν τό σκῆπτρο, βλ. Η 412.

334 τῆς νυφίτσας: Ἐπίθετο ἀπό δέριμα νυφίτσας.

335 λόγῃ... ἀκονητή: Μυτερό ἀκόντιο.

347 λόγῃ: Τό δόρυ.

351 μονόβολα: Παίρνοντας μιά μόνο φόρα, χωρίς νά αισθανθοῦν τήν ἀνάγκη νά σταματήσουν, γιά νά ξεκουραστοῦν.

353 βαθύ νειάμα: Παχύ χωράφι – νειάμα, ἀγρός γιά ὄργωμα.
κολλητό: Στερεό.

360 σκληρόδοντες: Μέ σουβλερά δόντια.

361 ζάρκαδος: Ἐλαφάκι.

362 βελάζοντας: Σκούζοντας, βγάζοντας φωνές.

363 πορθητής: Σταθερό ἐπίθετο τοῦ Ὀδυσσεά καί ἄλλων ἡρώων.

369 λόγῃ: Τό δόρυ.

370 λογχίζω: Πετυχαίνω μέ τό δόρυ μου.

373 λόγῃ: Ἡ μήτη τοῦ κονταριοῦ.

376 λεχάζω: Ἀσθμαίνω, λαχανιάζω.

385 ἀπό τό στρατό: Μακριά ἀπό τό στρατό.

- 404 *Αϊακίδης, όπου ἀθάνατη τὸν γέννησε μητέρα*: Βλ. σχ. Α 1 καὶ 280.
- 412 *ὁ υἱὸς τοῦ Εὐμήδη, ὁ Δόλωνας*: Βλ. στ. 314.
- 414 *βουληφόροι*: Βλ. σχ. Α 144.
- 415 *κρότος*: Ὁ θόρυβος τῶν πολεμιστῶν.
- 416 *Ἴλος*: Ὁ πατέρας τοῦ Λαιομέδοντα, τοῦ πατέρα τοῦ Πριάμου. (Βλ. σχ. Α 255 καὶ στ. Υ 236ξξ.), ἰδρυτῆς τοῦ Ἰλίου.
- 418 *στῶν Τρωῶν τὲς πύρες ὅσ' εἶναι ἀναγκασμένοι...*: Βλ. Θ 554. Ὡστόσο, στὴν ἔκφραση: Π υ ρ ἔ ς τ ῶ ν Τ ρ ῶ ν ἔ χ ε ι δ ο θ ε ῖ καὶ ἡ ἔ ρ η μ ν ε ῖ α: τζάκια, σπίτια, οἰκογένειες: ὅσοι ἔχουν τὶς οἰκογενειακὲς τους ἐστίες, τὶς οἰκογένειές τους στὴν Τροία καὶ εἶναι ἀναγκασμένοι... σὲ ἀντιδιαστολή μὲ τοὺς ἄλλους λαοὺς ποὺ ἦρθαν νὰ βοηθήσουν.
- 428 *ἔξ. Παῖονες*: Λαὸς ποὺ κατοικοῦσε στὶς ὄχθες τοῦ Ἄξιου (Β 848).
Πελασγοί: Βλ. Β 840ξξ.
Λάρισα: Παραθαλάσσια πόλη στὰ Δυτικὰ τῆς Νότιας Τρωάδας.
Λέλεγες: Λαὸς ποὺ κατοικοῦσε πρὸς τὰ Νότια τῆς Τροίας, ἀπέναντι ἀπὸ τὴ Λέσβο.
Καύκωνες: Λαὸς ἄγνωστος.
Κάρες: Λαὸς ποὺ κατοικοῦσε στὴ Νοτιοδυτικὴ Μικρὰ Ἀσία, κοντὰ στὸν Μαϊάνδρο ποταμὸ.
Θύμβρα: Πόλη κοντὰ στὶς ὄχθες τοῦ Σκαμάνδρου.
Μυσοί: Λαὸς ποὺ κατοικοῦσε στὰ Ἀνατολικά τῆς Τρωάδας.
Λύκιοι: Λαὸς ποὺ κατοικοῦσε στὰ Νοτιοδυτικὰ τῆς Μικρῆς Ἀσίας.
Φρύγες: Λαὸς ποὺ κατοικοῦσε κοντὰ στό Σαγγάριο, Ἀνατολικά τῆς Τρωάδας, βλ. καὶ Π 718ξξ.
Μαίονες: Κάτοικοι τῆς Μαιονίας, τῆς κατοπινῆς Λυδίας.
- 434 *Θράκες*: Ἀναφέρονται καὶ στό Β 844 μὲ ἀρχηγὸ τὸν Ἀκάμαντα καὶ τὸν Πείροο. Ἐδῶ πρόκειται βέβαια γιὰ ἄλλη ομάδα Θρακῶν νεοφερμένων, μὲ ἀρχηγὸ τὸ Ρῆσο.
- 453 *ἔξ. ἄπλωνε τὸ χέρι / ... στό πηγούνι*: Βλ. σχ. Α 407.
- 459 *ὀπισθοτέντωτο*: Χαρακτηριστικὸ ἐπίθετο τοῦ τόξου, ποὺ δίνει κάτι ἀπὸ τὴν ἐλαστικότητά του καὶ ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ χρησιμοποιεῖται.
- 460 *νικήτρα*: Ποὺ προστάται στὴ λαφυραγώγηση, ποὺ προσστατεῖ τὴ λεία.
- 465 *μυρίκι*: Εἶδος θάμνου, ποὺ φυτρώνει σὲ ἐλώδεις περιοχὲς καὶ κοντὰ στὴ θάλασσα.
- 472 *δίξυγα*: Δύο πουλάρια ζεμένα μαζί.
- 486 *κοπή*: Κοπάδι.
- 496 *λέχαζε*: Βλ. σχ. 376.

- 497 ἔγγονός τοῦ Οἰνέα: Ὁ Διομήδης.
- 504 ὑπέλαμπρε: Καταστόλιστα.
- 514 ὁ Ὀδυσσεάς: Πού πρέπει νά ἀνέβηκε στό δεύτερο ἄλογο, βλ. ἐπέξεψαν, 541.
- 519 μέγας: Πιό καλά: γενναῖος.
- 536 ἐξ, νά 'φερναν: Μακάρι νά ἔφεραν.
αὐτούς τοὺς ἵππους: Πού ἀκούονται.
- 543 Γερήνιος: Βλ. σχ. Η 170.
- 558 καί: Ὅμως.
- 561 δέκατο τρίτο: Χωρίς τό Ρῆσο.
- 564 τόν χάντακα περνοῦσε: Βλ. στ. καί σχ. 194.
- 566 στερεή: Κιλά κατασκευασμένη.
- 569 πρύμνη: Τοῦ πλοίου: Δέν μποροῦμε νά ξέρομε μέ βεβαιότητα ἂν πρόκειται γιά πλοῖο τοῦ Ὀδυσσεά ἢ τοῦ Διομήδη, αὐτό ἄλλωστε δέν ἔχει καί τόση σημασία.
- 571 κατοπιν ἐτοιμάσουν: Νά τά ἐτοιμάσουν γιά νά γίνουν θυσία.
- 576 κατέβηκαν: Μπήκαν μέσα σέ...

Μ

- 1 αὐτοῦ: Στή σκηνή τοῦ Εὐρύπυλου, βλ. Λ 842ἐξ.
λαμπρός: Πιό σωστά: γενναῖος.
γιός τοῦ Μενοίτιου: Ὁ Πάτροκλος.
- 3 ἐξ, βλ. Η 435 ἐξ.
- 17 ἐξ, ὁ Ἀπόλλωνας καί ὁ Ποσειδάνας σκεφθῆκαν ν' ἀφανίσουν/τό τεῖχος: Βλ. σχ. Η 442-463.
- 22 ἡμιθέων: Πού κάποιος ἀπό τοὺς προγόνους τοὺς ἦταν θεός.
- 23 στοὺς ἄμμους: Πιό σωστά: Στή σκόνη.
- 35 στερεωμένο: Καλοχτισμένο.
- 41 χοῖρος: Ἀγριοχοῖρος.
- 42 σ' αὐτούς: Δέ χρειάζεται: ὁ αγριοχοῖρος ἢ τό λιοντάρι στριφογυρίζει ἀνάμεσα σέ ἄνδρες (κνηγοὺς) καί σκύλους.
- 43 μορφώνουν φάλαγγα πυργωτή ἀντίκρου του: Παρατάσσονται σέ πυκνή φάλαγγα ἀντίκρου του.

- 44 *εὐγενής*: Γενναία.
- 46 ἓνα κ ό μ μ α μετά τό ἀνδραγαθία του.
- 54 *κρημαστές*: Ἀπόκηρμες.
- 55 *ἀκονητό*: Μυτερό.
σταλίκι: Πάσσαλος.
- 59 *πόδι νά στήσει*: Νά μπεϊ.
- 60 *Πολυδάμας*: Γιός τοῦ Πάνθου, συνετός συμβουλάτορας τῶν Τρώων, γεννημένος τήν ἴδια νύχτα μέ τόν Ἔκτορα, βλ. Σ 249ξ.
- 65 *νά κατεβουῖν*: Ἀπό τό ἄρμα τους, γιά νά πολεμήσουν σύμφωνα μέ τή συνηθισμένη τακτική.
- 66 *ἵππεις*: Αὐτοί πού πολεμοῦν ἀπό τό ἄρμα. Δέν ἵππεύουν οἱ ὀμηρικοί ἥρωες, μέ ἔξαιρηση τό Διομήδη καί τόν Ὅδυσσεά, δταν ἐπιτρέφουν ἀπό τήν κατασκοπεία τους στό Κ.
- 69 *ἦθελ' ἀμέσως νά γενεῖ κι ἐδῶ*: Ἐγώ θά εὐχόμουν αὐτό νά γίνει καί τούτη τή στιγμή, νά χαθοῦν οἱ Ἀχαιοί ἐδῶ αὐτοί καί τ' ὄνομά τους: Ἄδοξα.
Ἄργος: Ἡ Ἑλλάδα.
- 76 *ἀκόλουθοι*: Οἱ ἠνίοχοι.
- 82 *οὐδ' ἔμειναν στ' ἀμάξια τους οἱ ἄλλοι συναγμένοι*: Οὔτε καί οἱ ἄλλοι συγκεντρώθηκαν μέ τά ἄρματά τους.
- 84 *κυβερνήτες*: Ἡνίοχοι.
- 89 *ἐμάνιζε*: Λαχταροῦσε.
- 90 *Κεβριόνης*: Γιός τοῦ Πριάμου, ἠνίοχος τοῦ Ἔκτορα.
- 93 *Ἀλέξανδρος*: Ὁ Πάρις.
- 96 *Σελλήεις*: Ποταμός τῆς Τρωάδας, πού δέν ἔχει ταυτιστεῖ.
- 97 *φλογώδης*: Ὁρμητικός.
Ἀρίσβη: Πόλη τῆς Τρωάδας.
- 98 *καλός*: Γενναῖος.
- 103 *ἀπ' αὐτόν*: Ἀπό τόν ἑαυτό του, τό Σαρπηδόνα.
ἓνα κ ό μ μ α μετά τό ἀνδρεία.
- 105 *πήκτρα...* *ἐμόρφωσαν*: Μπήκαν πολύ κοντά ὁ ἓνας στόν ἄλλο.
- 106 *ἐκεῖνοι*: Οἱ Δαναοί.
- 108 *λαμπροί*: Ἐνδοξοί.
- 116 *λόγχη*: Κοντάρι.
- 129 *Πολυπόιτης*: Γιός τοῦ Πειρίθου, βλ. σχ. Α 263ξ.

132 *ὑψίκομα*: Μέ ψηλές κορφές, ὑψηλά.

136 *μέγας*: Μεγαλόσωμος.

141 *ἐκείνοι*: Ὁ Πολυποίτης καὶ ὁ Λεοντέας.

145 *ἀπ' τές πύλες*: Ἐξω ἀπὸ τὶς πύλες.

158 *χιονοβολές*: Νιφάδες, τουλούπες χιόνι.

167 *μέ ζώση λυγισμένη*: Μέ λυγερή, εὐκίνητη μέση.

195 *ἐξ*. Ὁ ποιητὴς περνᾷ στὴν πρώτη ομάδα τῶν Τρώων. Ἐπειδὴ δέν μπορούσε βέβαια νὰ ἀφηγηθεῖ παράλληλα τὴ δράση τῶν δύο ομάδων, χρησιμοποιεῖ τὸν οἰκόν, γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν καθυστέρηση τῆς ομάδας τοῦ Ἐκτορα, ποῦ δέν μπορούσε νὰ ἀρχίσει νὰ δρᾷ, πρὶν τελειώσει ἡ δράση τοῦ Ἄσιου καὶ τῶν δικῶν του.

201 καὶ 218 *δεξιὰ*: Στὸ πρωτότυπο: ἀριστερά.

211*ἐξ*. *ἂν λέγω / τό αγαθό*: Μόλο ποῦ λέω τό σωστό.

τοῦ λαοῦ τῶντι δέν ἀρμόζει / στόν πόλεμο ἢ στήν βουλή παράκαιρα νὰ λέγει, / ἀλλά νὰ ὑψώνει πάντοτε χρεωστεῖ τὴ δύναμή σου: Δέν ἀρμόζει σέ μένα, ἔναν ἀνθρώπο τοῦ λαοῦ, νὰ μιλῶ ἔξω ἀπὸ τόν καθιερωμένο τρόπο, ἀντίθετα μέ τὴ δική σου ἀποψη, οὔτε στίς συγκεντρώσεις οὔτε στόν πόλεμο, ἀλλά νὰ προσπαθῶ νὰ αὐξάνω πάντα τὴ δική σου δύναμη.

221 *γονικά*: Φωλιά.

233 *μέτωρό*: Ἄοτειό.

235 τοῦ... *Δία τές βουλές*: Βλ. Λ 192-194, 207-209.

238 *ἐξ*. *στοῦ φωτός τά μέρη / δεξιὰ πετοῦν ἢ ἀριστερά στοῦ σκοτόους τόν ἀέρα*: Εἶτε πετοῦν δεξιὰ πρὸς τὴν αὐγὴ καὶ τόν ἥλιο, εἶτε ἀριστερά πρὸς τὴ δύση καὶ τό σκοτάδι.

250 *λόγχη*: Δόρυ.

252 *Ἰδη*: Βλ. σχ. Η 202.

254 *μαργάνω*: Παραλύω, μουδιάζω.

258 *στεφάνια*: Δέν ξέρομε τί ἀκριβῶς ἦταν. Ἴσως δοκάρια ποῦ προεξείχαν στὸ ἐπάνω μέρος τοῦ τείχους καὶ ποῦ πάνω τους στηρίζονταν οἱ ἐπάλξεις, οἱ προμαχώνες.

264 *τοῦ τείχους εἰς τόν πάτο*: Ποῦ προχωροῦσαν κάτω ἀπὸ τό τεῖχος.

278 *χιονοβολές*: Βλ. σχ. 158.

282 *ἄκρες*: Ἀκρωτήρια.

284 *λειψή*: Πιο καλά: σταχτιά, γκριζόασπρη, ἴσως ἔξαιτίας τοῦ ἀφροῦ.

286 *δταν ποντίσει*: Ὅταν στελεῖ δυνατὴ χιονιά.

294 *στρογγυλή*: Ἡ μικρὴ στρογγυλὴ ἀσπίδα, βλ. σχ. Ε 452*ἐξ*.

298 *λόγχες*: Δόρατα.

- 301 κτίριο: Μάντρα.
- 303 στάση: Μάντρα.
- 311 μέ θέση: Μέ τήν τιμητική θέση, τό τιμητικό κάθισμα πού μᾶς δίνουν.
- 313 κτήμα: Χωριστό κομμάτι γῆς.
- 317 θωρηκτής: Πού φορεῖ θώρακα. Ἐπίθετο τῶν Λυκίων, τῶν Τρώων, τῶν Ἑλλήνων.
- 331 Μενεσθέας: Γιός τοῦ Πετεοῦ, ἀρχηγός τῶν Ἀθηναίων.
- 336 ἀπό τή σκηνή τόν Τεῦκρο μόλις ἦλθε: Τεῦκροσ: Γιός τοῦ Τελαμόνα, ἀδελφός τοῦ μεγάλου Αἴαντα ἀπό τόν ἴδιο πατέρα ἀλλά ἀπό ἄλλη μητέρα, περίφημος τοξότης. Στό Θ 324ἔξ. τραυματίζεται ἀπό τόν Ἔκτορα καί φεύγει γιά τὰ καρᾶβια.
- 340 καί οἱ πύλες: Ἐννοεῖται: δημιουργοῦσαν κρότους.
- 347 στή μάχη λυσοεροί καί πρῶτοι ἐγνωριστήκαν: Ἦταν καί πρίν φοβεροί μέσα στίς δυνατές μάχες.
- 355 τοῦ Πετεοῦ τό τέκνο: Ὁ Μενεσθέας, βλ. σχ. 331.
- 357 ἔξ. = 344ἔξ.
- 366 Λυκομήδης: Βλ. I 84.
- 371 Τεῦκρος: Βλ. σχ. 336.
- 372 ἔξ. δταν τοῦ τείχους ἐφθασαν ἀπό τό μέσα μέρος / στόν πύργο...: Ὅταν προχωρώντας μέσα ἀπό τό τείχος ἐφθασαν στόν πύργο...
- 374 κι ἐφθασαν στήν ἀνάγκη τους: Τούς βρῆκαν σέ δύσκολη θέση.
- 379 μέγας: Γενναῖος.
- 382 εἰς τά καλά του: Πάνω στά νιάτα του.
- 388 ἔξ. κι ἐγμνῶθη / τό χέρι: Ἐκεῖ ὅπου εἶδε τό χέρι του γυμνό.
- 390 τούς: Τόν.
- 391 τές φωνές τοῦ βάλει: Καυχηθεῖ.
- 394 ἐλόγησε: Τρύπησε μέ τό δόρυ του.
- 395 κατόπιν εἰς τή λόγην: Ἀκολουθώντας τό κοντάρι.
- 397 αὐτός: Ὁ Σαρπηδόνας.
- 401 λαμπρός: Στιλπνός, γυαλιστερός.
- ζυστήρας: Ὁ τελαμόνας, τό λουρί ἀπό ὅπου περνοῦσαν τό χέρι, γιά νά κρατήσουν τήν ἀσπίδα.
- 404 ἐλόγησε: Χτύπησε τήν ἀσπίδα μέ τό δόρυ.
- 405 ἐτάραξε αὐτόν εἰς τήν ὀρμή του: Τοῦ σταμάτησε τήν ὀρμή, τή φόρα.
- 406 ἔξ. τόν προμαχῶνα / δέν ἄφηνε: Δέν ἐφυγε μακριά ἀπό τόν προμαχῶνα.

- 408 *θεικοί*: Ὅμοιοι μέ θεό: ἐπίθετο πού ἀποδίδει ἕνα γενικό ἔπαινο, βλ. Ε 663.
- 413 *σεβαστός κύριος*: Βασιλίης.
- 421 *τερμονολογῶ*: Καθορίζω τά ὄρια.
- 426 Στό πρωτότυπο ὁ στ.= Ε 453, βλ. σχ. Ε 452ἔξ.
- 427 ἔξ. πολλῶν ὁ ἀλύπητος χαλκός ἐδάγκασε τό σῶμα· / στή γυμνή πλάτη, ἄν κανεῖς ἐστρέφετο εἰς τήν μάχη, / στό στήθος, κι ἦσαν οἱ πολλοί, τρυπώντας τήν ἀσιίδα: Πολλοί πληγώνονταν στό σῶμα μέ (ἀπό) τόν ἀνελέητο χαλκό, καί ὅποιος γύριζε καί τοῦ γυμνωτόταν ἡ πλάτη, καθώς πολεμοῦσαν, καί πολλοί, καθώς τρυπιόταν ἡ ἴδια τους ἡ ἀσιίδα πέρα γιά πέρα.
- 433 *κανκιά*: Δίσκοι.
- 433 ἔξ. τὰ κανκιά τῆς ζυγαριᾶς... / ἴσια κρατεῖ σηκώνοντας ὁμοια μαλλί καί ζύγι: Κρατᾷ τούς δίσκους τῆς ζυγαριᾶς..., ἀπό τή μιά μερι, τό μαλλί καί ἀπό τήν ἄλλη τά ζύγια, καί τή σηκώνει ψηλά, γιά νά τή φέρει ἴσα ἴσα.
μετά τό ζύγι ἕνα κ ὀ μ μ α .
- 443 *στεφάνια*: Βλ. σχ. 258.
- 444 *λόγχε*: Ἀκόντια.
- 450 *κρηπτόβουλος*: Πανοῦργος. Σταθερό ἐπίθετο τοῦ Κρόνου. Γιατί τοῦ ἀποδίδεται αὐτός ὁ χαρακτηρισμός δέν μπορούμε νά τό ξέρουμε μέ βεβαιότητα.
- 451 *ποκάρι*: Τουλοῦπες ἀπό κουρεμένο μαλλί.
- 452 *στήν ἀγκάλη*: Πιό σωστά: μέ τό ἕνα του χέρι.
- 455 *θά*: Τά.
- 456 *κλειδί*: Ἐνα εἶδος κλειδιοῦ σάν σφήνα, ἕνα μικρό ξύλο πού συγκρατοῦσε τούς σῶρτες.
- 457 *διάσκελο*: Τό διάστημα, τό ἀνοιγμα ἀνάμεσα στά δύο πόδια.
- 459 *στροφίδια*: Οἱ στρόφιγγες, οἱ ρεζέδες τῆς πόρτας.
- 462 *σκοτεινός στά βλέφαρα ὡς τή νύκτα*: Μέ βλέμμα σκοτεινό, ἄγριο σάν τή νύκτα.

Π

- 1 *Καί*: Ἔτσι ὅπως μᾶς περιγράφει ὁ ποιητής στό τέλος τοῦ Ο (703 ἔξ.).
- 2 *καί ὁ Πάτροκλος*: Στό μεταξύ ὁ Πάτροκλος...: Βλ. Ο 395ἔξ., ὅπου ὁ Πάτροκλος, βλέποντας τό κακό πού γίνεται, ἀφήνει τόν πληγωμένο Εὐρύπυλο στίς φροντίδες τοῦ ἀκολουθού του καί φεύγει τρέχοντας νά πάει νά βρεῖ τόν Ἀχιλλέα καί νά τόν προτρέψει νά ξαναβγεῖ στή μάχη.

1 για τό... *καράβι*: Γύρω από τό καράβι, για τό καράβι.

καλόστρωτο: Μέ τό ώραίο κατάστρωμα. Σταθερό επίθετο τών πλοίων.

4 *ἐπάνω εἰς βράχο*: Πιό σωστά: ἀπό βράχο.

γλιστερός: Πιό σωστά: ὑψηλός, ἀπόκρημνος.

14 *Μενοίτιος, γιός τοῦ Ἄκτορα*: Ὁ πατέρας τοῦ Πατρόκλου.

15 *Πηλέας, γιός τοῦ Αἰακοῦ*: Ὁ πατέρας τοῦ Ἀχιλλέα.

20 *ἱππόμαχος*: Πού πολεμᾷ ἀπό τό πολεμικό ἄρμα: ὁ Πάτροκλος ἦταν ὁ ἠνίοχος τοῦ Ἀχιλλέα.

25 *Τυδείδης*: Ὁ Διομήδης. Πληγώνεται ἀπό τόν Πάρη στό Λ 375έξ.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἀπό τό Σῶκο στό Λ 434έξ.

Ὁ Ἀγαμέμνονας ἀπό τόν Κόωνα στό Λ 251έξ.

Ὁ Εὐρύπυλος ἀπό τόν Πάρη στό Λ 581έξ.

Πρὶν ἀνοίξει ἡ ἀύλατα για τό 2ο μέρος τῆς Ἰλιάδας, δπου θά πρωταγωνιστήσουν ὁ Πάτροκλος καί ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ ποιητής ἀπομακρύνει ἀπό τό προσκήνιο τραυματισμένους τοὺς ἄλλους ἀρχηγούς.

28 *πολυβότανοι*: Πού διαθέτουν πολλά φάρμακα, πολλά ἱαματικά βοτάνια για κάθε περίπτωση.

29 *ἐξ, μή ποτέ μου / χολή μέ πιάσει ὡσάν αὐτή πού σύ στά στήθη τρέφεις. / Ποιόν θά ὠφελήσει ἀπόγονο ἢ ἀτυχῆ σου ἀνδρεία, / ἂν τῶρ' ἀπό τόν ὄλεθρο δέν σώσεις τοὺς Ἀργεῖους*: Ποτέ νά μή μέ πιάσει ἐμένα τέτοιος θυμός σάν αὐτόν πού κρατᾷς ἐσύ μέσα σου, ἐσύ πού δείχνεις τήν παλικαριά σου στό κακό, κακέ ἀνδρειωμένε. Ποιός ἄλλος ἀπό αὐτοὺς πού θά γεννηθοῦν ἀργότερα θά δεῖ καλό ἀπό σένα, ἂν ἐσύ τῶρα...

37 *δέσποινα*: Ἡ σεβαστή.

39 *οἱ νικημένοι*: Οἱ Δαναοί στό πρωτότυπο.

42 *οἱ θλιμμένοι*: Οἱ πολεμικοί γιοῖ τῶν Ἀχαιῶν πού βασανίζονται στό πρωτότυπο.

43 *τ' ἀνάσαμα εἶν' ἐλάφρωση*...: Λίγο μόνο νά ξανασαίνει κανεὶς στὸν πόλεμο, εἶναι ἀρκετό.

45 *ἀπό τά πλοῖα*: Στό πρωτότυπο: καί τίς σκηνές.

50 *ἐξ, μήτε / λόγον μου ἔφερε*: Βλ. σχ. I 410έξ.

70 *τοῦ κράνους μου τό μέτωπο*: Τό μπροστινὸ μέρος τῆς περικεφαλαίας μου.

72 *ἂν σ' ἐμέ ἦταν ὁ Ἀτρεΐδης πρᾶος*: Ὁ Ἀχιλλεύς ὑπαινίσσεται τῇ συμπεριφορᾷ τοῦ Ἀγαμέμνονα στό Α.

97 *ἐξ*. Βλ. σχ. I 48. Ὁ Ἀχιλλεύς καί ὁ Πάτροκλος εἶναι ἴσα ἴσα οἱ μόνοι ἀπό τοὺς μεγάλους Ἑλληνες ἥρωες, πού σκοτώνονται πρὶν ἀπὸ τὴν ἄλωση τῆς Τροίας.

101 *ἐξ*. Βλ. O 674έξ.

103 ὁ νοῦς: Ἡ ἀπόφαση.

104 *φάλαρα*: Δέν ξέροουμε τί ἀκριβῶς ἦταν. Ἴσως κρικοί στά πλάγια τῆς περικεφαλαίας, ἀπ' ὅπου δέναν τὰ λουριά πού περνοῦσαν κάτω ἀπό τό σαγόνι.

ῥοαῖα: Καλοκαωμμένα.

112 *ἔξ*. Μέ τήν ἐπίκληση τοῦ ποιητῆ στίς Μοῦσες ὑπογραμμίζεται πόσο κρίσιμη εἶναι ἡ κατάσταση γιά τούς Ἕλληνας.

115 *φράξινο*: Βλ. σχ. Ε 655.

116 *λόγη*: Ἡ μῦτη, ἡ αἰχμή τοῦ κονταριοῦ.

120 *κάθε μηχανή ἀφάνιζε τῆς μάχης*: Χαλοῦσε τὰ σχέδια γιά τόν πόλεμο, ματαίωνε τούς σκοπούς τῆς μάχης.

122 *στά πλοῖα*: Στό καράβι τοῦ Πρωτεσίλαου, βλ. Ο 703ἔξ. Γιά τόν Πρωτεσίλαο, βλ. Β 698ἔξ.

132 *περόνες*: Πόρπες, κόπτεςες πού χρησίμευαν γιά νά συναρμολογοῦν, νά θηλυκῶνουν μεταξύ τους τὰ δύο μέρη τῆς κνημίδας.

ἀργυροκάρφωτες: Ἀσημένιες.

133 *ἀστερωτός*: Στολισμένος μέ κοσμήματα σέ σχῆμα ἀστρου.

135 *ἀργυροκάρφωτο*: Βλ. σχ. Α 245.

137 *καλό*: Καλοκαωμμένο.

142 *ἔξ, ἀπό τό Πήλιο ὄρος / κομμένο φράξο πό ὄδωκεν ὁ Χείρωνας τοῦ πατέρα του...*: Στενή φίλια ἔδενε τόν γνωστό Κένταυρο Χείρωνα, πού ζοῦσε στό Πήλιο, μέ τόν Πηλέα. Καί ὁ Πηλέας – τό λέει καί τό ὄνομά του – ἦταν ἀρχικά ὁ ἀνθρωπος τοῦ Πηλίου, ὁ νέος κνηγός, πού κατέφευγε συχνά στή σπηλιά τοῦ Χείρωνα γιά νά τόν συμβουλευθεῖ. Ἄν τό περιφῆμο αὐτό κοντάρι ἦταν δῶρο γαμήλιο τοῦ Χείρωνα στόν Πηλέα ἢ ἂν ἀνήκει στήν παλαιότερη παράδοση, τήν ἀσχητή μέ τούς γάμους, τοῦ ἦρωα μέ τή Θέτιδα, δέν μποροῦμε νά τό ξέροουμε σίγουρα.

145 *Αὐτομέδοντας*: Ὁ τρίτος στή σειρά Μυρμιδόνας. Κανονικά ὁ Πάτροκλος εἶναι ὁ ἠνίοχος τοῦ Ἀχιλλέα. Τώρα πού ὁ Πάτροκλος παίρνει τή θέση τοῦ Ἀχιλλέα ὡς πολεμιστή, ὁ Αὐτομέδοντας παίρνει δίπλα στόν Πάτροκλο τή θέση τοῦ ἠνίοχου.

148 *Ξάνθος, Βαλῖος*: Ἀθάνατα ἔλογα. Ἡ μητέρα τους ἡ Ποδάργη ἦταν Ἀρπυια, δηλαδή θεότητα τῆς θύελλας. Τό ὅτι ὡς πατέρας τῶν πουλαριῶν φέρεται ὁ ἄνεμος Ζέφυρος ὑποδηλώνει τή γρηγοράδα τους. Βλ. καί 380.

151 *στά τεῖχη τοῦ Ὠκεανοῦ*: Κοντά στό ρέμα τοῦ Ὠκεανοῦ, βλ. σχ. Ε 5.

151 *ἔξ, τούς ἔδεσε στό πλάγι / τόν Πήδασο*: Ὡς βοηθητικό ἔλογο, πού θά ἀναπλήρωνε στήν ἀνάγκη ἓνα ἀπό τὰ δύο ἔλογα πού ἦταν δεμένα στό ζυγό τοῦ ἄρματος.

153 *τοῦ Ἡετίωνα τήν... πόλη*: Τῆ Θήβα, βλ. σχ. Α 366.

159 *κατάμυρα*: Σκουροκόκκινα στό πρωτότυπο.

161 *ἀχαμνός*: Λεπτός, στενόμακρος.

166 *ἔξ. καί θάρρος ἔδινε ὁ Ἀχιλλεύς στή μέση τους ὁ ἀνδρείος / τῶν ἵππομάχων μαχητῶν καί τῶν ἀσπιδοφόρων:* Καί ἀνάμεσά τους στεκόταν ὁ πολεμικός Ἀχιλλεύς παροτρύνοντας νά ξεκινήσουν καί τά ἄλογα καί οἱ ἀσπιδοφόροι πολεμιστές.

174 *ἔξ. τήν κόρη... τοῦ Πηλέα / τήν Πολυδώρη:* Δέν ξέριουμε τίποτα περισσότερο γι' αὐτήν. Ὁ γιός της πρέπει νά ἦταν ἀνιψιός τοῦ Ἀχιλλέα καί θά περιμέναμε κάποιο ὑπαινιγμό γιά τή συγγένεια. Λύση ἀνάγκης νά πούμε πῶς ἴσως πρόκειται γιά ἄλλο Πηλέα.

176 *Σπερχειός:* Ποτάμι τῆς πατρίδας τοῦ Ἀχιλλέα, πού ἐκβάλλει στό Μαλιακό κόλπο.

διογένητο: Κυρίως: πού ἔπεσε ἀπό τό Δία. Ἐπίθετο τῶν ποταμῶν, γιατί παράγονται ἀπό τίς βροχές.

178-190 *Βλ. σχ. E 392.*

181 *καλόχορης:* Πού χόρευε δημοῖα.

182 *χρυσοτόξου:* *Βλ. σχ. E 53.*

183 *ἀντίκακος:* Ἄκακος, πού δέν προξενεῖ κανένα κακό, πού ἀπομακρύνει τό κακό.

188 *Εἰλείθνια:* Ἡ θεά τοῦ τοκετοῦ.

192 *Φύλας:* Ὁ παππούς τοῦ παιδιοῦ, πατέρας τῆς Πολυμήλης. (180).

197 *λαμπρός:* Χωρίς ψεγάδι.

207 *συχνά:* Ἄνω στιγμή.

217 *τόσο δεμένα ἦταν στενά:* Τόσο κολλητά στεκόταν ὁ ἕνας πλάι στόν ἄλλο.

221 *λάρνακα:* Κασέλα.

221 *ἔξ. Βλ. σχ. A 358.*

222 *ἀσημόποδη:* *Βλ. σχ. A 537.*

223 *ἀντάνεμες:* Πού προστατεύουν ἀπό τόν ἄνεμο.

228 *θειάφι:* Τό χρησιμοποιοῦσαν γιά κάθαρση: ὁ Ὀδυσσεύς καπνίζει τό σπίτι του μέ θειάφι μετά τή μνηστηροφονία, γιά νά τό ἀπολυμάνει (χ 481).

233 *θεέ Πελασγική, προστάτη στή Δωδώνη:* Ὁ Ἀχιλλεύς ἐπικαλεῖται τό Δία τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας του, στή βόρεια Ἑλλάδα, τό θεό τοῦ παλιοῦ ἱεροῦ καί μαντείου τῆς Δωδώνης.

Πελασγοί εἶναι ἕνα πολύ παλιό ὄνομα γιά ἕνα λαό πού κατοικοῦσε στήν περιοχή τοῦ Αἰγαίου. Στήν ἐπικράτεια τοῦ Ἀχιλλέα ἀναφέρεται καί τό Πελασγικό Ἄργος. (B 681).

234 *ἔξ. Σελλοί:* Οἱ ἱερεῖς τοῦ Δία στή Δωδώνη. Ἐδιναν ἢ ἐρμήνευαν τούς χρησμούς τοῦ μαντείου. Ζοῦσαν ὅπως φαίνεται ζωή ἀσκητική: ἄλουτοι: δέν πλένουν τά πόδια τους καί κοιμῶνται κατάχαμα.

241 *βροντόφωνος:* *Βλ. σχ. A 498.*

251 ν' ἀπομακρύνει: Ὁ Πάτροκλος.

284 λόγῃ: Δόρυ.

286 Πρωτεσίλαος: Βλ. σχ. 122.

287 ἐξ. ἱππικοί: Πού πολεμοῦν ἀπὸ τὸ ἄρμα.

287 ἐξ. ἀρχηγὸ τῶν... Παιόνων, / πού ἀπ' τὸν πλατύροο Ἀξιό στήν Ἀμυδώνα πίνουν: Πού εἶχε ὀδηγήσει τούς... Παίονες ἀπὸ τὴν Ἀμυδώνα, ἀπ' τὸν πλατὺ Ἀξιό.

Παίονες: Βλ. σχ. Κ 428ἐξ.

299 ἐσχίσθη: Φάνηκε, πρόβαλε.

321 Θρασσημῆδης: Βλ. I 81.

328 ἔθρεψε: Ἀνάθρεψε.

329 Γιά τὴ Χίμαιρα, βλ. Z 179ἐξ.

331 Ὀϊλείδης: Ὁ μικρὸς Αἴας, βλ. σχ. E 519.

337 κῶνος: Ὅπου ἔμπαινε ἢ φούντα τῆς περικεφαλαίας.

357 καλοθόρυβη: Στὸ πρωτότυπο: κακόχη, πού σηκώνει ἄσχημο θόρυβο.

358 μέγας: Μεγαλόσωμος.

Αἴας: Ἄνω στιγμή.

359 καί: ἄλλὰ αὐτός: Ὁ Ἐκτορας.

368 ἔκρατοῦσε: Ἐμπόδιζε τὸ δρόμο.

374 ἐτανύζονταν: Ἐβάζαν ὅλη τους τὴ δύναμη.

384 καθούρι: Ραγδαία βροχὴ.

394 τούς: Τίς φάλαγγες.

410 ἀμπύθω: Σπρώχνω.

420 ἄξωστοι: Πού δέ φοροῦσαν ζώστρα, βλ. σχ. E 856.

428 πετρίτες: Μεγάλα ἀρπακτικά ὄρνια, γυπαιοί.

431 πρωτόβουλος: Πονηρός, βλ. καί σχ. M 450.

442 θ' ἀπολύσεις: Θά γλιτώσεις: 2ο ἐνικό.

456, 674 ὅπου ἀδελφοί καί συγγενεῖς θά τοῦ σηκώσουν τάφο: Βλ. καί 681-683: Ἄν στή Λυκία ἔδειχναν, σύμφωνα μέ τὴν παράδοση, «τὸν τάφο τοῦ Σαρπηδόνα», ὁ ποιητὴς ἔπρεπε νά μεταφέρει τὸ σῶμα τοῦ ἥρωα στήν πατρίδα του.

ἀδελφοί καί συγγενεῖς: Οἱ στενοὶ συγγενεῖς του καί αὐτοὶ πού ἔρχονται ἀμέσως μετὰ: μακρinoὶ συγγενεῖς, φίλοι. Βλ. καί σχ. I 464ἐξ.

431-461 Ποιὰ εἶναι ἡ σχέση ἀνάμεσα στοῦ Δία καί στή Μοῖρα: Ὁ Δίας θά μποροῦσε νά ἐναντιωθεῖ στοῦ γραμμένο, στήν πραγματικότητά ὅμως δέν τὸ κάνει· αἰτία εἶναι τὸ ἐπιχείρημα τῆς Ἥρας, ὅτι θά ἀνέτρεπε τὴν ἰσοροπία τοῦ κόσμου. Ὁ Δίας εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ ὅτι συμβαίνει στόν κόσμο, καί γι' αὐτὸ συχνά πραγματοποιεῖ τὸ

γραμμένο. Όταν θεοί σώζουν αυτούς που προστατεύουν, π.χ. ἡ Ἀφροδίτη τὸν Αἰνεῖα στὸ Ε, μπορούμε νὰ ποῦμε πὼς οἱ θνητοὶ αὐτοὶ δὲν ἦταν γραμμένο νὰ πεθάνουν τὴ στιγμή ἐκεῖνη.

466 ἔξ. τὸν Ἴππο / ἔλαβωσε τὸν Πήδασο: Ἔτσι δικαιολογεῖται ἡ παρουσία τοῦ θνητοῦ ἀλόγου: δίνει στὸν ποιητὴ τὴ δυνατότητα νὰ περιγράψει μιά σκηνὴ μὲ δραματικὴ ἔνταση, ἐνὸς παράλληλα τὸ ἄρμα δὲ διατρέχει πραγματικὸ κίνδυνο.

470 παράζυγος: Τὸ βοηθητικὸ ἄλογο.

474 παράσειρος: (Ἴππος): Καὶ πάλι βοηθητικὸς, δεμένος πολὺ κοντὰ στὸ ἄρμα, στὸ πλάι τῶν δύο ἀλόγων πού εἶναι κανονικὰ ζεμένα.

475 ἔσασαν μέσ στούς χαλινούς: Πῆραν τὴν κανονικὴ τους θέση μέσα στὰ χαλινάρια, μπῆκαν πάλι κάτω ἀπὸ τὰ χαλινάρια.

ὡς πρῶτα τανυσμένα: Καὶ μπῆκαν ὅπως πρῶτα στὴ σειρὰ τους.

495 ἔξ.: Βλ. σχ. Ε 20ἔξ.

503 μαζί μ' ἄλλους τούς πνεύμονες: Στὸ πρωτότυπο: μαζί μὲ τὸ διάφραγμα, δηλαδὴ τὴ μεμβράνη πού χωρίζει τὴν καρδιά καὶ τούς πνεύμονες ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπα σπλάχνα.

510 τὸν ἔκοφτε ἢ πληγή: Βλ. Μ. 387ἔξ.

519 πέφτει κάτω ἢ πλάτη μου: Βαθαίνει ὁ ἄσμος μου.

537 ἔξ. Βλ. Ε. 471ἔξ.

553 καὶ αὐτοῦ: Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά.

558 τῶν Ἀχαιῶν πρωτόρμησε στὸ τεῖχος: Βλ. Μ 397 ἔξ.

571 Ἐπειγέας: Ἡ ἱστορία του εἶναι ὅμοια μὲ τοῦ Πατρόκλου, βλ. Ψ 84-88. Τὸ ξενίτεμα γιὰ ἀνθρωποκτονία εἶναι ἓνα θέμα ἀρκετὰ συνηθισμένο στὴ μυθικὴ παράδοση, πού χρησιμοποιεῖται, γιὰ νὰ ἐξηγήσει τίς μετακινήσεις ὀρισμένων ἡρώων.

604 Ἰδαίος: Εἶχε βωμό καὶ τέμενος στὸ βουνό τῆς Ἰδης.

613 ὁ βαρὺς (δυνατός) Ἄρης ἔσβησεν ἐκεῖ τὴ δύναμή του: Ὁ Ἄρης πρέπει νὰ θεωρεῖται ὡς «τὸ πνεῦμα τοῦ πολέμου», πού ἐποπτεύει κάθε λεπτομέρεια καὶ ἀποφασίζει γιὰ τὴ μοῖρα τῶν ὀπλων.

617 χορευτῆς: Εἰρωνεῖα γιὰ τὴν εὐκηνισία τοῦ Μηριόνη καὶ Ἰσως ὑπαινιγμὸς στὴν κρητικὴ καταγωγή του: εἶναι γνωστὴ ἡ ἐπίδοση τῶν Κρητῶν στὸ χορὸ, παράδειγμα οἱ τοιχογραφίες τῆς Κνωσοῦ καὶ ἡ τελικὴ σκηνὴ τῆς ἀσπίδας τοῦ Ἀχιλλῆα (Σ 589ἔξ.).

637 δίστομο: Ἐπίθετο τοῦ κονταριοῦ, ἐπειδὴ ἔχει τὴν αἰχμὴ κυρτὴ καὶ ἀπὸ τίς δύο μεριές, ὥστε νὰ εἶναι κοφτερή.

642 καρδάρα: Ξύλινο δοχεῖο, ὅπου ἀρμέγουν τὸ γάλα.

653 ἀκόλουθος: Βλ. σχ. Η 122.

656 ἐπάγωσε: Ὁ Δίας.

658 πλάστιγγες τοῦ Δία: Ἕνας παραστατικὸς τρόπος γιὰ νὰ πει ὁ ποιητὴς τὴν τροπὴ πού ἔπαρναν τὰ πράγματα.

665 ὁ ἀνδράγαθος υἱὸς τοῦ Μενoitίου: Ὁ Πάτροκλος.

670 ἀμβροσία: Ἐνα εἶδος μύρου πού χρῆσιμευε γιὰ τὴ διατήρηση τοῦ ἀνθρώπινου σώματος, βλ. καί Τ 38 ἔξ.

677 Ἰδαία: Βλ. σχ. Η 202.

718, 719 Φρυγία, Σαγγάριος: Βλ. σχ. Κ 428ἔξ.

749 σιάδι: Ὁμαλό ἔδαφος, πεδιάδα.

773 λόγχες: Ἀκόντια.

ἀκόντια: Βέλη.

φτεροφόρα: Ἐπίθετο σταθερό γιὰ τὰ βέλη.

775 ἔξ. Δυὸ στίχοι τυπικοί, πού πρέπει νά ἀνήκουν στὴν ἐπική παράδοση καί νά πρωτοχρησιμοποιοῦντο γιὰ κάποιον πού θά διακρινόταν στους ἱππικούς ἀγῶνες.

791 ἔξ. Γιατί ὁ ποιητὴς δέ βάζει τὸν Πάτροκλο νά χτυπιέται μὲ τὸν Ἔκτορα καί νά νικιέται; Τί νόημα ἔχει ἡ θεϊκὴ ἐπέμβαση, ἀφοῦ ὁ Ἔκτορας θά μπορούσε νά τὸν νικήσει ἔτσι κι ἄλλιῶς; – Γιατί ὁ,τι σημαντικό συμβαίνει ἀποδίδεται αὐτόματα σὲ κάποιον θεό. Τό ἴδιο καί θταν ὁ Ἔκτορας σκοτώνει τὸν Ἀχιλλέα στό Χ. Πρβλ. σχ. Η 69.

805 θεοκρούομαι: Τά χάνω.

826 ἀσκομαχῶ: Ἐναντιώνω μὲ δυσκολία.

827 υἱὸν τοῦ Μενoitίου: Τὸν Πάτροκλο.

Σ

1 ἔξ. Πρβλ. Π 1 ἔξ.: Ἐ ν ῶ : Ἔτσι: ὅπως μᾶς περιγράφει ὁ ποιητὴς στὴν προηγούμενη ραψωδία τὴ μάχη γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου.

ἐκεῖνοι: Οἱ Τρῶες καί οἱ Ἀχαιοί.

2 στό μεταξύ ὁ Ἀντίλοχος: Βλ. Ρ 684ἔξ.

3 ὀρθόπρμνα: Πού ἔχουν ὀρθιες, ὑψωμένες τὴν πλώρη καί τὴν πρύμη.

11 θά ἀφήσει: 3ο Ἐνικό πρόσωπο.

13 τοῦ παράγγελνα: Βλ. Π 87-96.

23 ἀθάλη: Στάχτη.

25 ἄφθαρτος: Στὸ πρωτότυπο: εὐωδιαστός.

36, 141 γέρο της γονέα: Τό Νηρέα: βλ. σχ. Α 358.

49 ἀργυροφωτισμένο: Πού ἀστραφτε σάν ἀσημένιο.

53 κακότυχη γεννήτρα ἑνός ἀνδρείου: Βλ. σχ. Α 414.

97 στὸν τόπο (αὐτὴ τὴ σιγμὴ) ἄς πεθάνω: Βλ. σχ. Ι 410ἔξ.

- 101 ξαναϊδώ: 1ο Ἐνικό πρόσωπο.
- 117 οὐδ' ὁ μέγας Ἡρακλῆς...: Τυπικό μυθικό παράδειγμα.
- 119 τῆς Ἥρας ἡ ὀργή: Ἡ Ἥρα μισοῦσε τόν Ἡρακλή, γιατί ἦταν γιός τοῦ Δία ἀπό ἄλλη μητέρα, τήν Ἀλκμήνη (Ξ 323έξ.).
- 120 θενά ἡσυχάσω: Θά κείτομαι.
- 122 βαθύζωνες: Πού τό φόρεμά τους πέφτει μέ βαθιές πτυχές πάνω ἀπό τή ζώνη.
- 132 έξ. δέν γνωρίζω πόσο ὀλίγο ἀκόμα θά χαρεῖ: Λέω πώς δέ θά τά χαίρεται γιά πολύ καιρό.
- 161 πύρινο: Ὁρμητικό, φλογερό.
- 162 πεσμένο σῶμα: Σῶμα νεκροῦ ζώου.
- 176 έξ. ...νά κόψει τό κεφάλι / κι ἔπειτα ἐκεῖ στῶν πύργων του τά ξύλα νά τό στήσει: Πρβλ. Π 836. Ἡ Ἴριδα ἐδῶ ἀποδίδει στόν Ἐκτορα προθέσεις χειρότερες, γιά νά προκαλέσει ἴσως τήν ὀργή τοῦ Ἀχιλλέα.
- 193 ἦ: ἐκτός ἀπό
τὴν ἀσπίδα ὅπου φορεῖ ὁ Τελαμώνιος Αἴας: Βλ. Η 219έξ. καί σχ. 219
- 204 αἰγίδα: Βλ. σχ. Α 202.
- 222 ὄλη ταράχτηκε ἡ ψυχή: ὄλων...
- 227 τρεῖς φορές: Πρβλ. Π 702-705 καί Σ 155-158.
- 230 έξ. στές λόγχες των.../ καί στούς τροχούς: Ἀπό τά ἴδια τους τά κοντάρια καί ἄρματα τους.
- 239 έξ. ὁ ἥλιος.../...στοῦ Ὠκεανοῦ τό ρεῖμα νά βυθίσει: Βλ. σχ. Α 423έξ. καί Ε 5έξ.
- 274 μέσ στήν ἀγορά τῆ δύναμη κρατοῦμε: Μέσα στή συνέλευση θά πάρουμε κουράγιο.
- 276 καλόξυστες: Καλά ροκανισμένες.
- 285 δέν μου ἀρέσει: Βλ. Χ 100-104.
- 289 έξ. τώρα ἐχαθήκαν τόσο / ... θησαυροί...: Οἱ Τρῶες ἔπρεπε νά πουλοῦν τόν πλοῦτο τους, γιά νά πληρώνουν γιά τή συντήρηση ἐκείνων πού εἶχαν ἐρθεῖ γιά νά τοὺς βοηθήσουν (βλ. Ρ 225έξ.). Ἐπρεπε ἀκόμα νά ἀγοράζουν προμήθειες γιά τήν πολιορκημένη πόλη.
- 291 Μαιονία, Φρυγία: Βλ. σχ. Κ 428έξ.
- 293 μᾶς (μοῦ: στό πρωτότυπο) ἔδωκε... νίκη: Λ 192-194, 207-9. Ὅμως τήν ὑπόσχεσή του ὁ Δίας τήν περιορίσει στό χρονικό διάστημα ὥσπου νά φθάσει ὁ Ἐκτορας στά πλοῖα καί νά τελειώσει ἡ μέρα. Αὐτό ἔγινε καί ὁ Ἐκτορας δέ θά ἔπρεπε πιά νά ἐλπίζει. Αὐτή ἡ αὐταπάτη δίνει τήν τραγικότητά της στή μορφή τοῦ Ἐκτορα.
- 325 τόν ἦρωα Μενοίτιο ἐνῶ παρηγοροῦσα: Βλ. Λ 765έξ. Ὁ Πάτροκλος εἶχε ἐρθεῖ ἀπό τήν Ὀπούντα (βλ. Ψ 84έξ.), μιά πόλη τῆς Λοκρῖδας.

- 336** ἔξ, θά σοῦ ἀποκεφαλίσω / δώδεκα... τέκνα... τῶν Τρώων: Βλ. καί Φ 27-33 καί Ψ 175-76. Εἶναι ἡ μόνη περιήγηση ἀνθρωποθυσίας στήν Ἰλιάδα.
- 371** ὁ ζαβοσκῆλης ὁ θεός: Ὁ Ἥφαιστος.
- 372** φουσοῦνια: Φυσερά.
- 373** τρίποδες: Βλ. σχ. I 122.
- 374** μέγαρο: Ἡ μεγάλη αἴθουσα: νά στολίσουν τόν τοῖχο τῆς στερεῆς μεγάλης αἴθουσας τοῦ παλατιοῦ του.
- 375** κύκλοι: Τροχοί.
ποδοστάτης: Τό πόδι τοῦ τρίποδα.
- 376** θεία σύνοδος: Συγκέντρωση τῶν θεῶν, πού πρέπει νά τή φανταστοῦμε στό παλάτι τοῦ Δία.
- 377** στό δῶμα: Στό παλάτι τοῦ Ἥφαιστου.
- 382** Χάρη: Ἡ γυναίκα τοῦ Ἥφαιστου, προσωποποίηση τῆς χάρης, τῆς τέχνης, κατάλληλη γιά σύντροφος ἑνός τεχνίτη.
- 386, 425** δέν σ' εἶδαμε καθόλου νά σιγνάξεις: Δέ μᾶς ἐρχόσουνα συχνά.
- 395** ἔξ, ὄτ' ἔπεσα: Βλ. σχ. A 591ἔξ. Ἐδῶ ὁ ποιητής διαλέγει τή μορφή τῆς παράδοσης, πού αἰτιολογεῖ τήν ἐγνώμοσύνη τοῦ Ἥφαιστου στή Θέτιδα.
- 399** ὀπισθόρμητος: Πού τρέχει γύρω γύρω.
- 400** ἐννιά: Βλ. σχ. A 53.
- 401** καρφοβελόνα: Πόρπη.
- 413** λαρνάκι: Μικρό κιβώτιο.
- 418** θεράπαινες ὀλόχρυσες: Ἐνα εἶδος ρομπότ.
- 459** θηλυκωτές: Καλά προσαρμοσμένες στό σφυρά.
- 470** κάψα: Χωνευτήρι, καμίνι ὅπου χύνουν τό μέταλλο.
- 477** διλάβι: Τοιμίδα.
- 488** τοῦ Ὠκεανοῦ τό λούσμα δέν γνωρίζει: Γιά τούς κατοίκους τοῦ βορείου ἡμисφαιρίου εἶναι πάντα ὄρατή, δέν τήν βλέπουν νά δύνει, βλ. καί σχ. E 5.
- 497** γιά πρόστιμο ἑνός φόνου: Σ' ἕνα παλαιότερο στάδιο, ὁ φονιάς ἐπρεπε νά ἐγκαταλείψει τήν πόλη του, γιατί τό αἷμα ζητοῦσε αἷμα καί ἡ ζωή του κινδύνευε ἀπό τούς συγγενεῖς τοῦ θύματος. Λίγο ἀργότερα, ὑπῆρχε καί ἡ δυνατότητα νά πληρώσει στούς συγγενεῖς τοῦ θύματος ἕνα ποσό καί νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό κάθε δίωξη.
- 500** ἔξ, Δέν ξερούμε ποιά εἶναι ἡ σχέση τοῦ κριτῆ μέ τούς γέροντες. Ὁ ἱερός κύκλος πρέπει νά ἦταν ὁ χώρος ὁ προορισμένος γιά τούς γέροντες.
- 503** σκαλισμένα μάγμαρα: Λαξεμένες πέτρες.
- 504** λιγυροί: Μέ τή δυνατή φωνή.
- 507** γι' αὐτόν πού δικαιοτέρα τήν κρίση του προσφέρει. Ποιός θά ἀποφασίσει

πιός είναι ο νικητής δέ φαίνεται καθαρά: Ὁ κριτής, οἱ ἀντίδικοι μέ τήν ἀποδοχή τῆς κρίσης του ἢ ἐκείνοι πού παρακολουθοῦν τή δίκη;

508 Οἱ δύο στρατοί εἶναι ὁ ἕνας τῶν πολιορκητῶν καί ὁ ἄλλος τῶν πολιορκημένων, πού πρέπει νά τούς φανταστοῦμε καί αὐτούς ἔξω ἀπό τά τείχη τῆς πόλης.

509 εἶχαν: Οἱ πολιορκητές.

511 κτήματα: Ἀγαθά.

512 ἐκείνοι: Οἱ πολιορκημένοι.

515 ἐκείνοι: Αὐτοί πού πήγαιναν γιά τό καρτέρι.

518 τά πλήθη: Οἱ στρατιῶτες.

528 οἱ ἄλλοι: Οἱ πολιορκητές.

534 Ἐριδα, Κυδοιμός (ταραχή), Μοίρα (τοῦ θανάτου): Πρβλ. Ε 739ἔξ. Βλ. καί Σχ. Α 202.

539 σιάδι: Ὅμαλό ἔδαφος, πεδιάδα.

540 τριόρηγο: Ὅργανομένο τρεῖς φορές.

552 καλομόσχοινα: Σχοινιά ἀπό ἄχυρο.

562 σταλίκι: πάσσαλος.

565 καρποφόρος: Αὐτός πού κουβαλά τόν καρπό.

569 λίνος: Τραγοῦδι τῶν ἀμπελουργῶν.

570 σκιρτῶ: Χορεύω.

578 κοπή: Κοπάδι.

589 ἔξ. χορός... / ὁμοιο μ' αὐτόν πού ὁ Δαίδαλος εἶχε φιλοτεχνήσει / τῆς Ἀριάδνης: Δαίδαλος: Ὁ περίφημος Ἀθηναῖος τεχνίτης, πατέρας τοῦ Ἰκάρου. Κατασκεύασε τό Λαβύρινθο. Ἀριάδνη: Ἡ κόρη τοῦ βασιλιᾶ Μίνωα. Τί ἀκριβῶς ὑπαινίσσεται ὁ ποιητής δέν μποροῦμε νά τό ξέρουμε, ὅποσοδήποτε ὁ χορός περιγράφεται στοῦς στ. 598ἔξ.

599 τροχός: Πού χρησιμοποιεῖ ὁ κανατάς, ὅταν πλάθει τά ἀγγεῖα.

Τ

34 τῶν Ἀχαιῶν τοῦς πρώτους: Πιό σωστά: τοῦς ἡρωϊκοῦς Ἀχαιοῦς.

38 ἔξ. στά ρουθούνια τοῦ νεκροῦ... στάζει νέκταρ / καί ἀμβροσία: Βλ. σχ. Π 670. Εἶναι κάτι σάν ταρίχευση.

47 ἔξ. Γιά τόν τραυματισμό τοῦ Διομήδη, τοῦ Ὀδυσσεά καί τοῦ Ἀγαμέμνονα, βλ. σχ. Π 25.

59 *νά 'χε την σβήσ' ἢ Ἄρτεμη:* Ἡ Ἄρτεμη θεωρεῖται ὑπεύθυνη γιὰ κάθε ξαφνικό θάνατο γυναικας.

73 *τά γόνατα νά κλίνουν:* Γιά νά ξεκουραστοῦν.

82 *δικηγόρος:* Ρήτορας.

87 *'Ερινύα:* Θεά κακοποιῶ τοῦ Κάτω Κόσμου, γι' αὐτό χαρακτηρίζεται νυκτοπλάνητη, πού περπατᾷ στά σκοτάδια. Ἐπειδή εἶναι θεότητα συνήθως τιμωρός, ἴσως ὁ ποιητής νά μιλά γιά τιμωρία τοῦ Ἀγαμέμνονα γιά τή συμπεριφορὰ του ἀπέναντι στό Χρῦση.

86 *ἔξ. αἴτιος δέν εἶμ' ἐγώ:* Ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Ἀγαμέμνονα εἶναι ἀνεξήγητη. Κανονικά δέ θά φερόταν ἔτσι. Μιά ἐξωτερική λοιπόν δύναμη τοῦ ἀφαίρεσε τήν ἰκανότητα νά σκεφθεῖ καί νά ενεργήσει λογικά. Αὐτό βέβαια δέ σημαίνει πώς δέν εἶναι ὑπεύθυνος.

91-133 Μυθολογικό παράδειγμα.

103 *Εἰλείθνια:* Βλ. σχ. Π 188.

114 *ἔξ. Ἄργος / ... Ἀχαιϊκό:* Ἡ πεδιάδα τῆς Ἀργολίδας.

117 *ἐμέτρα ἐπτά φεγγάρια:* Βρισκόταν στόν ἔβδομο μήνα.

119 Ἡ Ἄλκμηνη πρόκειται νά φέρει στόν κόσμο τόν Ἡρακλῆ.

123 *Σθένελος:* Γιός τοῦ Περσέα, πού ἦταν γιός τοῦ Δία.

195 *Ταλθύβιος:* Κήρυκας τοῦ Ἀγαμέμνονα, βλ. σχ. Α 321 καί Η 275 ἔξ.

196 *Ἥλιος, Δίας:* Γιατί ἐποπτεύουν τήν τήρηση τῶν ὄρκων.

209 *κατέμπροσθεν τοῦ σκοτωμένου φίλου:* Τή στιγμή πού εἶναι σκοτωμένος ὁ σύντροφός μου.

221 *περισσές δ'πον οἱ καλαμιές κομμένες πέφτουν χάμου:* Ὅπου (στόν πόλεμο) πάρα πολλά στάχνα (σώματα) ρίχνει ὁ χαλκός στή γῆ.

223 *πλάστιγγα:* Βλ. σχ. Π 658.

243-48 Βλ. I 122-32 (=264-74).

259 *'Ερινύες:* Βλ. σχ. 87.

266 *στούς ἀφρούς τῆς θάλασσης:* Σάν νά ἦταν καταραμένος. Αὐτό συμβολίζει τήν τιμωρία τοῦ Ἀγαμέμνονα, ἄν ἔδωσε ψεύτικο ὄρκο.

270 *δέν θ' ἀργίενε στά βάθη τήν ψυχή μου:* Δέ θά ἄναβε τό θυμό βαθιά στά στήθη μου.

326 *Νεοπτόλεμος:* Ὁ γιός τοῦ Ἀχιλλέα. Σύμφωνα μέ τήν παράδοση, οἱ γονεῖς του ἔστειλαν τόν Ἀχιλλέα στήν αὐλή τοῦ βασιλιᾶ τῆς Σκύρου τοῦ Λυκομήδη, γιά νά τόν κρύψουν καί νά μήν πάει νά πολεμήσει στήν Τροία. Μέ μία ἀπό τίς κόρες τοῦ Λυκομήδη, τή Δηιδάμεια, ὁ Ἀχιλλέας ἀπόκτησε τό Νεοπτόλεμο. Οἱ Ἕλληνες ἀνακάλυψαν βέβαια τόν Ἀχιλλέα, πού τελικά πήρε μέρος στήν ἐκστρατεία.

357 αἰθερογέννητος: Πού γεννήθηκε από τόν αἰθέρα ἢ στόν αἰθέρα. Σταθερό ἐπίθετο τοῦ Βοριά.

381 πλεξίδες: Τρίχες.

386 ἔξ, πατρικό κοντάρι...: Βλ. σχ. Π 142 ἔξ.

394 ζευγάρι: Τό ἄρμα.

406 ζεύγλη: Τό καμπύλο μέρος τοῦ ζυγοῦ, ὅπου μπαίνει ὁ τράχηλος τοῦ ζώου.

416 ἀπό θεό καί ἀπό θνητό: Τόν Ἀπόλλωνα καί τόν Πάρι.

417 Οἱ Ἐρινύες (βλ. καί σχ. 87 καί στ. 259) παρουσιάζονται ἐδῶ νά ἐμποδίζουν κάτι ἀντίθετο μέ τούς νόμους τῆς φύσης.

X

1 ἔλαφομόσχα: Μικρά ἐλαφάρια.

4 στούς ὤμους των κρεμώντας τές ἀσπίδες: Ἴσως γιά νά προστατευτοῦν ἀπό τυχόν βλήματα ἀπό τό τεῖχος.

7 ἔξ. Βλ. Φ 599-605: Ὁ Ἀπόλλωνας παίρνει τή μορφή τοῦ Ἀγήνορα καί τρέχει πρὸς τόν ποταμό. Ὁ Ἀχιλλέας τόν κυνηγᾷ καί ἀπομακρύνεται μέ τόν τρόπο αὐτό ἀπό τίς πόρτες τῆς Τροίας. Ἔτσι προφταίνουν καί μπαίνουν ὄλοι οἱ Τρῶες μέσα στή πόλη.

23 ταννοτά: Μέ ὀλη του τή δύναμη.

29 σκύλος τοῦ Ὠρώνα: Ὁ Σείριος, βλ. σχ. Ε 5. Ἡ παρομοίωση ὑπογραμμίζει τή λάμψη τῶν ὀπλων τοῦ Ἀχιλλέα, ἀλλά καί τούς κινδύνους πού προοιμνεῖ ἡ παρουσία του.

47 Τόν Πολύδωρο καί τό Λυκάονα τούς ἔχει σκοτώσει ὁ Ἀχιλλέας (Υ 407 ἔξ. καί Φ 34 ἔξ.).

51 Ἄλτης: Βασιλιάς τῶν Λελέγων (βλ. Σχ. Κ 428 ἔξ.) καί πατέρας τῆς Λαοθόης.

53 ἐμεῖς πού τούς γεννήσαμε: Καημός γιά μᾶς πού τούς γεννήσαμε.

65 νυφάδες: Μου.

93 δράκος: Φίδι.

100 ἔξ, ὁ Πολυδάμας ὄνειδος...: Βλ. Σ 285.

126 ἔξ, νά φλινγεῖ ἀπό δρυῖ ἢ ἀπό πέτρα: Παροιμακή ἔκφραση: νά λείει λόγια τοῦ ἀνέμου, ἄσκοπα.

132 κορυφοσειότης: Πού σείει τήν περικεφαλαία του.

140 ξεφτέρι: Τό γεράμι.

145 *ράχη*: Ὁ τόπος ἀπὸ ὅπου ἐποπτεύει κανεὶς, ἢ σκοπιὰ.

164 *σ' ἀγώνα πεθαμένου ἄνδρα*: Πρόκειται γιὰ ἐπιτύμβιους ἀγῶνες σάν αὐτοὺς πού γίνονται γιὰ νά τιμήσουν τὸν Πάτροκλο στὸ Ψ.

166 *τρεῖς φορές*: Βλ. σχ. Α 53.

179 *πού ἀπ' ἀρχῆς δέν ἔχει δῶσ' ἢ μοῖρα*: Πού ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ εἶναι γραμμένο νά σκοτωθεῖ.

190 *σύλλακκα*: Τά φαράγγια.

198 *αὐτός*: Ὁ Ἀχιλλέας.

205 *καὶ ἂν δέν ἐμπόδιζ' ὁ Ἀχιλλέας*: Στὸ μεταξὺ ὁ Ἀχιλλέας ἐγενεφε...

209 *στατέρι*: Ζυγαριά.

210 *τεντωτός*: Πού ξεαπλώνει τὸν ἄνθρωπο.

225 *χαλκόλογοχο*: Πού εἶχε χάλκινη μύτη.

227 *Δηίφοβος*: Ἀδελφός τοῦ Ἑκτορα.

255 *ἔφοροι*: Ἐπόπτες.

281 *στρογγυλά*: Πεισιτικά.

κλεφτολόγος: Πονηρός.

325 *ἀπίστευτη ροπή σβήν' ἢ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου*: Ὁ θάνατος εἶναι πῶ γρήγορος.

361-63 = Π 855-57.

370 *εἰδὴ*: Ἡ ὄψη.

372 *κάποιος*: Ὁ καθέννας.

452 *κατὰ τὸ στόμα*: Καὶ ἔφθασε ἡ ψυχὴ μου στὸ στόμα.

457 *πικρὴ*: Φοβερὴ, ἀνελέητη.

460 *μέγαρο*: Τὸ δωμάτιο τὸ ἀφιερωμένο στὴν οἰκοδόμοινα.

468 *γιαδέματα*: Αὐτὰ πού κάλυπταν, στόλιζαν τὸ κεφάλι της.

470 *μαγνάδι*: Λεπτὸ, ἀραχνοῦφαντο ὕφασμα, πέπλος.

471 Βλ. σχ. Α 366.

489 *ξετερμονίζω*: Ἀφαιρῶ.

494 *καικί*: Κύπελο.

506 *ἔξ*. Βλ. καὶ Ζ 402 *ἔξ*.

Ψ

εκεί: Ἔτσι, ὅπως εἶδαμε στό τέλος τῆς προηγούμενης ραψωδίας, Περβλ. Π 1έξ. Σ 1έξ.

14 *στά κλάυματα τούς ἐκινούσε ἡ Θέτιδα*: Κάτι τέτοιο θά ταίριαζε περισσότερο σέ μιά σκηνή θρήνου γιά τόν ἴδιο τόν Ἀχιλλέα. Κάτι ἀνάλογο θά μπορούσαμε νά ποῦμε καί γιά δλόκληρη τή σκηνή τοῦ θρήνου τῆς Θέτιδας καί τῶν ἄλλων Νηρηίδων (Σ 37έξ.). Ὁ Ὅμηρος πρέπει νά ἐμπνεύστηκε τή σκηνή τοῦ Σ καί τόν πρωταγωνιστικό ρόλο τῆς Θέτιδας στό θρήνο τῶν Μυρμιδόνων στό Ψ ἀπό μιά παλαιότερη περιγραφή τοῦ θρήνου γιά τόν ἴδιο τόν Ἀχιλλέα.

20 *ὄλα ὄσα σοῦ ἔταξα*: Σ 334έξ.

33 *Ἥφαιστος*: Θεός τῆς φωτιάς, ἡ φωτιά.

56 *ἰσόμοιρο*: Βλ. σχ. Α 468.

71 *θάψε με*: Βλ. Η 410.

73 *ποταμός*: Ἡ Στύγα, ὁ ποταμός τοῦ Ἄδη.

75 *κλαίωμα*: Θρηνώ, μέ πνίγουν τά δάκρυα.

79 *ἀπό τήν γενετή μου*: Ἀπό τή στιγμή πού γεννήθηκα.

88 *ἀστράγαλοι*: Ἐνα εἶδος παιχιδιού, πού γίνεται μέ τούς ἀστραγάλους τῶν ἀρμένων.

92 *ἡ χρυσή στάμνα, πού ἡ σεπτή σοῦ ἐχάρισε μητέρα*: Βλ. Ὀδύσεια, ω 73-74.

99 *έξ, ἔπιασεν ἀέρα...*: Περβλ. Ὀδύσεια, λ 204-8.

104 *σπλάχνα*: Ζωή.

117 *σύλλακκα*: Τά φαράγγια.

123 *γογγύλια*: Κούτσουρα.

126 *μνήμα*: Τύμβος.

134 *έξ, Ἡ συνήθεια νά κόβουν τά μαλλιά τους καί νά τά προσφέρουν στόν νεκρό, πού τή βρίσκουμε σέ πολλούς λαούς, βασίζεται στήν πίστη πώς συμβολίζουν δλόκληρο τό σῶμα, ἴσως μιά ἀνάμνηση ἀπό τίς παλιές ἀνθρωποθυσίες.*

142 *Σπερχειός*: Βλ. σχ. Π 176.

καλή: Ἀφθονη.

146 *νά δώσει ἐσέ τήν κόμη μου*: Ἐνα τάμα τοῦ Πηλέα στό θεό τοῦ τοπικοῦ ποταμοῦ.

147 *στό κτῆμα, στές πηγές, πό ἔχεις βωμό εὐώδη*: Στίς πηγές σου, ὅπου ἔχεις ἕνα κομμάτι γῆς ἀφιερωμένο σέ σένα καί βωμό.

157 *λόγους*: Σου.

ὁ θρῆνος κόρο φέρνει: Ἐκ τῆς ἀπορίας ἐκείνης ἐκείνην ἔχουν χορτάσει.

160 *πολεμάροχοι*: Οἱ ἀρχηγοί.

167 *κνισάρι*: Τό λίπος.

168 *τό λείψανο ἐσκέπαζε πατόκορφα ὁ Πηλεΐδης*: Γιά νά καί πιά εὐκολά τό σῶμα.

170 *ἐξ*. Ὅλες αὐτές οἱ προσφορές προορίζονται νά συνοδεύσουν τόν νεκρό στό ταξίδι του γιά τόν ἄλλο κόσμο. Τό ἄλειμμα (λάδι) καί τό μέλι εἶναι προμήθειες γιά τό ταξίδι, τά ἄλογα καί οἱ σκύλοι σύντροφοι καί οἱ δώδεκα νέοι Τρῶες οἱ ὑπηρέτες τοῦ νεκροῦ. Στή Σαλαμίνα τῆς Κύπρου βρέθηκαν σκελετοί ἀλόγων σέ τάφο τοῦ 8ου αἰῶνα π.Χ.

184 *ἐξ*. Ἡ φροντίδα τῆς Ἀφροδίτης καί τοῦ Ἀπόλλωνα γιά τό σῶμα τοῦ Ἐκτορα θυμίζει τή φροντίδα τῆς Θέτιδας γιά τό σῶμα τοῦ Πατρόκλου (Τ 38ἔξ).

192 *ἐξ*. Τό ἐπεισόδιο τῶν ἀνέμων πρέπει νά εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπό παλαιότερη περιγραφή τῆς ταφῆς τοῦ Ἀχιλλέα: ἐκεῖ οἱ ἄνεμοι δέ φυσοῦσαν, γιατί ὁ Ἀχιλλέας εἶχε σκοτώσει τόν ἀδελφό τους τό Μέμνονα. (Βλ. καί σχ. 14.).

219 *δίκομπο ποτήρι*: Βλ. σχ. Α 584.

226 *Ἐωσφόρος*: ὁ Αὐγερινός.

229 *ἐξ*. ὁ *πόντος* / ὁ *Θράκιος*: Τό βόρειο μέρος τοῦ Αἰγαίου, πού βρέχει τά παράλια τῆς Θράκης.

238 *δοσ πού ἐβόσκησε*: Ὡς ἐκεῖ πού ἐφθασε.

243 *τό κνισάρι* (βλ. σχ. 167) θά διατηρήσει τά ὄστα.

246 *ἐξ*. *μέγαν ἄλλο* / *καί ὑψηλό θά κάμετε*: Κάντε τόν καί αὐτόν πλατύ καί ὑψηλό.

261 *ἐργασμένο*: Σ τ α χ τ ἰ στό πρωτότυπο.

264, 268 *μέτρο*: Μονάδα χωρητικότητας, πού δέν ξέρουμε πόσο ἦταν ἀκριβῶς.

265 *ἄστροπη*: Πού δέν ἔχει μπεῖ ἀκόμα στό ζυγό.

269 *τάλαντο*: Βλ. σχ. Ι 122.

277 Γιά τά ἀθάνατα ἄλογα τοῦ Ἀχιλλέα, βλ. Π 149-151.

288 *Εὐμηλος*: Ἀπό τή Θεσσαλία, γιός τοῦ Ἀδμήτου, πού ἦταν γιός τοῦ Φέρη. Ἀπό τό Β 763ἔξ. μαθαίνουμε πῶς ὀδηγοῦσε τά καλύτερα ἄλογα σέ ὀλόκληρο τόν ἑλληνικό στρατό, δῶρο τοῦ Ἀπόλλωνα στόν Ἀδμητο.

290 *Διομήδης*: Γιά τά ἄλογα, βλ. Ε 263ἔξ. καί τά σχ. Ε 265ἔξ. καί 269.

296 *ἐξ*. Ὁ *Ἐχέπωλος*: ἀπό τή Σικυώνα, πόλη κοντά στό σημερινό Κιάτο τῆς Κορινθίας, ἔδωσε στόν Ἀγαμέμνονα τό ἄλογο, γιά νά μὴν πάρει μέρος στήν ἐκστρατεία. Πρβλ. Ν 669: ὁ Εὐχίνορας γλίτωσε τό βαρῦ πρόστιμο, τό βαρῦ ἀντισῆκωμα πού θά ἔπρεπε νά δώσει στους Ἀχαιοὺς, ἂν δέν ἔπαιρνε μέρος στήν ἐκστρατεία.

306 *ἐξ*. Ὁ *Δίας* / *καί ὁ Ποσειδώνας σοῦ ἔδειξαν τῆς ἵπικῆς τέσ τέχνες*: Βλ. σχ. Ε 51.

‘Ο Ποσειδώνας είχε σχέση με τὰ ἄλογα (276έξ.) καί γι’ αὐτό λατρευόταν ὡς Ἴππιος. Ἀκόμα, ἦταν πρόπαππος τοῦ Ἀντιλόχου, βλ. σχ. Α 247έξ.

323 *στό τέρμα στρέφει ἀδιάκοπα*: Κάνει κοντά στό τέρμα τή στροφή.

332 *καμπτός*: Τό ἀκρινό σημάδι, πού οἱ ἀρματοδρόμοι πρέπει νά τό παρακάμψουν, γιά νά γυρίσουν στήν ἀφετηρία.

334 *σ’ ἐκεῖνο ἐγγύς σύ νά ὀδηγεῖς...*: Ἐοῦ πέρασε τό ἄρμα καί τὰ ἄλογα δίπλα δίπλα σ’ αὐτό, μόλις πού νά μήν τό ἐγγίξεις.

335 *καλόπλεκτο θρόνι*: Τό καλοπλεγμένο ἄρμα: ἐπειδή τὰ τειχώματά του ἦταν ἀπό πλεγμένες λυγαριές ἢ παρόμοια ξύλα, καλοκατασκευασμένο.

338 *νά κολλήσει*: Νά περάσει πολύ πολύ κοντά.

339 *κεφαλάρι*: Βλ. σχ. Ε 726.

344 *τέρμα*: Ὁ καμπτός.

346 *έξ, Ἀρίονας*: Ἡ παράδοση ἀνάγει τήν καταγωγή τοῦ μυθικοῦ αὐτοῦ ἀλόγου στόν Ποσειδώνα. Πῶς βρέθηκε στά χέρια τοῦ βασιλιά τοῦ Ἄργου, Ἀδράστου δέν εἶναι βέβαιο.

348 *τοῦ Λαομέδοντα*: Βλ. σχ. Ε 265έξ. καί 269.

364 *ἀπό τὰ πλοῖα*: Μακριά ἀπό τὰ πλοῖα.

369 *θρόνοι*: Τά ἄρματα.

ἐλατήρες: Οἱ ἡνίοχοι.

379 *τό θρόνο*: Τό μπροστινὸ ἄρμα.

383 *ὁ Ἀπόλλωνας*: Γιατί τὰ ἄλογα πού ὀδηγοῦσε ὁ Εὐμηλος ἦταν δῶρο δικό του στόν Ἄδημο (σχ. 288).

384 *πετοῦσε*: Ζο ἐνικό.

387 *σπεδίζομαι*: Μένω πίσω.

389 *ἡ Ἀθηνᾶ*: Ἄς θυμηθοῦμε τή συμπαράσταση τῆς θεᾶς στό Ε καί στό Κ.

390 *τοῦ ἀπόδωσε τή μάλιστα*: Πρβλ. Χ 276-77.

396 *ἐσύντριψε*: Ἄνοιξε.

397 *ἀνδρική*: Δυνατή.

398 *ἔγυρε*: Ἐστρεψε πλάγια.

415 *νά γλιστρήσω*: Νά χωθῶ δίπλα δίπλα.

416 *κι ἔτσι θά μοῦ ξεφύγει*: Δέ θά τό ξεχάσω.

428 *κτυπώντας μέ τ’ ἀμάξι*: Ἄν πέσεις ἀπάνω μου μέ τό ἄρμα σου.

436 *καλόπλεκτα θρονιά*: Βλ. σχ. 335.

448, 495 *κύκλος*: καί ἄλλου μέσα στή ραψωδία: Ἐκεῖ πού ἦταν συγκεντρωμένη ἡ συνάθροιση.

- 459 *μοῦ ἐφαίνονταν*: Μοῦ φαίνονται.
- 462, 466 *τέρμα*: Καμπτός.
- 484 *ὠμός ὁ νοῦς σου*: Σκληρή ή καρδιά σου.
- 505 *στεφάνια*: Βλ. σχ. Ε 725.
- 508 *ροσιά*: Σταγόνα.
- 509 *θρονί*: Ἄρμα.
- 510 *ζυγός*: Βλ. σχ. Ε 729έξ.
- 523 *ἀλλά καί δύο δισκοβολίεις...*: Προηγουμένως εἶχε μείνει πίσω ὄσο εἶναι ή ριζιά ἐνός δίσκου.
- 527 *ἄφηνε*: 3ο ἐνικό.
- 528 *κονταριά*: Ἡ ριζιά ἐνός κονταριοῦ.
- 557 *κι ἄλλο*: Ἄλλο, ἐκτός ἀπό τή φοράδα.
- 560 *ἐπήρα λάφυρο ἀπ' τόν Ἄστεροπαῖο*: Φ 139έξ., ἰδιαίτερα 180έξ.
- 567 *έξ. ὁ κήρυκας στό χέρι / σκῆπτρο τοῦ δίδει*: Γιά νά πάρει τό λόγο στή συγκέντρωση, βλ. σχ. Α 234έξ.
- 584 *τοῦ Ποσειδῶνα*: Βλ. σχ. 306έξ.
- 590 *ἰσχή τή σκέψη ἔχει*: Ἡ σύνεσή τους εἶναι λίγη.
- 602 *συγκρίνω*: Δέχομαι, συμφωνῶ.
- 615 *δίχερη φιάλη*: Βλ. 270.
- 627 *ἐμάργωσαν*: Δέν εἶναι πιά σταθερά, ἐμοῦδισαν.
- 629 *έξ. Βουπράσι*: Πόλη τῆς Ἡλιδας.
Ἐπειοί: Κάτοικοι τῆς Ἡλιδας. Ἄμαρυγκέας: Βασιλιάς τῶν Ἐπειῶν, οἱ Αἰτωλοί ἀπό τά βόρεια καί οἱ Πύλιοι ἀπό τά νότια τῆς Ἡλιδας.
- 635 *χωρίς κ ὀμμα*: Τόν Ἄγκαϊο ἀπό τήν Πλευρώνα, πόλη τῆς Αἰτωλίας.
- 638 *Ἀκτορίωνες*: Τοπικοί ἥρωες τῆς Ἡλιδας. Ἦταν, κατά τήν παράδοση, οἰαμαῖοι: Τά σώματά τους ἦταν ἐνωμένα ἀπό τή μέση καί κάτω. Ἔτσι πρέπει νά ἐρμηνεύεται τό πῶς ἀγωνίστηκαν στό ἴδιο ἄρμα. Τά τέσσερα χέρια τους τούς διευκόλυναν: 641έξ.
- 639 *διπλοί μοῦ σπρώχτηκαν ἐμπρός*: Μέ προσπέρασαν.
- 655 *ἄστροωτο*: Πού δέν εἶχε ἀκόμα ζευτεῖ.
κακοδάμαστο: Πού δύσκολα μπορούσε νά δαμαστεῖ.
- 656, 663 *δίκουπο*: Βλ. σχ. Α 584.
- 677 *Εὐρύαλος*: Σύντροφος τοῦ Διομήδη (Β 563έξ.). Ὁ πατέρας του ὁ Μημιστέας πῆρε μέρος στους ἐπιτύμβιους ἀγῶνες γιά τόν Οἰδίποδα, τόν γνωστό βασιλιά τῆς Θήβας.

680 Καδμείοι· Οί Θηβαῖοι, ἀπό τόν Κάδμο, τόν ἰδρυτὴ τῶν Θηβῶν.

683 ζῶμα: Πλατιά ζώνη, πού προστάτευε τὴν κοιλιά.

690 τοῦ σπᾶ τὰ μάγουλα: Τόν χτυπᾶ δυνατὰ στὰ μάγουλα.

702 πυροστάτης: Πού νά μπαινεὶ στὴ φωτιά, καμωμένος γιὰ τὴ φωτιά.

712 ψαλίδες: Τὰ λοξὰ δοκάρια τῆς σκεπῆς.

713 ἀκλόνητος: Πιὸ σωστά: ἀκλόνητο: νά μὴν κλονίζεται τό σπῆτι, γιὰ νά κρατήσῃ μακριὰ τίς ἀνεμοζάλες. Πρβλ. Π 212ξξ: τοῖχο... / ... ἀκλόνητο.

721 ἐβάρυναν: Ἄρχισαν νά βαριοῦνται.

741 μέτρο: Βλ. σχ. Η 470.

743 Σιδόνες: Κάτοικοι τῆς Σιδόνας, πόλης τῆς Φοινίκης.

745 Θάας: Βασιλιάς τῆς Λήμνου.

γιά νά ἀράξουν: Ὅταν ἀραξαν.

747 Ὁ Εὐνῆος: Γιὸς τοῦ Ἰάσονα καὶ ἐγγονός τοῦ Θάαντα. Ὁ Ἀχιλλέας εἶχε ἀχλωλωτίσει τό γιό τοῦ Πριάμου τό Λυκάονα καὶ τόν εἶχε δώσει τοῦ Πατρόκλου, πού τόν πούλησε στὴ Λήμνο, ὅπου τόν ἀγόρασε ὁ Εὐνῆος δίνοντας ὡς ἀντάλλαγμα τὸν κρατήρα.

751 τάλαντο: Βλ. σχ. Ι 122.

758 βαλβίδα: Ἡ ἀφετηρία.

762 πήχη: Κάποια ἴσια βέργα, ξύλινη ἢ μετάλλινη, τοῦ ἀρχαίου ἀργαλειοῦ, πού δέν ξέρουμε σέ τί ἀκριβῶς χρησίμευε.

764 πρὶν ἐπάνω του τοῦ πρώτου φθάσει ἢ σκόνῃ: Πρὶν προφτάσει νά κατακάτσει ἢ σκόνῃ.

777 βουνιά: Κοπριά.

800 πού ἔχε ἀφαιρέσει ὁ Πάτροκλος ἀπὸ τόν Σαρπηδόνα: Π 663-65.

807 ἀσημόκουμπο: Βλ. σχ. Α 245.

θρακικό: Οἱ Θράκες διακρίνονταν στὴν ἐπεξεργασία τῶν μετάλλων.

808 λάφυρο... τοῦ Ἀστεροπαίου: Βλ. σχ. 560.

823 ὅμοια: Ἀπὸ μισὰ μισὰ.

826 ἀτόφιος: Ὅχι ἐπεξεργασμένος.

833 σίδηρο: Ἦταν ἀκόμα ἓνα σπάνιο καὶ πολύτιμο μέταλλο.

845 ἀγκύλα: Γκλίτσα.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

- 'Αγαμέμνονας: A 6-7, 102, 172
 'Αετίωνας ('Ηετίωνας): A 366
 'Αθηναί: A 194, E 60έξ., 333
 Αίαντες: E 519
 Αίας: Γίός του Τελαμώνα, από τη Σαλαμίνα: A 138
 Αιγιάλεια: E 408έξ.
 'Αιδωνάας: E 190
 Αιθίοπες: A 423έξ.
 Αίνεας: E 166, 247έξ., 313
 'Αλιζώνες: E 40
 'Αλφειός: E 544
 'Αντήνορας: H 347
 'Αντίλοχος: E 565
 'Απαισός: (Παισός) E 612
 'Απόλλωνας: A 10, 21, 35έξ., 37
 'Αργος: A 30
 'Αρηίθοος: H 9
 'Αρης τειχοπλήκτης: E 31
 'Αρνη: H 8
 'Ατη: I 502έξ.
 Αὐτομέδοντας: I 208, II 145
 'Αφροδίτη: E 375
 'Αχιλλέας: A 1, 280
 Βρισηίδα: A 184
 Γανυμήδης: E 265έξ.
 Γλαῦκος: H 13
 Δαρδανική ἢ Σκαιές πύλες: E 789
 Δάρδανοι: H 348
 Δίας: A 5, 352, 498, 518έξ. - Για τήν αιλίδα: A 202
 Διοκλῆς: E 542έξ.
 Διομήδης: E 1
 Διώνη: E 371
 'Εκτορας: A 243
 'Ελενος: H 44
 'Ελλάδα: A 155, I 447
 'Ενωά: E 333
 'Εριδα: E 518
 'Ερινύα: I 572, T 87. - 'Ερινύες: I 454
 'Ερμής: 389έξ.
 Εὔνηος: H 467έξ., Ψ 747
 Εὔρυνόμη: E 337
 Εὔρύπυλος: E 79
 'Εφιάλης: E 385έξ.
 'Ηβη: E 721
 'Ηρα: A 55, E 721, 908
 'Ηρακλῆς: E 392, 640έξ.
 'Ηφαιστος: A 572, 591έξ., E 337, Ψ 33
 'Ηώς: I 240
 Θεανώ: E 70
 Θέτιδα: A 358, 404
 Θήβη: A 366
 Θόας: H 167
 'Ιάρδανος: H 135
 'Ιδαίος: H 278
 'Ιδη: E 105, H 202
 'Ιδομενάας: A 145
 'Ιρη: E 354
 Κάλχας: A 69
 Κεβριόνης: M 90
 Κελάδοντας: H 133
 Κηφισίδα: E 709
 Κίλλα: A 37έξ.
 Κύπρη: E 330
 Λαομέδοντας: E 269, 638έξ.
 Λήμνος: A 593
 Λητώ: E 447
 Λυκία: E 105
 Λυρνησσός: A 184
 Μέγης: E 69, 72
 Μηριόνης: E 59
 Μυρμιδόνες: A 155
 Νέστορας: A 247έξ.
 Ξάνθος: E 479
 Παιήονας: E 401
 Πάνδαρος: E 95
 Πάτροκλος: A 307
 Πέργαμος: E 446
 Πολυδάμας: M 60
 Πρίαμος: A 255

Πυλαιμένης: Ε 576
 Σαοτηδόνας: Ε 471
 Σείριος: Ε 5
 Σθέnelος: Ε 108
 Σιμόεις: Ε 774
 Σκαίης πύλες: Ε 789
 Σκάμανδρος: Ε 36
 Στέντορας: Ε 785
 Τένεδος: Α 37έξ.
 Τάρνη: Ε 43
 Τληπόλειμος: Ε 629

Τρώα ἄλογα: Ε 265έξ.
 Ὑλη: Ε 707
 Φειά: Η 135
 Φθία: Α 155
 Φοίνικας: Ι 168
 Χάριτες: Ε 337
 Χείρωνας: Α 263έξ.
 Χρύση: Α 37
 Ὡκεανός: Α 423έξ., Ε 5
 Ὡτος: Ε 385έξ.



024000018107

ΕΚΔΟΣΗ Ζ' 1978 (VII) - ΑΝΤΙΤ. 155.000 - ΣΥΜΒΑΣΗ 3047/16-5-78

ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Π. ΟΚΤΩΡΑΤΟΣ- ΚΛ. ΚΟΥΚΙΑΣ Ο.Ε.

